Khuddakanikāye Vinayapiṭake

Saṁvaṇṇanābhūtā

Bhadantamahābuddhaghosattherena katā

CŪḶAVAGGĀDI-AṬṬHAKATHĀ

Buddhavasse 2552 Marammavasse 1370 AD. 2008

ခုဒ္ဒကနိကာယေ ဝိနယပိဋကေ

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ

မရမ္မရဋ္ဌေ သာသနိကပ္ပမုခဋ္ဌာနမုဒ္ဒဏယန္တာလယေ

သုဒ္ဓါ မုဒ္ဒိတာ

ဗုဒ္ဓဝဿေ ၂၅၃၄ မရမ္မဝဿေ ၁၃၅၂ ၁၉၉၁

Cūḷavaggādi-aṭṭhakathā

Mātikā — Piṭṭhaṅka

Cūḷavagga-aṭṭhakathā

1. Kammakkhandhaka

Tajjanīyakammakathā 1
Adhammakammadvādasakakathā 1
Nappaṭippassambhetabba-aṭṭhārasakādikathā 3
Niyassakammakathā 3
Pabbājanīyakammakathā 3
Paṭisāraṇīyakammakathā 3
Adhammakammādidvādasakakathā 4
Āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakathā 4

2. Pārivāsikakkhandhaka

Pārivāsikavattakathā 6
Mūlāyapaṭikassanārahavattakathā 14
Mānattacārikavattakathā 15

3. Samuccayakkhandhaka

Sukkavissaṭṭhikathā 16
Parivāsakathā 18
Paṭicchannaparivāsakathā 32
Samodhānaparivāsakathā 33
Agghasamodhānaparivāsakathā 33

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ

မာတိကာ — ပိဋ္ဌင်္က

စူဠဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ

၁-ကမ္မက္ခန္ဓက

တဇ္ဇနီယကမ္မကထာ ၁
အဓမ္မကမ္မဒွါဒသကကထာ ၁
နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗအဋ္ဌာရသကာဒိကထာ ၃
နိယဿကမ္မကထာ ၃
ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကထာ ၃
ပဋိသာရဏီယကမ္မကထာ ၃
အဓမ္မကမ္မာဒိဒွါဒသကကထာ ၄
အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မကထာ ၄

၂-ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓက

ပါရိဝါသိကဝတ္တကထာ ၆
မူလာယပဋိကဿနာရဟဝတ္တကထာ ၁၄
မာနတ္တစာရိကဝတ္တကထာ ၁၅

၃-သမုစ္စယက္ခန္ဓက

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာ ၁၆
ပရိဝါသကထာ ၁၈
ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာ ၃၂
သမောဓာနပရိဝါသကထာ ၃၃
အဂ္ဃသမောဓာနပရိဝါသကထာ ၃၃

Mātikā			Piṭṭhaṅka
Dvemāsaparivāsakathā	...	...	34
Suddhantaparivāsādikathā	...	...	34
Dve bhikkhuvāra ekādasakādikathā	...	...	35

4. Samathakkhandhaka

Sammukhāvinayakathā	...	...	36
Sativinayakathā	...	...	36
Amūḷhavinayakathā	...	...	37
Yebhuyyasikākathā	...	...	37
Tassapāpiyasikākathā	...	...	38
Tiṇavatthārakādikathā	...	...	38
Adhikaraṇakathā	...	...	39
Adhikaraṇavūpasamanasamathakathā	...	...	41
Tividhasalākaggāhakathā	...	...	42
Tassapāpiyasikāvinayakathā	...	...	43

5. Khuddakavatthukkhandhaka

Khuddakavatthukathā	...	...	44

6. Senāsanakkhandhaka

Vihārānujānanakathā	...	...	58
Āsanappaṭibāhanādikathā	...	...	64
Senāsanaggāhakathā	...	...	65
Upanandavatthukathā	...	...	75
Avissajjiyavatthukathā	...	...	76
Navakammadānakathā	...	...	84
Aññatraparibhogapaṭikkhepādikathā	...	...	86
Saṁghabhattādi-anujānanakathā	...	...	88

မာတိကာ			ပိဋ္ဌက်
ဒွေမာသပရိဝါသကထာ	....	....	၃၄
သုဒ္ဓန္တပရိဝါသာဒိကထာ	....	....	၃၄
ဒွေ ဘိက္ခုဝါရ ဧကာဒသကာဒိကထာ	....	....	၃၅

၄-သမထက္ခန္ဓက

သမ္မုခါဝိနယကထာ	....	....	၃၆
သတိဝိနယကထာ	....	....	၃၆
အမူဠှဝိနယကထာ	....	....	၃၇
ယေဘုယျသိကာကထာ	....	....	၃၇
တဿပါပိယသိကာကထာ	....	....	၃၈
တိဏဝတ္ထာရကာဒိကထာ	....	....	၃၈
အဓိကရဏကထာ	....	....	၃၉
အဓိကရဏဝူပသမနသမထကထာ	....	....	၄၁
တိဝိဓသလာကဂ္ဂါဟကထာ	....	....	၄၂
တဿပါပိယသိကာဝိနယကထာ	....	....	၄၃

၅-ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓက

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကထာ	....	....	၄၄

၆-သေနာသနက္ခန္ဓက

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာ	....	....	၅၈
အာသနပ္ပဋိဗာဟနာဒိကထာ	....	....	၆၄
သေနာသနဂ္ဂါဟကထာ	....	....	၆၅
ဥပနန္ဒဝတ္ထုကထာ	....	....	၇၅
အဝိဿဇ္ဇိယဝတ္ထုကထာ	....	....	၇၆
နဝကမ္မဒါနကထာ	....	....	၈၄
အညတြပရိဘောဂပဋိက္ခေပါဒိကထာ	....	....	၈၆
သံဃဘတ္တာဒိအနုဇာနနကထာ	....	....	၈၈

Mātikā			Piṭṭhaṅka
Uddesabhattakathā	...	...	88
Nimantanabhattakathā	...	...	95
Salākabhattakathā	...	...	98
Pakkhikabhattādikathā	...	...	103
7. Saṁghabhedakakkhandhaka			
Chasakyapabbajjākathā	...	...	110
Pakāsanīyakammādikathā	...	...	111
Saṁghabhedakakathā	...	...	111
Upālipañhākathā	...	...	112
8. Vattakkhandhaka			
Āgantukavattakathā	...	...	117
Āvāsikavattakathā	...	...	117
Gamikavattakathā	...	...	118
Anumodanavattakathā	...	...	119
Bhattaggavattakathā	...	...	119
Piṇḍacārikavattakathā	...	...	120
Āraññikavattakathā	...	...	121
Senāsanavattakathā	...	...	121
Jantāgharavattādikathā	...	...	121
9. Pātimokkhaṭṭhapanakkhandhaka			
Pātimokkhuddesayācanakathā	...	...	123
Pātimokkhasavanārahakathā	...	...	123
Dhammikādhammikapātimokkhaṭṭhapanakathā	...	...	124
Dhammikapātimokkhaṭṭhapanakathā	...	...	124

မတိကာ			ပိဋ္ဌက်
ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာ	....	....	၈၈
နိမန္တနဘတ္တကထာ	....	....	၉၅
သလာကဘတ္တကထာ	....	....	၉၈
ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာ	....	....	၁၀၃
၇-သံဃဘေဒကက္ခန္ဓက			
ဆသကျပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ	....	....	၁၁၀
ပကာသနီယကမ္မာဒိကထာ	....	....	၁၁၁
သံဃဘေဒကကထာ	....	....	၁၁၁
ဥပါလိပဉှာကထာ	....	....	၁၁၂
၈-ဝတ္တက္ခန္ဓက			
အာဂန္တုကဝတ္တကထာ	....	....	၁၁၇
အာဝါသိကဝတ္တကထာ	....	....	၁၁၇
ဂမိကဝတ္တကထာ	....	....	၁၁၈
အနုမောဒနဝတ္တကထာ	....	....	၁၁၉
ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာ	....	....	၁၁၉
ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာ	....	....	၁၂၀
အာရညိကဝတ္တကထာ	....	....	၁၂၁
သေနာသနဝတ္တကထာ	....	....	၁၂၁
ဇန္တာဃရဝတ္တာဒိကထာ	....	....	၁၂၁
၉-ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓက			
ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနကထာ	....	....	၁၂၃
ပါတိမောက္ခသဝနာရဟကထာ	....	....	၁၂၃
ဓမ္မိကာဓမ္မိကပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကထာ	....	....	၁၂၄
ဓမ္မိကပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကထာ	....	....	၁၂၄

Mātikā | Piṭṭhaṅka

Mātikā			Piṭṭhaṅka
Attādāna-aṅgakathā	...	...	124
Codakena paccavekkhitabbadhammakathā	...	...	125
Codakena upaṭṭhāpetabbakathā	...	...	126
Codakacuditakapaṭisaṁyuttakathā	...	...	126

10. Bhikkhunikkhandhaka

Mahāpajāpatigotamīvatthukathā	...	...	127
Bhikkhunī-upasampadānujānanakathā	...	...	128

11. Pañcasatikakkhandhaka

Khuddānukhuddakasikkhāpadakathā	...	...	133

12. Sattasatikakkhandhaka

Dasavatthukathā	...	...	134

Cūḷavagga-aṭṭhakathāya mātikā niṭṭhitā.

မာတိကာ			ပိဋ္ဌင်္က
အတ္တာဒါနင်္ဂကထာ	....	....	၁၂၄
စောဒကေန ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗဓမ္မကထာ	....	....	၁၂၅
စောဒကေန ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗကထာ	....	....	၁၂၆
စောဒကစုဒိတကပဋိသံယုတ္တကထာ	....	....	၁၂၆

၁၀-ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓက

မဟာပဇာပတိဂေါတမီဝတ္ထုကထာ	....	....	၁၂၇
ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပဒါနုဇာနနကထာ	....	....	၁၂၈

၁၁-ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓက

ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပဒကထာ	....	....	၁၃၃

၁၂-သတ္တသတိကက္ခန္ဓက

ဒသဝတ္ထုကထာ	....	....	၁၃၄

စူဠဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာယ မာတိကာ နိဋ္ဌိတာ။

Parivāra-aṭṭhakathā

Mātikā — Piṭṭhaṅka

Soḷasamahāvāra

Paññattivāravaṇṇanā	137
Katāpattivārādivaṇṇanā	140

Samuṭṭhānasīsavaṇṇanā

Paṭhamapārājikasamuṭṭhānavaṇṇanā	142
Dutiyapārājikasamuṭṭhānavaṇṇanā	143
Sañcarittasamuṭṭhānavaṇṇanā	145
Samanubhāsanāsamuṭṭhānavaṇṇanā	146
Kathinasamuṭṭhānavaṇṇanā	147
Eḷakalomasamuṭṭhānavaṇṇanā	148
Padasodhammasamuṭṭhānavaṇṇanā	149
Addhānasamuṭṭhānavaṇṇanā	149
Theyyasatthasamuṭṭhānavaṇṇanā	149
Dhammadesanāsamuṭṭhānavaṇṇanā	150

Antarapeyyāla

Katipucchāvāravaṇṇanā	151

Khandhakapucchāvāra

Pucchāvissajjanāvaṇṇanā	155

Ekuttarikanaya

Ekakavāravaṇṇanā	157
Dukavāravaṇṇanā	159

ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ

မာတိကာ — ပိဋ္ဌင်္က

သောဠသမဟာဝါရ

ပညတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ	၁၃၇
ကတာပတ္တိဝါရာဒိဝဏ္ဏနာ	၁၄၀

သမုဋ္ဌာနသီသဝဏ္ဏနာ

ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၂
ဒုတိယပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၃
သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၅
သမနုဘာသနာသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၆
ကထိနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၇
ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၈
ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၉
အဒ္ဓါနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၉
ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၄၉
ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ	၁၅၀

အန္တရပေယျာလ

ကတိပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ	၁၅၁

ခန္ဓကပုစ္ဆာဝါရ

ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ	၁၅၅

ဧကုတ္တရိကနယ

ဧကကဝါရဝဏ္ဏနာ	၁၅၇
ဒုကဝါရဝဏ္ဏနာ	၁၅၉

Mātikā			Piṭṭhaṅka
Tikavāravaṇṇanā	...	...	162
Catukkavāravaṇṇanā	...	...	167
Pañcakavāravaṇṇanā	...	...	172
Chakkavāravaṇṇanā	...	...	178
Sattakavāravaṇṇanā	...	...	179
Aṭṭhakavāravaṇṇanā	...	...	180
Navakavāravaṇṇanā	...	...	181
Dasakavāravaṇṇanā	...	...	182
Ekādasakavāravaṇṇanā	...	...	183

Uposathādipucchāvissajjanā

Atthavasapakaraṇāvaṇṇanā	...	...	185

Paṭhamagāthāsaṅgaṇika

Sattanagaresu paññattasikkhāpadavaṇṇanā	...	...	187
Catuvipattivaṇṇanā	...	...	187
Chedanakādivaṇṇanā	...	...	188
Asādhāraṇādivaṇṇanā	...	...	189
Pārājikādi-āpattivaṇṇanā	...	...	191

Adhikaraṇabheda

Ukkoṭanabhedādivaṇṇanā	...	...	194
Adhikaraṇanidānādivaṇṇanā	...	...	197
Sattasamathanidānavaṇṇanā	...	...	199
Sattasamathanānātthādivaṇṇanā	...	...	199

Dutiyagāthāsaṅgaṇika

Codanādipucchāvissajjanāvaṇṇanā	...	...	200

မာတိကာ			ပိဋ္ဌက်
တိကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၆၂
စတုက္ကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၆၇
ပဉ္စကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၇၂
ဆက္ကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၇၈
သတ္တကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၇၉
အဋ္ဌကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၀
နဝကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၁
ဒသကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၂
ဧကာဒသကဝါရဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၃

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာ

အတ္ထဝသပကရဏာဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၅

ပဌမဂါထာသင်္ဂဏိက

သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၇
စတုဝိပတ္တိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၇
ဆေဒနကာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၈
အသာဓာရဏာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၈၉
ပါရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၉၁

အဓိကရဏဘေဒ

ဥက္ကောဋနဘေဒါဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၉၄
အဓိကရဏနိဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၉၇
သတ္တသမထနိဒါနဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၉၉
သတ္တသမထနာနတ္ထာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၉၉

ဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိက

စောဒနာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၀

Mātikā ... Piṭṭhaṅka

Codanākaṇḍa

Anuvijjakakiccavaṇṇanā 203
Codakapucchāvissajjanāvaṇṇanā 203

Cūḷasaṅgāma

Anuvijjakassa paṭipattivaṇṇanā 205

Mahāsaṅgāma

Voharantena jānitabbādivaṇṇanā 210
Agati-agantabbavaṇṇanā 210

Kathinabheda

Kathina-atthatādivaṇṇanā 212
Pubbakaraṇanidānādivibhāgavaṇṇanā 213
Kathinādijānitabbavibhāgavaṇṇanā 214

Upālipañcaka

Anissitavaggavaṇṇanā 215
Nappaṭippassambhanavaggavaṇṇanā 215
Vohāravaggavaṇṇanā 216
Diṭṭhāvikammavaggavaṇṇanā 218
Musāvādavaggavaṇṇanā 220
Bhikkhunovādavaggavaṇṇanā 220
Ubbāhikavaggavaṇṇanā 221
Adhikaraṇavūpasamavaggavaṇṇanā 222
Saṁghabhedakavaggadvayavaṇṇanā 223
Āvāsikavaggavaṇṇanā 224
Kathinatthāravaggavaṇṇanā 224
Āpattisamuṭṭhānavaṇṇanā 225

မာတိကာ ... ပိဋ္ဌက်

စောဒနာကဏ္ဍ

အနုဝိဇ္ဇကကိစ္စဝဏ္ဏနာ ၂၀၃
စောဒကပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ ၂၀၃

စူဠသင်္ဂါမ

အနုဝိဇ္ဇကဿ ပဋိပတ္တိဝဏ္ဏနာ ၂၀၅

မဟာသင်္ဂါမ

ဝေါဟာရန္တေန ဇာနိတဗ္ဗာဒိဝဏ္ဏနာ ၂၁၀
အဂတိအဂန္တဗ္ဗဝဏ္ဏနာ ၂၁၀

ကထိနဘေဒ

ကထိနအတ္ထတာဒိဝဏ္ဏနာ ၂၁၂
ပုဗ္ဗကရဏနိဒါနာဒိဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ ၂၁၃
ကထိနာဒိဇာနိတဗ္ဗဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ ၂၁၄

ဥပါလိပဉ္စက

အနိဿိတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၁၅
နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၁၅
ဝေါဟာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၁၆
ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၁၈
မုသာဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၂၀
ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၂၀
ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၂၁
အဓိကရဏဝူပသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၂၂
သံဃဘေဒကဝဂ္ဂဒွယဝဏ္ဏနာ ၂၂၃
အာဝါသိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၂၄
ကထိနတ္ထာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ ၂၂၄
အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ ၂၂၅

Mātikā			Piṭṭhaṅka
Aparadutiyagāthāsaṅgaṇika			
(1) Kāyikādi-āpattivaṇṇanā	...	...	226
(2) Desanāgāminiyādivaṇṇanā	...	...	227
(3) Pācittiyavaṇṇanā	...	...	230
(4) Avandanīyapuggalādivaṇṇanā	...	...	234
(5) Soḷasakammādivaṇṇanā	...	...	236
Sedamocanagāthā			
(1) Avippavāsapañhāvaṇṇanā	...	...	237
(2) Pārājikādipañhāvaṇṇanā	...	...	238
(3) Pācittiyādipañhāvaṇṇanā	...	...	240
Pañcavagga			
Kammavaggavaṇṇanā	...	...	243
Apalokanakammakathā	...	...	250
Atthavasavaggādivaṇṇanā	...	...	260

Parivāra-aṭṭhakathāya mātikā niṭṭhitā.

Nigamanakathā 263

Vinaya-aṭṭhakathāya mātikā niṭṭhitā.

မာတိကာ			ပိဋ္ဌင်္က
အပရဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိက			
(၁) ကာယိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၂၆
(၂) ဒေသနာဂါမိနိယာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၂၇
(၃) ပါစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၃၀
(၄) အဝန္ဒနီယပုဂ္ဂလာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၃၄
(၅) သောဠသကမ္မာဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၃၆
သေဒမောစနဂါထာ			
(၁) အဝိပ္ပဝါသပဉှာဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၃၇
(၂) ပါရာဇိကာဒိပဉှာဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၃၈
(၃) ပါစိတ္တိယာဒိပဉှာဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၄၀
ပဉ္စဝဂ္ဂ			
ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၄၃
အပလောကနကမ္မကထာ	....	....	၂၅၀
အဋ္ဌဝသဝဂ္ဂါဒိဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၆၀

ပရိဝါရအဋ္ဌကထာယ မာတိကာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ ၂၆၂

ဝိနယအဋ္ဌကထာယ မာတိကာ နိဋ္ဌိတာ။

Vinayapiṭaka

Cūḷavaggādi-aṭṭhakathā

Namo tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa.

1. Kammakkhandhaka

Tajjanīyakammakathā

1. Cūḷavaggassa[1] paṭhame Kammakkhandhake tāva **Paṇḍukalohitakā**ti Paṇḍuko ceva Lohitako cāti chabbaggiyesu[2] dve janā, tesaṁ nissitakāpi Paṇḍukalohitakātveva paññāyanti. **Balavābalavaṁ paṭimantethā**ti suṭṭhubalavaṁ paṭivadatha. **Alamatthatarā**ti samatthatarā.

Adhammakammadvādasakakathā

4. **Asammukhā katan**ti-ādīsu saṁghadhammavinayapuggalasammukhānaṁ vinā kataṁ, cuditakaṁ appaṭipucchitvā kataṁ, tasseva appaṭiññāya kataṁ. **Adesanāgāminiyā**ti pārājikāpattiyā vā saṁghādisesāpattiyā vā. Ettha purimakesu tīsu tikesu nava padā adhammenakataṁ vaggenakatanti imehi saddhiṁ ekekaṁ gahetvā[3] nava tikā vuttā, evaṁ sabbepi dvādasa tikā honti. Paṭipakkhavasena sukkapakkhesupi eteyeva dvādasa tikā vuttā.

---

1. Cullavaggassa (Sī, Syā) 2. Chasu chabbaggiyesu (Ka) 3. Katvā (Syā)

ဝိနယပိဋက

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁-ကမ္မက္ခန္ဓက

တဇ္ဇနီယကမ္မကထာ

၁။ စူဠဝဂ္ဂဿ[၁] ပဌမေ ကမ္မက္ခန္ဓကေ တာဝ **ပဏ္ဍုကလောဟိတကာ**တိ ပဏ္ဍုကော စေဝ လောဟိတကော စာတိ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေသု[၂] ဒွေ ဇနာ၊ တေသံ နိဿိတကာပိ ပဏ္ဍုကလောဟိတကာတွေဝ ပညာယန္တိ။ **ဗလဝါဗလဝံ ပဋိမန္တေထာ**တိ သုဋ္ဌုဗလဝံ ပဋိဝဒထ။ **အလမတ္ထတရာ**တိ သမတ္ထတရာ။

အဓမ္မကမ္မဒွါဒသကကထာ

၄။ **အသမ္မုခါ ကတ**န္တိအာဒီသု သံဃဓမ္မဝိနယပုဂ္ဂလသမ္မုခါနံ ဝိနာ ကတံ၊ စုဒိတကံ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတွာ ကတံ၊ တဿေဝ အပ္ပဋိညာယ ကတံ။ **အဒေသနာဂါမိနိယာ**တိ ပါရာဇိကာပတ္တိယာ ဝါ သံဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ဝါ။ ဧတ္ထ ပုရိမကေသု တီသု တိကေသု နဝ ပဒါ အဓမ္မေနကတံ ဝဂ္ဂေနကတန္တိ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကေကံ ဂဟေတွာ[၃] နဝ တိကာ ဝုတ္တာ၊ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ ဒွါဒသ တိကာ ဟောန္တိ။ ပဋိပက္ခဝသေန သုက္ကပက္ခေသုပိ ဧတေယေဝ ဒွါဒသ တိကာ ဝုတ္တာ။

၁-စုလ္လဝဂ္ဂဿ (သီ၊ သျာ) ၂-ဆသု ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေသု (က) ၃-ကတွာ (သျာ)

6. **Ananulomikehi gihisaṁsaggehī**ti pabbajitānaṁ ananucchavikehi sahasokitādīhi gihisaṁsaggehi[1]. ( )[2]

Tiṇṇaṁ bhikkhave bhikkhūnanti-ādi ekekenāpi aṅgena tajjanīyakammaṁ kātuṁ vaṭṭatīti dassanatthaṁ vuttaṁ. Tajjanīyassa hi visesena bhaṇḍanakārakattaṁ aṅgaṁ, niyassassa[3] abhiṇhāpattikattaṁ, pabbājanīyassa kuladūsakattaṁ vuttaṁ. Imesu pana tīsu aṅgesu yena kenaci sabbānipi kātuṁ vaṭṭati. Yadi evaṁ yaṁ Campeyyakkhandhake vuttaṁ "tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti -pa- upasampadārahaṁ abbheti, evaṁ kho Upāli adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hotī"ti idaṁ virujjhatīti. Idañca na virujjhati. Kasmā? Vacanatthanānāttato, "tajjanīyakammārahassā"ti imassa hi vacanassa kammasanniṭṭhānaṁ attho, "tiṇṇaṁ bhikkhave"ti-ādivacanassa aṅgasambhavo, tasmā yadā saṁghena sannipatitvā "idaṁ nāma imassa bhikkhuno kammaṁ karomā"ti sanniṭṭhānaṁ kataṁ hoti, tadā kammāraho nāma hoti. Tassa iminā lakkhaṇena tajjanīyādikammārahassa niyassakammādikaraṇaṁ "adhammakammañceva avinayakammañcā"ti veditabbaṁ. Yassa pana bhaṇḍanakārakādīsu aṅgesu aññataraṁ aṅgaṁ atthi, tassa ākaṅkhamāno saṁgho yathānuññātesu aṅgesu ca kammesu ca yena kenaci aṅgena yaṁkiñci kammaṁ vavatthapetvā taṁ bhikkhuṁ kammārahaṁ katvā kammaṁ kareyya. Ayamettha vinicchayo. Evaṁ pubbenāparaṁ sameti.

Tattha kiñcāpi tajjanīyakamme bhaṇḍanakārakavasena kammavācā vuttā, atha kho bālassa abyattassa āpattibahulassa tajjanīyakammaṁ karontena bāla-abyattavaseneva kammavācā kātabbā. Evañhi bhūtena vatthunā kataṁ kammaṁ hoti, na ca aññassa kammassa vatthunā. Kasmā? Yasmā idampi anuññātanti. Esa nayo sabbattha. **Aṭṭhārasa sammāvattanavatthūni** Pārivāsikakkhandhake vaṇṇayissāma.

1. Saṁsaggehi (Sī)
2. ( ) Imasmiṁ ṭhāne Syā-Ka-potthakesu "na upasampādetabban"ti-ādipadānaṁ vaṇṇanā dissati, sā pana Pārivāsikakkhandhakavaṇṇanāyaṁ paripuṇṇākārena āgamissati.
3. Niyasassa (Syā, Ka)

၆။ **အနနုလောမိကေဟိ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟီ**တိ ပဗ္ဗဇိတာနံ အနနုစ္ဆဝိကေဟိ သဟသောကိတာဒီဟိ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိ[၁]။ ( )[၂]

တိဏ္ဏံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူနန္တိအာဒိ ဧကေကေနာပိ အင်္ဂေန တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တဇ္ဇနီယဿ ဟိ ဝိသေသေန ဘဏ္ဍနကာရကတ္တံ အင်္ဂံ၊ နိယဿဿ[၃] အဘိဏှာပတ္တိကတ္တံ၊ ပဗ္ဗာဇနီယဿ ကုလဒူသကတ္တံ ဝုတ္တံ။ ဣမေသု ပန တီသု အင်္ဂေသု ယေန ကေနစိ သဗ္ဗာနိပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ ဧဝံ ယံ စမ္ပေယျက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တံ “တဇ္ဇနီယကမ္မာရဟဿ နိယဿကမ္မံ ကရောတိ။ပ။ ဥပသမ္ပဒါရဟံ အဗ္ဘေတိ၊ ဧဝံ ခေါ ဥပါလိ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ အဝိနယကမ္မံ၊ ဧဝဉ္စ ပန သံဃော သာတိသာရော ဟောတီ”တိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ ဣဒဉ္စ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကသ္မာ? ဝစနတ္ထနာနတ္တတော၊ “တဇ္ဇနီယကမ္မာရဟဿာ”တိ ဣမဿ ဟိ ဝစနဿ ကမ္မသန္နိဋ္ဌာနံ အတ္ထော၊ “တိဏ္ဏံ ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိဝစနဿ အင်္ဂသမ္ဘဝေါ၊ တသ္မာ ယဒါ သံဃေန သန္နိပတိတွာ “ဣဒံ နာမ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ကမ္မံ ကရောမာ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ ဟောတိ၊ တဒါ ကမ္မာရဟော နာမ ဟောတိ။ တဿ ဣမိနာ လက္ခဏေန တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မာရဟဿ နိယဿကမ္မာဒိကရဏံ “အဓမ္မကမ္မဉ္စေဝ အဝိနယကမ္မဉ္စာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဿ ပန ဘဏ္ဍနကာရကာဒီသု အင်္ဂေသု အညတရံ အင်္ဂံ အတ္ထိ၊ တဿ အာကင်္ခမာနော သံဃော ယထာနုညာတေသု အင်္ဂေသု စ ကမ္မေသု စ ယေန ကေနစိ အင်္ဂေန ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ ဝဝတ္ထပေတွာ တံ ဘိက္ခုံ ကမ္မာရဟံ ကတွာ ကမ္မံ ကရေယျ။ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။ ဧဝံ ပုဗ္ဗေနာပရံ သမေတိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ တဇ္ဇနီယကမ္မေ ဘဏ္ဍနကာရကဝသေန ကမ္မဝါစာ ဝုတ္တာ၊ အထ ခေါ ဗာလဿ အဗျတ္တဿ အာပတ္တိဗဟုလဿ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရောန္တေန ဗာလအဗျတ္တဝသေနေဝ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ဧဝဉှိ ဘူတေန ဝတ္ထုနာ ကတံ ကမ္မံ ဟောတိ၊ န စ အညဿ ကမ္မဿ ဝတ္ထုနာ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဣဒမ္ပိ အနုညာတန္တိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အဋ္ဌာရသ သမ္မာဝတ္တနဝတ္ထူနိ** ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၁-သံသဂ္ဂေဟိ (သီ)
၂-( )ဣမသ္မိံ ဌာနေ သျာ-ကပေါတ္ထကေသု “န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိပဒါနံ ဝဏ္ဏနာ ဒိဿတိ၊ သာ ပန ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ ပရိပုဏ္ဏာကာရေန အာဂမိဿတိ။
၃-နိယဿဿ (သျာ၊ က)

Nappaṭippassambhetabba-aṭṭhārasakādikathā

8. **Lomaṁ pātentī**ti pannalomā honti, bhikkhū anuvattantīti attho. **Netthāraṁ vattantī**ti nittharantānaṁ etanti netthāraṁ. Yena sakkā nissāraṇā nittharituṁ, taṁ aṭṭhārasavidhaṁ sammāvattanaṁ[1] vattantīti attho. Kittakaṁ kālaṁ vattaṁ pūretabbanti. Dasa vā pañca vā divasāni. Imasmiṁ hi Kammakkhandhake ettakena vattaṁ pūritameva hoti.

Niyassakammakathā

11. Seyyasakavatthusmiṁ **apissu bhikkhū pakatā**ti apissu bhikkhū niccaṁ byāvaṭā honti. Sesaṁ tajjanīye vuttasadisameva.

Pabbājanīyakammakathā

21. Assajipunabbasukavatthu saṁghādisesavaṇṇanāyaṁ vuttaṁ.

27. **Kāyikena davenā**ti-ādīsu panettha kāyiko davo nāma kāyakīḷā vuccati. Sesapadadvayepi eseva nayo. **Kāyiko anācāro** nāma kāyadvāre paññattasikkhāpadavītikkamo vuccati. Sesadvayepi eseva nayo. **Kāyikaṁ upaghātikaṁ** nāma kāyadvāre paññattasikkhāpadassa asikkhanabhāvena upahananaṁ vuccati, nāsanaṁ vināsananti attho. Sesadvayepi eseva nayo. **Kāyiko micchājīvo** nāma paṭikkhittavejjakammādivasena telapacana-ariṭṭhapacanādīni. **Vācasiko micchājīvo** nāma gihīnaṁ sāsanasampaṭicchanārocanādīni. **Kāyikavācasiko** nāma tadubhayaṁ. Sesaṁ tajjanīye vuttanayameva.

Paṭisāraṇīyakammakathā

33. Sudhammavatthusmiṁ pana **anapaloketvā**ti na āpucchitvā. **Etadavocā**ti "kiṁ te gahapati therānaṁ paṭiyattan"ti sabbaṁ vivarāpetvā disvā etaṁ avoca. **Ekā ca kho idha natthi yadidaṁ tilasaṁguḷikā**ti yā ayaṁ tilasakkhalikā nāma vuccati, sā natthīti attho. Tassa kira

1. Sammāvattaṁ (Ka)

နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗအဋ္ဌာရသကာဒိကထာ

၈။ **လောမံ ပါတေန္တီ**တိ ပန္နလောမာ ဟောန္တိ၊ ဘိက္ခူ အနုဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **နေတ္ထာရံ ဝတ္တန္တီ**တိ နိတ္ထရန္တာနံ ဧတန္တိ နေတ္ထာရံ။ ယေန သက္ကာ နိဿာရဏာ နိတ္ထရိတုံ၊ တံ အဋ္ဌာရသဝိဓံ သမ္မာဝတ္တနံ[1] ဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ ကိတ္တကံ ကာလံ ဝတ္တံ ပူရေတဗ္ဗန္တိ။ ဒသ ဝါ ပဉ္စ ဝါ ဒိဝသာနိ။ ဣမသ္မိံ ဟိ ကမ္မက္ခန္ဓကေ ဧတ္တကေန ဝတ္တံ ပူရိတမေဝ ဟောတိ။

နိယဿကမ္မကထာ

၁၁။ သေယျသကဝတ္ထုသ္မိံ **အပိဿု ဘိက္ခူ ပကတာ**တိ အပိဿု ဘိက္ခူ နိစ္စံ ဗျာဝဋာ ဟောန္တိ။ သေသံ တဇ္ဇနီယေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကထာ

၂၁။ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကဝတ္ထု သံဃာဒိသေသဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တံ။

၂၇။ **ကာယိကေန ဒဝေနာ**တိအာဒီသု ပနေတ္ထ ကာယိကော ဒဝေါ နာမ ကာယကီဠာ ဝုစ္စတိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကာယိကော အနာစာရော** နာမ ကာယဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမော ဝုစ္စတိ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကာယိကံ ဥပဃာတိကံ** နာမ ကာယဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဿ အသိက္ခနဘာဝေန ဥပဟနနံ ဝုစ္စတိ၊ နာသနံ ဝိနာသနန္တိ အတ္ထော။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကာယိကော မိစ္ဆာဇီဝေါ** နာမ ပဋိက္ခိတ္တဝေဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန တေလပစနအရိဋ္ဌပစနာဒီနိ။ **ဝါစသိကော မိစ္ဆာဇီဝေါ** နာမ ဂိဟီနံ သာသနသမ္ပဋိစ္ဆနာရောစနာဒီနိ။ **ကာယိကဝါစသိကော** နာမ တဒုဘယံ။ သေသံ တဇ္ဇနီယေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပဋိသာရဏီယကမ္မကထာ

၃၃။ သုဓမ္မဝတ္ထုသ္မိံ ပန **အနပလောကေတွာ**တိ န အာပုစ္ဆိတွာ။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ "ကိံ တေ ဂဟပတိ ထေရာနံ ပဋိယတ္တ"န္တိ သဗ္ဗံ ဝိဝရာပေတွာ ဒိသွာ ဧတံ အဝေါစ။ **ဧကာ စ ခေါ ဣဓ နတ္ထိ ယဒိဒံ တိလသံဂုဠိကာ**တိ ယာ အယံ တိလသက္ခလိကာ နာမ ဝုစ္စတိ၊ သာ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ တဿ ကိရ

၁-သမ္မာဝတ္တံ (က)

gahapatino vaṁse ādimhi eko pūviyo ahosi, tena naṁ thero jātiyā khuṁsetukāmo evamāha. **Yadeva kiñcī**ti evaṁ bahuṁ Buddhavacanaṁ ratanaṁ pahāya kiñcideva tilasaṁguḷikāvacanaṁ bhāsitaṁ. Kukkuṭapotaka-udāharaṇena idaṁ dasseti “yathā so neva kākavassitaṁ, na kukkuṭavassitaṁ akāsi, evaṁ tayāpi neva bhikkhuvacanaṁ, na gihivacanaṁ vuttan”ti.

Adhammakammādidvā dasakakathā

37. **Asammukhā katan**ti-ādayo tikā vuttappakārā eva.

39. Aṅgasamannāgamo purimehi asadiso. Tattha yathā lābhaṁ na labhanti, evaṁ parisakkanto parakkamanto **alābhāya parisakkati** nāma. Esa nayo anatthādīsu. Tattha **anattho**ti atthabhaṅgo. **Anāvāso**ti tasmiṁ ṭhāne avasanaṁ. **Gihīnaṁ Buddhassa avaṇṇan**ti gihīnaṁ santike Buddhassa avaṇṇaṁ bhāsati. **Dhammikaṁ paṭissavaṁ na saccāpetī**ti yathā sacco hoti, evaṁ na karoti. Vassāvāsaṁ paṭissuṇitvā na gacchati, aññaṁ vā evarūpaṁ karoti. **Pañcannaṁ bhikkhave**ti-ādi ekaṅgenapi kammārahabhāvadassanatthaṁ vuttaṁ. Sesamettha uttānatthañceva tajjanīye ca vuttanayameva.

Āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakathā

46. Channavatthusmiṁ **āvāsaparamparañca bhikkhave saṁsathā**ti sabbāvāsesu ārocetha.

50. **Bhaṇḍanakārako**ti-ādīsu bhaṇḍanādipaccayā āpannaṁ āpattiṁ ropetvā tassā adassaneyeva kammaṁ kātabbaṁ. Tikā vuttappakārā eva.

51. Sammāvattanāyaṁ panettha tecattālīsa vattāni. Tattha na **anuddhaṁsetabbo**ti na codetabbo. **Na bhikkhu bhikkhūhī**ti añño bhikkhu aññehi bhikkhūhi na bhinditabbo. **Na gihiddhajo**ti odātavatthāni acchinnadasapupphadasāni ca na dhāretabbāni. **Na titthiyaddhajo**ti kusacīrādīni na dhāretabbāni. **Na āsādetabbo**ti na apasādetabbo. **Anto vā bahi vā**ti vihārassa anto vā bahi vā. Na titthiyādipadattayaṁ

ဂဟပတိနော ဝံသေ အာဒိမှိ ဧကော ပူဝိယော အဟောသိ၊ တေန နံ ထေရော ဇာတိယာ ခုံသေတုကာမော ဧဝမာဟ။ **ယဒေဝ ကိဉ္စီ**တိ ဧဝံ ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ရတနံ ပဟာယ ကိဉ္စိဒေဝ တိလသံဂုဠိကာဝစနံ ဘာသိတံ။ ကုက္ကုဋပေါတက-ဥဒါဟရဏေန ဣဒံ ဒဿေတိ “ယထာ သော နေဝ ကာကဝဿိတံ, န ကုက္ကုဋဝဿိတံ အကာသိ၊ ဧဝံ တယာပိ နေဝ ဘိက္ခုဝစနံ, န ဂိဟိဝစနံ ဝုတ္တ”န္တိ။

အဓမ္မကမ္မာဒိဒွါဒသကကထာ

၃၇။ **အသမ္မုခါ ကတ**န္တိအာဒယော တိကာ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဧဝ။

၃၉။ အင်္ဂသမန္နာဂမော ပုရိမေဟိ အသဒိသော။ တတ္ထ ယထာ လာဘံ န လဘန္တိ၊ ဧဝံ ပရိသက္ကန္တော ပရက္ကမန္တော **အလာဘာယ ပရိသက္ကတိ** နာမ။ ဧသ နယော အနတ္ထာဒီသု။ တတ္ထ **အနတ္ထော**တိ အတ္ထဘင်္ဂေါ။ **အနာဝါသော**တိ တသ္မိံ ဌာနေ အဝသနံ။ **ဂိဟီနံ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏ**န္တိ ဂိဟီနံ သန္တိကေ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ **ဓမ္မိကံ ပဋိဿဝံ န သစ္စာပေတီ**တိ ယထာ သစ္စော ဟောတိ၊ ဧဝံ န ကရောတိ။ ဝဿာဝါသံ ပဋိဿုဏိတွာ န ဂစ္ဆတိ၊ အညံ ဝါ ဧဝရူပံ ကရောတိ။ **ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိ ဧကင်္ဂေနပိ ကမ္မာရဟဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထဉ္စေဝ တဇ္ဇနီယေ စ ဝုတ္တနယမေဝ။

အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မကထာ

၄၆။ ဆန္နဝတ္ထုသ္မိံ **အာဝါသပရမ္ပရဉ္စ ဘိက္ခဝေ သံသထာ**တိ သဗ္ဗာဝါသေသု အာရောစေထ။

၅၀။ **ဘဏ္ဍနကာရကော**တိအာဒီသု ဘဏ္ဍနာဒိပစ္စယာ အာပန္နံ အာပတ္တိံ ရောပေတွာ တဿာ အဒဿနေယေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ တိကာ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဧဝ။

၅၁။ သမ္မာဝတ္တနာယံ ပနေတ္ထ တေစတ္တာလီသ ဝတ္တာနိ။ တတ္ထ **န အနုဒ္ဓံ-သေတဗ္ဗော**တိ န စောဒေတဗ္ဗော။ **န ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟီ**တိ အညော ဘိက္ခု အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ န ဘိန္ဒိတဗ္ဗော။ **န ဂိဟိဒ္ဓဇော**တိ ဩဒါတဝတ္ထာနိ အစ္ဆိန္န-ဒသပုပ္ဖဒသာနိ စ န ဓာရေတဗ္ဗာနိ။ **န တိတ္ထိယဒ္ဓဇော**တိ ကုသစီရာဒီနိ န ဓာရေတဗ္ဗာနိ။ **န အာသာဒေတဗ္ဗော**တိ န အပသာဒေတဗ္ဗော။ **အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ**တိ ဝိဟာရဿ အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ။ န တိတ္ထိယာဒိပဒတ္တယံ

uttānameva. Sesaṁ sabbaṁ Pārivāsikakkhandhake vaṇṇayissāma. Sesaṁ tajjanīye vuttanayameva. Āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ iminā sadisameva.

65. Ariṭṭhavatthu khuddakavaṇṇanāyaṁ vuttaṁ. “Bhaṇḍanakārako”ti-ādīsu yaṁ diṭṭhiṁ nissāya bhaṇḍanādīni karoti, tassā appaṭinissaggeyeva kammaṁ kātabbaṁ. Sesaṁ tajjanīye vuttanayameva. Sammāvattanāyampi hi idha tecattālīsaṁyeva vattānīti.

Kammakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ဥတ္တာနမေဝ။ သေသံ သဗ္ဗံ ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ သေသံ တဇ္ဇနီယေ ဝုတ္တနယမေဝ။ အာပတ္တိယာ အပ္ပဋိကမ္မေ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ဣမိနာ သဒိသမေဝ။

၆၅။ အရိဋ္ဌဝတ္ထု ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တံ။ “ဘဏ္ဍနကာရကော”တိအာဒီသု ယံ ဒိဋ္ဌိံ နိဿာယ ဘဏ္ဍနာဒီနိ ကရောတိ၊ တဿာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေယေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ သေသံ တဇ္ဇနီယေ ဝုတ္တနယမေဝ။ သမ္မာဝတ္တနာယမ္ပိ ဟိ ဣဓ တေစတ္တာလီသံယေဝ ဝတ္တာနီတိ။

ကမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

2. Pārivāsikakkhandhaka

Pārivāsikavattakathā

75. Pārivāsikakkhandhake **pārivāsikā**ti pārivāsaṁ parivasantā. Tattha catubbidho parivāso appaṭicchannaparivāso paṭicchannaparivāso suddhantaparivāso samodhānaparivāsoti. Tesu "yo so bhikkhave aññopi aññatitthiyapubbo imasmiṁ dhammavinaye ākaṅkhati pabbajjaṁ, ākaṅkhati upasampadaṁ, tassa cattāro māse parivāso dātabbo"ti[1] evaṁ Mahākhandhake vutto titthiyaparivāso appaṭicchannaparivāso nāma. Tattha yaṁ vattabbaṁ, taṁ vuttameva. Ayaṁ pana idha anadhippeto. Sesā tayo yena saṁghādisesāpatti āpannā ceva hoti paṭicchāditā ca, tassa dātabbā. Tesu yaṁ vattabbaṁ, taṁ Samuccayakkhandhake vakkhāma. Ete pana idha adhippetā, tasmā etesu yaṁ kiñci parivāsaṁ parivasantā "pārivāsikā"ti veditabbā.

Pakatattānaṁ bhikkhūnanti ṭhapetvā navakataraṁ pārivāsikaṁ avasesānaṁ antamaso mūlāyapaṭikassanārahādīnampi. **Abhivādanapaccuṭṭhānan**ti yaṁ te abhivādanādiṁ karonti, taṁ sādiyanti sampaṭicchanti, na paṭikkhipantīti attho. Tattha **sāmīcikamman**ti ṭhapetvā abhivādanādīni aññassa anucchavikassa bījanavātadānādino ābhisamācārikassetaṁ adhivacanaṁ. **Āsanābhihāran**ti āsanassa abhiharaṇaṁ, āsanaṁ gahetvā abhigamanaṁ, paññāpanameva vā. Seyyābhihārepi eseva nayo. **Pādodakan**ti pādadhovana-udakaṁ. **Pādapīṭhan**ti dhotapādaṭṭhapanakaṁ. **Pādakathalikan**ti adhotapādaṭṭhapanakaṁ pādaghaṁsanaṁ vā. **Āpatti dukkaṭassā**ti saddhivihārikānampi sādiyantassa dukkaṭameva, tasmā te vattabbā "ahaṁ vinayakammaṁ karomi, mayhaṁ vattaṁ mā karotha, mā maṁ gāmappavesanaṁ āpucchathā"ti. Sace saddhāpabbajitā kulaputtā "tumhe bhante tumhākaṁ vinayakammaṁ karothā"ti vatvā vattaṁ karonti, gāmappavesanampi āpucchantiyeva, vāritakālato paṭṭhāya anāpatti. **Mithu yathāvuḍḍhan**ti pārivāsikabhikkhūnaṁ aññamaññaṁ yo yo vuḍḍho, tena tena navakatarassa sādituṁ.

---

1. Vi 3. 98 piṭṭhe.

၂-ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓက

ပါရိဝါသိကဝတ္တကထာ

၇၅။ ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေ **ပါရိဝါသိကာ**တိ ပရိဝါသံ ပရိဝသန္တာ။ တတ္ထ စတုဗ္ဗိဓော ပရိဝါသော အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော သမောဓာနပရိဝါသောတိ။ တေသု "ယော သော ဘိက္ခဝေ အညောပိ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ၊ တဿ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော"တိ[၁] ဧဝံ မဟာခန္ဓကေ ဝုတ္တော တိတ္ထိယပရိဝါသော အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော နာမ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ဝုတ္တမေဝ။ အယံ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတော။ သေသာ တယော ယေန သံဃာဒိသေသာပတ္တိ အာပန္နာ စေဝ ဟောတိ ပဋိစ္ဆာဒိတာ စ၊ တဿ ဒါတဗ္ဗာ။ တေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ ဝက္ခာမ။ ဧတေ ပန ဣဓ အဓိပ္ပေတာ၊ တသ္မာ ဧတေသု ယံကိဉ္စိ ပရိဝါသံ ပရိဝသန္တာ "ပါရိဝါသိကာ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပကတတ္တာနံ ဘိက္ခူနန္တိ ဌပေတွာ နဝကတရံ ပါရိဝါသိကံ အဝသေသာနံ အန္တမသော မူလာယပဋိကဿနာရဟာဒီနမ္ပိ။ **အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာန**န္တိ ယံ တေ အဘိဝါဒနာဒိံ ကရောန္တိ၊ တံ သာဒိယန္တိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ၊ န ပဋိက္ခိပန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **သာမီစိကမ္မ**န္တိ ဌပေတွာ အဘိဝါဒနာဒီနိ အညဿ အနုစ္ဆဝိကဿ ဗီဇနဝါတဒါနာဒိနော အာဘိသမာစာရိကဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အာသနာဘိဟာရ**န္တိ အာသနဿ အဘိဟရဏံ၊ အာသနံ ဂဟေတွာ အဘိဂမနံ, ပညာပနမေဝ ဝါ။ သေယျာဘိဟာရေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပါဒေါဒက**န္တိ ပါဒဓောဝနဥဒကံ။ **ပါဒပီဌ**န္တိ ဓောတပါဒဋ္ဌပနကံ။ **ပါဒကထလိက**န္တိ အဓောတပါဒဋ္ဌပနကံ ပါဒဃံသနံ ဝါ။ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနမ္ပိ သာဒိယန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ၊ တသ္မာ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ "အဟံ ဝိနယကမ္မံ ကရောမိ၊ မယှံ ဝတ္တံ မာ ကရောထ၊ မာ မံ ဂါမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆထာ"တိ။ သစေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာ ကုလပုတ္တာ "တုမှေ ဘန္တေ တုမှာကံ ဝိနယကမ္မံ ကရောထာ"တိ ဝတွာ ဝတ္တံ ကရောန္တိ၊ ဂါမပ္ပဝေသနမ္ပိ အာပုစ္ဆန္တိယေဝ၊ ဝါရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အနာပတ္တိ။ **မိထု ယထာဝုဍ္ဎ**န္တိ ပါရိဝါသိကဘိက္ခူနံ အညမညံ ယော ယော ဝုဍ္ဎော၊ တေန တေန နဝကတရဿ သာဒိတုံ။

၁-ဝိ ၃-၉၈-ပိဋ္ဌေ။

Pañca yathāvuḍḍhanti pakatattehipi saddhiṁ vuḍḍhapaṭipāṭiyā eva. Tasmā pātimokkhe uddissamāne hatthapāse nisīdituṁ vaṭṭati. Mahāpaccariyaṁ pana "pāḷiyā anisīditvā pāḷiṁ vihāya hatthapāsaṁ amuñcantena nisīditabban"ti vuttaṁ. Pārisuddhi-uposathe karīyamāne saṁghanavakaṭṭhāne nisīditvā tattheva nisinnena attano pāḷiyā pārisuddhi-uposatho kātabbo. Pavāraṇāyapi saṁghanavakaṭṭhāne nisīditvā tattheva nisinnena attano pāḷiyā pavāretabbaṁ. Saṁghena ghaṇṭiṁ paharitvā bhājīyamānaṁ vassikasāṭikampi attano pattaṭṭhāne gahetuṁ vaṭṭati.

Oṇojananti vissajjanaṁ vuccati. Sace hi pārivāsikassa dve tīṇi uddesabhattādīni pāpuṇanti, aññā cassa puggalikabhattapaccāsā hoti, tāni paṭipāṭiyā gahetvā "bhante heṭṭhā gāhetha, ajja mayhaṁ bhattapaccāsā atthi, sve gaṇhissāmī"ti vatvā vissajjetabbāni. Evaṁ tāni punadivasesu[1] gaṇhituṁ labhati. Punadivase sabbapaṭhamaṁ etassa dātabbanti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Yadi pana na gaṇhāti na vissajjeti, punadivase na labhati. Idaṁ oṇojanaṁ nāma pārivāsikasseva odissa anuññātaṁ. Kasmā? Tassa hi saṁghanavakaṭṭhāne nisinnassa bhattagge yāgukhajjakādīni pāpuṇanti vā na vā, tasmā "so bhikkhāhārena[2] mā kilamitthā"ti idamassa saṅgahakaraṇatthāya odissa anuññātaṁ.

Bhattanti āgatāgatehi vuḍḍhapaṭipāṭiyā gahetvā gantabbaṁ vihāre saṁghassa catussālabhattaṁ, etaṁ yathāvuḍḍhaṁ labhati. Pāḷiyā pana gantuṁ vā ṭhātuṁ vā na labhati, tasmā pāḷito osakkitvā hatthapāse ṭhitena hatthaṁ pasāretvā yathā seno nipatitvā gaṇhāti, evaṁ gaṇhitabbaṁ. Ārāmikasamaṇuddesehi āharāpetuṁ na labhati. Sace sayameva āharanti, vaṭṭati. Rañño mahāpeḷabhattepi eseva nayo. Catussālabhatte pana sace oṇojanaṁ kattukāmo hoti, attano atthāya ukkhitte piṇḍe "ajja me bhattaṁ atthi, sve gaṇhissāmī"ti vattabbaṁ. Punadivase dve piṇḍe labhatīti Mahāpaccariyaṁ vuttaṁ. Uddesabhattādīnipi pāḷito osakkitvāva gahetabbāni. Yattha pana nīsīdāpetvā parivisanti, tattha sāmaṇerānaṁ jeṭṭhakena, bhikkhūnaṁ saṁghanavakena hutvā nisīditabbaṁ.

1. Punapunadivasesu (Sī)
2. Bhikkhācārena (Syā)

ပဉ္စ ယထာဝုဍ္ဎန္တိ ပကတတ္တေဟိပိ သဒ္ဓိံ ဝုဍ္ဎပဋိပါဋိယာ ဧဝ။ တသ္မာ ပါတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဿမာနေ ဟတ္ထပါသေ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန “ပါဠိယာ အနိသီဒိတွာ ပါဠိံ ဝိဟာယ ဟတ္ထပါသံ အမုဉ္စန္တေန နိသီဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထေ ကရီယမာနေ သံဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နေန အတ္တနော ပါဠိယာ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ ပဝါရဏာယပိ သံဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နေန အတ္တနော ပါဠိယာ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ သံဃေန ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ ဘာဇီယမာနံ ဝဿိကသာဋိကမ္ပိ အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဩဏောဇနန္တိ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝုစ္စတိ။ သစေ ဟိ ပါရိဝါသိကဿ ဒွေ တီဏိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီနိ ပါပုဏန္တိ၊ အညာ စဿ ပုဂ္ဂလိကဘတ္တပစ္စာသာ ဟောတိ၊ တာနိ ပဋိပါဋိယာ ဂဟေတွာ “ဘန္တေ ဟေဋ္ဌာ ဂါဟေထ၊ အဇ္ဇ မယှံ ဘတ္တပစ္စာသာ အတ္ထိ၊ သွေ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ တာနိ ပုနဒိဝသေသု[1] ဂဏှိတုံ လဘတိ။ ပုနဒိဝသေ သဗ္ဗပဌမံ ဧတဿ ဒါတဗ္ဗန္တိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ပန န ဂဏှာတိ န ဝိဿဇ္ဇေတိ၊ ပုနဒိဝသေ န လဘတိ။ ဣဒံ ဩဏောဇနံ နာမ ပါရိဝါသိကဿေဝ ဩဒိဿ အနုညာတံ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ သံဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ဘတ္တဂ္ဂေ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ပါပုဏန္တိ ဝါ န ဝါ၊ တသ္မာ “သော ဘိက္ခာဟာရေန[2] မာ ကိလမိတ္ထာ”တိ ဣဒမဿ သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ ဩဒိဿ အနုညာတံ။

ဘတ္တန္တိ အာဂတာဂတေဟိ ဝုဍ္ဎပဋိပါဋိယာ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ ဝိဟာရေ သံဃဿ စတုဿာလဘတ္တံ၊ ဧတံ ယထာဝုဍ္ဎံ လဘတိ။ ပါဠိယာ ပန ဂန္တုံ ဝါ ဌာတုံ ဝါ န လဘတိ၊ တသ္မာ ပါဠိတော ဩသက္ကိတွာ ဟတ္ထပါသေ ဌိတေန ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ယထာ သေနော နိပတိတွာ ဂဏှာတိ၊ ဧဝံ ဂဏှိတဗ္ဗံ။ အာရာမိကသမဏုဒ္ဒေသေဟိ အာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ သစေ သယမေဝ အာဟရန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ရညော မဟာပေဠဘတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ စတုဿာလဘတ္တေ ပန သစေ ဩဏောဇနံ ကတ္တုကာမော ဟောတိ၊ အတ္တနော အတ္ထာယ ဥက္ခိတ္တေ ပိဏ္ဍေ “အဇ္ဇ မေ ဘတ္တံ အတ္ထိ၊ သွေ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပုနဒိဝသေ ဒွေ ပိဏ္ဍေ လဘတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီနိပိ ပါဠိတော ဩသက္ကိတွာဝ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ ယတ္ထ ပန နီသီဒါပေတွာ ပရိဝိသန္တိ၊ တတ္ထ သာမဏေရာနံ ဇေဋ္ဌကေန, ဘိက္ခူနံ သံဃနဝကေန ဟုတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

၁-ပုနပုနဒိဝသေသု (သီ)
၂-ဘိက္ခာစာရေန (သျာ)

76. Idāni yā ayaṁ sammāvattanā vuttā, tattha **na upasampādetabban**ti upajjhāyena hutvā na upasampādetabbaṁ, vattaṁ nikkhipitvā pana upasampādetuṁ vaṭṭati. Ācariyena hutvāpi kammavācā na sāvetabbā, aññasmiṁ asati vattaṁ nikkhipitvā sāvetuṁ vaṭṭati. **Na nissayo**ti āgantukānaṁ nissayo na dātabbo. Yehipi pakatiyāva nissayo gahito, te vattabbā "ahaṁ vinayakammaṁ karomi, asukattherassa nāma santike nissayaṁ gaṇhatha, mayhaṁ vattaṁ mā karotha, mā maṁ gāmappavesanaṁ āpucchathā"ti. Sace evaṁ vuttepi karontiyeva, vāritakālato paṭṭhāya karontesupi anāpatti.

Na sāmaṇeroti añño sāmaṇero na gahetabbo. Upajjhaṁ datvā gahitasāmaṇerāpi vattabbā "ahaṁ vinayakammaṁ karomi, mayhaṁ vattaṁ mā karotha, mā maṁ gāmappavesanaṁ āpucchathā"ti. Sace evaṁ vuttepi karontiyeva, vāritakālato paṭṭhāya karontesupi anāpatti. Bhikkhunovādakasammuti nāma ādhipaccaṭṭhānabhūtāti paṭikkhittā. Tasmā bhikkhusaṁghassa vattabbaṁ "bhante ahaṁ vinayakammaṁ karomi, bhikkhunovādakaṁ jānāthā"ti, paṭibalassa vā bhikkhussa bhāro kātabbo. Āgatā bhikkhuniyo "saṁghasantikaṁ gacchatha, saṁgho vo ovādadāyakaṁ jānissatī"ti vā, "ahaṁ vinayakammaṁ karomi, asukabhikkhussa nāma santikaṁ gacchatha, so vo ovādaṁ dassatī"ti vā vattabbā.

Sā āpattīti sukkavissaṭṭhiyā parivāse dinne sukkavissaṭṭhi nāpajjitabbā. **Aññā vā tādisikā**ti kāyasaṁsaggādigarukāpatti. **Tato vā pāpiṭṭhatarā**ti pārājikāpatti. Sattasu hi āpattīsu dubbhāsitāpatti pāpiṭṭhā, dukkaṭāpatti pāpiṭṭhatarā. Dukkaṭāpatti pāpiṭṭhā, pāṭidesanīyāpatti pāpiṭṭhatarāti evaṁ pācittiyathullaccayasaṁghādisesapārājikāpattīsu nayo netabbo. Tāsaṁ vatthūsupi dubbhāsitavatthu pāpiṭṭhaṁ, dukkaṭavatthu pāpiṭṭhataranti purimanayeneva bhedo veditabbo. Paṇṇattivajjasikkhāpade pana vatthupi āpattipi pāpiṭṭhā. Lokavajje ubhayampi pāpiṭṭhataraṁ.

Kammanti parivāsakammavācā vuccati, taṁ kammaṁ "akataṁ dukkaṭan"ti-ādīhi vā, "kiṁ idaṁ kammaṁ nāma kasikammaṁ gorakkhakamman"ti-ādīhi vā vacanehi na garahitabbaṁ. **Kammikā**ti yehi bhikkhūhi kammaṁ kataṁ, te vuccanti, te bālā abyattāti-ādīhi vacanehi na garahitabbā.

၇၆။ ဣဒါနိ ယာ အယံ သမ္မာဝတ္တနာ ဝုတ္တာ၊ တတ္ထ **န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ** ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ၊ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပန ဥပသမ္ပာဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာစရိယေန ဟုတွာပိ ကမ္မဝါစာ န သာဝေတဗ္ဗာ၊ အညသ္မိံ အသတိ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ သာဝေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န နိဿယော**တိ အာဂန္တုကာနံ နိဿယော န ဒါတဗ္ဗော။ ယေဟိပိ ပကတိယာဝ နိဿယော ဂဟိတော၊ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ “အဟံ ဝိနယကမ္မံ ကရောမိ၊ အသုကတ္ထေရဿ နာမ သန္တိကေ နိဿယံ ဂဏှထ၊ မယှံ ဝတ္တံ မာ ကရောထ၊ မာ မံ ဂါမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆထာ”တိ။ သစေ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကရောန္တိယေဝ၊ ဝါရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ကရောန္တေသုပိ အနာပတ္တိ။

န သာမဏေရောတိ အညော သာမဏေရော န ဂဟေတဗ္ဗော။ ဥပဇ္ဈံ ဒတွာ ဂဟိတသာမဏေရာပိ ဝတ္တဗ္ဗာ “အဟံ ဝိနယကမ္မံ ကရောမိ၊ မယှံ ဝတ္တံ မာ ကရောထ၊ မာ မံ ဂါမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆထာ”တိ။ သစေ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကရောန္တိယေဝ၊ ဝါရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ကရောန္တေသုပိ အနာပတ္တိ။ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ နာမ အာဓိပစ္စဋ္ဌာနဘူတာတိ ပဋိက္ခိတ္တာ။ တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝတ္တဗ္ဗံ ‘‘ဘန္တေ အဟံ ဝိနယကမ္မံ ကရောမိ၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကံ ဇာနာထာ’’တိ၊ ပဋိဗလဿ ဝါ ဘိက္ခုဿ ဘာရော ကာတဗ္ဗော။ အာဂတာ ဘိက္ခုနိယော ‘‘သံဃသန္တိကံ ဂစ္ဆထ၊ သံဃော ဝေါ ဩဝါဒဒါယကံ ဇာနိဿတီ”တိ ဝါ, “အဟံ ဝိနယကမ္မံ ကရောမိ၊ အသုကဘိက္ခုဿ နာမ သန္တိကံ ဂစ္ဆထ၊ သော ဝေါ ဩဝါဒံ ဒဿတီ”တိ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗာ။

သာ အာပတ္တီတိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ပရိဝါသေ ဒိန္နေ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ နာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ။ **အညာ ဝါ တာဒိသိကာ**တိ ကာယသံသဂ္ဂါဒိဂရုကာပတ္တိ။ **တတော ဝါ ပါပိဋ္ဌတရာ**တိ ပါရာဇိကာပတ္တိ။ သတ္တသု ဟိ အာပတ္တီသု ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိ ပါပိဋ္ဌာ၊ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ပါပိဋ္ဌတရာ။ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ပါပိဋ္ဌာ၊ ပါဋိဒေသနီယာပတ္တိ ပါပိဋ္ဌတရာတိ ဧဝံ ပါစိတ္တိယထုလ္လစ္စယသံဃာဒိသေသပါရာဇိကာပတ္တီသု နယော နေတဗ္ဗော။ တာသံ ဝတ္ထူသုပိ ဒုဗ္ဘာသိတဝတ္ထု ပါပိဋ္ဌံ၊ ဒုက္ကဋဝတ္ထု ပါပိဋ္ဌတရန္တိ ပုရိမနယေနေဝ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေ ပန ဝတ္ထုပိ အာပတ္တိပိ ပါပိဋ္ဌာ။ လောကဝဇ္ဇေ ဥဘယမ္ပိ ပါပိဋ္ဌတရံ။

ကမ္မန္တိ ပရိဝါသကမ္မဝါစာ ဝုစ္စတိ၊ တံ ကမ္မံ “အကတံ ဒုက္ကဋ”န္တိအာဒီဟိ ဝါ, ‘‘ကိံ ဣဒံ ကမ္မံ နာမ ကသိကမ္မံ ဂေါရက္ခကမ္မ’’န္တိအာဒီဟိ ဝါ ဝစနေဟိ န ဂရဟိတဗ္ဗံ။ **ကမ္မိကာ**တိ ယေဟိ ဘိက္ခူဟိ ကမ္မံ ကတံ၊ တေ ဝုစ္စန္တိ၊ တေ ဗာလာ အဗျတ္တာတိအာဒီဟိ ဝစနေဟိ န ဂရဟိတဗ္ဗာ။

Na savacanīyaṁ kātabbanti palibodhatthāya[1] vā pakkosanatthāya vā savacanīyaṁ na kātabbaṁ, palobodhatthāya hi karonto "ahaṁ āyasmantaṁ imasmiṁ vatthusmiṁ savacanīyaṁ karomi, imamhā āvāsā ekapadampi mā pakkāmi, yāva na taṁ adhikaraṇaṁ vūpasantaṁ hotī"ti evaṁ karoti. Pakkosanatthāya karonto "ahaṁ te savacanīyaṁ karomi, ehi mayā saddhiṁ vinayadharānaṁ sammukhībhāvaṁ gacchāmā"ti evaṁ karoti, tadubhayampi na kātabbaṁ.

Na anuvādoti vihāre jeṭṭhakaṭṭhānaṁ na kātabbaṁ, pātimokkhuddesakena vā dhammajjhesakena vā na bhavitabbaṁ, nāpi terasasu sammutīsu ekasammutivasenāpi issariyakammaṁ kātabbaṁ. **Na okāso**ti "karotu me āyasmā okāsaṁ, ahaṁ taṁ vattukāmo"ti evaṁ pakatattassa okāso na kāretabbo, vatthunā vā āpattiyā vā na codetabbo, "ayaṁ pubbe te doso"ti na sāretabbo. **Na bhikkhūhi sampayojetabban**ti aññamaññaṁ yojetvā kalaho na kāretabbo.

Puratoti saṁghattherena hutvā purato na gantabbaṁ, dvādasahatthaṁ upacāraṁ muñcitvā ekakena gantabbaṁ. Nisīdanepi eseva nayo. **Āsanapariyanto**ti bhattaggādīsu saṁghanavakāsanaṁ vuccati, svāssa dātabbo, tattha nisīditabbaṁ. **Seyyāpariyanto**ti seyyānaṁ pariyanto, sabbalāmakaṁ mañcapīṭhaṁ. Ayañhi vassaggena attano pattaṭṭhāne seyyaṁ gahetuṁ na labhati, sabbabhikkhūhi vicinitvā gahitāvasesā maṅgulagūthabharitā vettalatādivinaddhā lāmakaseyyā assa dātabbā. **Vihārapariyanto**ti yathā ca seyyā, evaṁ vasana-āvāsopi vassaggena attano pattaṭṭhāne tassa na vaṭṭati, sabbabhikkhūhi vicinitvā gahitāvasesā pana rajohatabhūmi jatukamūsikabharitā paṇṇasālā assa dātabbā. Sace pakatattā sabbe rukkhamūlikā abbhokāsikā ca honti, channaṁ na upenti, sabbepi etehi vissaṭṭhāvāsā nāma honti. Tesu yaṁ icchati, taṁ labhati, vassūpanāyikadivase paccayaṁ ekapasse ṭhatvā vassaggena gaṇhituṁ labhati. Senāsanaṁ na labhati, nibaddhavassāvāsikaṁ senāsanaṁ gaṇhitukāmena vattaṁ nikkhipitvā gahetabbaṁ.

1. Palibodhatāya (Sī)

န သဝစနီယံ ကာတဗ္ဗန္တိ ပလိဗောဓတ္ထာယ[၁] ဝါ ပက္ကောသနတ္ထာယ ဝါ သဝစနီယံ န ကာတဗ္ဗံ၊ ပလိဗောဓတ္ထာယ ဟိ ကရောန္တော "အဟံ အာယသ္မန္တံ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ သဝစနီယံ ကရောမိ၊ ဣမမှာ အာဝါသာ ဧကပဒမ္ပိ မာ ပက္ကာမိ၊ ယာဝ န တံ အဓိကရဏံ ဝူပသန္တံ ဟောတီ"တိ ဧဝံ ကရောတိ။ ပက္ကောသနတ္ထာယ ကရောန္တော "အဟံ တေ သဝစနီယံ ကရောမိ၊ ဧဟိ မယာ သဒ္ဓိံ ဝိနယဓရာနံ သမ္မုခီဘာဝံ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဧဝံ ကရောတိ၊ တဒုဘယမ္ပိ န ကာတဗ္ဗံ။

န အနုဝါဒေါတိ ဝိဟာရေ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗံ၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝါ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ဝါ န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ နာပိ တေရသသု သမ္မုတီသု ဧကသမ္မုတိဝသေနာပိ ဣဿရိယကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ **န ဩကာသော**တိ "ကရောတု မေ အာယသ္မာ ဩကာသံ၊ အဟံ တံ ဝတ္တုကာမော"တိ ဧဝံ ပကတတ္တဿ ဩကာသော န ကာရေတဗ္ဗော၊ ဝတ္ထုနာ ဝါ အာပတ္တိယာ ဝါ န စောဒေတဗ္ဗော၊ "အယံ ပုဗ္ဗေ တေ ဒေါသော"တိ န သာရေတဗ္ဗော။ **န ဘိက္ခူဟိ သမ္ပယောဇေတဗ္ဗန္တိ** အညမညံ ယောဇေတွာ ကလဟော န ကာရေတဗ္ဗော။

ပုရတောတိ သံဃတ္ထေရေန ဟုတွာ ပုရတော န ဂန္တဗ္ဗံ၊ ဒွါဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ မုဉ္စိတွာ ဧကကေန ဂန္တဗ္ဗံ။ နိသီဒနေပိ ဧသေဝ နယော။ **အာသနပရိယန္တော**တိ ဘတ္တဂ္ဂါဒီသု သံဃနဝကာသနံ ဝုစ္စတိ၊ သွာဿ ဒါတဗ္ဗော၊ တတ္ထ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ **သေယျာပရိယန္တော**တိ သေယျာနံ ပရိယန္တော၊ သဗ္ဗလာမကံ မဉ္စပီဌံ။ အယဉှိ ဝဿဂ္ဂေန အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ သေယျံ ဂဟေတုံ န လဘတိ၊ သဗ္ဗဘိက္ခူဟိ ဝိစိနိတွာ ဂဟိတာဝသေသာ မင်္ဂုလဂူထဘရိတာ ဝေတ္တလတာဒိဝိနဒ္ဓါ လာမကသေယျာ အဿ ဒါတဗ္ဗာ။ **ဝိဟာရပရိယန္တော**တိ ယထာ စ သေယျာ၊ ဧဝံ ဝသနအာဝါသောပိ ဝဿဂ္ဂေန အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ တဿ န ဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗဘိက္ခူဟိ ဝိစိနိတွာ ဂဟိတာဝသေသာ ပန ရဇောဟတဘူမိ ဇတုကမူသိကဘရိတာ ပဏ္ဏသာလာ အဿ ဒါတဗ္ဗာ။ သစေ ပကတတ္တာ သဗ္ဗေ ရုက္ခမူလိကာ အဗ္ဘောကာသိကာ စ ဟောန္တိ၊ ဆန္နံ န ဥပေန္တိ၊ သဗ္ဗေပိ ဧတေဟိ ဝိဿဋ္ဌာဝါသာ နာမ ဟောန္တိ။ တေသု ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ လဘတိ၊ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပစ္စယံ ဧကပဿေ ဌတွာ ဝဿဂ္ဂေန ဂဏှိတုံ လဘတိ။ သေနာသနံ န လဘတိ၊ နိဗဒ္ဓဝဿာဝါသိကံ သေနာသနံ ဂဏှိတုကာမေန ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁-ပလိဗောဓတာယ (သီ)

Tena ca so sāditabboti yaṁ assa āsanādipariyantaṁ bhikkhū denti, so eva sāditabbo. **Puresamaṇena vā pacchāsamaṇena vā**ti ñātipavāritaṭṭhāne “ettake bhikkhū gahetvā āgacchathā”ti nimantitena “bhante asukaṁ nāma kulaṁ bhikkhū nimantesi, etha tattha gacchāmā”ti evaṁ saṁvidhāya bhikkhū puresamaṇe vā pacchāsamaṇe vā katvā na gantabbaṁ. “Bhante asukasmiṁ nāma gāme manussā bhikkhūnaṁ āgamanaṁ icchanti, sādhu vatassa sace tesaṁ saṅgahaṁ kareyyāthā”ti evaṁ pana pariyāyena kathetuṁ vaṭṭati.

Na āraññikaṅganti āgatāgatānaṁ ārocetuṁ harāyamānena āraññikadhutaṅgaṁ na samādātabbaṁ. Yenāpi pakatiyā samādinnaṁ, tena dutiyaṁ bhikkhuṁ gahetvā araññe aruṇaṁ uṭṭhāpetabbaṁ, na ca ekakena vatthabbaṁ. Tathā bhattaggādīsu āsanapariyante nisajjāya harāyamānena piṇḍapātikadhutaṅgampi na samādātabbaṁ. Yo pana pakatiyāva piṇḍapātiko, tassa paṭisedho natthi.

Na ca tappaccayāti “nīhaṭabhatto hutvā vihāreyeva nisīditvā bhuñjanto rattiyo gaṇayissāmi, gacchato me bhikkhuṁ disvā anārocentassa ratticchedo siyā”ti iminā kāraṇena piṇḍapāto na nīharāpetabbo. **Mā maṁ jāniṁsū**ti mā maṁ ekabhikkhupi jānātūti ca iminā ajjhāsayena vihāre sāmaṇerehi pacāpetvā bhuñjitumpi na labhati, gāmaṁ piṇḍāya pavisitabbameva. Gilānassa pana navakamma-ācariyupajjhāyakiccādipasutassa vā vihāreyeva acchituṁ vaṭṭati. Sacepi gāme anekasatā bhikkhū vicaranti, na sakkā hoti ārocetuṁ, gāmakāvāsaṁ gantvā sabhāgaṭṭhāne vasituṁ vaṭṭati.

Āgantukenāti kañci vihāraṁ gatena tattha bhikkhūnaṁ ārocetabbaṁ. Sace sabbe ekaṭṭhāne ṭhite passati, ekaṭṭhāne ṭhiteneva ārocetabbaṁ. Atha rukkhamūlādīsu visuṁ visuṁ ṭhitā honti, tattha tattha gantvā ārocetabbaṁ. Sañcicca anārocentassa ratticchedo ca hoti, vattabhede ca dukkaṭaṁ. Atha vicinanto ekacce na passati, ratticchedova hoti, na vattabhedadukkaṭaṁ.

တေန စ သော သာဒိတဗ္ဗောတိ ယံ အဿ အာသနာဒိပရိယန္တံ ဘိက္ခူ ဒေန္တိ၊ သော ဧဝ သာဒိတဗ္ဗော။ **ပုရေသမဏေန ဝါ ပစ္ဆာသမဏေန ဝါ**တိ ဉာတိပဝါရိတဋ္ဌာနေ “ဧတ္တကေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ နိမန္တိတေန “ဘန္တေ အသုကံ နာမ ကုလံ ဘိက္ခူ နိမန္တေသိ၊ ဧထ တတ္ထ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဧဝံ သံဝိဓာယ ဘိက္ခူ ပုရေသမဏေ ဝါ ပစ္ဆာသမဏေ ဝါ ကတွာ န ဂန္တဗ္ဗံ။ “ဘန္တေ အသုကသ္မိံ နာမ ဂါမေ မနုဿာ ဘိက္ခူနံ အာဂမနံ ဣစ္ဆန္တိ၊ သာဓု ဝတဿ သစေ တေသံ သင်္ဂဟံ ကရေယျာထာ”တိ ဧဝံ ပန ပရိယာယေန ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

န အာရညိကင်္ဂန္တိ အာဂတာဂတာနံ အာရောစေတုံ ဟရာယမာနေန အာရညိကဓုတင်္ဂံ န သမာဒါတဗ္ဗံ။ ယေနာပိ ပကတိယာ သမာဒိန္နံ၊ တေန ဒုတိယံ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ အရညေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ၊ န စ ဧကကေန ဝတ္ထဗ္ဗံ။ တထာ ဘတ္တဂ္ဂါဒီသု အာသနပရိယန္တေ နိသဇ္ဇာယ ဟရာယမာနေန ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂမ္ပိ န သမာဒါတဗ္ဗံ။ ယော ပန ပကတိယာဝ ပိဏ္ဍပါတိကော၊ တဿ ပဋိသေဓော နတ္ထိ။

န စ တပ္ပစ္စယာတိ “နီဟဋဘတ္တော ဟုတွာ ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ရတ္တိယော ဂဏယိဿာမိ၊ ဂစ္ဆတော မေ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ သိယာ”တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ပိဏ္ဍပါတော န နီဟရာပေတဗ္ဗော။ **မာ မံ ဇာနိံသူ**တိ မာ မံ ဧကဘိက္ခုပိ ဇာနာတူတိ စ ဣမိနာ အဇ္ဈာသယေန ဝိဟာရေ သာမဏေရေဟိ ပစာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ န လဘတိ၊ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတဗ္ဗမေဝ။ ဂိလာနဿ ပန နဝကမ္မအာစရိယုပဇ္ဈာယကိစ္စာဒိပသုတဿ ဝါ ဝိဟာရေယေဝ အစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ ဂါမေ အနေကသတာ ဘိက္ခူ ဝိစရန္တိ၊ န သက္ကာ ဟောတိ အာရောစေတုံ၊ ဂါမကာဝါသံ ဂန္တွာ သဘာဂဋ္ဌာနေ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အာဂန္တုကေနာတိ ကဉ္စိ ဝိဟာရံ ဂတေန တတ္ထ ဘိက္ခူနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ သဗ္ဗေ ဧကဋ္ဌာနေ ဌိတေ ပဿတိ၊ ဧကဋ္ဌာနေ ဌိတေနေဝ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အထ ရုက္ခမူလာဒီသု ဝိသုံ ဝိသုံ ဌိတာ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သဉ္စိစ္စ အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စ ဟောတိ၊ ဝတ္တဘေဒေ စ ဒုက္ကဋံ။ အထ ဝိစိနန္တော ဧကစ္စေ န ပဿတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ ဟောတိ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။

Āgantukassāti attano vasanavihāraṁ āgatassāpi ekassa vā bahūnaṁ vā vuttanayeneva ārocetabbaṁ. Ratticchedavattabhedāpi cettha vuttanayeneva veditabbā. Sace āgantukā muhuttaṁ vissamitvā vā avissamitvā eva vā vihāramajjhena gacchanti, tesampi ārocetabbaṁ. Sace tassa ajānantasseva gacchanti, ayañca pana gatakāle jānāti, gantvā ārocetabbaṁ. Sampāpuṇituṁ asakkontassa ratticchedova hoti, na vattabhedadukkaṭaṁ. Yepi antovihāraṁ appavisitvā upacārasīmaṁ okkamitvā gacchanti, ayañca nesaṁ chattasaddaṁ vā ukkāsitasaddaṁ vā khipitasaddaṁ vā sutvāva āgantukabhāvaṁ jānāti, gantvā ārocetabbaṁ. Gatakāle jānantenapi anubandhitvā ārocetabbameva. Sampāpuṇituṁ asakkontassa ratticchedova hoti, na vattabhedadukkaṭaṁ. Yopi rattiṁ yeva āgantvā rattiṁ yeva gacchati, sopissa ratticchedaṁ karoti, aññātattā pana vattabhedadukkaṭaṁ natthi. Sace ajānitvāva abbhānaṁ karoti, akatameva hotīti Kurundiyaṁ vuttaṁ, tasmā adhikā rattiyo gahetvā kātabbaṁ. Ayaṁ apaṇṇakapaṭipadā.

Nadī-ādīsu nāvāya gacchantampi paratīre ṭhitampi ākāsena gacchantampi pabbatatala-araññādīsu dūre ṭhitampi bhikkhuṁ disvā sace "bhikkhū"ti vavatthānaṁ atthi, nāvādīhi vā gantvā mahāsaddaṁ katvā vā vegena anubandhitvā vā ārocetabbaṁ, anārocentassa ratticchedo ceva vattabhedadukkaṭañca. Sace vāyamantopi sampāpuṇituṁ vā sāvetuṁ vā na sakkoti, ratticchedova hoti, na vattabhedadukkaṭaṁ. Saṁghasenābhayatthero pana visayāvisayena katheti. "Visaye kira anārocentassa ratticchedo ceva vattabhedadukkaṭañca hoti, avisaye pana ubhayampi natthī"ti. Karavīkatissatthero "samaṇo ayanti vavatthānameva pamāṇaṁ, sacepi avisayo hoti, vattabhedadukkaṭameva natthi, ratticchedo pana hotiyevā"ti āha.

Uposatheti "uposathaṁ sampāpuṇissāmā"ti āgantukā bhikkhū āgacchanti, iddhiyā gacchantāpi uposathabhāvaṁ ñatvā otaritvā uposathaṁ karonti, tasmā āgantukasodhanatthaṁ uposathadivase ārocetabbaṁ. Pavāraṇāyapi eseva nayo. **Gilāno**ti gantuṁ asamattho. **Dūtenā**ti ettha anupasampannaṁ pesetuṁ na vaṭṭati, bhikkhuṁ pesetvā ārocāpetabbaṁ.

အာဂန္တုကဿာတိ အတ္တနော ဝသနဝိဟာရံ အာဂတဿာပိ ဧကဿ ဝါ ဗဟူနံ ဝါ ဝုတ္တနယေနေဝ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒါပိ စေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သစေ အာဂန္တုကာ မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ ဝါ အဝိဿမိတွာ ဧဝ ဝါ ဝိဟာရမဇ္ဈေန ဂစ္ဆန္တိ၊ တေသမ္ပိ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ တဿ အဇာနန္တဿေဝ ဂစ္ဆန္တိ၊ အယဉ္စ ပန ဂတကာလေ ဇာနာတိ၊ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သမ္ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ ဟောတိ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ ယေပိ အန္တောဝိဟာရံ အပ္ပဝိသိတွာ ဥပစာရသီမံ ဩက္ကမိတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊ အယဉ္စ နေသံ ဆတ္တသဒ္ဒံ ဝါ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ ဝါ ခိပိတသဒ္ဒံ ဝါ သုတွာဝ အာဂန္တုကဘာဝံ ဇာနာတိ၊ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဂတကာလေ ဇာနန္တေနာပိ အနုဗန္ဓိတွာ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ။ သမ္ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ ဟောတိ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ ယောပိ ရတ္တိံယေဝ အာဂန္တွာ ရတ္တိံယေဝ ဂစ္ဆတိ၊ သောပိဿ ရတ္တိစ္ဆေဒံ ကရောတိ၊ အညာတတ္တာ ပန ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ နတ္ထိ။ သစေ အဇာနိတွာဝ အဗ္ဘာနံ ကရောတိ၊ အကတမေဝ ဟောတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ အဓိကာ ရတ္တိယော ဂဟေတွာ ကာတဗ္ဗံ။ အယံ အပဏ္ဏကပဋိပဒါ။

နဒီအာဒီသု နာဝါယ ဂစ္ဆန္တမ္ပိ ပရတီရေ ဌိတမ္ပိ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တမ္ပိ ပဗ္ဗတတလအရညာဒီသု ဒူရေ ဌိတမ္ပိ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ သစေ “ဘိက္ခူ”တိ ဝဝတ္ထာနံ အတ္ထိ၊ နာဝါဒီဟိ ဝါ ဂန္တွာ မဟာသဒ္ဒံ ကတွာ ဝါ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ ဝါ အာရောစေတဗ္ဗံ၊ အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ သစေ ဝါယမန္တောပိ သမ္ပာပုဏိတုံ ဝါ သာဝေတုံ ဝါ န သက္ကောတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ ဟောတိ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ သံဃသေနာဘယတ္ထေရော ပန ဝိသယာဝိသယေန ကထေတိ။ “ဝိသယေ ကိရ အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ၊ အဝိသယေ ပန ဥဘယမ္ပိ နတ္ထီ”တိ။ ကရဝီကတိဿတ္ထေရော “သမဏော အယန္တိ ဝဝတ္ထာနမေဝ ပမာဏံ၊ သစေပိ အဝိသယော ဟောတိ၊ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋမေဝ နတ္ထိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ပန ဟောတိယေဝါ”တိ အာဟ။

ဥပေါသထေတိ “ဥပေါသထံ သမ္ပာပုဏိဿာမာ”တိ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ဣဒ္ဓိယာ ဂစ္ဆန္တာပိ ဥပေါသထဘာဝံ ဉတွာ ဩတရိတွာ ဥပေါသထံ ကရောန္တိ၊ တသ္မာ အာဂန္တုကသောဓနတ္ထံ ဥပေါသထဒိဝသေ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ပဝါရဏာယပိ ဧသေဝ နယော။ **ဂိလာနော**တိ ဂန္တုံ အသမတ္ထော။ **ဒူတေနာ**တိ ဧတ္ထ အနုပသမ္ပန္နံ ပေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဘိက္ခုံ ပေသေတွာ အာရောစာပေတဗ္ဗံ။

Abhikkhuko āvāsoti suññavihāro. Yattha ekopi bhikkhu natthi, tattha vāsatthāya na gantabbaṁ. Na hi tattha vuttharattiyo gaṇanūpikā honti, pakatattena pana saddhiṁ vaṭṭati. Dasavidhantarāye pana sacepi rattiyo gaṇanūpikā na honti, antarāyato parimuccanatthāya gantabbameva. Tena vuttaṁ “aññatra antarāyā”ti. Nānāsaṁvāsakehi saddhiṁ vinayakammaṁ kātuṁ na vaṭṭati. Tesaṁ anārocanepi ratticchedo natthi, abhikkhukāvāsasadisameva hoti. Tena vuttaṁ **yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā**ti. Sesaṁ Uposathakkhandhake vuttanayameva.

81. **Ekacchanne āvāse**ti-ādīsu **āvāso** nāma vasanatthāya katasenāsanaṁ. **Anāvāso** nāma cetiyagharaṁ bodhigharaṁ sammuñjani-aṭṭako dāru-aṭṭako pānīyamāḷo vaccakuṭi dvārakoṭṭhakoti evamādi. Tatiyapadena tadubhayampi gahitaṁ. Etesu yattha katthaci ekacchanne chadanato udakapatanaṭṭhānaparicchinne okāse ukkhittako vasituṁ na labhati. Pārivāsiko pana anto-āvāseyeva na labhatīti Mahāpaccariyaṁ vuttaṁ. Mahā-aṭṭhakathāyaṁ pana “avisesena udakapātena vāritan”ti vuttaṁ. Kurundriyaṁ “etesu ettakesu pañcavaṇṇacchadanabaddhaṭṭhānesu pārivāsikassa ca ukkhittakassa ca pakatattena saddhiṁ udakapātena vāritan”ti vuttaṁ, tasmā nānūpacārepi ekacchanne na vaṭṭati. Sace panettha tadahupasampannepi pakatatte paṭhamaṁ pavisitvā nipanne saṭṭhivassopi pārivāsiko pacchā pavisitvā jānanto nipajjati, ratticchedo ceva vattabhedadukkaṭañca. Ajānantassa ratticchedova, na vattabhedadukkaṭaṁ. Sace pana tasmiṁ paṭhamaṁ nipanne pacchā pakatatto pavisitvā nipajjati, pārivāsiko ca jānāti, ratticchedo ceva vattabhedadukkaṭañca. No ce jānāti, ratticchedova, na vattabhedadukkaṭaṁ.

Vuṭṭhātabbaṁ, nimantetabboti tadahupasampannampi disvā vuṭṭhātabbameva, vuṭṭhāya ca “ahaṁ iminā sukhanisinno vuṭṭhāpito”ti parammukhena na gantabbaṁ, “idaṁ ācariya āsanaṁ, ettha nisīdathā”ti evaṁ nimantetabboyeva. Navakena pana “mahātheraṁ obaddhaṁ karomī”ti pārivāsikattherassa santikaṁ na gantabbaṁ. **Ekāsane**ti samānavassikāsane mañce vā pīṭhe vā. **Na chamāyaṁ nisinne**ti pakatatte bhūmiyaṁ nisinne itarena antamaso tiṇasanthārepi uccatare vālikātalepi vā na nisīditabbaṁ. Dvādasahatthaṁ pana

အဘိက္ခုကော အာဝါသောတိ သုညဝိဟာရော။ ယတ္ထ ဧကောပိ ဘိက္ခု နတ္ထိ၊ တတ္ထ ဝါသတ္ထာယ န ဂန္တဗ္ဗံ။ န ဟိ တတ္ထ ဝုတ္ထရတ္တိယော ဂဏနူပိကာ ဟောန္တိ၊ ပကတတ္တေန ပန သဒ္ဓိံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒသဝိဓန္တရာယေ ပန သစေပိ ရတ္တိယော ဂဏနူပိကာ န ဟောန္တိ၊ အန္တရာယတော ပရိမုစ္စနတ္ထာယ ဂန္တဗ္ဗမေဝ။ တေန ဝုတ္တံ “အညတြ အန္တရာယာ”တိ။ နာနာသံဝါသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိနယကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေသံ အနာရောစနေပိ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ၊ အဘိက္ခုကာဝါသသဒိသမေဝ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ယတ္ထဿု ဘိက္ခူ နာနာသံဝါသကာ**တိ။ သေသံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တနယမေဝ။

၈၁။ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေတိအာဒီသု **အာဝါသော** နာမ ဝသနတ္ထာယ ကတသေနာသနံ။ **အနာဝါသော** နာမ စေတိယဃရံ ဗောဓိဃရံ သမ္မုဉ္ဇနိအဋ္ဋကော ဒါရုအဋ္ဋကော ပါနီယမာဠော ဝစ္စကုဋိ ဒွါရကောဋ္ဌကောတိ ဧဝမာဒိ။ တတိယပဒေန တဒုဘယမ္ပိ ဂဟိတံ။ ဧတေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဧကစ္ဆန္နေ ဆဒနတော ဥဒကပတနဋ္ဌာနပရိစ္ဆိန္နေ ဩကာသေ ဥက္ခိတ္တကော ဝသိတုံ န လဘတိ။ ပါရိဝါသိကော ပန အန္တောအာဝါသေယေဝ န လဘတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန “အဝိသေသေန ဥဒကပါတေန ဝါရိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ကုရုန္ဒိယံ “ဧတေသု ဧတ္တကေသု ပဉ္စဝဏ္ဏစ္ဆဒနဗဒ္ဓဋ္ဌာနေသု ပါရိဝါသိကဿ စ ဥက္ခိတ္တကဿ စ ပကတတ္တေန သဒ္ဓိံ ဥဒကပါတေန ဝါရိတ”န္တိ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ နာနူပစာရေပိ ဧကစ္ဆန္နေ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပနေတ္ထ တဒဟုပသမ္ပန္နေပိ ပကတတ္တေ ပဌမံ ပဝိသိတွာ နိပန္နေ သဋ္ဌိဝဿောပိ ပါရိဝါသိကော ပစ္ဆာ ပဝိသိတွာ ဇာနန္တော နိပဇ္ဇတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ အဇာနန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန တသ္မိံ ပဌမံ နိပန္နေ ပစ္ဆာ ပကတတ္တော ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇတိ၊ ပါရိဝါသိကော စ ဇာနာတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ နော စေ ဇာနာတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။

ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ၊ နိမန္တေတဗ္ဗောတိ တဒဟုပသမ္ပန္နမ္ပိ ဒိသွာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ၊ ဝုဋ္ဌာယ စ “အဟံ ဣမိနာ သုခနိသိန္နော ဝုဋ္ဌာပိတော”တိ ပရမ္မုခေန န ဂန္တဗ္ဗံ၊ “ဣဒံ အာစရိယ အာသနံ၊ ဧတ္ထ နိသီဒထာ”တိ ဧဝံ နိမန္တေတဗ္ဗောယေဝ။ နဝကေန ပန “မဟာထေရံ ဩဗဒ္ဓံ ကရောမီ”တိ ပါရိဝါသိကတ္ထေရဿ သန္တိကံ န ဂန္တဗ္ဗံ။ **ဧကာသနေ**တိ သမာနဝဿိကာသနေ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ။ **န ဆမာယံ နိသိန္နေ**တိ ပကတတ္တေ ဘူမိယံ နိသိန္နေ ဣတရေန အန္တမသော တိဏသန္ထာရေပိ ဥစ္စတရေ ဝါလိကာတလေပိ ဝါ န နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ဒွါဒသဟတ္ထံ ပန

upacāraṁ muñcitvā nisīdituṁ vaṭṭati. **Ekacaṅkame**ti sahāyena viya saddhiṁ caṅkamanto ekasmiṁ caṅkame.

Chamāyaṁ caṅkamantanti chamāyaṁ caṅkamante, ayameva vā pāṭho. Ayaṁ panettha attho, akataparicchedāya bhūmiyā caṅkamante paricchedaṁ katvā vālikaṁ ākiritvā ālambanaṁ yojetvā katacaṅkame nīcepi na caṅkamitabbaṁ, ko pana vādo iṭṭhakācayasampanne vedikāparikkhitteti. Sace pana pākāraparikkhitto hoti dvārakoṭṭhakayutto pabbatantaravanantaragumbantaresu vā suppaṭicchanno, tādise caṅkame caṅkamituṁ vaṭṭati. Appaṭicchannepi upacāraṁ muñcitvā vaṭṭati.

Vuḍḍhatarenāti ettha sace vuḍḍhatare pārivāsike paṭhamaṁ nipanne itaro jānanto pacchā nipajjati, ratticchedo cassa hoti, vattabhede ca dukkaṭaṁ. Vuḍḍhatarassa pana ratticchedova, na vattabhedadukkaṭaṁ. Ajānitvā nipajjati, dvinnampi vattabhedo natthi, ratticchedo pana hoti. Atha navakapārivāsike paṭhamaṁ nipanne vuḍḍhataro pacchā nipajjati, navako ca jānāti, ratti cassa chijjati, vattabhede ca dukkaṭaṁ hoti. Vuḍḍhatarassa ratticchedova, na vattabhedo. No ce jānāti, dvinnampi vattabhedo natthi, ratticchedo pana hoti. Sace dvepi apacchāpurimaṁ nipajjanti, vuḍḍhatarassa ratticchedova, itarassa vattabhedopīti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Dve pārivāsikā samavassā, eko paṭhamaṁ nipanno, eko jānantova pacchā nipajjati, ratti ca chijjati, vattabhede ca dukkaṭaṁ. Paṭhamaṁ nipannassa ratticchedova, na vattabhedo. Sace pacchā nipajjantopi na jānāti, dvinnampi vattabhedo natthi, ratticchedo pana hoti. Sace dvepi apacchāpurimaṁ nipajjanti, dvinnampi ratticchedoyeva, na vattabhedo. Sace hi dve pārivāsikā ekato vaseyyuṁ, te aññamaññassa ajjhācāraṁ ñatvā agāravā vā vippaṭisārino vā hutvā pāpiṭṭhataraṁ vā āpattiṁ āpajjeyyuṁ vibbhameyyaṁ vā, tasmā nesaṁ sahaseyyā sabbappakārena paṭikkhittā. Sesaṁ vuttanayeneva veditabbaṁ. Mūlāyapaṭikassanārahādayo cettha pārivāsikānaṁ pakatattaṭṭhāne ṭhitāti veditabbā.

Pārivāsikacatuttho ce bhikkhave parivāsanti ettha pārivāsikaṁ catutthaṁ katvā aññassa parivāsadānādīni kātuṁ na vaṭṭati. Etesvevāyaṁ

ဥပစာရံ မုဉ္စိတွာ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဧကစင်္ကမေ**တိ သဟာယေန ဝိယ သဒ္ဓိံ စင်္ကမန္တော ဧကသ္မိံ စင်္ကမေ။

ဆမာယံ စင်္ကမန္တန္တိ ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော၊ အကတပရိစ္ဆေဒါယ ဘူမိယာ စင်္ကမန္တေ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝါလိကံ အာကိရိတွာ အာလမ္ဗနံ ယောဇေတွာ ကတစင်္ကမေ နီစေပိ န စင်္ကမိတဗ္ဗံ၊ ကော ပန ဝါဒေါ ဣဋ္ဌကာစယသမ္ပန္နေ ဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တေတိ။ သစေ ပန ပါကာရပရိက္ခိတ္တော ဟောတိ ဒွါရကောဋ္ဌကယုတ္တော ပဗ္ဗတန္တရဝနန္တရဂုမ္ဗန္တရေသု ဝါ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နော၊ တာဒိသေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေပိ ဥပစာရံ မုဉ္စိတွာ ဝဋ္ဋတိ။

ဝုဍ္ဎတရေနာတိ ဧတ္ထ သစေ ဝုဍ္ဎတရေ ပါရိဝါသိကေ ပဌမံ နိပန္နေ ဣတရော ဇာနန္တော ပစ္ဆာ နိပဇ္ဇတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စဿ ဟောတိ၊ ဝတ္တဘေဒေ စ ဒုက္ကဋံ။ ဝုဍ္ဎတရဿ ပန ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ အဇာနိတွာ နိပဇ္ဇတိ၊ ဒွိန္နမ္ပိ ဝတ္တဘေဒေါ နတ္ထိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ပန ဟောတိ။ အထ နဝကပါရိဝါသိကေ ပဌမံ နိပန္နေ ဝုဍ္ဎတရော ပစ္ဆာ နိပဇ္ဇတိ၊ နဝကော စ ဇာနာတိ၊ ရတ္တိ စဿ ဆိဇ္ဇတိ၊ ဝတ္တဘေဒေ စ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ ဝုဍ္ဎတရဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ၊ န ဝတ္တဘေဒေါ။ နော စေ ဇာနာတိ၊ ဒွိန္နမ္ပိ ဝတ္တဘေဒေါ နတ္ထိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ပန ဟောတိ။ သစေ ဒွေပိ အပစ္ဆာပုရိမံ နိပဇ္ဇန္တိ၊ ဝုဍ္ဎတရဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ၊ ဣတရဿ ဝတ္တဘေဒေါပီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ ဒွေ ပါရိဝါသိကာ သမဝဿာ၊ ဧကော ပဌမံ နိပန္နော၊ ဧကော ဇာနန္တောဝ ပစ္ဆာ နိပဇ္ဇတိ၊ ရတ္တိ စ ဆိဇ္ဇတိ၊ ဝတ္တဘေဒေ စ ဒုက္ကဋံ။ ပဌမံ နိပန္နဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ၊ န ဝတ္တဘေဒေါ။ သစေ ပစ္ဆာ နိပဇ္ဇန္တောပိ န ဇာနာတိ၊ ဒွိန္နမ္ပိ ဝတ္တဘေဒေါ နတ္ထိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ပန ဟောတိ။ သစေ ဒွေပိ အပစ္ဆာပုရိမံ နိပဇ္ဇန္တိ၊ ဒွိန္နမ္ပိ ရတ္တိစ္ဆေဒေါယေဝ၊ န ဝတ္တဘေဒေါ။ သစေ ဟိ ဒွေ ပါရိဝါသိကာ ဧကတော ဝသေယျုံ၊ တေ အညမညဿ အဇ္ဈာစာရံ ဉတွာ အဂါရဝါ ဝါ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဝါ ဟုတွာ ပါပိဋ္ဌတရံ ဝါ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျုံ ဝိဗ္ဘမေယျုံ ဝါ၊ တသ္မာ နေသံ သဟသေယျာ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ပဋိက္ခိတ္တာ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလာယပဋိကဿနာရဟာဒယော စေတ္ထ ပါရိဝါသိကာနံ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ ဌိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပါရိဝါသိကစတုတ္ထော စေ ဘိက္ခဝေ ပရိဝါသန္တိ ဧတ္ထ ပါရိဝါသိကံ စတုတ္ထံ ကတွာ အညဿ ပရိဝါသဒါနာဒီနိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧတေသွေဝါယံ

gaṇapūrako na hoti, sesasaṁghakammesu hoti. Gaṇe pana appahonte vattaṁ nikkhipāpetvā gaṇapūrako kātabboti.

83. Imaṁ pana vattakathaṁ sutvā Vinayadhara-upālittherassa rahogatassa evaṁ parivitakko udapādi “Bhagavatā bahu pārivāsikavattaṁ paññattaṁ, katihi nu kho ettha kāraṇehi ratticchedo hotī”ti, so Bhagavantaṁ upasaṅkamitvā tamatthaṁ pucchi. Bhagavā cassa byākāsi. Tena vuttaṁ **atha kho āyasmā Upāli -pa- ratticchedā**ti. Tattha **sahavāso**ti yvāyaṁ pakatattena bhikkhunā saddhiṁ ekacchanneti-ādinā nayena vutto ekato vāso. **Vippavāso**ti ekakasseva vāso. **Anārocanā**ti āgantukādīnaṁ anārocanā. Etesu tīsu ekekena kāraṇena ratticchedo hoti.

84. **Na sakkontī**ti saṁghassa mahantatāya tattha tattha gantvā sabbesaṁ ārocetuṁ asakkontā sodhetuṁ na sakkonti. **Parivāsaṁ nikkhipāmi, vattaṁ nikkhipāmī**ti imesu dvīsu padesu ekenāpi nikkhittova hoti parivāso, dvīhi sunikkhittoyeva. Samādānepi eseva nayo. Evaṁ vattaṁ samādiyitvā parivutthaparivāsassa mānattaṁ gaṇhato puna vattasamādānakiccaṁ natthi, samādinnavattoyeva hesa, tasmāssa chārattaṁ mānattaṁ dātabbaṁ, ciṇṇamānatto abbhetabbo. Evaṁ anāpattiko hutvā suddhante patiṭṭhito tisso sikkhā pūretvā dukkhassantaṁ karissatīti.

Pārivāsikavattakathā niṭṭhitā.

Mūlāyapaṭikassanārahavattkathā

86. **Mūlāyapaṭikassanārahā bhikkhū sādiyanti pakatattānan**ti ṭhapetvā navakataraṁ mūlayapaṭikassanārahaṁ avasesānaṁ antamaso pārivāsikādīnampi. Imesañhi pārivāsikamūlāyapaṭikassanārahamānattārahamānattācārika-abbhānārahānaṁ pañcannaṁ ṭhapetvā attano navakataraṁ sesā sabbe pakatattā eva. Kasmā? mithu yathāvuḍḍhaṁ abhivādanādīnaṁ anuññātattā, tena vuttaṁ “avasesānaṁ antamaso pārivāsikādīnampī”ti. Mūlāyapaṭikassanārahādilakkhaṇaṁ pana nesaṁ

ဂဏပူရကော န ဟောတိ၊ သေသသံဃကမ္မေသု ဟောတိ။ ဂဏေ ပန အပ္ပဟောန္တေ ဝတ္တံ နိက္ခိပါပေတွာ ဂဏပူရကော ကာတဗ္ဗောတိ။

၈၃။ ဣမံ ပန ဝတ္တကထံ သုတွာ ဝိနယဓရဥပါလိတ္ထေရဿ ရဟောဂတဿ ဧဝံ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ “ဘဂဝတာ ဗဟု ပါရိဝါသိကဝတ္တံ ပညတ္တံ၊ ကတိဟိ နု ခေါ ဧတ္ထ ကာရဏေဟိ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဟောတီ”တိ၊ သော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ စဿ ဗျာကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အထ ခေါ အာယသ္မာ ဥပါလိ။ပ။ ရတ္တိစ္ဆေဒါ**တိ။ တတ္ထ **သဟဝါသော**တိ ယွာယံ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော ဧကတော ဝါသော။ **ဝိပ္ပဝါသော**တိ ဧကကဿေဝ ဝါသော။ **အနာရောစနာ**တိ အာဂန္တုကာဒီနံ အနာရောစနာ။ ဧတေသု တီသု ဧကေကေန ကာရဏေန ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဟောတိ။

၈၄။ **န သက္ကောန္တီ**တိ သံဃဿ မဟန္တတာယ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ သဗ္ဗေသံ အာရောစေတုံ အသက္ကောန္တာ သောဓေတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ပရိဝါသံ နိက္ခိပါမိ၊ ဝတ္တံ နိက္ခိပါမီ**တိ ဣမေသု ဒွီသု ပဒေသု ဧကေနာပိ နိက္ခိတ္တောဝ ဟောတိ ပရိဝါသော၊ ဒွီဟိ သုနိက္ခိတ္တောယေဝ။ သမာဒါနေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသဿ မာနတ္တံ ဂဏှတော ပုန ဝတ္တသမာဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ သမာဒိန္နဝတ္တောယေဝ ဟေသ၊ တသ္မာဿ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တော အဗ္ဘေတဗ္ဗော။ ဧဝံ အနာပတ္တိကော ဟုတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌိတော တိဿော သိက္ခာ ပူရေတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီတိ။

ပါရိဝါသိကဝတ္တကထာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလာယပဋိကဿနာရဟဝတ္တကထာ

၈၆။ **မူလာယပဋိကဿနာရဟာ ဘိက္ခူ သာဒိယန္တိ ပကတတ္တာနန္တိ** ဌပေတွာ နဝကတရံ မူလာယပဋိကဿနာရဟံ အဝသေသာနံ အန္တမသော ပါရိဝါသိကာဒီနမ္ပိ။ ဣမေသဉှိ ပါရိဝါသိကမူလာယပဋိကဿနာရဟမာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာရဟာနံ ပဉ္စန္နံ ဌပေတွာ အတ္တနော အတ္တနော နဝကတရံ သေသာ သဗ္ဗေ ပကတတ္တာ ဧဝ။ ကသ္မာ? မိထု ယထာဝုဍ္ဎံ အဘိဝါဒနာဒီနံ အနုညာတတ္တာ၊ တေန ဝုတ္တံ “အဝသေသာနံ အန္တမသော ပါရိဝါသိကာဒီနမ္ပီ”တိ။ မူလာယပဋိကဿနာရဟာဒိလက္ခဏံ ပန နေသံ

parato āvibhavissati. Sesamettha ito paresu ca mānattārahādivattesu pārivāsikavatte vuttanayeneva veditabbaṁ.

87. **Mūlāyapaṭikassanārahacatuttho ce**ti-ādīsupi yatheva pārivāsiko, evaṁ etepi etesu vinayakammesu gaṇapūrakā na honti, sesasaṁghakammesu honti.

Mānattacārikavattakathā

90. Mānattacārikassavattesu devasikaṁ ārocetabbanti viseso.

92. Ratticchedesu **ūne gaṇe**ti ettha **gaṇo**ti cattāro vā atirekā vā, tasmā sacepi tīhi bhikkhūhi saddhiṁ vasati, ratticchedo hotiyeva. Mānattanikkhepasamādānesu vuttasadisova vinicchayo. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Pārivāsikakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ပရတော အာဝိဘဝိဿတိ။ သေသမေတ္ထ ဣတော ပရေသု စ မာနတ္တာရဟာဒိဝတ္တေသု ပါရိဝါသိကဝတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈၇။ **မူလာယပဋိကဿနာရဟစတုတ္ထော စေ**တိအာဒီသုပိ ယထေဝ ပါရိဝါသိကော၊ ဧဝံ ဧတေပိ ဧတေသု ဝိနယကမ္မေသု ဂဏပူရကာ န ဟောန္တိ၊ သေသသံဃကမ္မေသု ဟောန္တိ။

မာနတ္တစာရိကဝတ္တကထာ

၉၀။ မာနတ္တစာရိကဿဝတ္တေသု ဒေဝသိကံ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ ဝိသေသော။

၉၂။ ရတ္တိစ္ဆေဒေသု **ဦနေ ဂဏေ**တိ ဧတ္ထ **ဂဏော**တိ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ၊ တသ္မာ သစေပိ တီဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဟောတိယေဝ။ မာနတ္တနိက္ခေပသမာဒါနေသု ဝုတ္တသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

3. Samuccayakkhandhaka

Sukkavissaṭṭhikathā

97. Samuccayakkhandhake **chārattaṁ mānattan**ti ettha catubbidhaṁ mānattaṁ appaṭicchannamānattaṁ paṭicchannamānattaṁ pakkhamānattaṁ samodhānamānattanti. Tattha **appaṭicchannamānattaṁ** nāma yaṁ appaṭicchannāya āpattiyā parivāsaṁ adatvā kevalaṁ āpattiṁ āpannabhāveneva mānattārahassa mānattaṁ diyyati. **Paṭicchannamānattaṁ** nāma yaṁ paṭicchannāya āpattiyā parivutthaparivāsassa diyyati. **Pakkhamānattaṁ** nāma yaṁ paṭicchannāya vā appaṭicchannāya vā āpattiyā addhamāsaṁ bhikkhunīnaṁ diyyati. **Samodhānamānattaṁ** nāma yaṁ odhāya ekato katvā diyyati. Tesu idaṁ “appaṭicchannāya chārattaṁ mānattan”ti vacanato “appaṭicchannamānattan”ti veditabbaṁ. Taṁ dentena sace ekaṁ āpattiṁ āpanno hoti, idha vuttanayena dātabbaṁ. Sace dve vā tisso vā tisso vā tatuttariṁ vā āpanno, yatheva “ekaṁ āpattin”ti vuttaṁ, evaṁ “dve āpattiyo tisso āpattiyo”ti vattabbaṁ. Tatuttari pana sacepi sataṁ vā sahassaṁ vā hoti, “sambahulā”ti vattabbaṁ. Nānāvatthukāyopi ekato katvā dātabbā, tāsaṁ dānavidhiṁ parivāsadāne kathayissāma.

Evaṁ āpattivasena kammavācaṁ katvā dinne mānatte “evametaṁ dhārayāmī”ti kammavācāpariyosāne māḷakasīmāyameva “mānattaṁ samādiyāmi, vattaṁ samādiyāmī”ti vuttanayena vattaṁ samādātabbaṁ. Vattaṁ samādiyitvā tattheva saṁghassa ārocetabbaṁ, ārocentena ca evaṁ ārocetabbaṁ—

> “Ahaṁ bhante ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ sañcetanikaṁ sukkavissaṭṭhiṁ appaṭicchannaṁ, sohaṁ saṁghaṁ ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā appaṭicchānnāya chārattaṁ mānattaṁ yāciṁ, tassa me saṁgho ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā appaṭicchannāya chārattaṁ mānattaṁ adāsi. Sohaṁ mānattaṁ carāmi, vedayāmahaṁ[1] bhante, ‘vedayatī’ti maṁ saṁgho dhāretū”ti.

Imañca pana atthaṁ gahetvā yāya kāyaci bhāsāya[2] ārocetuṁ vaṭṭatiyeva. Ārocetvā sace nikkhipitukāmo, vuttanayeneva

1. Vediyāmahaṁ (Syā) 2. Vācāya (sabbattha)

၃—သမုစ္စယက္ခန္ဓက

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာ

၉၇။ သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ **စာရတ္တံ မာနတ္တန္တိ** ဧတ္ထ စတုဗ္ဗိဓံ မာနတ္တံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ပက္ခမာနတ္တံ သမောဓာနမာနတ္တန္တိ။ တတ္ထ **အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ** နာမ ယံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသံ အဒတွာ ကေဝလံ အာပတ္တိံ အာပန္နဘာဝေနေဝ မာနတ္တာရဟဿ မာနတ္တံ ဒိယျတိ။ **ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ** နာမ ယံ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသဿ ဒိယျတိ။ **ပက္ခမာနတ္တံ** နာမ ယံ ပဋိစ္ဆန္နာယ ဝါ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ ဝါ အာပတ္တိယာ အဍ္ဎမာသံ ဘိက္ခုနီနံ ဒိယျတိ။ **သမောဓာနမာနတ္တံ** နာမ ယံ ဩဓာယ ဧကတော ကတွာ ဒိယျတိ။ တေသု ဣဒံ “အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စာရတ္တံ မာနတ္တ”န္တိ ဝစနတော “အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တ”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ဒေန္တေန သစေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ၊ ဣဓ ဝုတ္တနယေန ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ဒွေ ဝါ တိဿော ဝါ တတုတ္တရိံ ဝါ အာပန္နော၊ ယထေဝ “ဧကံ အာပတ္တိ”န္တိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ “ဒွေ အာပတ္တိယော တိဿော အာပတ္တိယော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတုတ္တရိ ပန သစေပိ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ ဟောတိ၊ “သမ္ဗဟုလာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နာနာဝတ္ထုကာယောပိ ဧကတော ကတွာ ဒါတဗ္ဗာ၊ တာသံ ဒါနဝိဓိံ ပရိဝါသဒါနေ ကထယိဿာမ။

ဧဝံ အာပတ္တိဝသေန ကမ္မဝါစံ ကတွာ ဒိန္နေ မာနတ္တေ “ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ”တိ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ မာဠကသီမာယမေဝ “မာနတ္တံ သမာဒိယာမိ၊ ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ”တိ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ သမာဒါတဗ္ဗံ။ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တတ္ထေဝ သံဃဿ အာရောစေတဗ္ဗံ၊ အာရောစေန္တေန စ ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗံ—

> “အဟံ ဘန္တေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ၊ သောဟံ သံဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စာရတ္တံ မာနတ္တံ ယာစိံ၊ တဿ မေ သံဃော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စာရတ္တံ မာနတ္တံ အဒါသိ။ သောဟံ မာနတ္တံ စရာမိ၊ ဝေဒယာမဟံ[၁] ဘန္တေ၊ ‘ဝေဒယတီ’တိ မံ သံဃော ဓာရေတူ”တိ။

ဣမဉ္စ ပန အတ္ထံ ဂဟေတွာ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ[၂] အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ အာရောစေတွာ သစေ နိက္ခိပိတုကာမော၊ ဝုတ္တနယေနေဝ

၁-ဝေဒိယာမဟံ (သျာ) ၂-ဝါစာယ (သဗ္ဗတ္ထ)

saṁghamajjhe nikkhipitabbaṁ. Māḷakato bhikkhūsu nikkhantesu ekassapi santike nikkhipituṁ vaṭṭati. Māḷakato nikkhamitvā satiṁ paṭilabhantena sahagacchantassa santike nikkhipitabbaṁ. Sace sopi pakkanto, aññassa yassa māḷake nārocitaṁ, tassa ārocetvā nikkhipitabbaṁ. Ārocentena pana avasāne “vedayatīti maṁ āyasmā dhāretū”ti vattabbaṁ. Dvinnaṁ ārocentena “āyasmantā dhārentū”ti, tiṇṇaṁ ārocentena “āyasmanto dhārentū”ti vattabbaṁ. Nikkhittakālato paṭṭhāya pakatattaṭṭhāne tiṭṭhati.

Sace appabhikkhuko vihāro hoti, sabhāgā bhikkhū vasanti, vattaṁ anikkhipitvā antovihāreyeva rattiyo gaṇetabbā. Atha na sakkā sodhetuṁ, vuttanayeneva vattaṁ nikkhipitvā paccūsasamaye catūhi pañcahi vā bhikkhūhi saddhiṁ parikkhittassa vihārassa parikkhepato, aparikkhittassa parikkhepārahaṭṭhānato dve leḍḍupāte atikkamitvā mahāmaggato okkamma gumbena vā vatiyā vā paṭicchannaṭṭhāne nisīditabbaṁ. Anto-aruṇeyeva vuttanayena vattaṁ samādiyitvā ārocetabbaṁ. Sace añño koci bhikkhu kenacideva karaṇīyena taṁ ṭhānaṁ āgacchati, sace esa taṁ passati, saddaṁ vāssa suṇāti, ārocetabbaṁ. Anārocentassa ratticchedo ceva vattabhedo ca.

Atha dvādasahatthaṁ upacāraṁ okkamitvā ajānantasseva gacchati, ratticchedo hoti eva, vattabhedo pana natthi. Ārocitakālato paṭṭhāya ca ekaṁ bhikkhuṁ ṭhapetvā sesehi sati karaṇīye gantumpi vaṭṭati. Aruṇe uṭṭhite tassa bhikkhussa santike vattaṁ nikkhipitabbaṁ. Sace sopi kenaci kammena pure-aruṇeyeva gacchati, aññaṁ vihārato nikkhantaṁ vā āgantukaṁ vā yaṁ paṭhamaṁ passati, tassa santike ārocetvā vattaṁ nikkhipitabbaṁ. Ayañca yasmā gaṇassa ārocetvā bhikkhūnañca atthibhāvaṁ sallakkhetvāva vasi, tenassa ūne gaṇe caraṇadoso vā vippavāso vā na hoti. Sace na kañci passati, vihāraṁ gantvā attanā saddhiṁ gatabhikkhūsu ekassa santike nikkhipitabbanti Mahāsumatthero āha. Mahāpadumatthero pana “yaṁ paṭhamaṁ passati, tassa ārocetvā nikkhipitabbaṁ. Ayaṁ nikkhittavattassa parihāro”ti āha.

Evaṁ chārattaṁ mānattaṁ akhaṇḍaṁ caritvā yattha siyā vīsatigaṇo bhikkhusaṁgho, tattha so bhikkhu abbhetabbo. Abbhentehi ca paṭhamaṁ

သံဃမဇ္ဈေ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ မာဠကတော ဘိက္ခူသု နိက္ခန္တေသု ဧကဿပိ သန္တိကေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မာဠကတော နိက္ခမိတွာ သတိံ ပဋိလဘန္တေန သဟဂစ္ဆန္တဿ သန္တိကေ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ သောပိ ပက္ကန္တော၊ အညဿ ယဿ မာဠကေ နာရောစိတံ၊ တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ အာရောစေန္တေန ပန အဝသာနေ “ဝေဒယတီတိ မံ အာယသ္မာ ဓာရေတူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒွိန္နံ အာရောစေန္တေန “အာယသ္မန္တာ ဓာရေန္တူ”တိ, တိဏ္ဏံ အာရောစေန္တေန “အာယသ္မန္တော ဓာရေန္တူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နိက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။

သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရော ဟောတိ၊ သဘာဂါ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ၊ ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ရတ္တိယော ဂဏေတဗ္ဗာ။ အထ န သက္ကာ သောဓေတုံ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္စူသသမယေ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဝါ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတော, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မ ဂုမ္ဗေန ဝါ ဝတိယာ ဝါ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ အန္တောအရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ အညော ကောစိ ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ၊ သစေ ဧသ တံ ပဿတိ၊ သဒ္ဒံ ဝါဿ သုဏာတိ၊ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒေါ စ။

အထ ဒွါဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတွာ အဇာနန္တဿေဝ ဂစ္ဆတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဟောတိ ဧဝ၊ ဝတ္တဘေဒေါ ပန နတ္ထိ။ အာရောစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ စ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ သေသေဟိ သတိ ကရဏီယေ ဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ တဿ ဘိက္ခုဿ သန္တိကေ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ သောပိ ကေနစိ ကမ္မေန ပုရေအရုဏေယေဝ ဂစ္ဆတိ၊ အညံ ဝိဟာရတော နိက္ခန္တံ ဝါ အာဂန္တုကံ ဝါ ယံ ပဌမံ ပဿတိ၊ တဿ သန္တိကေ အာရောစေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ အယဉ္စ ယသ္မာ ဂဏဿ အာရောစေတွာ ဘိက္ခူနဉ္စ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာဝ ဝသိ၊ တေနဿ ဦနေ ဂဏေ စရဏဒေါသော ဝါ ဝိပ္ပဝါသော ဝါ န ဟောတိ။ သစေ န ကဉ္စိ ပဿတိ၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂတဘိက္ခူသု ဧကဿ သန္တိကေ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန “ယံ ပဌမံ ပဿတိ၊ တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ အယံ နိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပရိဟာရော”တိ အာဟ။

ဧဝံ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ အခဏ္ဍံ စရိတွာ ယတ္ထ သိယာ ဝီသတိဂဏော ဘိက္ခုသံဃော၊ တတ္ထ သော ဘိက္ခု အဗ္ဘေတဗ္ဗော။ အဗ္ဘေန္တေဟိ စ ပဌမံ

abbhānāraho kātabbo. Ayañhi nikkhittavattattā pakatattaṭṭhāne ṭhito, pakatattassa ca abbhānaṁ kātuṁ na vaṭṭati, tasmā vattaṁ samādāpetabbo. Vatte samādinne abbhānāraho hoti. Tenāpi vattaṁ samādiyitvā ārocetvā abbhānaṁ yācitabbaṁ. Anikkhittavattassa puna vattasamādānakiccaṁ natthi. So hi chārattātikkameneva abbhānāraho hoti, tasmā so abbhetabbo. Tatra yvāyaṁ[1] "evañca pana bhikkhave abbhetabbo"ti Pāḷiyaṁyeva abbhānavidhi vutto, ayañca ekāpattivasena vutto. Sace pana dve tisso sambahulā vā ekavatthukā vā nānāvatthukā vā āpattiyo honti, tāsaṁ vasena kammavācā kātabbā. Evaṁ appaṭicchannamānattaṁ dātabbaṁ. Paṭicchannamānattaṁ pana yasmā paṭicchannāya āpattiyā parivutthaparivāsassa dātabbaṁ hoti, tasmā naṁ parivāsakathāyaṁyeva kathayissāma.

Parivāsakathā

102. "Tena hi bhikkhave saṁgho Udāyissa bhikkhuno ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ detū"tiādinā nayena Pāḷiyaṁ anekehi ākārehi parivāso ca mānattañca vuttaṁ. Tassa yasmā āgatāgataṭṭhāne vinicchayo vuccamāno Pāḷi viya atiwitthāraṁ āpajjati, na ca sakkā hoti sukhena pariggahetuṁ, tasmā naṁ samodhānetvā idheva dassayissāma.

Ayaṁ hi idha adhippeto parivāso nāma paṭicchannaparivāso, suddhantaparivāso, samodhānaparivāsoti tividho hoti. Tattha paṭicchannaparivāso tāva yathāpaṭicchannāya āpattiyā dātabbo. Kassaci hi ekāhapaṭicchannā āpatti hoti, yathā ayaṁ Udāyittherassa, kassaci dvīhādipaṭicchannā, yathā parato āgatā Udāyittherasseva, kassaci ekā āpatti hoti, yathā ayaṁ, kassaci dve tisso tatuttari vā, yathā parato āgatā, tasmā paṭicchannaparivāsaṁ dentena paṭhamaṁ tāva paṭicchannabhāvo jānitabbo.

Ayaṁ hi āpatti nāma dasahākārehi paṭicchannā hoti. Tatthāyaṁ mātikā, āpatti ca hoti āpattisaññī ca, pakatatto ca hoti

---

1. Tatrāyaṁ (Ka)

အဗ္ဘာနာရဟော ကာတဗ္ဗော။ အယဉှိ နိက္ခိတ္တဝတ္တတ္တာ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ ဌိတော၊ ပကတတ္တဿ စ အဗ္ဘာနံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ တသ္မာ ဝတ္တံ သမာဒါပေတဗ္ဗော။ ဝတ္တေ သမာဒိန္နေ အဗ္ဘာနာရဟော ဟောတိ။ တေနာပိ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ အာရောစေတွာ အဗ္ဘာနံ ယာစိတဗ္ဗံ။ အနိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပုန ဝတ္တသမာဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သော ဟိ ဆာရတ္တာတိက္ကမေနေဝ အဗ္ဘာနာရဟော ဟောတိ၊ တသ္မာ သော အဗ္ဘေတဗ္ဗော။ တတြ ယွာယံ[၁] "ဧဝဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ အဗ္ဘေတဗ္ဗော"တိ ပါဠိယံယေဝ အဗ္ဘာနဝိဓိ ဝုတ္တော၊ အယဉ္စ ဧကာပတ္တိဝသေန ဝုတ္တော။ သစေ ပန ဒွေ တိဿော သမ္ဗဟုလာ ဝါ ဧကဝတ္ထုကာ ဝါ နာနာဝတ္ထုကာ ဝါ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ၊ တာသံ ဝသေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ဧဝံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ပန ယသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသဿ ဒါတဗ္ဗံ ဟောတိ၊ တသ္မာ နံ ပရိဝါသကထာယံယေဝ ကထယိဿာမ။

ပရိဝါသကထာ

၁၀၂။ "တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သံဃော ဥဒါယိဿ ဘိက္ခုနော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ ဒေတူ"တိအာဒိနာ နယေန ပါဠိယံ အနေကေဟိ အာကာရေဟိ ပရိဝါသော စ မာနတ္တဉ္စ ဝုတ္တံ။ တဿ ယသ္မာ အာဂတာဂတဋ္ဌာနေ ဝိနိစ္ဆယော ဝုစ္စမာနော ပါဠိ ဝိယ အတိဝိတ္ထာရံ အာပဇ္ဇတိ၊ န စ သက္ကာ ဟောတိ သုခေန ပရိဂ္ဂဟေတုံ၊ တသ္မာ နံ သမောဓာနေတွာ ဣဓေဝ ဒဿယိဿာမ။

အယံ ဟိ ဣဓ အဓိပ္ပေတော ပရိဝါသော နာမ ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော, သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော, သမောဓာနပရိဝါသောတိ တိဝိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော တာဝ ယထာပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ဒါတဗ္ဗော။ ကဿစိ ဟိ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာ အာပတ္တိ ဟောတိ, ယထာ အယံ ဥဒါယိတ္ထေရဿ၊ ကဿစိ ဒွီဟာဒိပဋိစ္ဆန္နာ, ယထာ ပရတော အာဂတာ ဥဒါယိတ္ထေရဿေဝ၊ ကဿစိ ဧကာ အာပတ္တိ ဟောတိ, ယထာ အယံ၊ ကဿစိ ဒွေ တိဿော တတုတ္တရိ ဝါ, ယထာ ပရတော အာဂတာ၊ တသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသံ ဒေန္တေန ပဌမံ တာဝ ပဋိစ္ဆန္နဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော။

အယံ ဟိ အာပတ္တိ နာမ ဒသဟာကာရေဟိ ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ တတ္ထာယံ မာတိကာ၊ အာပတ္တိ စ ဟောတိ အာပတ္တိသညီ စ၊ ပကတတ္တော စ ဟောတိ

၁-တတြာယံ (က)

pakatattasaññī ca, anantarāyiko ca hoti anantarāyikasaññī ca, pahu ca hoti pahusaññī ca, chādetukāmo ca hoti chādeti cāti.

Tattha **āpatti ca hoti āpattisaññī cā**ti yaṁ āpanno, sā āpattiyeva hoti. Sopi ca tattha āpattisaññīyeva. Iti jānanto chādeti, channāva hoti. Atha panāyaṁ tattha anāpattisaññī, acchannā hoti, anāpatti pana āpattisaññāyapi anāpattisaññāyapi chādentenāpi acchāditāva hoti. Lahukaṁ vā garukāti garukaṁ vā lahukāti chādeti, alajjipakkhe tiṭṭhati, āpatti pana acchannā hoti. Garukaṁ lahukāti maññamāno deseti, neva desitā hoti, na channā. Garukaṁ garukāti ñatvā chādeti, channā hoti. Garukalahukabhāvaṁ na jānāti, āpattiṁ chādemīti[1] chādeti, channāva hoti.

Pakatattoti tividhaṁ ukkhepanīyakammaṁ akato. So ce pakatattasaññī hutvā chādeti, channā hoti. Atha "mayhaṁ saṁghena kammaṁ katan"ti apakatattasaññī hutvā chādeti, acchannā hoti. Apakatattena pakatattasaññinā vā apakatattasaññinā vā chāditāpi acchannāva hoti. Vuttampi cetaṁ—

Āpajjati garukaṁ sāvasesaṁ,
Chādeti anādariyaṁ paṭicca.
Na bhikkhunī no ca phuseyya vajjaṁ,
Pañhā mesā kusalehi cintitāti[2].

Ayaṁ hi pañho ukkhittakena kathito.

Anantarāyikoti yassa dasasu antarāyesu ekopi natthi, so ce anantarāyikasaññī hutvā chādeti, channā hoti. Sacepi so bhīrukajātikatāya andhakāre amanussacaṇḍamigabhayena antarāyikasaññī hutvā chādeti, acchannāva hoti. Yassa hi pabbatavihāre vasantassa kandaraṁ vā nadiṁ vā atikkamitvā ārocetabbaṁ hoti, antarāmagge ca caṇḍavāḷa-amanussādibhayaṁ atthi, magge ajagarā nipajjanti, nadī pūrā hoti, ekasmiṁ pana satiyeva antarāye antarāyikasaññī

1. Chādessāmīti (Ka) 2. Vi 5. 379 piṭṭhe.

ပကတတ္တသညီ စ၊ အနန္တရာယိကော စ ဟောတိ အနန္တရာယိကသညီ စ၊ ပဟု စ ဟောတိ ပဟုသညီ စ၊ ဆာဒေတုကာမော စ ဟောတိ ဆာဒေတိ စာတိ။

တတ္ထ **အာပတ္တိ စ ဟောတိ အာပတ္တိသညီ စာ**တိ ယံ အာပန္နော၊ သာ အာပတ္တိယေဝ ဟောတိ။ သောပိ စ တတ္ထ အာပတ္တိသညီယေဝ။ ဣတိ ဇာနန္တော ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာဝ ဟောတိ။ အထ ပနာယံ တတ္ထ အနာပတ္တိသညီ၊ အစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ အနာပတ္တိ ပန အာပတ္တိသညာယပိ အနာပတ္တိသညာယပိ ဆာဒေန္တေနာပိ အစ္ဆာဒိတာဝ ဟောတိ။ လဟုကံ ဝါ ဂရုကာတိ ဂရုကံ ဝါ လဟုကာတိ ဆာဒေတိ၊ အလဇ္ဇိပက္ခေ တိဋ္ဌတိ၊ အာပတ္တိ ပန အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ ဂရုကံ လဟုကာတိ မညမာနော ဒေသေတိ၊ နေဝ ဒေသိတာ ဟောတိ, န ဆန္နာ။ ဂရုကံ ဂရုကာတိ ဉတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ ဂရုကလဟုကဘာဝံ န ဇာနာတိ၊ အာပတ္တိံ ဆာဒေမီတိ[1] ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာဝ ဟောတိ။

ပကတတ္တောတိ တိဝိဓံ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ အကတော။ သော စေ ပကတတ္တသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ အထ “မယှံ သံဃေန ကမ္မံ ကတ”န္တိ အပကတတ္တသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ အပကတတ္တေန ပကတတ္တသညိနာ ဝါ အပကတတ္တသညိနာ ဝါ ဆာဒိတာပိ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

အာပဇ္ဇတိ ဂရုကံ သာဝသေသံ၊
ဆာဒေတိ အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ။
န ဘိက္ခုနီ နော စ ဖုသေယျ ဝဇ္ဇံ၊
ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာတိ[2]။

အယံ ဟိ ပဉှော ဥက္ခိတ္တကေန ကထိတော။

အနန္တရာယိကောတိ ယဿ ဒသသု အန္တရာယေသု ဧကောပိ နတ္ထိ၊ သော စေ အနန္တရာယိကသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ သစေပိ သော ဘီရုကဇာတိကတာယ အန္ဓကာရေ အမနုဿစဏ္ဍမိဂဘယေန အန္တရာယိကသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ ယဿ ဟိ ပဗ္ဗတဝိဟာရေ ဝသန္တဿ ကန္ဒရံ ဝါ နဒိံ ဝါ အတိက္ကမိတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ စဏ္ဍဝါဠအမနုဿာဒိဘယံ အတ္ထိ၊ မဂ္ဂေ အဇဂရာ နိပဇ္ဇန္တိ၊ နဒီ ပူရာ ဟောတိ၊ ဧကသ္မိံ ပန သတိယေဝ အန္တရာယေ အန္တရာယိကသညီ

၁-ဆာဒေဿာမီတိ (က) ၂-ဝိ ၅-၃၇၉-ပိဋ္ဌေ။

hutvā chādeti, acchannāva hoti. Antarāyikassa pana antarāyikasaññāya vā anantarāyikasaññāya vā chādayato acchannāva hoti.

Pahūti yo sakkoti bhikkhuno santikaṁ gantuñceva ārocetuñca, so ce pahusaññī hutvā chādeti, channā hoti. Sacassa mukhe appamattako gaṇḍo vā hoti, hanukavāto vā vijjhati, danto vā rujjati, bhikkhā vā mandā laddhā hoti, tāvatakena pana neva vattuṁ na sakkoti, na gantuṁ, apica kho na sakkomīti saññī hoti, ayaṁ pahu hutvā appahusaññī nāma. Iminā chāditāpi acchāditā. Appahunā pana vattuṁ vā gantuṁ vā asamatthena pahusaññinā vā appahusaññinā vā chāditā hotu, acchāditāva.

Chādetukāmo ca hoti chādeti cāti idaṁ uttānatthameva. Sace pana chādessāmīti dhuranikkhepaṁ katvā purebhatte vā pacchābhatte vā paṭhamayāmādīsu vā lajjidhammaṁ okkamitvā anto-aruṇeyeva āroceti, ayaṁ chādetukāmo na chādeti nāma.

Yassa pana abhikkhuke ṭhāne vasantassa āpattiṁ āpajjitvā sabhāgassa bhikkhuno āgamanaṁ āgamentassa, sabhāgasantikaṁ vā gacchantassa addhamāsopi māsopi atikkamati, ayaṁ na chādetukāmo chādeti nāma, ayampi acchannāva hoti.

Yo pana āpannamattova aggiṁ akkantapuriso viya sahasā apakkamitvā sabhāgaṭṭhānaṁ gantvā āvi karoti, ayaṁ na chādetukāmova na chādeti nāma. Sace pana sabhāgaṁ disvāpi “ayaṁ me upajjhāyo vā ācariyo vā”ti lajjāya nāroceti, channāva hoti āpatti. Upajjhāyādibhāvo hi idha appamāṇaṁ, averisabhāgamattameva pamāṇaṁ. Tasmā averisabhāgassa santike ārocetabbā.

Yo pana visabhāgo hoti sutvā pakāsetukāmo, evarūpassa upajjhāyassāpi santike nārocetabbā. Tattha purebhattaṁ vā āpattiṁ āpanno hotu pacchābhattaṁ vā divā vā rattiṁ vā, yāva aruṇaṁ na uggacchati, tāva ārocetabbaṁ. Uddhaste aruṇe paṭicchannā hoti, paṭicchādanapaccayā ca dukkaṭaṁ āpajjati. Sabhāgasaṁghādisesaṁ āpannassa pana santike

ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ အန္တရာယိကဿ ပန အန္တရာယိကသညာယ ဝါ အနန္တရာယိကသညာယ ဝါ ဆာဒယတော အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။

ပဟူတိ ယော သက္ကောတိ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂန္တုဉ္စေဝ အာရောစေတုဉ္စ၊ သော စေ ပဟုသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ သစဿ မုခေ အပ္ပမတ္တကော ဂဏ္ဍော ဝါ ဟောတိ၊ ဟနုကဝါတော ဝါ ဝိဇ္ဈတိ၊ ဒန္တော ဝါ ရုဇ္ဇတိ၊ ဘိက္ခာ ဝါ မန္ဒာ လဒ္ဓါ ဟောတိ၊ တာဝတကေန ပန နေဝ ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ, န ဂန္တုံ၊ အပိစ ခေါ န သက္ကောမီတိ သညီ ဟောတိ၊ အယံ ပဟု ဟုတွာ အပ္ပဟုသညီ နာမ။ ဣမိနာ ဆာဒိတာပိ အစ္ဆာဒိတာ။ အပ္ပဟုနာ ပန ဝတ္တုံ ဝါ ဂန္တုံ ဝါ အသမတ္ထေန ပဟုသညိနာ ဝါ အပ္ပဟုသညိနာ ဝါ ဆာဒိတာ ဟောတု၊ အစ္ဆာဒိတာဝ။

ဆာဒေတုကာမော စ ဟောတိ ဆာဒေတိ စာတိ ဣဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ သစေ ပန ဆာဒေဿာမီတိ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ပုရေဘတ္တေ ဝါ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဝါ ပဌမယာမာဒီသု ဝါ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကမိတွာ အန္တောအရုဏေယေဝ အာရောစေတိ၊ အယံ ဆာဒေတုကာမော န ဆာဒေတိ နာမ။

ယဿ ပန အဘိက္ခုကေ ဌာနေ ဝသန္တဿ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော အာဂမနံ အာဂမေန္တဿ, သဘာဂသန္တိကံ ဝါ ဂစ္ဆန္တဿ အဍ္ဎမာသောပိ မာသောပိ အတိက္ကမတိ၊ အယံ န ဆာဒေတုကာမော ဆာဒေတိ နာမ၊ အယမ္ပိ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။

ယော ပန အာပန္နမတ္တောဝ အဂ္ဂိံ အက္ကန္တပုရိသော ဝိယ သဟသာ အပက္ကမိတွာ သဘာဂဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အာဝိ ကရောတိ၊ အယံ န ဆာဒေတုကာမောဝ န ဆာဒေတိ နာမ။ သစေ ပန သဘာဂံ ဒိသွာပိ “အယံ မေ ဥပဇ္ဈာယော ဝါ အာစရိယော ဝါ”တိ လဇ္ဇာယ နာရောစေတိ၊ ဆန္နာဝ ဟောတိ အာပတ္တိ။ ဥပဇ္ဈာယာဒိဘာဝေါ ဟိ ဣဓ အပ္ပမာဏံ၊ အဝေရိသဘာဂမတ္တမေဝ ပမာဏံ။ တသ္မာ အဝေရိသဘာဂဿ သန္တိကေ အာရောစေတဗ္ဗာ။

ယော ပန ဝိသဘာဂေါ ဟောတိ သုတွာ ပကာသေတုကာမော၊ ဧဝရူပဿ ဥပဇ္ဈာယဿာပိ သန္တိကေ နာရောစေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ပုရေဘတ္တံ ဝါ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတု ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝါ ဒိဝါ ဝါ ရတ္တိံ ဝါ၊ ယာဝ အရုဏံ န ဥဂ္ဂစ္ဆတိ၊ တာဝ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ ပဋိစ္ဆာဒနပစ္စယာ စ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ သဘာဂသံဃာဒိသေသံ အာပန္နဿ ပန သန္တိကေ

āvi kātuṁ na vaṭṭati. Sace āvi karoti, āpatti āvikatā hoti, dukkaṭā pana na muccati. Tasmā suddhassa santike āvikātabbā. Āvikaronto ca tuyhaṁ santike ekaṁ āpattiṁ āvikaromīti vā ācikkhāmīti vā ārocemīti vā mama ekaṁ āpattiṁ āpannabhāvaṁ jānāhīti vā vadatu, ekaṁ garukāpattiṁ āvikaromīti-ādinā vā nayena vadatu, sabbehipi ākārehi appaṭicchannāva hotīti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Sace pana lahukāpattiṁ āvikaromīti-ādinā nayena vadati, paṭicchannā hoti. Vatthuṁ āroceti, āpattiṁ āroceti, ubhayaṁ āroceti, tividhenāpi ārocitāva hoti. Iti imāni dasa kāraṇāni upalakkhetvā paṭicchannaparivāsaṁ dentena paṭhamameva paṭicchannabhāvo jānitabbo.

Tato paṭicchannadivase ca āpattiyo ca sallakkhetvā sace ekāhapaṭicchannā hoti, "ahaṁ bhante ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ sañcetanikaṁ sukkavissaṭṭhiṁ ekāhapaṭicchannan"ti evaṁ yācāpetvā idha vuttanayeneva kammavācaṁ vatvā parivāso dātabbo. Atha dvīhatīhādipaṭicchannā hoti, dvīhapaṭicchannaṁ tīhapaṭicchannaṁ catūhapaṭicchannaṁ pañcāhapaṭicchannaṁ chāhapaṭicchannaṁ sattāhapaṭicchannaṁ aṭṭhāhapaṭicchannaṁ navāhapaṭicchannaṁ dasāhapaṭicchannaṁ ekādasāhapaṭicchannaṁ dvādasāhapaṭicchannaṁ terasāhapaṭicchannaṁ cuddasāhapaṭicchannanti evaṁ yāva cuddasa divasāni divasavasena yojanā kātabbā. Pañcadasa divasāni paṭicchannāya pakkhapaṭicchannanti vatvā yojanā kātabbā. Tato yāva ekūnatiṁsatimo divaso, tāva atirekapakkhapaṭicchannanti.

Tato māsapaṭicchannaṁ, atirekamāsapaṭicchannaṁ, dvemāsapaṭicchannaṁ, atirekadvemāsapaṭicchannaṁ, temāsapaṭicchannaṁ, atirekatemāsapaṭicchannaṁ, catumāsa, atirekacatumāsa, pañcamāsa, atirekapañcamāsa, chamāsa, atirekachamāsa, sattamāsa, atirekasattamāsa, aṭṭhamāsa, atireka-aṭṭhamāsa, navamāsa, atirekanavamāsa, dasamāsa, atirekadasamāsa, ekādasamāsa, atireka-ekādasamāsapaṭicchannanti evaṁ yojanā kātabbā. Saṁvacchare paripuṇṇe ekasaṁvaccharapaṭicchannanti. Tato paraṁ atireka-ekasaṁvacchara, dvesaṁvacchara, atirekadvesaṁvacchara, tisaṁvacchara, atirekatisaṁvacchara, catusaṁvacchara, atirekacatusaṁvacchara, pañcasaṁvacchara,

ပကတတ္တသညီ စ၊ အနန္တရာယိကော စ ဟောတိ အနန္တရာယိကသညီ စ၊ ပဟု စ ဟောတိ ပဟုသညီ စ၊ ဆာဒေတုကာမော စ ဟောတိ ဆာဒေတိ စာတိ။

တတ္ထ **အာပတ္တိ စ ဟောတိ အာပတ္တိသညီ စာ**တိ ယံ အာပန္နော၊ သာ အာပတ္တိယေဝ ဟောတိ။ သောပိ စ တတ္ထ အာပတ္တိသညီယေဝ။ ဣတိ ဇာနန္တော ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာဝ ဟောတိ။ အထ ပနာယံ တတ္ထ အနာပတ္တိသညီ၊ အစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ အနာပတ္တိ ပန အာပတ္တိသညာယပိ အနာပတ္တိသညာယပိ ဆာဒေန္တေနာပိ အစ္ဆာဒိတာဝ ဟောတိ။ လဟုကံ ဝါ ဂရုကာတိ ဂရုကံ ဝါ လဟုကာတိ ဆာဒေတိ၊ အလဇ္ဇီပက္ခေ တိဋ္ဌတိ၊ အာပတ္တိ ပန အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ ဂရုကံ လဟုကာတိ မညမာနော ဒေသေတိ၊ နေဝ ဒေသိတာ ဟောတိ, န ဆန္နာ။ ဂရုကံ ဂရုကာတိ ဉတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ ဂရုကလဟုကဘာဝံ န ဇာနာတိ၊ အာပတ္တိံ ဆာဒေမီတိ[၁] ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာဝ ဟောတိ။

ပကတတ္တောတိ တိဝိဓံ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ အကတော။ သော စေ ပကတတ္တသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ အထ "မယှံ သံဃေန ကမ္မံ ကတ"န္တိ အပကတတ္တသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ အပကတတ္တေန ပကတတ္တသညိနာ ဝါ အပကတတ္တသညိနာ ဝါ ဆာဒိတာပိ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

အာပဇ္ဇတိ ဂရုကံ သာဝသေသံ၊
ဆာဒေတိ အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ။
န ဘိက္ခုနီ နော စ ဖုသေယျ ဝဇ္ဇံ၊
ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာတိ[၂]။

အယံ ဟိ ပဉှော ဥက္ခိတ္တကေန ကထိတော။

အနန္တရာယိကောတိ ယဿ ဒသသု အန္တရာယေသု ဧကောပိ နတ္ထိ၊ သော စေ အနန္တရာယိကသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ ဆန္နာ ဟောတိ။ သစေပိ သော ဘီရုကဇာတိကတာယ အန္ဓကာရေ အမနုဿစဏ္ဍမိဂဘယေန အန္တရာယိကသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ ယဿ ဟိ ပဗ္ဗတဝိဟာရေ ဝသန္တဿ ကန္ဒရံ ဝါ နဒိံ ဝါ အတိက္ကမိတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ စဏ္ဍဝါဠအမနုဿာဒိဘယံ အတ္ထိ၊ မဂ္ဂေ အဇဂရာ နိပဇ္ဇန္တိ၊ နဒီ ပူရာ ဟောတိ၊ ဧတသ္မိံ ပန သတိယေဝ အန္တရာယေ အန္တရာယိကသညီ

၁–ဆာဒေဿာမီတိ (က) ၂-ဝိ ၅-၃၇၉-ပိဋ္ဌေ။

atirekapañcasaṁvaccharapaṭicchannanti evaṁ yāva saṭṭhisaṁvacchara, atirekasaṭṭhisaṁvaccharapaṭicchannanti vā tato vā bhiyyopi vatvā yojanā kātabbā.

Sace pana dve tisso tatuttari vā āpattiyo honti, yathā idaṁ ekaṁ āpattinti vuttaṁ, evaṁ dve āpattiyo tisso āpattiyoti vattabbaṁ. Tato paraṁ pana sataṁ vā hotu sahassaṁ vā, sambahulāti vattuṁ vaṭṭati. Nānāvatthukāsupi ahaṁ bhante sambahulā saṁghādisesā āpattiyo āpajjiṁ ekaṁ sukkavissaṭṭhiṁ ekaṁ kāyasaṁsaggaṁ ekaṁ duṭṭhullavācaṁ ekaṁ attakāmaṁ ekaṁ sañcarittaṁ ekāhapaṭicchannāyoti evaṁ gaṇanavasena vā, ahaṁ bhante sambahulā saṁghādisesā āpattiyo āpajjiṁ nānāvatthukāyo ekāhapaṭicchannāyoti evaṁ vatthukittanavasena vā, ahaṁ bhante sambahulā saṁghādisesā āpattiyo āpajjiṁ ekāhapaṭicchannāyoti evaṁ nāmamattavasena vā yojanā kātabbā.

Tattha nāmaṁ duvidhaṁ sajātisādhāraṇañca sabbāsādhārañca. Tattha saṁghādisesoti sajātisādhāraṇaṁ. Āpattīti sabbasādhāraṇaṁ. Tasmā sambahulā āpattiyo āpajjiṁ ekāhapaṭicchannāyoti evaṁ sabbasādhāraṇanāmavasenapi vattuṁ vaṭṭati. Idaṁ hi sabbampi parivāsādikaṁ vinayakammaṁ vatthuvasena gottavasena nāmavasena āpattivasena ca kātuṁ vaṭṭatiyeva.

Tattha sukkavissaṭṭhīti vatthu ceva gottañca. Saṁghādisesoti nāmañceva āpatti ca. Kāyasaṁsaggoti vatthu ceva gottañca. Saṁghādisesoti nāmañceva āpatti ca. Tattha sukkavissaṭṭhiṁ kāyasaṁsagganti-ādinā vacanenāpi nānāvatthukāyoti vacanenāpi vatthu ceva gottañca gahitaṁ hoti. Saṁghādisesoti vacanenāpi āpattiyoti vacanenāpi nāmañceva āpatti ca gahitā hoti. Idha pana ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ sañcetanikaṁ sukkavissaṭṭhinti nāmampi vatthugottānipi gahitāneva. Yathā ca idha ayaṁ Udāyi bhikkhūti vuttaṁ, evaṁ yo yo āpanno hoti, tassa tassa nāmaṁ gahetvā ayaṁ itthannāmo bhikkhūti kammavācā kātabbā.

Kammāvācāpariyosāne ca tena bhikkhunā māḷakasīmāyameva "parivāsaṁ samādiyāmi vattaṁ samādiyāmī"ti vuttanayeneva vattaṁ

အတိရေကပဉ္စသံဝစ္ဆရပဋိစ္ဆန္နန္တိ ဧဝံ ယာဝ သဋ္ဌိသံဝစ္ဆရ၊ အတိရေကသဋ္ဌိသံဝစ္ဆရပဋိစ္ဆန္နန္တိ ဝါ တတော ဝါ ဘိယျောပိ ဝတွာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သစေ ပန ဒွေ တိဿော တတုတ္တရိ ဝါ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ၊ ယထာ ဣဒံ ဧကံ အာပတ္တိန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ ဒွေ အာပတ္တိယော တိဿော အာပတ္တိယောတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတော ပရံ ပန သတံ ဝါ ဟောတု သဟဿံ ဝါ၊ သမ္ဗဟုလာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ နာနာဝတ္ထုကာသုပိ အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဧကံ ကာယသံသဂ္ဂံ ဧကံ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစံ ဧကံ အတ္တကာမံ ဧကံ သဉ္စရိတ္တံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယောတိ ဧဝံ ဂဏနဝသေန ဝါ, အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ နာနာဝတ္ထုကာယော ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယောတိ ဧဝံ ဝတ္ထုကိတ္တနဝသေန ဝါ, အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယောတိ ဧဝံ နာမမတ္တဝသေန ဝါ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

တတ္ထ နာမံ ဒုဝိဓံ သဇာတိသာဓာရဏဉ္စ သဗ္ဗသာဓာရဏဉ္စ။ တတ္ထ သံဃာဒိသေသောတိ သဇာတိသာဓာရဏံ။ အာပတ္တီတိ သဗ္ဗသာဓာရဏံ။ တသ္မာ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယောတိ ဧဝံ သဗ္ဗသာဓာရဏနာမဝသေနပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ ဟိ သဗ္ဗမ္ပိ ပရိဝါသာဒိကံ ဝိနယကမ္မံ ဝတ္ထုဝသေန ဂေါတ္တဝသေန နာမဝသေန အာပတ္တိဝသေန စ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

တတ္ထ သုက္ကဝိဿဋ္ဌီတိ ဝတ္ထု စေဝ ဂေါတ္တဉ္စ။ သံဃာဒိသေသောတိ နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စ။ ကာယသံသဂ္ဂေါတိ ဝတ္ထု စေဝ ဂေါတ္တဉ္စ။ သံဃာဒိသေသောတိ နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စ။ တတ္ထ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ကာယသံသဂ္ဂန္တိအာဒိနာ ဝစနေနာပိ နာနာဝတ္ထုကာယောတိ ဝစနေနာပိ ဝတ္ထု စေဝ ဂေါတ္တဉ္စ ဂဟိတံ ဟောတိ။ သံဃာဒိသေသောတိ ဝစနေနာပိ အာပတ္တိယောတိ ဝစနေနာပိ နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စ ဂဟိတာ ဟောတိ။ ဣဓ ပန ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိန္တိ နာမမ္ပိ ဝတ္ထုဂေါတ္တာနိပိ ဂဟိတာနေဝ။ ယထာ စ ဣဓ အယံ ဥဒါယိ ဘိက္ခူတိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ ယော ယော အာပန္နော ဟောတိ၊ တဿ တဿ နာမံ ဂဟေတွာ အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခူတိ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။

ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ စ တေန ဘိက္ခုနာ မာဠကသီမာယမေဝ “ပရိဝါသံ သမာဒိယာမိ ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ”တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ

samādātabbaṁ. Samādiyitvā tattheva saṁghassa ārocetabbaṁ, ārocentena ca evaṁ ārocetabbaṁ—

> "Ahaṁ bhante ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ sañcetanikaṁ sukkavissaṭṭhiṁ ekāhapaṭicchannaṁ, sohaṁ saṁghaṁ ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ yāciṁ, tassa me saṁgho ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ adāsi, sohaṁ parivasāmi, vedayāmahaṁ bhante, vedayatīti maṁ saṁgho dhāretū"ti.

Imañca panatthaṁ gahetvā yāya kāyaci bhāsāya[1] ārocetuṁ vaṭṭatiyeva. Ārocetvā sace nikkhipitukāmo, vuttanayeneva saṁghamajjhe nikkhipitabbaṁ. Māḷakato bhikkhūsu nikkhantesu ekassāpi santike nikkhipituṁ vaṭṭati. Māḷakato nikkhamitvā satiṁ paṭilabhantena sahagacchantassa santike nikkhipitabbaṁ. Sace sopi pakkanto, aññassa yassa māḷake nārocitaṁ, tassa ārocetvā nikkhipitabbaṁ. Ārocentena ca avasāne "vedayatīti maṁ āyasmā dhāretū"ti vattabbaṁ. Dvinnaṁ ārocentena "āyasmantā dhārentū"ti, tiṇṇaṁ ārocentena "āyasmanto dhārentū"ti vattabbaṁ. Nikkhittakālato paṭṭhāya pakatattaṭṭhāne tiṭṭhati.

Sace appabhikkhuko vihāro hoti, sabhāgā bhikkhū vasanti, vattaṁ anikkhipitvā vihāreyeva rattipariggaho kātabbo. Atha na sakkā sodhetuṁ, vuttanayeneva vattaṁ nikkhipitvā paccūsasamaye ekena bhikkhunā saddhiṁ mānattavaṇṇanāyaṁ vuttanayeneva upacārasīmaṁ atikkamitvā mahāmaggā okkamma paṭicchanne ṭhāne nisīditvā anto-aruṇeyeva vuttanayeneva vattaṁ samādiyitvā tassa bhikkhuno parivāso ārocetabbo. Ārocentena sace navakataro hoti, āvusoti vattabbaṁ. Sace vuḍḍhataro, bhanteti vattabbaṁ. Sace añño koci bhikkhu kenacideva karaṇīyena taṁ ṭhānaṁ āgacchati, sace esa taṁ passati, saddaṁ vāssa suṇāti, ārocetabbaṁ, anārocentassa ratticchedo ceva vattabhedo ca. Atha dvādasahatthaṁ upacāraṁ okkamitvā ajānantasseva gacchati, ratticchedoyeva hoti, vattabhedo pana natthi.

1. Vācāya (Sī, Ka)

သမာဒါတဗ္ဗံ။ သမာဒိယိတွာ တတ္ထေဝ သံဃဿ အာရောစေတဗ္ဗံ၊ အာရောစေန္တေန စ ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗံ—

> "အဟံ ဘန္တေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နံ၊ သောဟံ သံဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ ယာစိံ၊ တဿ မေ သံဃော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ အဒါသိ၊ သောဟံ ပရိဝသာမိ၊ ဝေဒယာမဟံ ဘန္တေ၊ ဝေဒယတီတိ မံ သံဃော ဓာရေတူ"တိ။

ဣမဉ္စ ပနတ္ထံ ဂဟေတွာ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ[1] အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ အာရောစေတွာ သစေ နိက္ခိပိတုကာမော၊ ဝုတ္တနယေနေဝ သံဃမဇ္ဈေ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ မာဠကတော ဘိက္ခူသု နိက္ခန္တေသု ဧကဿာပိ သန္တိကေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မာဠကတော နိက္ခမိတွာ သတိံ ပဋိလဘန္တေန သဟဂစ္ဆန္တဿ သန္တိကေ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ သောပိ ပက္ကန္တော၊ အညဿ ယဿ မာဠကေ နာရောစိတံ၊ တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ အာရောစေန္တေန စ အဝသာနေ "ဝေဒယတီတိ မံ အာယသ္မာ ဓာရေတူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒွိန္နံ အာရောစေန္တေန "အာယသ္မန္တာ ဓာရေန္တူ"တိ, တိဏ္ဏံ အာရောစေန္တေန "အာယသ္မန္တော ဓာရေန္တူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နိက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။

သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရော ဟောတိ၊ သဘာဂါ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ၊ ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ ဝိဟာရေယေဝ ရတ္တိပရိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗော။ အထ န သက္ကာ သောဓေတုံ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္စူသသမယေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ မာနတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမိတွာ မဟာမဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ အန္တောအရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တဿ ဘိက္ခုနော ပရိဝါသော အာရောစေတဗ္ဗော။ အာရောစေန္တေန သစေ နဝကတရော ဟောတိ၊ အာဝုသောတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ဝုဍ္ဎတရော၊ ဘန္တေတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ အညော ကောစိ ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ၊ သစေ ဧသ တံ ပဿတိ၊ သဒ္ဒံ ဝါဿ သုဏာတိ၊ အာရောစေတဗ္ဗံ၊ အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒေါ စ။ အထ ဒွါဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတွာ အဇာနန္တဿေဝ ဂစ္ဆတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါယေဝ ဟောတိ၊ ဝတ္တဘေဒေါ ပန နတ္ထိ။

၁-ဝါစာယ (သီ၊ က)

Uggate aruṇe vattaṁ nikkhipitabbaṁ. Sace so bhikkhu kenacideva karaṇīyena pakkanto hoti, yaṁ aññaṁ sabbapaṭhamaṁ passati, tassa ārocetvā nikkhipitabbaṁ. Sace pana kañci na passati, vihāraṁ gantvā attanā saddhiṁ gatabhikkhussa santike nikkhipitabbanti Mahāsumatthero āha. Mahāpadumatthero pana “yaṁ paṭhamaṁ passati, tassa ārocetvā nikkhipitabbaṁ, ayaṁ nikkhittavattassa parihāro”ti āha.

Evaṁ yattakāni divasāni āpatti paṭicchannā hoti, tattakāni tato adhikatarāni vā kukkuccavinodanatthāya parivasitvā saṁghaṁ upasaṅkamitvā vattaṁ samādiyitvā mānattaṁ yācitabbaṁ. Ayaṁ hi vatte samādinne eva mānattāraho hoti nikkhittavattena parivutthattā. Anikkhittavattassa pana puna samādānakiccaṁ natthi, so hi paṭicchannadivasātikkameneva mānattāraho hoti, tasmā tassa mānattaṁ dātabbameva. Idaṁ paṭicchannamānattaṁ nāma. Taṁ dentena sace ekāpatti hoti, Pāḷiyaṁ vuttanayeneva dātabbaṁ. Atha dve vā tisso vā, “sohaṁ parivutthaparivāso saṁghaṁ dvinnaṁ āpattīnaṁ tissannaṁ āpattīnaṁ ekāhapaṭicchannānaṁ chārattaṁ mānattaṁ yācāmī”ti parivāse vuttanayeneva āpattiyo ca divase ca sallakkhetvā yojanā kātabbā.

Appaṭicchannāpattiṁ paṭicchannāpattiyā samodhānetvāpi dātuṁ vaṭṭati. Kathaṁ? Paṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ vasitvā—

“Ahaṁ bhante ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ sañcetanikaṁ sukkavissaṭṭhiṁ ekāhapaṭicchannaṁ, sohaṁ saṁghaṁ ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ yāciṁ, tassa me saṁgho ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ adāsi, sohaṁ parivutthaparivāso. Ahaṁ bhante ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ sañcetanikaṁ sukkavissaṭṭhiṁ appaṭicchannaṁ. Sohaṁ bhante saṁghaṁ tāsaṁ āpattīnaṁ sañcetanikānaṁ sukkavissaṭṭhīnaṁ paṭicchannāya ca appaṭicchannāya ca chārattaṁ mānattaṁ yācāmī”ti.

Athassa tadanurūpaṁ kammavācaṁ katvā mānattaṁ dātabbaṁ. Sace paṭicchannā dve, appaṭicchannā ekā, paṭicchannānañca appaṭicchannāya cāti vattabbaṁ. Atha

ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ သော ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပက္ကန္တော ဟောတိ၊ ယံ အညံ သဗ္ဗပဌမံ ပဿတိ၊ တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ကဉ္စိ န ပဿတိ၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂတဘိက္ခုဿ သန္တိကေ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန “ယံ ပဌမံ ပဿတိ၊ တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ၊ အယံ နိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပရိဟာရော”တိ အာဟ။

ဧဝံ ယတ္တကာနိ ဒိဝသာနိ အာပတ္တိ ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ တတ္တကာနိ တတော အဓိကတရာနိ ဝါ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထာယ ပရိဝသိတွာ သံဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ မာနတ္တံ ယာစိတဗ္ဗံ။ အယံ ဟိ ဝတ္တေ သမာဒိန္နေ ဧဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ပရိဝုတ္ထတ္တာ။ အနိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပန ပုန သမာဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ သော ဟိ ပဋိစ္ဆန္နဒိဝသာတိက္ကမေနေဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ၊ တသ္မာ တဿ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗမေဝ။ ဣဒံ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ နာမ။ တံ ဒေန္တေန သစေ ဧကာပတ္တိ ဟောတိ၊ ပါဠိယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ အထ ဒွေ ဝါ တိဿော ဝါ၊ “သောဟံ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော သံဃံ ဒွိန္နံ အာပတ္တီနံ တိဿန္နံ အာပတ္တီနံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာနံ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ယာစာမီ”တိ ပရိဝါသေ ဝုတ္တနယေနေဝ အာပတ္တိယော စ ဒိဝသေ စ သလ္လက္ခေတွာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

အပ္ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိယာ သမောဓာနေတွာပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကထံ? ပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ ဝသိတွာ—

“အဟံ ဘန္တေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နံ၊ သောဟံ သံဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ ယာစိံ၊ တဿ မေ သံဃော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ အဒါသိ၊ သောဟံ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော။ အဟံ ဘန္တေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ။ သောဟံ ဘန္တေ သံဃံ တာသံ အာပတ္တီနံ သဉ္စေတနိကာနံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌီနံ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ယာစာမီ”တိ။

အထဿ တဒနုရူပံ ကမ္မဝါစံ ကတွာ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ပဋိစ္ဆန္နာ ဒွေ, အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဧကာ၊ ပဋိစ္ဆန္နာနဉ္စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ

paṭicchannā ekā, appaṭicchannā dve, paṭicchannāya ca appaṭicchannānañcāti vattabbaṁ. Sace paṭicchannāpi dve, appaṭicchannāpi dve, paṭicchannānañca appaṭicchannānañcāti vattabbaṁ. Sabbattha anurūpaṁ kammavācaṁ katvā mānattaṁ dātabbaṁ. Ciṇṇamānattassa ca tadanurūpameva kammavācaṁ katvā abbhānaṁ kātabbaṁ. Idha pana ekāpattivasena vuttaṁ. Iti yaṁ paṭicchannāya āpattiyā parivāsāvasāne mānattaṁ diyyati, idaṁ paṭicchannamānattaṁ nāma. Evamettha ekeneva yojanāmukhena paṭicchannaparivāso ca paṭicchannamānattañca vuttanti veditabbaṁ. Pakkhamānattaṁ samodhānamānattañca avasesaparivāsakathāvasāne kathayissāma.

Suddhantaparivāso samodhānaparivāsoti hi dve parivāsā avasesā. Tattha **suddhantaparivāso** nāma parato adhammikamānattacārāvasāne[1] “tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sambahulā saṁghādisesā āpattiyo āpanno hoti, āpattipariyantaṁ na jānāti, rattipariyantaṁ na jānātī”ti imasmiṁ vatthusmiṁ anuññātaparivāso. So duvidho cūḷasuddhanto mahāsuddhantoti. Duvidhopi cesa rattiparicchedaṁ sakalaṁ vā ekaccaṁ vā ajānantassa ca assarantassa ca tattha vematikassa ca dātabbo. Āpattipariyantaṁ pana ettakā[2] ahaṁ āpattiyo āpannoti jānātu vā mā vā, akāraṇametaṁ.

Tattha yo upasampadato paṭṭhāya anulomakkamena vā ārocitadivasato paṭṭhāya paṭilomakkamena vā “asukañca asukañca divasaṁ vā pakkhaṁ vā māsaṁ vā saṁvaccharaṁ vā tava suddhabhāvaṁ jānāsī”ti pucchiyamāno “āma bhante jānāmi, ettakaṁ nāma kālaṁ ahaṁ suddho”ti vadati, tassa dinno suddhantaparivāso **cūḷasuddhanto**ti vuccati.

Taṁ gahetvā parivasantena yattakaṁ kālaṁ attano suddhiṁ jānāti, tattakaṁ apanetvā avasesaṁ māsaṁ vā dvemāsaṁ vā parivasitabbaṁ. Sace māsamattaṁ asuddhomhīti sallakkhetvā aggahesi, parivasanto ca puna aññaṁ māsaṁ sarati, tampi māsaṁ parivasitabbameva, puna parivāsadānakiccaṁ natthi. Atha dvemāsaṁ asuddhomhīti sallakkhetvā aggahesi, parivasanto ca māsamattamevāhaṁ asuddhomhīti sanniṭṭhānaṁ karoti, māsameva parivasitabbaṁ,

1. Adhammikamānattāvasāne (Sī) 2. Ettikā (Sī)

ပဋိစ္ဆန္နာ ဧကာ, အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဒွေ၊ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာနဉ္စာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ပဋိစ္ဆန္နာပိ ဒွေ, အပ္ပဋိစ္ဆန္နာပိ ဒွေ၊ ပဋိစ္ဆန္နာနဉ္စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာနဉ္စာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သဗ္ဗတ္ထ အနုရူပံ ကမ္မဝါစံ ကတွာ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။ စိဏ္ဏမာနတ္တဿ စ တဒနုရူပမေဝ ကမ္မဝါစံ ကတွာ အဗ္ဘာနံ ကာတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ဧကာပတ္တိဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣတိ ယံ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသာဝသာနေ မာနတ္တံ ဒိယျတိ၊ ဣဒံ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ နာမ။ ဧဝမေတ္ထ ဧကေနေဝ ယောဇနာမုခေန ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော စ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တဉ္စ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပက္ခမာနတ္တံ သမောဓာနမာနတ္တဉ္စ အဝသေသပရိဝါသကထာဝသာနေ ကထယိဿာမ။

သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော သမောဓာနပရိဝါသောတိ ဟိ ဒွေ ပရိဝါသာ အဝသေသာ။ တတ္ထ **သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော** နာမ ပရတော အဓမ္မိကမာနတ္တစာရာဝသာနေ[၁] “တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပန္နော ဟောတိ၊ အာပတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ၊ ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတီ”တိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ အနုညာတပရိဝါသော။ သော ဒုဝိဓော စူဠသုဒ္ဓန္တော မဟာသုဒ္ဓန္တောတိ။ ဒုဝိဓောပိ စေသ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒံ သကလံ ဝါ ဧကစ္စံ ဝါ အဇာနန္တဿ စ အဿရန္တဿ စ တတ္ထ ဝေမတိကဿ စ ဒါတဗ္ဗော။ အာပတ္တိပရိယန္တံ ပန ဧတ္တကာ[၂] အဟံ အာပတ္တိယော အာပန္နောတိ ဇာနာတု ဝါ မာ ဝါ၊ အကာရဏမေတံ။

တတ္ထ ယော ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမက္ကမေန ဝါ အာရောစိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပဋိလောမက္ကမေန ဝါ “အသုကဉ္စ အသုကဉ္စ ဒိဝသံ ဝါ ပက္ခံ ဝါ မာသံ ဝါ သံဝစ္ဆရံ ဝါ တဝ သုဒ္ဓဘာဝံ ဇာနာသီ”တိ ပုစ္ဆိယမာနော “အာမ ဘန္တေ ဇာနာမိ၊ ဧတ္တကံ နာမ ကာလံ အဟံ သုဒ္ဓေါ”တိ ဝဒတိ၊ တဿ ဒိန္နော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော **စူဠသုဒ္ဓန္တော**တိ ဝုစ္စတိ။

တံ ဂဟေတွာ ပရိဝသန္တေန ယတ္တကံ ကာလံ အတ္တနော သုဒ္ဓိံ ဇာနာတိ၊ တတ္တကံ အပနေတွာ အဝသေသံ မာသံ ဝါ ဒွေမာသံ ဝါ ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ သစေ မာသမတ္တံ အသုဒ္ဓေါမှီတိ သလ္လက္ခေတွာ အဂ္ဂဟေသိ၊ ပရိဝသန္တော စ ပုန အညံ မာသံ သရတိ၊ တမ္ပိ မာသံ ပရိဝသိတဗ္ဗမေဝ၊ ပုန ပရိဝါသဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ။ အထ ဒွေမာသံ အသုဒ္ဓေါမှီတိ သလ္လက္ခေတွာ အဂ္ဂဟေသိ၊ ပရိဝသန္တော စ မာသမတ္တမေဝါဟံ အသုဒ္ဓေါမှီတိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကရောတိ၊ မာသမေဝ ပရိဝသိတဗ္ဗံ၊

၁-အဓမ္မိကမာနတ္တာဝသာနေ (သီ) ၂-ဧတ္တိကာ (သီ)

puna parivāsadānakiccaṁ natthi. Ayaṁ hi suddhantaparivāso nāma uddhampi ārohati, heṭṭhāpi orohati, idamassa lakkhaṇaṁ. Aññasmiṁ pana āpattivuṭṭhāne idaṁ lakkhaṇaṁ, yo appaṭicchannaṁ āpattiṁ paṭicchannāti vinayakammaṁ karoti, tassa āpatti vuṭṭhāti. Yo paṭicchannaṁ appaṭicchannāti vinayakammaṁ karoti, tassa na vuṭṭhāti. Acirapaṭicchannaṁ cirapaṭicchannāti karontassāpi vuṭṭhāti. Cirapaṭicchannaṁ acirapaṭicchannāti karontassa na vuṭṭhāti. Ekaṁ āpattiṁ āpajjitvā sambahulāti karontassāpi vuṭṭhāti, ekaṁ vinā sambahulānaṁ abhāvato. Sambahulā pana āpajjitvā ekaṁ āpajjinti karontassa na vuṭṭhāti.

Yo pana yathāvuttena anulomapaṭilomanayena pucchiyamānopi rattipariyantaṁ na jānāti neva sarati vematiko vā hoti, tassa dinno suddhantaparivāso **mahāsuddhanto**ti vuccanti. Taṁ gahetvā gahitadivasato paṭṭhāya yāva upasampadādivaso, tāva rattiyo gaṇetvā parivasitabbaṁ. Ayaṁ uddhaṁ nārohati, heṭṭhā pana orohati. Tasmā sace parivasanto ratticchede sanniṭṭhānaṁ karoti "māso vā saṁvaccharo vā mayhaṁ āpannassā"ti, māsaṁ vā saṁvaccharaṁ vā parivasitabbaṁ. Parivāsayācanadānalakkhaṇaṁ panettha parato Pāḷiyaṁ āgatanayeneva veditabbaṁ. Kammavācāpariyosāne vattasamādānamānatta-abbhānāni vuttanayāneva. Ayaṁ suddhantaparivāso nāma.

Samodhānaparivāso nāma tividho hoti odhānasamodhāno agghasamodhāno missakasamodhānoti. Tattha **odhānasamodhāno** nāma antarāpattiṁ āpajjitvā paṭicchādentassa parivutthadivase odhunitvā makkhetvā purimāya āpattiyā mūladivasaparicchede pacchā āpannaṁ āpattiṁ samodahitvā dātabbaparivāso vuccati. So parato "tena hi bhikkhave saṁgho Udāyiṁ bhikkhuṁ antarā ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā pañcāhapaṭicchannāya mūlāya paṭikassitvā purimāya āpattiyā samodhānaparivāsaṁ detū"ti ito paṭṭhāya vitthārato Pāḷiyaṁyeva āgato.

Ayaṁ panettha vinicchayo—yo paṭicchannāya āpattiyā parivāsaṁ gahetvā parivasanto vā mānattāraho vā mānattaṁ caranto vā abbhānāraho vā aññaṁ āpattiṁ āpajjitvā purimāya āpattiyā samā vā ūnatarā vā rattiyo paṭicchādeti, tassa mūlāyapaṭikassanena

ပုန ပရိဝါသဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ။ အယံ ဟိ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော နာမ ဥဒ္ဓမ္ပိ အာရောဟတိ၊ ဟေဋ္ဌာပိ ဩရောဟတိ၊ ဣဒမဿ လက္ခဏံ။ အညသ္မိံ ပန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ ဣဒံ လက္ခဏံ၊ ယော အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ အာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆန္နာတိ ဝိနယကမ္မံ ကရောတိ၊ တဿ အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာတိ။ ယော ပဋိစ္ဆန္နံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာတိ ဝိနယကမ္မံ ကရောတိ၊ တဿ န ဝုဋ္ဌာတိ။ အစိရပဋိစ္ဆန္နံ စိရပဋိစ္ဆန္နာတိ ကရောန္တဿာပိ ဝုဋ္ဌာတိ။ စိရပဋိစ္ဆန္နံ အစိရပဋိစ္ဆန္နာတိ ကရောန္တဿ န ဝုဋ္ဌာတိ။ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ သမ္ဗဟုလာတိ ကရောန္တဿာပိ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဧကံ ဝိနာ သမ္ဗဟုလာနံ အဘာဝတော။ သမ္ဗဟုလာ ပန အာပဇ္ဇိတွာ ဧကံ အာပဇ္ဇိန္တိ ကရောန္တဿ န ဝုဋ္ဌာတိ။

ယော ပန ယထာဝုတ္တေန အနုလောမပဋိလောမနယေန ပုစ္ဆိယမာနောပိ ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ နေဝ သရတိ ဝေမတိကော ဝါ ဟောတိ၊ တဿ ဒိန္နော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော **မဟာသုဒ္ဓန္တော**တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ဂဟေတွာ ဂဟိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဥပသမ္ပဒါဒိဝသော၊ တာဝ ရတ္တိယော ဂဏေတွာ ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ အယံ ဥဒ္ဓံ နာရောဟတိ၊ ဟေဋ္ဌာ ပန ဩရောဟတိ။ တသ္မာ သစေ ပရိဝသန္တော ရတ္တိပရိစ္ဆေဒေ သန္နိဋ္ဌာနံ ကရောတိ "မာသော ဝါ သံဝစ္ဆရော ဝါ မယှံ အာပန္နဿာ"တိ၊ မာသံ ဝါ သံဝစ္ဆရံ ဝါ ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ ပရိဝါသယာစနဒါနလက္ခဏံ ပနေတ္ထ ပရတော ပါဠိယံ အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ ဝတ္တသမာဒါနမာနတ္တအဗ္ဘာနာနိ ဝုတ္တနယာနေဝ။ အယံ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော နာမ။

သမောဓာနပရိဝါသော နာမ တိဝိဓော ဟောတိ ဩဓာနသမောဓာနော အဂ္ဃသမောဓာနော မိဿကသမောဓာနောတိ။ တတ္ထ **ဩဓာနသမောဓာနော** နာမ အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ ဩဓုနိတွာ မက္ခေတွာ ပုရိမာယ အာပတ္တိယာ မူလဒိဝသပရိစ္ဆေဒေ ပစ္ဆာ အာပန္နံ အာပတ္တိံ သမောဒဟိတွာ ဒါတဗ္ဗပရိဝါသော ဝုစ္စတိ။ သော ပရတော "တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သံဃော ဥဒါယိံ ဘိက္ခုံ အန္တရာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ပဉ္စာဟပဋိစ္ဆန္နာယ မူလာယ ပဋိကဿိတွာ ပုရိမာယ အာပတ္တိယာ သမောဓာနပရိဝါသံ ဒေတူ"တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝိတ္ထာရတော ပါဠိယံယေဝ အာဂတော။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော—ယော ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသံ ဂဟေတွာ ပရိဝသန္တော ဝါ မာနတ္တာရဟော ဝါ မာနတ္တံ စရန္တော ဝါ အဗ္ဘာနာရဟော ဝါ အညံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပုရိမာယ အာပတ္တိယာ သမာ ဝါ ဦနတရာ ဝါ ရတ္တိယော ပဋိစ္ဆာဒေတိ၊ တဿ မူလာယပဋိကဿနေန

te parivutthadivase ca mānattaciṇṇadivase ca sabbe odhunitvā adivase katvā pacchā āpannāpattiṁ mūlāpattiyaṁ samodhāya parivāso dātabbo. Tena sace mūlāpatti pakkhapaṭicchannā, antarāpatti ūnakapakkhapaṭicchannā, puna pakkhameva parivāso parivasitabbo. Athāpi antarāpatti pakkhapaṭicchannāva, pakkhameva parivasitabbaṁ. Etenupāyena yāva saṭṭhivassapaṭicchannā mūlāpatti, tāva vinicchayo veditabbo. Saṭṭhivassāni parivasitvā mānattāraho hutvāpi hi ekadivasaṁ antarāpattiṁ paṭicchādetvā punapi saṭṭhivassāni parivāsāraho hoti.

Sace pana antarāpatti mūlāpattito atirekapaṭicchannā hoti, tattha kiṁ kātabbanti vutte Mahāsumatthero āha “atekiccho ayaṁ puggalo, atekiccho nāma āvikārāpetvā vissajjetabbo”ti. Mahāpadumatthero panāha “kasmā atekiccho nāma, nanu ayaṁ Samuccayakkhandhako nāma Buddhānaṁ ṭhitakālasadiso, āpatti nāma paṭicchannā vā hotu appaṭicchannā vā samaka-ūnatara-atirekapaṭicchannā vā, vinayadharassa kammavācaṁ yojetuṁ samatthabhāvoyevettha pamāṇaṁ, tasmā yā atirekapaṭicchannā hoti, taṁ mūlāpattiṁ katvā tattha itaraṁ samodhāya parivāso dātabbā”ti, ayaṁ odhānasamodhāno nāma.

Agghasamodhāno nāma sambahulāsu āpattīsu yā ekā vā dve vā tisso vā sambahulā vā āpattiyo sabbacirapaṭicchannāyo, tāsaṁ agghena samodhāya tāsaṁ rattiparicchedavasena avasesānaṁ ūnatarapaṭicchannānaṁ āpattīnaṁ parivāso diyyati, ayaṁ vuccati agghasamodhāno. Sopi parato “tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sambahulā saṁghādisesā āpattiyo āpanno hoti ekā āpatti ekāhapaṭicchannā ekā āpatti dvīhapaṭicchannā”ti-ādinā nayena Pāḷiyaṁ āgatoyeva.

Yassa pana sataṁ āpattiyo dasāhapaṭicchannā, aparampi sataṁ āpattiyo dasāhapaṭicchannāti evaṁ dasakkhattuṁ katvā āpattisahassaṁ divasasatapaṭicchannaṁ hoti, tena kiṁ kātabbanti. Sabbaṁ samodahitvā dasa divase parivasitabbaṁ. Evaṁ ekeneva dasāhena divasasatampi parivasitameva hoti. Vuttampi cetaṁ—

တေ ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ စ မာနတ္တစိဏ္ဏဒိဝသေ စ သဗ္ဗေ ဩဓုနိတွာ အဒိဝသေ ကတွာ ပစ္ဆာ အာပန္နာပတ္တိံ မူလာပတ္တိယံ သမောဓာယ ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။ တေန သစေ မူလာပတ္တိ ပက္ခပဋိစ္ဆန္နာ, အန္တရာပတ္တိ ဦနကပက္ခပဋိစ္ဆန္နာ၊ ပုန ပက္ခမေဝ ပရိဝါသော ပရိဝသိတဗ္ဗော။ အထာပိ အန္တရာပတ္တိ ပက္ခပဋိစ္ဆန္နာဝ၊ ပက္ခမေဝ ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ ဧတေနုပါယေန ယာဝ သဋ္ဌိဝဿပဋိစ္ဆန္နာ မူလာပတ္တိ၊ တာဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဋ္ဌိဝဿာနိ ပရိဝသိတွာ မာနတ္တာရဟော ဟုတွာပိ ဟိ ဧကဒိဝသံ အန္တရာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပုနပိ သဋ္ဌိဝဿာနိ ပရိဝါသာရဟော ဟောတိ။

သစေ ပန အန္တရာပတ္တိ မူလာပတ္တိတော အတိရေကပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ တတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တေ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ “အတေကိစ္ဆော အယံ ပုဂ္ဂလော၊ အတေကိစ္ဆော နာမ အာဝိကာရာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော”တိ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပနာဟ “ကသ္မာ အတေကိစ္ဆော နာမ၊ နနု အယံ သမုစ္စယက္ခန္ဓကော နာမ ဗုဒ္ဓါနံ ဌိတကာလသဒိသော၊ အာပတ္တိ နာမ ပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ ဟောတု အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ သမကဦနတရအတိရေကပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ၊ ဝိနယဓရဿ ကမ္မဝါစံ ယောဇေတုံ သမတ္ထဘာဝေါယေဝေတ္ထ ပမာဏံ၊ တသ္မာ ယာ အတိရေကပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ တံ မူလာပတ္တိံ ကတွာ တတ္ထ ဣတရံ သမောဓာယ ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော”တိ၊ အယံ ဩဓာနသမောဓာနော နာမ။

အဂ္ဃသမောဓာနော နာမ သမ္ဗဟုလာသု အာပတ္တီသု ယာ ဧကာ ဝါ ဒွေ ဝါ တိဿော ဝါ သမ္ဗဟုလာ ဝါ အာပတ္တိယော သဗ္ဗစိရပဋိစ္ဆန္နာယော၊ တာသံ အဂ္ဃေန သမောဓာယ တာသံ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒဝသေန အဝသေသာနံ ဦနတရပဋိစ္ဆန္နာနံ အာပတ္တီနံ ပရိဝါသော ဒိယျတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အဂ္ဃသမောဓာနော။ သောပိ ပရတော “တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပန္နော ဟောတိ ဧကာ အာပတ္တိ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာ ဧကာ အာပတ္တိ ဒွီဟပဋိစ္ဆန္နာ”တိအာဒိနာ နယေန ပါဠိယံ အာဂတောယေဝ။

ယဿ ပန သတံ အာပတ္တိယော ဒသာဟပဋိစ္ဆန္နာ၊ အပရမ္ပိ သတံ အာပတ္တိယော ဒသာဟပဋိစ္ဆန္နာတိ ဧဝံ ဒသက္ခတ္တုံ ကတွာ အာပတ္တိသဟဿံ ဒိဝသသတပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတိ၊ တေန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ။ သဗ္ဗံ သမောဒဟိတွာ ဒသ ဒိဝသေ ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဧကေနေဝ ဒသာဟေန ဒိဝသသတမ္ပိ ပရိဝသိတမေဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

Dasasataṁ rattisataṁ, āpattiyo chādayitvāna.
Dasa rattiyo vasitvāna, mucceyya pārivāsiko[1] ( )[2]ti.

Ayaṁ agghasamodhāno nāma.

Missakasamodhāno nāma yo nānāvatthukā āpattiyo ekato katvā diyyati. Tatrāyaṁ nayo—

“Ahaṁ bhante sambahulā saṁghādisesā āpattiyo āpajjiṁ ekaṁ sukkavissaṭṭhiṁ ekaṁ kāyasaṁsaggaṁ ekaṁ duṭṭhullavācaṁ ekaṁ attakāmaṁ ekaṁ sañcarittaṁ ekaṁ kuṭikāraṁ ekaṁ vihārakāraṁ ekaṁ duṭṭhadosaṁ ekaṁ aññabhāgiyaṁ ekaṁ saṁghabhedaṁ ekaṁ bhedānuvattakaṁ ekaṁ dubbacaṁ ekaṁ kuladūsakaṁ, sohaṁ bhante saṁghaṁ tāsaṁ āpattīnaṁ samodhānaparivāsaṁ yācāmī”ti—

Tikkhattuṁ yācāpetvā tadanurūpāya kammavācāya parivāso dātabbo.

Ettha ca saṁghādisesā āpattiyo āpajjiṁ nānāvatthukāyotipi saṁghādisesā āpattiyo āpajjintipi evaṁ pubbe vuttanayena vatthuvasenapi gottavasenapi nāmavasenapi āpattivasenapi yojetvā kammavācaṁ kātuṁ vaṭṭatiyevāti, ayaṁ missakasamodhāno. Sabbaparivāsakammavācāvasāne pana nikkhittānikkhittavattādikathā purimanayeneva veditabbāti.

Parivāsakathā niṭṭhitā.

Idāni yaṁ vuttaṁ “pakkhamānattañca samodhānamānattañca avasesaparivāsakathāvasāne kathayissāmā”ti, tassokāso sampatto, tasmā vuccati—**pakkhamānattan**ti bhikkhuniyā dātabbamānattaṁ. Taṁ pana paṭicchannāyapi appaṭicchannāyapi āpattiyā aḍḍhamāsameva dātabbaṁ. Vuttaṁ hetaṁ “garudhammaṁ ajjhāpannāya bhikkhuniyā ubhatosaṁghe pakkhamānattaṁ caritabban”ti[3]. Taṁ pana bhikkhunīhi attano sīmaṁ sodhetvā vihārasīmāya vā, vihārasīmaṁ

1. Vi 5. 369 piṭṭhe.
2. (Pañhā mesā kusalehi cintitā) (sabbattha) Parivārapaḷiyaṁ pana natthi.
3. Vi 4. 444 piṭṭhe.

ဒသသတံ ရတ္တိသတံ၊ အာပတ္တိယော ဆာဒယိတွာန။
ဒသ ရတ္တိယော ဝသိတွာန၊ မုစ္စေယျ ပါရိဝါသိကော[၁] ( )[၂]တိ။

အယံ အဂ္ဃသမောဓာနော နာမ။

မိဿကသမောဓာနော နာမ ယော နာနာဝတ္ထုကာ အာပတ္တိယော ဧကတော ကတွာ ဒိယျတိ။ တတြာယံ နယော—

“အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဧကံ ကာယသံသဂ္ဂံ ဧကံ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစံ ဧကံ အတ္တကာမံ ဧကံ သဉ္စရိတ္တံ ဧကံ ကုဋိကာရံ ဧကံ ဝိဟာရကာရံ ဧကံ ဒုဋ္ဌဒေါသံ ဧကံ အညဘာဂိယံ ဧကံ သံဃဘေဒံ ဧကံ ဘေဒါနုဝတ္တကံ ဧကံ ဒုဗ္ဗစံ ဧကံ ကုလဒူသကံ၊ သောဟံ ဘန္တေ သံဃံ တာသံ အာပတ္တီနံ သမောဓာနပရိဝါသံ ယာစာမီ”တိ—

တိက္ခတ္တုံ ယာစာပေတွာ တဒနုရူပါယ ကမ္မဝါစာယ ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ နာနာဝတ္ထုကာယောတိပိ သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိန္တိပိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝတ္ထုဝသေနပိ ဂေါတ္တဝသေနပိ နာမဝသေနပိ အာပတ္တိဝသေနပိ ယောဇေတွာ ကမ္မဝါစံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ၊ အယံ မိဿကသမောဓာနော။ သဗ္ဗပရိဝါသကမ္မဝါစာဝသာနေ ပန နိက္ခိတ္တာနိက္ခိတ္တဝတ္တာဒိကထာ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ပရိဝါသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣဒါနိ ယံ ဝုတ္တံ “ပက္ခမာနတ္တဉ္စ သမောဓာနမာနတ္တဉ္စ အဝသေသပရိဝါသကထာဝသာနေ ကထယိဿာမာ”တိ၊ တဿောကာသော သမ္ပတ္တော၊ တသ္မာ ဝုစ္စတိ—**ပက္ခမာနတ္တန္တိ** ဘိက္ခုနိယာ ဒါတဗ္ဗမာနတ္တံ။ တံ ပန ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အာပတ္တိယာ အဍ္ဎမာသမေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ “ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဥဘတောသံဃေ ပက္ခမာနတ္တံ စရိတဗ္ဗ”န္တိ[၃]။ တံ ပန ဘိက္ခုနီဟိ အတ္တနော သီမံ သောဓေတွာ ဝိဟာရသီမာယ ဝါ, ဝိဟာရသီမံ

၁-ဝိ ၅-၃၆၉-ပိဋ္ဌေ။ ၂-(ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ) (သဗ္ဗတ္ထ) ပရိဝါရပါဠိယံ ပန နတ္ထိ။
၃-ဝိ ၄-၄၄၄-ပိဋ္ဌေ။

sodhetuṁ asakkontīhi khaṇḍasīmāya vā sabbantimena paricchedena catuvaggagaṇaṁ sannipātāpetvā dātabbaṁ. Sace ekā āpatti hoti, ekissā vasena, sace dve vā tisso vā sambahulā vā ekavatthukā vā nānāvatthukā vā, tāsaṁ tāsaṁ vasena vatthugottanāma-āpattīsu yaṁ yaṁ icchati, taṁ taṁ ādāya yojanā kātabbā.

Tatridaṁ ekāpattivasena mukhamattadassanaṁ, tāya āpannāya bhikkhuniyā bhikkhunisaṁghaṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā vaḍḍhānaṁ bhikkhunīnaṁ pāde vanditvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo—“ahaṁ ayye ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ gāmantaraṁ, sāhaṁ ayye ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattaṁ yācāmī”ti.

Evaṁ tikkhattuṁ yācāpetvā byattāya bhikkhuniyā paṭibalāya saṁgho ñāpetabbo—

> “Suṇātu me ayye saṁgho, ayaṁ itthannāmā bhikkhunī ekaṁ āpattiṁ āpajji gāmantaraṁ, sā saṁghaṁ ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattaṁ yācati,yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmāya bhikkhuniyā ekissā-āpattiyāgāmantarāya pakkhamānattaṁ dadeyya, esā ñatti.
>
> Suṇātu me ayye saṁgho -pa-. Dutiyampi. Tatiyampi etamatthaṁ vadāmi. Suṇātu me ayye saṁgho -pa- deti -pa- dinnaṁ saṁghena itthānnāmāya bhikkhuniyā ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattaṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

Kammavācāpariyosāne vattaṁ samādiyitvā bhikkhumānattakathāya vuttanayeneva saṁghassa ārocetvā nikkhittavattaṁ vasitukāmāya tattheva saṁghamajjhe vā pakkantāsu bhikkhunīsu ekabhikkhuniyā vā dutiyikāya vā santike vuttanayeneva nikkhipitabbaṁ. Aññissā pana āgantukāya santike ārocetvā nikkhipitabbaṁ. Nikkhittakālato paṭṭhāya pakatattaṭṭhāne tiṭṭhati. Puna samādiyitvā aruṇaṁ uṭṭhāpentiyā pana bhikkhunīnaṁyeva santike vasituṁ na labhati. “Ubhatosaṁghe pakkhamānattaṁ caritabban”ti hi vuttaṁ. Tasmā assā ācariyupajjhāyāhi vihāraṁ gantvā saṅgāhakapakkhe

သောဓေတုံ အသက္ကောန္တီဟိ ခဏ္ဍသီမာယ ဝါ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတုဝဂ္ဂဂဏံ သန္နိပါတာပေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ဧကာ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ဧကိဿာ ဝသေန, သစေ ဒွေ ဝါ တိဿော ဝါ သမ္ဗဟုလာ ဝါ ဧကဝတ္ထုကာ ဝါ နာနာဝတ္ထုကာ ဝါ၊ တာသံ တာသံ ဝသေန ဝတ္ထုဂေါတ္တနာမအာပတ္တီသု ယံ ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ တံ အာဒါယ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

တတြိဒံ ဧကာပတ္တိဝသေန မုခမတ္တဒဿနံ၊ တာယ အာပန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုနိသံဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခုနီနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော—“အဟံ အယျေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ ဂါမန္တရံ၊ သာဟံ အယျေ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဂါမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ယာစာမီ”တိ။

ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ယာစာပေတွာ ဗျတ္တာယ ဘိက္ခုနိယာ ပဋိဗလာယ သံဃော ဉာပေတဗ္ဗော—

> “သုဏာတု မေ အယျေ သံဃော၊ အယံ ဣတ္ထန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ ဂါမန္တရံ၊ သာ သံဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဂါမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ယာစတိ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဣတ္ထန္နာမာယ ဘိက္ခုနိယာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဂါမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ဒဒေယျ၊ ဧသာ ဉတ္တိ။
>
> သုဏာတု မေ အယျေ သံဃော။ပ။ ဒုတိယမ္ပိ။ တတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒါမိ။ သုဏာတု မေ အယျေ သံဃော။ပ။ ဒေတိ။ပ။ ဒိန္နံ သံဃေန ဣတ္ထန္နာမာယ ဘိက္ခုနိယာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဂါမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ၊ ခမတိ သံဃဿ၊ တသ္မာ တုဏှီ၊ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ”တိ။

ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ ဘိက္ခုမာနတ္တကထာယ ဝုတ္တနယေနေဝ သံဃဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိတ္တဝတ္တံ ဝသိတုကာမာယ တတ္ထေဝ သံဃမဇ္ဈေ ဝါ ပက္ကန္တာသု ဘိက္ခုနီသု ဧကဘိက္ခုနိယာ ဝါ ဒုတိယိကာယ ဝါ သန္တိကေ ဝုတ္တနယေနေဝ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ အညိဿာ ပန အာဂန္တုကာယ သန္တိကေ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ နိက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ ပုန သမာဒိယိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တိယာ ပန ဘိက္ခုနီနံယေဝ သန္တိကေ ဝသိတုံ န လဘတိ။ “ဥဘတောသံဃေ ပက္ခမာနတ္တံ စရိတဗ္ဗ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ အဿာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဟိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သင်္ဂါဟကပက္ခေ

ṭhito eko mahāthero vā dhammakathiko vā bhikkhu vattabbo “ekissā bhikkhuniyā vinayakammaṁ kattabbamatthi, tatra no ayyā cattāro bhikkhū pesethā”ti. Saṅgahaṁ akātuṁ na labbhati, pesessāmīti[1] vattabbaṁ. Catūhi pakatattabhikkhūnīhi mānattacāriniṁ bhikkhuniṁ gahetvā anto-aruṇeyeva nikkhamitvā gāmūpacārato dve leḍḍupāte atikkamitvā maggā okkamma gumbavati-ādīhi paṭicchannaṭṭhāne nisīditabbaṁ. Vihārūpacāratopi dve leḍḍupātā atikkamitabbā, catūhi pakatattabhikkhūhipi tattha gantabbaṁ. Gantvā pana bhikkhunīhi saddhiṁ na ekaṭṭhāne nisīditabbaṁ, paṭikkamitvā avidūraṭṭhāne nisīditabbaṁ. Kurundimahāpaccarīsu pana “bhikkhunīhipi byattaṁ ekaṁ vā dve vā upāsikāyo, bhikkhūhipi ekaṁ vā dve vā upāsake attarakkhaṇatthāya[2] gahetvā gantabban”ti vuttaṁ. Kurundiyaṁyeva ca “bhikkhunupassayassa ca vihārassa ca upacāraṁ muñcituṁ vaṭṭatī”ti vuttaṁ, gāmassāti na vuttaṁ.

Evaṁ nisinnesu pana bhikkhūsu ca bhikkhunīsu ca tāya bhikkhuniyā “mānattaṁ samādiyāmi, vattaṁ samādiyāmī”ti vattaṁ samādiyitvā bhikkhunisaṁghassa tāva evaṁ ārocetabbaṁ—

> “Ahaṁ ayye ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ gāmantaraṁ, sāhaṁ saṁghaṁ ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattaṁ yāciṁ, tassa me saṁgho ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattaṁ adāsi, sāhaṁ pakkhamānattaṁ carāmi, vedayāmahaṁ ayye, vedayatīti maṁ saṁgho dhāretū”ti.

Tato bhikkhusaṁghassa santikaṁ gantvā evaṁ ārocetabbaṁ “ahaṁ ayyā ekaṁ āpattiṁ āpajjiṁ -pa- vedayāmahaṁ ayyā, vedayatīti maṁ saṁgho dhāretū”ti. Idhāpi yāya kāyaci bhāsāya[3] ārocetuṁ vaṭṭati.

Ārocetvā ca bhikkhunisaṁghasseva santike nisīditabbaṁ, ārocitakālato paṭṭhāya bhikkhūnaṁ gantuṁ vaṭṭati. Sace sāsaṅkaṁ hoti, bhikkhuniyo tattheva ṭhānaṁ paccāsīsanti, ṭhātabbaṁ. Sace añño bhikkhu vā

1. Peseyyāmāti (Sī) 2. Ārakkhatthāya (Sī) 3. Vācāya (Ka)

ဌိတော ဧကော မဟာထေရော ဝါ ဓမ္မကထိကော ဝါ ဘိက္ခု ဝတ္တဗ္ဗော “ဧကိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ဝိနယကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗမတ္ထိ၊ တတြ နော အယျာ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပေသေထာ”တိ။ သင်္ဂဟံ အကာတုံ န လဗ္ဘတိ၊ ပေသေဿာမီတိ[1] ဝတ္တဗ္ဗံ။ စတူဟိ ပကတတ္တဘိက္ခုနီဟိ မာနတ္တစာရိနိံ ဘိက္ခုနိံ ဂဟေတွာ အန္တောအရုဏေယေဝ နိက္ခမိတွာ ဂါမူပစာရတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ဂုမ္ဗဝတိအာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရူပစာရတောပိ ဒွေ လေဍ္ဍုပါတာ အတိက္ကမိတဗ္ဗာ၊ စတူဟိ ပကတတ္တဘိက္ခူဟိပိ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဂန္တွာ ပန ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ န ဧကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ၊ ပဋိက္ကမိတွာ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ကုရုန္ဒိမဟာပစ္စရီသု ပန “ဘိက္ခုနီဟိပိ ဗျတ္တံ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဥပါသိကာယော, ဘိက္ခူဟိပိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဥပါသကေ အတ္တရက္ခဏတ္ထာယ[2] ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ကုရုန္ဒိယံယေဝ စ “ဘိက္ခုနုပဿယဿ စ ဝိဟာရဿ စ ဥပစာရံ မုဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ၊ ဂါမဿာတိ န ဝုတ္တံ။

ဧဝံ နိသိန္နေသု ပန ဘိက္ခူသု စ ဘိက္ခုနီသု စ တာယ ဘိက္ခုနိယာ “မာနတ္တံ သမာဒိယာမိ၊ ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ”တိ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ ဘိက္ခုနိသံဃဿ တာဝ ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗံ—

> “အဟံ အယျေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ ဂါမန္တရံ၊ သာဟံ သံဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဂါမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ယာစိံ၊ တဿ မေ သံဃော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဂါမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ အဒါသိ၊ သာဟံ ပက္ခမာနတ္တံ စရာမိ၊ ဝေဒယာမဟံ အယျေ၊ ဝေဒယတီတိ မံ သံဃော ဓာရေတူ”တိ။

တတော ဘိက္ခုသံဃဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗံ “အဟံ အယျာ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ။ပ။ ဝေဒယာမဟံ အယျာ၊ ဝေဒယတီတိ မံ သံဃော ဓာရေတူ”တိ။ ဣဓာပိ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ[3] အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အာရောစေတွာ စ ဘိက္ခုနိသံဃဿေဝ သန္တိကေ နိသီဒိတဗ္ဗံ၊ အာရောစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ သာသင်္ကံ ဟောတိ၊ ဘိက္ခုနိယော တတ္ထေဝ ဌာနံ ပစ္စာသီသန္တိ၊ ဌာတဗ္ဗံ။ သစေ အညော ဘိက္ခု ဝါ

၁-ပေသေယျာမာတိ (သီ) ၂-အာရက္ခတ္ထာယ (သီ) ၃-ဝါစာယ (က)

bhikkhunī vā taṁ ṭhānaṁ eti, passantiyā ārocetabbaṁ. No ce āroceti, ratticchedo ceva vattabhedadukkaṭañca. Sace ajānantiyā eva upacāraṁ okkamitvā gacchati, ratticchedova hoti, na vattabhedadukkaṭaṁ. Sace bhikkhuniyo upajjhāyādīnaṁ vattakaraṇatthaṁ pageva gantukāmā honti, rattivippavāsagaṇa-ohīyanagāmantarāpattirakkhaṇatthaṁ ekaṁ bhikkhuniṁ ṭhapetvā gantabbaṁ. Tāya aruṇe uṭṭhite tassā santike vattaṁ nikkhipitabbaṁ. Etenupāyena akhaṇḍā pañcadasa rattiyo mānattaṁ caritabbaṁ.

Anikkhittavattāya pana Pārivāsikakkhandhake vuttanayeneva sammāvattitabbaṁ. Ayaṁ pana viseso, "āgantukassa ārocetabban"ti ettha yattakā purebhattaṁ vā pacchābhattaṁ vā taṁ gāmaṁ bhikkhū vā bhikkhuniyo vā āgacchanti, sabbesaṁ ārocetabbaṁ. Anārocentiyā ratticchedo ca vattabhedadukkaṭañca. Sacepi rattiṁ koci bhikkhu taṁ gāmūpacāraṁ okkamitvā gacchati, ratticchedo hotiyeva, ajānanapaccayā pana vattabhedato muccati. Kurundi-ādīsu pana anikkhittavattabhikkhūnaṁ vuttanayeneva kathetabbanti vuttaṁ. Taṁ pārivāsikavattādīnaṁ upacārasīmāya paricchinnattā yuttataraṁ dissati. Uposathe ārocetabbaṁ, pavāraṇāya ārocetabbaṁ. Catunnaṁ bhikkhūnañca bhikkhunīnañca devasikaṁ ārocetabbaṁ. Sace bhikkhūnaṁ tasmiṁ gāme bhikkhācāro sampajjati, tattheva gantabbaṁ. No ce sampajjati, aññatra caritvāpi tatra āgantvā attānaṁ dassetvā gantabbaṁ. Bahigāme vā saṅketaṭṭhānaṁ kātabbaṁ "asukasmiṁ nāma ṭhāne amhe passissasī"ti[1]. Tāya saṅketaṭṭhānaṁ gantvā ārocetabbaṁ. Saṅketaṭṭhāne adisvā vihāraṁ gantvā ārocetabbaṁ. Vihāre sabbabhikkhūnaṁ ārocetabbaṁ. Sace sabbesaṁ sakkā na hoti ārocetuṁ, bahi-upacārasīmāya ṭhatvā bhikkhuniyo pesetabbā, tāhi ānītānaṁ catunnaṁ bhikkhūnaṁ ārocetabbaṁ. Sace vihāro dūro hoti sāsaṅko, upāsake ca upāsikāyo ca gahetvā gantabbaṁ. Sace pana ayaṁ ekā vasati, rattivippavāsaṁ āpajjati, tasmāssā ekā pakatattā bhikkhunī sammannitvā dātabbā ekacchanne vasanatthāya.

Evaṁ akhaṇḍaṁ mānattaṁ caritvā vīsatigaṇe bhikkhunīsaṁghe vuttanayeneva abbhānaṁ kātabbaṁ. Sace mānattaṁ caramānā antarāpattiṁ āpajjati, mūlāya

1. Passissantīti (Sī)

ဘိက္ခုနီ ဝါ တံ ဌာနံ ဧတိ၊ ပဿန္တိယာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ နော စေ အာရောစေတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ သစေ အဇာနန္တိယာ ဧဝ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတွာ ဂစ္ဆတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝ ဟောတိ၊ န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ သစေ ဘိက္ခုနိယော ဥပဇ္ဈာယာဒီနံ ဝတ္တကရဏတ္ထံ ပဂေဝ ဂန္တုကာမာ ဟောန္တိ၊ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသဂဏဩဟီယနဂါမန္တရာပတ္တိရက္ခဏတ္ထံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဌပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ တာယ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ တဿာ သန္တိကေ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ဧတေနုပါယေန အခဏ္ဍာ ပဉ္စဒသ ရတ္တိယော မာနတ္တံ စရိတဗ္ဗံ။

အနိက္ခိတ္တဝတ္တာယ ပန ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော၊ "အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗ"န္တိ ဧတ္ထ ယတ္တကာ ပုရေဘတ္တံ ဝါ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝါ တံ ဂါမံ ဘိက္ခူ ဝါ ဘိက္ခုနိယော ဝါ အာဂစ္ဆန္တိ၊ သဗ္ဗေသံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အနာရောစေန္တိယာ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ သစေပိ ရတ္တိံ ကောစိ ဘိက္ခု တံ ဂါမူပစာရံ ဩက္ကမိတွာ ဂစ္ဆတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဟောတိယေဝ၊ အဇာနနပစ္စယာ ပန ဝတ္တဘေဒတော မုစ္စတိ။ ကုရုန္ဒိအာဒီသု ပန အနိက္ခိတ္တဝတ္တဘိက္ခူနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ကထေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ပါရိဝါသိကဝတ္တာဒီနံ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ယုတ္တတရံ ဒိဿတိ။ ဥပေါသထေ အာရောစေတဗ္ဗံ၊ ပဝါရဏာယ အာရောစေတဗ္ဗံ။ စတုန္နံ ဘိက္ခူနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဒေဝသိကံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ ဘိက္ခူနံ တသ္မိံ ဂါမေ ဘိက္ခာစာရော သမ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထေဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ နော စေ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ အညတြ စရိတွာပိ တတြ အာဂန္တွာ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဗဟိဂါမေ ဝါ သင်္ကေတဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ "အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ အမှေ ပဿိဿသီ"တိ[၁]။ တာယ သင်္ကေတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သင်္ကေတဋ္ဌာနေ အဒိသွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရေ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ သဗ္ဗေသံ သက္ကာ န ဟောတိ အာရောစေတုံ၊ ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဌတွာ ဘိက္ခုနိယော ပေသေတဗ္ဗာ၊ တာဟိ အာနီတာနံ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ ဝိဟာရော ဒူရော ဟောတိ သာသင်္ကော၊ ဥပါသကေ စ ဥပါသိကာယော စ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန အယံ ဧကာ ဝသတိ၊ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသံ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာဿာ ဧကာ ပကတတ္တာ ဘိက္ခုနီ သမ္မန္နိတွာ ဒါတဗ္ဗာ ဧကစ္ဆန္နေ ဝသနတ္ထာယ။

ဧဝံ အခဏ္ဍံ မာနတ္တံ စရိတွာ ဝီသတိဂဏေ ဘိက္ခုနိသံဃေ ဝုတ္တနယေနေဝ အဗ္ဘာနံ ကာတဗ္ဗံ။ သစေ မာနတ္တံ စရမာနာ အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ မူလာယ

၁-ပဿိဿန္တီတိ (သီ)

paṭikassitvā tassā āpattiyā mānattaṁ dātabbanti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Idaṁ pakkhamānattaṁ nāma.

Samodhānamānattaṁ pana tividhaṁ hoti odhānasamodhānaṁ agghasamodhānaṁ missakasamodhānanti. Tattha yadetaṁ parato Udāyittherassa pañcahapaṭicchannāya āpattiyā parivāsaṁ parivasantassa parivāse ca mānattārahaṭṭhāne ca antarāpattiṁ āpajjitvā mūlāyapaṭikassitassa "tena hi bhikkhave saṁgho Udāyissa bhikkhuno tissannaṁ āpattīnaṁ chārattaṁ mānattaṁ detū"ti mānattaṁ anuññātaṁ, idaṁ **odhānasamodhānaṁ** nāma. Idaṁ hi punappunaṁ mūlāyapaṭikassanena parivutthadivase odhunitvā purimāpattīhi saddhiṁ samodhāya dinnaṁ, tasmā odhānasamonanti vuccati. Kurundiyaṁ pana "samodhānaparivāsaṁ vutthassa dātabbaṁ mānattaṁ samodhānamānattan"ti vuttaṁ. Tampi tena pariyāyena yujjati.

Agghasamodhānaṁ nama **missakasamodhānañca** agghasamodhānamissakasamodhānaparivāsāvasāne dātabbamānattameva vuccati. Taṁ parivāsakammavācānusārena yojetvā dātabbaṁ. Ettāvatā yaṁ vuttaṁ—"tena hi bhikkhave saṁgho Udāyissa bhikkhuno ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavissaṭṭhiyā ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṁ detūti-ādinā nayena Pāḷiyaṁ anekehi ākārehi parivāso ca mānattañca vuttaṁ, tassa yasmā āgatāgataṭhāne vinicchayo vuccamāno Pāḷi viya ativitthāraṁ āpajjati, na ca sakkā hoti sukhena pariggahetuṁ, tasmā naṁ samodhānetvā idheva dassessāmā"ti, tadidaṁ atthato sampāditaṁ hoti.

Paṭicchannaparivāsakathā

102. Idāni yā tāva ayaṁ paṭicchannāya[1] ekissā āpattiyā vasena Pāḷi vuttā, sā uttānatthāva.

108. Tato paraṁ dvīhatīhacatūhapañcāhapaṭicchannānaṁ vasena Pāḷiṁ vatvā pañcāhapaṭicchannāya parivāsato paṭṭhāya antarāpatti dassitā. Yasmā pana taṁ āpattiṁ āpanno mūlāyapaṭikassanāraho nāma hoti,

---

1. Appaṭicchannāya (Syā, Ka)

ပဋိကဿိတွာ တဿာ အာပတ္တိယာ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗန္တိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပက္ခမာနတ္တံ နာမ။

သမောဓာနမာနတ္တံ ပန တိဝိဓံ ဟောတိ ဩဓာနသမောဓာနံ အဂ္ဃသမောဓာနံ မိဿကသမောဓာနန္တိ။ တတ္ထ ယဒေတံ ပရတော ဥဒါယိတ္ထေရဿ ပဉ္စာဟပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသံ ပရိဝသန္တဿ ပရိဝါသေ စ မာနတ္တာရဟဋ္ဌာနေ စ အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ မူလာယပဋိကဿိတဿ "တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သံဃော ဥဒါယိဿ ဘိက္ခုနော တိဿန္နံ အာပတ္တီနံ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ဒေတူ"တိ မာနတ္တံ အနုညာတံ၊ ဣဒံ **ဩဓာနသမောဓာနံ** နာမ။ ဣဒံ ဟိ ပုနပ္ပုနံ မူလာယပဋိကဿနေန ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ ဩဓုနိတွာ ပုရိမာပတ္တီဟိ သဒ္ဓိံ သမောဓာယ ဒိန္နံ၊ တသ္မာ ဩဓာနသမောနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "သမောဓာနပရိဝါသံ ဝုတ္ထဿ ဒါတဗ္ဗံ မာနတ္တံ သမောဓာနမာနတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ တေန ပရိယာယေန ယုဇ္ဇတိ။

အဂ္ဃသမောဓာနံ ပန **မိဿကသမောဓာနဉ္စ** အဂ္ဃသမောဓာနမိဿကသမောဓာနပရိဝါသာဝသာနေ ဒါတဗ္ဗမာနတ္တမေဝ ဝုစ္စတိ။ တံ ပရိဝါသကမ္မဝါစာနုသာရေန ယောဇေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာ ယံ ဝုတ္တံ—"တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သံဃော ဥဒါယိဿ ဘိက္ခုနော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ ဒေတူတိ-အာဒိနာ နယေန ပါဠိယံ အနေကေဟိ အာကာရေဟိ ပရိဝါသော စ မာနတ္တဉ္စ ဝုတ္တံ၊ တဿ ယသ္မာ အာဂတာဂတဋ္ဌာနေ ဝိနိစ္ဆယော ဝုစ္စမာနော ပါဠိ ဝိယ အတိဝိတ္ထာရံ အာပဇ္ဇတိ၊ န စ သက္ကာ ဟောတိ သုခေန ပရိဂ္ဂဟေတုံ၊ တသ္မာ နံ သမောဓာနေတွာ ဣဓေဝ ဒဿေဿာမာ"တိ၊ တဒိဒံ အတ္ထတော သမ္ပာဒိတံ ဟောတိ။

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာ

၁၀၂။ ဣဒါနိ ယာ တာဝ အယံ ပဋိစ္ဆန္နာယ[၁] ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဝသေန ပါဠိ ဝုတ္တာ၊ သာ ဥတ္တာနတ္ထာဝ။

၁၀၈။ တတော ပရံ ဒွီဟတီဟစတူဟပဉ္စာဟပဋိစ္ဆန္နာနံ ဝသေန ပါဠိံ ဝတွာ ပဉ္စာဟပဋိစ္ဆန္နာယ ပရိဝါသတော ပဋ္ဌာယ အန္တရာပတ္တိ ဒဿိတာ။ ယသ္မာ ပန တံ အာပတ္တိံ အာပန္နော မူလာယပဋိကဿနာရဟော နာမ ဟောတိ၊

၁-အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ (သျာ၊ က)

tasmāssa tattha mūlāyapaṭikassanaṁ anuññātaṁ. Sace pana nikkhittavatto āpajjati, mūlāyapaṭikassanāraho na hoti. Kasmā? Yasmā na so parivasanto āpanno, pakatattaṭṭhāne ṭhito āpanno, tasmā tassā āpattiyā visuṁ mānattaṁ caritabbaṁ. Sace paṭicchannā hoti, parivāsopi vasitabbo. Yañcetaṁ mūlāyapaṭikassanaṁ vuttaṁ, tasmimpi kate parivutthadivasā makkhitā honti. Iti parivāse antarāpattiṁ dassetvā puna mānattārahassa antarāpattiṁ dassetvā mūlāyapaṭikassanaṁ vuttaṁ, tasmimpi kate parivutthadivasā makkhitāva honti. Tato parivutthaparivāsassa tāsaṁ tissannampi āpattīnaṁ samodhānamānattaṁ dassitaṁ. Tato mānattacārikassa antarāpattiṁ dassetvā mūlāyapaṭikassanaṁ vuttaṁ, tasmiṁ pana paṭikassane kate mānattaciṇṇadivasāpi parivutthadivasāpi makkhitāva honti. Tato abbhānārahassa antarāpattiṁ dassetvā mūlāyapaṭikassanaṁ vuttaṁ. Tasmimpi kate sabbe te makkhitāva honti. Tato paraṁ sabbā antarāpattiyo yojetvā abbhānakammaṁ dassetaṁ. Evaṁ paṭicchannavāre ekāhapaṭicchannādivasena pañca, antarāpattivasena catassoti nava kammavācā dassitā honti.

Samodhānaparivāsakathā

125. Tato paraṁ pakkhapaṭicchannāya āpattiyā antoparivāsato paṭṭhāya pañcāhapaṭicchannāya antarāpattiyā vasena samodhānaparivāso ca samodhānamānattañca dassitaṁ. Ettha ca mānattacārikamānattārahakālepi āpannāya āpattiyā mūlāyapaṭikassane kate mānattaciṇṇadivasāpi parivāsaparivutthadivasāpi sabbe makkhitāva honti. Kasmā? Yasmā paṭicchannā antarāpatti. Teneva vuttaṁ “mūlāya paṭikassitvā purimāya āpattiyā samodhānaparivāsaṁ datvā chārattaṁ mānattaṁ detū”ti. Tato paraṁ sabbā antarāpattiyo yojetvā abbhānakammaṁ dassetvā sukkavissaṭṭhivatthu niṭṭhāpitaṁ.

Agghasamodhānaparivāsakathā

134. Tato ekāpattimūlakañca āpattivaḍḍhanakañcāti dve naye dassetvā agghasamodhānaparivāso dassito.

တသ္မာဿ တတ္ထ မူလာယပဋိကဿနံ အနုညာတံ။ သစေ ပန နိက္ခိတ္တဝတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ မူလာယပဋိကဿနာရဟော န ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ န သော ပရိဝသန္တော အာပန္နော၊ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ ဌိတော အာပန္နော၊ တသ္မာ တဿာ အာပတ္တိယာ ဝိသုံ မာနတ္တံ စရိတဗ္ဗံ။ သစေ ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ၊ ပရိဝါသောပိ ဝသိတဗ္ဗော။ ယဉ္စေတံ မူလာယပဋိကဿနံ ဝုတ္တံ၊ တသ္မိမ္ပိ ကတေ ပရိဝုတ္ထဒိဝသာ မက္ခိတာ ဟောန္တိ။ ဣတိ ပရိဝါသေ အန္တရာပတ္တိံ ဒဿေတွာ ပုန မာနတ္တာရဟဿ အန္တရာပတ္တိံ ဒဿေတွာ မူလာယပဋိကဿနံ ဝုတ္တံ၊ တသ္မိမ္ပိ ကတေ ပရိဝုတ္ထဒိဝသာ မက္ခိတာဝ ဟောန္တိ။ တတော ပရိဝုတ္ထပရိဝါသဿ တာသံ တိဿန္နမ္ပိ အာပတ္တီနံ သမောဓာနမာနတ္တံ ဒဿိတံ။ တတော မာနတ္တစာရိကဿ အန္တရာပတ္တိံ ဒဿေတွာ မူလာယပဋိကဿနံ ဝုတ္တံ၊ တသ္မိံ ပန ပဋိကဿနေ ကတေ မာနတ္တစိဏ္ဏဒိဝသာပိ ပရိဝုတ္ထဒိဝသာပိ မက္ခိတာဝ ဟောန္တိ။ တတော အဗ္ဘာနာရဟဿ အန္တရာပတ္တိံ ဒဿေတွာ မူလာယပဋိကဿနံ ဝုတ္တံ။ တသ္မိမ္ပိ ကတေ သဗ္ဗေ တေ မက္ခိတာဝ ဟောန္တိ။ တတော ပရံ သဗ္ဗာ အန္တရာပတ္တိယော ယောဇေတွာ အဗ္ဘာနကမ္မံ ဒဿိတံ။ ဧဝံ ပဋိစ္ဆန္နဝါရေ ဧကာဟပဋိစ္ဆန္နာဒိဝသေန ပဉ္စ, အန္တရာပတ္တိဝသေန စတဿောတိ နဝ ကမ္မဝါစာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။

သမောဓာနပရိဝါသကထာ

၁၂၅။ တတော ပရံ ပက္ခပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ အန္တောပရိဝါသတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စာဟပဋိစ္ဆန္နာယ အန္တရာပတ္တိယာ ဝသေန သမောဓာနပရိဝါသော စ သမောဓာနမာနတ္တဉ္စ ဒဿိတံ။ ဧတ္ထ စ မာနတ္တစာရိကမာနတ္တာရဟကာလေပိ အာပန္နာယ အာပတ္တိယာ မူလာယပဋိကဿနေ ကတေ မာနတ္တစိဏ္ဏဒိဝသာပိ ပရိဝါသပရိဝုတ္ထဒိဝသာပိ သဗ္ဗေ မက္ခိတာဝ ဟောန္တိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နာ အန္တရာပတ္တိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ “မူလာယ ပဋိကဿိတွာ ပုရိမာယ အာပတ္တိယာ သမောဓာနပရိဝါသံ ဒတွာ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ဒေတူ”တိ။ တတော ပရံ သဗ္ဗာ အန္တရာပတ္တိယော ယောဇေတွာ အဗ္ဘာနကမ္မံ ဒဿေတွာ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိဝတ္ထု နိဋ္ဌာပိတံ။

အဂ္ဃသမောဓာနပရိဝါသကထာ

၁၃၄။ တတော ဧကာပတ္တိမူလကဉ္စ အာပတ္တိဝဍ္ဎနကဉ္စာတိ ဒွေ နယေ ဒဿေတွာ အဂ္ဃသမောဓာနပရိဝါသော ဒဿိတော။

Tato sañcicca anārocitāpattivatthuṁ dassetvā sañcicca ajānana-assaraṇavematikabhāvehi anārocitāya āpattiyā pacchā lajjidhamme vā ñāṇasaraṇanibbematikabhāvesu vā uppannesu yaṁ kātabbaṁ, taṁ dassetuṁ "idha pana bhikkhave"ti-ādinā nayena Pāḷi ṭhapitā. Tato ajānana-assaraṇavematikapaṭicchannānaṁ appaṭicchannabhāvaṁ dassetuṁ tatheva Pāḷi ṭhapitā.

Dvemāsaparivāsakathā

138. Tato dvinnaṁ āpattīnaṁ dvemāsapaṭicchannānaṁ ekamāsaparivāsayācanavatthuṁ dassetvā asañcicca ajānana-assaraṇavematikabhāvehi anārocite itarasmiṁ māse pacchā lajjidhammādīsu uppannesu yaṁ kātabbaṁ, taṁ dassetuṁ ajānana-assaraṇavematikapaṭicchannassa ca āpannabhāvaṁ dassetuṁ purimanayeneva Pāḷi ṭhapitā.

Suddhantaparivāsādikathā

156. Tato "āpattipariyantaṁ na jānāti, rattipariyantaṁ na jānātī"ti-ādinā nayena suddhantaparivāso dassito.

160. Tato paraṁ pārivāsikaṁ ādiṁ katvā vibbhamitvā puna-upasampannādīsu paṭipattidassanatthaṁ Pāḷi ṭhapitā.

165. Tattha **antarā sambahulā āpattiyo āpajjati parimāṇā appaṭicchannāyo**ti-ādīsu āpattiparicchedavasena parimāṇāyo ceva appaṭicchannāyo cāti attho.

166. **Pacchimasmiṁ āpattikkhandhe**ti ekova so āpattikkhandho, pacchā chāditattā pana "pacchimasmiṁ āpattikkhandhe"ti vuttaṁ. **Purimasmin**ti etthāpi eseva nayo.

180. **Vavatthitā sambhinnā**ti sabhāgavisabhāgānamevetaṁ pariyāyavacanaṁ.

တတော သဉ္စိစ္စ အနာရောစိတာပတ္တိဝတ္ထုံ ဒဿေတွာ သဉ္စိစ္စ အဇာနန-အဿရဏဝေမတိကဘာဝေဟိ အနာရောစိတာယ အာပတ္တိယာ ပစ္ဆာ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဝါ ဉာဏသရဏနိဗ္ဗေမတိကဘာဝေသု ဝါ ဥပ္ပန္နေသု ယံ ကာတဗ္ဗံ၊ တံ ဒဿေတုံ "ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိနာ နယေန ပါဠိ ဌပိတာ။ တတော အဇာနနအဿရဏဝေမတိကပဋိစ္ဆန္နာနံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝံ ဒဿေတုံ တထေဝ ပါဠိ ဌပိတာ။

ဒွေမာသပရိဝါသကထာ

၁၃၈။ တတော ဒွိန္နံ အာပတ္တီနံ ဒွေမာသပဋိစ္ဆန္နာနံ ဧကမာသပရိဝါသယာစနဝတ္ထုံ ဒဿေတွာ အသဉ္စိစ္စ အဇာနနအဿရဏဝေမတိကဘာဝေဟိ အနာရောစိတေ ဣတရသ္မိံ မာသေ ပစ္ဆာ လဇ္ဇိဓမ္မာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု ယံ ကာတဗ္ဗံ၊ တံ ဒဿေတုံ အဇာနနအဿရဏဝေမတိကပဋိစ္ဆန္နဿ စ အာပန္နဘာဝံ ဒဿေတုံ ပုရိမနယေနေဝ ပါဠိ ဌပိတာ။

သုဒ္ဓန္တပရိဝါသာဒိကထာ

၁၅၆။ တတော "အာပတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ၊ ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတီ"တိအာဒိနာ နယေန သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော ဒဿိတော။

၁၆၀။ တတော ပရံ ပါရိဝါသိကံ အာဒိံ ကတွာ ဝိဗ္ဘမိတွာ ပုနဥပသမ္ပန္နာဒီသု ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ ပါဠိ ဌပိတာ။

၁၆၅။ တတ္ထ **အန္တရာ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ ပရိမာဏာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော**တိအာဒီသု အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒဝသေန ပရိမာဏာယော စေဝ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော စာတိ အတ္ထော။

၁၆၆။ **ပစ္ဆိမသ္မိံ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ**တိ ဧကောဝ သော အာပတ္တိက္ခန္ဓော၊ ပစ္ဆာ ဆာဒိတတ္တာ ပန "ပစ္ဆိမသ္မိံ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ"တိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမသ္မိန္တိ** ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

၁၈၀။ **ဝဝတ္ထိတာ သမ္ဘိန္နာ**တိ သဘာဂဝိသဘာဂါနမေဝေတံ ပရိယာယဝစနံ။

Dvebhikkhuvāra-ekādasakādikathā

181. Tato paraṁ yo paṭicchādeti, tasmiṁ paṭipattidassanatthaṁ **dve bhikkhū**ti-ādi vuttaṁ. Tattha **missakan**ti thullaccayādīhi missakaṁ. **Suddhakan**ti saṁghādisesaṁ vinā lahukāpattikkhandhameva.

184. Tato paraṁ avisuddhavisuddhabhāvadassanatthaṁ **idha pana bhikkhave bhikkhu sambahulā saṁghādisesā**ti-ādi vuttaṁ. Tattha byañjanato vā adhippāyato vā anuttānaṁ nāma kiñci natthi, tasmā tañca ito pubbe avuttañca sabbaṁ Pāḷi-anusāreneva veditabbanti.

Samuccayakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ဒွေဘိက္ခုဝါရဧကာဒသကာဒိကထာ

၁၈၁။ တတော ပရံ ယော ပဋိစ္ဆာဒေတိ၊ တသ္မိံ ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ **ဒွေ ဘိက္ခူ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မိဿကန္တိ** ထုလ္လစ္စယာဒီဟိ မိဿကံ။ **သုဒ္ဓကန္တိ** သံဃာဒိသေသံ ဝိနာ လဟုကာပတ္တိက္ခန္ဓမေဝ။

၁၈၄။ တတော ပရံ အဝိသုဒ္ဓဝိသုဒ္ဓဘာဝဒဿနတ္ထံ **ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ သမ္ဗဟုလာ သံဃာဒိသေသာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အဓိပ္ပါယတော ဝါ အနုတ္တာနံ နာမ ကိဉ္စိ နတ္ထိ၊ တသ္မာ တဉ္စ ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တဉ္စ သဗ္ဗံ ပါဠိအနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

သမုစ္စယက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

4. Samathakkhandhaka

Sammukhāvinayakathā

186-187. Samathakkhandhake “adhammavādī puggalo”ti-ādīni cha mātikāpadāni nikkhipitvā “adhammavādī puggalo dhammavādiṁ puggalaṁ saññāpetī”ti-ādinā nayena vitthāro vutto. Tattha **saññāpetī**ti kāraṇapatirūpakāni vatvā paritosetvā jānāpeti. **Nijjhāpetī**ti yathā so taṁ[1] atthaṁ nijjhāyati oloketi, evaṁ karoti. **Pekkhati anupekkhatī**ti yathā so taṁ atthaṁ pekkhati ceva punappunañca pekkhati, evaṁ karoti. **Dasseti anudassetī**ti tesaññeva pariyāyavacanāni. **Adhammena vūpasammatī**ti yasmā so adhammameva “ayaṁ dhammo”ti-ādinā nayena mohetvā dasseti, tasmā adhammena vūpasammati nāma.

188. **Dhammena vūpasammatī**ti yasmā dhammavādī dhammameva “ayaṁ dhammo”ti-ādinā nayena amohetvā dasseti, tasmā dhammena vūpasammati nāma.

Sativinayakathā

195. **Pañcimāni bhikkhave dhammikāni sativinayassa dānānī**ti ettha suddhassa anāpattikassa dānaṁ ekaṁ, anuvaditassa dānaṁ ekaṁ, yācitassa dānaṁ ekaṁ, saṁghena dānaṁ ekaṁ, dhammena samaggadānaṁ ekanti evaṁ pañca. Etāni pana ekeka-aṅgavasena na labbhanti, tasmā desanāmattamevetaṁ, pañcaṅgasamannāgataṁ pana sativinayadānaṁ dhammikanti ayamettha attho. Tattha ca **anuvadantī**ti codenti. Sesaṁ uttānameva. Ayaṁ pana sativinayo khīṇāsavasseva dātabbo, na aññassa antamaso anāgāminopi. So ca kho aññena codiyamānasseva, na acodiyamānassa. Dinne ca pana tasmiṁ codakassa kathā na ruhati. Codentopi “ayaṁ khīṇāsavo sativinayaladdho[2], ko tuyhaṁ kathaṁ gahessatī”ti apasādetabbataṁ āpajjati.

1. Yathāyogaṁ (Sī) 2. Sativinayaṁ laddho (Sī, Ka)

၄-သမထက္ခန္ဓက

သမ္မုခါဝိနယကထာ

၁၈၆-၁၈၇။ သမထက္ခန္ဓကေ “အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂလော”တိအာဒီနိ ဆ မာတိကာပဒါနိ နိက္ခိပိတွာ “အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မဝါဒိံ ပုဂ္ဂလံ သညာပေတီ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိတ္ထာရော ဝုတ္တော။ တတ္ထ **သညာပေတီ**တိ ကာရဏပတိရူပကာနိ ဝတွာ ပရိတောသေတွာ ဇာနာပေတိ။ **နိဇ္ဈာပေတီ**တိ ယထာ သော တံ[၁] အတ္ထံ နိဇ္ဈာယတိ ဩလောကေတိ၊ ဧဝံ ကရောတိ။ **ပေက္ခတိ အနုပေက္ခတီ**တိ ယထာ သော တံ အတ္ထံ ပေက္ခတိ စေဝ ပုနပ္ပုနဉ္စ ပေက္ခတိ၊ ဧဝံ ကရောတိ။ **ဒဿေတိ အနုဒဿေတီ**တိ တေသညေဝ ပရိယာယဝစနာနိ။ **အဓမ္မေန ဝူပသမ္မတီ**တိ ယသ္မာ သော အဓမ္မမေဝ ‘‘အယံ ဓမ္မော’’တိအာဒိနာ နယေန မောဟေတွာ ဒဿေတိ၊ တသ္မာ အဓမ္မေန ဝူပသမ္မတိ နာမ။

၁၈၈။ **ဓမ္မေန ဝူပသမ္မတီ**တိ ယသ္မာ ဓမ္မဝါဒီ ဓမ္မမေဝ “အယံ ဓမ္မော”တိအာဒိနာ နယေန အမောဟေတွာ ဒဿေတိ၊ တသ္မာ ဓမ္မေန ဝူပသမ္မတိ နာမ။

သတိဝိနယကထာ

၁၉၅။ **ပဉ္စိမာနိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မိကာနိ သတိဝိနယဿ ဒါနာနီ**တိ ဧတ္ထ သုဒ္ဓဿ အနာပတ္တိကဿ ဒါနံ ဧကံ၊ အနုဝဒိတဿ ဒါနံ ဧကံ၊ ယာစိတဿ ဒါနံ ဧကံ၊ သံဃေန ဒါနံ ဧကံ၊ ဓမ္မေန သမဂ္ဂဒါနံ ဧကန္တိ ဧဝံ ပဉ္စ။ ဧတာနိ ပန ဧကေကအင်္ဂဝသေန န လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ ဒေသနာမတ္တမေဝေတံ၊ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ပန သတိဝိနယဒါနံ ဓမ္မိကန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တတ္ထ စ **အနုဝဒန္တီ**တိ စောဒေန္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ အယံ ပန သတိဝိနယော ခီဏာသဝဿေဝ ဒါတဗ္ဗော၊ န အညဿ အန္တမသော အနာဂါမိနောပိ။ သော စ ခေါ အညေန စောဒိယမာနဿေဝ၊ န အစောဒိယမာနဿ။ ဒိန္နေ စ ပန တသ္မိံ စောဒကဿ ကထာ န ရုဟတိ။ စောဒေန္တောပိ “အယံ ခီဏာသဝေါ သတိဝိနယလဒ္ဓေါ[၂]၊ ကော တုယှံ ကထံ ဂဟေဿတီ”တိ အပသာဒေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။

၁-ယထာယောဂံ (သီ) ၂-သတိဝိနယံ လဒ္ဓေါ (သီ၊ က)

Amūḷhavinayakathā

196. **Bhāsitaparikkantanti**[1] vācāya bhāsitaṁ kāyena parikkantaṁ[2], parikkamitvā[3] katanti attho. **Saratāyasmā evarūpiṁ āpattiṁ āpajjitāti** ettha saratu āyasmā evarūpiṁ āpattiṁ āpajjitā, āyasmā evarūpiyā āpattiyāti ayamattho. Āpajjitvāti vā pāṭho, tassattho—paṭhamaṁ āpajjitvā pacchā taṁ āpattiṁ saratu[4] āyasmāti.

Yebhuyyasikākathā

202. **Yebhuyyasikāya vūpasametunti** ettha yassā kiriyāya dhammavādino bahutarā, esā yebhuyyasikā nāma.

204. Adhammikasalākaggāhesu **oramattakanti** parittaṁ appamattakaṁ bhaṇḍanamattameva. **Na ca gatigatanti** dve tayo āvāse na gataṁ, tattha tattheva vā dvattikkhattuṁ avinicchitaṁ. **Na ca saritasāritanti** dvattikkhattuṁ tehi bhikkhūhi sayaṁ saritaṁ vā aññehi sāritaṁ vā na hoti. **Jānātīti** salākaṁ gāhento jānāti "adhammavādī bahutarā"ti. **Appeva nāmāti** iminā nīhārena salākāya gāhiyamānāya "api nāma adhammavādino bahutarā assū"ti ayamassa ajjhāsayo hoti. Aparesupi dvīsu eseva nayo.

Adhammena gaṇhantīti adhammavādino "evaṁ mayaṁ bahū bhavissāmā"ti dve dve salākāyo gaṇhanti. **Vaggā gaṇhantīti** dve dhammavādino ekaṁ dhammavādisalākaṁ gaṇhanti "evaṁ dhammavādino na bahū bhavissantī"ti maññamānā. **Na ca yathādiṭṭhiyā gaṇhantīti** dhammavādino hutvā "balavapakkhaṁ bhajissāmā"ti adhammavādisalākaṁ gaṇhanti. Dhammikasalākaggāhesu ayamevattho parivattetvā veditabbo. Evaṁ salākaṁ gāhetvā sace bahutarā dhammavādino honti, yathā te vadanti, evaṁ taṁ adhikaraṇaṁ vūpasametabbaṁ, evaṁ yebhuyyasikāya vūpasantaṁ hoti. Ayamettha saṅkhepo. Vitthāro pana paratopi āgamissati.

---

1. Bhāsitaparikantanti (Sī, Syā) 2. Parikantaṁ (Sī, Syā)
3. Parakkamitvā (Syā), parikkametvā (Ka) 4. Sarati (Sī)

အမူဠှဝိနယကထာ

၁၉၆။ **ဘာသိတပရိက္ကန္တန္တိ**[၁] ဝါစာယ ဘာသိတံ ကာယေန ပရိက္ကန္တံ[၂]၊ ပရိက္ကမိတွာ[၃] ကတန္တိ အတ္ထော။ **သရတာယသ္မာ ဧဝရူပိံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာတိ** ဧတ္ထ သရတု အာယသ္မာ ဧဝရူပိံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ၊ အာယသ္မာ ဧဝရူပိယာ အာပတ္တိယာတိ အယမတ္ထော။ အာပဇ္ဇိတွာတိ **ဝါ** ပါဌော၊ တဿတ္ထော—ပဌမံ အာပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ တံ အာပတ္တိံ သရတု[၄] အာယသ္မာတိ။

ယေဘုယျသိကာကထာ

၂၀၂။ **ယေဘုယျသိကာယ ဝူပသမေတုန္တိ** ဧတ္ထ ယဿာ ကိရိယာယ ဓမ္မဝါဒိနော ဗဟုတရာ၊ ဧသာ ယေဘုယျသိကာ နာမ။

၂၀၄။ အဓမ္မိကသလာကဂ္ဂါဟေသု **ဩရမတ္တကန္တိ** ပရိတ္တံ အပ္ပမတ္တကံ ဘဏ္ဍနမတ္တမေဝ။ **န စ ဂတိဂတန္တိ** ဒွေ တယော အာဝါသေ န ဂတံ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝါ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ အဝိနိစ္ဆိတံ။ **န စ သရိတသာရိတန္တိ** ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သယံ သရိတံ ဝါ အညေဟိ သာရိတံ ဝါ န ဟောတိ။ **ဇာနာတီတိ** သလာကံ ဂါဟေန္တော ဇာနာတိ "အဓမ္မဝါဒီ ဗဟုတရာ"တိ။ **အပ္ပေဝ နာမာတိ** ဣမိနာ နီဟာရေန သလာကာယ ဂါဟိယမာနာယ "အပိ နာမ အဓမ္မဝါဒိနော ဗဟုတရာ အဿူ"တိ အယမဿ အဇ္ဈာသယော ဟောတိ။ အပရေသုပိ ဒွီသု ဧသေဝ နယော။

အဓမ္မေန ဂဏှန္တီတိ အဓမ္မဝါဒိနော "ဧဝံ မယံ ဗဟူ ဘဝိဿာမာ"တိ ဒွေ ဒွေ သလာကာယော ဂဏှန္တိ။ **ဝဂ္ဂါ ဂဏှန္တီတိ** ဒွေ ဓမ္မဝါဒိနော ဧကံ ဓမ္မဝါဒိသလာကံ ဂဏှန္တိ "ဧဝံ ဓမ္မဝါဒိနော န ဗဟူ ဘဝိဿန္တီ"တိ မညမာနာ။ **န စ ယထာဒိဋ္ဌိယာ ဂဏှန္တီတိ** ဓမ္မဝါဒိနော ဟုတွာ "ဗလဝပက္ခံ ဘဇိဿာမာ"တိ အဓမ္မဝါဒိသလာကံ ဂဏှန္တိ။ ဓမ္မိကသလာကဂ္ဂါဟေသု အယမေဝတ္ထော ပရိဝတ္တေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သလာကံ ဂါဟေတွာ သစေ ဗဟုတရာ ဓမ္မဝါဒိနော ဟောန္တိ၊ ယထာ တေ ဝဒန္တိ၊ ဧဝံ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ ယေဘုယျသိကာယ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ပရတောပိ အာဂမိဿတိ။

၁-ဘာသိတပရိကန္တန္တိ (သီ၊ သျာ) ၂-ပရိကန္တံ (သီ၊ သျာ)
၃-ပရက္ကမိတွာ (သျာ)၊ ပရိက္ကမေတွာ (က) ၄-သရတိ (သီ)

Tassapāpiyasikākathā

207. **Asucī**ti asucīhi kāyavacīkammehi samannāgato. **Alajjī**ti sañcicca āpajjanādinā allajjilakkhaṇena samannāgato. **Sānuvādo**ti sa-upavādo. Iti imesañca tiṇṇaṁ aṅgānaṁ vasena tīṇi karaṇāni, saṁghena karaṇaṁ, dhammena samaggena karaṇanti imāni ca dveti pañca tassapāpiyasikākammassa karaṇāni nāma honti. Sesamettha tajjanīyādīsu vuttanayameva. Ayaṁ panettha vacanattho—idaṁ hi yo pāpussannatāya pāpiyo puggalo, tassa kattabbato tassapāpiyasikākammanti vuccati.

Tiṇavatthārakādikathā

212. **Kakkhaḷattāya vāḷattāyā**ti kakkhaḷabhāvāya ceva vāḷabhāvāya ca. **Bhedāyā**ti saṁghabhedāya. **Sabbeheva ekajjhan**ti kassaci chandaṁ anāharitvā gilānepi tattheva ānetvā ekato sannipatitabbaṁ. **Tiṇavatthārakena vūpasameyyā**ti ettha idaṁ kammaṁ tiṇavatthārakasadisattā tiṇavatthārakoti vuttaṁ. Yathā hi gūthaṁ vā muttaṁ vā ghaṭṭiyamānaṁ duggandhatāya bādhati, tiṇehi avattharitvā suppaṭicchāditassa panassa so gandho na bādhati, evameva yaṁ adhikaraṇaṁ mūlānumūlaṁ gantvā vūpasamiyamānaṁ kakkhaḷattāya vāḷattāya bhedāya saṁvattati, taṁ iminā kammena vūpasantaṁ gūthaṁ viya tiṇavatthārakena paṭicchannaṁ suvūpasantaṁ hotīti idaṁ kammaṁ tiṇavatthārakasadisattā tiṇavatthārakoti vuttaṁ.

213. **Thullavajjan**ti pārājikañceva saṁghādisesañca. **Gihipaṭisaṁyuttan**ti gihīnaṁ hīnena khuṁsanavambhanadhammikapaṭissavesu āpannaṁ āpattiṁ.

214. **Evañca pana bhikkhave te bhikkhū tāhi āpattīhi vuṭṭhitā hontī**ti evaṁ tiṇavatthārakakammavācāya katāya kammavācāpariyosāne yattakā tattha sannipatitā, antamaso suttāpi samāpannāpi aññavihitāpi sabbe te bhikkhū yāva upasampadamaṇḍalato paṭṭhāya thullavajjañca gihipaṭisaṁyuttañca ṭhapetvā avasesā āpattiyo āpannā, sabbāhi tāhi āpattīhi vuṭṭhitā honti. ( )[1] Ye pana

1. (Diṭṭhāvikammanti) (Syā, Ka)

တဿပါပိယသိကာကထာ

၂၀၇။ **အသုစီ**တိ အသုစီဟိ ကာယဝစီကမ္မေဟိ သမန္နာဂတော။ **အလဇ္ဇီ**တိ သဉ္စိစ္စ အာပဇ္ဇနာဒိနာ အလဇ္ဇိလက္ခဏေန သမန္နာဂတော။ **သာနုဝါဒေါ**တိ သဉပဝါဒေါ။ ဣတိ ဣမေသဉ္စ တိဏ္ဏံ အင်္ဂါနံ ဝသေန တီဏိ ကရဏာနိ, သံဃေန ကရဏံ, ဓမ္မေန သမဂ္ဂေန ကရဏန္တိ ဣမာနိ စ ဒွေတိ ပဉ္စ တဿပါပိယသိကာကမ္မဿ ကရဏာနိ နာမ ဟောန္တိ။ သေသမေတ္ထ တဇ္ဇနီယာဒီသု ဝုတ္တနယမေဝ။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော—ဣဒံ ဟိ ယော ပါပုဿန္နတာယ ပါပိယော ပုဂ္ဂလော၊ တဿ ကတ္တဗ္ဗတော တဿပါပိယသိကာကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။

တိဏဝတ္ထာရကာဒိကထာ

၂၁၂။ **ကက္ခဠတ္တာယ ဝါဠတ္တာယာ**တိ ကက္ခဠဘာဝါယ စေဝ ဝါဠဘာဝါယ စ။ **ဘေဒါယာ**တိ သံဃဘေဒါယ။ **သဗ္ဗေဟေဝ ဧကဇ္ဈ**န္တိ ကဿစိ ဆန္ဒံ အနာဟရိတွာ ဂိလာနေပိ တတ္ထေဝ အာနေတွာ ဧကတော သန္နိပတိတဗ္ဗံ။ **တိဏဝတ္ထာရကေန ဝူပသမေယျာ**တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ကမ္မံ တိဏဝတ္ထာရကသဒိသတ္တာ တိဏဝတ္ထာရကောတိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ဂူထံ ဝါ မုတ္တံ ဝါ ဃဋ္ဋိယမာနံ ဒုဂ္ဂန္ဓတာယ ဗာဓတိ၊ တိဏေဟိ အဝတ္ထရိတွာ သုပ္ပဋိစ္ဆာဒိတဿ ပနဿ သော ဂန္ဓော န ဗာဓတိ၊ ဧဝမေဝ ယံ အဓိကရဏံ မူလာနုမူလံ ဂန္တွာ ဝူပသမိယမာနံ ကက္ခဠတ္တာယ ဝါဠတ္တာယ ဘေဒါယ သံဝတ္တတိ၊ တံ ဣမိနာ ကမ္မေန ဝူပသန္တံ ဂူထံ ဝိယ တိဏဝတ္ထာရကေန ပဋိစ္ဆန္နံ သုဝူပသန္တံ ဟောတီတိ ဣဒံ ကမ္မံ တိဏဝတ္ထာရကသဒိသတ္တာ တိဏဝတ္ထာရကောတိ ဝုတ္တံ။

၂၁၃။ **ထုလ္လဝဇ္ဇ**န္တိ ပါရာဇိကဉ္စေဝ သံဃာဒိသေသဉ္စ။ **ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ**န္တိ ဂိဟီနံ ဟီနေန ခုံသနဝမ္ဘနဓမ္မိကပဋိဿဝေသု အာပန္နံ အာပတ္တိံ။

၂၁၄။ **ဧဝဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ တေ ဘိက္ခူ တာဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌိတာ ဟောန္တီ**တိ ဧဝံ တိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါစာယ ကတာယ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ ယတ္တကာ တတ္ထ သန္နိပတိတာ၊ အန္တမသော သုတ္တာပိ သမာပန္နာပိ အညဝိဟိတာပိ သဗ္ဗေ တေ ဘိက္ခူ ယာဝ ဥပသမ္ပဒမဏ္ဍလတော ပဋ္ဌာယ ထုလ္လဝဇ္ဇဉ္စ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ အာပတ္တိယော အာပန္နာ၊ သဗ္ဗာဟိ တာဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ။ ( )[၁] ယေ ပန

၁-(ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မန္တိ) (သျာ၊ က)

“na metaṁ khamatī”ti aññamaññaṁ diṭṭhāvikammaṁ karonti, tehi vā saddhiṁ āpattiṁ āpajjitvāpi tattha anāgatā, āgantvā vā chandaṁ datvā pariveṇādīsu nisinnā, te āpattīhi na vuṭṭhahanti. Tena vuttaṁ “ṭhapetvā diṭṭhāvikammaṁ ṭhapetvā ye na tattha hontī”ti.

Adhikaraṇakathā

215. **Bhikkhunīnaṁ anupakhajjā**ti bhikkhunīnaṁ anto pavisitvā. Vivādādhikaraṇādīnaṁ vacanattho duṭṭhadosavaṇṇanāyaṁ vuttoyeva. **Vipaccatāya vohāro**ti cittadukkhatthaṁ vohāro, pharusavacananti attho, **yo tattha anuvādo**ti yo tesu anuvadantesu upavādo. **Anuvadanā**ti ākāranidassanametaṁ, upavadanāti attho. **Anullapanā anubhaṇanā**ti ubhayaṁ anuvadanavevacanamattameva. **Anusampavaṅkatā**ti punappunaṁ kāyacittavācāhi tattheva sampavaṅkatā, anuvadanabhāvoti attho. **Abbhussahanatā**ti kasmā evaṁ na upavadissāmi, upavadissāmiyevāti ussāhaṁ katvā anuvadanā. **Anubalappadānan**ti purimavacanassa kāraṇaṁ dassetvā pacchimavacanena balappadānaṁ.

Kiccayatā karaṇīyatāti ettha kiccameva kiccayaṁ, kiccayassa bhāvo kiccayatā. Karaṇīyassa bhāvo karaṇīyatā, ubhayampetaṁ saṁghakammasseva adhivacanaṁ. **Apalokanakamman**ti-ādi pana tasseva pabhedavacanaṁ. Tattha **apalokanakammaṁ** nāma sīmaṭṭhakasaṁghaṁ sodhetvā chandārahānaṁ chandaṁ āharitvā samaggassa saṁghassa anumatiyā tikkhattuṁ sāvetvā kattabbakammaṁ. **Ñattikammaṁ** nāma vuttanayeneva samaggassa saṁghassa anumatiyā ekāya ñattiyā kattabbakammaṁ. **Ñattidutiyakammaṁ** nāma vuttanayeneva samaggassa saṁghassa anumatiyā ekāya ñattiyā ekāya ca anussāvanāyāti evaṁ ñattidutiyāya anussāvanāya kattabbakammaṁ. **Ñatticatutthakammaṁ** nāma vuttanayeneva samaggassa saṁghassa anumatiyā ekāya ñattiyā tīhi ca anussāvanāhīti evaṁ ñatticatutthāhi tīhi anussāvanāhi kattabbakammaṁ.

Tattha apalokanakammaṁ apaloketvāva kātabbaṁ, ñattikammādivasena na kātabbaṁ. Ñattikammampi ekaṁ ñattiṁ ṭhapetvāva kātabbaṁ, apalokanakammādivasena na kātabbaṁ. Ñattidutiyakammaṁ pana apaloketvā kattabbampi atthi, akattabbampi atthi. Tattha sīmāsammuti sīmāsamūhananaṁ kathinadānaṁ

“န မေတံ ခမတီ”တိ အညမညံ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ ကရောန္တိ၊ တေဟိ ဝါ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာပိ တတ္ထ အနာဂတာ၊ အာဂန္တွာ ဝါ ဆန္ဒံ ဒတွာ ပရိဝေဏာဒီသု နိသိန္နာ၊ တေ အာပတ္တီဟိ န ဝုဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဌပေတွာ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ ဌပေတွာ ယေ န တတ္ထ ဟောန္တီ”တိ။

အဓိကရဏကထာ

၂၁၅။ **ဘိက္ခုနီနံ အနုပခဇ္ဇာ**တိ ဘိက္ခုနီနံ အန္တော ပဝိသိတွာ။ ဝိဝါဒါဓိကရဏာဒီနံ ဝစနတ္ထော ဒုဋ္ဌဒေါသဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တောယေဝ။ **ဝိပစ္စတာယ ဝေါဟာရော**တိ စိတ္တဒုက္ခတ္ထံ ဝေါဟာရော၊ ဖရုသဝစနန္တိ အတ္ထော၊ **ယော တတ္ထ အနုဝါဒေါ**တိ ယော တေသု အနုဝဒန္တေသု ဥပဝါဒေါ။ **အနုဝဒနာ**တိ အာကာရနိဒဿနမေတံ၊ ဥပဝဒနာတိ အတ္ထော။ **အနုလ္လပနာ အနုဘဏနာ**တိ ဥဘယံ အနုဝဒနဝေဝစနမတ္တမေဝ။ **အနုသမ္ပဝင်္ကတာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကာယစိတ္တဝါစာဟိ တတ္ထေဝ သမ္ပဝင်္ကတာ၊ အနုဝဒနဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **အဗ္ဘုဿဟနတာ**တိ ကသ္မာ ဧဝံ န ဥပဝဒိဿာမိ, ဥပဝဒိဿာမိယေဝါတိ ဥဿာဟံ ကတွာ အနုဝဒနာ။ **အနုဗလပ္ပဒါန**န္တိ ပုရိမဝစနဿ ကာရဏံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆိမဝစနေန ဗလပ္ပဒါနံ။

ကိစ္စယတာ ကရဏီယတာတိ ဧတ္ထ ကိစ္စမေဝ ကိစ္စယံ၊ ကိစ္စယဿ ဘာဝေါ ကိစ္စယတာ။ ကရဏီယဿ ဘာဝေါ ကရဏီယတာ၊ ဥဘယမ္ပေတံ သံဃကမ္မဿေဝ အဓိဝစနံ။ **အပလောကနကမ္မ**န္တိအာဒိ ပန တဿေဝ ပဘေဒဝစနံ။ တတ္ထ **အပလောကနကမ္မံ** နာမ သီမဋ္ဌကသံဃံ သောဓေတွာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ **ဉတ္တိကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ **ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ဧကာယ စ အနုဿာဝနာယာတိ ဧဝံ ဉတ္တိဒုတိယာယ အနုဿာဝနာယ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ တီဟိ စ အနုဿာဝနာဟီတိ ဧဝံ ဉတ္တိစတုတ္ထာဟိ တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။

တတ္ထ အပလောကနကမ္မံ အပလောကေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ၊ ဉတ္တိကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ ဉတ္တိကမ္မမ္ပိ ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ၊ အပလောကနကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ပန အပလောကေတွာ ကတ္တဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ၊ အကတ္တဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ။ တတ္ထ သီမာသမ္မုတိ သီမာသမူဟနနံ ကထိနဒါနံ

kathinubbhāro kuṭivatthudesanā vihāravatthudesanāti imāni cha kammāni garukāni, apaloketvā kātuṁ na vaṭṭanti, ñattidutiyakammavācaṁ sāvetvāva kātabbāni. Avasesā terasa sammutiyo senāsanaggāhakamatakacīvaradānādisammutiyo cāti evarūpāni lahukakammāni apaloketvāpi kātuṁ vaṭṭanti, ñattikammañatticatutthakammavasena pana na kātabbameva. Ñatticatutthakammaṁ ñattiñca tisso ca kammavācāyo sāvetvāva kātabbaṁ, apalokanakammādivasena na kātabbanti ayamettha saṅkhepo.

Vitthārato pana imāni cattāri kammāni “katihākārehi vipajjantī”ti-ādinā nayena parivārāvasāne kammavagge etesaṁ vinicchayo āgatoyeva. Yaṁ pana tattha anuttānaṁ, taṁ kammavaggeyeva vaṇṇayissāma. Evaṁ hi sati na aṭṭhāne vaṇṇanā bhavissati, ādito paṭṭhāya ca tassa tassa kammassa viññātattā suviññeyyo bhavissati.

216. **Vivādādhikaraṇassa kiṁ mūlan**ti-ādīni Pāḷivaseneva veditabbāni.

220. **Vivādādhikaraṇaṁ siyā kusalan**ti-ādīsu yena vivadanti, so cittuppādo vivādo, samathehi ca adhikaraṇīyatāya adhikaraṇanti evamādinā nayena attho daṭṭhabbo.

222. **Āpattādhikaraṇaṁ siyā akusalaṁ, siyā abyākataṁ, natthi āpattādhikaraṇaṁ kusalan**ti ettha sandhāyabhāsitavasena attho veditabbo. Yasmiṁ hi pathavikhaṇanādike āpattādhikaraṇe kusalacittaṁ aṅgaṁ hoti, tasmiṁ sati na sakkā vattuṁ “natthi āpattādhikaraṇaṁ kusalan”ti, tasmā nayidaṁ aṅgappahonakacittaṁ sandhāya vuttaṁ. Idaṁ pana sandhāya vuttaṁ—yaṁ tāva āpattādhikaraṇaṁ lokavajjaṁ, taṁ ekantato akusalameva, tattha “siyā akusalan”ti vikappo natthi. Yaṁ pana paṇṇattivajjaṁ, taṁ yasmā sañcicca “imaṁ āpattiṁ vītikkamāmī”ti vītikkamantasseva akusalaṁ hoti, asañcicca pana kiñci ajānantassa sahaseyyādivasena āpajjato[1] abyākataṁ hoti, tasmā tattha sañciccāsañciccavasena imaṁ

1. Āpajjanato (Sabbattha)

ကထိနုဗ္ဘာရော ကုဋိဝတ္ထုဒေသနာ ဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနာတိ ဣမာနိ ဆ ကမ္မာနိ ဂရုကာနိ, အပလောကေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစံ သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ အဝသေသာ တေရသ သမ္မုတိယော သေနာသနဂ္ဂါဟကမတကစီဝရဒါနာဒိသမ္မုတိယော စာတိ ဧဝရူပါနိ လဟုကကမ္မာနိ အပလောကေတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဉတ္တိကမ္မဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝသေန ပန န ကာတဗ္ဗမေဝ။ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ ဉတ္တိဉ္စ တိဿော စ ကမ္မဝါစာယော သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ၊ အပလောကနကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။

ဝိတ္ထာရတော ပန ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ “ကတိဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တီ”တိ-အာဒိနာ နယေန ပရိဝါရာဝသာနေ ကမ္မဝဂ္ဂေ ဧတေသံ ဝိနိစ္ဆယော အာဂတောယေဝ။ ယံ ပန တတ္ထ အနုတ္တာနံ၊ တံ ကမ္မဝဂ္ဂေယေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ဧဝံ ဟိ သတိ န အဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏနာ ဘဝိဿတိ၊ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စ တဿ တဿ ကမ္မဿ ဝိညာတတ္တာ သုဝိညေယျော ဘဝိဿတိ။

၂၁၆။ **ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ ကိံ မူလ**န္တိအာဒီနိ ပါဠိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂၂၀။ **ဝိဝါဒါဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ**န္တိအာဒီသု ယေန ဝိဝဒန္တိ၊ သော စိတ္တုပ္ပါဒော ဝိဝါဒော၊ သမထေဟိ စ အဓိကရဏီယတာယ အဓိကရဏန္တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၂၂။ **အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာကတံ၊ နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ**န္တိ ဧတ္ထ သန္ဓာယဘာသိတဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မိံ ဟိ ပထဝိခဏနာဒိကေ အာပတ္တာဓိကရဏေ ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ “နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ”န္တိ၊ တသ္မာ နယိဒံ အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တံ—ယံ တာဝ အာပတ္တာဓိကရဏံ လောကဝဇ္ဇံ၊ တံ ဧကန္တတော အကုသလမေဝ၊ တတ္ထ “သိယာ အကုသလ”န္တိ ဝိကပ္ပေါ နတ္ထိ။ ယံ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ၊ တံ ယသ္မာ သဉ္စိစ္စ “ဣမံ အာပတ္တိံ ဝီတိက္ကမာမီ”တိ ဝီတိက္ကမန္တဿေဝ အကုသလံ ဟောတိ၊ အသဉ္စိစ္စ ပန ကိဉ္စိ အဇာနန္တဿ သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇတော[၁] အဗျာကတံ ဟောတိ၊ တသ္မာ တတ္ထ သဉ္စိစ္စာသဉ္စိစ္စဝသေန ဣမံ

၁-အာပဇ္ဇနတော (သဗ္ဗတ္ထ)

vikappabhāvaṁ sandhāya idaṁ vuttaṁ “āpattādhikaraṇaṁ siyā akusalaṁ, siyā abyākataṁ, natthi āpattādhikaraṇaṁ kusalan”ti.

Sace pana “yaṁ kusalacitto āpajjati, idaṁ vuccati āpattādhikaraṇaṁ kusalan”ti vadeyya, acittakānaṁ pana eḷakalomapadasodhammādisamuṭṭhānānampi kusalacittaṁ[1] āpajjeyya, na ca tattha vijjamānampi kusalacittaṁ āpattiyā aṅgaṁ. Kāyavacīviññattivasena pana calitappavattānaṁ kāyavācānaṁ aññatarameva aṅgaṁ, tañca rūpakkhandhapariyāpannattā abyākatanti.

Yaṁ jānantoti-ādimhi pana ayamattho—yaṁ cittaṁ āpattiyā aṅgaṁ hoti, tena vatthuṁ jānanto “idaṁ vītikkamāmī”ti vītikkamākārena saddhiṁ jānanto sañjānanto vītikkamacetanāvasena cetetvā pakappetvā upakkamavasena maddanto abhivitaritvā nirāsaṅkacittaṁ pesetvā yaṁ āpattādhikaraṇaṁ vītikkamaṁ[2] āpajjati, tassa evaṁ vītikkamato yo vītikkamo, idaṁ vuccati “āpattādhikaraṇaṁ akusalan”ti.

Abyākatavārepi yaṁ cittaṁ āpattiyā aṅgaṁ hoti, tassa abhāvena ajānanto vītikkamākārena ca saddhiṁ ajānanto asañjānanto āpatti-aṅgabhūtāya vītikkamacetanāya abhāvena acetetvā sañcicca maddanassa abhāvena anabhivitaritvā nirāsaṅkacittaṁ apesetvā yaṁ āpattādhikaraṇaṁ vītikkamaṁ āpajjati, tassa evaṁ vītikkamato yo vītikkamo, idaṁ vuccati “āpattādhikaraṇaṁ abyākatan”ti.

224. **Ayaṁ vivādo no adhikaraṇan**ti-ādīsu samathehi adhikaraṇīyatāya abhāvato no adhikaraṇanti evamattho veditabbo.

Adhikaraṇavūpasamanasamathakathā

228. **Yāvatikā ca bhikkhū kammappattā**ti ettha catuvaggakaraṇe kamme cattāro, pañcavaggakaraṇe pañca, dasavaggakaraṇe dasa, vīsativaggakaraṇe vīsati bhikkhū kammappattāti veditabbā.

1. Kusalattaṁ (Sī) 2. Vītikkamati (Sī, Syā)

ဝိကပ္ပဘာဝံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ “အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာကတံ၊ နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ”န္တိ။

သစေ ပန “ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ”န္တိ ဝဒေယျ၊ အစိတ္တကာနံ ပန ဧဠကလောမပဒသောဓမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ[1] အာပဇ္ဇေယျ၊ န စ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ။ ကာယဝစီဝိညတ္တိဝသေန ပန စလိတပ္ပဝတ္တာနံ ကာယဝါစာနံ အညတရမေဝ အင်္ဂံ၊ တဉ္စ ရူပက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ အဗျာကတန္တိ။

ယံ ဇာနန္တောတိအာဒိမှိ ပန အယမတ္ထော—ယံ စိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတိ၊ တေန ဝတ္ထုံ ဇာနန္တော “ဣဒံ ဝီတိက္ကမာမီ”တိ ဝီတိက္ကမာကာရေန သဒ္ဓိံ ဇာနန္တော သဉ္ဇာနန္တော ဝီတိက္ကမစေတနာဝသေန စေတေတွာ ပကပ္ပေတွာ ဥပက္ကမဝသေန မဒ္ဒန္တော အဘိဝိတရိတွာ နိရာသင်္ကစိတ္တံ ပေသေတွာ ယံ အာပတ္တာဓိကရဏံ ဝီတိက္ကမံ[2] အာပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဧဝံ ဝီတိက္ကမတော ယော ဝီတိက္ကမော၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ “အာပတ္တာဓိကရဏံ အကုသလ”န္တိ။

အဗျာကတဝါရေပိ ယံ စိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတိ၊ တဿ အဘာဝေန အဇာနန္တော ဝီတိက္ကမာကာရေန စ သဒ္ဓိံ အဇာနန္တော အသဉ္ဇာနန္တော အာပတ္တိအင်္ဂဘူတာယ ဝီတိက္ကမစေတနာယ အဘာဝေန အစေတေတွာ သဉ္စိစ္စ မဒ္ဒနဿ အဘာဝေန အနဘိဝိတရိတွာ နိရာသင်္ကစိတ္တံ အပေသေတွာ ယံ အာပတ္တာဓိကရဏံ ဝီတိက္ကမံ အာပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဧဝံ ဝီတိက္ကမတော ယော ဝီတိက္ကမော၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ “အာပတ္တာဓိကရဏံ အဗျာကတ”န္တိ။

၂၂၄။ **အယံ ဝိဝါဒေါ နော အဓိကရဏ**န္တိအာဒီသု သမထေဟိ အဓိကရဏီယတာယ အဘာဝတော နော အဓိကရဏန္တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဓိကရဏဝူပသမနသမထကထာ

၂၂၈။ **ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ**တိ ဧတ္ထ စတုဝဂ္ဂကရဏေ ကမ္မေ စတ္တာရော, ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏေ ပဉ္စ, ဒသဝဂ္ဂကရဏေ ဒသ, ဝီသတိဝဂ္ဂကရဏေ ဝီသတိ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁-ကုသလတ္တံ (သီ) ၂-ဝီတိက္ကမတိ (သီ၊ သျာ)

230. **Supariggahitan**ti suṭṭhu pariggahitaṁ katvā sampaṭicchitabbaṁ. Sampaṭicchitvā ca pana “ajja bhaṇḍakaṁ dhovāma, ajja pattaṁ pacāma, ajjeko palibodho atthī”ti mānaniggahatthāya katipāhaṁ atikkāmetabbaṁ.

231. **Anantāni ceva bhassāni jāyantī**ti aparimāṇāni ito cito ca vacanāni uppajjanti. Bhāsānītipi pāṭho, ayamevattho. **Ubbāhikāya sammannitabbo**ti apaloketvā vā sammannitabbo parato vuttāya ñattidutiyāya vā kammavācāya. Evaṁ sammatehi pana bhikkhūhi visuṁ vā nisīditvā, tassāyeva vā parisāya “aññehi asammatehi na kiñci kathetabban”ti sāpetvā taṁ adhikaraṇaṁ vinicchitabbaṁ.

233. **Tatrāssā**ti tassaṁ parisati bhaveyya. **Neva suttaṁ āgatan**ti na mātikā āgatā. **No suttavibhaṅgo**ti vinayopi na paguṇo. **Byañjanacchāyāya atthaṁ paṭibāhatī**ti byañjanamattameva gahetvā atthaṁ paṭisedheti. Jātarūparajatakhettavatthupaṭiggahaṇādīsu vinayadharehi bhikkhūhi āpattiyā kāriyamāne disvā “kiṁ ime āpattiyā kāretha, nanu jātarūparajatapaṭiggahaṇā paṭivirato hotīti evaṁ sutte paṭiviratimattameva vuttaṁ, natthi ettha āpattī”ti vadati. Aparo dhammakathiko suttassa āgatattā olambetvā nivāsentānaṁ āpattiyā āropiyamānāya “kiṁ imesaṁ āpattiṁ ropetha, nanu parimaṇḍalaṁ nivāsessāmīti sikkhā karaṇīyāti evaṁ sikkhākaraṇamattamevettha vuttaṁ, natthi ettha āpattī”ti vadati.

234. **Yathā bahutarā bhikkhū**ti ettha ekenapi adhikā bahutarāva, ko pana vādo dvīhi tīhīti.

Tividhasalākaggāhakathā

235. **Saññattiyā**ti saññāpanatthāya. **Gūḷhakan**ti-ādīsu alajjussannāya parisāya gūḷhako salākaggāho kātabbo, lajjussannāya parisāya vivaṭako, bālussannāya sakaṇṇajappako. **Vaṇṇāvaṇṇāyo katvā**ti dhammavādīnañca adhammavādīnañca salākāyo nimittasaññaṁ āropetvā aññamaññaṁ visabhāgā kātabbā, tato tā sabbāpi

၂၃၀။ **သုပရိဂ္ဂဟိတန္တိ** သုဋ္ဌု ပရိဂ္ဂဟိတံ ကတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ စ ပန “အဇ္ဇ ဘဏ္ဍကံ ဓောဝါမ၊ အဇ္ဇ ပတ္တံ ပစာမ၊ အဇ္ဇေကော ပလိဗောဓော အတ္ထီ”တိ မာနနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ကတိပါဟံ အတိက္ကာမေတဗ္ဗံ။

၂၃၁။ **အနန္တာနိ စေဝ ဘဿာနိ ဇာယန္တီ**တိ အပရိမာဏာနိ ဣတော စိတော စ ဝစနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဘာသာနီတိပိ ပါဌော၊ အယမေဝတ္ထော။ **ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗော**တိ အပလောကေတွာ ဝါ သမ္မန္နိတဗ္ဗော ပရတော ဝုတ္တာယ ဉတ္တိဒုတိယာယ ဝါ ကမ္မဝါစာယ။ ဧဝံ သမ္မတေဟိ ပန ဘိက္ခူဟိ ဝိသုံ ဝါ နိသီဒိတွာ, တဿာယေဝ ဝါ ပရိသာယ ‘‘အညေဟိ အသမ္မတေဟိ န ကိဉ္စိ ကထေတဗ္ဗ’’န္တိ သာပေတွာ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ။

၂၃၃။ **တတြာဿာ**တိ တဿံ ပရိသတိ ဘဝေယျ။ **နေဝ သုတ္တံ အာဂတန္တိ** န မာတိကာ အာဂတာ။ **နော သုတ္တဝိဘင်္ဂေါ**တိ ဝိနယောပိ န ပဂုဏော။ **ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ အတ္ထံ ပဋိဗာဟတီ**တိ ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ ဂဟေတွာ အတ္ထံ ပဋိသေဓေတိ။ ဇာတရူပရဇတခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာဒီသု ဝိနယဓရေဟိ ဘိက္ခူဟိ အာပတ္တိယာ ကာရိယမာနေ ဒိသွာ “ကိံ ဣမေ အာပတ္တိယာ ကာရေထ၊ နနု ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီတိ ဧဝံ သုတ္တေ ပဋိဝိရတိမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ၊ နတ္ထိ ဧတ္ထ အာပတ္တီ”တိ ဝဒတိ။ အပရော ဓမ္မကထိကော သုတ္တဿ အာဂတတ္တာ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝါသေန္တာနံ အာပတ္တိယာ အာရောပိယမာနာယ ‘‘ကိံ ဣမေသံ အာပတ္တိံ ရောပေထ၊ နနု ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေဿာမီတိ သိက္ခာ ကရဏီယာတိ ဧဝံ သိက္ခာကရဏမတ္တမေဝေတ္ထ ဝုတ္တံ၊ နတ္ထိ ဧတ္ထ အာပတ္တီ’’တိ ဝဒတိ။

၂၃၄။ **ယထာ ဗဟုတရာ ဘိက္ခူ**တိ ဧတ္ထ ဧကေနပိ အဓိကာ ဗဟုတရာဝ၊ ကော ပန ဝါဒေါ ဒွီဟိ တီဟီတိ။

တိဝိဓသလာကဂ္ဂါဟကထာ

၂၃၅။ **သညတ္တိယာ**တိ သညာပနတ္ထာယ။ **ဂူဠှကန္တိ**အာဒီသု အလဇ္ဇုဿန္နာယ ပရိသာယ ဂူဠှကော သလာကဂ္ဂါဟော ကာတဗ္ဗော၊ လဇ္ဇုဿန္နာယ ပရိသာယ ဝိဝဋကော၊ ဗာလုဿန္နာယ သကဏ္ဏဇပ္ပကော။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာယော ကတွာ**တိ ဓမ္မဝါဒီနဉ္စ အဓမ္မဝါဒီနဉ္စ သလာကာယော နိမိတ္တသညံ အာရောပေတွာ အညမညံ ဝိသဘာဂါ ကာတဗ္ဗာ၊ တတော တာ သဗ္ဗာပိ

cīvarabhoge katvā vuttanayena gāhetabbā. **Duggahoti paccukkaḍḍhitabbanti** “duggahitā salākāyo”ti vatvā puna gahetvā yāvatatiyaṁ gāhetabbā. **Suggahoti sāvetabbanti** ekasmimpi dhammavādimhi atirekajāte “suggahitā salākāyo”ti sāvetabbaṁ. Yathā ca te dhammavādino vadanti, tathā taṁ adhikaraṇaṁ vūpasametabbanti. Atha yāvatatiyampi adhammavādinova bahutarā honti, “ajja akālo, sve jānissāmā”ti vuṭṭhahitvā alajjīnaṁ pakkhabhedatthāya dhammavādipakkhaṁ pariyesitvā punadivase salākaggāho kātabbo, ayaṁ guḷhako salākaggāho.

Sakaṇṇajappake pana **gahite vattabbo**ti ettha sace saṁghatthero adhammavādisalākaṁ gaṇhāti, so evaṁ avabodhetabbo “bhante tumhe mahallakā vayo-anuppattā, tumhākaṁ etaṁ na yuttaṁ, ayaṁ pana dhammavādisalākā”ti assa itarā salākā dassetabbā. Sace so taṁ gaṇhāti, dātabbā. Atha neva avabujjhati, tato “mā kassaci ārocehī”ti vattabbo. Sesaṁ vuttanayameva. Vivaṭako[1] vivaṭatthoyeva.

Tassapāpiyasikāvinayakathā

238. **Pārājikasāmantaṁ vā**ti ettha methunadhamme pārājikasāmantaṁ nāma dukkaṭaṁ hoti, adinnādānādīsu thullaccayaṁ. **Nibbeṭhentan**ti na sarāmīti vacanena nibbeṭhayamānaṁ. **Ativeṭhetī**ti iṅghāyasmāti-ādivacanehi ativeṭhiyati. **Sarāmi kho ahaṁ āvuso**ti pārājikapaṭicchādanatthāya evaṁ paṭijānāti. Puna tena ativeṭhiyamāno “sarāmi kho”ti paṭiññaṁ datvā “idāni maṁ nāsessantī”ti bhayena **davāya me**ti-ādimāha. Etassa tassapāpiyasikākammaṁ kātabbaṁ. Sace sīlavā bhavissati, vattaṁ paripūretvā paṭippassaddhiṁ labhati. No ce, tathā nāsitakova bhavissati. Sesaṁ sabbattha uttānatthamevāti.

Samathakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Vivaṭake (Syā, Ka)

စီဝရဘောဂေ ကတွာ ဝုတ္တနယေန ဂါဟေတဗ္ဗာ။ **ဒုဂ္ဂဟောတိ ပစ္စုက္ကဍ္ဎိတဗ္ဗန္တိ** “ဒုဂ္ဂဟိတာ သလာကာယော”တိ ဝတွာ ပုန ဂဟေတွာ ယာဝတတိယံ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ **သုဂ္ဂဟောတိ သာဝေတဗ္ဗန္တိ** ဧကသ္မိမ္ပိ ဓမ္မဝါဒိမှိ အတိရေကဇာတေ “သုဂ္ဂဟိတာ သလာကာယော”တိ သာဝေတဗ္ဗံ။ ယထာ စ တေ ဓမ္မဝါဒိနော ဝဒန္တိ၊ တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗန္တိ။ အထ ယာဝတတိယမ္ပိ အဓမ္မဝါဒိနောဝ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ၊ “အဇ္ဇ အကာလော၊ သွေ ဇာနိဿာမာ”တိ ဝုဋ္ဌဟိတွာ အလဇ္ဇီနံ ပက္ခဘေဒတ္ထာယ ဓမ္မဝါဒိပက္ခံ ပရိယေသိတွာ ပုနဒိဝသေ သလာကဂ္ဂါဟော ကာတဗ္ဗော၊ အယံ ဂူဠှကော သလာကဂ္ဂါဟော။

သကဏ္ဏဇပ္ပကေ ပန **ဂဟိတေ ဝတ္တဗ္ဗော**တိ ဧတ္ထ သစေ သံဃတ္ထေရော အဓမ္မဝါဒိသလာကံ ဂဏှာတိ၊ သော ဧဝံ အဝဗောဓေတဗ္ဗော “ဘန္တေ တုမှေ မဟလ္လကာ ဝယောအနုပ္ပတ္တာ၊ တုမှာကံ ဧတံ န ယုတ္တံ၊ အယံ ပန ဓမ္မဝါဒိသလာကာ”တိ အဿ ဣတရာ သလာကာ ဒဿေတဗ္ဗာ။ သစေ သော တံ ဂဏှာတိ၊ ဒါတဗ္ဗာ။ အထ နေဝ အဝဗုဇ္ဈတိ၊ တတော “မာ ကဿစိ အာရောစေဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဝိဝဋ္ဋကော[၁] ဝိဝဋ္ဋတ္ထောယေဝ။

တဿပါပိယသိကာဝိနယကထာ

၂၃၈။ **ပါရာဇိကသာမန္တံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ မေထုနဓမ္မေ ပါရာဇိကသာမန္တံ နာမ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ အဒိန္နာဒါနာဒီသု ထုလ္လစ္စယံ။ **နိဗ္ဗေဌေန္တ**န္တိ န သရာမီတိ ဝစနေန နိဗ္ဗေဌယမာနံ။ **အတိဝေဌေတီ**တိ ဣင်္ဃာယသ္မာတိအာဒိဝစနေဟိ အတိဝေဌိယတိ။ **သရာမိ ခေါ အဟံ အာဝုသော**တိ ပါရာဇိကပဋိစ္ဆာဒနတ္ထာယ ဧဝံ ပဋိဇာနာတိ။ ပုန တေန အတိဝေဌိယမာနော “သရာမိ ခေါ”တိ ပဋိညံ ဒတွာ “ဣဒါနိ မံ နာသေဿန္တီ”တိ ဘယေန **ဒဝါယ မေ**တိအာဒိမာဟ။ ဧတဿ တဿပါပိယသိကာကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ သစေ သီလဝါ ဘဝိဿတိ၊ ဝတ္တံ ပရိပူရေတွာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ လဘတိ။ နော စေ၊ တထာ နာသိတကောဝ ဘဝိဿတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သမထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁- ဝိဝဋ္ဋကေ (သျာ၊ က)

5. Khuddakavatthukkhandhaka

Khuddakavatthukathā

243. Khuddakavatthukkhandhake **mallamuṭṭhikā**ti muṭṭhikamallā. **Gāmamuddavā**ti[1] chavirāgamaṇḍanānuyuttā nāgarikamanussā. Gāmamoddavātipi[2] paṭho, esevattho. **Thambhe**ti nhānatitthe nikhaṇitvā ṭhapitatthambhe.

Kuṭṭeti iṭṭhakāsilādārukuṭṭānaṁ aññatarasmiṁ. **Aṭṭāne nhāyantī**ti ettha aṭṭānaṁ[3] nāma rukkhaṁ phalakaṁ[4] viya tacchetvā aṭṭhapadākārena rājiyo chinditvā nhānatitthe nikhaṇanti, tattha cuṇṇāni ākiritvā manussā kāyaṁ ghaṁsanti. **Gandhabbahatthakenā**ti nhānatitthe ṭhapitena dārumayahatthena, tena kira cuṇṇāni gahetvā manussā sarīraṁ ghaṁsanti. **Kuruvindakasuttiyā**ti kuruvindakapāsāṇacuṇṇāni lākhāya bandhitvā kataguḷikakalāpako vuccati, taṁ ubhosu antesu gahetvā sarīraṁ ghaṁsanti. **Viggayha parikammaṁ kārāpentī**ti aññamaññaṁ sarīrena sarīraṁ ghaṁsanti. **Mallakaṁ** nāma makaradantake chinditvā mallakamūlasaṇṭhānena kataṁ mallakanti vuccati. Idaṁ gilānassāpi na vaṭṭati.

244. **Akatamallakaṁ** nāma dante acchinditvā kataṁ, idaṁ agilānasseva na vaṭṭati, iṭṭhakākhaṇḍaṁ pana kapālakhaṇḍaṁ vā vaṭṭati. **Ukkāsikan**ti vatthavaṭṭiṁ. Tasmā nhāyantassa yassa kassaci nhānasāṭakavaṭṭiyā piṭṭhiṁ ghaṁsituṁ vaṭṭati. **Puthupāṇikan**ti hatthaparikammaṁ vuccati. Tasmā sabbesaṁ hatthena piṭṭhiparikammaṁ kātuṁ vaṭṭati.

245. **Vallikā**ti kaṇṇato nikkhantamuttolambakādīnaṁ etaṁ adhivacanaṁ. Na kevalañca vallikā eva, yaṁkiñci kaṇṇapiḷandhanaṁ antamaso tālapaṇṇampi na vaṭṭati. **Pāmaṅgan**ti yaṁkiñci Palambakasuttaṁ. **Kaṇṭhasuttakan**ti yaṁkiñci gīvūpaga-ābharaṇaṁ. **Kaṭisuttakan**ti yaṁkiñci kaṭipiḷandhanaṁ antamaso suttatantumattampi. **Ovaṭṭikan**ti valayaṁ. **Kāyūrā**dīni[5] pākaṭāneva. (Akkhakānaṁ heṭṭhā bāhābharaṇaṁ)[6] yaṁkiñci ābharaṇaṁ na vaṭṭati.

---

1. Gāmupaddavāti (Sī), gāmapūdavāti (Syā)
2. Gāmapoddavātipi (Sī), gāmaposakātipi (Syā)
3. Aṭṭhānaṁ (Sī, Syā)
4. Rukkhaphalakaṁ (Ka)
5. Keyūrādīni (Syā)
6. ( ) Sī-Syā-potthakesu natthi.

၅-ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓက

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကထာ

၂၄၃။ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကေ **မလ္လမုဋ္ဌိကာ**တိ မုဋ္ဌိကမလ္လာ။ **ဂါမမုဒ္ဒဝါ**တိ[၁] ဆဝိရာဂမဏ္ဍနာနုယုတ္တာ နာဂရိကမနုဿာ။ ဂါမမောဒ္ဒဝါတိပိ[၂] ပါဌော၊ ဧသေဝတ္ထော။ **ထမ္ဘေ**တိ နှာနတိတ္ထေ နိခဏိတွာ ဌပိတတ္ထမ္ဘေ။

ကုဋ္ဋေတိ ဣဋ္ဌကာသိလာဒါရုကုဋ္ဋာနံ အညတရသ္မိံ။ **အဋ္ဋာနေ နှာယန္တီ**တိ ဧတ္ထ အဋ္ဋာနံ[၃] နာမ ရုက္ခံ ဖလကံ[၄] ဝိယ တစ္ဆေတွာ အဋ္ဌပဒါကာရေန ရာဇိယော ဆိန္ဒိတွာ နှာနတိတ္ထေ နိခဏန္တိ၊ တတ္ထ စုဏ္ဏာနိ အာကိရိတွာ မနုဿာ ကာယံ ဃံသန္တိ။ **ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထကေနာ**တိ နှာနတိတ္ထေ ဌပိတေန ဒါရုမယဟတ္ထေန၊ တေန ကိရ စုဏ္ဏာနိ ဂဟေတွာ မနုဿာ သရီရံ ဃံသန္တိ။ **ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ**တိ ကုရုဝိန္ဒကပါသာဏစုဏ္ဏာနိ လာခါယ ဗန္ဓိတွာ ကတဂုဠိကကလာပကော ဝုစ္စတိ၊ တံ ဥဘောသု အန္တေသု ဂဟေတွာ သရီရံ ဃံသန္တိ။ **ဝိဂ္ဂယှ ပရိကမ္မံ ကာရာပေန္တီ**တိ အညမညံ သရီရေန သရီရံ ဃံသန္တိ။ **မလ္လကံ** နာမ မကရဒန္တကေ ဆိန္ဒိတွာ မလ္လကမူလသဏ္ဌာနေန ကတံ မလ္လကန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ ဂိလာနဿာပိ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၄၄။ **အကတမလ္လကံ** နာမ ဒန္တေ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ကတံ၊ ဣဒံ အဂိလာနဿေဝ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဋ္ဌကာခဏ္ဍံ ပန ကပါလခဏ္ဍံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥက္ကာသိက**န္တိ ဝတ္ထဝဋ္ဋိံ။ တသ္မာ နှာယန္တဿ ယဿ ကဿစိ နှာနသာဋကဝဋ္ဋိယာ ပိဋ္ဌိံ ဃံသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပုထုပါဏိက**န္တိ ဟတ္ထပရိကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ ဟတ္ထေန ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၄၅။ **ဝလ္လိကာ**တိ ကဏ္ဏတော နိက္ခန္တမုတ္တောလမ္ဗကာဒီနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ န ကေဝလဉ္စ ဝလ္လိကာ ဧဝ၊ ယံကိဉ္စိ ကဏ္ဏပိဠန္ဓနံ အန္တမသော တာလပဏ္ဏမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပါမင်္ဂ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ပလမ္ဗကသုတ္တံ။ **ကဏ္ဌသုတ္တက**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဂီဝူပဂ-အာဘရဏံ။ **ကဋိသုတ္တက**န္တိ ယံကိဉ္စိ ကဋိပိဠန္ဓနံ အန္တမသော သုတ္တတန္တုမတ္တမ္ပိ။ **ဩဝဋ္ဋိက**န္တိ ဝလယံ။ **ကာယူရာ**ဒီနိ[၅] ပါကဋာနေဝ။ (အက္ခကာနံ ဟေဋ္ဌာ ဗာဟာဘရဏံ)[၆] ယံကိဉ္စိ အာဘရဏံ န ဝဋ္ဋတိ။

၁-ဂါမပုဒ္ဒဝါတိ (သီ)၊ ဂါမပူဒဝါတိ (သျာ)
၂-ဂါမပေါဒ္ဒဝါတိပိ (သီ)၊ ဂါမပေါသကာတိပိ (သျာ)
၃-အဋ္ဌာနံ (သီ၊ သျာ)
၄-ရုက္ခဖလကံ (က)
၅-ကေယူရာဒီနိ (သျာ)
၆-( ) သီ-သျာပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ။

246. **Dumāsikaṁ vā duvaṅgulaṁ vā**ti ettha sace kesā antodvemāse dvaṅgulaṁ pāpuṇanti, antodvemāseva chinditabbā. Dvaṅgulehi[1] atikkāmetuṁ na vaṭṭati. Sacepi na dīghā, dvemāsato ekadivasampi atikkāmetuṁ na vaṭṭitiyeva. Evamayaṁ ubhayenapi ukkaṭṭhaparicchedova vutto, tato oraṁ pana navaṭṭanabhāvo nāma natthi.

Kocchena osaṇṭhentīti kocchena olikhitvā sannisīdāpenti. **Phaṇakenā**ti dantamayādīsu yena kenaci. **Hatthaphaṇakenā**ti hattheneva phaṇakiccaṁ karontā aṅgulīhi osaṇṭhenti. **Sitthatelakenā**ti madhusitthakaniyyāsādīsu yena kenaci cikkalena[2]. **Udakatelakenā**ti udakamissakena telena. Maṇḍanatthāya sabbattha dukkaṭaṁ, uddhalomena pana anulomanipātanatthaṁ hatthaṁ temetvā sīsaṁ puñchitabbaṁ, uṇhābhitattarajasirānampi allahatthena[3] puñchituṁ vaṭṭati.

247. **Na bhikkhave ādāse vā udakapatte vā**ti ettha kaṁsapattādīnipi yesu mukhanimittaṁ paññāyati, sabbāni ādāsasaṅkhameva gacchanti. Kañjiyādīnipi ca udakapattasaṅkhameva, tasmā yattha katthaci olokentassa dukkaṭaṁ. **Ābādhapaccayā**ti "sañchavi[4] nu kho me vaṇo, udāhu na tāvā"ti jānanatthaṁ, "jiṇṇo nu khomhi no"ti evaṁ āyusaṅkhāraṁ olokanatthampi vaṭṭatīti vuttaṁ.

Mukhaṁ ālimpantīti vippasannachavirāgakarehi mukhālepanehi ālimpanti. **Ummaddentī**ti nānā-ummaddanehi ummaddenti. **Cuṇṇentī**ti mukhacuṇṇakena makkhenti. **Manosilikāya mukhaṁ lañcentī**ti manosilāya tilakādīni lañchanāni karonti, tāni haritālādīhipi na vaṭṭantiyeva. **Aṅgarāgā**dayo pākaṭāyeva. Sabbattha dukkaṭaṁ.

248. **Na bhikkhave naccaṁ vā**ti-ādīsu yaṁkiñci naccaṁ antamaso moranaccampi dassanāya gacchantassa dukkaṭaṁ. Sayampi naccantassa vā naccāpentassa vā dukkaṭameva. **Gītampi** yaṁ kiñci naṭagītaṁ vā sādhugītaṁ vā, antamaso dantagītampi yaṁ gāyissāmāti pubbabhāge okūjantā karonti, etampi na vaṭṭati. Sayaṁ gāyantassāpi gāyāpentassāpi dukkaṭameva. **Vāditampi**

1. Dvaṅgulaṁ (Syā) 2. Cikkaṇena (Sī)
3. Addahatthena (Sī, Ka) 4. Sacchavi (Sī)

၂၄၆။ **ဒုမာသိကံ ဝါ ဒုဝင်္ဂုလံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ သစေ ကေသာ အန္တောဒွေမာသေ ဒွင်္ဂုလံ ပါပုဏန္တိ၊ အန္တောဒွေမာသေဝ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ ဒွင်္ဂုလေဟိ[၁] အတိက္ကာမေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ န ဒီဃာ၊ ဒွေမာသတော ဧကဒိဝသမ္ပိ အတိက္ကာမေတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဧဝမယံ ဥဘယေနပိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါဝ ဝုတ္တော၊ တတော ဩရံ ပန နဝဋ္ဋနဘာဝေါ နာမ နတ္ထိ။

ကောစ္ဆေန ဩသဏ္ဌေန္တီတိ ကောစ္ဆေန ဩလိခိတွာ သန္နိသီဒါပေန္တိ။ **ဖဏကေနာ**တိ ဒန္တမယာဒီသု ယေန ကေနစိ။ **ဟတ္ထဖဏကေနာ**တိ ဟတ္ထေနေဝ ဖဏကကိစ္စံ ကရောန္တာ အင်္ဂုလီဟိ ဩသဏ္ဌေန္တိ။ **သိတ္ထတေလကေနာ**တိ မဓုသိတ္ထကနိယျာသာဒီသု ယေန ကေနစိ စိက္ကလေန[၂]။ **ဥဒကတေလကေနာ**တိ ဥဒကမိဿကေန တေလေန။ မဏ္ဍနတ္ထာယ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋံ၊ ဥဒ္ဓလောမေန ပန အနုလောမနိပါတနတ္ထံ ဟတ္ထံ တေမေတွာ သီသံ ပုဉ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ဥဏှာဘိတတ္တရဇသိရာနမ္ပိ အလ္လဟတ္ထေန[၃] ပုဉ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၄၇။ **န ဘိက္ခဝေ အာဒါသေ ဝါ ဥဒကပတ္တေ ဝါ**တိ ဧတ္ထ ကံသပတ္တာဒီနိပိ ယေသု မုခနိမိတ္တံ ပညာယတိ၊ သဗ္ဗာနိ အာဒါသသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ကဉ္ဇိယာဒီနိပိ စ ဥဒကပတ္တသင်္ခမေဝ၊ တသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဩလောကေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ **အာဗာဓပစ္စယာ**တိ “သဉ္ဆဝိ[၄] နု ခေါ မေ ဝဏော၊ ဥဒါဟု န တာဝါ”တိ ဇာနနတ္ထံ, “ဇိဏ္ဏော နု ခေါမှိ နော”တိ ဧဝံ အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကနတ္ထမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။

မုခံ အာလိမ္ပန္တီတိ ဝိပ္ပသန္နဆဝိရာဂကရေဟိ မုခါလေပနေဟိ အာလိမ္ပန္တိ။ **ဥမ္မဒ္ဒေန္တီ**တိ နာနာဥမ္မဒ္ဒနေဟိ ဥမ္မဒ္ဒေန္တိ။ **စုဏ္ဏေန္တီ**တိ မုခစုဏ္ဏကေန မက္ခေန္တိ။ **မနောသိလိကာယ မုခံ လဉ္ဆေန္တီ**တိ မနောသိလာယ တိလကာဒီနိ လဉ္ဆနာနိ ကရောန္တိ၊ တာနိ ဟရိတာလာဒီဟိပိ န ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ **အင်္ဂရာဂါ**ဒယော ပါကဋာယေဝ။ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋံ။

၂၄၈။ **န ဘိက္ခဝေ နစ္စံ ဝါ**တိအာဒီသု ယံကိဉ္စိ နစ္စံ အန္တမသော မောရနစ္စမ္ပိ ဒဿနာယ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ သယမ္ပိ နစ္စန္တဿ ဝါ နစ္စာပေန္တဿ ဝါ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ဂီတမ္ပိ** ယံကိဉ္စိ နဋဂီတံ ဝါ သာဓုဂီတံ ဝါ, အန္တမသော ဒန္တဂီတမ္ပိ ယံ ဂါယိဿာမာတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဩကူဇန္တာ ကရောန္တိ၊ ဧတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ သယံ ဂါယန္တဿာပိ ဂါယာပေန္တဿာပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ဝါဒိတမ္ပိ**

၁-ဒွင်္ဂုလံ (သျာ) ၂-စိက္ကဏေန (သီ)
၃-အဒ္ဓဟတ္ထေန (သီ၊ က) ၄-သစ္ဆဝိ (သီ)

yaṁkiñci na vaṭṭati. Yaṁ pana niṭṭhubhanto vā sāsaṅke vā thito accharikaṁ vā[1] phoṭeti[2], pāṇiṁ vā paharati, tattha anāpatti. Sabbaṁ antarārāme ṭhitassa passato anāpatti. Passissāmīti vihārato vihāraṁ gacchantassa āpattiyeva. Āsanasālāya nisinno passati, anāpatti. Passissāmīti uṭṭhahitvā gacchato āpatti. Vīthiyaṁ ṭhatvā gīvaṁ parivattetvā passatopi āpattiyeva.

249. **Sarakuttin**ti sarakiriyaṁ. **Bhaṅgo hotī**ti aladdhaṁ uppādetuṁ na sakkoti laddhaṁ samāpajjituṁ. **Pacchimā janatā**ti amhākaṁ ācariyāpi upajjhāyāpi evaṁ gāyiṁsūti pacchimo jano diṭṭhānugatiṁ āpajjati, tatheva gāyati. **Na bhikkhave āyatakenā**ti ettha āyatako nāma taṁ taṁ vattaṁ bhinditvā akkharāni vināsetvā pavatto. Dhamme pana suttantavattaṁ nāma atthi, jātakavattaṁ nāma atthi, gāthāvattaṁ nāma atthi, taṁ vināsetvā atidīghaṁ kātuṁ na vaṭṭati. Caturassena vattena parimaṇḍalāni padabyañjanāni dassetabbāni. **Sarabhaññan**ti sarena haṇanaṁ. Sarabhaññe kira taraṅgavatta[3], dhotakavatta, galitavattādīni dvattiṁsa vattāni atthi, tesu yaṁ icchati, taṁ kātuṁ labhati. Sabbesaṁ padabyañjanaṁ avināsetvā vikāraṁ akatvā samaṇasāruppena caturassena nayena pavattanaṁyeva lakkhaṇaṁ.

Bāhiralomiṁ uṇṇinti uṇṇalomāni bahi katvā uṇṇapāvāraṁ pārupanti, tathā dhārentassa dukkaṭaṁ. Lomāni anto katvā pārupituṁ vaṭṭati. **Samaṇakappakathā** Bhūtagāmasikkhāpadavaṇṇanāyaṁ vuttā.

251. **Na bhikkhave attano aṅgajātan**ti aṅgajātaṁ chindantasseva thullaccayaṁ. Aññaṁ pana kaṇṇanāsā-aṅguli-ādiṁ yaṁkiñci chindantassa tādisaṁ vā dukkhaṁ uppādentassa dukkaṭaṁ. Ahikīṭadaṭṭhādīsu pana añña-ābādhapaccayā vā lohitaṁ vā mocentassa chindantassa vā anāpatti.

252. **Candanagaṇṭhi-uppannā hotī**ti candanaghaṭikā uppannā hoti. So kira uddhañca adho ca jālāni parikkhipāpetvā Gaṅgāya nadiyā kīḷati, tassa nadīsotena vuyhamānā candanagaṇṭhi āgantvā jāle laggā, tamassa purisā āharitvā adaṁsu, evaṁ sā uppannā hoti. **Iddhipāṭihāriyan**ti

1. Accharaṁ vā (Sī, Syā) 2. Poṭheti (Sī) 3. Taraṅgabhedavatta (Sī)

ယံကိဉ္စိ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန နိဋ္ဌုဘန္တော ဝါ သာသင်္ကေ ဝါ ဌိတော အစ္ဆရိကံ ဝါ[၁] ဖောဋေတိ[၂]၊ ပါဏိံ ဝါ ပဟရတိ၊ တတ္ထ အနာပတ္တိ။ သဗ္ဗံ အန္တရာရာမေ ဌိတဿ ပဿတော အနာပတ္တိ။ ပဿိဿာမီတိ ဝိဟာရတော ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တဿ အာပတ္တိယေဝ။ အာသနသာလာယ နိသိန္နော ပဿတိ၊ အနာပတ္တိ။ ပဿိဿာမီတိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂစ္ဆတော အာပတ္တိ။ ဝီထိယံ ဌတွာ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ ပဿတောပိ အာပတ္တိယေဝ။

၂၄၉။ **သရကုတ္တိ**န္တိ သရကိရိယံ။ **ဘင်္ဂေါ ဟောတီ**တိ အလဒ္ဓံ ဥပ္ပါဒေတုံ န သက္ကောတိ လဒ္ဓံ သမာပဇ္ဇိတုံ။ **ပစ္ဆိမာ ဇနတာ**တိ အမှာကံ အာစရိယာပိ ဥပဇ္ဈာယာပိ ဧဝံ ဂါယိံသူတိ ပစ္ဆိမော ဇနော ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇတိ၊ တထေဝ ဂါယတိ။ **န ဘိက္ခဝေ အာယတကေနာ**တိ ဧတ္ထ အာယတကော နာမ တံ တံ ဝတ္တံ ဘိန္ဒိတွာ အက္ခရာနိ ဝိနာသေတွာ ပဝတ္တော။ ဓမ္မေ ပန သုတ္တန္တဝတ္တံ နာမ အတ္ထိ၊ ဇာတကဝတ္တံ နာမ အတ္ထိ၊ ဂါထာဝတ္တံ နာမ အတ္ထိ၊ တံ ဝိနာသေတွာ အတိဒီဃံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ စတုရဿေန ဝတ္တေန ပရိမဏ္ဍလာနိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ ဒဿေတဗ္ဗာနိ။ **သရဘည**န္တိ သရေန ဘဏနံ။ သရဘညေ **ကိရ** တရင်္ဂဝတ္တ[၃], ဓောတကဝတ္တ, ဂလိတဝတ္တာဒီနိ ဒွတ္တိံသ ဝတ္တာနိ အတ္ထိ၊ **တေသု** ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ ကာတုံ လဘတိ။ သဗ္ဗေသံ ပဒဗျဉ္ဇနံ အဝိနာသေတွာ ဝိကာရံ အကတွာ သမဏသာရုပ္ပေန စတုရဿေန နယေန ပဝတ္တနံယေဝ လက္ခဏံ။

ဗာဟိရလောမိံ ဥဏ္ဏိန္တိ ဥဏ္ဏလောမာနိ ဗဟိ ကတွာ ဥဏ္ဏပါဝါရံ ပါရုပန္တိ၊ တထာ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ လောမာနိ အန္တော ကတွာ ပါရုပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သမဏကပ္ပကထာ** ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တာ။

၂၅၁။ **န ဘိက္ခဝေ အတ္တနော အင်္ဂဇာတ**န္တိ အင်္ဂဇာတံ ဆိန္ဒန္တဿေဝ ထုလ္လစ္စယံ။ အညံ ပန ကဏ္ဏနာသာအင်္ဂုလိအာဒိံ ယံကိဉ္စိ ဆိန္ဒန္တဿ တာဒိသံ ဝါ ဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ အဟိကီဋဒဋ္ဌာဒီသု ပန အညာဗာဓပစ္စယာ ဝါ လောဟိတံ ဝါ မောစေန္တဿ ဆိန္ဒန္တဿ ဝါ အနာပတ္တိ။

၂၅၂။ **စန္ဒနဂဏ္ဌိ ဥပ္ပန္နာ ဟောတီ**တိ စန္ဒနဃဋိကာ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ။ သော ကိရ ဥဒ္ဓဉ္စ အဓော စ ဇာလာနိ ပရိက္ခိပါပေတွာ ဂင်္ဂါယ နဒိယာ ကီဠတိ၊ တဿ နဒီသောတေန ဝုယှမာနာ စန္ဒနဂဏ္ဌိ အာဂန္တွာ ဇာလေ လဂ္ဂါ၊ တမဿ ပုရိသာ အာဟရိတွာ အဒံသု၊ ဧဝံ သာ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ။ **ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ**န္တိ

၁-အစ္ဆရံ ဝါ (သီ၊ သျာ) ၂-ပေါဋ္ဌေတိ (သီ) ၃-တရင်္ဂဘေဒဝတ္တ (သီ)

ettha vikubbaniddhipāṭihāriyaṁ paṭikkhittaṁ, adhiṭṭhāniddhi pana appaṭikkhittāti veditabbā.

Na bhikkhave sovaṇṇamayo pattoti-ādīsu sacepi gihī bhattagge suvaṇṇataṭṭikādīsu byañjanaṁ katvā upanāmenti, āmasitumpi na vaṭṭati. Phalikamayakācamayakaṁsamayāni pana taṭṭikādīni bhājanāni puggalikaparibhogeneva na vaṭṭanti, saṁghikaparibhogena vā gihivikaṭāni vā vaṭṭanti. Tambalohamayopi pattova na vaṭṭati, thālakaṁ pana vaṭṭatīti idaṁ sabbaṁ Kurundiyaṁ vuttaṁ. **Maṇimayo**ti ettha pana indanīlādimaṇimayo vutto. **Kaṁsamayo**ti ettha vaṭṭalohamayopi saṅgahito.

253. **Likhitun**ti tanukaraṇatthāyetaṁ vuttaṁ. **Pakatimaṇḍalan**ti makaradantacchinnakamaṇḍalameva.

254. **Āvaṭṭitvā**ti aññamaññaṁ paharitvā. **Pattādhārakan**ti ettha dantavallivettādīhi kate bhūmi-ādhārake tayo, dāru-ādhārake dve patte uparūpari ṭhapetuṁ vaṭṭatīti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Mahā-aṭṭhakathāyaṁ pana vuttaṁ "bhūmi-ādhārake tiṇṇaṁ pattānaṁ anokāso, dve ṭhapetuṁ vaṭṭati. Dāru-ādhārakadaṇḍādhārakesupi susajjitesu eseva nayo. Bhamakoṭisadiso pana dāru-ādhārako tīhi daṇḍakehi baddho, daṇḍakādhāro ca ekassapi pattassa anokāso, tattha ṭhapetvāpi hatthena gahetvā eva nisīditabbaṁ. Bhūmiyaṁ pana nikkujjitvā ekameva ṭhapetabban"ti.

Miḍḍhanteti ālindakamiḍḍhikādīnaṁ[1] ante. Sace pana parivattetvā tattheva patiṭṭhāti, evarūpāya vitthiṇṇāya miḍḍhiyā ṭhapetuṁ vaṭṭati. **Paribhaṇḍante**ti bāhirapasse katāya tanukamiḍḍhikāya ante. Miḍḍhiyaṁ vuttanayenevetthāpi vinicchayo veditabbo.

Coḷakanti yaṁ pattharitvā patto ṭhapīyati, tasmiṁ pana asati kaṭasārake vā taṭṭikāya vā mattikāparibhaṇḍakatāya bhūmiyā vā yattha na dussati, tathārūpāya vālikāya vā ṭhapetuṁ vaṭṭati. Paṁsurajādīsu pana kharabhūmiyaṁ vā ṭhapentassa dukkaṭaṁ. **Pattamāḷakaṁ** iṭṭhakāhi vā dārūhi vā kātuṁ

1. Ālindakamiḍḍhakādīnaṁ (Sī, Syā)

ဧတ္ထ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ ပန အပ္ပဋိက္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

န ဘိက္ခဝေ သောဝဏ္ဏမယော ပတ္တောတိအာဒီသု သစေပိ ဂိဟီ ဘတ္တဂ္ဂေ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋိကာဒီသု ဗျဉ္ဇနံ ကတွာ ဥပနာမေန္တိ၊ အာမသိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဖလိကမယကာစမယကံသမယာနိ ပန တဋ္ဋိကာဒီနိ ဘာဇနာနိ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေနေဝ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ သံဃိကပရိဘောဂေန ဝါ ဂိဟိဝိကဋာနိ ဝါ ဝဋ္ဋန္တိ။ တမ္ဗလောဟမယောပိ ပတ္တောဝ န ဝဋ္ဋတိ၊ ထာလကံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ **မဏိမယော**တိ ဧတ္ထ ပန ဣန္ဒနီလာဒိမဏိမယော ဝုတ္တော။ **ကံသမယော**တိ ဧတ္ထ ဝဋ္ဋလောဟမယောပိ သင်္ဂဟိတော။

၂၅၃။ **လိခိတု**န္တိ တနုကရဏတ္ထာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပကတိမဏ္ဍလ**န္တိ မကရဒန္တစ္ဆိန္နကမဏ္ဍလမေဝ။

၂၅၄။ **အာဝဋ္ဋိတွာ**တိ အညမညံ ပဟရိတွာ။ **ပတ္တာဓာရက**န္တိ ဧတ္ထ ဒန္တဝလ္လိဝေတ္တာဒီဟိ ကတေ ဘူမိအာဓာရကေ တယော, ဒါရုအာဓာရကေ ဒွေ ပတ္တေ ဥပရူပရိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန ဝုတ္တံ "ဘူမိအာဓာရကေ တိဏ္ဏံ ပတ္တာနံ အနောကာသော၊ ဒွေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒါရုအာဓာရကဒဏ္ဍာဓာရကေသုပိ သုသဇ္ဇိတေသု ဧသေဝ နယော။ ဘမကောဋိသဒိသော ပန ဒါရုအာဓာရကော တီဟိ ဒဏ္ဍကေဟိ ဗဒ္ဓေါ, ဒဏ္ဍကာဓာရော စ ဧကဿပိ ပတ္တဿ အနောကာသော၊ တတ္ထ ဌပေတွာပိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဧဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ဘူမိယံ ပန နိက္ကုဇ္ဇိတွာ ဧကမေဝ ဌပေတဗ္ဗ"န္တိ။

မိဍ္ဎန္တေတိ အာလိန္ဒကမိဍ္ဎိကာဒီနံ[၁] အန္တေ။ သစေ ပန ပရိဝတ္တေတွာ တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဧဝရူပါယ ဝိတ္ထိဏ္ဏာယ မိဍ္ဎိယာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပရိဘဏ္ဍန္တေ**တိ ဗာဟိရပဿေ ကတာယ တနုကမိဍ္ဎိကာယ အန္တေ။ မိဍ္ဎိယံ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထာပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

စောဠကန္တိ ယံ ပတ္ထရိတွာ ပတ္တော ဌပီယတိ၊ တသ္မိံ ပန အသတိ ကဋသာရကေ ဝါ တဋ္ဋိကာယ ဝါ မတ္တိကာပရိဘဏ္ဍကတာယ ဘူမိယာ ဝါ ယတ္ထ န ဒုဿတိ၊ တထာရူပါယ ဝါလိကာယ ဝါ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပံသုရဇာဒီသု ပန ခရဘူမိယံ ဝါ ဌပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ **ပတ္တမာဠကံ** ဣဋ္ဌကာဟိ ဝါ ဒါရူဟိ ဝါ ကာတုံ

၁-အာလိန္ဒကမိဍ္ဎကာဒီနံ (သီ၊ သျာ)

vaṭṭati. **Pattakuṇḍolikā**ti[1] mahāmukhakuṇḍasaṇṭhanā bhaṇḍakukkhalikā vuccati. **Yo laggeyyā**ti yattha katthaci laggentassa dukkaṭameva. Cīvaravaṁsepi bandhitvā ṭhapetuṁ na vaṭṭati. Bhaṇḍakaṭṭhapanatthameva vā kataṁ hotu nisīdanasayanatthaṁ vā, yattha katthaci mañce vā pīṭhe vā ṭhapentassa dukkaṭaṁ, aññena pana bhaṇḍakena saddhiṁ bandhitvā ṭhapetuṁ vaṭṭati. Aṭaniyaṁ bandhitvā olambetuṁ vā vaṭṭati, bandhitvāpi upari ṭhapetuṁ na vaṭṭatiyeva. Sace pana mañco vā[2] pīṭhaṁ vā ukkhipitvā cīvaravaṁsādīsu aṭṭakachannena ṭhapitaṁ hoti, tattha ṭhapetuṁ vaṭṭati. Aṁsavaddhanakena aṁsakūṭe laggetvā aṅke ṭhapetuṁ vaṭṭati. Chatte bhattapūropi aṁsakūṭe laggitapattopi ṭhapetuṁ na vaṭṭati, bhaṇḍakena pana saddhiṁ bandhitvā vā aṭṭakaṁ katvā vā ṭhapite yo koci ṭhapetuṁ vaṭṭati.

255. **Pattahatthenā**ti ettha na kevalaṁ yassa patto hatthe, so eva pattahattho, na kevalañca kavāṭameva paṇāmetuṁ na labhati, apica kho pana hatthe vā piṭṭhipāde vā yattha katthaci sarīrāvayave pattasmiṁ sati hatthena vā pādena vā sīsena vā yena kenaci sarīrāvayavena kavāṭaṁ vā paṇāmetuṁ ghaṭikaṁ vā ukkhipituṁ sūciṁ vā kuñcikāya avāpurituṁ na labhati. Aṁsakūṭe pana pattaṁ laggetvā yathāsukhaṁ avāpurituṁ labhati.

Tumbakaṭāhanti lābukaṭāhaṁ vuccati, taṁ pariharituṁ na vaṭṭati. Labhitvā pana tāvakālikaṁ paribhuñjituṁ vaṭṭati. Ghaṭikaṭāhepi eseva nayo. **Ghaṭikaṭāhan**ti ghaṭikapālaṁ. **Abhuṁ me**ti utrāsavacanametaṁ. **Sabbapaṁsukūlikenā**ti ettha cīvarañca mañcapīṭhañca paṁsukūlaṁ vaṭṭati, ajjhoharaṇīyaṁ pana dinnakameva gahetabbaṁ.

Calakānīti cabbetvā[3] apaviddhāmisāni. **Aṭṭhikānī**ti macchamaṁsa-aṭṭhikāni. **Ucchiṭṭhodakan**ti mukhavikkhālanodakaṁ. Etesu yaṁkiñci pattena nīharantassa dukkaṭaṁ. Pattaṁ paṭiggahaṁ katvā hatthaṁ dhovitumpi na labbhati. Hatthadhotapādadhota-udakampi patte ākiritvā nīharituṁ na vaṭṭati. Anucchiṭṭhaṁ suddhapattaṁ ucchiṭṭhahatthena gaṇhituṁ na vaṭṭati, vāmahatthena panettha udakaṁ āsiñcitvā ekaṁ

1. Pattakaṇḍolikāti (Sī) 2. Mañcaṁ vā (Ka)
3. Chaḍḍetvā vametvā (Syā), cumbetvā (Ka)

ဝဋ္ဋတိ။ **ပတ္တကုဏ္ဍောလိကာ**တိ[၁] မဟာမုခကုဏ္ဍသဏ္ဌာနာ ဘဏ္ဍကုက္ခလိကာ ဝုစ္စတိ။ **ယော လဂ္ဂေယျာ**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ လဂ္ဂေန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။ စီဝရဝံသေပိ ဗန္ဓိတွာ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဘဏ္ဍကဋ္ဌပနတ္ထမေဝ ဝါ ကတံ ဟောတု နိသီဒနသယနတ္ထံ ဝါ၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ ဌပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ၊ အညေန ပန ဘဏ္ဍကေန သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဋနိယံ ဗန္ဓိတွာ ဩလမ္ဗေတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ၊ ဗန္ဓိတွာပိ ဥပရိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သစေ ပန မဉ္စော ဝါ[၂] ပီဌံ ဝါ ဥက္ခိပိတွာ စီဝရဝံသာဒီသု အဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ဌပိတံ ဟောတိ၊ တတ္ထ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အံသဝဍ္ဎနကေန အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ အင်္ကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဆတ္တေ ဘတ္တပူရောပိ အံသကူဋေ လဂ္ဂိတပတ္တောပိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဘဏ္ဍကေန ပန သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဝါ အဋ္ဋကံ ကတွာ ဝါ ဌပိတေ ယော-ကောစိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၅၅။ **ပတ္တဟတ္ထေနာ**တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ ယဿ ပတ္တော ဟတ္ထေ၊ သော ဧဝ ပတ္တဟတ္ထော၊ န ကေဝလဉ္စ ကဝါဋမေဝ ပဏာမေတုံ န လဘတိ၊ အပိစ ခေါ ပန ဟတ္ထေ ဝါ ပိဋ္ဌိပါဒေ ဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သရီရာဝယဝေ ပတ္တသ္မိံ သတိ ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန ဝါ သီသေန ဝါ ယေန-ကေနစိ သရီရာဝယဝေန ကဝါဋံ ဝါ ပဏာမေတုံ ဃဋိကံ ဝါ ဥက္ခိပိတုံ သူစိံ ဝါ ကုဉ္စိကာယ အဝါပုရိတုံ န လဘတိ။ အံသကူဋေ ပန ပတ္တံ လဂ္ဂေတွာ ယထာသုခံ အဝါပုရိတုံ လဘတိ။

တုမ္ဗကဋာဟန္တိ လာဗုကဋာဟံ ဝုစ္စတိ၊ တံ ပရိဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ လဘိတွာ ပန တာဝကာလိကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဃဋိကဋာဟေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဃဋိကဋာဟ**န္တိ ဃဋိကပါလံ။ **အဘုံ မေ**တိ ဥတြာသဝစနမေတံ။ **သဗ္ဗပံသုကူလိကေနာ**တိ ဧတ္ထ စီဝရဉ္စ မဉ္စပီဌဉ္စ ပံသုကူလံ ဝဋ္ဋတိ၊ အဇ္ဈောဟရဏီယံ ပန ဒိန္နကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

စလကာနီတိ စဗ္ဗေတွာ[၃] အပဝိဒ္ဓါမိသာနိ။ **အဋ္ဌိကာနီ**တိ မစ္ဆမံသအဋ္ဌိကာနိ။ **ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒက**န္တိ မုခဝိက္ခာလနောဒကံ။ ဧတေသု ယံကိဉ္စိ ပတ္တေန နီဟရန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟံ ကတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတုမ္ပိ န လဗ္ဘတိ။ ဟတ္ထဓောတပါဒဓောတဥဒကမ္ပိ ပတ္တေ အာကိရိတွာ နီဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ သုဒ္ဓပတ္တံ ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေန ဂဏှိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဝါမဟတ္ထေန ပနေတ္ထ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ဧကံ

၁-ပတ္တကဏ္ဍောလိကာတိ (သီ) ၂-မဉ္စံ ဝါ (က)
၃-ဆဍ္ဍေတွာ ဝမေတွာ (သျာ)၊ စုမ္ဗေတွာ (က)

udakagaṇḍusaṁ gahetvā ucchiṭṭhahatthena gaṇhituṁ vaṭṭati. Ettāvatāti hi so ucchiṭṭhapatto hoti, hatthaṁ pana bahi udakena vikkhāletvā gahetuṁ vaṭṭati. Macchamaṁsaphalāphalādīni khādanto yaṁ tattha aṭṭhiṁ vā calakaṁ vā chaḍḍetukāmo hoti, taṁ patte ṭhapetuṁ na labhati. Yaṁ pana paṭikhāditukāmo hoti, taṁ patte ṭhapetuṁ labhati. Aṭṭhikakaṇṭakādīni tattheva katvā hatthena luñcitvā khādituṁ vaṭṭati. Mukhato nīhaṭaṁ pana yaṁkiñci puna khāditukāmo[1] hoti, taṁ patte ṭhapetuṁ na labhati. Siṅgiveranāḷikerakhaṇḍāni ḍaṁsitvā puna ṭhapetuṁ labhati.

256. **Namatakan**ti satthakaveṭhanakaṁ pilotikakhaṇḍaṁ. **Daṇḍasatthakan**ti pipphalakaṁ vā aññampi vā yaṁkiñci daṇḍaṁ yojetvā katasatthakaṁ.

Kaṇṇakitā hontīti malaggahitā honti. **Kiṇṇena pūretun**ti kiṇṇacuṇṇena pūretuṁ. **Sattuyā**ti haliddimissakena piṭṭhacuṇṇena. **Saritakan**ti pāsāṇacuṇṇaṁ vuccati, tena pūretuṁ anujānāmīti attho. **Madhusitthakena sāretun**ti madhusitthakena makkhetuṁ. **Saritakaṁ paribhijjatī**ti taṁ makkhitamadhusitthakaṁ bhijjati. **Saritasipāṭikan**ti madhusitthakapilotikaṁ, satthakosakasipāṭiyā pana saritasipāṭikāya anulomāti Kurundiyaṁ vuttaṁ. **Kathinan**ti nisseṇimpi tattha attharitabbakaṭasārakakilañjānaṁ aññatarampi. **Kathinarajjun**ti yāya dupaṭṭacīvaraṁ sibbantā kathine cīvarampi bandhanti. **Kathinaṁ nappahotī**ti dīghassa bhikkhuno pamāṇena kataṁ kathinaṁ, tattha rassassa bhikkhuno cīvaraṁ patthariyamānaṁ nappahoti, antoyeva hoti, daṇḍake na pāpuṇātīti attho. **Daṇḍakathinan**ti tassa majjhe itarassa bhikkhuno pamāṇena aññaṁ nisseṇiṁ bandhituṁ anujānāmīti attho.

Bidalakanti daṇḍakathinappamāṇena kaṭasārakassa pariyante paṭisaṁharitvā duguṇakaraṇaṁ. **Salākan**ti dupaṭṭacīvarassa antare pavesanasalākaṁ. **Vinandhanarajjun**ti mahānisseṇiyā saddhiṁ khuddakaṁ nisseṇiṁ vinandhituṁ rajjuṁ[2]. **Vinandhanasuttan**ti khuddakanisseṇiyā cīvaraṁ vinandhituṁ suttakaṁ. **Vinandhitvā cīvaraṁ sibbitun**ti tena suttakena tattha cīvaraṁ vinandhitvā sibbituṁ. **Visamā hontī**ti kāci khuddakā honti, kāci mahantā. **Kaḷimbhakan**ti pamāṇasaññākaraṇaṁ yaṁkiñci tālapaṇṇādiṁ. **Moghasuttakan**ti vaḍḍhakīnaṁ

1. Na khāditukāmo (Sī, Ka) 2. Vinandhitarajjuṁ (Syā)

ဥဒကဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတွာ ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေန ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ဟိ သော ဥစ္ဆိဋ္ဌပတ္တော ဟောတိ၊ ဟတ္ထံ ပန ဗဟိ ဥဒကေန ဝိက္ခာလေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မစ္ဆမံသဖလာဖလာဒီနိ ခါဒန္တော ယံ တတ္ထ အဋ္ဌိံ ဝါ စလကံ ဝါ ဆဍ္ဍေတုကာမော ဟောတိ၊ တံ ပတ္တေ ဌပေတုံ န လဘတိ။ ယံ ပန ပဋိခါဒိတုကာမော ဟောတိ၊ တံ ပတ္တေ ဌပေတုံ လဘတိ။ အဋ္ဌိကကဏ္ဋကာဒီနိ တတ္ထေဝ ကတွာ ဟတ္ထေန လုဉ္စိတွာ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မုခတော နီဟဋံ ပန ယံကိဉ္စိ ပုန ခါဒိတုကာမော[1] ဟောတိ၊ တံ ပတ္တေ ဌပေတုံ န လဘတိ။ သိင်္ဂိဝေရနာဠိကေရခဏ္ဍာနိ ဍံသိတွာ ပုန ဌပေတုံ လဘတိ။

၂၅၆။ **နမတက**န္တိ သတ္ထကဝေဌနကံ ပိလောတိကခဏ္ဍံ။ **ဒဏ္ဍသတ္ထက**န္တိ ပိပ္ဖလကံ ဝါ အညမ္ပိ ဝါ ယံကိဉ္စိ ဒဏ္ဍံ ယောဇေတွာ ကတသတ္ထကံ။

ကဏ္ဏကိတာ ဟောန္တီတိ မလဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ **ကိဏ္ဏေန ပူရေတု**န္တိ ကိဏ္ဏစုဏ္ဏေန ပူရေတုံ။ **သတ္တုယာ**တိ ဟလိဒ္ဒိမိဿကေန ပိဋ္ဌစုဏ္ဏေန။ **သရိတက**န္တိ ပါသာဏစုဏ္ဏံ ဝုစ္စတိ၊ တေန ပူရေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **မဓုသိတ္ထကေန သာရေတု**န္တိ မဓုသိတ္ထကေန မက္ခေတုံ။ **သရိတကံ ပရိဘိဇ္ဇတီ**တိ တံ မက္ခိတမဓုသိတ္ထကံ ဘိဇ္ဇတိ။ **သရိတသိပါဋိက**န္တိ မဓုသိတ္ထကပိလောတိကံ၊ သတ္ထကောသကသိပါဋိယာ ပန သရိတသိပါဋိကာယ အနုလောမာတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ **ကထိန**န္တိ နိဿေဏိမ္ပိ တတ္ထ အတ္ထရိတဗ္ဗကဋသာရကကိလဉ္ဇာနံ အညတရမ္ပိ။ **ကထိနရဇ္ဇု**န္တိ ယာယ ဒုပဋ္ဋစီဝရံ သိဗ္ဗန္တာ ကထိနေ စီဝရမ္ပိ ဗန္ဓန္တိ။ **ကထိနံ နပ္ပဟောတီ**တိ ဒီဃဿ ဘိက္ခုနော ပမာဏေန ကတံ ကထိနံ၊ တတ္ထ ရဿဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ ပတ္ထရိယမာနံ နပ္ပဟောတိ၊ အန္တောယေဝ ဟောတိ၊ ဒဏ္ဍကေ န ပါပုဏာတီတိ အတ္ထော။ **ဒဏ္ဍကထိန**န္တိ တဿ မဇ္ဈေ ဣတရဿ ဘိက္ခုနော ပမာဏေန အညံ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

ဗိဒလကန္တိ ဒဏ္ဍကထိနပ္ပမာဏေန ကဋသာရကဿ ပရိယန္တေ ပဋိသံဟရိတွာ ဒုဂုဏကရဏံ။ **သလာက**န္တိ ဒုပဋ္ဋစီဝရဿ အန္တရေ ပဝေသနသလာကံ။ **ဝိနန္ဓနရဇ္ဇု**န္တိ မဟာနိဿေဏိယာ သဒ္ဓိံ ခုဒ္ဒကံ နိဿေဏိံ ဝိနန္ဓိတုံ ရဇ္ဇုံ[2]။ **ဝိနန္ဓနသုတ္တ**န္တိ ခုဒ္ဒကနိဿေဏိယာ စီဝရံ ဝိနန္ဓိတုံ သုတ္တကံ။ **ဝိနန္ဓိတွာ စီဝရံ သိဗ္ဗိတု**န္တိ တေန သုတ္တကေန တတ္ထ စီဝရံ ဝိနန္ဓိတွာ သိဗ္ဗိတုံ။ **ဝိသမာ ဟောန္တီ**တိ ကာစိ ခုဒ္ဒကာ ဟောန္တိ၊ ကာစိ မဟန္တာ။ **ကဠိမ္ဘက**န္တိ ပမာဏသညာကရဏံ ယံကိဉ္စိ တာလပဏ္ဏာဒိံ။ **မောဃသုတ္တက**န္တိ ဝဍ္ဎကီနံ

၁-န ခါဒိတုကာမော (သီ၊ က) ၂-ဝိနန္ဓိတရဇ္ဇုံ (သျာ)

dārūsu kāḷasuttena viya haliddisuttena saññākaraṇaṁ. **Aṅguliyā paṭiggaṇhantī**ti sūcimukhaṁ aṅguliyā paṭicchanti. **Paṭiggahan**ti aṅgulikosakaṁ.

257. **Āvesanavitthakaṁ** nāma yaṁkiñci pāticaṅkoṭakādi. **Uccavatthukan**ti paṁsuṁ ākiritvā uccavatthukaṁ kātuṁ anujānāmīti attho. **Ogumphetvā**[1] **ullittāvalittaṁ kātun**ti chadanaṁ odhunitvā ghanadaṇḍakaṁ katvā anto ceva bahi ca mattikāya limpituntі attho. **Goghaṁsikāyā**ti veḷuṁ vā rukkhadaṇḍaṁ vā antokatvā tena saddhiṁ saṁgharituntі attho. **Bandhanarajjun**ti tathā saṁgharitassa bandhanarajjuṁ.

258. **Kaṭacchuparissāvanaṁ** nāma tīsu daṇḍakesu vinandhitvā kataṁ.

259. **Yo na dadeyyā**ti aparissāvanakasseva yo na dadāti, tassa āpatti. Yo pana attano hatthe parissāvane vijjamānepi yācati, tassa na akāmā dātabbaṁ. **Daṇḍaparissāvanan**ti rajakānaṁ khāraparissāvanaṁ viya catūsu pādesu baddhanisseṇikāya sāṭakaṁ bandhitvā majjhedaṇḍake udakaṁ āsiñcitabbaṁ, taṁ ubhopi koṭṭhāse pūretvā parissavati. **Ottharakaṁ** nāma[2] yaṁ udake ottharitvā ghaṭakena udakaṁ gaṇhanti, taṁ hi catūsu daṇḍakesu vatthaṁ bandhitvā udake cattāro khāṇuke nikhaṇitvā tesu bandhitvā sabbapariyante udakato mocetvā majjhe ottharitvā ghaṭena udakaṁ gaṇhanti. **Makasakuṭikā**ti cīvarakuṭikā vuccati.

260. **Abhisannakāyā**ti semhādidosussannakāyā[3]. **Aggaḷavaṭṭī** nāma dvārabāhāya samappamāṇoyeva aggaḷatthambho vuccati. Yattha tīṇi cattāri chiddāni katvā sūciyo denti. **Kapisīsakaṁ** nāma dvārabāhaṁ vijjhitvā tattha pavesito aggaḷapāsako vuccati. **Sūcikā**ti tattha majjhe chiddaṁ katvā pavesitā. **Ghaṭikā**ti upari yojitā. **Maṇḍalikaṁ kātun**ti nīcavatthukaṁ cinituṁ. **Dhūmanettan**ti dhūmanikkhamanachiddaṁ. **Vāsetun**ti gandhena vāsetuṁ. **Udakaṭṭhānan**ti[4] udakaṭṭhapanaṭṭhānaṁ. Tattha ghaṭena udakaṁ ṭhapetvā sarāvakena vaḷañcetabbaṁ. **Koṭṭhako**ti dvārakoṭṭhako.

1. Ogumbetvā (Sī, Syā, Ka)
2. Ottharikaṁ nāma (Syā)
3. Semhādidosābhisannakāyā (Syā)
4. Udakāvenanti (Sī)

ဒါရူသု ကာဠသုတ္တေန ဝိယ ဟလိဒ္ဒိသုတ္တေန သညာကရဏံ။ **အင်္ဂုလိယာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တီ**တိ သူစိမုခံ အင်္ဂုလိယာ ပဋိစ္ဆန္တိ။ **ပဋိဂ္ဂဟ**န္တိ အင်္ဂုလိကောသကံ။

၂၅၇။ **အာဝေသနဝိတ္ထကံ** နာမ ယံကိဉ္စိ ပါတိစင်္ကောဋကာဒိ။ **ဥစ္စဝတ္ထုက**န္တိ ပံသုံ အာကိရိတွာ ဥစ္စဝတ္ထုကံ ကာတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဩဂုမ္ဖေတွာ**[၁] **ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တံ ကာတု**န္တိ ဆဒနံ ဩဓုနိတွာ ဃနဒဏ္ဍကံ ကတွာ အန္တော စေဝ ဗဟိ စ မတ္တိကာယ လိမ္ပိတုန္တိ အတ္ထော။ **ဂေါဃံသိကာယာ**တိ ဝေဠုံ ဝါ ရုက္ခဒဏ္ဍံ ဝါ အန္တောကတွာ တေန သဒ္ဓိံ သံဃရိတုန္တိ အတ္ထော။ **ဗန္ဓနရဇ္ဇု**န္တိ တထာ သံဃရိတဿ ဗန္ဓနရဇ္ဇုံ။

၂၅၈။ **ကဋစ္ဆုပရိဿာဝနံ** နာမ တီသု ဒဏ္ဍကေသု ဝိနန္ဓိတွာ ကတံ။

၂၅၉။ **ယော န ဒဒေယျာ**တိ အပရိဿာဝနကဿေဝ ယော န ဒဒါတိ၊ တဿ အာပတ္တိ။ ယော ပန အတ္တနော ဟတ္ထေ ပရိဿာဝနေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ယာစတိ၊ တဿ န အကာမာ ဒါတဗ္ဗံ။ **ဒဏ္ဍပရိဿာဝန**န္တိ ရဇကာနံ ခါရပရိဿာဝနံ ဝိယ စတူသု ပါဒေသု ဗဒ္ဓနိဿေဏိကာယ သာဋကံ ဗန္ဓိတွာ မဇ္ဈေဒဏ္ဍကေ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ၊ တံ ဥဘောပိ ကောဋ္ဌာသေ ပူရေတွာ ပရိဿဝတိ။ **ဩတ္ထရကံ** နာမ[၂] ယံ ဥဒကေ ဩတ္ထရိတွာ ဃဋကေန ဥဒကံ ဂဏှန္တိ၊ တံ ဟိ စတူသု ဒဏ္ဍကေသု ဝတ္ထံ ဗန္ဓိတွာ ဥဒကေ စတ္တာရော ခါဏုကေ နိခဏိတွာ တေသု ဗန္ဓိတွာ သဗ္ဗပရိယန္တေ ဥဒကတော မောစေတွာ မဇ္ဈေ ဩတ္ထရိတွာ ဃဋေန ဥဒကံ ဂဏှန္တိ။ **မကသကုဋိကာ**တိ စီဝရကုဋိကာ ဝုစ္စတိ။

၂၆၀။ **အဘိသန္နကာယာ**တိ သေမှာဒိဒေါသုဿန္နကာယာ[၃]။ **အဂ္ဂဠဝဋ္ဋိ** နာမ ဒွါရဗာဟာယ သမပ္ပမာဏောယေဝ အဂ္ဂဠတ္ထမ္ဘော ဝုစ္စတိ။ ယတ္ထ တီဏိ စတ္တာရိ ဆိဒ္ဒါနိ ကတွာ သူစိယော ဒေန္တိ။ **ကပိသီသကံ** နာမ ဒွါရဗာဟံ ဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထ ပဝေသိတော အဂ္ဂဠပါသကော ဝုစ္စတိ။ **သူစိကာ**တိ တတ္ထ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ ပဝေသိတာ။ **ဃဋိကာ**တိ ဥပရိ ယောဇိတာ။ **မဏ္ဍလိကံ ကာတု**န္တိ နီစဝတ္ထုကံ စိနိတုံ။ **ဓူမနေတ္တ**န္တိ ဓူမနိက္ခမနဆိဒ္ဒံ။ **ဝါသေတု**န္တိ ဂန္ဓေန ဝါသေတုံ။ **ဥဒကဋ္ဌာန**န္တိ[၄] ဥဒကဋ္ဌပနဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ ဃဋေန ဥဒကံ ဌပေတွာ သရာဝကေန ဝဠဉ္စေတဗ္ဗံ။ **ကောဋ္ဌကော**တိ ဒွါရကောဋ္ဌကော။

၁-ဩဂုမ္ဗေတွာ (သီ၊ သျာ၊ က)
၂-ဩတ္ထရိကံ နာမ (သျာ)
၃-သေမှာဒိဒေါသာဘိသန္နကာယာ (သျာ)
၄-ဥဒကာဝေနန္တိ (သီ)

261. **Tisso paṭicchādiyo**ti ettha jantāgharapaṭicchādi ca udakapaṭicchādi ca parikammaṁ karontasseva vaṭṭati, sesesu abhivādanādīsu na vaṭṭati. Vatthapaṭicchādi sabbakammesu vaṭṭati. **Udakaṁ na hotī**ti nhānodakaṁ na hoti.

262. **Tulan**ti paṇṇikānaṁ viya udaka-ubbāhanakatulaṁ. **Karakaṭako** vuccati goṇe vā yojetvā hatthehi vā gahetvā dīghavarattādīhi ākaḍḍhanayantaṁ. **Cakkavaṭṭakan**ti arahaṭaghaṭiyantaṁ[1]. **Cammakhaṇḍaṁ** nāma tulāya vā karakaṭake vā yojetabbakaṁ cammabhājanaṁ. **Pākaṭā**[2] **hotī**ti aparikkhittā hoti. **Udakapuñchanī** daṇḍamayāpi visāṇamayāpi dārumayāpi vaṭṭati, tassā asati coḷakenāpi udakaṁ paccuddharituṁ vaṭṭati.

263. **Udakamātikan**ti udakassa āgamanamātikaṁ. **Nillekhajantāgharaṁ nāma** āviddhapakkhapāsakaṁ vuccati, gopānasīnaṁ upari maṇḍale pakkhapāsake ṭhapetvā katakūṭacchadanassetaṁ nāmaṁ. **Cātumāsaṁ nisīdanenā**ti nisīdanena cattāro māse na vippavasitabbanti attho.

264. **Pupphābhikiṇṇesū**ti pupphehi santhatesu. **Namatakaṁ** nāma eḷakalomehi kataṁ avāyimaṁ cammakhaṇḍaparihārena[3] ca paribhuñjitabbaṁ. **Āsittakūpadhānaṁ** nāma tambalohena vā rajatena vā katāya peḷāya etaṁ adhivacanaṁ, paṭikkhittattā pana dārumayāpi na vaṭṭati. **Maḷorikā**ti daṇḍadhārako vuccati. Yaṭṭhi-ādhārakapaṇṇādhārakapacchikapiṭṭhānipi ettheva paviṭṭhāni. Ādhārakasaṅkhepagamanato hi paṭṭhāya chiddaṁ viddhampi aviddhampi vaṭṭatiyeva. **Ekabhājane**ti ettha sace eko bhikkhu bhājanato phalaṁ vā pūvaṁ vā gahetvā gacchati, tasmiṁ apagate itarassa sesakaṁ bhuñjituṁ vaṭṭati. Itarassāpi tasmiṁ khīṇe[4] puna gahetuṁ vaṭṭati.

265. **Aṭṭhahaṅgehī**ti ettha ekekenapi aṅgena samannāgatassa antosīmāya vā nissīmaṁ gantvā nadī-ādīsu vā nikkujjituṁ vaṭṭatiyeva. Evaṁ nikkujjite pana patte tassa gehe koci deyyadhammo na

1. Araghaṭṭaghaṭiyantaṁ (Sī) arahatthaghaṭiyantaṁ (Ka)
2. Apārutā (Sī)
3. Cammakhaṇḍaparibhogena (Ka)
4. Khaṇe (Syā, Ka)

၂၆၁။ **တိဿော ပဋိစ္ဆာဒိယော**တိ ဧတ္ထ ဇန္တာဃရပဋိစ္ဆာဒိ စ ဥဒကပဋိစ္ဆာဒိ စ ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿေဝ ဝဋ္ဋတိ၊ သေသေသု အဘိဝါဒနာဒီသု န ဝဋ္ဋတိ။ ဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒိ သဗ္ဗကမ္မေသု ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဒကံ န ဟောတီ**တိ နှာနောဒကံ န ဟောတိ။

၂၆၂။ **တုလ**န္တိ ပဏ္ဏိကာနံ ဝိယ ဥဒကဥဗ္ဗာဟနကတုလံ။ **ကရကဋကော** ဝုစ္စတိ ဂေါဏေ ဝါ ယောဇေတွာ ဟတ္ထေဟိ ဝါ ဂဟေတွာ ဒီဃဝရတ္တာဒီဟိ အာကဍ္ဎနယန္တံ။ **စက္ကဝဋ္ဋက**န္တိ အရဟဋဃဋိယန္တံ[၁]။ **စမ္မခဏ္ဍံ** နာမ တုလာယ ဝါ ကရကဋကေ ဝါ ယောဇေတဗ္ဗကံ စမ္မဘာဇနံ။ **ပါကဋာ**[၂] **ဟောတီ**တိ အပရိက္ခိတ္တာ ဟောတိ။ **ဥဒကပုဉ္ဆနီ** ဒဏ္ဍမယာပိ ဝိသာဏမယာပိ ဒါရုမယာပိ ဝဋ္ဋတိ၊ တဿာ အသတိ စောဠကေနာပိ ဥဒကံ ပစ္စုဒ္ဓရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၃။ **ဥဒကမာတိက**န္တိ ဥဒကဿ အာဂမနမာတိကံ။ **နိလ္လေခဇန္တာဃရံ** နာမ အာဝိဒ္ဓပက္ခပါသကံ ဝုစ္စတိ၊ ဂေါပါနသီနံ ဥပရိ မဏ္ဍလေ ပက္ခပါသကေ ဌပေတွာ ကတကူဋစ္ဆဒနဿေတံ နာမံ။ **စာတုမာသံ နိသီဒနေနာ**တိ နိသီဒနေန စတ္တာရော မာသေ န ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၂၆၄။ **ပုပ္ဖါဘိကိဏ္ဏေသူ**တိ ပုပ္ဖေဟိ သန္ထတေသု။ **နမတကံ** နာမ ဧဠကလောမေဟိ ကတံ အဝါယိမံ စမ္မခဏ္ဍပရိဟာရေန[၃] စ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **အာသိတ္တကူပဓာနံ** နာမ တမ္ဗလောဟေန ဝါ ရဇတေန ဝါ ကတာယ ပေဠာယ ဧတံ အဓိဝစနံ၊ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပန ဒါရုမယာပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **မဠောရိကာ**တိ ဒဏ္ဍာဓာရကော ဝုစ္စတိ။ ယဋ္ဌိအာဓာရကပဏ္ဏာဓာရကပစ္ဆိကပိဋ္ဌာနိပိ ဧတ္ထေဝ ပဝိဋ္ဌာနိ။ အာဓာရကသင်္ခေပဂမနတော ဟိ ပဋ္ဌာယ ဆိဒ္ဒံ ဝိဒ္ဓမ္ပိ အဝိဒ္ဓမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ဧကဘာဇနေ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဧကော ဘိက္ခု ဘာဇနတော ဖလံ ဝါ ပူဝံ ဝါ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မိံ အပဂတေ ဣတရဿ သေသကံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣတရဿာပိ တသ္မိံ ခီဏေ[၄] ပုန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၅။ **အဋ္ဌဟင်္ဂေဟီ**တိ ဧတ္ထ ဧကေကေနပိ အင်္ဂေန သမန္နာဂတဿ အန္တောသီမာယ ဝါ နိဿီမံ ဂန္တွာ နဒီအာဒီသု ဝါ နိက္ကုဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဧဝံ နိက္ကုဇ္ဇိတေ ပန ပတ္တေ တဿ ဂေဟေ ကောစိ ဒေယျဓမ္မော န

၁-အရဃဋ္ဋဃဋိယန္တံ (သီ) အရဟတ္ထဃဋိယန္တံ (က)
၂-အပါရုတာ (သီ)
၃-စမ္မခဏ္ဍပရိဘောဂေန (က)
၄-ခဏေ (သျာ၊ က)

gahetabbo, "asukassa gehe bhikkhaṁ mā gaṇhitthā"ti aññesu vihāresupi pesetabbaṁ. Ukkujjanakāle pana yāvatatiyaṁ yācāpetvā hatthapāsaṁ vijahāpetvā ñattidutiyakammena ukkujjitabbo.

268. **Purakkhatvā**ti aggato katvā. **Saṁharantū**ti saṁhariyantu. **Celapaṭikan**ti celasantharaṁ. So kira "sace ahaṁ puttaṁ lacchāmi, akkamissati me Bhagavā celapaṭikan"ti iminā ajjhāsayena santhari, abhabbo cesa puttalābhāya, tasmā Bhagavā na akkami. Yadi akkameyya, pacchā puttaṁ alabhanto "nāyaṁ sabbaññū"ti diṭṭhiṁ gaṇheyya, idaṁ tāva Bhagavato anakkamane kāraṇaṁ. Yasmā pana bhikkhūpi ye ajānantā akkameyyuṁ, te gihīnaṁ paribhūtā bhaveyyuṁ, tasmā bhikkhū paribhavato mocetuṁ sikkhāpadaṁ paññapesi, idaṁ sikkhāpadapaññāpane kāraṇaṁ.

Maṅgalatthāya yāciyamānenāti apagatagabbhā vā hotu garugabbhā vā, evarūpesu ṭhānesu maṅgalatthāya yāciyamānena akkamituṁ vaṭṭati. **Dhotapādakaṁ** nāma pādadhovanaṭṭhāne dhotehi pādehi akkamanatthāya paccattharaṇaṁ atthataṁ hoti, taṁ akkamituṁ vaṭṭati.

269. **Katakaṁ** nāma padumakaṇṇikākāraṁ pādaghaṁsanatthaṁ kaṇṭake uṭṭhāpetvā kataṁ, taṁ vaṭṭaṁ vā hotu caturassādibhedaṁ vā, bāhulikānuyogattā paṭikkhittameva, neva paṭiggahetuṁ, na paribhuñjituṁ vaṭṭati. **Sakkharā**ti pāsāṇo vuccati, pāsāṇapheṇakopi vaṭṭati. **Vidhūpanan**ti bījanī vuccati. Tālavaṇṭaṁ pana tālapaṇṇehi vā kataṁ hotu veḷudantavilīvehi vā morapiñchehi vā cammavikatīhi vā, sabbaṁ vaṭṭati. **Makasabījanī** dantamayavisāṇamayadaṇḍakāpi vaṭṭati. Vākamayabījaniyā ketakapārohakuntālapaṇṇādimayāpi[1] saṅgahitā.

270. **Gilānassa chattan**ti ettha yassa kāyaḍāho vā pittakopo vā hoti, cakkhu vā dubbalaṁ, añño vā koci ābādho vinā chattena uppajjati, tassa gāme vā araññe vā chattaṁ vaṭṭati. Vasse pana cīvaraguttatthaṁ vāḷamigacorabhayesu ca attaguttatthampi vaṭṭati. Ekapaṇṇacchattaṁ pana sabbattheva vaṭṭati.

1. ...kandalapaṇṇādimayāpi (Sī) ...kaṇḍalapaṇṇādimayāpi (Syā)

ဂဟေတဗ္ဗော၊ "အသုကဿ ဂေဟေ ဘိက္ခံ မာ ဂဏှိတ္ထာ"တိ အညေသု ဝိဟာရေသုပိ ပေသေတဗ္ဗံ။ ဥက္ကုဇ္ဇနကာလေ ပန ယာဝတတိယံ ယာစာပေတွာ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟာပေတွာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေန ဥက္ကုဇ္ဇိတဗ္ဗော။

၂၆၈။ **ပုရက္ခတွာ**တိ အဂ္ဂတော ကတွာ။ **သံဟရန္တူ**တိ သံဟရိယန္တု။ **စေလပဋိက**န္တိ စေလသန္ထရံ။ သော ကိရ "သစေ အဟံ ပုတ္တံ လစ္ဆာမိ၊ အက္ကမိဿတိ မေ ဘဂဝါ စေလပဋိက"န္တိ ဣမိနာ အဇ္ဈာသယေန သန္ထရိ၊ အဘဗ္ဗော စေသ ပုတ္တလာဘာယ၊ တသ္မာ ဘဂဝါ န အက္ကမိ။ ယဒိ အက္ကမေယျ၊ ပစ္ဆာ ပုတ္တံ အလဘန္တော "နာယံ သဗ္ဗညူ"တိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှေယျ၊ ဣဒံ တာဝ ဘဂဝတော အနက္ကမနေ ကာရဏံ။ ယသ္မာ ပန ဘိက္ခူပိ ယေ အဇာနန္တာ အက္ကမေယျုံ၊ တေ ဂိဟီနံ ပရိဘူတာ ဘဝေယျုံ၊ တသ္မာ ဘိက္ခူ ပရိဘဝတော မောစေတုံ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒပညာပနေ ကာရဏံ။

မင်္ဂလတ္ထာယ ယာစိယမာနေနာတိ အပဂတဂဗ္ဘာ ဝါ ဟောတု ဂရုဂဗ္ဘာ ဝါ၊ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု မင်္ဂလတ္ထာယ ယာစိယမာနေန အက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဓောတပါဒကံ** နာမ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ ဓောတေဟိ ပါဒေဟိ အက္ကမနတ္ထာယ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္ထတံ ဟောတိ၊ တံ အက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၉။ **ကတကံ** နာမ ပဒုမကဏ္ဏိကာကာရံ ပါဒဃံသနတ္ထံ ကဏ္ဋကေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကတံ၊ တံ ဝဋ္ဋံ ဝါ ဟောတု စတုရဿာဒိဘေဒံ ဝါ၊ ဗာဟုလိကာနုယောဂတ္တာ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ၊ နေဝ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ, န ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သက္ခရာ**တိ ပါသာဏော ဝုစ္စတိ၊ ပါသာဏဖေဏကောပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိဓူပန**န္တိ ဗီဇနီ ဝုစ္စတိ။ တာလဝဏ္ဋံ ပန တာလပဏ္ဏေဟိ ဝါ ကတံ ဟောတု ဝေဠုဒန္တဝိလီဝေဟိ ဝါ မောရပိဉ္ဆေဟိ ဝါ စမ္မဝိကတီဟိ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ **မကသဗီဇနီ** ဒန္တမယဝိသာဏမယဒဏ္ဍကာပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဝါကမယဗီဇနိယာ ကေတကပါရောဟကုန္တာလပဏ္ဏာဒိမယာပိ[၁] သင်္ဂဟိတာ။

၂၇၀။ **ဂိလာနဿ ဆတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ ယဿ ကာယဍာဟော ဝါ ပိတ္တကောပေါ ဝါ ဟောတိ, စက္ခု ဝါ ဒုဗ္ဗလံ၊ အညော ဝါ ကောစိ အာဗာဓော ဝိနာ ဆတ္တေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဂါမေ ဝါ အရညေ ဝါ ဆတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝဿေ ပန စီဝရဂုတ္တတ္ထံ ဝါဠမိဂစောရဘယေသု စ အတ္တဂုတ္တတ္ထမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ ပန သဗ္ဗတ္ထေဝ ဝဋ္ဋတိ။

၁-...ကန္ဒလပဏ္ဏာဒိမယာပိ (သီ) ကဏ္ဍလပဏ္ဏာဒိမယာပိ (သျာ)

Asissāti asi assa. **Vijjotalatī**ti vijjotati. **Daṇḍasammuti**nti ettha pamāṇayutto catuhatthoyeva daṇḍo sammannitvā dātabbo, tato ūnātiritto vināpi sammutiyā sabbesaṁ vaṭṭati. Sikkā pana agilānassa na vaṭṭati, gilānassāpi sammannitvāva dātabbā.

273. **Romanthakassā**ti ettha ṭhapetvā romanthakaṁ sesānaṁ āgataṁ uggāraṁ mukhe sandhāretvā gilantānaṁ āpatti. Sace pana asandhāritameva paragalaṁ gacchati, vaṭṭati.

Yaṁ diyyamānanti yaṁ dāyakehi diyyamānaṁ paṭiggahitabhājanato bahi patitaṁ, taṁ bhikkhunā sāmaṁ gahetvā paribhuñjituṁ anujānāmīti attho. Idaṁ Bhojanavagge vaṇṇitameva.

274. **Kuppaṁ karissāmī**ti saddaṁ karissāmi. Nakhādīhi nakhacchedane āpatti natthi, anurakkhaṇatthaṁ pana nakhacchedanaṁ anuññātaṁ. **Vīsatimaṭṭhan**ti vīsatipi nakhe likhitamaṭṭhe kārāpenti. **Malamattan**ti nakhato malamattaṁ apakaḍḍhituṁ anujānāmīti attho.

275. **Khurasipāṭikan**ti khurakosakaṁ. **Massuṁ kappāpentī**ti kattariyā massuṁ chedāpenti. **Massuṁ vaḍḍhāpentī**ti massuṁ dīghaṁ kārenti. **Golomikan**ti hanukamhi dīghaṁ katvā ṭhapitaṁ eḷakamassu vuccati. **Caturassakan**ti catukoṇaṁ. **Parimukhan**ti ure lomasaṁharaṇaṁ[1]. **Aḍḍhadukan**ti udare lomarājiṭṭhapanaṁ. **Āpatti dukkaṭassā**ti massukappāpanādīsu sabbattha āpatti dukkaṭassa. **Ābādhappaccayā sambādhe loman**ti gaṇḍavanarudhi-ādi-ābādhappaccayā. **Kattarikāyā**ti gaṇḍavaṇarudhisīsarogābādhappaccayā. Sakkharādīhi nāsikālomaggāhāpane āpatti natthi, anurakkhaṇatthaṁ pana saṇḍāso anuññāto. **Na bhikkhave palitaṁ gāhāpetabban**ti ettha yaṁ bhamukāya vā nalāṭe vā dāṭhikāya vā uggantvā bībhacchaṁ ṭhitaṁ, tādisaṁ lomaṁ palitaṁ vā apalitaṁ vā gāhāpetuṁ vaṭṭati.

277. **Kaṁsapattharikā**ti kaṁsabhaṇḍavāṇijā. **Bandhanamattan**ti vāsi kattarayaṭṭhi-ādīnaṁ bandhanamattaṁ.

1. Lomarājisaṁharaṇaṁ (Syā)

အသိဿာတိ အသိ အဿ။ **ဝိဇ္ဇောတလတီ**တိ ဝိဇ္ဇောတတိ။ **ဒဏ္ဍသမ္မုတိ**န္တိ ဧတ္ထ ပမာဏယုတ္တော စတုဟတ္ထောယေဝ ဒဏ္ဍော သမ္မန္နိတွာ ဒါတဗ္ဗော၊ တတော ဦနာတိရိတ္တော ဝိနာပိ သမ္မုတိယာ သဗ္ဗေသံ ဝဋ္ဋတိ။ သိက္ကာ ပန အဂိလာနဿ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဂိလာနဿာပိ သမ္မန္နိတွာဝ ဒါတဗ္ဗာ။

၂၇၃။ **ရောမန္ထကဿာ**တိ ဧတ္ထ ဌပေတွာ ရောမန္ထကံ သေသာနံ အာဂတံ ဥဂ္ဂါရံ မုခေ သန္ဓာရေတွာ ဂိလန္တာနံ အာပတ္တိ။ သစေ ပန အသန္ဓာရိတမေဝ ပရဂလံ ဂစ္ဆတိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ယံ ဒိယျမာနန္တိ ယံ ဒါယကေဟိ ဒိယျမာနံ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဇနတော ဗဟိ ပတိတံ၊ တံ ဘိက္ခုနာ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဘောဇနဝဂ္ဂေ ဝဏ္ဏိတမေဝ။

၂၇၄။ **ကုပ္ပံ ကရိဿာမီ**တိ သဒ္ဒံ ကရိဿာမိ။ နခါဒီဟိ နခစ္ဆေဒနေ အာပတ္တိ နတ္ထိ၊ အနုရက္ခဏတ္ထံ ပန နခစ္ဆေဒနံ အနုညာတံ။ **ဝီသတိမဋ္ဌ**န္တိ ဝီသတိပိ နခေ လိခိတမဋ္ဌေ ကာရာပေန္တိ။ **မလမတ္တ**န္တိ နခတော မလမတ္တံ အပကဍ္ဎိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

၂၇၅။ **ခုရသိပါဋိက**န္တိ ခုရကောသကံ။ **မဿုံ ကပ္ပါပေန္တီ**တိ ကတ္တရိယာ မဿုံ ဆေဒါပေန္တိ။ **မဿုံ ဝဍ္ဎာပေန္တီ**တိ မဿုံ ဒီဃံ ကာရေန္တိ။ **ဂေါလောမိက**န္တိ ဟနုကမှိ ဒီဃံ ကတွာ ဌပိတံ ဧဠကမဿု ဝုစ္စတိ။ **စတုရဿက**န္တိ စတုကောဏံ။ **ပရိမုခ**န္တိ ဥရေ လောမသံဟရဏံ[1]။ **အဍ္ဎဒုက**န္တိ ဥဒရေ လောမရာဇိဋ္ဌပနံ။ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ မဿုကပ္ပါပနာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ **အာဗာဓပ္ပစ္စယာ သမ္ဗာဓေ လောမ**န္တိ ဂဏ္ဍဝနရုဓိအာဒိအာဗာဓပ္ပစ္စယာ။ **ကတ္တရိကာယာ**တိ ဂဏ္ဍဝဏရုဓိသီသရောဂါဗာဓပ္ပစ္စယာ။ သက္ခရာဒီဟိ နာသိကာလောမဂ္ဂါဟာပနေ အာပတ္တိ နတ္ထိ၊ အနုရက္ခဏတ္ထံ ပန သဏ္ဍာသော အနုညာတော။ **န ဘိက္ခဝေ ပလိတံ ဂါဟာပေတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ယံ ဘမုကာယ ဝါ နလာဋေ ဝါ ဒါဌိကာယ ဝါ ဥဂ္ဂန္တွာ ဗီဘစ္ဆံ ဌိတံ၊ တာဒိသံ လောမံ ပလိတံ ဝါ အပလိတံ ဝါ ဂါဟာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၇။ **ကံသပတ္ထရိကာ**တိ ကံသဘဏ္ဍဝါဏိဇာ။ **ဗန္ဓနမတ္တ**န္တိ ဝါသိကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနံ ဗန္ဓနမတ္တံ။

၁-လောမရာဇိသံဟရဏံ (သျာ)

278. **Na bhikkhave akāyabandhanenā**ti ettha abandhitvā nikkhamantena yattha sarati, tattha bandhitabbaṁ. Āsanasālāya bandhissāmīti gantuṁ vaṭṭati. Saritvā yāva na bandhati, na tāva piṇḍāya caritabbaṁ. **Kalābukaṁ** nāma bahurajjukaṁ. **Deḍḍubhakaṁ** nāma udakasappasīsasadisaṁ. **Murajaṁ** nāma murajavaṭṭisaṇṭhānaṁ veṭhetvā kataṁ. **Maddavīṇaṁ** nāma pāmaṅgasaṇṭhānaṁ. Īdisaṁ hi ekampi na vaṭṭati, pageva bahūni. **Paṭṭikaṁ sūkarantakan**ti ettha pakativītā vā macchakaṇṭakavāyimā vā paṭṭikā vaṭṭati, sesā kuñjaracchikādibhedā na vaṭṭanti. **Sūkarantakaṁ** nāma kuñjikākosakasaṇṭhānaṁ hoti, ekarajjukaṁ pana muddikakāyabandhanañca sūkarantakaṁ anulometi. **Anujānāmi bhikkhave murajaṁ maddavīṇan**ti idaṁ dasāsuyeva anuññātaṁ. Pāmaṅgadasā cettha catunnaṁ upari na vaṭṭati. **Sobhaṇaṁ**[1] nāma veṭhetvā mukhavaṭṭisibbanaṁ. **Guṇakaṁ** nāma mudiṅgasaṇṭhānena sibbanaṁ. Evaṁ sibbitā hi antā thirā honti. **Pavananto**ti pāsanto vuccati.

280. **Hatthisoṇḍakaṁ** nāma nābhimūlato hatthisoṇḍasaṇṭhānaṁ olambakaṁ katvā nivatthaṁ coḷika-itthīnaṁ nivāsanaṁ[2] viya. **Macchavāḷakaṁ** nāma ekato dasantaṁ ekato pāsantaṁ olambetvā nivatthaṁ. **Catukaṇṇakaṁ** nāma upari dve, heṭṭhato dveti evaṁ cattāro kaṇṇe dassetvā nivatthaṁ. **Tālavaṇṭakaṁ** nāma tālavaṇṭākārena sāṭakaṁ olambetvā nivāsanaṁ. **Satavalikaṁ**[3] nāma dīghasāṭakaṁ anekakkhattuṁ obhañjitvā ovaṭṭikaṁ karontena nivatthaṁ, vāmadakkhiṇapassesu vā nirantaraṁ valiyo dassetvā nivatthaṁ. Sace pana jāṇuto paṭṭhāya ekā vā dve vā valiyo paññāyanti, vaṭṭati.

Saṁvelliyaṁ nivāsentīti mallakammakārādayo viya kacchaṁ bandhitvā nivāsenti, evaṁ nivāsetuṁ gilānassapi maggappaṭipannassapi na vaṭṭati. Yampi maggaṁ gacchantā ekaṁ vā dve vā koṇe ukkhipitvā antaravāsakassa upari laggenti, anto vā ekaṁ kāsāvaṁ tathā nivāsetvā bahi aparaṁ nivāsenti, sabbaṁ na vaṭṭati. Gilāno pana anto kāsāvassa ovaṭṭikaṁ dassetvā aparaṁ upari nivāsetuṁ labhati. Agilānena dve nivāsentena

1. Sobhakaṁ (Sī, Syā) 2. Coḷakitthinivāsanaṁ (Sī) coḷaka-itthīnaṁ nivāsanaṁ (Syā)
3. Satavallikaṁ (Syā, Ka)

၂၇၈။ **န ဘိက္ခဝေ အကာယဗန္ဓနေနာ**တိ ဧတ္ထ အဗန္ဓိတွာ နိက္ခမန္တေန ယတ္ထ သရတိ၊ တတ္ထ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ အာသနသာလာယ ဗန္ဓိဿာမီတိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သရိတွာ ယာဝ န ဗန္ဓတိ၊ န တာဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ။ **ကလာဗုကံ** နာမ ဗဟုရဇ္ဇုကံ။ **ဒေဍ္ဍုဘကံ** နာမ ဥဒကသပ္ပသီသသဒိသံ။ **မုရဇံ** နာမ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကတံ။ **မဒ္ဒဝီဏံ** နာမ ပါမင်္ဂသဏ္ဌာနံ။ ဤဒိသံ ဟိ ဧကမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပဂေဝ ဗဟူနိ။ **ပဋ္ဋိကံ သူကရန္တက**န္တိ ဧတ္ထ ပကတိဝီတာ ဝါ မစ္ဆကဏ္ဋကဝါယိမာ ဝါ ပဋ္ဋိကာ ဝဋ္ဋတိ၊ သေသာ ကုဉ္ဇရစ္ဆိကာဒိဘေဒါ န ဝဋ္ဋန္တိ။ **သူကရန္တကံ** နာမ ကုဉ္စိကာကောသကသဏ္ဌာနံ ဟောတိ၊ ဧကရဇ္ဇုကံ ပန မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနဉ္စ သူကရန္တကံ အနုလောမေတိ။ **အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏ**န္တိ ဣဒံ ဒသာသုယေဝ အနုညာတံ။ ပါမင်္ဂဒသာ စေတ္ထ စတုန္နံ ဥပရိ န ဝဋ္ဋတိ။ **သောဘဏံ**[1] နာမ ဝေဌေတွာ မုခဝဋ္ဋိသိဗ္ဗနံ။ **ဂုဏကံ** နာမ မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနေန သိဗ္ဗနံ။ ဧဝံ သိဗ္ဗိတာ ဟိ အန္တာ ထိရာ ဟောန္တိ။ **ပဝနန္တော**တိ ပါသန္တော ဝုစ္စတိ။

၂၈၀။ **ဟတ္ထိသောဏ္ဍကံ** နာမ နာဘိမူလတော ဟတ္ထိသောဏ္ဍသဏ္ဌာနံ ဩလမ္ဗကံ ကတွာ နိဝတ္ထံ စောဠိကဣတ္ထီနံ နိဝါသနံ[2] ဝိယ။ **မစ္ဆဝါဠကံ** နာမ ဧကတော ဒသန္တံ ဧကတော ပါသန္တံ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝတ္ထံ။ **စတုကဏ္ဏကံ** နာမ ဥပရိ ဒွေ၊ ဟေဋ္ဌတော ဒွေတိ ဧဝံ စတ္တာရော ကဏ္ဏေ ဒဿေတွာ နိဝတ္ထံ။ **တာလဝဏ္ဋကံ** နာမ တာလဝဏ္ဋာကာရေန သာဋကံ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝါသနံ။ **သတဝလိကံ**[3] နာမ ဒီဃသာဋကံ အနေကက္ခတ္တုံ ဩဘဉ္ဇိတွာ ဩဝဋ္ဋိကံ ကရောန္တေန နိဝတ္ထံ၊ ဝါမဒက္ခိဏပဿေသု ဝါ နိရန္တရံ ဝလိယော ဒဿေတွာ နိဝတ္ထံ။ သစေ ပန ဇာဏုတော ပဋ္ဌာယ ဧကာ ဝါ ဒွေ ဝါ ဝလိယော ပညာယန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

သံဝေလ္လိယံ နိဝါသေန္တီတိ မလ္လကမ္မကာရာဒယော ဝိယ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ နိဝါသေန္တိ၊ ဧဝံ နိဝါသေတုံ ဂိလာနဿပိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ယမ္ပိ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ကောဏေ ဥက္ခိပိတွာ အန္တရဝါသကဿ ဥပရိ လဂ္ဂေန္တိ၊ အန္တော ဝါ ဧကံ ကာသာဝံ တထာ နိဝါသေတွာ ဗဟိ အပရံ နိဝါသေန္တိ၊ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂိလာနော ပန အန္တော ကာသာဝဿ ဩဝဋ္ဋိကံ ဒဿေတွာ အပရံ ဥပရိ နိဝါသေတုံ လဘတိ။ အဂိလာနေန ဒွေ နိဝါသေန္တေန

၁-သောဘကံ (သီ၊ သျာ) ၂-စောဠကိတ္ထိနိဝါသနံ (သီ) စောဠကဣတ္ထီနံ နိဝါသနံ (သျာ)
၃-သတဝလ္လိကံ (သျာ၊ က)

saguṇaṁ katvā nivāsetabbāni. Iti yañca idha paṭikkhittaṁ, yañca sekhiyavaṇṇanāyaṁ, taṁ sabbaṁ vajjetvā nibbikāraṁ timaṇḍalaṁ paṭicchādentena parimaṇḍalaṁ nivāsetabbaṁ, yaṁkiñci vikāraṁ karonto dukkaṭā na muccati. "Na bhikkhave gihipārutaṁ pārupitabban"ti evaṁ paṭikkhittaṁ gihipārutaṁ apārupitvā ubho kaṇṇe samaṁ katvā pārupanaṁ parimaṇḍalapārupanaṁ nāma, taṁ pārupitabbaṁ.

Tattha yaṁkiñci setapaṭipārutaṁ paribbājakapārutaṁ ekasāṭakapārutaṁ soṇḍapārutaṁ antepurikapārutaṁ mahājeṭṭhakapārutaṁ kuṭipavesakapārutaṁ brāhmaṇapārutaṁ pāḷikārakapārutanti evamādi parimaṇḍalalakkhaṇato aññathā pārutaṁ, sabbametaṁ gihipārutaṁ nāma. Tasmā yathā setapaṭā aḍḍhapālakanigaṇṭhā pārupanti, yathā ca ekacce paribbājakā uraṁ vivaritvā dvīsu aṁsakūṭesu pāvuraṇaṁ ṭhapenti, yathā ca ekasāṭakā manussā nivatthasāṭakassa ekenantena piṭṭhiṁ pārupitvā ubho kaṇṇe ubhosu aṁsakūṭesu ṭhapenti, yathā ca surāsoṇḍādayo sāṭakena gīvaṁ parikkhipantā ubho ante udare vā olambenti, piṭṭhiyaṁ vā khipanti, yathā ca antepurikāyo akkhitārakamattaṁ dassetvā oguṇṭhikaṁ pārupanti, yathā ca mahājeṭṭhā dīghasāṭakaṁ nivāsetvā tasseva ekenantena sakalasarīraṁ pārupanti, yathā ca kassakā khettakuṭiṁ pavisantā sāṭakaṁ paliveṭhetvā upakacchake pakkhipitvā tasseva ekenantena sarīraṁ pārupanti, yathā ca brāhmaṇā ubhinnaṁ upakacchakānaṁ antarena sāṭakaṁ pavesetvā aṁsakūṭesu pakkhipanti[1], yathā ca pāḷikārako bhikkhu ekaṁsapārupanena pārutaṁ vāmabāhaṁ vivaritvā cīvaraṁ aṁsakūṭaṁ āropeti, evaṁ apārupitvā sabbepi ete aññe ca evarūpe pārupanadose vajjetvā nibbikāraṁ parimaṇḍalaṁ pārupitabbaṁ. Tathā apārupitvā ārāme vā antaraghare vā anādarena yaṁkiñci vikāraṁ karontassa dukkaṭaṁ.

281. **Muṇḍavaṭṭī**ti yathā rañño kuhiñci gacchato parikkhārabhaṇḍavahanamanussāti adhippāyo. **Antarākājan**ti majjhe laggetvā dvīhi vahitabbakāraṁ.

1. Pārupanti (Ka)

သဂုဏံ ကတွာ နိဝါသေတဗ္ဗာနိ။ ဣတိ ယဉ္စ ဣဓ ပဋိက္ခိတ္တံ, ယဉ္စ သေခိယဝဏ္ဏနာယံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဝဇ္ဇေတွာ နိဗ္ဗိကာရံ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတဗ္ဗံ၊ ယံကိဉ္စိ ဝိကာရံ ကရောန္တော ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတိ။ "န ဘိက္ခဝေ ဂိဟိပါရုတံ ပါရုပိတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ ပဋိက္ခိတ္တံ ဂိဟိပါရုတံ အပါရုပိတွာ ဥဘော ကဏ္ဏေ သမံ ကတွာ ပါရုပနံ ပရိမဏ္ဍလပါရုပနံ နာမ၊ တံ ပါရုပိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ယံကိဉ္စိ သေတပဋပါရုတံ ပရိဗ္ဗာဇကပါရုတံ ဧကသာဋကပါရုတံ သောဏ္ဍပါရုတံ အန္တေပုရိကပါရုတံ မဟာဇေဋ္ဌကပါရုတံ ကုဋိပဝေသကပါရုတံ ဗြာဟ္မဏပါရုတံ ပါဠိကာရကပါရုတန္တိ ဧဝမာဒိ ပရိမဏ္ဍလလက္ခဏတော အညထာ ပါရုတံ၊ သဗ္ဗမေတံ ဂိဟိပါရုတံ နာမ။ တသ္မာ ယထာ သေတပဋာ အဍ္ဎပါလကနိဂဏ္ဌာ ပါရုပန္တိ၊ ယထာ စ ဧကစ္စေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဥရံ ဝိဝရိတွာ ဒွီသု အံသကူဋေသု ပါဝုရဏံ ဌပေန္တိ၊ ယထာ စ ဧကသာဋကာ မနုဿာ နိဝတ္ထသာဋကဿ ဧကေနန္တေန ပိဋ္ဌိံ ပါရုပိတွာ ဥဘော ကဏ္ဏေ ဥဘောသု အံသကူဋေသု ဌပေန္တိ၊ ယထာ စ သုရာသောဏ္ဍာဒယော သာဋကေန ဂီဝံ ပရိက္ခိပန္တာ ဥဘော အန္တေ ဥဒရေ ဝါ ဩလမ္ဗေန္တိ၊ ပိဋ္ဌိယံ ဝါ ခိပန္တိ၊ ယထာ စ အန္တေပုရိကာယော အက္ခိတာရကမတ္တံ ဒဿေတွာ ဩဂုဏ္ဌိကံ ပါရုပန္တိ၊ ယထာ စ မဟာဇေဋ္ဌာ ဒီဃသာဋကံ နိဝါသေတွာ တဿေဝ ဧကေနန္တေန သကလသရီရံ ပါရုပန္တိ၊ ယထာ စ ကဿကာ ခေတ္တကုဋိံ ပဝိသန္တာ သာဋကံ ပလိဝေဌေတွာ ဥပကစ္ဆကေ ပက္ခိပိတွာ တဿေဝ ဧကေနန္တေန သရီရံ ပါရုပန္တိ၊ ယထာ စ ဗြာဟ္မဏာ ဥဘိန္နံ ဥပကစ္ဆကာနံ အန္တရေန သာဋကံ ပဝေသေတွာ အံသကူဋေသု ပက္ခိပန္တိ[၁]၊ ယထာ စ ပါဠိကာရကော ဘိက္ခု ဧကံသပါရုပနေန ပါရုတံ ဝါမဗာဟံ ဝိဝရိတွာ စီဝရံ အံသကူဋံ အာရောပေတိ၊ ဧဝံ အပါရုပိတွာ သဗ္ဗေပိ ဧတေ အညေ စ ဧဝရူပေ ပါရုပနဒေါသေ ဝဇ္ဇေတွာ နိဗ္ဗိကာရံ ပရိမဏ္ဍလံ ပါရုပိတဗ္ဗံ။ တထာ အပါရုပိတွာ အာရာမေ ဝါ အန္တရဃရေ ဝါ အနာဒရေန ယံကိဉ္စိ ဝိကာရံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၂၈၁။ **မုဏ္ဍဝဋ္ဋီ**တိ ယထာ ရညော ကုဟိဉ္စိ ဂစ္ဆတော ပရိက္ခာရဘဏ္ဍဝဟနမနုဿာတိ အဓိပ္ပါယော။ **အန္တရာကာဇ**န္တိ မဇ္ဈေ လဂ္ဂေတွာ ဒွီဟိ ဝဟိတဗ္ဗဘာရံ။

၁-ပါရုပန္တိ (က)

282. **Acakkhussan**ti cakkhūnaṁ hitaṁ na hoti, parihāniṁ janeti. **Nacchādetī**ti na ruccati. **Aṭṭhaṅgulaparaman**ti manussānaṁ pamāṇaṅgulena aṭṭhaṅgulaparamaṁ. **Atimaṭāhakan**ti atikhuddakaṁ.

283. **Dāyaṁ ālimpentī**ti tiṇavanādīsu aggiṁ denti. **Paṭaggin**ti paṭi-aggiṁ. **Parittan**ti appaharitakaraṇena vā parikhākhaṇanena vā parittāṇaṁ. Ettha pana anupasampanne sati sayaṁ aggiṁ dātuṁ na labhati, asati aggimpi dātuṁ labhati, bhūmiṁ tacchetvā tiṇānipi harituṁ, parikhampi khaṇituṁ, allasākhaṁ bhañjitvāpi aggiṁ nibbāpetuṁ labhati, senāsanaṁ pattaṁ vā appattaṁ vā tathā nibbāpetuṁ labhatiyeva. Udakena pana kappiyeneva labhati, na itarena.

284. **Sati karaṇīye**ti sukkhakaṭṭhādiggahaṇakicce sati. **Porisiyan**ti purisappamāṇaṁ. **Āpadāsū**ti vāḷamigādayo vā disvā maggamūḷho vā disā oloketukāmo hutvā davaḍāhaṁ vā udakoghaṁ vā āgacchantaṁ disvā evarūpāsu āpadāsu ati-uccampi rukkhaṁ ārohituṁ vaṭṭati.

285. **Kalyāṇavākkaraṇā**ti madhurasaddā. **Chandaso āropemā**ti vedaṁ viya Sakkatabhāsāya vācanāmaggaṁ āropema. **Sakāya niruttiyā**ti ettha sakā nirutti nāma Sammāsambuddhena vuttappakāro māgadhiko vohāro.

286. **Lokāyataṁ** nāma sabbaṁ ucchiṭṭhaṁ sabbaṁ anucchiṭṭhaṁ, seto kāko, kāḷo bako iminā ca iminā ca kāraṇenāti evamādiniratthakakāraṇapaṭisaṁyuttaṁ titthiyasatthaṁ.

288. **Antarā ahosī**ti antaritā ahosi paṭicchannā.

289. **Ābādhappaccayā**ti yassa ābādhassa lasuṇaṁ bhesajjaṁ, tappaccayāti attho.

290. **Passāvapādukan**ti ettha pādukā iṭṭhakāhipi silāhipi dārūhipi kātuṁ vaṭṭati. **Vaccapādukāya**pi eseva nayo. **Pariveṇan**ti vaccakuṭiparikkhepabbhantaraṁ.

၂၈၂။ **အစက္ခုဿ**န္တိ စက္ခူနံ ဟိတံ န ဟောတိ၊ ပရိဟာနိံ ဇနေတိ။ **နစ္ဆာဒေတီ**တိ န ရုစ္စတိ။ **အဋ္ဌင်္ဂုလပရမ**န္တိ မနုဿာနံ ပမာဏင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ။ **အတိမဋ္ဋာဟက**န္တိ အတိခုဒ္ဒကံ။

၂၈၃။ **ဒါယံ အာလိမ္ပေန္တီ**တိ တိဏဝနာဒီသု အဂ္ဂိံ ဒေန္တိ။ **ပဋဂ္ဂိ**န္တိ ပဋိအဂ္ဂိံ။ **ပရိတ္တ**န္တိ အပ္ပဟရိတကရဏေန ဝါ ပရိခါခဏနေန ဝါ ပရိတ္တာဏံ။ ဧတ္ထ ပန အနုပသမ္ပန္နေ သတိ သယံ အဂ္ဂိံ ဒါတုံ န လဘတိ၊ အသတိ အဂ္ဂိမ္ပိ ဒါတုံ လဘတိ၊ ဘူမိံ တစ္ဆေတွာ တိဏာနိပိ ဟရိတုံ, ပရိခမ္ပိ ခဏိတုံ, အလ္လသာခံ ဘဉ္ဇိတွာပိ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗာပေတုံ လဘတိ၊ သေနာသနံ ပတ္တံ ဝါ အပ္ပတ္တံ ဝါ တထာ နိဗ္ဗာပေတုံ လဘတိယေဝ။ ဥဒကေန ပန ကပ္ပိယေနေဝ လဘတိ၊ န ဣတရေန။

၂၈၄။ **သတိ ကရဏီယေ**တိ သုက္ခကဋ္ဌာဒိဂ္ဂဟဏကိစ္စေ သတိ။ **ပေါရိသိယ**န္တိ ပုရိသပ္ပမာဏံ။ **အာပဒါသူ**တိ ဝါဠမိဂါဒယော ဝါ ဒိသွာ မဂ္ဂမူဠှော ဝါ ဒိသာ ဩလောကေတုကာမော ဟုတွာ ဒဝဍာဟံ ဝါ ဥဒကောဃံ ဝါ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဧဝရူပါသု အာပဒါသု အတိဥစ္စမ္ပိ ရုက္ခံ အာရောဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၅။ **ကလျာဏဝါက္ကရဏာ**တိ မဓုရသဒ္ဒါ။ **ဆန္ဒသော အာရောပေမာ**တိ ဝေဒံ ဝိယ သက္ကတဘာသာယ ဝါစနာမဂ္ဂံ အာရောပေမ။ **သကာယ နိရုတ္တိယာ**တိ ဧတ္ထ သကာ နိရုတ္တိ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တပ္ပကာရော မာဂဓိကော ဝေါဟာရော။

၂၈၆။ **လောကာယတံ** နာမ သဗ္ဗံ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ သဗ္ဗံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ၊ သေတော ကာကော၊ ကာဠော ဗကော ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာတိ ဧဝမာဒိနိရတ္ထကကာရဏပဋိသံယုတ္တံ တိတ္ထိယသတ္ထံ။

၂၈၈။ **အန္တရာ အဟောသီ**တိ အန္တရိတာ အဟောသိ ပဋိစ္ဆန္နာ။

၂၈၉။ **အာဗာဓပ္ပစ္စယာ**တိ ယဿ အာဗာဓဿ လသုဏံ ဘေသဇ္ဇံ၊ တပ္ပစ္စယာတိ အတ္ထော။

၂၉၀။ **ပဿာဝပါဒုက**န္တိ ဧတ္ထ ပါဒုကာ ဣဋ္ဌကာဟိပိ သိလာဟိပိ ဒါရုဟိပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝစ္စပါဒုကာယ**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ပရိဝေဏ**န္တိ ဝစ္စကုဋိပရိက္ခေပဗ္ဘန္တရံ။

293. **Yathādhammo kāretabbo**ti dukkaṭavatthumhi dukkaṭena, pācittiyavatthumhi pācittiyena kāretabbo. Paharaṇatthaṁ kataṁ **paharaṇī**ti vuccati, yassa kassaci āvudhasaṅkhātassetaṁ adhivacanaṁ, taṁ ṭhapetvā aññaṁ sabbaṁ lohabhaṇḍaṁ anujānāmīti attho. **Katakañca kumbhakārikañcā**ti ettha katakaṁ vuttameva. **Kumbhakārikañcā**ti dhaniyasseva sabbamattikāmayakuṭi vuccati. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Khuddakavatthukkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

၂၉၃။ **ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော**တိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုမ္ဟိ ဒုက္ကဋေန, ပါစိတ္တိယဝတ္ထုမ္ဟိ ပါစိတ္တိယေန ကာရေတဗ္ဗော။ ပဟရဏတ္ထံ ကတံ **ပဟရဏီ**တိ ဝုစ္စတိ၊ ယဿ ကဿစိ အာဝုဓသင်္ခါတဿေတံ အဓိဝစနံ၊ တံ ဌပေတွာ အညံ သဗ္ဗံ လောဟဘဏ္ဍံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ကတကဉ္စ ကုမ္ဘကာရိကဉ္စာ**တိ ဧတ္ထ ကတကံ ဝုတ္တမေဝ။ **ကုမ္ဘကာရိကဉ္စာ**တိ ဓနိယဿေဝ သဗ္ဗမတ္တိကာမယကုဋိ ဝုစ္စတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

6. Senāsanakkhandhaka

Vihārānujānanakathā

294. Senāsanakkhandhake **apaññattaṁ hotī**ti ananuññātaṁ hoti. **Vihāro** nāma aḍḍhayogādimuttako avasesāvāso. **Aḍḍhayogo**ti supaṇṇavaṅkagehaṁ. **Pāsādo**ti dīghapāsādo. **Hammiyan**ti upari-ākāsatale patiṭṭhitakūṭāgāro pāsādoyeva. **Guhā**ti iṭṭhakāguhā silāguhā dāruguhā paṁsuguhā. **Āgatānāgatassa cātuddisassa saṁghassā**ti āgatassa ca anāgatassa ca (catūsu disāsu appaṭihatacārassa)[1] cātuddisassa saṁghassa.

295. Anumodanagāthāsu **sītaṁ uṇhan**ti utuvisabhāgavasena vuttaṁ. **Sisire cāpi vuṭṭhiyo**ti ettha **sisiro**ti samphusitakavāto vuccati, **vuṭṭhiyo**ti ujukameghavuṭṭhiyo eva. Etāni sabbāni **paṭihantī**ti imināva padena yojetabbāni.

Paṭihaññatīti vihārena paṭihaññati. **Leṇatthan**ti nilīyanatthaṁ. **Sukhatthan**ti sītādiparissayābhāvena sukhavihāratthaṁ. **Jhāyituñca vipassitun**ti idampi padadvayaṁ sukhatthañcāti imināva padena yojetabbaṁ. Idaṁ hi vuttaṁ hoti, sukhatthañca vihāradānaṁ, katamaṁ sukhatthaṁ jhāyituṁ vipassituñca yaṁ sukhaṁ, tadatthaṁ. Atha vā parapadenapi yojetabbaṁ, jhāyituñca vipassituñca vihāradānaṁ, idha jhāyissanti vipassissantīti dadato **vihāradānaṁ saṁghassa aggaṁ Buddhena vaṇṇitaṁ.** Vuttaṁ hetaṁ "so ca sabbadado hoti, yo dadāti upassayan"ti[2].

Yasmā ca aggaṁ vaṇṇitaṁ, **tasmā hi paṇḍito poso**ti gāthā. **Vāsayettha bahussute**ti ettha vihāre pariyattibahussute ca paṭivedhabahussute ca vāseyya. **Tesaṁ annañcā**ti yaṁ tesaṁ anucchavikaṁ annañca pānañca vatthāni ca mañcapīṭhādisenāsanāni ca, taṁ sabbaṁ tesu ujubhūtesu akuṭilacittesu. **Dadeyyā**ti nidaheyya. Tañca kho vippasannena cetasā,

---

1. ( ) Natthi Sī-Syā-potthakesu. 2. Saṁ 1. 29 piṭṭhe.

၆-သေနာသနက္ခန္ဓက

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာ

၂၉၄။ သေနာသနက္ခန္ဓကေ **အပညတ္တံ ဟောတီ**တိ အနနုညာတံ ဟောတိ။ **ဝိဟာရော** နာမ အဍ္ဎယောဂါဒိမုတ္တကော အဝသေသာဝါသော။ **အဍ္ဎယောဂေါ**တိ သုပဏ္ဏဝင်္ကဂေဟံ။ **ပါသာဒေါ**တိ ဒီဃပါသာဒေါ။ **ဟမ္မိယ**န္တိ ဥပရိအာကာသတလေ ပတိဋ္ဌိတကူဋာဂါရော ပါသာဒေါယေဝ။ **ဂုဟာ**တိ ဣဋ္ဌကာဂုဟာ သိလာဂုဟာ ဒါရုဂုဟာ ပံသုဂုဟာ။ **အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သံဃဿာ**တိ အာဂတဿ စ အနာဂတဿ စ (စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတစာရဿ)[၁] စာတုဒ္ဒိသဿ သံဃဿ။

၂၉၅။ အနုမောဒနဂါထာသု **သီတံ ဥဏှ**န္တိ ဥတုဝိသဘာဂဝသေန ဝုတ္တံ။ **သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော**တိ ဧတ္ထ **သိသိရော**တိ သမ္ဖုသိတကဝါတော ဝုစ္စတိ၊ **ဝုဋ္ဌိယော**တိ ဥဇုကမေဃဝုဋ္ဌိယော ဧဝ။ ဧတာနိ သဗ္ဗာနိ **ပဋိဟန္တီ**တိ ဣမိနာဝ ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ပဋိဟညတီတိ ဝိဟာရေန ပဋိဟညတိ။ **လေဏတ္ထ**န္တိ နိလီယနတ္ထံ။ **သုခတ္ထ**န္တိ သီတာဒိပရိဿယာဘာဝေန သုခဝိဟာရတ္ထံ။ **ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတု**န္တိ ဣဒမ္ပိ ပဒဒွယံ သုခတ္ထဉ္စာတိ ဣမိနာဝ ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သုခတ္ထဉ္စ ဝိဟာရဒါနံ၊ ကတမံ သုခတ္ထံ၊ ဈာယိတုံ ဝိပဿိတုဉ္စ ယံ သုခံ၊ တဒတ္ထံ။ အထ ဝါ ပရပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုဉ္စ ဝိဟာရဒါနံ၊ ဣဓ ဈာယိဿန္တိ ဝိပဿိဿန္တီတိ ဒဒတော **ဝိဟာရဒါနံ သံဃဿ အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ**။ ဝုတ္တံ ဟေတံ "သော စ သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတိ၊ ယော ဒဒါတိ ဥပဿယ"န္တိ[၂]။

ယသ္မာ စ အဂ္ဂံ ဝဏ္ဏိတံ၊ **တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော**တိ ဂါထာ။ **ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ**တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရေ ပရိယတ္တိဗဟုဿုတေ စ ပဋိဝေဓဗဟုဿုတေ စ ဝါသေယျ။ **တေသံ အန္နဉ္စာ**တိ ယံ တေသံ အနုစ္ဆဝိကံ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ ဝတ္ထာနိ စ မဉ္စပီဌာဒိသေနာသနာနိ စ၊ တံ သဗ္ဗံ တေသု ဥဇုဘူတေသု အကုဋိလစိတ္တေသု။ **ဒဒေယျာ**တိ နိဒဟေယျ။ တဉ္စ ခေါ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ၊

၁-( )နတ္ထိ သီ-သျာပေါတ္ထကေသု။ ၂-သံ ၁-၂၉-ပိဋ္ဌေ။

na cittappasādaṁ virādhetvā. Evaṁ vippasannacittassa hi **te tassa dhammaṁ desenti -pa- parinibbāti anāsavo**ti.

296. **Āviñchanachiddaṁ āviñchanarajju**nti ettha rajju nāma sacepi dīpinaṅguṭṭhena katā hoti, vaṭṭatiyeva, na kāci na vaṭṭati. **Tīṇi tāḷānī**ti tisso kuñcikāyo. **Yantakaṁ sūcika**nti ettha yaṁ yaṁ jānāti, taṁ taṁ yantakaṁ, tassa vivaraṇasūcikañca kātuṁ vaṭṭati. **Vedikāvātapānaṁ** nāma cetiye vedikāsadisaṁ. **Jālavātapānaṁ** nāma jālakabaddhaṁ. **Salākavātapānaṁ** nāma thambhakavātapānaṁ. **Cakkalika**nti ettha coḷakapādapuñchanaṁ bandhituṁ anujānāmīti attho. **Vātapānabhisī**ti vātapānappamāṇena bhisiṁ katvā bandhituṁ anujānāmīti attho. **Miḍḍhi**nti miḍḍhakaṁ[1]. **Bidalamañcaka**nti[2] vettamañcaṁ, veḷuvilīvehi vā vītaṁ.

297. **Āsandiko**ti caturassapīṭhaṁ vuccati. "Uccakampi āsandikan"ti vacanato ekatobhāgena dīghapīṭhameva hi aṭṭhaṅgulapādakaṁ vaṭṭati, caturassa-āsandiko pana pamāṇātikkantopi vaṭṭatīti veditabbo. **Sattaṅgo** nāma tīsu disāsu apassayaṁ katvā katamañco, ayampi pamāṇātikkanto vaṭṭati. **Bhaddapīṭha**nti vettamayaṁ pīṭhaṁ vuccati. **Pīṭhikā**ti pilotikābaddhapīṭhameva. **Eḷakapādapīṭhaṁ** nāma dārupaṭṭikāya upari pāde ṭhapetvā bhojanaphalakaṁ viya katapīṭhaṁ vuccati. **Āmalakavaṭṭikapīṭhaṁ** nāma āmalakākārena yojitaṁ bahupādapīṭhaṁ. Imāni tāva Pāḷiyaṁ āgatapīṭhāni. Dārumayaṁ pana sabbaṁ pīṭhaṁ vaṭṭatīti ayamettha vinicchayo. **Koccha**nti usiramayaṁ vā muñjapabbajamayaṁ vā.

Aṭṭhaṅgulaparamaṁ mañcapaṭipādakanti ettha manussānaṁ pamāṇaṅgulameva aṭṭhaṅgulaṁ. **Cimilikā** nāma parikammakatāya bhūmiyā chavisaṁrakkhaṇatthāya attharaṇaṁ vuccati. **Rukkhatūla**nti simbalirukkhādīnaṁ yesaṁ kesañci rukkhānaṁ tūlaṁ. **Latātūla**nti khīravalli-ādīnaṁ yāsaṁ kāsañci vallīnaṁ tūlaṁ. **Poṭakitūla**nti poṭakitiṇādīnaṁ yesaṁ kesañci tiṇajātikānaṁ antamaso ucchunaḷādīnampi tūlaṁ. Etehi tīhi sabbabhūtagāmā saṅgahitā honti. Rukkhavallitiṇajātiyo hi muñcitvā añño bhūtagāmo nāma natthi, tasmā yassa kassaci bhūtagāmassa tūlaṁ

1. Mīṭhanti mīṭhikaṁ (Sī) miḍhinti pīṭhaphalakaṁ (Syā) 2. Vidalamañcanti (Sī, Syā)

န စိတ္တပ္ပသာဒံ ဝိရာဓေတွာ။ ဧဝံ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တဿ ဟိ **တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ပ။ ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ**တိ။

၂၉၆။ **အာဝိဉ္ဆနဆိဒ္ဒံ အာဝိဉ္ဆနရဇ္ဇု**န္တိ ဧတ္ထ ရဇ္ဇု နာမ သစေပိ ဒီပိနင်္ဂုဋ္ဌေန ကတာ ဟောတိ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ န ကာစိ န ဝဋ္ဋတိ။ **တီဏိ တာဠာနီ**တိ တိဿော ကုဉ္စိကာယော။ **ယန္တကံ သူစိက**န္တိ ဧတ္ထ ယံ ယံ ဇာနာတိ၊ တံ တံ ယန္တကံ၊ တဿ ဝိဝရဏသူစိကဉ္စ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝေဒိကာဝါတပါနံ** နာမ စေတိယေ ဝေဒိကာသဒိသံ။ **ဇာလဝါတပါနံ** နာမ ဇာလကဗဒ္ဓံ။ **သလာကဝါတပါနံ** နာမ ထမ္ဘကဝါတပါနံ။ **စက္ကလိက**န္တိ ဧတ္ထ စောဠကပါဒပုဉ္ဆနံ ဗန္ဓိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဝါတပါနဘိသီ**တိ ဝါတပါနပ္ပမာဏေန ဘိသိံ ကတွာ ဗန္ဓိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **မိဒ္ဓိ**န္တိ မိဒ္ဓကံ[1]။ **ဗိဒလမဉ္စက**န္တိ[2] ဝေတ္တမဉ္စံ၊ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ ဝါ ဝီတံ။

၂၉၇။ **အာသန္ဒိကော**တိ စတုရဿပီဌံ ဝုစ္စတိ။ "ဥစ္စကမ္ပိ အာသန္ဒိက"န္တိ ဝစနတော ဧကတောဘာဂေန ဒီဃပီဌမေဝ ဟိ အဋ္ဌင်္ဂုလပါဒကံ ဝဋ္ဋတိ၊ စတုရဿအာသန္ဒိကော ပန ပမာဏာတိက္ကန္တောပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သတ္တင်္ဂေါ** နာမ တီသု ဒိသာသု အပဿယံ ကတွာ ကတမဉ္စော၊ အယမ္ပိ ပမာဏာတိက္ကန္တော ဝဋ္ဋတိ။ **ဘဒ္ဒပီဌ**န္တိ ဝေတ္တမယံ ပီဌံ ဝုစ္စတိ။ **ပီဌိကာ**တိ ပိလောတိကာဗဒ္ဓပီဌမေဝ။ **ဧဠကပါဒပီဌံ** နာမ ဒါရုပဋ္ဋိကာယ ဥပရိ ပါဒေ ဌပေတွာ ဘောဇနဖလကံ ဝိယ ကတပီဌံ ဝုစ္စတိ။ **အာမလကဝဋ္ဋိကပီဌံ** နာမ အာမလကာကာရေန ယောဇိတံ ဗဟုပါဒပီဌံ။ ဣမာနိ တာဝ ပါဠိယံ အာဂတပီဌာနိ။ ဒါရုမယံ ပန သဗ္ဗံ ပီဌံ ဝဋ္ဋတီတိ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။ **ကောစ္ဆ**န္တိ ဥသိရမယံ ဝါ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇမယံ ဝါ။

အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ မဉ္စပဋိပါဒကန္တိ ဧတ္ထ မနုဿာနံ ပမာဏင်္ဂုလမေဝ အဋ္ဌင်္ဂုလံ။ **စိမိလိကာ** နာမ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ ဆဝိသံရက္ခဏတ္ထာယ အတ္ထရဏံ ဝုစ္စတိ။ **ရုက္ခတူလ**န္တိ သိမ္ဗလိရုက္ခာဒီနံ ယေသံ ကေသဉ္စိ ရုက္ခာနံ တူလံ။ **လတာတူလ**န္တိ ခီရဝလ္လိအာဒီနံ ယာသံ ကာသဉ္စိ ဝလ္လီနံ တူလံ။ **ပေါဋကိတူလ**န္တိ ပေါဋကိတိဏာဒီနံ ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏဇာတိကာနံ အန္တမသော ဥစ္ဆုနဠာဒီနမ္ပိ တူလံ။ ဧတေဟိ တီဟိ သဗ္ဗဘူတဂါမာ သင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ရုက္ခဝလ္လိတိဏဇာတိယော ဟိ မုဉ္စိတွာ အညော ဘူတဂါမော နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ယဿ ကဿစိ ဘူတဂါမဿ တူလံ

၁-မိဋ္ဌန္တိ မိဋ္ဌကံ (သီ) မိဓိန္တိ ပီဌဖလကံ (သျာ) ၂-ဝိဒလမဉ္စန္တိ (သီ၊ သျာ)

bimbohane[1] vaṭṭati, bhisiṁ pana pāpuṇitvā sabbampetaṁ akappiyatūlanti vuccati. Na kevalañca bimbohane etaṁ tūlameva, haṁsamorādīnaṁ sabbasakuṇānaṁ sīhādīnaṁ sabbacatuppadānañca lomampi vaṭṭati. Piyaṅgupupphabakuḷapupphādi pana yaṁkiñci pupphaṁ na vaṭṭati. Tamālapattaṁ suddhameva na vaṭṭati, missakaṁ pana vaṭṭati. Bhisīnaṁ anuññātaṁ pañcavidhaṁ uṇṇāditūlampi vaṭṭati.

Addhakāyikānīti upaḍḍhakāyappamāṇāni. Yesu kaṭito paṭṭhāya yāva sīsaṁ upadahanti. **Sīsappamāṇaṁ** nāma yassa vitthārato tīsu kaṇṇesu dvinnaṁ kaṇṇānaṁ antaraṁ minīyamānaṁ vidatthi ceva caturaṅgulañca hoti, majjhaṭṭhānaṁ muṭṭhiratanaṁ hoti. Dīghato pana diyaḍḍharatanaṁ vā dviratanaṁ vāti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Ayaṁ sīsappamāṇassa ukkaṭṭhaparicchedo, ito uddhaṁ na vaṭṭati, heṭṭhā pana vaṭṭati. Agilānassa sīsupadhānañca pādupadhānañcāti dvayameva vaṭṭati. Gilānassa bimbohanāni santharitvā upari paccattharaṇaṁ katvā nipajjitumpi vaṭṭati. Yāni pana bhisīnaṁ anuññātāni pañca kappiyatūlāni, tehi bimbohanaṁ mahantampi vaṭṭatīti Phussadevatthero āha. Vinayadhara-upatissatthero pana bimbohanaṁ karissāmīti kappiyatūlaṁ vā akappiyatūlaṁ vā pakkhipitvā karontassa pamāṇameva vaṭṭatīti āha.

Pañca bhisiyoti pañcahi uṇṇādīhi pūritabhisiyo. Tūlagaṇanāya hi etāsaṁ gaṇanā vuttā. Tattha uṇṇaggahaṇena na kevalaṁ eḷakalomameva gahitaṁ, ṭhapetvā pana manussalomaṁ yaṁkiñci kappiyākappiyamaṁsajātīnaṁ pakkhicatuppadānaṁ lomaṁ, sabbaṁ idha uṇṇaggahaṇeneva gahitaṁ. Tasmā channaṁ cīvarānaṁ channaṁ anulomacīvarānañca aññatarena bhisicchaviṁ katvā taṁ sabbaṁ pakkhipitvā bhisiṁ kātuṁ vaṭṭati. Eḷakalomāni pana apakkhipitvā kambalameva catugguṇaṁ vā pañcaguṇaṁ vā pakkhipitvā katāpi uṇṇabhisisaṅkhyameva gacchati.

Coḷabhisi-ādīsu yaṁkiñci navacoḷaṁ vā purāṇacoḷaṁ vā saṁharitvā vā anto pakkhipitvā vā katā **coḷabhisi,** yaṁkiñci vākaṁ pakkhipitvā katā **vākabhisi,** yaṁkiñci tiṇaṁ pakkhipitvā katā **tiṇabhisi,** aññatra suddhatamālapattaṁ yaṁkiñci paṇṇaṁ pakkhipitvā katā **paṇṇabhisī**ti veditabbā. Tamālapattaṁ pana aññena missameva vaṭṭati, suddhaṁ na vaṭṭati. Bhisiyā

---

1. Bibbohane (Ka)

ဗိမ္ဗောဟနေ[၁] ဝဋ္ဋတိ၊ ဘိသိံ ပန ပါပုဏိတွာ သဗ္ဗမ္ပေတံ အကပ္ပိယတူလန္တိ ဝုစ္စတိ။ န ကေဝလဉ္စ ဗိမ္ဗောဟနေ ဧတံ တူလမေဝ၊ ဟံသမောရာဒီနံ သဗ္ဗသကုဏာနံ သီဟာဒီနံ သဗ္ဗစတုပ္ပဒါနဉ္စ လောမမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပိယင်္ဂုပုပ္ဖဗကုဠပုပ္ဖါဒိ ပန ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ န ဝဋ္ဋတိ။ တမာလပတ္တံ သုဒ္ဓမေဝ န ဝဋ္ဋတိ၊ မိဿကံ ပန ဝဋ္ဋတိ။ ဘိသီနံ အနုညာတံ ပဉ္စဝိဓံ ဥဏ္ဏာဒိတူလမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

အဍ္ဎကာယိကာနီတိ ဥပဍ္ဎကာယပ္ပမာဏာနိ။ ယေသု ကဋိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သီသံ ဥပဒဟန္တိ။ **သီသပ္ပမာဏံ** နာမ ယဿ ဝိတ္ထာရတော တီသု ကဏ္ဏေသု ဒွိန္နံ ကဏ္ဏာနံ အန္တရံ မိနီယမာနံ ဝိဒတ္ထိ စေဝ စတုရင်္ဂုလဉ္စ ဟောတိ၊ မဇ္ဈဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတိ။ ဒီဃတော ပန ဒိယဍ္ဎရတနံ ဝါ ဒွိရတနံ ဝါတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ အယံ သီသပ္ပမာဏဿ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဣတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟေဋ္ဌာ ပန ဝဋ္ဋတိ။ အဂိလာနဿ သီသုပဓာနဉ္စ ပါဒုပဓာနဉ္စာတိ ဒွယမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဂိလာနဿ ဗိမ္ဗောဟနာနိ သန္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ကတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယာနိ ပန ဘိသီနံ အနုညာတာနိ ပဉ္စ ကပ္ပိယတူလာနိ၊ တေဟိ ဗိမ္ဗောဟနံ မဟန္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဖုဿဒေဝတ္ထေရော အာဟ။ ဝိနယဓရဥပတိဿတ္ထေရော ပန ဗိမ္ဗောဟနံ ကရိဿာမီတိ ကပ္ပိယတူလံ ဝါ အကပ္ပိယတူလံ ဝါ ပက္ခိပိတွာ ကရောန္တဿ ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ။

ပဉ္စ ဘိသိယောတိ ပဉ္စဟိ ဥဏ္ဏာဒီဟိ ပူရိတဘိသိယော။ တူလဂဏနာယ ဟိ ဧတာသံ ဂဏနာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ဥဏ္ဏဂ္ဂဟဏေန န ကေဝလံ ဧဠကလောမမေဝ ဂဟိတံ၊ ဌပေတွာ ပန မနုဿလောမံ ယံကိဉ္စိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသဇာတီနံ ပက္ခိစတုပ္ပဒါနံ လောမံ၊ သဗ္ဗံ ဣဓ ဥဏ္ဏဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတံ။ တသ္မာ ဆန္နံ စီဝရာနံ ဆန္နံ အနုလောမစီဝရာနဉ္စ အညတရေန ဘိသိစ္ဆဝိံ ကတွာ တံ သဗ္ဗံ ပက္ခိပိတွာ ဘိသိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဠကလောမာနိ ပန အပက္ခိပိတွာ ကမ္ဗလမေဝ စတုဂ္ဂုဏံ ဝါ ပဉ္စဂုဏံ ဝါ ပက္ခိပိတွာ ကတာပိ ဥဏ္ဏဘိသိသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။

စောဠဘိသိအာဒီသု ယံကိဉ္စိ နဝစောဠံ ဝါ ပုရာဏစောဠံ ဝါ သံဟရိတွာ ဝါ အန္တော ပက္ခိပိတွာ ဝါ ကတာ **စောဠဘိသိ၊** ယံကိဉ္စိ ဝါကံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ဝါကဘိသိ၊** ယံကိဉ္စိ တိဏံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **တိဏဘိသိ၊** အညတြ သုဒ္ဓတမာလပတ္တံ ယံကိဉ္စိ ပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ပဏ္ဏဘိသီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တမာလပတ္တံ ပန အညေန မိဿမေဝ ဝဋ္ဋတိ၊ သုဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဘိသိယာ

၁-ဗိဗ္ဗောဟနေ (က)

pamāṇaniyamo natthi, mañcabhisi pīṭhabhisi bhūmattharaṇabhisi caṅkamanabhisi pādapuñchanabhisīti etāsaṁ anurūpato sallakkhetvā attano rucivasena pamāṇaṁ kātabbaṁ. Yaṁ panetaṁ uṇṇādipañcavidhatūlampi bhisiyaṁ vaṭṭati, taṁ masūrakepi vaṭṭatīti Kurundiyaṁ vuttaṁ, etena masūrakaṁ paribhuñjituṁ vaṭṭatīti siddhaṁ hoti.

Mañcabhisiṁ pīṭhe santharantīti[1] mañcabhisiṁ pīṭhe attharanti, attharaṇatthāya harantīti[2] yujjati. **Ullokaṁ akaritvā**ti heṭṭhā cimilikaṁ adatvā. **Phositun**ti rajanena vā haliddiyā vā upari phusitāni dātuṁ. **Bhattikamman**ti bhisicchaviyā upari bhattikammaṁ. **Hatthabhattin**ti pañcaṅgulibhattiṁ.

298. **Ikkāsan**ti rukkhaniyyāsaṁ vā silesaṁ vā. **Piṭṭhamaddan**ti piṭṭhakhaliṁ. **Kuṇḍakamattikan**ti kuṇḍakamissakamattikaṁ. **Sāsapakuṭṭan**ti[3] sāsapapiṭṭhaṁ. **Sitthatelakan**ti vilīnamadhusitthakaṁ. **Accussannaṁ hotī**ti bindu bindu hutvā tiṭṭhati. **Paccuddharitun**ti puñchituṁ. **Gaṇḍumattikan**ti gaṇḍuppādagūthamattikaṁ. **Kasāvan**ti āmalakaharītakānaṁ kasāvaṁ.

299. **Na bhikkhave paṭibhānacittan**ti ettha na kevalaṁ itthipurisarūpameva, tiracchānarūpampi antamaso gaṇḍuppādarūpampi bhikkhuno sayaṁ kātuṁ vā "karohī"ti vattuṁ vā na vaṭṭati, "upāsaka dvārapālaṁ karohī"ti vattumpi na labbhati. Jātakapakaraṇa-asadisadānādīni pana pasādanīyāni nibbidāpaṭisaṁyuttāni vā vatthūni parehi kārāpetuṁ labbhati. Mālākammādīni sayampi kātuṁ labbhati.

300. **Aḷakamandā**ti ekaṅgaṇā manussābhikiṇṇā. **Tayo gabbhe**ti ettha **sivikāgabbho**ti caturassagabbho. **Nāḷikāgabbho**ti vitthārato diguṇatiguṇāyāmo dīghagabbho. **Hammiyagabbho**ti ākāsatale kūṭāgāragabbho vā muṇḍacchadanagabbho vā.

Kulaṅkapādakanti rukkhaṁ vijjhitvā tattha khāṇuke ākoṭetvā kataṁ, taṁ āharimaṁ[4] bhittipādaṁ jiṇṇakuṭṭapādassa upatthambhanatthaṁ bhūmiyaṁ patiṭṭhāpetuṁ

1. Saṁharantīti (Sī, Syā, Ka)
2. Harantītipi (Sī, Syā)
3. Sāsapakuṇḍanti (Sī), sāsapakuṭanti (Syā)
4. Asaṁhārimaṁ (Syā)

ပမာဏနိယမော နတ္ထိ၊ မဉ္စဘိသိ ပီဌဘိသိ ဘူမတ္ထရဏဘိသိ စင်္ကမနဘိသိ ပါဒပုဉ္ဆနဘိသီတိ ဧတာသံ အနုရူပတော သလ္လက္ခေတွာ အတ္တနော ရုစိဝသေန ပမာဏံ ကာတဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတံ ဥဏ္ဏာဒိပဉ္စဝိဓတူလမ္ပိ ဘိသိယံ ဝဋ္ဋတိ၊ တံ မသူရကေပိ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ၊ ဧတေန မသူရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

မဉ္စဘိသိံ ပီဌေ သန္ထရန္တီတိ[၁] မဉ္စဘိသိံ ပီဌေ အတ္ထရန္တိ၊ အတ္ထရဏတ္ထာယ ဟရန္တီတိ[၂] ယုဇ္ဇတိ။ **ဥလ္လောကံ အကရိတွာ**တိ ဟေဋ္ဌာ စိမိလိကံ အဒတွာ။ **ဖောသိတု**န္တိ ရဇနေန ဝါ ဟလိဒ္ဒိယာ ဝါ ဥပရိ ဖုသိတာနိ ဒါတုံ။ **ဘတ္တိကမ္မ**န္တိ ဘိသိစ္ဆဝိယာ ဥပရိ ဘတ္တိကမ္မံ။ **ဟတ္ထဘတ္တိ**န္တိ ပဉ္စင်္ဂုလိဘတ္တိံ။

၂၉၈။ **ဣက္ကာသ**န္တိ ရုက္ခနိယျာသံ ဝါ သိလေသံ ဝါ။ **ပိဋ္ဌမဒ္ဒ**န္တိ ပိဋ္ဌခလိံ။ **ကုဏ္ဍကမတ္တိက**န္တိ ကုဏ္ဍကမိဿကမတ္တိကံ။ **သာသပကုဋ္ဋ**န္တိ[၃] သာသပပိဋ္ဌံ။ **သိတ္ထတေလက**န္တိ ဝိလီနမဓုသိတ္ထကံ။ **အစ္စုဿန္နံ ဟောတီ**တိ ဗိန္ဒု ဗိန္ဒု ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ပစ္စုဒ္ဓရိတု**န္တိ ပုဉ္ဆိတုံ။ **ဂဏ္ဍုမတ္တိက**န္တိ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒဂူထမတ္တိကံ။ **ကသာဝ**န္တိ အာမလကဟရီတကာနံ ကသာဝံ။

၂၉၉။ **န ဘိက္ခဝေ ပဋိဘာနစိတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ ဣတ္ထိပုရိသရူပမေဝ၊ တိရစ္ဆာနရူပမ္ပိ အန္တမသော ဂဏ္ဍုပ္ပါဒရူပမ္ပိ ဘိက္ခုနော သယံ ကာတုံ ဝါ "ကရောဟီ"တိ ဝတ္တုံ ဝါ န ဝဋ္ဋတိ၊ "ဥပါသက ဒွါရပါလံ ကရောဟီ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ န လဗ္ဘတိ။ ဇာတကပကရဏအသဒိသဒါနာဒီနိ ပန ပသာဒနီယာနိ နိဗ္ဗိဒါပဋိသံယုတ္တာနိ ဝါ ဝတ္ထူနိ ပရေဟိ ကာရာပေတုံ လဗ္ဘတိ။ မာလာကမ္မာဒီနိ သယမ္ပိ ကာတုံ လဗ္ဘတိ။

၃၀၀။ **အဠကမန္ဒာ**တိ ဧကင်္ဂဏာ မနုဿာဘိကိဏ္ဏာ။ **တယော ဂဗ္ဘေ**တိ ဧတ္ထ **သိဝိကာဂဗ္ဘော**တိ စတုရဿဂဗ္ဘော။ **နာဠိကာဂဗ္ဘော**တိ ဝိတ္ထာရတော ဒိဂုဏတိဂုဏာယာမော ဒီဃဂဗ္ဘော။ **ဟမ္မိယဂဗ္ဘော**တိ အာကာသတလေ ကူဋာဂါရဂဗ္ဘော ဝါ မုဏ္ဍစ္ဆဒနဂဗ္ဘော ဝါ။

ကုလင်္ကပါဒကန္တိ ရုက္ခံ ဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထ ခါဏုကေ အာကောဋေတွာ ကတံ၊ တံ အာဟရိမံ[၄] ဘိတ္တိပါဒံ ဇိဏ္ဏကုဋ္ဋပါဒဿ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ

၁-သံဟရန္တီတိ (သီ၊ သျာ၊ က)
၂-ဟရန္တီတိပိ (သီ၊ သျာ)
၃-သာသပကုဏ္ဍန္တိ (သီ) သာသပကုဋ္ဋန္တိ (သျာ)
၄-အသံဟာရိမံ (သျာ)

anujānāmīti attho. **Parittāṇakiṭikan**ti vassaparittāṇatthaṁ kiṭikaṁ. **Uddasudhan**ti[1] vacchakagomayena ceva chārikāya ca saddhiṁ madditamattikaṁ.

Āḷindo nāma pamukhaṁ vuccati. **Paghanaṁ** nāma yaṁ nikkhamantā ca pavisantā ca pādehi hananti, tassa vihāradvāre ubhato kuṭṭaṁ nīharitvā katapadesassetaṁ adhivacanaṁ. “Paghānan”tipi vuccati. **Pakuṭṭan**ti majjhe gabbhassa samantā pariyāgāro vuccati. “Pakuṭan”tipi pāṭho. **Osārakan**ti[2] anāḷindake vihāre vaṁsaṁ datvā tato daṇḍake osāretvā katachadanapamukhaṁ. **Saṁsāraṇakiṭiko** nāma cakkalayutto kiṭiko.

301. **Pānīyabhājanan**ti pivantānaṁ pānīyadānabhājanaṁ. Uḷuṅko ca thālakañca pānīyasaṅkhassa anulomāni.

303. **Apesī**ti dīghadārumhi khāṇuke pavesetvā kaṇṭakasākhāhi vinandhitvā kataṁ dvārathakanakaṁ. **Paligho**ti gāmadvāresu viya cakkayuttaṁ dvārathakanakaṁ.

305. Assatarīhi yuttā rathā **assatarīrathā. Āmuttamaṇikuṇḍalā**ti āmuttamaṇikuṇḍalāni.

Parinibbutoti kilesaparinibbānena parinibbuto. **Sītibhūto**ti kilesātapābhāvena sītibhūto. **Nirūpadhī**ti kilesupadhi-abhāvena nirūpadhīti vuccati.

Sabbā āsattiyo chetvāti rūpādīsu vā visayesu sabbabhavesu vā patthanāyo chinditvā. **Hadaye daran**ti citte kilesadarathaṁ vinetvā. **Veyyāyikan**ti vayakaraṇa vuccati.

307. **Ādeyyavāco**ti tassa vacanaṁ bahū janā ādiyitabbaṁ sotabbaṁ maññantīti attho. **Ārāme akaṁsū**ti ye sadhanā, te attano dhanena akaṁsu. Ye mandadhanā ceva adhanā ca, tesaṁ dhanaṁ adāsi. Iti so satasahassakahāpaṇe satasahassagghanakañca bhaṇḍaṁ datvā pañcacattālīsayojanike addhāne yojane yojane vihārapatiṭṭhānaṁ katvā Sāvatthiṁ agamāsi.

1. Uddhāsudhanti (Syā) uddasuvanti (Sī)
2. Osarakoti (Sī) osārakinti (Syā)

အနုဇာနာမီတိ. အတ္ထော။ **ပရိတ္တာဏကိဋိက**န္တိ ဝဿပရိတ္တာဏတ္ထံ ကိဋိကံ။ **ဥဒ္ဒသုဓ**န္တိ[1] ဝစ္ဆကဂေါမယေန စေဝ ဆာရိကာယ စ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတမတ္တိကံ။

အာဠိန္ဒော နာမ ပမုခံ ဝုစ္စတိ။ **ပဃနံ** နာမ ယံ နိက္ခမန္တာ စ ပဝိသန္တာ စ ပါဒေဟိ ဟနန္တိ၊ တဿ ဝိဟာရဒွါရေ ဥဘတော ကုဋ္ဋံ နီဟရိတွာ ကတပဒေသဿေတံ အဓိဝစနံ။ “ပဃာန”န္တိပိ ဝုစ္စတိ။ **ပကုဋ္ဋ**န္တိ မဇ္ဈေ ဂဗ္ဘဿ သမန္တာ ပရိယာဂါရော ဝုစ္စတိ။ “ပကုဋ္ဋ”န္တိပိ ပါဌော။ **ဩသာရက**န္တိ[2] အနာဠိန္ဒကေ ဝိဟာရေ ဝံသံ ဒတွာ တတော ဒဏ္ဍကေ ဩသာရေတွာ ကတဆဒနပမုခံ။ **သံသာရဏကိဋိကော** နာမ စက္ကလယုတ္တော ကိဋိကော။

၃၀၁။ **ပါနီယဘာဇန**န္တိ ပိဝန္တာနံ ပါနီယဒါနဘာဇနံ။ ဥဠုင်္ကော စ ထာလကဉ္စ ပါနီယသင်္ခဿ အနုလောမာနိ။

၃၀၃။ **အပေသီ**တိ ဒီဃဒါရုမှိ ခါဏုကေ ပဝေသေတွာ ကဏ္ဋကသာခါဟိ ဝိနန္ဓိတွာ ကတံ ဒွါရထကနကံ။ **ပလိဃော**တိ ဂါမဒွါရေသု ဝိယ စက္ကယုတ္တံ ဒွါရထကနကံ။

၃၀၅။ အဿတရီဟိ ယုတ္တာ ရထာ **အဿတရီရထာ။ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ**တိ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာနိ။

ပရိနိဗ္ဗုတောတိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ **သီတိဘူတော**တိ ကိလေသာတပါဘာဝေန သီတိဘူတော။ **နိရူပဓီ**တိ ကိလေသုပဓိအဘာဝေန နိရူပဓီတိ ဝုစ္စတိ။

သဗ္ဗာ အာသတ္တိယော ဆေတွာတိ ရူပါဒီသု ဝါ ဝိသယေသု သဗ္ဗဘဝေသု ဝါ ပတ္ထနာယော ဆိန္ဒိတွာ။ **ဟဒယေ ဒရ**န္တိ စိတ္တေ ကိလေသဒရထံ ဝိနေတွာ။ **ဝေယျာယိက**န္တိ ဝယကရဏံ ဝုစ္စတိ။

၃၀၇။ **အာဒေယျဝါစော**တိ တဿ ဝစနံ ဗဟူ ဇနာ အာဒိယိတဗ္ဗံ သောတဗ္ဗံ မညန္တီတိ အတ္ထော။ **အာရာမေ အကံသူ**တိ ယေ သဓနာ၊ တေ အတ္တနော ဓနေန အကံသု။ ယေ မန္ဒဓနာ စေဝ အဓနာ စ၊ တေသံ ဓနံ အဒါသိ။ ဣတိ သော သတသဟဿကဟာပဏေ သတသဟဿဂ္ဃနကဉ္စ ဘဏ္ဍံ ဒတွာ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနိကေ အဒ္ဓါနေ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရပတိဋ္ဌာနံ ကတွာ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။

၁-ဥဒ္ဒါသုဓန္တိ (သျာ) ဥဒ္ဒသုဝန္တိ (သီ)
၂-ဩသရကောတိ (သီ) ဩသာရကိန္တိ (သျာ)

Koṭisantharaṁ santharāpesīti kahāpaṇakoṭiyā kahāpaṇakoṭiṁ paṭipādetvā santhari. Ye tattha rukkhā vā pokkharaṇiyo vā, tesaṁ parikkhepappamāṇaṁ gahetvā aññasmiṁ ṭhāne santharitvā adāsi. Evamassa aṭṭhārasakoṭiyaṁ nidhānaṁ parikkhayaṁ agamāsi.

Kumārassa etadahosīti gahapatino evaṁ bahudhanaṁ cajantassāpi mukhassa vippasannākāraṁ disvā etaṁ ahosi. **Koṭṭhakaṁ māpesīti** sattabhūmikaṁ dvārakoṭṭhakapāsādaṁ māpesi.

Atha kho Anāthapiṇḍiko gahapati Jetavane vihāre kārāpesi -pa- maṇḍape kārāpesīti aparāhipi aṭṭhārasahi koṭīhi ete vihārādayo kārāpesi aṭṭhakarīsappamāṇāya bhūmiya. Vipassissa hi Bhagavato Punabbasumitto gahapati yojanappamāṇaṁ bhūmiṁ suvaṇṇiṭṭhakāsantharena kiṇitvā vihāraṁ kārāpesi. Sikhissa pana Sirivaḍḍho gahapati tigāvutappamāṇaṁ suvaṇṇayaṭṭhisantharena. Vessabhussa Sotthijo gahapati aḍḍhayojanappamāṇaṁ suvaṇṇaphālasantharena[1]. Kakusandhassa pana Accuto gahapati gāvutappamāṇaṁ suvaṇṇahatthipadasantharena. Koṇāgamanassa Uggo gahapati aḍḍhagāvutappamāṇaṁ suvaṇṇiṭṭhakāsantharena. Kassapassa Sumaṅgalo gahapati vīsati-usabhappamāṇaṁ suvaṇṇakacchapasantharena. Amhākaṁ Bhagavato Sudatto gahapati aṭṭhakarīsappamāṇaṁ bhūmiṁ kahāpaṇasantharena kiṇitvā vihāraṁ kārāpesīti. Evaṁ anupubbena parihāyanti sampattiyoti alameva sabbasampattīsu virajjituṁ alaṁ vimuccituntі.

308. **Khaṇḍanti** bhinnokāso. **Phullanti** phalitokāso. **Paṭisaṅkharissatīti** pākatikaṁ karissati. Laddhanavakammena pana bhikkhunā vāsipharasunikhādanādīni gahetvā sayaṁ na kātabbaṁ, katākataṁ jānitabbaṁ.

310. **Piṭṭhito piṭṭhito gantvāti** thero kira gilāne paṭijagganto jiṇṇe vuḍḍhe saṅgaṇhanto sabbapacchato āgacchati, idamassa cārittaṁ. Tena vuttaṁ “piṭṭhito piṭṭhito gantvā”ti. **Aggāsananti** therāsanaṁ. **Aggodakanti** dakkhiṇodakaṁ. **Aggapiṇḍanti** saṁghattherapiṇḍaṁ. **Antarā satthīnaṁ karitvāti** catunnaṁ pādānaṁ antare karitvā.

1. Suvaṇṇathālasantharena (Sī)

ကောဋိသန္ထရံ သန္ထရာပေသီတိ ကဟာပဏကောဋိယာ ကဟာပဏကောဋိံ ပဋိပါဒေတွာ သန္ထရိ။ ယေ တတ္ထ ရုက္ခာ ဝါ ပေါက္ခရဏိယော ဝါ၊ တေသံ ပရိက္ခေပပ္ပမာဏံ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ ဌာနေ သန္ထရိတွာ အဒါသိ။ ဧဝမဿ အဋ္ဌာရသကောဋိကံ နိဓာနံ ပရိက္ခယံ အဂမာသိ။

ကုမာရဿ ဧတဒဟောသီတိ ဂဟပတိနော ဧဝံ ဗဟုဓနံ စဇန္တဿာပိ မုခဿ ဝိပ္ပသန္နာကာရံ ဒိသွာ ဧတံ အဟောသိ။ **ကောဋ္ဌကံ မာပေသီ**တိ သတ္တဘူမိကံ ဒွါရကောဋ္ဌကပါသာဒံ မာပေသိ။

အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဇေတဝနေ ဝိဟာရေ ကာရာပေသိ။ပ။ မဏ္ဍပေ ကာရာပေသီတိ အပရာဟိပိ အဋ္ဌာရသဟိ ကောဋိဟိ ဧတေ ဝိဟာရာဒယော ကာရာပေသိ အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏာယ ဘူမိယာ။ ဝိပဿိဿ ဟိ ဘဂဝတော ပုနဗ္ဗသုမိတ္တော ဂဟပတိ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဘူမိံ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာသန္ထရေန ကိဏိတွာ ဝိဟာရံ ကာရာပေသိ။ သိခိဿ ပန သိရိဝဍ္ဎော ဂဟပတိ တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ သုဝဏ္ဏယဋ္ဌိသန္ထရေန။ ဝေဿဘုဿ သောတ္ထိဇော ဂဟပတိ အဍ္ဎယောဇနပ္ပမာဏံ သုဝဏ္ဏဖာလသန္ထရေန[1]။ ကကုသန္ဓဿ ပန အစ္စုတော ဂဟပတိ ဂါဝုတပ္ပမာဏံ သုဝဏ္ဏဟတ္ထိပဒသန္ထရေန။ ကောဏာဂမနဿ ဥဂ္ဂေါ ဂဟပတိ အဍ္ဎဂါဝုတပ္ပမာဏံ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာသန္ထရေန။ ကဿပဿ သုမင်္ဂလော ဂဟပတိ ဝီသတိဥသဘပ္ပမာဏံ သုဝဏ္ဏကစ္ဆပသန္ထရေန။ အမှာကံ ဘဂဝတော သုဒတ္တော ဂဟပတိ အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏံ ဘူမိံ ကဟာပဏသန္ထရေန ကိဏိတွာ ဝိဟာရံ ကာရာပေသီတိ။ ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟာယန္တိ သမ္ပတ္တိယောတိ အလမေဝ သဗ္ဗသမ္ပတ္တီသု ဝိရဇ္ဇိတုံ အလံ ဝိမုစ္စိတုန္တိ။

၃၀၈။ **ခဏ္ဍန္တိ** ဘိန္နောကာသော။ **ဖုလ္လန္တိ** ဖလိတောကာသော။ **ပဋိသင်္ခရိဿတီ**တိ ပါကတိကံ ကရိဿတိ။ လဒ္ဓနဝကမ္မေန ပန ဘိက္ခုနာ ဝါသိဖရသုနိခါဒနာဒီနိ ဂဟေတွာ သယံ န ကာတဗ္ဗံ၊ ကတာကတံ ဇာနိတဗ္ဗံ။

၃၁၀။ **ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂန္တွာ**တိ ထေရော ကိရ ဂိလာနေ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဇိဏ္ဏေ ဝုဍ္ဎေ သင်္ဂဏှန္တော သဗ္ဗပစ္ဆတော အာဂစ္ဆတိ၊ ဣဒမဿ စာရိတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ “ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂန္တွာ”တိ။ **အဂ္ဂါသနန္တိ** ထေရာသနံ။ **အဂ္ဂေါဒကန္တိ** ဒက္ခိဏောဒကံ။ **အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ** သံဃတ္ထေရပိဏ္ဍံ။ **အန္တရာ သတ္ထီနံ ကရိတွာ**တိ စတုန္နံ ပါဒါနံ အန္တရေ ကရိတွာ။

၁-သုဝဏ္ဏထာလသန္ထရေန (သီ)

315. **Patiṭṭhāpesī**ti aṭṭhārasakoṭipariccāgaṁ katvā patiṭṭhāpesi. Evaṁ sabbāpi catupaṇṇāsakoṭiyo pariccaji.

Āsanappaṭibāhanādikathā

316. **Vippakatabhojano**ti antaraghare vā vihāre vā araññe vā yattha katthaci bhuñjamāno bhikkhu aniṭṭhite bhojane na vuṭṭhāpetabbo. Antaraghare pacchā āgatena bhikkhaṁ gahetvā gantabbaṁ. Sace manussā vā bhikkhū vā “pavisathā”ti vadanti, “mayi pavisante bhikkhū uṭṭhahissantī”ti vattabbaṁ. “Etha bhante āsanaṁ atthī”ti vuttena pana pavisitabbaṁ. Sace koci kiñci na vadati, āsanasālaṁ gantvā atisamīpaṁ agantvā sabhāgaṭṭhāne ṭhātabbaṁ. Okāse kate “pavisathā”ti vuttena pana pavisitabbaṁ. Sace pana yaṁ āsanaṁ tassa pāpuṇāti, tattha abhuñjanto bhikkhu nisinno hoti, taṁ uṭṭhāpetuṁ vaṭṭati. Yāgukhajjakādīsu pana yaṁkiñci pivitvā vā khāditvā vā yāva añño āgacchati, tāva nisinnaṁ rittahatthampi tuṭṭhāpetuṁ na vaṭṭati[1]. Vippakatabhojanoyeva hi so hoti.

Sace vuṭṭhāpetīti sace āpattiṁ atikkamitvāpi vuṭṭhāpetiyeva. **Pavārito ca hotī**ti yaṁ so vuṭṭhāpesi, ayañca bhikkhu pavārito ca hoti, tena vattabbo “gaccha udakaṁ āharāhī”ti. Vuḍḍhataraṁ hi bhikkhuṁ āṇāpetuṁ idameva ekaṁ ṭhānanti. Sace so udakampi na āharati[2], tato yañca navakatarena kattabbaṁ, taṁ dassento **sādhukaṁ sitthānī**ti-ādimāha.

Gilānassa patirūpaṁ seyyanti ettha yo kāsabhagandarātisārādīhi gilāno hoti, kheḷamallakavaccakapālādīni ṭhapetabbāni honti, kuṭṭhi vā hoti, senāsanaṁ dūseti, evarūpassa heṭṭhāpāsādapaṇṇasālādīsu aññataraṁ ekamantaṁ senāsanaṁ dātabbaṁ. Yasmiṁ vasante senāsanaṁ na dussati, tassa varaseyyāpi dātabbāva. Yopi sinehapānavirecananatthukammādīsu yaṁkiñci bhesajjaṁ karoti, sabbo so gilānoyeva, tassāpi sallakkhetvā patirūpaṁ senāsanaṁ dātabbaṁ. **Lesakappenā**ti appakena sīsābādhādimattena. **Bhikkhū gaṇetvā**ti “ettakā nāma bhikkhū”ti vihāre bhikkhūnaṁ paricchedaṁ ñatvā.

---

1. Vuṭṭhāpetuṁ vaṭṭati (Sī)
2. Udakampi āharati (Sī)

၃၁၅။ **ပတိဋ္ဌာပေသီ**တိ အဋ္ဌာရသကောဋိပရိစ္စာဂံ ကတွာ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ဧဝံ သဗ္ဗာပိ စတုပဏ္ဏာသကောဋိယော ပရိစ္စဇိ။

အာသနပ္ပဋိဗာဟနာဒိကထာ

၃၁၆။ **ဝိပ္ပကတဘောဇနော**တိ အန္တရဃရေ ဝါ ဝိဟာရေ ဝါ အရညေ ဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘုဉ္ဇမာနော ဘိက္ခု အနိဋ္ဌိတေ ဘောဇနေ န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ အန္တရဃရေ ပစ္ဆာ အာဂတေန ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ မနုဿာ ဝါ ဘိက္ခူ ဝါ “ပဝိသထာ”တိ ဝဒန္တိ၊ “မယိ ပဝိသန္တေ ဘိက္ခူ ဥဋ္ဌဟိဿန္တီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ “ဧထ ဘန္တေ အာသနံ အတ္ထီ”တိ ဝုတ္တေန ပန ပဝိသိတဗ္ဗံ။ သစေ ကောစိ ကိဉ္စိ န ဝဒတိ၊ အာသနသာလံ ဂန္တွာ အတိသမီပံ အဂန္တွာ သဘာဂဋ္ဌာနေ ဌာတဗ္ဗံ။ ဩကာသေ ကတေ “ပဝိသထာ”တိ ဝုတ္တေန ပန ပဝိသိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ယံ အာသနံ တဿ ပါပုဏာတိ၊ တတ္ထ အဘုဉ္ဇန္တော ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ၊ တံ ဥဋ္ဌာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီသု ပန ယံကိဉ္စိ ပိဝိတွာ ဝါ ခါဒိတွာ ဝါ ယာဝ အညော အာဂစ္ဆတိ၊ တာဝ နိသိန္နံ ရိတ္တဟတ္ထမ္ပိ ဝုဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ[၁]။ ဝိပ္ပကတဘောဇနောယေဝ ဟိ သော ဟောတိ။

သစေ ဝုဋ္ဌာပေတီတိ သစေ အာပတ္တိံ အတိက္ကမိတွာပိ ဝုဋ္ဌာပေတိယေဝ။ **ပဝါရိတော စ ဟောတီ**တိ ယံ သော ဝုဋ္ဌာပေသိ၊ အယဉ္စ ဘိက္ခု ပဝါရိတော စ ဟောတိ၊ တေန ဝတ္တဗ္ဗော “ဂစ္ဆ ဥဒကံ အာဟရာဟီ”တိ။ ဝုဍ္ဎတရံ ဟိ ဘိက္ခုံ အာဏာပေတုံ ဣဒမေဝ ဧကံ ဌာနန္တိ။ သစေ သော ဥဒကမ္ပိ န အာဟရတိ[၂]၊ တတော ယဉ္စ နဝကတရေန ကတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ဒဿေန္တော **သာဓုကံ သိတ္ထာနီ**တိအာဒိမာဟ။

ဂိလာနဿ ပတိရူပံ သေယျန္တိ ဧတ္ထ ယော ကာသဘဂန္ဒရာတိသာရာဒီဟိ ဂိလာနော ဟောတိ၊ ခေဠမလ္လကဝစ္စကပါလာဒီနိ ဌပေတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ၊ ကုဋ္ဌိ ဝါ ဟောတိ၊ သေနာသနံ ဒူသေတိ၊ ဧဝရူပဿ ဟေဋ္ဌာပါသာဒပဏ္ဏသာလာဒီသု အညတရံ ဧကမန္တံ သေနာသနံ ဒါတဗ္ဗံ။ ယသ္မိံ ဝသန္တေ သေနာသနံ န ဒုဿတိ၊ တဿ ဝရသေယျာပိ ဒါတဗ္ဗာဝ။ ယောပိ သိနေဟပါနဝိရေစနနတ္ထုကမ္မာဒီသု ယံကိဉ္စိ ဘေသဇ္ဇံ ကရောတိ၊ သဗ္ဗော သော ဂိလာနောယေဝ၊ တဿာပိ သလ္လက္ခေတွာ ပတိရူပံ သေနာသနံ ဒါတဗ္ဗံ။ **လေသကပ္ပေနာ**တိ အပ္ပကေန သီသာဗာဓာဒိမတ္တေန။ **ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ**တိ “ဧတ္တကာ နာမ ဘိက္ခူ”တိ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ပရိစ္ဆေဒံ ဉတွာ။

၁-ဝုဋ္ဌာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ (သီ)
၂-ဥဒကမ္ပိ အာဟရတိ (သီ)

Senāsanaggāhakathā

318. **Seyyā**ti mañcaṭṭhānāni vuccanti. **Seyyaggenā**ti seyyāparicchedena, vassūpanāyikadivase kālaṁ ghosetvā ekamañcaṭṭhānaṁ ekassa bhikkhuno gāhetuṁ anujānāmīti attho. **Seyyaggena gāhentā**ti seyyāparicchedena gāhiyamānā. **Seyyā ussārayiṁsū**ti mañcaṭṭhānāni atirekāni ahesuṁ. Vihāraggāhādīsupi eseva nayo. **Anubhāgan**ti puna aparampi bhāgaṁ dātuṁ. Atimandesu hi bhikkhūsu ekekassa bhikkhuno dve tīṇi pariveṇāni dātabbāni. **Na akāmā dātabbo**ti anicchāya na dātabbo. Tattha vassūpanāyikadivase gahite anubhāge pacchā āgatānaṁ na attano aruciyā so anubhāgo dātabbo. Sace pana yena gahito, so ca attano ruciyā taṁ anubhāgaṁ vā paṭhamabhāgaṁ vā deti, vaṭṭati.

Nissīme ṭhitassāti upacārasīmato bahi ṭhitassa, anto upacārasīmāya pana dūre ṭhitassāpi labbhatiyeva. **Senāsanaṁ gahetvā**ti vassūpanāyikadivase gahetvā. **Sabbakālaṁ paṭibāhantī**ti catumāsaccayena utukālepi paṭibāhanti. Tīsu senāsanaggāhesu purimako ca pacchimako cāti ime dve gāhā thāvarā.

Antarāmuttake ayaṁ vinicchayo, ekasmiṁ vihāre mahālābhaṁ senāsanaṁ hoti, senāsanasāmikā vassūpagataṁ bhikkhuṁ sabbapaccayehi sakkaccaṁ upaṭṭhahitvā pavāretvā gamanakāle bahuṁ samaṇaparikkhāraṁ denti. Mahātherā dūratopi āgantvā vassūpanāyikadivase taṁ gahetvā phāsuṁ vasitvā vutthavassā lābhaṁ gaṇhitvā pakkamanti. Āvāsikā "mayaṁ etthuppannaṁ lābhaṁ na labhāma, niccaṁ āgantukamahātherāva labhanti, teyeva taṁ āgantvā paṭijaggissantī"ti palujjantampi na olokenti. Bhagavā tassa paṭijagganatthaṁ aparajjugatāya pavāraṇāya āyatiṁ vassāvāsatthāya "antarāmuttako gāhetabbo"ti āha.

Taṁ gāhentena saṁghatthero vattabbo "bhante antarāmuttakasenāsanaṁ gaṇhathā"ti. Sace gaṇhāti, dātabbaṁ. No ce, etenevupāyena anutheraṁ ādiṁ katvā yo gaṇhāti, tassa, antamaso sāmaṇerassāpi dātabbaṁ. Tena taṁ senāsanaṁ aṭṭhamāse paṭijaggitabbaṁ.

သေနာသနဂ္ဂါဟကထာ

၃၁၈။ **သေယျာ**တိ မဉ္စဋ္ဌာနာနိ ဝုစ္စန္တိ။ **သေယျဂ္ဂေနာ**တိ သေယျာပရိစ္ဆေဒေန၊ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ကာလံ ဃောသေတွာ ဧကမဉ္စဋ္ဌာနံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဂါဟေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **သေယျဂ္ဂေန ဂါဟေန္တာ**တိ သေယျာပရိစ္ဆေဒေန ဂါဟိယမာနာ။ **သေယျာ ဥဿာရယိံသူ**တိ မဉ္စဋ္ဌာနာနိ အတိရေကာနိ အဟေသုံ။ ဝိဟာရဂ္ဂါဟာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အနုဘာဂ**န္တိ ပုန အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒါတုံ။ အတိမန္ဒေသု ဟိ ဘိက္ခူသု ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ဒွေ တီဏိ ပရိဝေဏာနိ ဒါတဗ္ဗာနိ။ **န အကာမာ ဒါတဗ္ဗော**တိ အနိစ္ဆာယ န ဒါတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဂဟိတေ အနုဘာဂေ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ န အတ္တနော အရုစိယာ သော အနုဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော။ သစေ ပန ယေန ဂဟိတော၊ သော စ အတ္တနော ရုစိယာ တံ အနုဘာဂံ ဝါ ပဌမဘာဂံ ဝါ ဒေတိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

နိဿီမေ ဌိတဿာတိ ဥပစာရသီမတော ဗဟိ ဌိတဿ၊ အန္တော ဥပစာရသီမာယ ပန ဒူရေ ဌိတဿာပိ လဗ္ဘတိယေဝ။ **သေနာသနံ ဂဟေတွာ**တိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဂဟေတွာ။ **သဗ္ဗကာလံ ပဋိဗာဟန္တီ**တိ စတုမာသစ္စယေန ဥတုကာလေပိ ပဋိဗာဟန္တိ။ တီသု သေနာသနဂ္ဂါဟေသု ပုရိမကော စ ပစ္ဆိမကော စာတိ ဣမေ ဒွေ ဂါဟာ ထာဝရာ။

အန္တရာမုတ္တကေ အယံ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ မဟာလာဘံ သေနာသနံ ဟောတိ၊ သေနာသနသာမိကာ ဝဿူပဂတံ ဘိက္ခုံ သဗ္ဗပစ္စယေဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ပဝါရေတွာ ဂမနကာလေ ဗဟုံ သမဏပရိက္ခာရံ ဒေန္တိ။ မဟာထေရာ ဒူရတောပိ အာဂန္တွာ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ တံ ဂဟေတွာ ဖာသုံ ဝသိတွာ ဝုတ္ထဝဿာ လာဘံ ဂဏှိတွာ ပက္ကမန္တိ။ အာဝါသိကာ "မယံ ဧတ္ထုပ္ပန္နံ လာဘံ န လဘာမ၊ နိစ္စံ အာဂန္တုကမဟာထေရာဝ လဘန္တိ၊ တေယေဝ တံ အာဂန္တွာ ပဋိဇဂ္ဂိဿန္တီ"တိ ပလုဇ္ဇန္တမ္ပိ န ဩလောကေန္တိ။ ဘဂဝါ တဿ ပဋိဇဂ္ဂနတ္ထံ အပရဇ္ဇုဂတာယ ပဝါရဏာယ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္ထာယ "အန္တရာမုတ္တကော ဂါဟေတဗ္ဗော"တိ အာဟ။

တံ ဂါဟေန္တေန သံဃတ္ထေရော ဝတ္တဗ္ဗော "ဘန္တေ အန္တရာမုတ္တကသေနာသနံ ဂဏှထာ"တိ။ သစေ ဂဏှာတိ၊ ဒါတဗ္ဗံ။ နော စေ၊ ဧတေနေဝုပါယေန အနုထေရံ အာဒိံ ကတွာ ယော ဂဏှာတိ၊ တဿ, အန္တမသော သာမဏေရဿာပိ ဒါတဗ္ဗံ။ တေန တံ သေနာသနံ အဋ္ဌမာသေ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗံ။

chadanabhittibhūmīsu yaṁkiñci khaṇḍaṁ vā phullaṁ vā hoti, taṁ sabbaṁ paṭisaṅkharitabbaṁ. Uddesaparipucchādīhi divasaṁ khepetvā rattiṁ tattha vasitumpi vaṭṭati, rattiṁ pariveṇe vasitvā tattha divasaṁ khepetumpi vaṭṭati, rattindivaṁ tattheva vasitumpi vaṭṭati. Utukāle āgatānaṁ vuḍḍhānaṁ na paṭibāhitabbaṁ. Vassūpanāyikadivase pana sampatte sace saṁghatthero "mayhaṁ idaṁ senāsanaṁ dethā"ti vadati, na labhati. "Bhante idaṁ antarāmuttakaṁ gahetvā aṭṭhamāse ekena bhikkhunā paṭijaggitan"ti vatvā na dātabbaṁ, aṭṭhamāse paṭijaggakabhikkhusseva gahitaṁ hoti.

Yasmiṁ pana senāsane ekasaṁvacchare dvikkhattuṁ paccaye denti chamāsaccayena chamāsaccayena, taṁ antarāmuttakaṁ na gāhetabbaṁ. Yasmiṁ vā tikkhattuṁ denti catumāsaccayena catumāsaccayena, yasmiṁ vā catukkhattuṁ denti temāsaccayena temāsaccayena, taṁ antarāmuttakaṁ na gāhetabbaṁ. Paccayeneva hi taṁ paṭijagganaṁ labhissati. Yasmiṁ pana ekasaṁvacchare sakideva bahupaccaye denti, etaṁ antarāmuttakaṁ gāhetabbanti. Ayaṁ tāva antovasse vassūpanāyikadivasena Pāḷiyaṁ āgatasenāsanaggāhakathā.

Ayaṁ pana senāsanaggāho nāma duvidho hoti utukāle ca vassāvāse ca. Tattha utukāle[1] tāva keci āgantukā bhikkhū purebhattaṁ āgacchanti, keci pacchābhattaṁ paṭhamayāmaṁ vā majjhimayāmaṁ vā pacchimayāmaṁ vā, ye yadā āgacchanti, tesaṁ tadāva bhikkhū uṭṭhāpetvā senāsanaṁ dātabbaṁ, akāle nāma natthi. Senāsanapaññāpakena pana paṇḍitena bhavitabbaṁ, ekaṁ vā dve vā mañcaṭṭhānāni ṭhapetabbāni. Sace vikāle eko vā dve vā therā āgacchanti, te vattabbā "bhante ādito paṭṭhāya vuṭṭhāpiyamāne sabbepi bhikkhū ubbhaṇḍikā bhavissanti, tumhe amhākaṁ vasanaṭṭhāneyeva vasathā"ti.

Bahūsu pana āgatesu vuṭṭhāpetvā paṭipāṭiyā dātabbaṁ. Sace ekekaṁ pariveṇaṁ pahoti, ekekaṁ pariveṇaṁ dātabbaṁ. Tattha aggisāladīghasālamaṇḍalamālādayo sabbepi tasseva pāpuṇanti. Evaṁ appahonte pāsādaggena dātabbaṁ. Pāsādesu appahontesu ovarakaggena dātabbaṁ.

1. Utukālaṁ (Ka)

ဆဒနဘိတ္တိဘူမီသု ယံကိဉ္စိ ခဏ္ဍံ ဝါ ဖုလ္လံ ဝါ ဟောတိ၊ တံ သဗ္ဗံ ပဋိသင်္ခရိတဗ္ဗံ။ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ ဒိဝသံ ခေပေတွာ ရတ္တိံ တတ္ထ ဝသိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ရတ္တိံ ပရိဝေဏေ ဝသိတွာ တတ္ထ ဒိဝသံ ခေပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ရတ္တိန္ဒိဝံ တတ္ထေဝ ဝသိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဥတုကာလေ အာဂတာနံ ဝုဍ္ဎာနံ န ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ။ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပန သမ္ပတ္တေ သစေ သံဃတ္ထေရော "မယှံ ဣဒံ သေနာသနံ ဒေထာ"တိ ဝဒတိ၊ န လဘတိ။ "ဘန္တေ ဣဒံ အန္တရာမုတ္တကံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌမာသေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဇဂ္ဂိတ"န္တိ ဝတွာ န ဒါတဗ္ဗံ၊ အဋ္ဌမာသေ ပဋိဇဂ္ဂကဘိက္ခုဿေဝ ဂဟိတံ ဟောတိ။

ယသ္မိံ ပန သေနာသနေ ဧကသံဝစ္ဆရေ ဒွိက္ခတ္တုံ ပစ္စယေ ဒေန္တိ ဆမာသစ္စယေန ဆမာသစ္စယေန၊ တံ အန္တရာမုတ္တကံ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ယသ္မိံ ဝါ တိက္ခတ္တုံ ဒေန္တိ စတုမာသစ္စယေန စတုမာသစ္စယေန၊ ယသ္မိံ ဝါ စတုက္ခတ္တုံ ဒေန္တိ တေမာသစ္စယေန တေမာသစ္စယေန၊ တံ အန္တရာမုတ္တကံ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ပစ္စယေနေဝ ဟိ တံ ပဋိဇဂ္ဂနံ လဘိဿတိ။ ယသ္မိံ ပန ဧကသံဝစ္ဆရေ သကိဒေဝ ဗဟုပစ္စယေ ဒေန္တိ၊ ဧတံ အန္တရာမုတ္တကံ ဂါဟေတဗ္ဗန္တိ။ အယံ တာဝ အန္တောဝဿေ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေန ပါဠိယံ အာဂတသေနာသနဂ္ဂါဟကထာ။

အယံ ပန သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ ဒုဝိဓော ဟောတိ ဥတုကာလေ စ ဝဿာဝါသေ စ။ တတ္ထ ဥတုကာလေ[၁] တာဝ ကေစိ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပုရေဘတ္တံ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ကေစိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဌမယာမံ ဝါ မဇ္ဈိမယာမံ ဝါ ပစ္ဆိမယာမံ ဝါ၊ ယေ ယဒါ အာဂစ္ဆန္တိ၊ တေသံ တဒါဝ ဘိက္ခူ ဥဋ္ဌာပေတွာ သေနာသနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ အကာလော နာမ နတ္ထိ။ သေနာသနပညာပကေန ပန ပဏ္ဍိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ မဉ္စဋ္ဌာနာနိ ဌပေတဗ္ဗာနိ။ သစေ ဝိကာလေ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ ထေရာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ "ဘန္တေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝုဋ္ဌာပိယမာနေ သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ ဥဗ္ဘဏ္ဍိကာ ဘဝိဿန္တိ၊ တုမှေ အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနေယေဝ ဝသထာ"တိ။

ဗဟူသု ပန အာဂတေသု ဝုဋ္ဌာပေတွာ ပဋိပါဋိယာ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ဧကေကံ ပရိဝေဏံ ပဟောတိ၊ ဧကေကံ ပရိဝေဏံ ဒါတဗ္ဗံ။ တတ္ထ အဂ္ဂိသာလဒီဃသာလမဏ္ဍလမာလာဒယော သဗ္ဗေပိ တဿေဝ ပါပုဏန္တိ။ ဧဝံ အပ္ပဟောန္တေ ပါသာဒဂ္ဂေန ဒါတဗ္ဗံ။ ပါသာဒေသု အပ္ပဟောန္တေသု ဩဝရကဂ္ဂေန ဒါတဗ္ဗံ။

၁-ဥတုကာလံ (က)

ovarakesu appahontesu seyyaggena dātabbaṁ. Seyyaggesu appahontesu mañcaṭṭhānena dātabbaṁ. Mañcaṭṭhāne appahonte ekapīṭhakaṭṭhānavasena dātabbaṁ. Bhikkhuno pana ṭhitokāsamattaṁ na gāhetabbaṁ. Etaṁ hi senāsanaṁ nāma na hoti. Pīṭhakaṭṭhāne pana appahonte ekaṁ mañcaṭṭhānaṁ vā pīṭhakaṭṭhānaṁ vā vārena vārena gahetvā "bhante vissamathā"ti tiṇṇaṁ janānaṁ dātabbaṁ, na hi sakkā sītasamaye sabbarattiṁ ajjhokāse vasituṁ. Mahātherena paṭhamayāmaṁ vissamitvā nikkhamitvā dutiyattherassa vattabbaṁ "āvuso idha pavisāhī"ti. Sace mahāthero niddāgaruko hoti, kālaṁ na jānāti, ukkāsitvā dvāraṁ ākoṭetvā "bhante kālo jāto, sītaṁ anudahatī"ti vattabbaṁ. Tena nikkhamitvā okāso dātabbo, adātuṁ na labhati. Dutiyattherenapi majjhimayāmaṁ vissamitvā purimanayeneva itarassa dātabbaṁ. Niddāgaruko vuttanayeneva vuṭṭhāpetabbo. Evaṁ ekarattiṁ ekamañcaṭṭhānaṁ tiṇṇaṁ dātabbaṁ. Jambudīpe pana ekacce bhikkhū "senāsanaṁ nāma mañcaṭṭhānaṁ vā pīṭhaṭṭhānaṁ vā kiñcideva kassaci sappāyaṁ hoti, kassaci asappāyan"ti āgantukā hontu vā mā vā, devasikaṁ senāsanaṁ gāhenti. Ayaṁ utukāle senāsanaggāho nāma.

Vassāvāse pana atthi āgantukavattaṁ, atthi āvāsikavattaṁ. Āgantukena tāva sakaṭṭhānaṁ muñcitvā aññattha gantvā vasitukāmena vassūpanāyikadivasameva tattha na gantabbaṁ. Vasanaṭṭhānaṁ vā hi tatra sambādhaṁ bhaveyya, bhikkhācāro vā na sampajjeyya, tena na phāsuṁ vihareyya. Tasmā "idāni māsamattena vassūpanāyikā bhavissatī"ti taṁ vihāraṁ pavisitabbaṁ. Tattha māsamattaṁ vasanto sace uddesatthiko, uddesasampattiṁ sallakkhetvā, sace kammaṭṭhāniko, kammaṭṭhānasappāyataṁ sallakkhetvā, sace paccayatthiko, paccayalābhaṁ sallakkhetvā antovasse sukhaṁ vasissati.

Sakaṭṭhānato ca tattha gacchantena na gocaragāmo ghaṭṭetabbo, na tattha manussā vattabbā "tumhe nissāya salākabhattādīni vā yāgukhajjakādīni vā vassāvāsikaṁ vā natthi, ayaṁ cetiyassa parikkhāro, ayaṁ uposathāgārassa, idaṁ tāḷañceva sūci ca, sampaṭicchatha tumhākaṁ vihāran"ti. Senāsanaṁ pana jaggitvā dārubhaṇḍamattikābhaṇḍāni paṭisāmetvā gamiyavattaṁ pūretvā gantabbaṁ. Evaṁ gacchantenāpi daharehi pattacīvarabhaṇḍikāyo

ဩဝရကေသု အပ္ပဟောန္တေသု သေယျဂ္ဂေန ဒါတဗ္ဗံ။ သေယျဂ္ဂေသု အပ္ပဟောန္တေသု မဉ္စဋ္ဌာနေန ဒါတဗ္ဗံ။ မဉ္စဋ္ဌာနေ အပ္ပဟောန္တေ ဧကပီဌကဋ္ဌာနဝသေန ဒါတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနော ပန ဌိတောကာသမတ္တံ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဧတံ ဟိ သေနာသနံ နာမ န ဟောတိ။ ပီဌကဋ္ဌာနေ ပန အပ္ပဟောန္တေ ဧကံ မဉ္စဋ္ဌာနံ ဝါ ပီဌကဋ္ဌာနံ ဝါ ဝါရေန ဝါရေန ဂဟေတွာ "ဘန္တေ ဝိဿမထာ"တိ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ န ဟိ သက္ကာ သီတသမယေ သဗ္ဗရတ္တိံ အဇ္ဈောကာသေ ဝသိတုံ။ မဟာထေရေန ပဌမယာမံ ဝိဿမိတွာ နိက္ခမိတွာ ဒုတိယတ္ထေရဿ ဝတ္တဗ္ဗံ "အာဝုသော ဣဓ ပဝိသာဟီ"တိ။ သစေ မဟာထေရော နိဒ္ဒါဂရုကော ဟောတိ၊ ကာလံ န ဇာနာတိ၊ ဥက္ကာသိတွာ ဒွါရံ အာကောဋေတွာ "ဘန္တေ ကာလော ဇာတော၊ သီတံ.အနုဒဟတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေန နိက္ခမိတွာ ဩကာသော ဒါတဗ္ဗော၊ အဒါတုံ န လဘတိ။ ဒုတိယတ္ထေရေနပိ မဇ္ဈိမယာမံ ဝိဿမိတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဣတရဿ ဒါတဗ္ဗံ။ နိဒ္ဒါဂရုကော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဧကရတ္တိံ ဧကမဉ္စဋ္ဌာနံ တိဏ္ဏံ ဒါတဗ္ဗံ။ ဇမ္ဗုဒီပေ ပန ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ "သေနာသနံ နာမ မဉ္စဋ္ဌာနံ ဝါ ပီဌဋ္ဌာနံ ဝါ ကိဉ္စိဒေဝ ကဿစိ သပ္ပါယံ ဟောတိ၊ ကဿစိ အသပ္ပါယ"န္တိ အာဂန္တုကာ ဟောန္တု ဝါ မာ ဝါ၊ ဒေဝသိကံ သေနာသနံ ဂါဟေန္တိ။ အယံ ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ။

ဝဿာဝါသေ ပန အတ္ထိ အာဂန္တုကဝတ္တံ၊ အတ္ထိ အာဝါသိကဝတ္တံ။ အာဂန္တုကေန တာဝ သကဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ အညတ္ထ ဂန္တွာ ဝသိတုကာမေန ဝဿူပနာယိကဒိဝသမေဝ တတ္ထ န ဂန္တဗ္ဗံ။ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝါ ဟိ တတြ သမ္ဗာဓံ ဘဝေယျ၊ ဘိက္ခာစာရော ဝါ န သမ္ပဇ္ဇေယျ၊ တေန န ဖာသုံ ဝိဟရေယျ။ တသ္မာ "ဣဒါနိ မာသမတ္တေန ဝဿူပနာယိကာ ဘဝိဿတီ"တိ တံ ဝိဟာရံ ပဝိသိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ မာသမတ္တံ ဝသန္တော သစေ ဥဒ္ဒေသတ္ထိကော၊ ဥဒ္ဒေသသမ္ပတ္တိံ သလ္လက္ခေတွာ, သစေ ကမ္မဋ္ဌာနိကော၊ ကမ္မဋ္ဌာနသပ္ပါယတံ သလ္လက္ခေတွာ, သစေ ပစ္စယတ္ထိကော၊ ပစ္စယလာဘံ သလ္လက္ခေတွာ အန္တောဝဿေ သုခံ ဝသိဿတိ။

သကဋ္ဌာနတော စ တတ္ထ ဂစ္ဆန္တေန န ဂေါစရဂါမော ဃဋ္ဋေတဗ္ဗော၊ န တတ္ထ မနုဿာ ဝတ္တဗ္ဗာ "တုမှေ နိဿာယ သလာကဘတ္တာဒီနိ ဝါ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဝါ ဝဿာဝါသိကံ ဝါ နတ္ထိ၊ အယံ စေတိယဿ ပရိက္ခာရော၊ အယံ ဥပေါသထာဂါရဿ၊ ဣဒံ တာဠဉ္စေဝ သူစိ စ၊ သမ္ပဋိစ္ဆထ တုမှာကံ ဝိဟာရ"န္တိ။ သေနာသနံ ပန ဇဂ္ဂိတွာ ဒါရုဘဏ္ဍမတ္တိကာဘဏ္ဍာနိ ပဋိသာမေတွာ ဂမိယဝတ္တံ ပူရေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေနာပိ ဒဟရေဟိ ပတ္တစီဝရဘဏ္ဍိကာယော

ukkhipāpetvā telanāḷikattaradaṇḍādīni gāhāpetvā chattaṁ paggayha attānaṁ dassentena gāmadvāreneva na gantabbaṁ, paṭicchannena aṭavimaggena gantabbaṁ. Aṭavimagge asati gumbādīni maddantena na gantabbaṁ, gamiyavattaṁ pana pūretvā vitakkaṁ chinditvā suddhacittena gamanavatteneva gantabbaṁ. Sace pana gāmadvārena maggo hoti, gacchantañca naṁ saparivāraṁ disvā manussā amhākaṁ thero viyāti upadhāvitvā "kuhiṁ bhante sabbaparikkhāre gahetvā gacchathā"ti vadanti, tesu ce eko evaṁ vadati "vassūpanāyikakālo nāmāyaṁ, yattha antovasse nibaddhabhikkhācāro bhaṇḍapaṭicchādanañca labbhati, tattha bhikkhū gacchantī"ti. Tassa ce sutvā te manussā "bhante imasmimpi gāme jano bhuñjati ceva nivāseti ca, mā aññattha gacchathā"ti vatvā mittāmacce pakkosāpetvā sabbe sammantayitvā vihāre nibaddhavattañca salākabhattādīni ca vassāvāsikañca paṭṭhapetvā "idheva bhante vasathā"ti yācanti, sabbaṁ sādituṁ vaṭṭati. Sabbaṁ hetaṁ kappiyañceva anavajjañca. Kurundiyaṁ pana "kuhiṁ gacchathāti vutte asukaṭṭhānanti vatvā kasmā tattha gacchathāti vutte kāraṇaṁ ācikkhitabban"ti vuttaṁ. Ubhayampi panettha suddhacittattāva anavajjaṁ. Idaṁ āgantukavattaṁ nāma.

Idaṁ pana āvāsikavattaṁ, paṭikacceva hi āvāsikehi vihāro jaggitabbo, khaṇḍaphullapaṭisaṅkharaṇaparibhaṇḍāni kātabbāni, rattiṭṭhānadivāṭṭhānavaccakuṭipassāvaṭṭhānāni padhānagharavihāramaggoti imāni sabbāni paṭijaggitabbāni, cetiye sudhākammaṁ muddavedikāya telamakkhaṇaṁ mañcapīṭhapaṭijagganaṇti idampi sabbaṁ kātabbaṁ "vassaṁ vasitukāmā āgantvā uddesaparipucchākammaṭṭhānānuyogādīni karontā sukhaṁ vasissantī"ti. Kataparikammehi āsāḷhījuṇhapañcamito paṭṭhāya vassāvāsikaṁ pucchitabbaṁ. Kattha pucchitabbaṁ? Yato pakatiyā labbhati. Yehi pana na dinnapubbaṁ, te pucchituṁ na vaṭṭati. Kasmā pucchitabbaṁ? Kadāci hi manussā denti, kadāci dubbhikkhādīhi upaddutā na denti. Tattha ye na dassanti, te apucchitvā vassāvāsike gāhite gāhitabhikkhūnaṁ lābhantarāyo hoti, tasmā pucchitvāva gāhetabbaṁ, pucchantena "tumhākaṁ vassāvāsikaggāhakakālo upakaṭṭho"ti vattabbaṁ. Sace vadanti "bhante imaṁ saṁvaccharaṁ chātakādīhi upaddutamha, na sakkoma dātun"ti vā, "yaṁ mayaṁ pubbe dema, tato ūnataraṁ dassāmā"ti vā, "idāni kappāso sulabho, yaṁ pubbe dema, tato bahutaraṁ

ဥက္ခိပါပေတွာ တေလနာဠိကတ္တရဒဏ္ဍာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ ဆတ္တံ ပဂ္ဂယှ အတ္တာနံ ဒဿေန္တေန ဂါမဒွါရေနေဝ န ဂန္တဗ္ဗံ၊ ပဋိစ္ဆန္နေန အဋဝိမဂ္ဂေန ဂန္တဗ္ဗံ။ အဋဝိမဂ္ဂေ အသတိ ဂုမ္ဗာဒီနိ မဒ္ဒန္တေန န ဂန္တဗ္ဗံ၊ ဂမိယဝတ္တံ ပန ပူရေတွာ ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒိတွာ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂမနဝတ္တေနေဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဂါမဒွါရေန မဂ္ဂေါ ဟောတိ၊ ဂစ္ဆန္တဉ္စ နံ သပရိဝါရံ ဒိသွာ မနုဿာ အမှာကံ ထေရော ဝိယာတိ ဥပဓာဝိတွာ "ကုဟိံ ဘန္တေ သဗ္ဗပရိက္ခာရေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာ"တိ ဝဒန္တိ၊ တေသု စေ ဧကော ဧဝံ ဝဒတိ "ဝဿူပနာယိကကာလော နာမာယံ၊ ယတ္ထ အန္တောဝဿေ နိဗဒ္ဓဘိက္ခာစာရော ဘဏ္ဍပဋိစ္ဆာဒနဉ္စ လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ ဘိက္ခူ ဂစ္ဆန္တီ"တိ။ တဿ စေ သုတွာ တေ မနုဿာ "ဘန္တေ ဣမသ္မိမ္ပိ ဂါမေ ဇနော ဘုဉ္ဇတိ စေဝ နိဝါသေတိ စ၊ မာ အညတ္ထ ဂစ္ဆထာ"တိ ဝတွာ မိတ္တာမစ္စေ ပက္ကောသာပေတွာ သဗ္ဗေ သမ္မန္တယိတွာ ဝိဟာရေ နိဗဒ္ဓဝတ္တဉ္စ သလာကဘတ္တာဒီနိ စ ဝဿာဝါသိကဉ္စ ပဋ္ဌပေတွာ "ဣဓေဝ ဘန္တေ ဝသထာ"တိ ယာစန္တိ၊ သဗ္ဗံ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သဗ္ဗံ ဟေတံ ကပ္ပိယဉ္စေဝ အနဝဇ္ဇဉ္စ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "ကုဟိံ ဂစ္ဆထာတိ ဝုတ္တေ အသုကဋ္ဌာနန္တိ ဝတွာ ကသ္မာ တတ္ထ ဂစ္ဆထာတိ ဝုတ္တေ ကာရဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥဘယမ္ပိ ပနေတ္ထ သုဒ္ဓစိတ္တတ္တာဝ အနဝဇ္ဇံ။ ဣဒံ အာဂန္တုကဝတ္တံ နာမ။

ဣဒံ ပန အာဝါသိကဝတ္တံ၊ ပဋိကစ္စေဝ ဟိ အာဝါသိကေဟိ ဝိဟာရော ဇဂ္ဂိတဗ္ဗော၊ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏပရိဘဏ္ဍာနိ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနဝစ္စကုဋိပဿာဝဋ္ဌာနာနိ ပဓာနဃရဝိဟာရမဂ္ဂေါတိ ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ၊ စေတိယေ သုဓာကမ္မံ မုဒ္ဒဝေဒိကာယ တေလမက္ခနံ မဉ္စပီဌပဋိဇဂ္ဂနန္တိ ဣဒမ္ပိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ "ဝဿံ ဝသိတုကာမာ အာဂန္တွာ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂါဒီနိ ကရောန္တာ သုခံ ဝသိဿန္တီ"တိ။ ကတပရိကမ္မေဟိ အာသာဠှီဇုဏှပဉ္စမိတော ပဋ္ဌာယ ဝဿာဝါသိကံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ကတ္ထ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ? ယတော ပကတိယာ လဗ္ဘတိ။ ယေဟိ ပန န ဒိန္နပုဗ္ဗံ၊ တေ ပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ? ကဒါစိ ဟိ မနုဿာ ဒေန္တိ၊ ကဒါစိ ဒုဗ္ဘိက္ခာဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတာ န ဒေန္တိ။ တတ္ထ ယေ န ဒဿန္တိ၊ တေ အပုစ္ဆိတွာ ဝဿာဝါသိကေ ဂါဟိတေ ဂါဟိတဘိက္ခူနံ လာဘန္တရာယော ဟောတိ၊ တသ္မာ ပုစ္ဆိတွာဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ၊ ပုစ္ဆန္တေန "တုမှာကံ ဝဿာဝါသိကဂ္ဂါဟကကာလော ဥပကဋ္ဌော"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ဝဒန္တိ "ဘန္တေ ဣမံ သံဝစ္ဆရံ ဆာတကာဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတမှ၊ န သက္ကောမ ဒါတု"န္တိ ဝါ, "ယံ မယံ ပုဗ္ဗေ ဒေမ၊ တတော ဦနတရံ ဒဿာမာ"တိ ဝါ, "ဣဒါနိ ကပ္ပါသော သုလဘော၊ ယံ ပုဗ္ဗေ ဒေမ၊ တတော ဗဟုတရံ

dassāmā”ti vā vadanti, taṁ sallakkhetvā tadanurūpena nayena tesaṁ tesaṁ senāsane bhikkhūnaṁ vassāvāsikaṁ gāhetabbaṁ.

Sace manussā vadanti “yassa amhākaṁ vassāvāsikaṁ pāpuṇāti, so temāsaṁ pānīyaṁ upaṭṭhāpetu, vihāramaggaṁ jaggatu, cetiyaṅgaṇabodhiyaṅgaṇāni jaggatu, Bodhirukkhe udakaṁ āsiñcatū”ti, yassa taṁ pāpuṇāti, tassa ācikkhitabbaṁ. Yo pana gāmo paṭikkamma yojanadviyojanantare hoti, tatra ce kulāni upanikkhepaṁ ṭhapetvā vihāre vassāvāsikaṁ dentiyeva, tāni kulāni apucchitvāpi tesaṁ senāsane vattaṁ katvā vasantassa vassāvāsikaṁ gāhetabbaṁ. Sace pana tesaṁ senāsane paṁsukūliko vasati, āgatañca taṁ disvā tumhākaṁ vassāvāsikaṁ demāti vadanti, tena saṁghassa ācikkhitabbaṁ. Sace tāni kulāni saṁghassa dātuṁ na icchanti, tumhākaṁyeva demāti vadanti, sabhāgo bhikkhu vattaṁ katvā gaṇhāhīti vattabbo. Paṁsukūlikassa panetaṁ na vaṭṭati. Iti saddhādeyye dāyakamanussā pucchitabbā.

Tatruppāde pana kappiyakārakā pucchitabbā. Kathaṁ pucchitabbā? Kiṁ āvuso saṁghassa bhaṇḍapaṭicchādanaṁ bhavissatīti. Sace vadanti “bhavissati bhante, ekekassa navahatthaṁ sāṭakaṁ dassāma, vassāvāsikaṁ gāhethā”ti, gāhetabbaṁ. Sacepi vadanti “sāṭakaṁ natthi, vatthu pana atthi, gāhetha bhante”ti. Vatthumhi santepi gāhetuṁ vaṭṭatiyeva. Kappiyakārakānaṁ hi hatthe “kappiyabhaṇḍaṁ paribhuñjathā”ti dinnavatthuto yaṁ yaṁ kappaṁ, taṁ taṁ sabbaṁ paribhuñjituṁ anuññātaṁ.

Yaṁ panettha piṇḍapātatthāya gilānapaccayatthāya vā uddissa dinnaṁ, taṁ cīvare upanāmentehi saṁghasuṭṭhutāya apaloketvā upanāmetabbaṁ. Senāsanatthāya uddissa dinnaṁ garubhaṇḍaṁ hoti. Cīvaravasena catupaccayavasena vā dinnaṁ cīvare upanāmentānaṁ apalokanakammakiccaṁ natthi, apalokanakammaṁ karontehi ca puggalavaseneva kātabbaṁ, saṁghavasena na kātabbaṁ. Jātarūparajatavasenāpi āmakadhaññavasena vā apalokanakammaṁ saṁghasuṭṭhutāya
saṁghavasena na kātabbaṁ. Jātarūparajatavasenāpi āmakadhaññavasena vā apalokanakammaṁ
na vaṭṭati, kappiyabhaṇḍavasena cīvarataṇḍulādivaseneva ca vaṭṭati. Taṁ pana evaṁ kattabbaṁ “idāni subhikkhaṁ sulabhapiṇḍaṁ, bhikkhū cīvarena kilamanti, ettakaṁ nāma taṇḍulabhāgaṁ bhikkhūnaṁ cīvaraṁ kātuṁ ruccatī”ti. “Gilānapaccayo

ဒဿာမာ”တိ ဝါ ဝဒန္တိ၊ တံ သလ္လက္ခေတွာ တဒနုရူပေန နယေန တေသံ တေသံ သေနာသနေ ဘိက္ခူနံ ဝဿာဝါသိကံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

သစေ မနုဿာ ဝဒန္တိ “ယဿ အမှာကံ ဝဿာဝါသိကံ ပါပုဏာတိ၊ သော တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတု၊ ဝိဟာရမဂ္ဂံ ဇဂ္ဂတု၊ စေတိယင်္ဂဏ-ဗောဓိယင်္ဂဏာနိ ဇဂ္ဂတု၊ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ အာသိဉ္စတူ”တိ၊ ယဿ တံ ပါပုဏာတိ၊ တဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ယော ပန ဂါမော ပဋိက္ကမ္မ ယောဇနဒွိယောဇနန္တရေ ဟောတိ၊ တတြ စေ ကုလာနိ ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာ ဝိဟာရေ ဝဿာဝါသိကံ ဒေန္တိယေဝ၊ တာနိ ကုလာနိ အပုစ္ဆိတွာပိ တေသံ သေနာသနေ ဝတ္တံ ကတွာ ဝသန္တဿ ဝဿာဝါသိကံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တေသံ သေနာသနေ ပံသုကူလိကော ဝသတိ၊ အာဂတဉ္စ တံ ဒိသွာ တုမှာကံ ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ၊ တေန သံဃဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ တာနိ ကုလာနိ သံဃဿ ဒါတုံ န ဣစ္ဆန္တိ၊ တုမှာကံယေဝ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ၊ သဘာဂေါ ဘိက္ခု ဝတ္တံ ကတွာ ဂဏှာဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ပံသုကူလိကဿ ပနေတံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣတိ သဒ္ဓါဒေယျေ ဒါယကမနုဿာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။

တတြုပ္ပါဒေ ပန ကပ္ပိယကာရကာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ ကထံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ? ကိံ အာဝုသော သံဃဿ ဘဏ္ဍပဋိစ္ဆာဒနံ ဘဝိဿတီတိ။ သစေ ဝဒန္တိ “ဘဝိဿတိ ဘန္တေ, ဧကေကဿ နဝဟတ္ထံ သာဋကံ ဒဿာမ၊ ဝဿာဝါသိကံ ဂါဟေထာ”တိ၊ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဝဒန္တိ “သာဋကံ နတ္ထိ၊ ဝတ္ထု ပန အတ္ထိ၊ ဂါဟေထ ဘန္တေ”တိ။ ဝတ္ထုမှိ သန္တေပိ ဂါဟေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟိ ဟတ္ထေ “ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ ဒိန္နဝတ္ထုတော ယံ ယံ ကပ္ပံ၊ တံ တံ သဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတံ။

ယံ ပနေတ္ထ ပိဏ္ဍပါတတ္ထာယ ဂိလာနပစ္စယတ္ထာယ ဝါ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နံ၊ တံ စီဝရေ ဥပနာမေန္တေဟိ သံဃသုဋ္ဌုတာယ အပလောကေတွာ ဥပနာမေတဗ္ဗံ။ သေနာသနတ္ထာယ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ စီဝရဝသေန စတုပစ္စယဝသေန ဝါ ဒိန္နံ စီဝရေ ဥပနာမေန္တာနံ အပလောကနကမ္မကိစ္စံ နတ္ထိ၊ အပလောကနကမ္မံ ကရောန္တေဟိ စ ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗံ၊ သံဃဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ ဇာတရူပရဇတဝသေနာပိ အာမကဓညဝသေန ဝါ အပလောကနကမ္မံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍဝသေန စီဝရတဏ္ဍုလာဒိဝသေနေဝ စ ဝဋ္ဋတိ။ တံ ပန ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗံ “ဣဒါနိ သုဘိက္ခံ သုလဘပိဏ္ဍံ၊ ဘိက္ခူ စီဝရေန ကိလမန္တိ၊ ဧတ္တကံ နာမ တဏ္ဍုလဘာဂံ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ ကာတုံ ရုစ္စတီ”တိ။ “ဂိလာနပစ္စယော

sulabho gilāno vā natthi, ettakaṁ nāma taṇḍulabhāgaṁ bhikkhūnaṁ cīvaraṁ kātuṁ ruccatī”ti.

Evaṁ cīvarapaccayaṁ sallakkhetvā senāsanassa kāle ghosite sannipatite saṁghe senāsanaggāhako sammannitabbo. Sammannantena ca dve sammannitabbāti vuttaṁ. Evaṁ hi navako vuḍḍhatarassa, vuḍḍho ca navakassa gāhessati. Mahante pana mahāvihārasadise vihāre tayo cattāro janā sammannitabbā. Kurundiyaṁ pana aṭṭhapi soḷasapi jane sammannituṁ vaṭṭatīti vuttaṁ. Tesaṁ sammuti kammavācāyampi apalokanenapi vaṭṭatiyeva.

Tehi sammatehi bhikkhūhi senāsanaṁ sallakkhetabbaṁ, cetiyagharaṁ bodhigharaṁ āsanagharaṁ sammuñjani-aṭṭo dāru-aṭṭo vaccakuṭi iṭṭhakasālā vaḍḍhakisālā dvārakoṭṭhako pānīyamāḷo maggo pokkharaṇīti etāni hi asenāsanāni, vihāro aḍḍhayogo pāsādo hammiyaṁ guhā maṇḍapo rukkhamūlaṁ veḷugumboti imāni senāsanāni, tāni gāhetabbāni. Gāhentena ca “paṭhamaṁ bhikkhū gaṇetuṁ, bhikkhū gaṇetvā seyyā gaṇetun”ti ettha vuttanayena gāhetabbāni. Sace saṁghiko ca saddhādeyyo cāti dve cīvarapaccayā honti, tesu yaṁ bhikkhū paṭhamaṁ gaṇhituṁ icchanti, taṁ gāhetvā tassa ṭhitikato paṭṭhāya itaro gāhetabbo.

Sace pana bhikkhūnaṁ appatāya pariveṇaggena senāsane gāhiyamāne ekaṁ pariveṇaṁ mahālābhaṁ hoti, dasa vā dvādasa vā cīvarāni labhanti, taṁ vijaṭetvā aññesu alābhakesu āvāsesu pakkhipitvā aññesampi bhikkhūnaṁ gāhetabbanti Mahāsumatthero āha. Mahāpadumatthero panāha “na evaṁ kātabbaṁ, manussā hi attano āvāsajagganatthāya paccayaṁ denti, tasmā aññehi bhikkhūhi tattha pavisitabban”ti. Sace panettha mahāthero paṭikkosati “māvuso evaṁ gāhetha, Bhagavato anusiṭṭhiṁ karotha, vuttaṁ hetaṁ Bhagavatā ‘anujānāmi bhikkhave pariveṇaggena gāhetun’ti”, tassa paṭikkosanāya aṭṭhatvā “bhante bhikkhū bahū, paccayo mando, saṅgahaṁ kātuṁ vaṭṭatī”ti taṁ saññāpetvā gāhetabbameva.

သုလဘော ဂိလာနော ဝါ နတ္ထိ၊ ဧတ္တကံ နာမ တဏ္ဍုလဘာဂံ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ ကာတုံ ရုစ္စတီ”တိ။

ဧဝံ စီဝရပစ္စယံ သလ္လက္ခေတွာ သေနာသနဿ ကာလေ ဃောသိတေ သန္နိပတိတေ သံဃေ သေနာသနဂ္ဂါဟကော သမ္မန္နိတဗ္ဗော။ သမ္မန္နန္တေန စ ဒွေ သမ္မန္နိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဟိ နဝကော ဝုဍ္ဎတရဿ, ဝုဍ္ဎော စ နဝကဿ ဂါဟေဿတိ။ မဟန္တေ ပန မဟာဝိဟာရသဒိသေ ဝိဟာရေ တယော စတ္တာရော ဇနာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန အဋ္ဌပိ သောဠသပိ ဇနေ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ တေသံ သမ္မုတိ ကမ္မဝါစာယပိ အပလောကနေနပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

တေဟိ သမ္မတေဟိ ဘိက္ခူဟိ သေနာသနံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ စေတိယဃရံ ဗောဓိဃရံ အာသနဃရံ သမ္မုဉ္ဇနိအဋ္ဋော ဒါရုအဋ္ဋော ဝစ္စကုဋိ ဣဋ္ဌကသာလာ ဝဍ္ဎကိသာလာ ဒွါရကောဋ္ဌကော ပါနီယမာဠော မဂ္ဂေါ ပေါက္ခရဏီတိ ဧတာနိ ဟိ အသေနာသနာနိ၊ ဝိဟာရော အဍ္ဎယောဂေါ ပါသာဒေါ ဟမ္မိယံ ဂုဟာ မဏ္ဍပော ရုက္ခမူလံ ဝေဠုဂုမ္ဗောတိ ဣမာနိ သေနာသနာနိ၊ တာနိ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။ ဂါဟေန္တေန စ “ပဌမံ ဘိက္ခူ ဂဏေတုံ၊ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ သေယျာ ဂဏေတု”န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေန ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။ သစေ သံဃိကော စ သဒ္ဓါဒေယျော စာတိ ဒွေ စီဝရပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ တေသု ယံ ဘိက္ခူ ပဌမံ ဂဏှိတုံ ဣစ္ဆန္တိ၊ တံ ဂါဟေတွာ တဿ ဌိတိကတော ပဋ္ဌာယ ဣတရော ဂါဟေတဗ္ဗော။

သစေ ပန ဘိက္ခူနံ အပ္ပတာယ ပရိဝေဏဂ္ဂေန သေနာသနေ ဂါဟိယမာနေ ဧကံ ပရိဝေဏံ မဟာလာဘံ ဟောတိ၊ ဒသ ဝါ ဒွါဒသ ဝါ စီဝရာနိ လဘန္တိ၊ တံ ဝိဇဋေတွာ အညေသု အလာဘကေသု အာဝါသေသု ပက္ခိပိတွာ အညေသမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ဂါဟေတဗ္ဗန္တိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပနာဟ “န ဧဝံ ကာတဗ္ဗံ၊ မနုဿာ ဟိ အတ္တနော အာဝါသဇဂ္ဂနတ္ထာယ ပစ္စယံ ဒေန္တိ၊ တသ္မာ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ တတ္ထ ပဝိသိတဗ္ဗ”န္တိ။ သစေ ပနေတ္ထ မဟာထေရော ပဋိက္ကောသတိ “မာဝုသော ဧဝံ ဂါဟေထ၊ ဘဂဝတော အနုသိဋ္ဌိံ ကရောထ၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ ‘အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပရိဝေဏဂ္ဂေန ဂါဟေတု’န္တိ”၊ တဿ ပဋိက္ကောသနာယ အဋ္ဌတွာ “ဘန္တေ ဘိက္ခူ ဗဟူ၊ ပစ္စယော မန္ဒော၊ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တံ သညာပေတွာ ဂါဟေတဗ္ဗမေဝ။

Gāhentena ca sammatena bhikkhunā mahātherassa santikaṁ gantvā evaṁ vattabbaṁ “bhante tumhākaṁ senāsanaṁ pāpuṇāti, gaṇhatha paccayaṁ dhārethā”ti. Asukakulassa paccayo asukasenāsanañca mayhaṁ pāpuṇāti āvusoti. Pāpuṇāti bhante gaṇhatha nanti. Gaṇhāmi āvusoti. Gahitaṁ hoti. Sace pana gahitaṁ vo bhanteti vutte gahitaṁ meti vā gaṇhissatha bhanteti vutte gaṇhissāmīti vā vadati, agahitaṁ hotīti Mahāsumatthero āha. Mahāpadumatthero panāha “atītānāgatavacanaṁ vā hotu vattamānavacanaṁ vā, satuppādamatta-ālayakaraṇamattameva cettha pamāṇaṁ, tasmā gahitameva hotī”ti.

Yopi paṁsukūliko bhikkhu senāsanaṁ gahetvā paccayaṁ vissajjeti, ayampi na aññasmiṁ āvāse pakkhipitabbo, tasmiṁyeva pariveṇe aggisālāya vā dīghasālāya vā rukkhamūle vā aññassa gāhetuṁ vaṭṭati. Paṁsukūliko “vassāmī”ti senāsanaṁ jaggissati, itaro “paccayaṁ gaṇhāmī”ti, evaṁ dvīhi kāraṇehi senāsanaṁ sujaggitataraṁ bhavissati. Mahāpaccariyaṁ pana vuttaṁ “paṁsukūlike vāsatthāya senāsanaṁ gaṇhante senāsanaggāhāpakena vattabbaṁ ‘bhante idha paccayo atthi, so kiṁ kātabbo’ti. Tena ‘heṭṭhā aññaṁ gāhāpehī’ti vattabbo. Sace pana kiñci avatvāva vasati, vutthavassassa ca pādamūle ṭhapetvā sāṭakaṁ denti, vaṭṭati. Atha vassāvāsikaṁ demāti vadanti, tasmiṁ senāsane vassaṁvutthabhikkhūnaṁ pāpuṇātī”ti. Yesaṁ pana senāsanaṁ natthi, kevalaṁ paccayameva denti, tesaṁ paccayaṁ avassāvāsike senāsane gāhetuṁ vaṭṭati.

Manussā thūpaṁ katvā vassāvāsikaṁ gāhāpenti, thūpo nāma asenāsanaṁ, tassa samīpe rukkhe vā maṇḍape vā upanibandhitvā gāhāpetabbaṁ. Tena bhikkhunā cetiyaṁ paṭijaggitabbaṁ. Bodhirukkhabodhighara-āsanaghara sammuñjani-aṭṭa dāru-aṭṭa vaccakuṭidvārakoṭṭhaka pānīyamāḷaka dantakaṭṭhamāḷakesupi eseva nayo. Bhojanasālā pana senāsanameva, tasmā taṁ ekassa vā bahūnaṁ vā paricchinditvā gāhetuṁ vaṭṭatīti sabbamidaṁ vitthārena Mahāpaccariyaṁ vuttaṁ.

Senāsanaggāhāpakena pana pāṭipada-aruṇato paṭṭhāya yāva puna aruṇaṁ na bhijjati, tāva gāhetabbaṁ, idaṁ hi senāsanaggāhassa khettaṁ.

ဂါဟေန္တေန စ သမ္မတေန ဘိက္ခုနာ မဟာထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ “ဘန္တေ တုမှာကံ သေနာသနံ ပါပုဏာတိ၊ ဂဏှထ ပစ္စယံ ဓာရေထာ”တိ။ အသုကကုလဿ ပစ္စယော အသုကသေနာသနဉ္စ မယှံ ပါပုဏာတိ အာဝုသောတိ။ ပါပုဏာတိ ဘန္တေ ဂဏှထ နန္တိ။ ဂဏှာမိ အာဝုသောတိ။ ဂဟိတံ ဟောတိ။ သစေ ပန ဂဟိတံ ဝေါ ဘန္တေတိ ဝုတ္တေ ဂဟိတံ မေတိ ဝါ ဂဏှိဿထ ဘန္တေတိ ဝုတ္တေ ဂဏှိဿာမီတိ ဝါ ဝဒတိ၊ အဂဟိတံ ဟောတီတိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပနာဟ “အတီတာနာဂတဝစနံ ဝါ ဟောတု ဝတ္တမာနဝစနံ ဝါ၊ သတုပ္ပါဒမတ္တ-အာလယကရဏမတ္တမေဝ စေတ္ထ ပမာဏံ၊ တသ္မာ ဂဟိတမေဝ ဟောတီ”တိ။

ယောပိ ပံသုကူလိကော ဘိက္ခု သေနာသနံ ဂဟေတွာ ပစ္စယံ ဝိဿဇ္ဇေတိ၊ အယမ္ပိ န အညသ္မိံ အာဝါသေ ပက္ခိပိတဗ္ဗော၊ တသ္မိံယေဝ ပရိဝေဏေ အဂ္ဂိသာလာယ ဝါ ဒီဃသာလာယ ဝါ ရုက္ခမူလေ ဝါ အညဿ ဂါဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပံသုကူလိကော “ဝသာမီ”တိ သေနာသနံ ဇဂ္ဂိဿတိ၊ ဣတရော “ပစ္စယံ ဂဏှာမီ”တိ၊ ဧဝံ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ သေနာသနံ သုဇဂ္ဂိတတရံ ဘဝိဿတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ “ပံသုကူလိကေ ဝါသတ္ထာယ သေနာသနံ ဂဏှန္တေ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကေန ဝတ္တဗ္ဗံ ‘ဘန္တေ ဣဓ ပစ္စယော အတ္ထိ၊ သော ကိံ ကာတဗ္ဗော’တိ။ တေန ‘ဟေဋ္ဌာ အညံ ဂါဟာပေဟီ’တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ပန ကိဉ္စိ အဝတွာဝ ဝသတိ၊ ဝုတ္ထဝဿဿ စ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ သာဋကံ ဒေန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။ အထ ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ၊ တသ္မိံ သေနာသနေ ဝဿံဝုတ္ထဘိက္ခူနံ ပါပုဏာတီ”တိ။ ယေသံ ပန သေနာသနံ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ ပစ္စယမေဝ ဒေန္တိ၊ တေသံ ပစ္စယံ အဝဿာဝါသိကေ သေနာသနေ ဂါဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

မနုဿာ ထူပံ ကတွာ ဝဿာဝါသိကံ ဂါဟာပေန္တိ၊ ထူပေါ နာမ အသေနာသနံ၊ တဿ သမီပေ ရုက္ခေ ဝါ မဏ္ဍပေ ဝါ ဥပနိဗန္ဓိတွာ ဂါဟာပေတဗ္ဗံ။ တေန ဘိက္ခုနာ စေတိယံ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗံ။ ဗောဓိရုက္ခဗောဓိဃရ-အာသနဃရ သမ္မုဉ္ဇနိအဋ္ဋ ဒါရုအဋ္ဋ ဝစ္စကုဋိဒွါရကောဋ္ဌက ပါနီယမာဠက ဒန္တ-ကဋ္ဌမာဠကေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဘောဇနသာလာ ပန သေနာသနမေဝ၊ တသ္မာ တံ ဧကဿ ဝါ ဗဟူနံ ဝါ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂါဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သဗ္ဗမိဒံ ဝိတ္ထာရေန မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

သေနာသနဂ္ဂါဟာပကေန ပန ပါဋိပဒအရုဏတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပုန အရုဏံ န ဘိဇ္ဇတိ၊ တာဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ၊ ဣဒံ ဟိ သေနာသနဂ္ဂါဟဿ ခေတ္တံ။

Sace pātova gāhite senāsane añño vitakkacāriko bhikkhu āgantvā senāsanaṁ yācati, “gahitaṁ bhante senāsanaṁ, vassūpagato saṁgho, ramaṇīyo vihāro, rukkhamūlādīsu yattha icchatha, tattha vasathā”ti vattabbo. Vassūpagatehi antovasse nibaddhavattaṁ ṭhapetvā vassūpagatā bhikkhū “sammuñjaniyo bandhathā”ti vattabbā. Sulabhā ce daṇḍakā ceva salākāyo ca honti, ekekena cha pañca muṭṭhisammuñjaniyo dve tisso yaṭṭhisammuñjaniyo vā bandhitabbā. Dullabhā ce honti, dve tisso muṭṭhisammuñjaniyo ekā yaṭṭhisammuñjanī bandhitabbā. Sāmaṇerehi pañca pañca ukkā koṭṭetabbā. Vasanaṭṭhāne kasāvaparibhaṇḍaṁ kātabbaṁ.

Vattaṁ karontehi pana “na uddisitabbaṁ, na uddisāpetabbaṁ, na sajjhāyo kātabbo, na pabbājetabbaṁ, na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na dhammasavanaṁ kātabbaṁ. Sabbeva hi ete papañca. Nippapañcā hutvā samaṇadhammameva karissāmāti vā sabbe terasa dhutaṅgāni samādiyantu, seyyaṁ akappetvā ṭhānacaṅkamehi vītināmentu, mūgabbataṁ gaṇhantu, sattāhakaraṇīyena gatāpi bhājanīyabhaṇḍaṁ labhantū”ti vā evarūpaṁ adhammikavattaṁ na kātabbaṁ. Evaṁ pana kātabbaṁ—pariyattidhammo nāma tividhampi saddhammaṁ patiṭṭhāpeti, tasmā sakkaccaṁ uddisatha, uddisāpetha, sajjhāyaṁ karotha, padhānaghare vasantānaṁ saṁghaṭṭanaṁ akatvā antovihāre nisīditvā uddisatha, uddisāpetha, sajjhāyaṁ karotha, dhammasavanaṁ samiddhaṁ karotha, pabbājentā sodhetvā pabbājetha, sodhetvā upasampādetha, sodhetvā nissayaṁ detha, ekopi hi kulaputto pabbajjaṁ upasampadañca labhitvā sakalasāsanaṁ patiṭṭhāpeti, attano thāmena yattakāni sakkotha, tattakāni dhutaṅgāni samādiyatha. Antovassaṁ nāmetaṁ sakaladivasaṁ rattiyā ca paṭhamapacchimayāmesu appamattehi bhavitabbaṁ, vīriyaṁ ārabhitabbaṁ. Porāṇakamahātherāpi sabbapalibodhe chinditvā antovasse ekacārikavattaṁ pūrayiṁsu[1], bhasse mattaṁ jānitvā dasavatthukakathaṁ dasa-asubhadasānussati-aṭṭhatiṁsārammaṇakathañca kātuṁ vaṭṭati, āgantukānaṁ vattaṁ kātuṁ, sattāhakaraṇīyena gatānaṁ apaloketvā dātuṁ vaṭṭatīti evarūpaṁ vattaṁ kātabbaṁ.

---

1. Pūrayiṁsu ācariyavattaṁ (Ka)

သစေ ပါတောဝ ဂါဟိတေ သေနာသနေ အညော ဝိတက္ကစာရိကော ဘိက္ခု အာဂန္တွာ သေနာသနံ ယာစတိ၊ “ဂဟိတံ ဘန္တေ သေနာသနံ၊ ဝဿူပဂတော သံဃော၊ ရမဏီယော ဝိဟာရော၊ ရုက္ခမူလာဒီသု ယတ္ထ ဣစ္ဆထ၊ တတ္ထ ဝသထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဝဿူပဂတေဟိ အန္တောဝဿေ နိဗဒ္ဓဝတ္တံ ဌပေတွာ ဝဿူပဂတာ ဘိက္ခူ “သမ္မုဉ္ဇနိယော ဗန္ဓထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ သုလဘာ စေ ဒဏ္ဍကာ စေဝ သလာကာယော စ ဟောန္တိ၊ ဧကေကေန ဆ ပဉ္စ မုဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနိယော ဒွေ တိဿော ယဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနိယော ဝါ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ ဒုလ္လဘာ စေ ဟောန္တိ၊ ဒွေ တိဿော မုဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနိယော ဧကာ ယဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနီ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ သာမဏေရေဟိ ပဉ္စ ပဉ္စ ဥက္ကာ ကောဋ္ဋေတဗ္ဗာ။ ဝသနဋ္ဌာနေ ကသာဝပရိဘဏ္ဍံ ကာတဗ္ဗံ။

ဝတ္တံ ကရောန္တေဟိ ပန “န ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ န ဥဒ္ဒိသာပေတဗ္ဗံ၊ န သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ၊ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ၊ န နိဿယော ဒါတဗ္ဗော၊ န ဓမ္မဿဝနံ ကာတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗေဝ ဟိ ဧတေ ပပဉ္စာ။ နိပ္ပပဉ္စာ ဟုတွာ သမဏဓမ္မမေဝ ကရိဿာမာတိ ဝါ သဗ္ဗေ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယန္တု၊ သေယျံ အကပ္ပေတွာ ဌာနစင်္ကမေဟိ ဝီတိနာမေန္တု၊ မူဂဗ္ဗတံ ဂဏှန္တု၊ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတာပိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ လဘန္တူ”တိ ဝါ ဧဝရူပံ အဓမ္မိကဝတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပန ကာတဗ္ဗံ—ပရိယတ္တိဓမ္မော နာမ တိဝိဓမ္ပိ သဒ္ဓမ္မံ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊ တသ္မာ သက္ကစ္စံ ဥဒ္ဒိသထ၊ ဥဒ္ဒိသာပေထ၊ သဇ္ဈာယံ ကရောထ၊ ပဓာနဃရေ ဝသန္တာနံ သံဃဋ္ဋနံ အကတွာ အန္တောဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ဥဒ္ဒိသထ၊ ဥဒ္ဒိသာပေထ၊ သဇ္ဈာယံ ကရောထ၊ ဓမ္မဿဝနံ သမိဒ္ဓံ ကရောထ၊ ပဗ္ဗာဇေန္တာ သောဓေတွာ ပဗ္ဗာဇေထ၊ သောဓေတွာ ဥပသမ္ပာဒေထ၊ သောဓေတွာ နိဿယံ ဒေထ၊ ဧကောပိ ဟိ ကုလပုတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ သကလသာသနံ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊ အတ္တနော ထာမေန ယတ္တကာနိ သက္ကောထ၊ တတ္တကာနိ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယထ။ အန္တောဝဿံ နာမေတံ သကလဒိဝသံ ရတ္တိယာ စ ပဌမပစ္ဆိမယာမေသု အပ္ပမတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဝီရိယံ အာရဘိတဗ္ဗံ။ ပေါရာဏကမဟာထေရာပိ သဗ္ဗပလိဗောဓေ ဆိန္ဒိတွာ အန္တောဝဿေ ဧကစာရိကဝတ္တံ ပူရယိံသု[၁]၊ ဘဿေ မတ္တံ ဇာနိတွာ ဒသဝတ္ထုကကထံ ဒသအသုဘဒသာနုဿတိအဋ္ဌတိံသာရမ္မဏကထဉ္စ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အာဂန္တုကာနံ ဝတ္တံ ကာတုံ၊ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတာနံ အပလောကေတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝရူပံ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။

၁-ပူရယိံသု အာစရိယဝတ္တံ (က)

Apica bhikkhū ovaditabbā “viggāhikapisuṇapharusavacanāni mā vadatha, divase divase sīlāni āvajjentā caturārakkhaṁ ahāpentā manasikārabahulā viharathā”ti. Dantakaṭṭhakhādanavattaṁ ācikkhitabbaṁ, cetiyaṁ vā bodhiṁ vā vandantena gandhamālaṁ vā pūjentena pattaṁ vā thavikāya pakkhipantena na kathetabbaṁ, bhikkhācāravattaṁ ācikkhitabbaṁ “antogāme manussehi saddhiṁ paccayasaññuttakathā vā visabhāgakathā vā na kathetabbā, rakkhitindriyehi bhavitabbaṁ, khandhakavattañca sekhiyavattañca pūretabban”ti evarūpā bahukāpi niyyānikakathā ācikkhitabbāti.

Pacchimavassūpanāyikadivase pana sace kālaṁ ghosetvā sannipatite saṁghe koci dasahatthaṁ vatthaṁ āharitvā vassāvāsikaṁ deti, āgantuko sace bhikkhu saṁghatthero hoti, tassa dātabbaṁ. Navako ce hoti, sammatena bhikkhunā saṁghatthero vattabbo “sace bhante icchatha, paṭhamabhāgaṁ muñcitvā idaṁ vatthaṁ gaṇhathā”ti, amuñcantassa na dātabbaṁ. Sace pana pubbe gāhitaṁ muñcitvā gaṇhāti, dātabbaṁ. Etenevupāyena dutiyattherato paṭṭhāya parivattetvā pattaṭṭhāne āgantukassa dātabbaṁ. Sace paṭhamavassūpagatā dve tīṇi cattāri pañca vā vatthāni alatthuṁ, laddhaṁ laddhaṁ etenevupāyena vissajjāpetvā yāva āgantukassa samakaṁ hoti, tāva dātabbaṁ. Tena pana samake laddhe avasiṭṭho anubhāgo therāsane dātabbo. Paccuppanne lābhe sati ṭhitikāya gāhetuṁ[1] katikaṁ kātuṁ vaṭṭati.

Sace dubbhikkhaṁ hoti, dvīsupi vassūpanāyikāsu vassūpagatā bhikkhū bhikkhāya kilamantā “āvuso idha vasantā sabbeva kilamāma, sādhu vata dvebhāgā homa, yesaṁ ñātipavāritaṭṭhānāni atthi, te tattha vasitvā pavāraṇāya āgantvā attano pattaṁ vassāvāsikaṁ gaṇhantū”ti vadanti, tesu ye tattha vasitvā pavāraṇāya āgacchanti, tesaṁ apaloketvā vassāvāsikaṁ dātabbaṁ. Sādiyantāpi hi te neva vassāvāsikassa sāmino, khīyantāpi ca āvāsikā neva adātuṁ labhanti. Kurundiyaṁ pana vuttaṁ “katikavattaṁ kātabbaṁ, ‘sabbesaṁ no idha yāgubhattaṁ nappahoti, sabhāgaṭṭhāne vasitvā āgacchatha, tumhākaṁ pattaṁ vassāvāsikaṁ labhissathā’ti. Tañce eko paṭibāhati, supaṭibāhitaṁ. No

1. Gāhetuṁ ruccatīti (Syā)

အပိစ ဘိက္ခူ ဩဝဒိတဗ္ဗာ “ဝိဂ္ဂါဟိကပိသုဏဖရုသဝစနာနိ မာ ဝဒထ၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သီလာနိ အာဝဇ္ဇေန္တာ စတုရာရက္ခံ အဟာပေန္တာ မနသိကာရဗဟုလာ ဝိဟရထာ”တိ။ ဒန္တကဋ္ဌခါဒနဝတ္တံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ၊ စေတိယံ ဝါ ဗောဓိံ ဝါ ဝန္ဒန္တေန ဂန္ဓမာလံ ဝါ ပူဇေန္တေန ပတ္တံ ဝါ ထဝိကာယ ပက္ခိပန္တေန န ကထေတဗ္ဗံ၊ ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ “အန္တောဂါမေ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စယသညုတ္တကထာ ဝါ ဝိသဘာဂကထာ ဝါ န ကထေတဗ္ဗာ၊ ရက္ခိတိန္ဒြိယေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ခန္ဓကဝတ္တဉ္စ သေခိယဝတ္တဉ္စ ပူရေတဗ္ဗ”န္တိ ဧဝရူပါ ဗဟုကာပိ နိယျာနိကကထာ အာစိက္ခိတဗ္ဗာတိ။

ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပန သစေ ကာလံ ဃောသေတွာ သန္နိပတိတေ သံဃေ ကောစိ ဒသဟတ္ထံ ဝတ္ထံ အာဟရိတွာ ဝဿာဝါသိကံ ဒေတိ၊ အာဂန္တုကော သစေ ဘိက္ခု သံဃတ္ထေရော ဟောတိ၊ တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ နဝကော စေ ဟောတိ၊ သမ္မတေန ဘိက္ခုနာ သံဃတ္ထေရော ဝတ္တဗ္ဗော “သစေ ဘန္တေ ဣစ္ဆထ၊ ပဌမဘာဂံ မုဉ္စိတွာ ဣဒံ ဝတ္ထံ ဂဏှထာ”တိ၊ အမုဉ္စန္တဿ န ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ပုဗ္ဗေ ဂါဟိတံ မုဉ္စိတွာ ဂဏှာတိ၊ ဒါတဗ္ဗံ။ ဧတေနေဝုပါယေန ဒုတိယတ္ထေရတော ပဋ္ဌာယ ပရိဝတ္တေတွာ ပတ္တဋ္ဌာနေ အာဂန္တုကဿ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ပဌမဝဿူပဂတာ ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဝါ ဝတ္ထာနိ အလတ္ထုံ၊ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဧတေနေဝုပါယေန ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ယာဝ အာဂန္တုကဿ သမကံ ဟောတိ၊ တာဝ ဒါတဗ္ဗံ။ တေန ပန သမကေ လဒ္ဓေ အဝသိဋ္ဌော အနုဘာဂေါ ထေရာသနေ ဒါတဗ္ဗော။ ပစ္စုပ္ပန္နေ လာဘေ သတိ ဌိတိကာယ ဂါဟေတုံ[၁] ကတိကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သစေ ဒုဗ္ဘိက္ခံ ဟောတိ၊ ဒွီသုပိ ဝဿူပနာယိကာသု ဝဿူပဂတာ ဘိက္ခူ ဘိက္ခာယ ကိလမန္တာ “အာဝုသော ဣဓ ဝသန္တာ သဗ္ဗေဝ ကိလမာမ၊ သာဓု ဝတ ဒွေဘာဂါ ဟောမ၊ ယေသံ ဉာတိပဝါရိတဋ္ဌာနာနိ အတ္ထိ၊ တေ တတ္ထ ဝသိတွာ ပဝါရဏာယ အာဂန္တွာ အတ္တနော ပတ္တံ ဝဿာဝါသိကံ ဂဏှန္တူ”တိ ဝဒန္တိ၊ တေသု ယေ တတ္ထ ဝသိတွာ ပဝါရဏာယ အာဂစ္ဆန္တိ၊ တေသံ အပလောကေတွာ ဝဿာဝါသိကံ ဒါတဗ္ဗံ။ သာဒိယန္တာပိ ဟိ တေ နေဝ ဝဿာဝါသိကဿ သာမိနော၊ ခီယန္တာပိ စ အာဝါသိကာ နေဝ အဒါတုံ လဘန္တိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ဝုတ္တံ “ကတိကဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ၊ ‘သဗ္ဗေသံ နော ဣဓ ယာဂုဘတ္တံ နပ္ပဟောတိ၊ သဘာဂဋ္ဌာနေ ဝသိတွာ အာဂစ္ဆထ၊ တုမှာကံ ပတ္တံ ဝဿာဝါသိကံ လဘိဿထာ’တိ။ တဉ္စေ ဧကော ပဋိဗာဟတိ၊ သုပဋိဗာဟိတံ။ နော

၁-ဂါဟေတုံ ရုစ္စတီတိ (သျာ)

ce paṭibāhati, katikā sukatā. Pacchā tesaṁ tattha vasitvā āgatānaṁ apaloketvā dātabbaṁ. Apalokanakāle paṭibāhituṁ na labbhatī”ti. Punapi vuttaṁ “sace vassūpagatesu ekaccānaṁ vassāvāsike apāpuṇante bhikkhū katikaṁ karonti ‘chinnavassānaṁ vassāvāsikañca idāni uppajjanakavassāvāsikañca imesaṁ dātuṁ ruccatī’ti, evaṁ katikāya katāya gāhitasadisameva hoti, uppannuppannaṁ tesameva dātabban”ti.

Temāsaṁ pānīyaṁ upaṭṭhāpetvā vihāramaggacetiyaṅgaṇabodhiyaṅgaṇāni jaggitvā Bodhirukkhe udakaṁ siñcitvā pakkantopi vibbhantopi vassāvāsikaṁ labhatiyeva. Bhatiniviṭṭhaṁ hi tena kataṁ. Saṁghikaṁ pana apalokanakammaṁ katvā gāhitaṁ antovasse vibbhantopi labhateva. Paccayavasena gāhitaṁ pana na labhatīti vadanti.

Sace vutthavasso disaṁgamiko bhikkhu āvāsikassa hatthato kiñcideva kappiyabhaṇḍaṁ gahetvā asukakule mayhaṁ vassāvāsikaṁ pattaṁ, taṁ gaṇhathāti vatvā vataṭṭhāne vibbhamati, vassāvāsikaṁ saṁghikaṁ hoti. Sace pana manusse sammukhā sampaṭicchāpetvā gacchati, labhati. Idaṁ vassāvāsikaṁ amhākaṁ senāsane vutthabhikkhuno demāti vutte yassa gāhitaṁ, tasseva hoti. Sace pana senāsanasāmikassa piyakamyatāya puttadhītādayo bahūni vatthāni āharitvā amhākaṁ senāsane demāni denti, tattha vassūpagatassa ekameva vatthaṁ dātabbaṁ, sesāni saṁghikāni honti, vassāvāsikaṭṭhitikāya gāhetabbāni. Ṭhitikāya asati therāsanato paṭṭhāya gāhetabbāni, senāsane vassūpagataṁ bhikkhuṁ nissāya uppannena cittappasādena bahūni vatthāni āharitvā senāsanassa demāti dinnesupi eseva nayo. Sace pana pādamūle ṭhapetvā etassa bhikkhuno demāti vadanti, tasseva honti.

Ekassa gehe dve vassāvāsikāni, paṭhamabhāgo sāmaṇerassa gāhito hoti, dutiyo therāsane. So ekaṁ dasahatthaṁ, ekaṁ aṭṭhahatthaṁ sāṭakaṁ peseti “vassāvāsikaṁ pattabhikkhūnaṁ dethā”ti, vicinitvā varabhāgaṁ sāmaṇerassa datvā anubhāgo therāsane dātabbo. Sace pana ubhopi gharaṁ netvā bhojetvā sayameva pādamūle ṭhapeti, yaṁ yassa dinnaṁ, tadeva tassa hoti.

စေ ပဋိဗာဟတိ၊ ကတိကာ သုကတာ။ ပစ္ဆာ တေသံ တတ္ထ ဝသိတွာ အာဂတာနံ အပလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ အပလောကနကာလေ ပဋိဗာဟိတုံ န လဗ္ဘတီ”တိ။ ပုနပိ ဝုတ္တံ “သစေ ဝဿူပဂတေသု ဧကစ္စာနံ ဝဿာဝါသိကေ အပါပုဏန္တေ ဘိက္ခူ ကတိကံ ကရောန္တိ ‘ဆိန္နဝဿာနံ ဝဿာဝါသိကဉ္စ ဣဒါနိ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝဿာဝါသိကဉ္စ ဣမေသံ ဒါတုံ ရုစ္စတီ’တိ၊ ဧဝံ ကတိကာယ ကတာယ ဂါဟိတသဒိသမေဝ ဟောတိ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နံ တေသမေဝ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ။

တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝိဟာရမဂ္ဂစေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏာနိ ဇဂ္ဂိတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ သိဉ္စိတွာ ပက္ကန္တောပိ ဝိဗ္ဘန္တောပိ ဝဿာဝါသိကံ လဘတိယေဝ။ ဘတိနိဝိဋ္ဌံ ဟိ တေန ကတံ။ သံဃိကံ ပန အပလောကနကမ္မံ ကတွာ ဂါဟိတံ အန္တောဝဿေ ဝိဗ္ဘန္တောပိ လဘတေဝ။ ပစ္စယဝသေန ဂါဟိတံ ပန န လဘတီတိ ဝဒန္တိ။

သစေ ဝုတ္ထဝဿော ဒိသံဂမိကော ဘိက္ခု အာဝါသိကဿ ဟတ္ထတော ကိဉ္စိဒေဝ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အသုကကုလေ မယှံ ဝဿာဝါသိကံ ပတ္တံ၊ တံ ဂဏှထာတိ ဝတွာ ဂတဋ္ဌာနေ ဝိဗ္ဘမတိ၊ ဝဿာဝါသိကံ သံဃိကံ ဟောတိ။ သစေ ပန မနုဿေ သမ္မုခါ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဂစ္ဆတိ၊ လဘတိ။ ဣဒံ ဝဿာဝါသိကံ အမှာကံ သေနာသနေ ဝုတ္ထဘိက္ခုနော ဒေမာတိ ဝုတ္တေ ယဿ ဂါဟိတံ၊ တဿေဝ ဟောတိ။ သစေ ပန သေနာသနသာမိကဿ ပိယကမျတာယ ပုတ္တဓီတာဒယော ဗဟူနိ ဝတ္ထာနိ အာဟရိတွာ အမှာကံ သေနာသနေ ဒေမာတိ ဒေန္တိ၊ တတ္ထ ဝဿူပဂတဿ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ ဒါတဗ္ဗံ၊ သေသာနိ သံဃိကာနိ ဟောန္တိ၊ ဝဿာဝါသိကဋ္ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။ ဌိတိကာယ အသတိ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ၊ သေနာသနေ ဝဿူပဂတံ ဘိက္ခုံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နေန စိတ္တပ္ပသာဒေန ဗဟူနိ ဝတ္ထာနိ အာဟရိတွာ သေနာသနဿ ဒေမာတိ ဒိန္နေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပန ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ဧတဿ ဘိက္ခုနော ဒေမာတိ ဝဒန္တိ၊ တဿေဝ ဟောန္တိ။

ဧကဿ ဂေဟေ ဒွေ ဝဿာဝါသိကာနိ၊ ပဌမဘာဂေါ သာမဏေရဿ ဂါဟိတော ဟောတိ၊ ဒုတိယော ထေရာသနေ။ သော ဧကံ ဒသဟတ္ထံ, ဧကံ အဋ္ဌဟတ္ထံ သာဋကံ ပေသေတိ “ဝဿာဝါသိကံ ပတ္တဘိက္ခူနံ ဒေထာ”တိ၊ ဝိစိနိတွာ ဝရဘာဂံ သာမဏေရဿ ဒတွာ အနုဘာဂေါ ထေရာသနေ ဒါတဗ္ဗော။ သစေ ပန ဥဘောပိ ဃရံ နေတွာ ဘောဇေတွာ သယမေဝ ပါဒမူလေ ဌပေတိ၊ ယံ ယဿ ဒိန္နံ၊ တဒေဝ တဿ ဟောတိ။

Ito paraṁ Mahāpaccariyaṁ āgatanayo hoti—ekassa ghare daharasāmaṇerassa vassāvāsikaṁ pāpuṇāti, so ce pucchati “amhākaṁ vassāvāsikaṁ kassa pattan”ti, “sāmaṇerassā”ti avatvā “dānakāle jānissasī”ti vatvā dānadivase ekaṁ mahātheraṁ pesetvā nīharāpetabbaṁ. Sace yassa vassāvāsikaṁ pattaṁ, so vibbhamati vā kālaṁ vā karoti, manussā ce pucchanti “kassa amhākaṁ vassāvāsikaṁ pattan”ti, tesaṁ yathābhūtaṁ ācikkhitabbaṁ. Sace te vadanti tumhākaṁ demāti, tassa bhikkhuno pāpuṇāti. Atha saṁghassa vā gaṇassa vā denti, saṁghassa vā gaṇassa vā pāpuṇāti. Sace vassūpagatā suddhapaṁsukūlikāyeva honti, ānetvā dinnaṁ vassāvāsikaṁ senāsanaparikkhāraṁ vā katvā ṭhapetabbaṁ, bimbohanādīni vā kātabbānīti idaṁ nevāsikavattaṁ.

Senāsanaggāhakathā niṭṭhitā.

Upanandavatthukathā

319. Upanandavatthusmiṁ **tattha tayā moghapurisa gahitaṁ idha muttaṁ**[1]**, idha tayā gahitaṁ tatra muttan**ti ettha ayamattho, yaṁ tayā tattha senāsanaṁ gahitaṁ, taṁ te[2] gaṇhanteneva idha muttaṁ hoti. “Idha dānāhaṁ āvuso muñcāmī”ti vadantena pana taṁ tatrāpi muttaṁ. Evaṁ tvaṁ ubhayattha paribāhiroti.

Ayaṁ panettha vinicchayo—gahaṇena gahaṇaṁ paṭippassambhati, gahaṇena ālayo paṭippassambhati, ālayena gahaṇaṁ paṭippassambhati, ālayena ālayo paṭippassambhati. Kathaṁ, idhekacco vassūpanāyikadivase ekasmiṁ vihāre senāsanaṁ gahetvā sāmantavihāraṁ gantvā tatrāpi gaṇhāti, tassa iminā gahaṇena purimaṁ gahaṇaṁ paṭippassambhati. Aparo idha vasissāmīti ālayamattaṁ katvā sāmantavihāraṁ gantvā tattha senāsanaṁ gaṇhāti, tassa iminā gahaṇena purimo ālayo paṭippassambhati. Eko idha vasissāmīti senāsanaṁ vā gahetvā ālayaṁ vā katvā sāmantavihāraṁ gantvā idheva dāni vasissāmīti ālayaṁ karoti, iccassa ālayena vā gahaṇaṁ, ālayena vā ālayo paṭippassambhati, sabbattha

1. Mukkaṁ (Sī, Syā) 2. Tato (Sī)

ဣတော ပရံ မဟာပစ္စရိယံ အာဂတနယော ဟောတိ—ဧကဿ ဃရေ ဒဟရသာမဏေရဿ ဝဿာဝါသိကံ ပါပုဏာတိ၊ သော စေ ပုစ္ဆတိ “အမှာကံ ဝဿာဝါသိကံ ကဿ ပတ္တ”န္တိ၊ “သာမဏေရဿာ”တိ အဝတွာ “ဒါနကာလေ ဇာနိဿသီ”တိ ဝတွာ ဒါနဒိဝသေ ဧကံ မဟာထေရံ ပေသေတွာ နီဟရာပေတဗ္ဗံ။ သစေ ယဿ ဝဿာဝါသိကံ ပတ္တံ၊ သော ဝိဗ္ဘမတိ ဝါ ကာလံ ဝါ ကရောတိ၊ မနုဿာ စေ ပုစ္ဆန္တိ “ကဿ အမှာကံ ဝဿာဝါသိကံ ပတ္တ”န္တိ၊ တေသံ ယထာဘူတံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ တေ ဝဒန္တိ တုမှာကံ ဒေမာတိ၊ တဿ ဘိက္ခုနော ပါပုဏာတိ။ အထ သံဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ ဒေန္တိ၊ သံဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ ပါပုဏာတိ။ သစေ ဝဿူပဂတာ သုဒ္ဓပံသုကူလိကာယေဝ ဟောန္တိ၊ အာနေတွာ ဒိန္နံ ဝဿာဝါသိကံ သေနာသနပရိက္ခာရံ ဝါ ကတွာ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ဗိမ္ဗောဟနာဒီနိ ဝါ ကာတဗ္ဗာနီတိ ဣဒံ နေဝါသိကဝတ္တံ။

သေနာသနဂ္ဂါဟကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနန္ဒဝတ္ထုကထာ

၃၁၉။ ဥပနန္ဒဝတ္ထုသ္မိံ **တတ္ထ တယာ မောဃပုရိသ ဂဟိတံ ဣဓ မုတ္တံ**[1]**၊ ဣဓ တယာ ဂဟိတံ တတြ မုတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ အယမတ္ထော၊ ယံ တယာ တတ္ထ သေနာသနံ ဂဟိတံ၊ တံ တေ[2] ဂဏှန္တေနေဝ ဣဓ မုတ္တံ ဟောတိ။ “ဣဓ ဒါနာဟံ အာဝုသော မုဉ္စာမီ”တိ ဝဒန္တေန ပန တံ တတြာပိ မုတ္တံ။ ဧဝံ တွံ ဥဘယတ္ထ ပရိဗာဟိရောတိ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော—ဂဟဏေန ဂဟဏံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဂဟဏေန အာလယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ အာလယေန ဂဟဏံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ အာလယေန အာလယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ကထံ၊ ဣဓေကစ္စော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ သေနာသနံ ဂဟေတွာ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ တတြာပိ ဂဏှာတိ၊ တဿ ဣမိနာ ဂဟဏေန ပုရိမံ ဂဟဏံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ အပရော ဣဓ ဝသိဿာမီတိ အာလယမတ္တံ ကတွာ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ တတ္ထ သေနာသနံ ဂဏှာတိ၊ တဿ ဣမိနာ ဂဟဏေန ပုရိမော အာလယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ဧကော ဣဓ ဝသိဿာမီတိ သေနာသနံ ဝါ ဂဟေတွာ အာလယံ ဝါ ကတွာ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဣဓေဝ ဒါနိ ဝသိဿာမီတိ အာလယံ ကရောတိ၊ ဣစ္စဿ အာလယေန ဝါ ဂဟဏံ, အာလယေန ဝါ အာလယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ

၁-မုက္ခံ (သီ၊ သျာ) ၂-တတော (သီ)

pacchime gahaṇe vā ālaye vā tiṭṭhati. Yo pana ekasmiṁ vihāre senāsanaṁ gahetvā aññasmiṁ vihāre vasissāmīti gacchati, tassa upacārasīmātikkame senāsanaggāho paṭippassambhati. Yadi pana “tattha phāsu bhavissati, vasissāmi, no ce, āgamissāmī”ti gantvā aphāsubhāvaṁ ñatvā paccāgacchati, vaṭṭati.

320. **Tivassantarenā**ti ettha **tivassantaro** nāma yo dvīhi vassehi mahantataro vā daharataro vā hoti. Yo pana ekena vassena mahantataro vā daharataro vā hoti, yo vā samānavasso, tattha vattabbameva natthi. Ime sabbe ekasmiṁ mañce vā pīṭhe vā dve dve hutvā nisīdituṁ labhanti. Yaṁ tiṇṇaṁ pahoti[1], taṁ saṁhārimaṁ vā hotu asaṁhārimaṁ vā, tathārūpe api phalakakhaṇḍe anupasampannenāpi saddhiṁ nisīdituṁ vaṭṭati.

Hatthinakhakanti hatthikumbhe patiṭṭhitaṁ, evaṁ katassa kiretaṁ nāmaṁ. **Sabbaṁ pāsādaparibhogan**ti suvaṇṇarajatādivicitrāni kavāṭāni mañcapīṭhāni tālavaṇṭāni suvaṇṇarajatamayapānīyaghaṭapānīyasarāvāni[2] yaṁkiñci cittakammakataṁ, sabbaṁ vaṭṭati. Pāsādassa dāsidāsaṁ khettavatthuṁ gomahiṁsaṁ demāti vadanti, pāṭekkaṁ gahaṇakiccaṁ natthi, pāsāde paṭiggahite paṭiggahitameva hoti. Gonakādīni saṁghikavihāre vā puggalikavihāre vā mañcapīṭhakesu attharitvā paribhuñjituṁ na vaṭṭanti. Dhammāsane pana gihivikaṭanihārena labbhanti, tatrāpi nipajjituṁ na vaṭṭati.

Avissajjiyavatthukathā

321. **Pañcimānī**ti rāsivasena pañca, sarūpavasena panetāni bahūni honti. Tattha **ārāmo** nāma pupphārāmo vā phalārāmo vā. **Ārāmavatthu** nāma tesaṁyeva ārāmānaṁ atthāya paricchinditvā ṭhapitokāso, tesu vā ārāmesu vinaṭṭhesu tesaṁ porāṇakabhūmibhāgo. **Vihāro** nāma yaṁkiñci pāsādādisenāsanaṁ. **Vihāravatthu** nāma tassa patiṭṭhānokāso. **Mañco** nāma masārako bundikābaddho kuḷīrapādako āhaccapādakoti imesaṁ pubbe vuttānaṁ catunnaṁ mañcānaṁ

1. Na pahoti (Sī)
2. ...sarāvādi (Ka), ...sarāvakāni (Syā)

ပစ္ဆိမေ ဂဟဏေ ဝါ အာလယေ ဝါ တိဋ္ဌတိ။ ယော ပန ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ သေနာသနံ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသိဿာမီတိ ဂစ္ဆတိ၊ တဿ ဥပစာရသီမာတိက္ကမေ သေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ယဒိ ပန “တတ္ထ ဖာသု ဘဝိဿတိ, ဝသိဿာမိ၊ နော စေ, အာဂမိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ အဖာသုဘာဝံ ဉတွာ ပစ္စာဂစ္ဆတိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

၃၂၀။ **တိဝဿန္တရေနာ**တိ ဧတ္ထ **တိဝဿန္တရော** နာမ ယော ဒွီဟိ ဝဿေဟိ မဟန္တတရော ဝါ ဒဟရတရော ဝါ ဟောတိ။ ယော ပန ဧကေန ဝဿေန မဟန္တတရော ဝါ ဒဟရတရော ဝါ ဟောတိ၊ ယော ဝါ သမာနဝဿော၊ တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ဣမေ သဗ္ဗေ ဧကသ္မိံ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ ဒွေ ဒွေ ဟုတွာ နိသီဒိတုံ လဘန္တိ။ ယံ တိဏ္ဏံ ပဟောတိ[1]၊ တံ သံဟာရိမံ ဝါ ဟောတု အသံဟာရိမံ ဝါ၊ တထာရူပေ အပိ ဖလကခဏ္ဍေ အနုပသမ္ပန္နေနာပိ သဒ္ဓိံ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဟတ္ထိနခကန္တိ ဟတ္ထိကုမ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတံ၊ ဧဝံ ကတဿ ကိရေတံ နာမံ။ **သဗ္ဗံ ပါသာဒပရိဘောဂ**န္တိ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတြာနိ ကဝါဋာနိ မဉ္စပီဌာနိ တာလဝဏ္ဋာနိ သုဝဏ္ဏရဇတမယပါနီယဃဋပါနီယသရာဝါနိ[2] ယံကိဉ္စိ စိတ္တကမ္မကတံ၊ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ပါသာဒဿ ဒါသိဒါသံ ခေတ္တဝတ္ထုံ ဂေါမဟိံသံ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ၊ ပါဋေက္ကံ ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ပါသာဒေ ပဋိဂ္ဂဟိတေ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဂေါနကာဒီနိ သံဃိကဝိဟာရေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ဝါ မဉ္စပီဌကေသု အတ္ထရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ဓမ္မာသနေ ပန ဂိဟိဝိကဋနိဟာရေန လဗ္ဘန္တိ၊ တတြာပိ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

အဝိဿဇ္ဇိယဝတ္ထုကထာ

၃၂၁။ **ပဉ္စိမာနီ**တိ ရာသိဝသေန ပဉ္စ၊ သရူပဝသေန ပနေတာနိ ဗဟူနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ **အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖါရာမော ဝါ ဖလာရာမော ဝါ။ **အာရာမဝတ္ထု** နာမ တေသံယေဝ အာရာမာနံ အတ္ထာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဌပိတောကာသော၊ တေသု ဝါ အာရာမေသု ဝိနဋ္ဌေသု တေသံ ပေါရာဏကဘူမိဘာဂေါ။ **ဝိဟာရော** နာမ ယံကိဉ္စိ ပါသာဒါဒိသေနာသနံ။ **ဝိဟာရဝတ္ထု** နာမ တဿ ပတိဋ္ဌာနောကာသော။ **မဉ္စော** နာမ မသာရကော ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓေါ ကုဠီရပါဒကော အာဟစ္စပါဒကောတိ ဣမေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနံ စတုန္နံ မဉ္စာနံ

၁-န ပဟောတိ (သီ)
၂-...သရာဝါဒိ (က)၊ ...သရာဝကာနိ (သျာ)

aññataro. **Pīṭhaṁ** nāma masārakādīnaṁyeva catunnaṁ pīṭhānaṁ aññataraṁ. **Bhisi**nāma uṇṇabhisi-ādīnaṁ pañcannaṁ aññatarā. **Bimbohanaṁ** nāma vuttappakārānaṁ bimbohanānaṁ aññataraṁ. **Lohakumbhī** nāma kāḷalohena vā tambalohena vā yena kenaci lohena katā kumbhī. **Lohabhāṇakā**dīsupi eseva nayo. Ettha pana **bhāṇakan**ti arañjaro vuccati. **Vārako**ti ghaṭo. **Kaṭāhaṁ** kaṭāhameva. **Vāsi-ā**dīsu **valli-ā**dīsu ca duviññeyyaṁ nāma natthi. Evaṁ—

Dvisaṅgahāni dve honti, tatiyaṁ catusaṅgahaṁ.
Catutthaṁ navakoṭṭhāsaṁ, pañcamaṁ aṭṭhabhedanaṁ.
Iti pañcahi rāsīhi, pañcanimmalalocano.
Pañcavīsavidhaṁ nātho, garubhaṇḍaṁ pakāsayi.

Tatrāyaṁ vinicchayakathā—idaṁ hi sabbampi garubhaṇḍaṁ idha avissajjiyaṁ, Kīṭāgirivatthusmiṁ avebhaṅgiyanti vuttaṁ. Parivāre pana—

“Avissajjiyaṁ avebhaṅgiyaṁ, pañca vuttā Mahesinā.
Vissajjentassa paribhuñjantassa anāpatti,
Pañhā mesā kusalehi cintitā”ti[1]—

Āgataṁ. Tasmā mūlacchejjavasena avissajjiyaṁ avebhaṅgiyañca, parivattanavasena pana vissajjentassa paribhuñjantassa ca anāpattīti evamettha adhippāyo veditabbo.

Tatrāyaṁ anupubbikathā, idaṁ tāva pañcavidhampi cīvarapiṇḍapātabhesajjatthāya upanetuṁ na vaṭṭati. Thāvarena ca thāvaraṁ garubhaṇḍena ca garubhaṇḍaṁ parivattetuṁ vaṭṭati. Thāvare pana khettaṁ vatthu[2] taḷākaṁ mātikāti evarūpaṁ bhikkhusaṁghassa vicāretuṁ vā sampaṭicchituṁ vā adhivāsetuṁ vā na vaṭṭati, kappiyakārakeheva vicāritato kappiyabhaṇḍaṁ vaṭṭati. Ārāmena pana ārāmaṁ ārāmavatthuṁ vihāraṁ vihāravatthunti imāni cattāri parivattetuṁ vaṭṭati.

Tatrāyaṁ parivattananayo, saṁghassa nāḷikerārāmo dūre hoti, kappiyakārakā vā bahutaraṁ khādanti. Yampi na khādanti, tato sakaṭavetanaṁ

1. Vi 5. 373 piṭṭhe. 2. Khettaṁ khettavatthu (Ka)

အညတရော။ **ပီဌံ** နာမ မသာရကာဒီနံယေဝ စတုန္နံ ပီဌာနံ အညတရံ။ **ဘိသိ** နာမ ဥဏ္ဏာဘိသိအာဒီနံ ပဉ္စန္နံ အညတရာ။ **ဗိမ္ဗောဟနံ** နာမ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ ဗိမ္ဗောဟနာနံ အညတရံ။ **လောဟကုမ္ဘီ** နာမ ကာဠလောဟေန ဝါ တမ္ဗလောဟေန ဝါ ယေန ကေနစိ လောဟေန ကတာ ကုမ္ဘီ။ **လောဟဘာဏကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန **ဘာဏက**န္တိ အရဉ္ဇရော ဝုစ္စတိ။ **ဝါရကော**တိ ဃဋော။ **ကဋာဟံ** ကဋာဟမေဝ။ **ဝါသိ**အာဒီသု **ဝလ္လိ**အာဒီသု စ ဒုဝိညေယျံ နာမ နတ္ထိ။ ဧဝံ—

ဒွိသင်္ဂဟာနိ ဒွေ ဟောန္တိ၊ တတိယံ စတုသင်္ဂဟံ။
စတုတ္ထံ နဝကောဋ္ဌာသံ၊ ပဉ္စမံ အဋ္ဌဘေဒနံ။
ဣတိ ပဉ္စဟိ ရာသီဟိ၊ ပဉ္စနိမ္မလလောစနော။
ပဉ္စဝီသဝိဓံ နာထော၊ ဂရုဘဏ္ဍံ ပကာသယိ။

တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယကထာ—ဣဒံ ဟိ သဗ္ဗမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍံ ဣဓ အဝိဿဇ္ဇိယံ, ကီဋာဂိရိဝတ္ထုသ္မိံ အဝေဘင်္ဂိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ပရိဝါရေ ပန—

“အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိယံ၊ ပဉ္စ ဝုတ္တာ မဟေသိနာ။
ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ၊
ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ”တိ[၁]—

အာဂတံ။ တသ္မာ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိယဉ္စ၊ ပရိဝတ္တနဝသေန ပန ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပါယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ၊ ဣဒံ တာဝ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ စီဝရပိဏ္ဍပာတဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဥပနေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ထာဝရေန စ ထာဝရံ ဂရုဘဏ္ဍေန စ ဂရုဘဏ္ဍံ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ထာဝရေ ပန ခေတ္တံ ဝတ္ထု[၂] တဠာကံ မာတိကာတိ ဧဝရူပံ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝိစာရေတုံ ဝါ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝါ အဓိဝါသေတုံ ဝါ န ဝဋ္ဋတိ၊ ကပ္ပိယကာရကေဟေဝ ဝိစာရိတတော ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဝဋ္ဋတိ။ အာရာမေန ပန အာရာမံ အာရာမဝတ္ထုံ ဝိဟာရံ ဝိဟာရဝတ္ထုန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

တတြာယံ ပရိဝတ္တနနယော၊ သံဃဿ နာဠိကေရာရာမော ဒူရေ ဟောတိ၊ ကပ္ပိယကာရကာ ဝါ ဗဟုတရံ ခါဒန္တိ။ ယမ္ပိ န ခါဒန္တိ၊ တတော သကဋဝေတနံ

၁-ဝိ ၅-၃၇၃-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ခေတ္တံ ခေတ္တဝတ္ထု (က)

datvā appameva haranti. Aññesaṁ pana tassa ārāmassa avidūragāmavāsīnaṁ manussānaṁ vihārassa samīpe ārāmo hoti, te saṁghaṁ upasaṅkamitvā sakena ārāmena taṁ ārāmaṁ yācanti, saṁghena “ruccati saṁghassā”ti apaloketvā sampaṭicchitabbo. Sacepi[1] bhikkhūnaṁ rukkhasahassaṁ hoti, manussānaṁ pañca satāni, “tumhākaṁ ārāmo khuddako”ti na vattabbaṁ. Kiñcāpi hi ayaṁ khuddako, atha kho itarato bahutaraṁ āyaṁ deti. Sacepi samakameva deti, evampi icchiticchitakkhaṇe paribhuñjituṁ sakkāti gahetabbameva. Sace pana manussānaṁ bahutarā rukkhā honti, “nanu tumhākaṁ bahutarā rukkhā”ti vattabbaṁ. Sace “atirekaṁ amhākaṁ puññaṁ hotu, saṁghassa demā”ti vadanti, jānāpetvā sampaṭicchituṁ vaṭṭati. Bhikkhūnaṁ rukkhā phaladhārino, manussānaṁ rukkhā na tāva phalaṁ gaṇhanti, kiñcāpi na gaṇhanti, na cirena gaṇhissantīti sampaṭicchitabbameva. Manussānaṁ rukkhā phaladhārino, bhikkhūnaṁ na tāva phalaṁ gaṇhanti, “nanu tumhākaṁ rukkhā phaladhārino”ti vattabbaṁ. Sace “gaṇhatha bhante, amhākaṁ puññaṁ bhavissatī”ti denti, jānāpetvā sampaṭicchituṁ vaṭṭati. Evaṁ ārāmena ārāmo parivattetabbo. Eteneva nayena ārāmavatthupi vihāropi vihāravatthupi ārāmena parivattetabbaṁ. Ārāmavatthunā ca mahantena vā khuddakena vā ārāma-ārāmavatthu vihāravihāravatthūni.

Kathaṁ vihārena vihāro parivattetabbo? Saṁghassa antogāme gehaṁ hoti, manussānaṁ vihāramajjhe pāsādo, ubhopi agghena samakā, sace manussā tena pāsādena taṁ gehaṁ yācanti, sampaṭicchituṁ vaṭṭati. Bhikkhūnaṁ ce mahagghataraṁ gehaṁ hoti, mahagghataraṁ amhākaṁ gehanti vutte kiñcāpi mahagghataraṁ, pabbajitānaṁ asāruppaṁ, na sakkā tattha pabbajitehi vasituṁ, idaṁ pana sāruppaṁ gaṇhathāti vadanti, evampi sampaṭicchituṁ vaṭṭati. Sace pana manussānaṁ mahagghaṁ hoti, nanu tumhākaṁ gehaṁ mahagghanti vattabbaṁ. Hotu bhante, amhākaṁ puññaṁ bhavissati, gaṇhathāti vutte pana sampaṭicchituṁ vaṭṭati. Evaṁ vihārena vihāro parivattetabbo. Eteneva nayena vihāravatthupi ārāmopi ārāmavatthupi vihārena parivattetabbaṁ. Vihāravatthunā ca mahagghena vā appagghena vā vihāravihāravatthu-ārāma-ārāmavatthūni. Evaṁ tāva thāvarena thāvaraparivattanaṁ veditabbaṁ.

1. Sace hi (Sī)

ဒတွာ အပ္ပမေဝ ဟရန္တိ။ အညေသံ ပန တဿ အာရာမဿ အဝိဒူရဂါမဝါသီနံ မနုဿာနံ ဝိဟာရဿ သမီပေ အာရာမော ဟောတိ၊ တေ သံဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ သကေန အာရာမေန တံ အာရာမံ ယာစန္တိ၊ သံဃေန "ရုစ္စတိ သံဃဿာ"တိ အပလောကေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗော။ သစေပိ[1] ဘိက္ခူနံ ရုက္ခသဟဿံ ဟောတိ၊ မနုဿာနံ ပဉ္စ သတာနိ၊ "တုမှာကံ အာရာမော ခုဒ္ဒကော"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ အယံ ခုဒ္ဒကော၊ အထ ခေါ ဣတရတော ဗဟုတရံ အာယံ ဒေတိ။ သစေပိ သမကမေဝ ဒေတိ၊ ဧဝမ္ပိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကာတိ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ သစေ ပန မနုဿာနံ ဗဟုတရာ ရုက္ခာ ဟောန္တိ၊ "နနု တုမှာကံ ဗဟုတရာ ရုက္ခာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ "အတိရေကံ အမှာကံ ပုညံ ဟောတု၊ သံဃဿ ဒေမာ"တိ ဝဒန္တိ၊ ဇာနာပေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူနံ ရုက္ခာ ဖလဓာရိနော၊ မနုဿာနံ ရုက္ခာ န တာဝ ဖလံ ဂဏှန္တိ၊ ကိဉ္စာပိ န ဂဏှန္တိ၊ န စိရေန ဂဏှိဿန္တီတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗမေဝ။ မနုဿာနံ ရုက္ခာ ဖလဓာရိနော၊ ဘိက္ခူနံ န တာဝ ဖလံ ဂဏှန္တိ၊ "နနု တုမှာကံ ရုက္ခာ ဖလဓာရိနော"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ "ဂဏှထ ဘန္တေ၊ အမှာကံ ပုညံ ဘဝိဿတီ"တိ ဒေန္တိ၊ ဇာနာပေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ အာရာမေန အာရာမော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော။ ဧတေနေဝ နယေန အာရာမဝတ္ထုပိ ဝိဟာရောပိ ဝိဟာရဝတ္ထုပိ အာရာမေန ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။ အာရာမဝတ္ထုနာ စ မဟန္တေန ဝါ ခုဒ္ဒကေန ဝါ အာရာမအာရာမဝတ္ထုဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထူနိ။

ကထံ ဝိဟာရေန ဝိဟာရော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော? သံဃဿ အန္တောဂါမေ ဂေဟံ ဟောတိ၊ မနုဿာနံ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ပါသာဒေါ၊ ဥဘောပိ အဂ္ဃေန သမကာ၊ သစေ မနုဿာ တေန ပါသာဒေန တံ ဂေဟံ ယာစန္တိ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူနံ စေ မဟဂ္ဃတရံ ဂေဟံ ဟောတိ၊ မဟဂ္ဃတရံ အမှာကံ ဂေဟန္တိ ဝုတ္တေ ကိဉ္စာပိ မဟဂ္ဃတရံ၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ အသာရုပ္ပံ၊ န သက္ကာ တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတေဟိ ဝသိတုံ၊ ဣဒံ ပန သာရုပ္ပံ ဂဏှထာတိ ဝဒန္တိ၊ ဧဝမ္ပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန မနုဿာနံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ၊ နနု တုမှာကံ ဂေဟံ မဟဂ္ဃန္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဟောတု ဘန္တေ, အမှာကံ ပုညံ ဘဝိဿတိ, ဂဏှထာတိ ဝုတ္တေ ပန သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဝိဟာရေန ဝိဟာရော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော။ ဧတေနေဝ နယေန ဝိဟာရဝတ္ထုပိ အာရာမောပိ အာရာမဝတ္ထုပိ ဝိဟာရေန ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရဝတ္ထုနာ စ မဟဂ္ဃေန ဝါ အပ္ပဂ္ဃေန ဝါ ဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုအာရာမအာရာမဝတ္ထူနိ။ ဧဝံ တာဝ ထာဝရေန ထာဝရပရိဝတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁-သစေ ဟိ (သီ)

Garubhaṇḍena garubhaṇḍaparivattane pana mañcapīṭhaṁ mahantaṁ vā hotu khuddakaṁ vā, antamaso caturaṅgulapādakaṁ gāmadārakehi paṁsvāgārakesu kīḷantehi katampi saṁghassa dinnakālato paṭṭhāya garubhaṇḍaṁ hoti. Sacepi rājarājamahāmattādayo ekappahāreneva mañcasataṁ vā mañcasahassaṁ vā denti, sabbe kappiyamañcā sampaṭicchitabbā, sampaṭicchitvā vuḍḍhapaṭipāṭiyā "saṁghikaparibhogena paribhuñjathā"ti dātabbā, puggalikavasena na dātabbā. Atirekamañce bhaṇḍāgārādīsu paññapetvā pattacīvaraṁ nikkhipitumpi vaṭṭati. Bahisīmāya "saṁghassa demā"ti dinnamañco saṁghattherassa vasanaṭṭhāne dātabbo. Tattha ce bahū mañcā honti, mañcena kammaṁ natthi, yassa vasanaṭṭhāne kammaṁ atthi, tattha "saṁghikaparibhogena paribhuñjathā"ti dātabbo. Mahagghena satagghanakena vā sahassagghanakena vā (satasahassagghanakena vā)[1] mañcena aññaṁ mañcasataṁ labhati, parivattetvā gahetabbaṁ. Na kevalaṁ mañcena mañcoyeva, ārāma-ārāmavatthuvihāravihāravatthupīṭhabhisibimbohanānipi parivattetuṁ vaṭṭanti. Esa nayo pīṭhabhisibimbohanesupi. Etesu hi kappiyākappiyaṁ vuttanayameva. Tattha akappiyaṁ na paribhuñjitabbaṁ, kappiyaṁ saṁghikaparibhogena paribhuñjitabbaṁ. Akappiyaṁ vā mahagghaṁ kappiyaṁ vā parivattetvā vuttavatthūni gahetabbāni. Agarubhaṇḍupagaṁ pana bhisibimbohanaṁ nāma natthi.

Lohakumbhī lohabhāṇakaṁ lohakaṭāhanti imāni tīṇi mahantāni vā hontu, khuddakāni vā, antamaso pasatamatta-udakagaṇhanakānipi garubhaṇḍāniyeva. Lohavārako pana kāḷalohatambalohavaṭṭalohakaṁsalohānaṁ yena kenaci kato Sīhaḷadīpe pādagaṇhanako bhājetabbo. Pādo ca nāma Magadhanāḷiyā pañcanāḷimattaṁ gaṇhāti, kato adhikagaṇhanako[2] garubhaṇḍaṁ. Imāni tāva Pāḷiyaṁ āgatāni lohabhājanāni.

Pāḷiyaṁ pana anāgatānipi bhiṅgāra paṭiggaha uḷuṅka dabbikaṭacchupāti taṭṭakasaraka samugga aṅgārakapalla dhūmakaṭacchu-ādīni khuddakāni vā mahantāni vā sabbāni garubhaṇḍāni. Patto ayathālakaṁ tambalohathālakanti imāni pana bhājanīyāni. Kaṁsalohavaṭṭalohabhājanavikati saṁghikaparibhogena vā gihivikaṭā vā vaṭṭati, puggalikaparibhogena na vaṭṭati.

1. ( ) Natthi Sī-Syā-potthakesu. 2. Atirekagaṇhanako (Syā, Ka)

ဂရုဘဏ္ဍေန ဂရုဘဏ္ဍပရိဝတ္တနေ ပန မဉ္စပီဌံ မဟန္တံ ဝါ ဟောတု ခုဒ္ဒကံ ဝါ၊ အန္တမသော စတုရင်္ဂုလပါဒကံ ဂါမဒါရကေဟိ ပံသွာဂါရကေသု ကီဠန္တေဟိ ကတမ္ပိ သံဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ သစေပိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဉ္စသတံ ဝါ မဉ္စသဟဿံ ဝါ ဒေန္တိ၊ သဗ္ဗေ ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝုဍ္ဎပဋိပါဋိယာ "သံဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဒါတဗ္ဗာ၊ ပုဂ္ဂလိကဝသေန န ဒါတဗ္ဗာ။ အတိရေကမဉ္စေ ဘဏ္ဍာဂါရာဒီသု ပညပေတွာ ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဗဟိသီမာယ "သံဃဿ ဒေမာ"တိ ဒိန္နမဉ္စော သံဃတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ဒါတဗ္ဗော။ တတ္ထ စေ ဗဟူ မဉ္စာ ဟောန္တိ၊ မဉ္စေန ကမ္မံ နတ္ထိ၊ ယဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ကမ္မံ အတ္ထိ၊ တတ္ထ "သံဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဒါတဗ္ဗော။ မဟဂ္ဃေန သတဂ္ဃနကေန ဝါ သဟဿဂ္ဃနကေန ဝါ (သတသဟဿဂ္ဃနကေန ဝါ)[၁] မဉ္စေန အညံ မဉ္စသတံ လဗ္ဘတိ၊ ပရိဝတ္တေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ကေဝလံ မဉ္စေန မဉ္စောယေဝ၊ အာရာမအာရာမဝတ္ထုဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိပိ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဧသ နယော ပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနေသုပိ။ ဧတေသု ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဝုတ္တနယမေဝ။ တတ္ထ အကပ္ပိယံ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ ကပ္ပိယံ သံဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ အကပ္ပိယံ ဝါ မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ ဝါ ပရိဝတ္တေတွာ ဝုတ္တဝတ္ထူနိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ အဂရုဘဏ္ဍုပဂံ ပန ဘိသိဗိမ္ဗောဟနံ နာမ နတ္ထိ။

လောဟကုမ္ဘီ လောဟဘာဏကံ လောဟကဋာဟန္တိ ဣမာနိ တီဏိ မဟန္တာနိ ဝါ ဟောန္တု၊ ခုဒ္ဒကာနိ ဝါ၊ အန္တမသော ပသတမတ္တဥဒကဂဏှနကာနိပိ ဂရုဘဏ္ဍာနိယေဝ။ လောဟဝါရကော ပန ကာဠလောဟတမ္ဗလောဟဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟာနံ ယေန ကေနစိ ကတော သီဟဠဒီပေ ပါဒဂဏှနကော ဘာဇေတဗ္ဗော။ ပါဒေါ စ နာမ မဂဓနာဠိယာ ပဉ္စနာဠိမတ္တံ ဂဏှာတိ၊ ကတော အဓိကဂဏှနကော[၂] ဂရုဘဏ္ဍံ။ ဣမာနိ တာဝ ပါဠိယံ အာဂတာနိ လောဟဘာဇနာနိ။

ပါဠိယံ ပန အနာဂတာနိပိ ဘိင်္ဂါရ ပဋိဂ္ဂဟ ဥဠုင်္က ဒဗ္ဗိကဋစ္ဆုပါတိ တဋ္ဋကသရက သမုဂ္ဂ အင်္ဂါရကပလ္လ ဓူမကဋစ္ဆုအာဒီနိ ခုဒ္ဒကာနိ ဝါ မဟန္တာနိ ဝါ သဗ္ဗာနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိ။ ပတ္တော အယထာလကံ တမ္ဗလောဟထာလကန္တိ ဣမာနိ ပန ဘာဇနီယာနိ။ ကံသလောဟဝဋ္ဋလောဟဘာဇနဝိကတိ သံဃိကပရိဘောဂေန ဝါ ဂိဟိဝိကဋာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ၊ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန န ဝဋ္ဋတိ။

၁-( )နတ္ထိ သီ-သျာပေါတ္ထကေသု။ ၂-အတိရေကဂဏှနကော (သျာ၊ က)

kaṁsalohādibhājanaṁ saṁghassa dinnampi hi pārihāriyaṁ na vaṭṭati, gihivikaṭanihāreneva paribhuñjitabbanti Mahāpaccariyaṁ vuttaṁ.

Ṭhapetvā pana bhājanavikatiṁ aññasmimpi kappiyalohabhaṇḍe añjanī añjanisalākā kaṇṇamalaharaṇī sūci paṇṇasūci khuddako pipphalako khuddakaṁ ārakaṇṭakaṁ kuñcikā tāḷaṁ kattarayaṭṭhi vedhako natthudānaṁ bhindivālo[1] lohakuṭo lohakuṭṭi lohaguḷo lohapiṇḍi lohacakkalikaṁ aññampi vippakatalohabhaṇḍaṁ bhājanīyaṁ. Dhūmanettaphāladīparukkha dīpakapallaka olambakadīpa itthipurisatiracchānagatarūpakāni pana aññāni vā bhitticchadanakavāṭādīsu upanetabbāni antamaso lohakhilakaṁ upādāya sabbāni lohabhaṇḍāni garubhaṇḍāniyeva honti, attanā laddhānipi pariharitvā puggalikaparibhogena na paribhuñjitabbāni, saṁghikaparibhogena vā gihivikaṭāni vā vaṭṭanti. Tipubhaṇḍepi eseva nayo. Khīrapāsāṇamayāni taṭṭakasarakādīni garubhaṇḍāniyeva.

Ghaṭako pana telabhājanaṁ vā pādagaṇhanakato atirekameva garubhaṇḍaṁ. Suvaṇṇarajatahārakūṭajātiphalikabhājanāni gihivikaṭānipi na vaṭṭanti, pageva saṁghikaparibhogena vā puggalikaparibhogena vā. Senāsanaparibhoge pana āmāsampi anāmāsampi sabbaṁ vaṭṭati.

Vāsi-ādīsu yāva vāsiyā ṭhapetvā daṇḍakaṭṭhacchedanaṁ vā ucchutacchanaṁ vā aññaṁ mahākammaṁ kātuṁ na sakkā, ayaṁ bhājanīyā. Tato mahattarī[2] yena kenaci ākārena katā vāsi garubhaṇḍameva. Pharasu pana antamaso vejjānaṁ sirāvedhanapharasupi garubhaṇḍameva. Kuṭhāriyaṁ pharasusadiso eva vinicchayo. Yā pana āvudhasaṅkhepena katā, ayaṁ anāmāsā. Kudālo antamaso caturaṅgulamattopi garubhaṇḍameva. Nikhādanaṁ caturassamukhaṁ vā hotu doṇimukhaṁ vā vaṅkaṁ vā ujukaṁ vā, antamaso sammuñjanidaṇḍakavedhanampi daṇḍabaddhaṁ ce, garubhaṇḍameva. Sammuñjanidaṇḍakhaṇanakaṁ pana adaṇḍakaṁ phalamattameva[3], yaṁ sakkā sipāṭikāya pakkhipitvā pariharituṁ, taṁ bhājanīyaṁ. Sikharampi nikhādaneneva saṅgahitaṁ. Yehi manussehi vihāre vāsi-ādīni dinnāni honti, te ca ghare daḍḍhe

1. Bheṇḍivālo (Sī) bhiṇḍivālo (Ka) 2. Mahantatarā (Sī) 3. Talamattameva (Sī)

ကံသလောဟာဒိဘာဇနံ သံဃဿ ဒိန္နမ္ပိ ဟိ ပါရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဂိဟိဝိကဋနိဟာရေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ဌပေတွာ ပန ဘာဇနဝိကတိံ အညသ္မိမ္ပိ ကပ္ပိယလောဟဘဏ္ဍေ အဉ္ဇနီ အဉ္ဇနိသလာကာ ကဏ္ဏမလဟရဏီ သူစိ ပဏ္ဏသူစိ ခုဒ္ဒကော ပိပ္ဖလကော ခုဒ္ဒကံ အာရကဏ္ဋကံ ကုဉ္စိကာ တာဠံ ကတ္တရယဋ္ဌိ ဝေဓကော နတ္ထုဒါနံ ဘိန္ဒိဝါလော[1] လောဟကူဋော လောဟကုဋ္ဋိ လောဟဂုဠော လောဟပိဏ္ဍိ လောဟစက္ကလိကံ အညမ္ပိ ဝိပ္ပကတလောဟဘဏ္ဍံ ဘာဇနီယံ။ ဓူမနေတ္တဖာလဒီပရုက္ခ ဒီပကပလ္လက ဩလမ္ဗကဒီပ ဣတ္ထိပုရိသတိရစ္ဆာနဂတရူပကာနိ ပန အညာနိ ဝါ ဘိတ္တိစ္ဆဒနကဝါဋာဒီသု ဥပနေတဗ္ဗာနိ အန္တမသော လောဟခိလကံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗာနိ လောဟဘဏ္ဍာနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိယေဝ ဟောန္တိ၊ အတ္တနာ လဒ္ဓါနိပိ ပရိဟရိတွာ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ၊ သံဃိကပရိဘောဂေန ဝါ ဂိဟိဝိကဋာနိ ဝါ ဝဋ္ဋန္တိ။ တိပုဘဏ္ဍေပိ ဧသေဝ နယော။ ခီရပါသာဏမယာနိ တဋ္ဋကသရကာဒီနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိယေဝ။

ဃဋကော ပန တေလဘာဇနံ ဝါ ပါဒဂဏှနကတော အတိရေကမေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သုဝဏ္ဏရဇတဟာရကူဋဇာတိဖလိကဘာဇနာနိ ဂိဟိဝိကဋာနိပိ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ ပဂေဝ သံဃိကပရိဘောဂေန ဝါ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန ဝါ။ သေနာသနပရိဘောဂေ ပန အာမာသမ္ပိ အနာမာသမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။

ဝါသိအာဒီသု ယာဝ ဝါသိယာ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍကဋ္ဌစ္ဆေဒနံ ဝါ ဥစ္ဆုတစ္ဆနံ ဝါ အညံ မဟာကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ၊ အယံ ဘာဇနီယာ။ တတော မဟတ္တရီ[2] ယေန ကေနစိ အာကာရေန ကတာ ဝါသိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ ဖရသု ပန အန္တမသော ဝေဇ္ဇာနံ သိရာဝေဓနဖရသုပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ ကုဌာရိယံ ဖရသုသဒိသော ဧဝ ဝိနိစ္ဆယော။ ယာ ပန အာဝုဓသင်္ခေပေန ကတာ၊ အယံ အနာမာသာ။ ကုဒါလော အန္တမသော စတုရင်္ဂုလမတ္တောပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ နိခါဒနံ စတုရဿမုခံ ဝါ ဟောတု ဒေါဏိမုခံ ဝါ ဝင်္ကံ ဝါ ဥဇုကံ ဝါ၊ အန္တမသော သမ္မုဉ္ဇနိဒဏ္ဍကဝေဓနမ္ပိ ဒဏ္ဍဗဒ္ဓံ စေ၊ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ သမ္မုဉ္ဇနိဒဏ္ဍခဏနကံ ပန အဒဏ္ဍကံ ဖလမတ္တမေဝ[3]၊ ယံ သက္ကာ သိပါဋိကာယ ပက္ခိပိတွာ ပရိဟရိတုံ၊ တံ ဘာဇနီယံ။ သိခရမ္ပိ နိခါဒနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။ ယေဟိ မနုဿေဟိ ဝိဟာရေ ဝါသိအာဒီနိ ဒိန္နာနိ ဟောန္တိ၊ တေ စ ဃရေ ဍဍ္ဎေ

၁-ဘေဏ္ဍိဝါလော (သီ) ဘိဏ္ဍိဝါလော (က) ၂-မဟန္တတရာ (သီ) ၃-တလမတ္တမေဝ (သီ)

vā corehi vā vilutte “detha no bhante upakaraṇe, puna pākatike karissāmā”ti vadanti dātabbā. Sace āharanti, na vāretabbā, anāharantāpi na codetabbā.

Kammāratataṭṭakāracundakāranaḷakāramaṇikārapattabandhakānaṁ adhikaraṇimuṭṭhikasaṇḍāsatulādīni sabbāni lohamaya-upakaraṇāni saṁghe dinnakālato paṭṭhāya garubhaṇḍāni. Tipukoṭṭakasuvaṇṇakāracammakāra-upakaraṇesupi eseva nayo. Ayaṁ pana viseso, tipukoṭṭaka-upakaraṇesupi tipucchedanasatthakaṁ suvaṇṇakāra-upakaraṇesu suvaṇṇacchedanasatthakaṁ cammakāra-upakaraṇesu kataparikammacammachiddanakaṁ khuddakasatthakanti imāni bhājanīyabhaṇḍāni. Nahāpitatunnakāra-upakaraṇesupi ṭhapetvā mahākattariṁ mahāsaṇḍāsaṁ mahāpipphalakañca sabbaṁ bhājanīyaṁ. Mahākattari-ādīni garubhaṇḍāni.

Valli-ādīsu vettavalli-ādikā yā kāci aḍḍhabāhuppamāṇā valli saṁghassa dinnā vā tatthajātakā vā rakkhitagopitā garubhaṇḍaṁ hoti, sā saṁghakamme ca cetiyakamme ca kate sace atirekā hoti, puggalikakammepi upanetuṁ vaṭṭati. Arakkhitā pana garubhaṇḍameva na hoti. Suttamakacivākanāḷikerahīracammamayā rajjukā vā yottāni vā vāke ca nāḷikerahīre ca vaṭṭetvā katā ekavaṭṭā vā dvivaṭṭā vā saṁghassa dinnakālato paṭṭhāya garubhaṇḍaṁ. Suttaṁ pana avaṭṭetvā dinnaṁ makacivākanāḷikerahīrā ca bhājanīyā. Yehi panetāni rajjukayottādīni dinnāni honti, te attano karaṇīyena harantā na vāretabbā.

Yo koci antamaso aṭṭhaṅgulasūcidaṇḍamattopi veḷu saṁghasa dinno vā tatthajātako vā rakkhitagopito garubhaṇḍaṁ, sopi saṁghakamme ca cetiyakamme ca kate atireko puggalikakamme dātuṁ vaṭṭati. Pādagaṇhanakatelanāḷi pana kattarayaṭṭhi upāhanadaṇḍako chattadaṇḍo chattasalākāti idamettha bhājanīyabhaṇḍaṁ. Daḍḍhagehamanussā gaṇhitvā gacchantā na vāretabbā. Rakkhitagopitaṁ veḷuṁ gaṇhantena samakaṁ vā atirekaṁ vā thāvaraṁ antamaso taṁagghanakampi[1] phātikammaṁ katvā

1. Taṁagghanakavāḷikāyapi (Sī, Syā, Ka)

ဝါ စောရေဟိ ဝါ ဝိလုတ္တေ “ဒေထ နော ဘန္တေ ဥပကရဏေ, ပုန ပါကတိကေ ကရိဿာမာ”တိ ဝဒန္တိ၊ ဒါတဗ္ဗာ။ သစေ အာဟရန္တိ၊ န ဝါရေတဗ္ဗာ၊ အနာဟရန္တာပိ န စောဒေတဗ္ဗာ။

ကမ္မာရတဋ္ဋကာရစုန္ဒကာရနဠကာရမဏိကာရပတ္တဗန္ဓကာနံ အဓိကရဏိမုဋ္ဌိကသဏ္ဍာသတုလာဒီနိ သဗ္ဗာနိ လောဟမယဥပကရဏာနိ သံဃေ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍာနိ။ တိပုကောဋ္ဋကသုဝဏ္ဏကာရစမ္မကာရဥပကရဏေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော၊ တိပုကောဋ္ဋကဥပကရဏေသုပိ တိပုစ္ဆေဒနသတ္ထကံ သုဝဏ္ဏကာရဥပကရဏေသု သုဝဏ္ဏစ္ဆေဒနသတ္ထကံ စမ္မကာရဥပကရဏေသု ကတပရိကမ္မစမ္မစ္ဆိဒ္ဒနကံ ခုဒ္ဒကသတ္ထကန္တိ ဣမာနိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍာနိ။ နဟာပိတတုန္နကာရဥပကရဏေသုပိ ဌပေတွာ မဟာကတ္တရိံ မဟာသဏ္ဍာသံ မဟာပိပ္ဖလကဉ္စ သဗ္ဗံ ဘာဇနီယံ။ မဟာကတ္တရိအာဒီနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိ။

ဝလ္လိအာဒီသု ဝေတ္တဝလ္လိအာဒိကာ ယာ ကာစိ အဍ္ဎဗာဟုပ္ပမာဏာ ဝလ္လိ သံဃဿ ဒိန္နာ ဝါ တတ္ထဇာတကာ ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတာ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ၊ သာ သံဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ သစေ အတိရေကာ ဟောတိ၊ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေပိ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အရက္ခိတာ ပန ဂရုဘဏ္ဍမေဝ န ဟောတိ။ သုတ္တမကစိဝါကနာဠိကေရဟီရစမ္မမယာ ရဇ္ဇုကာ ဝါ ယောတ္တာနိ ဝါ ဝါကေ စ နာဠိကေရဟီရေ စ ဝဋ္ဋေတွာ ကတာ ဧကဝဋ္ဋာ ဝါ ဒွိဝဋ္ဋာ ဝါ သံဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သုတ္တံ ပန အဝဋ္ဋေတွာ ဒိန္နံ မကစိဝါကနာဠိကေရဟီရာ စ ဘာဇနီယာ။ ယေဟိ ပနေတာနိ ရဇ္ဇုကယောတ္တာဒီနိ ဒိန္နာနိ ဟောန္တိ၊ တေ အတ္တနော ကရဏီယေန ဟရန္တာ န ဝါရေတဗ္ဗာ။

ယော ကောစိ အန္တမသော အဋ္ဌင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တောပိ ဝေဠု သံဃဿ ဒိန္နော ဝါ တတ္ထဇာတကော ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတော ဂရုဘဏ္ဍံ၊ သောပိ သံဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ အတိရေကော ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပါဒဂဏှနကတေလနာဠိ ပန ကတ္တရယဋ္ဌိ ဥပါဟနဒဏ္ဍကော ဆတ္တဒဏ္ဍော ဆတ္တသလာကာတိ ဣဒမေတ္ထ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ။ ဒဍ္ဎဂေဟမနုဿာ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆန္တာ န ဝါရေတဗ္ဗာ။ ရက္ခိတဂေါပိတံ ဝေဠုံ ဂဏှန္တေန သမကံ ဝါ အတိရေကံ ဝါ ထာဝရံ အန္တမသော တံအဂ္ဃနကမ္ပိ[1] ဖာတိကမ္မံ ကတွာ

၁-တံအဂ္ဃနကဝါဠိကာယပိ (သီ၊ သျာ၊ က)

gahetabbo. Phātikammaṁ akatvā gaṇhantena tattheva vaḷañjetabbo, gamanakāle saṁghikāvāse ṭhapetvā gantabbaṁ. Asatiyā gahetvā gatena pahiṇitvā dātabbo. Desantaraṁ gatena sampattavihāre saṁghikāvāse ṭhapetabbo.

Tiṇanti muñjaṁ pabbajañca ṭhapetvā avasesaṁ yaṁkiñci tiṇaṁ. Yattha pana tiṇaṁ natthi, tattha paṇṇehi chādenti, tasmā paṇṇampi tiṇeneva saṅgahitaṁ. Iti muñjādīsu yaṁkiñci muṭṭhippamāṇampi tiṇaṁ tālapaṇṇādīsu ca ekaṁ paṇṇampi saṁghassa dinnaṁ vā tatthajātakaṁ vā bahārāme saṁghassa tiṇavatthuto[1] jātatiṇaṁ vā rakkhitagopitaṁ garubhaṇḍaṁ hoti. Tampi saṁghakamme ca cetiyakamme ca kate atirekaṁ puggalikakamme dātuṁ vaṭṭati. Daḍḍhagehamanussā gahetvā gacchantā na vāretabbā. Aṭṭhaṅgulappamāṇopi rittapotthako garubhaṇḍameva.

Mattikā pakatimattikā vā hotu pañcavaṇṇā vā sudhā vā sajjurasakaṅguṭṭhasilesādīsu vā yaṁkiñci, dullabhaṭṭhāne ānetvā vā dinnaṁ tatthajātakaṁ vā rakkhitagopitaṁ tālaphalapakkamattaṁ garubhaṇḍaṁ hoti. Tampi saṁghakamme ca cetiyakamme ca niṭṭhite atirekaṁ puggalikakamme dātuṁ vaṭṭati. Hiṅgu hiṅgulaka haritāla manosilañjanāni pana bhājanīyabhaṇḍāni.

Dārubhaṇḍe yo koci aṭṭhaṅgulasūcidaṇḍamattopi dārubhaṇḍako dārudullabhaṭṭhāne saṁghassa dinno vā tatthajātako vā rakkhitagopito, ayaṁ garubhaṇḍaṁ hotīti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Mahā-aṭṭhakathāyaṁ pana sabbampi dāru veḷu camma pāsāṇādivikatiṁ dārubhaṇḍena saṅgaṇhitvā "tena kho pana samayena saṁghassa āsandiko uppanno hotī"ti ito paṭṭhāya dārubhaṇḍavinicchayo vutto.

Tatrāyaṁ atthuddhāro, āsandiko sattaṅgo bhaddapīṭhaṁ pīṭhikā eḷakapādakapīṭhaṁ āmalakavaṭṭakapīṭhaṁ[2] phalakaṁ kocchaṁ palālapīṭhakanti

1. Tiṇavatthusmiṁ (Sī), dinnavatthuto (Ka)
2. Āmaṇḍakavaṇṭikapīṭhaṁ (Sī), āmalakavaṇḍakapīṭhaṁ (Syā)

ဂဟေတဗ္ဗော။ ဖာတိကမ္မံ အကတွာ ဂဏှန္တေန တတ္ထေဝ ဝဠဉ္ဇေတဗ္ဗော၊ ဂမနကာလေ သံဃိကာဝါသေ ဌပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အသတိယာ ဂဟေတွာ ဂတေန ပဟိဏိတွာ ဒါတဗ္ဗော။ ဒေသန္တရံ ဂတေန သမ္ပတ္တဝိဟာရေ သံဃိကာဝါသေ ဌပေတဗ္ဗော။

တိဏန္တိ မုဉ္ဇံ ပဗ္ဗဇဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ ယံကိဉ္စိ တိဏံ။ ယတ္ထ ပန တိဏံ နတ္ထိ၊ တတ္ထ ပဏ္ဏေဟိ ဆာဒေန္တိ၊ တသ္မာ ပဏ္ဏမ္ပိ တိဏေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။ ဣတိ မုဉ္ဇာဒီသု ယံကိဉ္စိ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ တိဏံ တာလပဏ္ဏာဒီသု စ ဧကံ ပဏ္ဏမ္ပိ သံဃဿ ဒိန္နံ ဝါ တတ္ထဇာတကံ ဝါ ဗဟာရာမေ သံဃဿ တိဏဝတ္ထုတော[1] ဇာတတိဏံ ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ တမ္ပိ သံဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ အတိရေကံ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒဍ္ဎဂေဟမနုဿာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တာ န ဝါရေတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏောပိ ရိတ္တပေါတ္ထကော ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။

မတ္တိကာ ပကတိမတ္တိကာ ဝါ ဟောတု ပဉ္စဝဏ္ဏာ ဝါ သုဓာ ဝါ သဇ္ဇုရသကင်္ဂုဋ္ဌသိလေသာဒီသု ဝါ ယံကိဉ္စိ၊ ဒုလ္လဘဋ္ဌာနေ အာနေတွာ ဝါ ဒိန္နံ တတ္ထဇာတကံ ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတံ တာလဖလပက္ကမတ္တံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ တမ္ပိ သံဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ နိဋ္ဌိတေ အတိရေကံ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟိင်္ဂု ဟိင်္ဂုလက ဟရိတာလ မနောသိလဉ္ဇနာနိ ပန ဘာဇနီယဘဏ္ဍာနိ။

ဒါရုဘဏ္ဍေ ယော ကောစိ အဋ္ဌင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တောပိ ဒါရုဘဏ္ဍကော ဒါရုဒုလ္လဘဋ္ဌာနေ သံဃဿ ဒိန္နော ဝါ တတ္ထဇာတကော ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတော၊ အယံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ဒါရုဝေဠုစမ္မပါသာဏာဒိဝိကတိံ ဒါရုဘဏ္ဍေန သင်္ဂဏှိတွာ "တေန ခေါ ပန သမယေန သံဃဿ အာသန္ဒိကော ဥပ္ပန္နော ဟောတီ"တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဒါရုဘဏ္ဍဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော။

တတြာယံ အတ္ထုဒ္ဓါရော၊ အာသန္ဒိကော သတ္တင်္ဂေါ ဘဒ္ဒပီဌံ ပီဌိကာ ဧဠကပါဒကပီဌံ အာမလကဝဋ္ဋကပီဌံ[2] ဖလကံ ကောစ္ဆံ ပလာလပီဌကန္တိ

၁-တိဏဝတ္ထုသ္မိံ (သီ)၊ ဒိန္နဝတ္ထုတော (က)
၂-အာမဏ္ဍကဝဏ္ဋိကပီဌံ (သီ)၊ အာမလကဝဏ္ဍကပီဌံ (သျာ)

imesu tāva yaṁkiñci khuddakaṁ vā hotu mahantaṁ vā, saṁghassa dinnaṁ garubhaṇḍaṁ hoti. Palālapīṭhena cettha kadalipattādipīṭhānipi saṅgahitāni. Byagghacamma-onaddhampi vāḷarūpaparikkhittaṁ ratanaparisibbitaṁ kocchakaṁ garubhaṇḍameva.

Vaṅkaphalakaṁ dīghaphalakaṁ cīvaradhovanaphalakaṁ ghaṭṭanaphalakaṁ ghaṭṭanamuggaro dantakaṭṭhacchedanagaṇṭhikā daṇḍamuggaro[1] ambaṇaṁ rajanadoṇi udakapaṭicchako dārumayo vā dantamayo vā veḷumayo vā, sapādakopi apādakopi samuggo, mañjūsā, pādagaṇhanakato atirekappamāṇo karaṇḍo udakadoṇi udakakaṭāhaṁ uḷuṅko kaṭacchu pānīyasarāvaṁ pānīyasaṅkhoti etesupi yaṁkiñci saṁghe dinnaṁ garubhaṇḍaṁ. Saṅkhathālakaṁ pana bhājanīyaṁ, tathā dārumayo udakatumbo.

Pādakathalikamaṇḍalaṁ dārumayaṁ vā hotu coḷapaṇṇādimayaṁ vā, sabbaṁ garubhaṇḍaṁ. Ādhārako pattapidhānaṁ tālavaṇṭaṁ bījanī caṅkoṭakaṁ pacchi yaṭṭhisammuñjanī muṭṭhisammuñjanīti etesupi yaṁkiñci khuddakaṁ vā mahantaṁ vā dāruveḷupaṇṇacammādīsu yena kenaci kataṁ garubhaṇḍameva.

Thambhatulāsopānaphalakādīsu dārumayaṁ vā pāsāṇamayaṁ vā yaṁkiñci gehasambhārarūpaṁ yo koci kaṭasārako yaṁkiñci bhūmattharaṇaṁ yaṁkiñci akappiyacammaṁ, sabbaṁ saṁghe dinnaṁ garubhaṇḍaṁ, bhūmattharaṇaṁ kātuṁ vaṭṭati. Eḷakacammaṁ pana paccattharaṇagatikaṁ hoti, tampi garubhaṇḍameva. Kappiyacammāni bhājanīyāni. Kurundiyaṁ pana "sabbaṁ mañcappamāṇaṁ cammaṁ garubhaṇḍan"ti vuttaṁ.

Udukkhalaṁ musalaṁ suppaṁ nisadaṁ nisadapoto pāsāṇadoṇi pāsāṇakaṭāhaṁ turivemabhastādi sabbaṁ pesakārādibhaṇḍaṁ, sabbaṁ kasibhaṇḍaṁ, sabbaṁ cakkayuttakayānaṁ garubhaṇḍameva. Mañcapādo mañca-aṭanī pīṭhapādo pīṭha-aṭanī vāsipharasu-ādīnaṁ daṇḍāti etesu yaṁkiñci vippakatatacchanakammaṁ aniṭṭhitameva bhājanīyaṁ, tacchitamaṭṭhaṁ pana garubhaṇḍaṁ hoti. Anuññātavāsiyā pana daṇḍo chattamuṭṭhipaṇṇaṁ kattarayaṭṭhi upāhanā araṇisahitaṁ dhammakaraṇo pādagaṇhanakato anatirittaṁ āmalakatumbaṁ āmalakaghaṭo lābukatumbaṁ lābughaṭo visāṇakatumbanti sabbametaṁ bhājanīyaṁ, tato mahantataraṁ garubhaṇḍaṁ.

1. Daṇḍamuggaro nāvā (Sī)

ဣမေသု တာဝ ယံကိဉ္စိ ခုဒ္ဒကံ ဝါ ဟောတု မဟန္တံ ဝါ၊ သံဃဿ ဒိန္နံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ ပလာလပီဌေန စေတ္ထ ကဒလိပတ္တာဒိပီဌာနိပိ သင်္ဂဟိတာနိ။ ဗျဂ္ဃစမ္မဩနဒ္ဓမ္ပိ ဝါဠရူပပရိက္ခိတ္တံ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောစ္ဆကံ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။

ဝင်္ကဖလကံ ဒီဃဖလကံ စီဝရဓောဝနဖလကံ ဃဋ္ဋနဖလကံ ဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနဂဏ္ဌိကာ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော[1] အမ္ဗဏံ ရဇနဒေါဏိ ဥဒကပဋိစ္ဆကော ဒါရုမယော ဝါ ဒန္တမယော ဝါ ဝေဠုမယော ဝါ, သပါဒကောပိ အပါဒကောပိ သမုဂ္ဂေါ, မဉ္ဇူသာ, ပါဒဂဏ္ဟနကတော အတိရေကပ္ပမာဏော ကရဏ္ဍော ဥဒကဒေါဏိ ဥဒကကဋာဟံ ဥဠုင်္ကော ကဋစ္ဆု ပါနီယသရာဝံ ပါနီယ-သင်္ခေါတိ ဧတေသုပိ ယံကိဉ္စိ သံဃေ ဒိန္နံ ဂရုဘဏ္ဍံ။ သင်္ခထာလကံ ပန ဘာဇနီယံ၊ တထာ ဒါရုမယော ဥဒကတုမ္ဗော။

ပါဒကထလိကမဏ္ဍလံ ဒါရုမယံ ဝါ ဟောတု စောဠပဏ္ဏာဒိမယံ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ဂရုဘဏ္ဍံ။ အာဓာရကော ပတ္တပိဓာနံ တာလဝဏ္ဋံ ဗီဇနီ စင်္ကောဋကံ ပစ္ဆိ ယဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနီ မုဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနီတိ ဧတေသုပိ ယံကိဉ္စိ ခုဒ္ဒကံ ဝါ မဟန္တံ ဝါ ဒါရု-ဝေဠုပဏ္ဏစမ္မာဒီသု ယေန ကေနစိ ကတံ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။

ထမ္ဘတုလာသောပါနဖလကာဒီသု ဒါရုမယံ ဝါ ပါသာဏမယံ ဝါ ယံကိဉ္စိ ဂေဟသမ္ဘာရရူပံ ယော ကောစိ ကဋသာရကော ယံကိဉ္စိ ဘူမတ္ထရဏံ ယံကိဉ္စိ အကပ္ပိယစမ္မံ၊ သဗ္ဗံ သံဃေ ဒိန္နံ ဂရုဘဏ္ဍံ၊ ဘူမတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဠကစမ္မံ ပန ပစ္စတ္ထရဏဂတိကံ ဟောတိ၊ တမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ ကပ္ပိယစမ္မာနိ ဘာဇနီယာနိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "သဗ္ဗံ မဉ္စပ္ပမာဏံ စမ္မံ ဂရုဘဏ္ဍ"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဥဒုက္ခလံ မုသလံ သုပ္ပံ နိသဒံ နိသဒပေါတော ပါသာဏဒေါဏိ ပါသာဏကဋာဟံ တုရိဝေမဘသ္တာဒိ သဗ္ဗံ ပေသကာရာဒိဘဏ္ဍံ, သဗ္ဗံ ကသိဘဏ္ဍံ, သဗ္ဗံ စက္ကယုတ္တကယာနံ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ မဉ္စပါဒေါ မဉ္စအဋနီ ပီဌပါဒေါ ပီဌအဋနီ ဝါသိဖရသုအာဒီနံ ဒဏ္ဍာတိ ဧတေသု ယံကိဉ္စိ ဝိပ္ပကတတစ္ဆနကမ္မံ အနိဋ္ဌိတမေဝ ဘာဇနီယံ၊ တစ္ဆိတမဋ္ဌံ ပန ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ အနုညာတဝါသိယာ ပန ဒဏ္ဍော ဆတ္တမုဋ္ဌိပဏ္ဏံ ကတ္တရယဋ္ဌိ ဥပါဟနာ အရဏိသဟိတံ ဓမ္မကရဏော ပါဒဂဏ္ဟနကတော အနတိရိတ္တံ အာမလကတုမ္ဗံ အာမလကဃဋော လာဗုကတုမ္ဗံ လာဗုဃဋော ဝိသာဏက-တုမ္ဗန္တိ သဗ္ဗမေတံ ဘာဇနီယံ၊ တတော မဟန္တတရံ ဂရုဘဏ္ဍံ။

၁-ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော နာဝါ (သီ)

Hatthidanto vā yaṁkiñci visāṇaṁ vā atacchitaṁ yathājātameva[1] bhājanīyaṁ, tehi katamañcapādādīsu purimasadisoyeva vinicchayo. Tacchitaniṭṭhitopi hiṅgukaraṇḍako añjanakaraṇḍako gaṇṭhikā vidho añjanī añjanisalākā udakapuñchanīti idaṁ sabbaṁ bhājanīyameva.

Mattikābhaṇḍe sabbaṁ manussānaṁ upabhogaparibhogaṁ ghaṭapiṭharādi[2] kulālabhājanaṁ pattakaṭāhaṁ aṅgārakaṭāhaṁ dhūmadānakaṁ dīparukkhato dīpakapallikā cayaniṭṭhakā chadaniṭṭhakā thupikāti saṁghassa dinnakālato paṭṭhāya garubhaṇḍaṁ, pādagaṇhanakato anatirittappamāṇo pana ghaṭako pattaṁ thālakaṁ kañcanako kuṇḍikāti idamettha bhājanīyabhaṇḍaṁ. Yathā ca mattikābhaṇḍe, evaṁ lohabhaṇḍepi kuṇḍikā bhājanīyakoṭṭhāsameva bhajatīti ayamettha anupubbikathā.

Navakammadānakathā

323. **Bhaṇḍikāṭṭhapanamattenā**ti[3] dvārabāhānaṁ upari kapotabhaṇḍikayojanamattena. **Paribhaṇḍakaraṇamattenā**ti gomayaparibhaṇḍakasāvaparibhaṇḍakaraṇamattena. **Dhūmakālikan**ti idaṁ yāvassa citakadhūmo na paññāyati, tāva ayaṁ vihāro etassevāti evaṁ dhūmakāle apaloketvā katapariyositaṁ vihāraṁ denti. **Vippakatan**ti ettha vippakato nāma yāva gopānasiyo na ārohanti. Gopānasīsu pana āruḷhāsu bahukato nāma hoti, tasmā tato paṭṭhāya na dātabbo, kiñcideva samādapetvā kāressati. **Khuddake vihāre kammaṁ oloketvā chappañcavassikan**ti kammaṁ oloketvā catuhatthavihāre catuvassikaṁ, pañcahatthe pañcavassikaṁ, chahatthe chavassikaṁ dātabbaṁ. Aḍḍhayogo pana yasmā sattaṭṭhahattho hoti, tasmā ettha "sattaṭṭhavassikan"ti vuttaṁ. Sace pana so navahattho hoti, navavassikampi dātabbaṁ. Mahallake pana dasahatthe ekādasahatthe vihāre vā pāsāde vā dasavassikaṁ vā ekādasavassikaṁ vā dātabbaṁ. Dvādasahatthe pana kato adhike vā lohapāsādasadisepi dvādasavassikameva dātabbaṁ, na tato uttari.

---

1. Yathābhatameva (Sī) 2. Ghaṭapidhānādi (Syā) 3. Gaṇḍikāthapanamattenāti (Sī)

ဟတ္ထိဒန္တော ဝါ ယံကိဉ္စိ ဝိသာဏံ ဝါ အတစ္ဆိတံ ယထာဇာတမေဝ[1] ဘာဇနီယံ၊ တေဟိ ကတမဉ္စပါဒါဒီသု ပုရိမသဒိသောယေဝ ဝိနိစ္ဆယော။ တစ္ဆိတနိဋ္ဌိတောပိ ဟိင်္ဂုကရဏ္ဍကော အဉ္ဇနကရဏ္ဍကော ဂဏ္ဌိကာ ဝိဓော အဉ္ဇနီ အဉ္ဇနိသလာကာ ဥဒကပုဉ္ဆနီတိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဘာဇနီယမေဝ။

မတ္တိကာဘဏ္ဍေ သဗ္ဗံ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ ဃဋပိဌရာဒိ[2] ကုလာလဘာဇနံ ပတ္တကဋာဟံ အင်္ဂါရကဋာဟံ ဓူမဒါနကံ ဒီပရုက္ခကော ဒီပကပလ္လိကာ စယနိဋ္ဌကာ ဆဒနိဋ္ဌကာ ထုပိကာတိ သံဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ၊ ပါဒဂဏှနကတော အနတိရိတ္တပ္ပမာဏော ပန ဃဋကော ပတ္တံ ထာလကံ ကဉ္စနကော ကုဏ္ဍိကာတိ ဣဒမေတ္ထ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ။ ယထာ စ မတ္တိကာဘဏ္ဍေ၊ ဧဝံ လောဟဘဏ္ဍေပိ ကုဏ္ဍိကာ ဘာဇနီယကောဋ္ဌာသမေဝ ဘဇတီတိ အယမေတ္ထ အနုပုဗ္ဗိကထာ။

နဝကမ္မဒါနကထာ

၃၂၃။ **ဘဏ္ဍိကာဋ္ဌပနမတ္တေနာ**တိ[3] ဒွါရဗာဟာနံ ဥပရိ ကပေါတဘဏ္ဍိကယောဇနမတ္တေန။ **ပရိဘဏ္ဍကရဏမတ္တေနာ**တိ ဂေါမယပရိဘဏ္ဍကသာဝပရိဘဏ္ဍကရဏမတ္တေန။ **ဓူမကာလိက**န္တိ ဣဒံ ယာဝဿ စိတကဓူမော န ပညာယတိ၊ တာဝ အယံ ဝိဟာရော ဧတဿေဝါတိ ဧဝံ ဓူမကာလေ အပလောကေတွာ ကတပရိယောသိတံ ဝိဟာရံ ဒေန္တိ။ **ဝိပ္ပကတ**န္တိ ဧတ္ထ ဝိပ္ပကတော နာမ ယာဝ ဂေါပါနသိယော န အာရောဟန္တိ။ ဂေါပါနသီသု ပန အာရုဠှာသု ဗဟုကတော နာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ တတော ပဋ္ဌာယ န ဒါတဗ္ဗော၊ ကိဉ္စိဒေဝ သမာဒပေတွာ ကာရေဿတိ။ **ခုဒ္ဒကေ ဝိဟာရေ ကမ္မံ ဩလောကေတွာ ဆပ္ပဉ္စဝဿိက**န္တိ ကမ္မံ ဩလောကေတွာ စတုဟတ္ထဝိဟာရေ စတုဝဿိကံ, ပဉ္စဟတ္ထေ ပဉ္စဝဿိကံ, ဆဟတ္ထေ ဆဝဿိကံ ဒါတဗ္ဗံ။ အဍ္ဎယောဂေါ ပန ယသ္မာ သတ္တဋ္ဌဟတ္ထော ဟောတိ၊ တသ္မာ ဧတ္ထ "သတ္တဋ္ဌဝဿိက"န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန သော နဝဟတ္ထော ဟောတိ၊ နဝဝဿိကမ္ပိ ဒါတဗ္ဗံ။ မဟလ္လကေ ပန ဒသဟတ္ထေ ဧကာဒသဟတ္ထေ ဝိဟာရေ ဝါ ပါသာဒေ ဝါ ဒသဝဿိကံ ဝါ ဧကာဒသဝဿိကံ ဝါ ဒါတဗ္ဗံ။ ဒွါဒသဟတ္ထေ ပန ကတော အဓိကေ ဝါ လောဟပါသာဒသဒိသေပိ ဒွါဒသဝဿိကမေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊ န တတော ဥတ္တရိ။

၁-ယထာဘတမေဝ (သီ) ၂-ဃဋပိဓာနာဒိ (သျာ) ၃-ဂဏ္ဍိကာဌပနမတ္တေနာတိ (သီ)

Navakammiko bhikkhu antovasse taṁ āvāsaṁ labhati, utukāle paṭibāhituṁ na labhati. Sace so āvāso jīrati, āvāsasāmikassa vā tassa vaṁse uppannassa vā kassaci kathetabbaṁ “āvāso te nassati, jaggatha etaṁ āvāsan”ti. Sace so na sakkoti, bhikkhūhi ñātī vā upaṭṭhāke vā samādapetvā jaggitabbo. Sace tepi na sakkonti, saṁghikena paccayena jaggitabbo. Tasmimpi asati ekaṁ āvāsaṁ vissajjetvā avasesā jaggitabbā. Bahū vissajjetvā ekaṁ saṇṭhāpetumpi vaṭṭatiyeva.

Dubbhikkhe bhikkhūsu pakkantesu sabbe āvāsā nassanti, tasmā ekaṁ vā dve vā tayo vā āvāse vissajjetvā tato yāgubhattacīvarādīni paribhuñjantehi sesāvāsā jaggitabbāyeva. Kurundiyaṁ pana vuttaṁ “saṁghike paccaye asati eko bhikkhu ‘tuyhaṁ ekaṁ mañcaṭṭhānaṁ gahetvā jaggāhī’ti vattabbo. Sace bahutaraṁ icchati, tibhāgaṁ vā upaḍḍhabhāgaṁ vā datvāpi jaggāpetabbaṁ. Atha thambhamattamevettha avasiṭṭhaṁ, bahukammaṁ kātabbanti na icchati, ‘tuyhaṁ puggalikameva katvā jagga, evampi hi saṁghassa bhaṇḍakaṭṭhapanaṭṭhānaṁ navakānañca vasanaṭṭhānaṁ labhissatī’ti jaggāpetabbo. Evaṁ jaggito pana tasmiṁ jīvante puggaliko hoti, mate saṁghikoyeva. Sace saddhivihārikānaṁ dātukāmo hoti, kammaṁ oloketvā tibhāgaṁ vā upaḍḍhaṁ vā puggalikaṁ katvā jaggāpetabbo. Evañhi[1] saddhivihārikānaṁ dātuṁ labhati. Evaṁ jagganake pana asati ekaṁ āvāsaṁ vissajjetvāti-ādinā nayena jaggāpetabbo”ti.

Idampi ca aññaṁ tattheva vuttaṁ—dve bhikkhū saṁghikaṁ bhūmiṁ gahetvā sodhetvā saṁghikaṁ senāsanaṁ karonti, yena sā bhūmi paṭhamaṁ gahitā, so sāmī. Ubhopi puggalikaṁ karonti, soyeva sāmī. So saṁghikaṁ karoti, itaro puggalikaṁ karoti, aññaṁ ce bahu senāsanaṭṭhānaṁ atthi, puggalikaṁ karontopi na vāretabbo. Aññasmiṁ pana tādise patirūpe ṭhāne asati taṁ paṭibāhitvā saṁghikaṁ karonteneva kātabbaṁ. Yaṁ pana tassa tattha vayakammaṁ kataṁ, taṁ dātabbaṁ. Sace pana katāvāse vā āvāsakaraṇaṭṭhāne vā chāyūpagaphalūpagarukkhā honti,

1. Etañhi (Sī)

နဝကမ္မိကော ဘိက္ခု အန္တောဝဿေ တံ အာဝါသံ လဘတိ၊ ဥတုကာလေ ပဋိဗာဟိတုံ န လဘတိ။ သစေ သော အာဝါသော ဇီရတိ၊ အာဝါသသာမိကဿ ဝါ တဿ ဝံသေ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကဿစိ ကထေတဗ္ဗံ “အာဝါသော တေ နဿတိ၊ ဇဂ္ဂထ ဧတံ အာဝါသ”န္တိ။ သစေ သော န သက္ကောတိ၊ ဘိက္ခူဟိ ဉာတီ ဝါ ဥပဋ္ဌာကေ ဝါ သမာဒပေတွာ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗော။ သစေ တေပိ န သက္ကောန္တိ၊ သံဃိကေန ပစ္စယေန ဇဂ္ဂိတဗ္ဗော။ တသ္မိမ္ပိ အသတိ ဧကံ အာဝါသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝသေသာ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ။ ဗဟူ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဧကံ သဏ္ဌာပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

•ဒုဗ္ဘိက္ခေ ဘိက္ခူသု ပက္ကန္တေသု သဗ္ဗေ အာဝါသာ နဿန္တိ၊ တသ္မာ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ အာဝါသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တတော ယာဂုဘတ္တစီဝရာဒီနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တေဟိ သေသာဝါသာ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာယေဝ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ဝုတ္တံ “သံဃိကေ ပစ္စယေ အသတိ ဧကော ဘိက္ခု ‘တုယှံ ဧကံ မဉ္စဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဇဂ္ဂါဟီ’တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ဗဟုတရံ ဣစ္ဆတိ၊ တိဘာဂံ ဝါ ဥပဍ္ဎဘာဂံ ဝါ ဒတွာပိ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗံ။ အထ ထမ္ဘမတ္တမေဝေတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ၊ ဗဟုကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ န ဣစ္ဆတိ၊ ‘တုယှံ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ကတွာ ဇဂ္ဂ၊ ဧဝမ္ပိ ဟိ သံဃဿ ဘဏ္ဍကဋ္ဌပနဋ္ဌာနံ နဝကာနဉ္စ ဝသနဋ္ဌာနံ လဘိဿတီ’တိ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဇဂ္ဂိတော ပန တသ္မိံ ဇီဝန္တေ ပုဂ္ဂလိကော ဟောတိ၊ မတေ သံဃိကောယေဝ။ သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဒါတုကာမော ဟောတိ၊ ကမ္မံ ဩလောကေတွာ တိဘာဂံ ဝါ ဥပဍ္ဎံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ကတွာ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။ ဧဝဉှိ[၁] သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဒါတုံ လဘတိ။ ဧဝံ ဇဂ္ဂနကေ ပန အသတိ ဧကံ အာဝါသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာတိအာဒိနာ နယေန ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော”တိ။

ဣဒမ္ပိ စ အညံ တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ—ဒွေ ဘိက္ခူ သံဃိကံ ဘူမိံ ဂဟေတွာ သောဓေတွာ သံဃိကံ သေနာသနံ ကရောန္တိ၊ ယေန သာ ဘူမိ ပဌမံ ဂဟိတာ၊ သော သာမီ။ ဥဘောပိ ပုဂ္ဂလိကံ ကရောန္တိ၊ သောယေဝ သာမီ။ သော သံဃိကံ ကရောတိ၊ ဣတရော ပုဂ္ဂလိကံ ကရောတိ၊ အညံ စေ ဗဟု သေနာသနဋ္ဌာနံ အတ္ထိ၊ ပုဂ္ဂလိကံ ကရောန္တောပိ န ဝါရေတဗ္ဗော။ အညသ္မိံ ပန တာဒိသေ ပတိရူပေ ဌာနေ အသတိ တံ ပဋိဗာဟိတွာ သံဃိကံ ကရောန္တေနေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ယံ ပန တဿ တတ္ထ ဝယကမ္မံ ကတံ၊ တံ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ကတာဝါသေ ဝါ အာဝါသကရဏဋ္ဌာနေ ဝါ ဆာယူပဂဖလူပဂရုက္ခာ ဟောန္တိ၊

၁-ဧတဉှိ (သီ)

apaloketvā hāretabbā. Puggalikā ce honti, sāmikā āpucchitabbā. No ce denti, yāvatatiyaṁ āpucchitvā rukkha-agghanakamūlaṁ dassāmāti hāretabbā.

Yo pana saṁghikavallimattampi aggahetvā āharimena upakaraṇena saṁghikāya bhūmiyā puggalikavihāraṁ kāreti, upaḍḍhuṁ saṁghikaṁ hoti, upaḍḍhaṁ puggalikaṁ. Pāsādo ce hoti, heṭṭhāpāsādo saṁghiko, upari puggaliko. Sace so heṭṭhāpāsādaṁ icchati, tassa hoti. Atha heṭṭhā ca upari ca icchati, ubhayattha upaḍḍhaṁ labhati. Dve senāsanāni kāreti, ekaṁ saṁghikaṁ, ekaṁ puggalikaṁ. Sace vihāre uṭṭhitena dabbasambhārena kāreti, tatiyabhāgaṁ labhati. Sace akataṭṭhāne cayaṁ vā pamukhaṁ vā karoti, bahikuṭṭe upaḍḍhaṁ saṁghassa, upaḍḍhaṁ tassa. Atha mahantaṁ visamaṁ pūretvā apade padaṁ dassetvā kataṁ hoti, anissaro tattha saṁgho.

Ekaṁ varaseyyanti ettha navakammadānaṭṭhāne vā vassaggena pattaṭṭhāne vā yaṁ icchati, taṁ ekaṁ varaseyyaṁ anujānāmīti attho.

Pariyosite pakkamati, tassevetanti puna āgantvā vasantassa antovassaṁ tasseva taṁ, anāgacchantassa pana saddhivihārikādayo gahetuṁ na labhanti.

Aññatraparibhogapaṭikkhepādikathā

324. **Nātiharantī**ti aññatra haritvā na paribhuñjanti. **Guttatthāyā**ti yaṁ tattha mañcapīṭhādi, tassa guttatthāya taṁ aññatra harituṁ anujānāmīti attho. Tasmā taṁ aññatra haritvā saṁghikaparibhogena paribhuñjantassa naṭṭhaṁ sunaṭṭhaṁ, jiṇṇaṁ sujiṇṇaṁ. Sace arogaṁ, tasmiṁ vihāre paṭisaṅkhate puna pākatikaṁ kātabbaṁ. Puggalikaparibhogena paribhuñjato naṭṭhaṁ vā jiṇṇaṁ vā gīvā hoti, tasmiṁ paṭisaṅkhate dātabbameva. Sace tato gopānasi-ādīni gahetvā aññasmiṁ saṁghikāvāse yojenti, suyojitāni. Puggalikāvāse yojentehi pana mūlaṁ vā dātabbaṁ, paṭipākatikaṁ vā kātabbaṁ. Chaḍḍitavihārato mañcapīṭhādīni theyyacittena gaṇhanto uddhāreyeva bhaṇḍagghena kāretabbo. Puna āvāsikakāle dassāmīti gahetvā saṁghikaparibhogena paribhuñjantassa naṭṭhaṁ sunaṭṭhaṁ, jiṇṇaṁ sujiṇṇaṁ. Arogañce, pākatikaṁ

အပလောကေတွာ ဟာရေတဗ္ဗာ။ ပုဂ္ဂလိကာ စေ ဟောန္တိ၊ သာမိကာ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ နော စေ ဒေန္တိ၊ ယာဝတတိယံ အာပုစ္ဆိတွာ ရုက္ခအဂ္ဃနကမူလံ ဒဿာမာတိ ဟာရေတဗ္ဗာ။

ယော ပန သံဃိကဝလ္လိမတ္တမ္ပိ အဂ္ဂဟေတွာ အာဟရိမေန ဥပကရဏေန သံဃိကာယ ဘူမိယာ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရံ ကာရေတိ၊ ဥပဍ္ဎံ သံဃိကံ ဟောတိ၊ ဥပဍ္ဎံ ပုဂ္ဂလိကံ။ ပါသာဒေါ စေ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေါ သံဃိကော၊ ဥပရိ ပုဂ္ဂလိကော။ သစေ သော ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဣစ္ဆတိ၊ တဿ ဟောတိ။ အထ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ဣစ္ဆတိ၊ ဥဘယတ္ထ ဥပဍ္ဎံ လဘတိ။ ဒွေ သေနာသနာနိ ကာရေတိ၊ ဧကံ သံဃိကံ၊ ဧကံ ပုဂ္ဂလိကံ။ သစေ ဝိဟာရေ ဥဋ္ဌိတေန ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေန ကာရေတိ၊ တတိယဘာဂံ လဘတိ။ သစေ အကတဋ္ဌာနေ စယံ ဝါ ပမုခံ ဝါ ကရောတိ၊ ဗဟိကုဋ္ဋေ ဥပဍ္ဎံ သံဃဿ၊ ဥပဍ္ဎံ တဿ။ အထ မဟန္တံ ဝိသမံ ပူရေတွာ အပဒေ ပဒံ ဒဿေတွာ ကတံ ဟောတိ၊ အနိဿရော တတ္ထ သံဃော။

ဧကံ ဝရသေယျန္တိ ဧတ္ထ နဝကမ္မဒါနဋ္ဌာနေ ဝါ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဋ္ဌာနေ ဝါ ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ ဧကံ ဝရသေယျံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

ပရိယောသိတေ ပက္ကမတိ၊ တဿေဝေတန္တိ ပုန အာဂန္တွာ ဝသန္တဿ အန္တောဝဿံ တဿေဝ တံ၊ အနာဂစ္ဆန္တဿ ပန သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော ဂဟေတုံ န လဘန္တိ။

အညတြပရိဘောဂပဋိက္ခေပါဒိကထာ

၃၂၄။ **နာတိဟရန္တီ**တိ အညတြ ဟရိတွာ န ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ **ဂုတ္တတ္ထာယာ**တိ ယံ တတ္ထ မဉ္စပီဌာဒိ၊ တဿ ဂုတ္တတ္ထာယ တံ အညတြ ဟရိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ တသ္မာ တံ အညတြ ဟရိတွာ သံဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ နဋ္ဌံ သုနဋ္ဌံ၊ ဇိဏ္ဏံ သုဇိဏ္ဏံ။ သစေ အရောဂံ၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ပဋိသင်္ခတေ ပုန ပါကတိကံ ကာတဗ္ဗံ။ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇတော နဋ္ဌံ ဝါ ဇိဏ္ဏံ ဝါ ဂီဝါ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ပဋိသင်္ခတေ ဒါတဗ္ဗမေဝ။ သစေ တတော ဂေါပါနသိအာဒီနိ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ သံဃိကာဝါသေ ယောဇေန္တိ၊ သုယောဇိတာနိ။ ပုဂ္ဂလိကာဝါသေ ယောဇေန္တေဟိ ပန မူလံ ဝါ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပဋိပါကတိကံ ဝါ ကာတဗ္ဗံ။ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရတော မဉ္စပီဌာဒီနိ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တော ဥဒ္ဓါရေယေဝ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ ပုန အာဝါသိကကာလေ ဒဿာမီတိ ဂဟေတွာ သံဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ နဋ္ဌံ သုနဋ္ဌံ၊ ဇိဏ္ဏံ သုဇိဏ္ဏံ။ အရောဂဉ္စေ၊ ပါကတိကံ

kātabbaṁ. Puggalikaparibhogena paribhuñjantassa naṭṭhaṁ gīvā hoti. Tato dvāravātapānādīni saṁghikāvāse vā puggalikāvāse vā yojitāni paṭidātabbāniyeva.

Phātikammatthāyāti vaḍḍhikammatthāya. Phātikammañcettha samakaṁ vā atirekaṁ vā agghanakaṁ mañcapīṭhādisenāsanameva vaṭṭati.

Cakkalikanti kambalādīhi veṭhetvā katacakkalikaṁ. **Allehi pādehī**ti yehi akkantaṭṭhāne udakaṁ paññāyati, evarūpehi pādehi paribhaṇḍakatabhūmi vā senāsanaṁ vā na akkamitabbaṁ. Sace pana udakasinehamattameva paññāyati, na udakaṁ, vaṭṭati. Pādapuñchaniṁ pana allapādehipi akkamituṁ vaṭṭatiyeva. Sa-upāhanena dhotapādehi akkamitabbaṭṭhāneyeva na vaṭṭati.

Coḷakena paliveṭhetunti sudhābhūmiyaṁ vā paribhaṇḍabhūmiyaṁ vā sace taṭṭikā vā kaṭasārako vā natthi, coḷakena pādā veṭhetabbā. Tasmiṁ asati paṇṇampi attharituṁ vaṭṭati, kiñci anattharitvā ṭhapentassa pana dukkaṭaṁ. Yadi pana tattha nevāsikā anatthatāyapi bhūmiyā ṭhapenti, adhotapādehipi vaḷañjenti, tatheva vaḷañjetuṁ vaṭṭati.

Na bhikkhave parikammakatā bhittīti setabhitti vā cittakammakatā vā. Na kevalañca bhittimeva, dvārampi vātapānampi apassenaphalakampi pāsāṇatthambhampi rukkhatthambhampi cīvarena vā kenaci vā appaṭicchādetvā apassayituṁ na labbhatiyeva.

Dhotapādakāti dhotapādakā hutvā dhotehi pādehi akkamitabbaṭṭhāne nipajjituṁ kukkuccāyanti. Dhotapādaketipi pāṭho, dhotehi pādehi akkamitabbaṭṭhānassetaṁ adhivacanaṁ. **Paccattharitvā**ti paribhaṇḍakataṁ bhūmiṁ vā bhūmattharaṇasenāsanaṁ vā saṁghikamañcapīṭhaṁ vā attano santakena paccattharaṇena paccattharitvāva nipajjitabbaṁ. Sace niddāyatopi paccattharaṇe saṅkuṭite[1] koci sarīrāvayavo mañcaṁ vā pīṭhaṁ vā phusati, āpattiyeva. Lomesu pana lomagaṇanāya āpattiyeva. Paribhogasīsena apassayantassāpi eseva nayo. Hatthatalapādatalehi pana phusituṁ vā akkamituṁ vā vaṭṭati. Mañcapīṭhaṁ nīharantassa kāye paṭihaññati, anāpatti.

---

1. Saṅkucite (Sī)

ကာတဗ္ဗံ။ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ နဋ္ဌံ ဂီဝါ ဟောတိ။ တတော ဒွါရဝါတပါနာဒီနိ သံဃိကာဝါသေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကာဝါသေ ဝါ ယောဇိတာနိ ပဋိဒါတဗ္ဗာနိယေဝ။

ဖာတိကမ္မတ္ထာယာတိ ဝဍ္ဎိကမ္မတ္ထာယ။ ဖာတိကမ္မဉ္စေတ္ထ သမကံ ဝါ အတိရေကံ ဝါ အဂ္ဃနကံ မဉ္စပီဌာဒိသေနာသနမေဝ ဝဋ္ဋတိ။

စက္ကလိကန္တိ ကမ္ဗလာဒီဟိ ဝေဌေတွာ ကတစက္ကလိကံ။ **အလ္လေဟိ ပါဒေဟီ**တိ ယေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ပညာယတိ၊ ဧဝရူပေဟိ ပါဒေဟိ ပရိဘဏ္ဍကတဘူမိ ဝါ သေနာသနံ ဝါ န အက္ကမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဥဒကသိနေဟမတ္တမေဝ ပညာယတိ, န ဥဒကံ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ပါဒပုဉ္ဆနိံ ပန အလ္လပါဒေဟိပိ အက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သဥပါဟနေန ဓောတပါဒေဟိ အက္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနေယေဝ န ဝဋ္ဋတိ။

စောဠကေန ပလိဝေဌေတုန္တိ သုဓာဘူမိယံ ဝါ ပရိဘဏ္ဍဘူမိယံ ဝါ သစေ တဋ္ဋိကာ ဝါ ကဋသာရကော ဝါ နတ္ထိ၊ စောဠကေန ပါဒါ ဝေဌေတဗ္ဗာ။ တသ္မိံ အသတိ ပဏ္ဏမ္ပိ အတ္ထရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကိဉ္စိ အနတ္ထရိတွာ ဌပေန္တဿ ပန ဒုက္ကဋံ။ ယဒိ ပန တတ္ထ နေဝါသိကာ အနတ္ထတာယပိ ဘူမိယာ ဌပေန္တိ၊ အဓောတပါဒေဟိပိ ဝဠဉ္ဇေန္တိ၊ တထေဝ ဝဠဉ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

န ဘိက္ခဝေ ပရိကမ္မကတာ ဘိတ္တီတိ သေတဘိတ္တိ ဝါ စိတ္တကမ္မကတာ ဝါ။ န ကေဝလဉ္စ ဘိတ္တိမေဝ၊ ဒွါရမ္ပိ ဝါတပါနမ္ပိ အပဿေနဖလကမ္ပိ ပါသာဏတ္ထမ္ဘမ္ပိ ရုက္ခတ္ထမ္ဘမ္ပိ စီဝရေန ဝါ ကေနစိ ဝါ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အပဿယိတုံ န လဗ္ဘတိယေဝ။

ဓောတပါဒကာတိ ဓောတပါဒကာ ဟုတွာ ဓောတေဟိ ပါဒေဟိ အက္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ နိပဇ္ဇိတုံ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ။ ဓောတပါဒကေတိပိ ပါဌော၊ ဓောတေဟိ ပါဒေဟိ အက္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ပစ္စတ္ထရိတွာ**တိ ပရိဘဏ္ဍကတံ ဘူမိံ ဝါ ဘူမတ္ထရဏသေနာသနံ ဝါ သံဃိကမဉ္စပီဌံ ဝါ အတ္တနော သန္တကေန ပစ္စတ္ထရဏေန ပစ္စတ္ထရိတွာဝ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ နိဒ္ဒါယတောပိ ပစ္စတ္ထရဏေ သင်္ကုဋိတေ[1] ကောစိ သရီရာဝယဝေါ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဖုသတိ၊ အာပတ္တိယေဝ။ လောမေသု ပန လောမဂဏနာယ အာပတ္တိယေဝ။ ပရိဘောဂသီသေန အပဿယန္တဿာပိ ဧသေဝ နယော။ ဟတ္ထတလပါဒတလေဟိ ပန ဖုသိတုံ ဝါ အက္ကမိတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ မဉ္စပီဌံ နီဟရန္တဿ ကာယေ ပဋိဟညတိ၊ အနာပတ္တိ။

၁-သင်္ကုစိတေ (သီ)

Saṁghabhattādi-anujānanakathā

325. **Na sakkonti saṁghabhattaṁ kātun**ti sakalassa saṁghassa bhattaṁ kātuṁ na sakkonti. **Uddesabhattan**ti-ādīsu ekaṁ vā dve vā -pa- dasa vā bhikkhū saṁghato uddisitvā dethāti evaṁ uddesena laddhabhikkhūnaṁ bhattaṁ kātuṁ icchanti. Apare tatheva bhikkhū paricchinditvā nimantetvā tesaṁ bhattaṁ kātuṁ icchanti, apare salākāyo chinditvā. Apare pakkhikaṁ, uposathikaṁ, pāṭipadikanti evaṁ niyāmetvā ekassa vā dvinnaṁ vā -pa- dasannaṁ vā bhikkhūnaṁ bhattaṁ kātuṁ icchanti. Iti etāni bhattāni uddesabhattaṁ nimantananti imaṁ vohāraṁ pattāni. Yasmā pana te sacepi dubbhikkhe na sakkonti, subhikkhe jāte pana puna saṁghabhattaṁ kātuṁ sakkhissanti, tasmā Bhagavā tampi anto katvā **anujānāmi bhikkhave saṁghabhattaṁ uddesabhattan**ti-ādimāha.

Tattha **saṁghabhatte** ṭhitikā nāma natthi, tasmā "amhākaṁ ajja dasa dvādasa divasā bhuñjantānaṁ, idāni aññato bhikkhū ānethā"ti na evaṁ tattha vattabbaṁ. "Purimadivasesu amhehi na laddhaṁ, idāni taṁ amhākaṁ gāhethā"ti evampi vattuṁ na labbhati. Taṁ hi āgatāgatānaṁ pāpuṇātiyeva.

Uddesabhattakathā

Uddesabhattādīsu pana ayaṁ nayo—rañño vā rājamahāmattena vā saṁghato uddisitvā "ettake bhikkhū ānethā"ti pahite kālaṁ ghosetvā ṭhitikā pucchitabbā. Sace atthi, tato paṭṭhāya gāhetabbaṁ. No ce, therāsanato paṭṭhāya gāhetabbaṁ. Uddesakena piṇḍapātikānampi na atikkāmetabbaṁ. Te pana dhutaṅgaṁ rakkhantā sayameva atikkamissanti. Evaṁ gāhiyamāne alasajātikā mahātherā pacchā āgacchanti, "bhante vīsativassānaṁ gāhiyati, tumhākaṁ ṭhitikā atikkantā"ti na vattabbā, ṭhitikaṁ ṭhapetvā tesaṁ gāhetvā pacchā ṭhitikāya gāhetabbaṁ. "Asukavihāre bahu uddesabhattaṁ uppannan"ti sutvā yojanantarikavihāratopi bhikkhū āgacchanti, sampattasampattānaṁ ṭhitaṭṭhānato paṭṭhāya gāhetabbaṁ. Asampattānampi upacārasīmaṁ paviṭṭhānaṁ antevāsikādīsu

သံဃဘတ္တာဒိအနုဇာနနကထာ

၃၂၅။ **န သက္ကောန္တိ သံဃဘတ္တံ ကာတုန္တိ** သကလဿ သံဃဿ ဘတ္တံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ဥဒ္ဒေသဘတ္တန္တိ**အာဒီသု ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ။ပ။ ဒသ ဝါ ဘိက္ခူ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒေထာတိ ဧဝံ ဥဒ္ဒေသေန လဒ္ဓဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ကာတုံ ဣစ္ဆန္တိ။ အပရေ တထေဝ ဘိက္ခူ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ နိမန္တေတွာ တေသံ ဘတ္တံ ကာတုံ ဣစ္ဆန္တိ၊ အပရေ သလာကာယော ဆိန္ဒိတွာ။ အပရေ ပက္ခိကံ, ဥပေါသထိကံ, ပါဋိပဒိကန္တိ ဧဝံ နိယာမေတွာ ဧကဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ။ပ။ ဒသန္နံ ဝါ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ကာတုံ ဣစ္ဆန္တိ။ ဣတိ ဧတာနိ ဘတ္တာနိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနန္တိ ဣမံ ဝေါဟာရံ ပတ္တာနိ။ ယသ္မာ ပန တေ သစေပိ ဒုဗ္ဘိက္ခေ န သက္ကောန္တိ၊ သုဘိက္ခေ ဇာတေ ပန ပုန သံဃဘတ္တံ ကာတုံ သက္ခိဿန္တိ၊ တသ္မာ ဘဂဝါ တမ္ပိ အန္တော ကတွာ **အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သံဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တန္တိ**အာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သံဃဘတ္တေ** ဌိတိကာ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ "အမှာကံ အဇ္ဇ ဒသ ဒွါဒသ ဒိဝသာ ဘုဉ္ဇန္တာနံ၊ ဣဒါနိ အညတော ဘိက္ခူ အာနေထာ"တိ န ဧဝံ တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ။ "ပုရိမဒိဝသေသု အမှေဟိ န လဒ္ဓံ၊ ဣဒါနိ တံ အမှာကံ ဂါဟေထာ"တိ ဧဝမ္ပိ ဝတ္တုံ န လဗ္ဘတိ။ တံ ဟိ အာဂတာဂတာနံ ပါပုဏာတိယေဝ။

ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာ

ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီသု ပန အယံ နယော—ရညော ဝါ ရာဇမဟာမတ္တေန ဝါ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ "ဧတ္တကေ ဘိက္ခူ အာနေထာ"တိ ပဟိတေ ကာလံ ဃောသေတွာ ဌိတိကာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ သစေ အတ္ထိ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ နော စေ၊ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဥဒ္ဒေသကေန ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ န အတိက္ကာမေတဗ္ဗံ။ တေ ပန ဓုတင်္ဂံ ရက္ခန္တာ သယမေဝ အတိက္ကမိဿန္တိ။ ဧဝံ ဂါဟိယမာနေ အလသဇာတိကာ မဟာထေရာ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ "ဘန္တေ ဝီသတိဝဿာနံ ဂါဟိယတိ၊ တုမှာကံ ဌိတိကာ အတိက္ကန္တာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဌိတိကံ ဌပေတွာ တေသံ ဂါဟေတွာ ပစ္ဆာ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ "အသုကဝိဟာရေ ဗဟု ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဥပ္ပန္န"န္တိ သုတွာ ယောဇနန္တရိကဝိဟာရတောပိ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ၊ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ အသမ္ပတ္တာနမ္ပိ ဥပစာရသီမံ ပဝိဋ္ဌာနံ အန္တေဝါသိကာဒီသု

gaṇhantesu gāhetabbameva. Bahi-upacārasīmāya ṭhitānaṁ gāhethāti[1] vadanti, na gāhetabbaṁ. Sace pana upacārasīmaṁ okkantehi ekābaddhā hutvā attano vihāradvāre vā antovihāreyeva vā honti, parisāvasena vaḍḍhitā nāma sīmā hoti, tasmā gāhetabbaṁ. Saṁghanavakassa dinnepi pacchā āgatānaṁ gāhetabbameva. Dutiyabhāge pana therāsanaṁ āruḷhe puna āgatānaṁ paṭhamabhāgo na pāpuṇāti, dutiyabhāgato vassaggena gāhetabbaṁ.

Ekasmiṁ vihāre ekaṁ bhattuddesaṭṭhānaṁ paricchinditvā gāvutappamāṇāyapi upacārasīmāya yattha katthaci ārocitaṁ uddesabhattaṁ tasmiṁyeva bhattuddesaṭṭhāne gāhetabbaṁ. Eko ekassa bhikkhuno pahiṇāti “svepi saṁghato uddisitvā dasa bhikkhū pahiṇathā”ti, tena so attho bhattuddesakassa ārocetabbo. Sace taṁ divasaṁ pamussati, dutiyadivase pātova ārocetabbo. Atha pamussitvāva piṇḍāya pavisanto sarati, yāva upacārasīmaṁ nātikkamati, tāva yā bhojanasālāya pakatiṭṭhitikā, tassāyeva vasena gāhetabbaṁ. Sacepi upacārasīmaṁ atikkantā bhikkhū ca upacārasīmaṭṭhakehi ekābaddhā honti, aññamaññaṁ dvādasahatthantaraṁ avijahitvā gacchanti, pakatiṭṭhitikāya vasena gāhetabbaṁ. Bhikkhūnaṁ pana tādise ekābaddhe asati bahi-upacārasīmāya yasmiṁ ṭhāne sarati, tattha navaṁ ṭhitikaṁ katvā gāhetabbaṁ. Antogāme āsanasālāya sarantena āsanasālāya ṭhitikāya gāhetabbaṁ. Yattha katthaci saritā gāhetabbameva, agāhetuṁ na vaṭṭati. Na hi etaṁ dutiyadivase labbhatīti[2].

Sace sakavihārato[3] aññaṁ vihāraṁ gacchante bhikkhū disvā koci uddesabhattaṁ uddisāpeti, yāva anto-upacāre vā upacārasīmaṭṭhakehi saddhiṁ vuttanayena ekābaddhā vā honti, tāva sakavihāre ṭhitikāvaseneva gāhetabbaṁ. Bahi-upacāre ṭhitānaṁ dinnaṁ pana “saṁghato bhante ettake nāma bhikkhū uddisathā”ti vutte sampattānaṁ gāhetabbaṁ. Tattha dvādasahatthantaraṁ avijahitvā ekābaddhanayena dūre ṭhitāpi sampattāyevāti veditabbaṁ. Sace yaṁ vihāraṁ gacchanti, tattha paviṭṭhānaṁ ārocenti, tassa vihārassa ṭhitikāvasena gāhetabbaṁ. Sacepi gāmadvāre vā vīthiyaṁ vā

1. Gāhetabbāti (Sī) 2. Paṭilabbhatīti (Sī) 3. Pakativihārato (Ka)

ဂဏှန္တေသု ဂါဟေတဗ္ဗမေဝ။ ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဌိတာနံ ဂါဟေထာတိ[1] ဝဒန္တိ၊ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဥပစာရသီမံ ဩက္ကန္တေဟိ ဧကာဗဒ္ဓါ ဟုတွာ အတ္တနော ဝိဟာရဒွါရေ ဝါ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဝါ ဟောန္တိ၊ ပရိသာဝသေန ဝဍ္ဎိတာ နာမ သီမာ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သံဃနဝကဿ ဒိန္နေပိ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ ဂါဟေတဗ္ဗမေဝ။ ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေရာသနံ အာရုဠှေ ပုန အာဂတာနံ ပဌမဘာဂေါ န ပါပုဏာတိ၊ ဒုတိယဘာဂတော ဝဿဂ္ဂေန ဂါဟေတဗ္ဗံ။

ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဧကံ ဘတ္တုဒ္ဒေသဋ္ဌာနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂါဝုတပ္ပမာဏာယပိ ဥပစာရသီမာယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာရောစိတံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ တသ္မိံယေဝ ဘတ္တုဒ္ဒေသဋ္ဌာနေ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဧကော ဧကဿ ဘိက္ခုနော ပဟိဏာတိ “သွေပိ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒသ ဘိက္ခူ ပဟိဏထာ”တိ၊ တေန သော အတ္ထော ဘတ္တုဒ္ဒေသကဿ အာရောစေတဗ္ဗော။ သစေ တံ ဒိဝသံ ပမုဿတိ၊ ဒုတိယဒိဝသေ ပါတောဝ အာရောစေတဗ္ဗော။ အထ ပမုဿိတွာဝ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တော သရတိ၊ ယာဝ ဥပစာရသီမံ နာတိက္ကမတိ၊ တာဝ ယာ ဘောဇနသာလာယ ပကတိဋ္ဌိတိကာ၊ တဿာယေဝ ဝသေန ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကန္တာ ဘိက္ခူ စ ဥပစာရသီမဋ္ဌကေဟိ ဧကာဗဒ္ဓါ ဟောန္တိ၊ အညမညံ ဒွါဒသဟတ္ထန္တရံ အဝိဇဟိတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊ ပကတိဋ္ဌိတိကာယ ဝသေန ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခူနံ ပန တာဒိသေ ဧကာဗဒ္ဓေ အသတိ ဗဟိဥပစာရသီမာယ ယသ္မိံ ဌာနေ သရတိ၊ တတ္ထ နဝံ ဌိတိကံ ကတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ အန္တောဂါမေ အာသနသာလာယ သရန္တေန အာသနသာလာယ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သရိတွာ ဂါဟေတဗ္ဗမေဝ၊ အဂါဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ ဧတံ ဒုတိယဒိဝသေ လဗ္ဘတီတိ[2]။

သစေ သကဝိဟာရတော[3] အညံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ကောစိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဥဒ္ဒိသာပေတိ၊ ယာဝ အန္တောဥပစာရေ ဝါ ဥပစာရသီမဋ္ဌကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝုတ္တနယေန ဧကာဗဒ္ဓါ ဝါ ဟောန္တိ၊ တာဝ သကဝိဟာရေ ဌိတိကာဝသေနေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဗဟိဥပစာရေ ဌိတာနံ ဒိန္နံ ပန “သံဃတော ဘန္တေ ဧတ္တကေ နာမ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသထာ”တိ ဝုတ္တေ သမ္ပတ္တာနံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဒွါဒသဟတ္ထန္တရံ အဝိဇဟိတွာ ဧကာဗဒ္ဓနယေန ဒူရေ ဌိတာပိ သမ္ပတ္တာယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ယံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌာနံ အာရောစေန္တိ၊ တဿ ဝိဟာရဿ ဌိတိကာဝသေန ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဂါမဒွါရေ ဝါ ဝီထိယံ ဝါ

၁-ဂါဟေတဗ္ဗာတိ (သီ) ၂-ပဋိလဗ္ဘတီတိ (သီ) ၃-ပကတိဝိဟာရတော (က)

catukke vā antaraghare vā bhikkhū disvā koci saṁghuddesaṁ āroceti, tasmiṁ tasmiṁ ṭhāne anto-upacāragatānaṁ gāhetabbaṁ.

Gharūpacāro cettha ekaṁ gharaṁ ekūpacāraṁ, ekaṁ gharaṁ nānūpācāraṁ, nānāgharaṁ ekūpacāraṁ, nānāgharaṁ nānūpacāranti imesaṁ vasena veditabbo. Tattha yaṁ ekakulassa gharaṁ ekavaḷañjaṁ hoti, taṁ suppapātaparicchedassa anto ekūpacāraṁ nāma. Tatthuppanno uddesalābho tasmiṁ upacāre bhikkhācāravattenapi ṭhitānaṁ sabbesaṁ pāpuṇāti. Etaṁ **ekaṁ gharaṁ ekūpacāraṁ** nāma.

Yaṁ pana ekaṁ gharaṁ dvinnaṁ bhariyānaṁ sukhavihāratthāya majjhe bhittiṁ uṭṭhāpetvā nānādvāravaḷañjaṁ kataṁ, tatthuppanno uddesalābho bhitti-antarikassa na pāpuṇāti, tasmiṁ tasmiṁ ṭhāne nisinnasseva pāpuṇāti. Etaṁ **ekaṁ gharaṁ nānūpacāraṁ** nāma.

Yasmiṁ pana ghare bahū bhikkhū nimantetvā antogehato paṭṭhāya ekābaddhe katvā paṭivissakagharānipi pūretvā nisīdāpenti, tatthuppanno uddesalābho sabbesaṁ pāpuṇāti. Yampi nānākulassa nivesanaṁ majjhe bhittiṁ akatvā ekadvāreneva vaḷañjanti, tatrāpi eseva nayo. Etaṁ **nānāgharaṁ ekūpacāraṁ** nāma.

Yo pana nānānivesanesu nisinnānaṁ bhikkhūnaṁ uddesalābho uppajjati, kiñcāpi bhitticchiddena bhikkhū dissanti, tasmiṁ tasmiṁ nivesane nisinnānaṁyeva pāpuṇāti. Etaṁ **nānāgharaṁ nānūpacāraṁ** nāma.

Yo pana gāmadvāravīthicatukkesu aññatarasmiṁ ṭhāne uddesabhattaṁ labhitvā aññasmiṁ bhikkhusmiṁ asati attanova pāpuṇāpetvā dutiyadivasepi tasmiṁyeva ṭhāne aññaṁ labhati, tena yaṁ aññaṁ navakaṁ vā vuḍḍhaṁ vā bhikkhuṁ passati, tassa gāhetabbaṁ. Sace koci natthi, attanova pāpetvā bhuñjitabbaṁ.

Sace āsanasālāya nisīditvā kālaṁ paṭimānentesu bhikkhūsu koci āgantvā “saṁghuddesapattaṁ detha, uddesapattaṁ detha, saṁghato uddisitvā pattaṁ detha, saṁghikaṁ pattaṁ dethā”ti vā vadati, uddesapattaṁ ṭhitikāya gāhetvā dātabbaṁ. “Saṁghuddesabhikkhuṁ detha, saṁghato uddisitvā bhikkhuṁ detha, saṁghikaṁ bhikkhuṁ dethā”ti vuttepi eseva nayo.

စတုက္ကေ ဝါ အန္တရဃရေ ဝါ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ကောစိ သံဃုဒ္ဒေသံ အာရောစေတိ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ အန္တောဥပစာရဂတာနံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

ဃရူပစာရော စေတ္ထ ဧကံ ဃရံ ဧကူပစာရံ၊ ဧကံ ဃရံ နာနူပစာရံ၊ နာနာဃရံ ဧကူပစာရံ၊ နာနာဃရံ နာနူပစာရန္တိ ဣမေသံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဧကကုလဿ ဃရံ ဧကဝဠဉ္ဇံ ဟောတိ၊ တံ သုပ္ပပါတပရိစ္ဆေဒဿ အန္တော ဧကူပစာရံ နာမ။ တတ္ထုပ္ပန္နော ဥဒ္ဒေသလာဘော တသ္မိံ ဥပစာရေ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေနာပိ ဌိတာနံ သဗ္ဗေသံ ပါပုဏာတိ။ ဧတံ **ဧကံ ဃရံ ဧကူပစာရံ** နာမ။

ယံ ပန ဧကံ ဃရံ ဒွိန္နံ ဘရိယာနံ သုခဝိဟာရတ္ထာယ မဇ္ဈေ ဘိတ္တိံ ဥဋ္ဌာပေတွာ နာနာဒွါရဝဠဉ္ဇံ ကတံ၊ တတ္ထုပ္ပန္နော ဥဒ္ဒေသလာဘော ဘိတ္တိအန္တရိကဿ န ပါပုဏာတိ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နဿေဝ ပါပုဏာတိ။ ဧတံ **ဧကံ ဃရံ နာနူပစာရံ** နာမ။

ယသ္မိံ ပန ဃရေ ဗဟူ ဘိက္ခူ နိမန္တေတွာ အန္တောဂေဟတော ပဋ္ဌာယ ဧကာဗဒ္ဓေ ကတွာ ပဋိဝိဿကဃရာနိပိ ပူရေတွာ နိသီဒါပေန္တိ၊ တတ္ထုပ္ပန္နော ဥဒ္ဒေသလာဘော သဗ္ဗေသံ ပါပုဏာတိ။ ယမ္ပိ နာနာကုလဿ နိဝေသနံ မဇ္ဈေ ဘိတ္တိံ အကတွာ ဧကဒွါရေနေဝ ဝဠဉ္ဇန္တိ၊ တတြာပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတံ **နာနာဃရံ ဧကူပစာရံ** နာမ။

ယော ပန နာနာနိဝေသနေသု နိသိန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဥဒ္ဒေသလာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကိဉ္စာပိ ဘိတ္တိစ္ဆိဒ္ဒေန ဘိက္ခူ ဒိဿန္တိ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ နိဝေသနေ နိသိန္နာနံယေဝ ပါပုဏာတိ။ ဧတံ **နာနာဃရံ နာနူပစာရံ** နာမ။

ယော ပန ဂါမဒွါရဝီထိစတုက္ကေသု အညတရသ္မိံ ဌာနေ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ လဘိတွာ အညသ္မိံ ဘိက္ခုသ္မိံ အသတိ အတ္တနောဝ ပါပုဏာပေတွာ ဒုတိယဒိဝသေပိ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အညံ လဘတိ၊ တေန ယံ အညံ နဝကံ ဝါ ဝုဍ္ဎံ ဝါ ဘိက္ခုံ ပဿတိ၊ တဿ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ကောစိ နတ္ထိ၊ အတ္တနောဝ ပါပေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

သစေ အာသနသာလာယ နိသီဒိတွာ ကာလံ ပဋိမာနေန္တေသု ဘိက္ခူသု ကောစိ အာဂန္တွာ “သံဃုဒ္ဒေသပတ္တံ ဒေထ၊ ဥဒ္ဒေသပတ္တံ ဒေထ၊ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ပတ္တံ ဒေထ၊ သံဃိကံ ပတ္တံ ဒေထာ”တိ ဝါ ဝဒတိ၊ ဥဒ္ဒေသပတ္တံ ဌိတိကာယ ဂါဟေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ “သံဃုဒ္ဒေသဘိက္ခုံ ဒေထ၊ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဘိက္ခုံ ဒေထ၊ သံဃိကံ ဘိက္ခုံ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။

Uddesako panettha pesalo lajjī medhāvī icchitabbo, tena tikkhattuṁ ṭhitikaṁ pucchitvā sace koci ṭhitikaṁ jānanto natthi, therāsanato gāhetabbaṁ. Sace pana “ahaṁ jānāmi, dasavassena laddhan”ti koci bhaṇati, “atthāvuso dasavassā bhikkhū”ti pucchitabbaṁ. Sace tassa sutvā “dasavassamha dasavassamhā”ti bahū āgacchanti, “tuyhaṁ pāpuṇāti, tuyhaṁ pāpuṇātī”ti avatvā “sabbe appasaddā hothā”ti vatvā paṭipāṭiyā ṭhapetabbā. Ṭhapetvā “kati icchathā”ti upāsako pucchitabbo. “Ettake nāma bhante bhikkhū”ti vutte “tuyhaṁ pāpuṇāti, tuyhaṁ pāpuṇātī”ti avatvā sabbanavakassa vassaggañca utu ca divasabhāgo ca chāyā ca pucchitabbā. Sace chāyāyapi pucchiyamānāya añño vuḍḍhataro āgacchati, tassa dātabbaṁ. Atha chāyaṁ pucchitvā “tuyhaṁ pāpuṇātī”ti vutte vuḍḍhataro āgacchati, na labhati. Kathāpapañcena hi nisinnassāpi niddāyantassāpi gāhitaṁ suggāhitaṁ, atikkantaṁ su-atikkantaṁ. Bhājanīyabhaṇḍaṁ hi nāmetaṁ sampattasseva pāpuṇāti, tattha sampattabhāvo upacārena paricchinditabbo. Āsanasālāya ca antoparikkhepo upacāro, tasmiṁ ṭhitassa lābho pāpuṇātīti.

Koci āsanasālato aṭṭha uddesapatte āharāpetvā satta patte paṇītabhojanānaṁ, ekaṁ udakassa pūretvā āsanasālāyaṁ pahiṇāti, gahetvā āgatā kiñci avatvā bhikkhūnaṁ hatthesu patiṭṭhāpetvā pakkamanti. Yena yaṁ laddhaṁ, tasseva taṁ hoti. Yena pana udakaṁ laddhaṁ, tassa atikkantampi ṭhitikaṁ ṭhapetvā aññaṁ uddesabhattaṁ gāhetabbaṁ. Tañca lūkhaṁ vā labhatu paṇītaṁ vā ticīvaraparivāraṁ vā, tassevetaṁ. Īdiso hissa puññaviseso. Udakaṁ pana yasmā āmisaṁ na hoti, tasmā aññaṁ uddesabhattaṁ labbhati.

Sace pana te gahetvā “idaṁ kira bhante sabbaṁ bhājetvā bhuñjathā”ti vatvā gacchanti, sabbehi bhājetvā bhuñjitvā udakaṁ pātabbaṁ. Saṁghato uddisitvā “aṭṭha mahāthere detha, majjhime detha, navake detha, paripuṇṇavassasāmaṇere detha, majjhimabhāṇakādayo detha, mayhaṁ ñātibhikkhū dethā”ti vadantassa pana “upāsaka tvaṁ evaṁ vadasi, ṭhitikāya pana tesaṁ na pāpuṇātī”ti vatvā ṭhitikāvaseneva dātabbā.

ဥဒ္ဒေသကော ပနေတ္ထ ပေသလော လဇ္ဇီ မေဓာဝီ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော၊ တေန တိက္ခတ္တုံ ဌိတိကံ ပုစ္ဆိတွာ သစေ ကောစိ ဌိတိကံ ဇာနန္တော နတ္ထိ၊ ထေရာသနတော ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန “အဟံ ဇာနာမိ၊ ဒသဝဿေန လဒ္ဓ”န္တိ ကောစိ ဘဏတိ၊ “အတ္ထာဝုသော ဒသဝဿာ ဘိက္ခူ''တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ သစေ တဿ သုတွာ “ဒသဝဿမှ ဒသဝဿမှာ”တိ ဗဟူ အာဂစ္ဆန္တိ၊ “တုယှံ ပါပုဏာတိ၊ တုယှံ ပါပုဏာတီ”တိ အဝတွာ “သဗ္ဗေ အပ္ပသဒ္ဒါ ဟောထာ”တိ ဝတွာ ပဋိပါဋိယာ ဌပေတဗ္ဗာ။ ဌပေတွာ “ကတိ ဣစ္ဆထာ''တိ ဥပါသကော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ “ဧတ္တကေ နာမ ဘန္တေ ဘိက္ခူ''တိ ဝုတ္တေ “တုယှံ ပါပုဏာတိ၊ တုယှံ ပါပုဏာတီ”တိ အဝတွာ သဗ္ဗနဝကဿ ဝဿဂ္ဂဉ္စ ဥတု စ ဒိဝသဘာဂေါ စ ဆာယာ စ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ သစေ ဆာယာယပိ ပုစ္ဆိယမာနာယ အညော ဝုဍ္ဎတရော အာဂစ္ဆတိ၊ တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ အထ ဆာယံ ပုစ္ဆိတွာ ''တုယှံ ပါပုဏာတီ''တိ ဝုတ္တေ ဝုဍ္ဎတရော အာဂစ္ဆတိ၊ န လဘတိ။ ကထာပပဉ္စေန ဟိ နိသိန္နဿာပိ နိဒ္ဒါယန္တဿာပိ ဂါဟိတံ သုဂ္ဂါဟိတံ၊ အတိက္ကန္တံ သုအတိက္ကန္တံ။ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ ဟိ နာမေတံ သမ္ပတ္တဿေဝ ပါပုဏာတိ၊ တတ္ထ သမ္ပတ္တဘာဝေါ ဥပစာရေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော။ အာသနသာလာယ စ အန္တောပရိက္ခေပေါ ဥပစာရော၊ တသ္မိံ ဌိတဿ လာဘော ပါပုဏာတီတိ။

ကောစိ အာသနသာလတော အဋ္ဌ ဥဒ္ဒေသပတ္တေ အာဟရာပေတွာ သတ္တ ပတ္တေ ပဏီတဘောဇနာနံ, ဧကံ ဥဒကဿ ပူရေတွာ အာသနသာလာယံ ပဟိဏာတိ၊ ဂဟေတွာ အာဂတာ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဘိက္ခူနံ ဟတ္ထေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပက္ကမန္တိ။ ယေန ယံ လဒ္ဓံ၊ တဿေဝ တံ ဟောတိ။ ယေန ပန ဥဒကံ လဒ္ဓံ၊ တဿ အတိက္ကန္တမ္ပိ ဌိတိကံ ဌပေတွာ အညံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ တဉ္စ လူခံ ဝါ လဘတု ပဏီတံ ဝါ တိစီဝရပရိဝါရံ ဝါ၊ တဿေဝေတံ။ ဤဒိသော ဟိဿ ပုညဝိသေသော။ ဥဒကံ ပန ယသ္မာ အာမိသံ န ဟောတိ၊ တသ္မာ အညံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ လဗ္ဘတိ။

သစေ ပန တေ ဂဟေတွာ “ဣဒံ ကိရ ဘန္တေ သဗ္ဗံ ဘာဇေတွာ ဘုဉ္ဇထာ”တိ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊ သဗ္ဗေဟိ ဘာဇေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥဒကံ ပါတဗ္ဗံ။ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ “အဋ္ဌ မဟာထေရေ ဒေထ၊ မဇ္ဈိမေ ဒေထ၊ နဝကေ ဒေထ၊ ပရိပုဏ္ဏဝဿသာမဏေရေ ဒေထ၊ မဇ္ဈိမဘာဏကာဒယော ဒေထ၊ မယှံ ဉာတိဘိက္ခူ ဒေထာ''တိ ဝဒန္တဿ ပန ''ဥပါသက တွံ ဧဝံ ဝဒသိ၊ ဌိတိကာယ ပန တေသံ န ပါပုဏာတီ''တိ ဝတွာ ဌိတိကာဝသေနေဝ ဒါတဗ္ဗာ။

daharasāmaṇerehi pana uddesabhattesu laddhesu sace dāyakānaṁ ghare maṅgalaṁ hoti, “tumhākaṁ ācariyupajjhāye pesethā”ti vattabbaṁ.

Yasmiṁ pana uddesabhatte paṭhamabhāgo sāmaṇerānaṁ pāpuṇāti, anubhāgo mahātherānaṁ, na tattha sāmaṇerā “mayaṁ paṭhamabhāgaṁ labhimhā”ti purato gantuṁ labhanti, yathāpaṭipāṭiyā eva gantabbaṁ. “Saṁghato uddisitvā tumhe ethā”ti vutte “mayhaṁ aññadāpi jānissasi, ṭhitikā pana evaṁ gacchatī”ti ṭhitikāvaseneva gāhetabbaṁ. Atha “saṁghuddesapattaṁ dethā”ti vatvā agāhiteyeva patte yassa kassaci pattaṁ gahetvā pūretvā āharati, āhaṭampi ṭhitikāya eva gāhetabbaṁ.

Eko “saṁghuddesapattaṁ āharā”ti pesito “bhante ekaṁ pattaṁ detha, nimantanabhattaṁ āharissāmī”ti vadati, so ce uddesabhattagharato ayaṁ āgatoti ñatvā bhikkhūhi “nanu tvaṁ asukagharato āgato”ti vutto “āma bhante, na nimantanabhattaṁ, uddesabhattan”ti bhaṇati, ṭhitikāya gahetabbaṁ. Yo pana “ekaṁ pattaṁ āharā”ti vutto “kinti vatvā āharāmī”ti vatvā “yathā te ruccatī”ti vutto āgacchati, ayaṁ vissaṭṭhadūto nāma. Uddesapattaṁ vā paṭipāṭipattaṁ vā puggalikapattaṁ vā yaṁ icchati, taṁ tassa dātabbaṁ. Eko bālo abyatto uddesapattaṁ āharāti pesito vattuṁ na jānāti, tuṇhībhūto tiṭṭhati, so “kassa santikaṁ āgatosī”ti vā “kassa pattaṁ harissasī”ti vā na vattabbo. Evaṁ hi vutto pucchāsabhāgena “tumhākaṁ santikaṁ āgatomhī”ti “tumhākaṁ pattaṁ harissāmī”ti vā vadeyya, tato taṁ bhikkhuṁ aññe bhikkhū jigucchantā na olokeyyuṁ. “Kuhiṁ gacchasi, kiṁ karonto āhiṇḍasī”ti pana vattabbo. Tassa “uddesapattatthāya āgatomhī”ti vadantassa gāhetvā patto dātabbo.

Ekā **kūṭaṭṭhitikā** nāma hoti. Rañño vā hi rājamahāmattassa vā gehe atipaṇītāni aṭṭha uddesabhattāni niccaṁ diyyanti, tāni ekacārikabhattāni katvā bhikkhū visuṁ ṭhitikāya paribhuñjanti. Ekacce bhikkhū “sve dāni amhākaṁ pāpuṇissantī”ti attano ṭhitikaṁ sallakkhetvā gatā, tesu anāgatesuyeva aññe āgantukā bhikkhū āgantvā

ဒဟရသာမဏေရေဟိ ပန ဥဒ္ဒေသဘတ္တေသု လဒ္ဓေသု သစေ ဒါယကာနံ ဃရေ မင်္ဂလံ ဟောတိ၊ “တုမှာကံ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ပေသေထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ယသ္မိံ ပန ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ပဌမဘာဂေါ သာမဏေရာနံ ပါပုဏာတိ၊ အနုဘာဂေါ မဟာထေရာနံ၊ န တတ္ထ သာမဏေရာ “မယံ ပဌမဘာဂံ လဘိမှာ”တိ ပုရတော ဂန္တုံ လဘန္တိ၊ ယထာပဋိပါဋိယာ ဧဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ “သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ တုမှေ ဧထာ”တိ ဝုတ္တေ “မယှံ အညဒါပိ ဇာနိဿသိ၊ ဌိတိကာ ပန ဧဝံ ဂစ္ဆတီ”တိ ဌိတိကာဝသေနေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ အထ “သံဃုဒ္ဒေသပတ္တံ ဒေထာ”တိ ဝတွာ အဂါဟိတေယေဝ ပတ္တေ ယဿ ကဿစိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပူရေတွာ အာဟရတိ၊ အာဟဋမ္ပိ ဌိတိကာယ ဧဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

ဧကော “သံဃုဒ္ဒေသပတ္တံ အာဟရာ”တိ ပေသိတော “ဘန္တေ ဧကံ ပတ္တံ ဒေထ၊ နိမန္တနဘတ္တံ အာဟရိဿာမီ”တိ ဝဒတိ၊ သော စေ ဥဒ္ဒေသဘတ္တဃရတော အယံ အာဂတောတိ ဉတွာ ဘိက္ခူဟိ “နနု တွံ အသုကဃရတော အာဂတော”တိ ဝုတ္တော “အာမ ဘန္တေ, န နိမန္တနဘတ္တံ၊ ဥဒ္ဒေသဘတ္တ”န္တိ ဘဏတိ၊ ဌိတိကာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယော ပန “ဧကံ ပတ္တံ အာဟရာ”တိ ဝုတ္တော “ကိန္တိ ဝတွာ အာဟရာမီ”တိ ဝတွာ “ယထာ တေ ရုစ္စတီ”တိ ဝုတ္တော အာဂစ္ဆတိ၊ အယံ ဝိဿဋ္ဌဒူတော နာမ။ ဥဒ္ဒေသပတ္တံ ဝါ ပဋိပါဋိပတ္တံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကပတ္တံ ဝါ ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ ဧကော ဗာလော အဗျတ္တော ဥဒ္ဒေသပတ္တံ အာဟရာတိ ပေသိတော ဝတ္တုံ န ဇာနာတိ၊ တုဏှီဘူတော တိဋ္ဌတိ၊ သော “ကဿ သန္တိကံ အာဂတောသီ”တိ ဝါ “ကဿ ပတ္တံ ဟရိဿသီ”တိ ဝါ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဧဝံ ဟိ ဝုတ္တော ပုစ္ဆာသဘာဂေန “တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂတောမှီ”တိ “တုမှာကံ ပတ္တံ ဟရိဿာမီ”တိ ဝါ ဝဒေယျ၊ တတော တံ ဘိက္ခုံ အညေ ဘိက္ခူ ဇိဂုစ္ဆန္တာ န ဩလောကေယျုံ။ “ကုဟိံ ဂစ္ဆသိ၊ ကိံ ကရောန္တော အာဟိဏ္ဍသီ”တိ ပန ဝတ္တဗ္ဗော။ တဿ “ဥဒ္ဒေသပတ္တတ္ထာယ အာဂတောမှီ”တိ ဝဒန္တဿ ဂါဟေတွာ ပတ္တော ဒါတဗ္ဗော။

ဧကာ **ကူဋဋ္ဌိတိကာ** နာမ ဟောတိ။ ရညော ဝါ ဟိ ရာဇမဟာမတ္တဿ ဝါ ဂေဟေ အတိပဏီတာနိ အဋ္ဌ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာနိ နိစ္စံ ဒိယျန္တိ၊ တာနိ ဧကစာရိကဘတ္တာနိ ကတွာ ဘိက္ခူ ဝိသုံ ဌိတိကာယ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ “သွေ ဒါနိ အမှာကံ ပါပုဏိဿန္တီ”တိ အတ္တနော ဌိတိကံ သလ္လက္ခေတွာ ဂတာ၊ တေသု အနာဂတေသုယေဝ အညေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာဂန္တွာ

āsanasālāya nisīdanti, taṅkhaṇaññeva rājapurisā āgantvā “paṇītabhattapatte dethā”ti vadanti, āgantukā ṭhitikaṁ ajānantā gāhenti, taṅkhaṇaññeva ca ṭhitikaṁ jānanakabhikkhū āgantvā “kiṁ gāhethā”ti vadanti. Rājagehe paṇītabhattanti. Kativassato paṭṭhāyāti. Ettakavassato nāmāti. Mā gāhethāti nivāretvā ṭhitikāya gāhetabbaṁ, gāhite āgatehipi pattadānakāle āgatehipi dinnakāle āgatehipi rājagehato patte pūretvā āhaṭakāle āgatehipi, rājā “ajja bhikkhūyeva āgacchantū”ti pesetvā bhikkhūnaṁyeva hatthe piṇḍapātaṁ deti, evaṁ dinnapiṇḍapātaṁ gahetvā āgatakāle āgatehipi ṭhitikaṁ jānanakabhikkhūhi mā bhuñjitthāti vāretvā ṭhitikāyameva gāhetabbaṁ.

Atha ne rājā bhojetvā pattepi nesaṁ pūretvā deti, yaṁ āhaṭaṁ, taṁ ṭhitikāya gāhetabbaṁ. Sace pana “mā tucchahatthā gacchantū”ti thokameva pattesu pakkhittaṁ hoti, taṁ na gāhetabbaṁ. Atha bhuñjitvā tucchapattāva āgacchanti, yaṁ tehi bhuttaṁ, taṁ nesaṁ gīvā gīvā hotīti Mahāsumatthero āha. Mahāpadumatthero panāha “gīvākiccaṁ ettha natthi, ṭhitikaṁ pana ajānantehi yāva jānanakā āgacchanti, tāva nisīditabbaṁ siyā, evaṁ santepi bhuttaṁ subhuttaṁ, idāni pattaṭṭhānena gāhetabban”ti.

Eko ticīvaraparivāro satagghanako piṇḍapāto avassikassa bhikkhuno patto, vihāre ca “evarūpo piṇḍapāto avassikassa patto”ti likhitvā ṭhapesuṁ. Atha saṭṭhivassaccayena añño tathārūpo piṇḍapāto uppanno, ayaṁ kiṁ avassikaṭṭhitikāya gāhetabbo, udāhu saṭṭhivassikaṭṭhikāyāti. Saṭṭhivassikaṭṭhitikāyāti vuttaṁ, ayaṁ hi bhikkhu ṭhitikaṁ gahetvāyeva vaḍḍhitoti.

Eko uddesabhattaṁ bhuñjitvā sāmaṇero jāto, puna taṁ bhattaṁ sāmaṇeraṭṭhitikāya pattaṁ gaṇhituṁ labhati. Ayaṁ kira **antarābhaṭṭhako** nāma. Yo pana paripuṇṇavasso sāmaṇero “sve uddesabhattaṁ labhissatī”ti ajjeva upasampajjati, atikkantā tassa ṭhitikā. Ekassa bhikkhuno uddesabhattaṁ pattaṁ, patto cassa na tuccho hoti, so aññassa samīpe nisinnassa pattaṁ dāpeti, tañce theyyāya haranti, gīvā

အာသနသာလာယ နိသီဒန္တိ၊ တင်္ခဏညေဝ ရာဇပုရိသာ အာဂန္တွာ “ပဏီတဘတ္တပတ္တေ ဒေထာ”တိ ဝဒန္တိ၊ အာဂန္တုကာ ဌိတိကံ အဇာနန္တာ ဂါဟေန္တိ၊ တင်္ခဏညေဝ စ ဌိတိကံ ဇာနနကဘိက္ခူ အာဂန္တွာ “ကိံ ဂါဟေထာ”တိ ဝဒန္တိ။ ရာဇဂေဟေ ပဏီတဘတ္တန္တိ။ ကတိဝဿတော ပဋ္ဌာယာတိ။ ဧတ္တကဝဿတော နာမာတိ။ မာ ဂါဟေထာတိ နိဝါရေတွာ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ၊ ဂါဟိတေ အာဂတေဟိပိ ပတ္တဒါနကာလေ အာဂတေဟိပိ ဒိန္နကာလေ အာဂတေဟိပိ ရာဇဂေဟတော ပတ္တေ ပူရေတွာ အာဟဋကာလေ အာဂတေဟိပိ, ရာဇာ “အဇ္ဇ ဘိက္ခူယေဝ အာဂစ္ဆန္တူ”တိ ပေသေတွာ ဘိက္ခူနံယေဝ ဟတ္ထေ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေတိ၊ ဧဝံ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတံ ဂဟေတွာ အာဂတကာလေ အာဂတေဟိပိ ဌိတိကံ ဇာနနကဘိက္ခူဟိ မာ ဘုဉ္ဇိတ္ထာတိ ဝါရေတွာ ဌိတိကာယမေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

အထ နေ ရာဇာ ဘောဇေတွာ ပတ္တေပိ နေသံ ပူရေတွာ ဒေတိ၊ ယံ အာဟဋံ၊ တံ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန “မာ တုစ္ဆဟတ္ထာ ဂစ္ဆန္တူ”တိ ထောကမေဝ ပတ္တေသု ပက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊ တံ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ အထ ဘုဉ္ဇိတွာ တုစ္ဆပတ္တာဝ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ယံ တေဟိ ဘုတ္တံ၊ တံ နေသံ ဂီဝါ ဟောတီတိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပနာဟ “ဂီဝါကိစ္စံ ဧတ္ထ နတ္ထိ၊ ဌိတိကံ ပန အဇာနန္တေဟိ ယာဝ ဇာနနကာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ တာဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ သိယာ၊ ဧဝံ သန္တေပိ ဘုတ္တံ သုဘုတ္တံ၊ ဣဒါနိ ပတ္တဋ္ဌာနေန ဂါဟေတဗ္ဗ”န္တိ။

ဧကော တိစီဝရပရိဝါရော သတဂ္ဃနကော ပိဏ္ဍပါတော အဝဿိကဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တော၊ ဝိဟာရေ စ “ဧဝရူပေါ ပိဏ္ဍပါတော အဝဿိကဿ ပတ္တော”တိ လိခိတွာ ဌပေသုံ။ အထ သဋ္ဌိဝဿစ္စယေန အညော တထာရူပေါ ပိဏ္ဍပါတော ဥပ္ပန္နော၊ အယံ ကိံ အဝဿိကဋ္ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗော၊ ဥဒါဟု သဋ္ဌိဝဿိကဋ္ဌိတိကာယာတိ။ သဋ္ဌိဝဿိကဋ္ဌိတိကာယာတိ ဝုတ္တံ၊ အယံ ဟိ ဘိက္ခု ဌိတိကံ ဂဟေတွာယေဝ ဝဍ္ဎိတောတိ။

ဧကော ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ သာမဏေရော ဇာတော၊ ပုန တံ ဘတ္တံ သာမဏေရဋ္ဌိတိကာယ ပတ္တံ ဂဏှိတုံ လဘတိ။ အယံ ကိရ **အန္တရာဘဋ္ဌကော** နာမ။ ယော ပန ပရိပုဏ္ဏဝဿော သာမဏေရော “သွေ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ လဘိဿတီ”တိ အဇ္ဇေဝ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ၊ အတိက္ကန္တာ တဿ ဌိတိကာ။ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ပတ္တံ၊ ပတ္တော စဿ န တုစ္ဆော ဟောတိ၊ သော အညဿ သမီပေ နိသိန္နဿ ပတ္တံ ဒါပေတိ၊ တဉ္စေ ထေယျာယ ဟရန္တိ၊ ဂီဝါ

hoti. Sace pana so bhikkhu mayhaṁ pattaṁ dammīti sayameva deti, assa gīvā na hoti. Athāpi tena bhattena anatthiko hutvā “alaṁ mayhaṁ, tavetaṁ bhattaṁ dammi, pattaṁ pesetvā āharāpehī”ti aññaṁ vadati, yaṁ tato āharīyati, sabbaṁ pattasāmikassa hoti. Pattañce theyyāya haranti, suhaṭo, bhattassa dinnattā gīvā na hoti.

Vihāre dasa bhikkhū honti, tesu nava piṇḍapātikā, eko sādiyanako, dasa uddesapatte dethāti vutte piṇḍapātikā gahetuṁ na icchanti. Itaro bhikkhu “sabbāni mayhaṁ pāpuṇantī”ti gaṇhāti, ṭhitikā na hoti. Ekekaṁ ce pāpetvā gaṇhāti, ṭhitikā tiṭṭhati. Evaṁ gāhetvā dasahipi pattehi āharāpetā “bhante mayhaṁ saṅgahaṁ karothā”ti nava patte piṇḍapātikānaṁ deti, bhikkhudattiyaṁ nāmetaṁ, gaṇhituṁ vaṭṭati.

Sace so upāsako “bhante gharaṁ āgantabban”ti vadati, so ca bhikkhu te bhikkhū “etha bhante, mayhaṁ sahāyā hothā”ti tassa gharaṁ gacchati, yaṁ tattha labhati, sabbaṁ tasseva hoti. Itare tena dinnaṁ labhanti. Atha nesaṁ ghareyeva nisīdāpetvā dakkhiṇodakaṁ datvā yāgukhajjakādīni denti “bhante yaṁ manussā denti, taṁ gaṇhathā”ti, tassa bhikkhuno vacaneneva itaresaṁ vaṭṭati. Bhuttāvīnaṁ patte pūretvā gaṇhitvā gamanatthāya denti, sabbaṁ tasseva bhikkhuno hoti, tena dinnaṁ itaresaṁ vaṭṭati.

Yadi pana te vihāreyeva tena bhikkhunā “bhante mayhaṁ bhikkhaṁ gaṇhatha, manussānañca vacanaṁ kātuṁ vaṭṭatī”ti vuttā gacchanti, yaṁ tattha bhuñjanti ceva nīharanti ca, sabbaṁ taṁ tasseva santakaṁ. Athāpi “mayhaṁ bhikkhaṁ gaṇhathā”ti avuttā “manussānaṁ vacanaṁ kātuṁ vaṭṭatī”ti gacchanti, tatra ce ekassa madhurena sarena anumodanaṁ karontassa sutvā therānañca upasame pasīditvā bahuṁ samaṇaparikkhāraṁ denti, ayaṁ theresu pasādena uppanno akatabhāgo nāma, tasmā sabbesaṁ pāpuṇāti.

Eko saṁghato uddisāpetvā ṭhitikāya gāhitaṁ pattaṁ haritvā paṇītassa khādanīyabhojanīyassa pūretvā āharitvā “imaṁ bhante sabbo saṁgho paribhuñjatū”ti deti, sabbehi bhājetvā paribhuñjitabbaṁ. Pattasāmikassa pana atikkantampi ṭhitikaṁ ṭhapetvā aññaṁ uddesabhattaṁ dātabbaṁ.

ဟောတိ။ သစေ ပန သော ဘိက္ခု မယှံ ပတ္တံ ဒမ္မီတိ သယမေဝ ဒေတိ၊ အဿ ဂီဝါ န ဟောတိ။ အထာပိ တေန ဘတ္တေန အနတ္ထိကော ဟုတွာ “အလံ မယှံ, တဝေတံ ဘတ္တံ ဒမ္မိ၊ ပတ္တံ ပေသေတွာ အာဟရာပေဟီ”တိ အညံ ဝဒတိ၊ ယံ တတော အာဟရီယတိ၊ သဗ္ဗံ ပတ္တသာမိကဿ ဟောတိ။ ပတ္တဉ္စေ ထေယျာယ ဟရန္တိ၊ သုဟဋော၊ ဘတ္တဿ ဒိန္နတ္တာ ဂီဝါ န ဟောတိ။

ဝိဟာရေ ဒသ ဘိက္ခူ ဟောန္တိ၊ တေသု နဝ ပိဏ္ဍပါတိကာ, ဧကော သာဒိယနကော၊ ဒသ ဥဒ္ဒေသပတ္တေ ဒေထာတိ ဝုတ္တေ ပိဏ္ဍပါတိကာ ဂဟေတုံ န ဣစ္ဆန္တိ။ ဣတရော ဘိက္ခု “သဗ္ဗာနိ မယှံ ပါပုဏန္တီ”တိ ဂဏှာတိ၊ ဌိတိကာ န ဟောတိ။ ဧကေကံ စေ ပါပေတွာ ဂဏှာတိ၊ ဌိတိကာ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ ဂါဟေတွာ ဒသဟိပိ ပတ္တေဟိ အာဟရာပေတွာ “ဘန္တေ မယှံ သင်္ဂဟံ ကရောထာ”တိ နဝ ပတ္တေ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ ဒေတိ၊ ဘိက္ခုဒတ္တိယံ နာမေတံ၊ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သစေ သော ဥပါသကော “ဘန္တေ ဃရံ အာဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝဒတိ၊ သော စ ဘိက္ခု တေ ဘိက္ခူ “ဧထ ဘန္တေ, မယှံ သဟာယာ ဟောထာ”တိ တဿ ဃရံ ဂစ္ဆတိ၊ ယံ တတ္ထ လဘတိ၊ သဗ္ဗံ တဿေဝ ဟောတိ။ ဣတရေ တေန ဒိန္နံ လဘန္တိ။ အထ နေသံ ဃရေယေဝ နိသီဒါပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဒေန္တိ “ဘန္တေ ယံ မနုဿာ ဒေန္တိ၊ တံ ‘ဂဏှထာ”တိ၊ တဿ ဘိက္ခုနော ဝစနေနေဝ ဣတရေသံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘုတ္တာဝီနံ ပတ္တေ ပူရေတွာ ဂဏှိတွာ ဂမနတ္ထာယ ဒေန္တိ၊ သဗ္ဗံ တဿေဝ ဘိက္ခုနော ဟောတိ၊ တေန ဒိန္နံ ဣတရေသံ ဝဋ္ဋတိ။

ယဒိ ပန တေ ဝိဟာရေယေဝ တေန ဘိက္ခုနာ “ဘန္တေ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထ၊ မနုဿာနဉ္စ ဝစနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ၊ ယံ တတ္ထ ဘုဉ္ဇန္တိ စေဝ နီဟရန္တိ စ၊ သဗ္ဗံ တံ တဿေဝ သန္တကံ။ အထာပိ “မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ အဝုတ္တာ “မနုဿာနံ ဝစနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂစ္ဆန္တိ၊ တတြ စေ ဧကဿ မဓုရေန သရေန အနုမောဒနံ ကရောန္တဿ သုတွာ ထေရာနဉ္စ ဥပသမေ ပသီဒိတွာ ဗဟုံ သမဏပရိက္ခာရံ ဒေန္တိ၊ အယံ ထေရေသု ပသာဒေန ဥပ္ပန္နော အကတဘာဂေါ နာမ၊ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ ပါပုဏာတိ။

ဧကော သံဃတော ဥဒ္ဒိသာပေတွာ ဌိတိကာယ ဂါဟိတံ ပတ္တံ ဟရိတွာ ပဏီတဿ ခါဒနီယဘောဇနီယဿ ပူရေတွာ အာဟရိတွာ “ဣမံ ဘန္တေ သဗ္ဗော သံဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ”တိ ဒေတိ၊ သဗ္ဗေဟိ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ပတ္တသာမိကဿ ပန အတိက္ကန္တမ္ပိ ဌိတိကံ ဌပေတွာ အညံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။

Atha paṭhamaṁyeva sabbaṁ saṁghikaṁ pattaṁ dethāti vadati, ekassa lajjibhikkhuno santako patto dātabbo. Āharitvā ca “sabbo saṁgho paribhuñjatū”ti vutte bhājetvā paribhuñjitabbaṁ.

Eko pātiyā bhattaṁ āharitvā “saṁghuddesaṁ dammī”ti vadati, ekekaṁ ālopaṁ adatvā ṭhitikāya ekassa yāpanamattaṁ katvā dātabbaṁ. Atha so bhattaṁ āharitvā kiñci vattuṁ ajānanto tuṇhībhūto acchati, “kassa te ānītaṁ, kassa dātukāmosī”ti na vattabbaṁ. Pucchāsabhāgena hi “tumhākaṁ ānītaṁ, tumhākaṁ dātukāmomhī”ti vadeyya, tato taṁ bhikkhuṁ aññe bhikkhū jigucchantā gīvaṁ parivattetvā oloketabbampi na maññeyyuṁ. Sace pana kuhiṁ yāsi, kiṁ karonto āhiṇḍasīti vutte uddesabhattaṁ gahetvā āgatomhīti vadati, ekena lajjibhikkhunā ṭhitikāya gāhetabbaṁ. Sace ābhataṁ bahu hoti, sabbesaṁ pahoti, ṭhitikākiccaṁ natthi, therāsanato paṭṭhāya pattaṁ pūretvā dātabbaṁ.

“Saṁghuddesapattaṁ dethā”ti vutte kiṁ āharissasīti[1] avatvā pakatiṭṭhikāya eva gāhetabbaṁ. Yo pana pāyāso vā rasapiṇḍapāto vā niccaṁ labbhati, evarūpānaṁ paṇītabhojanānaṁ āveṇikā ṭhitikā kātabbā. Tathā saparivārāya yāguyā mahagghānaṁ phalānaṁ paṇītānañca khajjakānaṁ. Pakatibhattayāguphalakhajjakānaṁ pana ekāva ṭhitikā kātabbā. Sappiṁ āharissāmīti vutte sabbasappīnaṁ ekāva ṭhitikā vaṭṭati, tathā sabbatelānaṁ. Madhuṁ āharissāmīti vutte pana madhuno ekāva ṭhitikā vaṭṭati, tathā phāṇitassa laṭṭhimadhukādinañca bhesajjānaṁ. Sace pana gandhamālaṁ saṁghuddesaṁ denti, piṇḍapātikassa vaṭṭati na vaṭṭatīti. Āmisasseva paṭikkhittattā vaṭṭati, saṁghaṁ uddissa dinnattā pana na gahetabbanti vadanti.

Uddesabhattakathā niṭṭhitā.

Nimantanabhattakathā

Nimantanaṁ puggalikañce, sayameva issaro. saṁghikaṁ pana uddesabhatte vuttanayeneva gāhetabbaṁ. Sace panettha dūto byatto hoti,

---

1. Āharīyatīti (Sī, Syā)

အထ ပဌမံယေဝ သဗ္ဗံ သံဃိကံ ပတ္တံ ဒေထာတိ ဝဒတိ၊ ဧကဿ လဇ္ဇိဘိက္ခုနော သန္တကော ပတ္တော ဒါတဗ္ဗော။ အာဟရိတွာ စ “သဗ္ဗော သံဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ”တိ ဝုတ္တေ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

ဧကော ပါတိယာ ဘတ္တံ အာဟရိတွာ “သံဃုဒ္ဒေသံ ဒမ္မီ”တိ ဝဒတိ၊ ဧကေကံ အာလောပံ အဒတွာ ဌိတိကာယ ဧကဿ ယာပနမတ္တံ ကတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ အထ သော ဘတ္တံ အာဟရိတွာ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အဇာနန္တော တုဏှီဘူတော အစ္ဆတိ၊ “ကဿ တေ အာနီတံ၊ ကဿ ဒါတုကာမောသီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပုစ္ဆာသဘာဂေန ဟိ “တုမှာကံ အာနီတံ၊ တုမှာကံ ဒါတုကာမောမှီ”တိ ဝဒေယျ၊ တတော တံ ဘိက္ခုံ အညေ ဘိက္ခူ ဇိဂုစ္ဆန္တာ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကေတဗ္ဗမ္ပိ န မညေယျုံ။ သစေ ပန ကုဟိံ ယာသိ၊ ကိံ ကရောန္တော အာဟိဏ္ဍသီတိ ဝုတ္တေ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဂဟေတွာ အာဂတောမှီတိ ဝဒတိ၊ ဧကေန လဇ္ဇိဘိက္ခုနာ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ အာဘတံ ဗဟု ဟောတိ၊ သဗ္ဗေသံ ပဟောတိ၊ ဌိတိကာကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။

“သံဃုဒ္ဒေသပတ္တံ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တေ ကိံ အာဟရိဿသီတိ[၁] အဝတွာ ပကတိဋ္ဌိတိကာယ ဧဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ယော ပန ပါယာသော ဝါ ရသပိဏ္ဍပါတော ဝါ နိစ္စံ လဗ္ဘတိ၊ ဧဝရူပါနံ ပဏီတဘောဇနာနံ အာဝေဏိကာ ဌိတိကာ ကာတဗ္ဗာ။ တထာ သပရိဝါရာယ ယာဂုယာ မဟဂ္ဃာနံ ဖလာနံ ပဏီတာနဉ္စ ခဇ္ဇကာနံ။ ပကတိဘတ္တယာဂုဖလခဇ္ဇကာနံ ပန ဧကာဝ ဌိတိကာ ကာတဗ္ဗာ။ သပ္ပိံ အာဟရိဿာမီတိ ဝုတ္တေ သဗ္ဗသပ္ပီနံ ဧကာဝ ဌိတိကာ ဝဋ္ဋတိ၊ တထာ သဗ္ဗတေလာနံ။ မဓုံ အာဟရိဿာမီတိ ဝုတ္တေ ပန မဓုနော ဧကာဝ ဌိတိကာ ဝဋ္ဋတိ၊ တထာ ဖာဏိတဿ လဋ္ဌိမဓုကာဒီနဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနံ။ သစေ ပန ဂန္ဓမာလံ သံဃုဒ္ဒေသံ ဒေန္တိ၊ ပိဏ္ဍပါတိကဿ ဝဋ္ဋတိ န ဝဋ္ဋတီတိ။ အာမိသဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ၊ သံဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နတ္တာ ပန န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။

ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာ နိဋ္ဌိတာ။

နိမန္တနဘတ္တကထာ

နိမန္တနံ ပုဂ္ဂလိကဉ္စေ၊ သယမေဝ ဣဿရော။ သံဃိကံ ပန ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပနေတ္ထ ဒူတော ဗျတ္တော ဟောတိ၊

၁-အာဟရီယတီတိ (သီ၊ သျာ)

“bhante rājagehe bhikkhusaṁghassa bhattaṁ gaṇhathā”ti avatvā “bhikkhaṁ gaṇhathā”ti vadati, piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Atha dūto abyatto bhattaṁ gaṇhathāti vadati, bhattuddesako byatto bhattanti avatvā bhante tumhe yāthāti vadati, evampi piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Tumhākaṁ paṭipāṭiyā bhattaṁ pāpuṇātīti vutte pana na vaṭṭati. Sace nimantetuṁ āgatamanusso āsanasālaṁ pavisitvā aṭṭha bhikkhū dethāti vā aṭṭha patte dethāti vā vadati, evampi piṇḍapātikānaṁ vaṭṭati, tumhe ca tumhe ca gacchathāti vattabbaṁ. Sace pana aṭṭha bhikkhū detha, bhattaṁ gaṇhatha, aṭṭha patte detha, bhattaṁ gaṇhathāti vadati, paṭipāṭiyā gāhetabbaṁ. Gāhentena pana vicchinditvā bhattanti avadantena tumhe ca tumhe ca gacchathāti vutte piṇḍapātikānaṁ vaṭṭati. Bhante tumhākaṁ pattaṁ detha, tumhe ethāti vutte pana sādhu upāsakāti gantabbaṁ. Saṁghato uddisitvā tumhe ethāti vuttepi yathāṭhitikāya[1] gāhetabbaṁ.

Nimantanabhattagharato pana pattatthāya āgatassa uddesabhatte vuttanayeneva ṭhitikāya patto dātabbo. Eko “saṁghato paṭipāṭiyā pattan”ti avatvā kevalaṁ “ekaṁ pattaṁ dethā”ti vatvā agāhiteyeva patte yassa kassaci pattaṁ gahetvā pūretvā āharati, taṁ pattasāmikasseva hoti, uddesabhatte viya ṭhitikāya na gāhetabbaṁ. Idhāpi yo āgantvā tuṇhībhūto tiṭṭhati, so “kassa santikaṁ āgatosī”ti vā “kassa pattaṁ harissasī”ti vā na vattabbo.

Pucchāsabhāgena hi “tumhākaṁ santikaṁ āgato, tumhākaṁ pattaṁ harissāmī”ti vadeyya, tato so bhikkhu bhikkhūhi jigucchanīyo assa. Kuhiṁ gacchasi, kiṁ karonto āhiṇḍasīti pana vutte tassa pattatthāya āgatomhīti vadantassa paṭipāṭiyā bhattaṭṭhitikāya gāhetvā patto dātabbo. Bhattāharaṇakapattaṁ dethāti vuttepi paṭipāṭiyā bhattaṭṭhitikāya eva dātabbo. Sace āharitvā sabbo saṁgho bhuñjatūti vadati, bhājetvā bhuñjitabbaṁ. Pattasāmikassa atikkantampi ṭhitikaṁ ṭhapetvā aññaṁ paṭipāṭibhattaṁ gāhetabbaṁ.

---

1. Na ṭhitikāya (Sī), ṭhitikāya (Syā)

“ဘန္တေ ရာဇဂေဟေ ဘိက္ခုသံဃဿ ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ အဝတွာ “ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ၊ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အထ ဒူတော အဗျတ္တော ဘတ္တံ ဂဏှထာတိ ဝဒတိ၊ ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဗျတ္တော ဘတ္တန္တိ အဝတွာ ဘန္တေ တုမှေ ယာထာတိ ဝဒတိ၊ ဧဝမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တုမှာကံ ပဋိပါဋိယာ ဘတ္တံ ပါပုဏာတီတိ ဝုတ္တေ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ နိမန္တေတုံ အာဂတမနုဿော အာသနသာလံ ပဝိသိတွာ အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဒေထာတိ ဝါ အဋ္ဌ ပတ္တေ ဒေထာတိ ဝါ ဝဒတိ၊ ဧဝမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ ဝဋ္ဋတိ၊ တုမှေ စ တုမှေ စ ဂစ္ဆထာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဒေထ, ဘတ္တံ ဂဏှထ၊ အဋ္ဌ ပတ္တေ ဒေထ, ဘတ္တံ ဂဏှထာတိ ဝဒတိ၊ ပဋိပါဋိယာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဂါဟေန္တေန ပန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဘတ္တန္တိ အဝဒန္တေန တုမှေ စ တုမှေ စ ဂစ္ဆထာတိ ဝုတ္တေ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘန္တေ တုမှာကံ ပတ္တံ ဒေထ၊ တုမှေ ဧထာတိ ဝုတ္တေ ပန သာဓု ဥပါသကာတိ ဂန္တဗ္ဗံ။ သံဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ တုမှေ ဧထာတိ ဝုတ္တေပိ ယထာဋ္ဌိတိကာယ[၁] ဂါဟေတဗ္ဗံ။

နိမန္တနဘတ္တဃရတော ပန ပတ္တတ္ထာယ အာဂတဿ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဌိတိကာယ ပတ္တော ဒါတဗ္ဗော။ ဧကော “သံဃတော ပဋိပါဋိယာ ပတ္တ”န္တိ အဝတွာ ကေဝလံ “ဧကံ ပတ္တံ ဒေထာ”တိ ဝတွာ အဂါဟိတေယေဝ ပတ္တေ ယဿ ကဿစိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပူရေတွာ အာဟရတိ၊ တံ ပတ္တသာမိကဿေဝ ဟောတိ၊ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ဝိယ ဌိတိကာယ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဣဓာပိ ယော အာဂန္တွာ တုဏှီဘူတော တိဋ္ဌတိ၊ သော “ကဿ သန္တိကံ အာဂတောသီ”တိ ဝါ “ကဿ ပတ္တံ ဟရိဿသီ”တိ ဝါ န ဝတ္တဗ္ဗော။

ပုစ္ဆာသဘာဂေန ဟိ “တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂတော၊ တုမှာကံ ပတ္တံ ဟရိဿာမီ”တိ ဝဒေယျ၊ တတော သော ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟိ ဇိဂုစ္ဆနီယော အဿ။ ကုဟိံ ဂစ္ဆသိ၊ ကိံ ကရောန္တော အာဟိဏ္ဍသီတိ ပန ဝုတ္တေ တဿ ပတ္တတ္ထာယ အာဂတောမှီတိ ဝဒန္တဿ ပဋိပါဋိယာ ဘတ္တဋ္ဌိတိကာယ ဂါဟေတွာ ပတ္တော ဒါတဗ္ဗော။ ဘတ္တာဟရဏကပတ္တံ ဒေထာတိ ဝုတ္တေပိ ပဋိပါဋိယာ ဘတ္တဋ္ဌိတိကာယ ဧဝ ဒါတဗ္ဗော။ သစေ အာဟရိတွာ သဗ္ဗော သံဃော ဘုဉ္ဇတူတိ ဝဒတိ၊ ဘာဇေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ပတ္တသာမိကဿ အတိက္ကန္တမ္ပိ ဌိတိကံ ဌပေတွာ အညံ ပဋိပါဋိဘတ္တံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

၁-န ဌိတိကာယ (သီ)၊ ဌိတိကာယ (သျာ)

Eko pātiyā bhattaṁ āharitvā saṁghassa dammīti vadati, ālopabhattaṭṭhitikato paṭṭhāya ālopasaṅkhepena bhājetabbaṁ. Sace pana tuṇhībhūto acchati, “kassa te ābhataṁ, kassa dātukāmosī”ti na vattabbo. Sace pana “kuhiṁ gacchasi, kiṁ karonto āhiṇḍasī”ti vutte “saṁghassa me bhattaṁ ābhataṁ, therānaṁ me bhattaṁ ābhatan”ti vadati, gahetvā ālopabhattaṭṭhitikāya bhājetabbaṁ. Sace pana evaṁ ābhataṁ bahu hoti, sakalassa saṁghassa bahu hoti, abhihaṭabhikkhā nāma piṇḍapātikānampi vaṭṭati, ṭhitikāpucchanakiccaṁ natthi, therāsanato paṭṭhāya pattaṁ pūretvā dātabbaṁ.

Upāsako saṁghattherassa vā ganthadhutaṅgavasena abhiññātassa vā bhattuddesakassa vā pahiṇāti “amhākaṁ bhattagahaṇatthāya aṭṭha bhikkhū gahetvā āgacchathā”ti, sacepi ñāti-upaṭṭhākehi pesitaṁ hoti, ime tayo janā pucchituṁ na labhanti, āruḷhāyeva mātikaṁ, saṁghato aṭṭha bhikkhū uddisāpetvā attanavamehi gantabbaṁ. Kasmā? bhikkhusaṁghassa hi ete bhikkhū nissāya lābho uppajjatīti. Ganthadhutaṅgādīhi pana anabhiññāto āvāsikabhikkhu pucchituṁ labhati, tasmā tena “kiṁ saṁghato gaṇhāmi, udāhu ye jānāmi, tehi saddhiṁ āgacchāmī”ti mātikaṁ āropetvā yathā dāyakā vadanti, tathā paṭipajjitabbaṁ. “Tumhākaṁ nissitake vā, ye vā jānātha te gahetvā ethā”ti vutte pana ye icchanti, tehi saddhiṁ gantuṁ labhati. Sace aṭṭha bhikkhū pahiṇathāti pesenti, saṁghatova pesetabbā. Attanā sace aññasmiṁ gāme sakkā hoti bhikkhā labhituṁ, añño gāmo gantabbo. Na sakkā ce hoti labhituṁ, soyeva gāmo piṇḍāya pavisitabbo.

Nimantitabhikkhū āsanasālāya nisinnā honti, tatra ce manussā patte dethāti āgacchanti, animantitehi na dātabbā. “Ete nimantitabhikkhū”ti vattabbaṁ. “Tumhepi dethā”ti vutte pana dātuṁ vaṭṭati. Ussavādīsu manussā sayameva pariveṇāni ca padhānagharāni ca gantvā Tipiṭake ca dhammakathike ca bhikkhusatenapi saddhiṁ nimantenti, tadā yepi jānanti, te gahetvā gantuṁ vaṭṭati. Kasmā? Na hi mahābhikkhusaṁghena atthikā manussā pariveṇāni ca padhānagharāni ca gacchanti, sannipātaṭṭhanatova yathāsatti yathābalaṁ bhikkhū gaṇhitvā gacchantīti.

ဧကော ပါတိယာ ဘတ္တံ အာဟရိတွာ သံဃဿ ဒမ္မီတိ ဝဒတိ၊ အာလောပဘတ္တဋ္ဌိတိကတော ပဋ္ဌာယ အာလောပသင်္ခေပေန ဘာဇေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တုဏှီဘူတော အစ္ဆတိ၊ “ကဿ တေ အာဘတံ၊ ကဿ ဒါတုကာမောသီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ပန “ကုဟိံ ဂစ္ဆသိ၊ ကိံ ကရောန္တော အာဟိဏ္ဍသီ”တိ ဝုတ္တေ “သံဃဿ မေ ဘတ္တံ အာဘတံ၊ ထေရာနံ မေ ဘတ္တံ အာဘတ”န္တိ ဝဒတိ၊ ဂဟေတွာ အာလောပဘတ္တဋ္ဌိတိကာယ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဧဝံ အာဘတံ ဗဟု ဟောတိ၊ သကလဿ သံဃဿ ဗဟု ဟောတိ၊ အဘိဟဋဘိက္ခာ နာမ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ဌိတိကာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။

ဥပါသကော သံဃတ္ထေရဿ ဝါ ဂန္ထဓုတင်္ဂဝသေန အဘိညာတဿ ဝါ ဘတ္တုဒ္ဒေသကဿ ဝါ ပဟိဏာတိ “အမှာကံ ဘတ္တဂဟဏတ္ထာယ အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ၊ သစေပိ ဉာတိဥပဋ္ဌာကေဟိ ပေသိတံ ဟောတိ၊ ဣမေ တယော ဇနာ ပုစ္ဆိတုံ န လဘန္တိ၊ အာရုဠှာယေဝ မာတိကံ၊ သံဃတော အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသာပေတွာ အတ္တနဝမေဟိ ဂန္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဘိက္ခုသံဃဿ ဟိ ဧတေ ဘိက္ခူ နိဿာယ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဂန္ထဓုတင်္ဂါဒီဟိ ပန အနဘိညာတော အာဝါသိကဘိက္ခု ပုစ္ဆိတုံ လဘတိ၊ တသ္မာ တေန “ကိံ သံဃတော ဂဏှာမိ၊ ဥဒါဟု ယေ ဇာနာမိ၊ တေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆာမီ”တိ မာတိကံ အာရောပေတွာ ယထာ ဒါယကာ ဝဒန္တိ၊ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ “တုမှာကံ နိဿိတကေ ဝါ၊ ယေ ဝါ ဇာနာထ တေ ဂဟေတွာ ဧထာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ယေ ဣစ္ဆန္တိ၊ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ လဘတိ။ သစေ အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ပဟိဏထာတိ ပေသေန္တိ၊ သံဃတောဝ ပေသေတဗ္ဗာ။ အတ္တနာ သစေ အညသ္မိံ ဂါမေ သက္ကာ ဟောတိ ဘိက္ခာ လဘိတုံ၊ အညော ဂါမော ဂန္တဗ္ဗော။ န သက္ကာ စေ ဟောတိ လဘိတုံ၊ သောယေဝ ဂါမော ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတဗ္ဗော။

နိမန္တိတဘိက္ခူ အာသနသာလာယ နိသိန္နာ ဟောန္တိ၊ တတြ စေ မနုဿာ ပတ္တေ ဒေထာတိ အာဂစ္ဆန္တိ၊ အနိမန္တိတေဟိ န ဒါတဗ္ဗာ။ “ဧတေ နိမန္တိတဘိက္ခူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ “တုမှေပိ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဿဝါဒီသု မနုဿာ သယမေဝ ပရိဝေဏာနိ စ ပဓာနဃရာနိ စ ဂန္တွာ တိပိဋကေ စ ဓမ္မကထိကေ စ ဘိက္ခုသတေနပိ သဒ္ဓိံ နိမန္တေန္တိ၊ တဒါ ယေပိ ဇာနန္တိ၊ တေ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? န ဟိ မဟာဘိက္ခုသံဃေန အတ္ထိကာ မနုဿာ ပရိဝေဏာနိ စ ပဓာနဃရာနိ စ ဂစ္ဆန္တိ၊ သန္နိပါတဋ္ဌာနတောဝ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ဘိက္ခူ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆန္တီတိ။

Sace pana saṁghatthero vā ganthadhutaṅgavasena abhiññātako vā bhattuddesako vā aññatra vā vassaṁ vasitvā katthaci vā gantvā puna sakaṭṭhānaṁ āgacchanti, manussā ca āgantukassa sakkāraṁ karonti, ekavāraṁ ye jānanti, te gahetvā gantabbaṁ. Paṭibaddhakālato pana paṭṭhāya dutiyavāre āraddhe saṁghatoyeva gahetvā gantabbaṁ. Abhinava-āgantukāva hutvā ñātī vā upaṭṭhāke vā passissāmāti gacchanti, tatra tesaṁ ñātī ca upaṭṭhākā ca sakkāraṁ karonti, ettha pana ye jānanti, te gahetvā gantuṁ vaṭṭati.

Yo pana atilābhī hoti, sakaṭṭhānañca āgantukaṭṭhānañca ekasadisaṁ, sabbattha manussā saṁghabhattaṁ sajjetvāva nisīdenti, tena saṁghatova gahetvā gantabbanti ayaṁ nimantane viseso. Avaseso sabbapañho uddesabhatte vuttanayeneva veditabbo. Kurundiyaṁ pana "aṭṭha mahāthere dethāti vutte aṭṭha mahātherāva dātabbā"ti vuttaṁ, esa nayo majjhimādīsu, sace pana avisesetvā "aṭṭha bhikkhū dethā"ti vadati, saṁghato dātabbā.

Nimantanabhattakathā niṭṭhitā.

Salākabhattakathā

Salākabhatte[1] pana "anujānāmi bhikkhave salākāya vā paṭṭikāya vā upanibandhitvā opuñjitvā[2] uddisitun"ti vacanato rukkhasāramayāya salākāya vā veḷuvilīvatālapaṇṇādimayāya paṭṭikāya vā asukassa nāma salākabhattanti evaṁ akkharāni upanibandhitvā pacchiyaṁ vā cīvarabhoge vā katvā sabbā salākāyo opuñjitvā punappunaṁ heṭṭhuparivaseneva āloḷetvā pañcaṅgasamannāgatena bhattuddesakena sace ṭhitikā atthi, ṭhitikato paṭṭhāya, no ce atthi, therāsanato paṭṭhāya salākā dātabbā. Pacchā āgatānampi ekābaddhavasena dūre ṭhitānampi uddesabhatte vuttanayeneva dātabbā.

1. Salākabhattaṁ (Sī, Ka)
2. Omuñcitvā (Syā)

သစေ ပန သံဃတ္ထေရော ဝါ ဂန္ထဓုတင်္ဂဝသေန အဘိညာတကော ဝါ ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဝါ အညတြ ဝါ ဝဿံ ဝသိတွာ ကတ္ထစိ ဝါ ဂန္တွာ ပုန သကဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ၊ မနုဿာ စ အာဂန္တုကဿ သက္ကာရံ ကရောန္တိ၊ ဧကဝါရံ ယေ ဇာနန္တိ၊ တေ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ ပဋိဗဒ္ဓကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ ဒုတိယဝါရေ အာရဒ္ဓေ သံဃတောယေဝ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အဘိနဝအာဂန္တုကာဝ ဟုတွာ ဉာတီ ဝါ ဥပဋ္ဌာကေ ဝါ ပဿိဿာမာတိ ဂစ္ဆန္တိ၊ တတြ တေသံ ဉာတီ စ ဥပဋ္ဌာကာ စ သက္ကာရံ ကရောန္တိ၊ ဧတ္ထ ပန ယေ ဇာနန္တိ၊ တေ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယော ပန အတိလာဘီ ဟောတိ၊ သကဋ္ဌာနဉ္စ အာဂန္တုကဋ္ဌာနဉ္စ ဧကသဒိသံ၊ သဗ္ဗတ္ထ မနုဿာ သံဃဘတ္တံ သဇ္ဇေတွာဝ နိသီဒန္တိ၊ တေန သံဃတောဝ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အယံ နိမန္တနေ ဝိသေသော။ အဝသေသော သဗ္ဗပဉှော ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "အဋ္ဌ မဟာထေရေ ဒေထာတိ ဝုတ္တေ အဋ္ဌ မဟာထေရာဝ ဒါတဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တံ၊ ဧသ နယော မဇ္ဈိမာဒီသု၊ သစေ ပန အဝိသေသေတွာ "အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဒေထာ"တိ ဝဒတိ၊ သံဃတော ဒါတဗ္ဗာ။

နိမန္တနဘတ္တကထာ နိဋ္ဌိတာ။

သလာကဘတ္တကထာ

သလာကဘတ္တေ[၁] ပန "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သလာကာယ ဝါ ပဋ္ဋိကာယ ဝါ ဥပနိဗန္ဓိတွာ ဩပုဉ္ဇိတွာ[၂] ဥဒ္ဒိသိတု"န္တိ ဝစနတော ရုက္ခသာရမယာယ သလာကာယ ဝါ ဝေဠုဝိလီဝတာလပဏ္ဏာဒိမယာယ ပဋ္ဋိကာယ ဝါ အသုကဿ နာမ သလာကဘတ္တန္တိ ဧဝံ အက္ခရာနိ ဥပနိဗန္ဓိတွာ ပစ္ဆိယံ ဝါ စီဝရဘောဂေ ဝါ ကတွာ သဗ္ဗာ သလာကာယော ဩပုဉ္ဇိတွာ ပုနပ္ပုနံ ဟေဋ္ဌုပရိဝသေနေဝ အာလောဠေတွာ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေန ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန သစေ ဌိတိကာ အတ္ထိ၊ ဌိတိကတော ပဋ္ဌာယ, နော စေ အတ္ထိ၊ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ သလာကာ ဒါတဗ္ဗာ။ ပစ္ဆာ အာဂတာနမ္ပိ ဧကာဗဒ္ဓဝသေန ဒူရေ ဌိတာနမ္ပိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒါတဗ္ဗာ။

၁-သလာကဘတ္တံ (သီ၊ က)
၂-ဩမုဉ္စိတွာ (သျာ)

Sace vihārassa samantato bahū gocaragāmā, bhikkhū pana na bahukā, gāmavasenapi salākāyo pāpuṇanti, tumhākaṁ asukagāme salākabhattaṁ pāpuṇātīti gāmavaseneva gāhetabbā. Evaṁ gāhentena sacepi ekekasmiṁ gāme nānappakārāni saṭṭhisalākabhattāni, sabbāni gāhitāneva honti. Tassa pattagāmasamīpe aññānipi dve tīṇi salākabhattāni honti, tānipi tasseva dātabbāni. Na hi sakkā tesaṁ kāraṇā aññaṁ bhikkhuṁ pahiṇitunti.

Sace ekaccesu gāmesu bahūni salākabhattāni, sallakkhetvā sattannampi aṭṭhannampi bhikkhūnaṁ dātabbāni. Dadantena pana catunnaṁ pañcannaṁ bhattānaṁ salākāyo ekato bandhitvā dātabbā. Sace taṁ gāmaṁ atikkamitvā añño gāmo hoti, tasmiñca ekameva salākabhattaṁ, taṁ pana pātova denti, tampi etesu bhikkhūsu etassa niggahena datvā "pātova taṁ gahetvā pacchā orimagāme itarāni bhattāni gaṇhāhī"ti vattabbo. Sace orimagāme salākabhattesu agāhitasveva gāhitasaññāya gacchati, parabhāgagāme salākabhattaṁ gāhetvā puna vihāraṁ āgantvā itarāni gāhetvā orimagāmo gantabbo. Na hi bahisīmāya saṁghalābho gāhetuṁ labbhatīti ayaṁ nayo Kurundiyaṁ vutto.

Sace pana bhikkhū bahū honti, gāmavasena salākā na pāpuṇanti, vīthivasena vā vīthiyaṁ ekagehavasena vā kulavasena vā gāhetabbā. Vīthi-ādīsu ca yattha bahūni bhattāni, tattha gāme vuttanayeneva bahūnaṁ bhikkhūnaṁ gāhetabbāni. Salākāsu asati uddisitvāpi gāhetabbāni.

Salākadāyakena pana vattaṁ jānitabbaṁ, tena hi kālasseva vuṭṭhāya pattacīvaraṁ gahetvā bhojanasālaṁ gantvā asammaṭṭhaṭṭhānaṁ[1] sammajjitvā pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetvā idāni bhikkhūhi vattaṁ kataṁ bhavissatīti kālaṁ sallakkhetvā ghaṇṭiṁ paharitvā bhikkhūsu sannipatitesu paṭhamameva vāragāme salākabhattaṁ gāhetabbaṁ. "Tuyhaṁ asukasmiṁ nāma vāragāme salākā pāpuṇāti, tatra gacchā"ti vattabbaṁ.

Sace atirekagāvute gāmo hoti, taṁ divasaṁ gacchantā kilamanti, sve tuyhaṁ vāragāme pāpuṇātīti ajjeva gāhetabbaṁ. Yo vāragāmaṁ

1. Asammajjanaṭhānaṁ (Syā, Ka)

သစေ ဝိဟာရဿ သမန္တတော ဗဟူ ဂေါစရဂါမာ၊ ဘိက္ခူ ပန န ဗဟုကာ၊ ဂါမဝသေနပိ သလာကာယော ပါပုဏန္တိ၊ တုမှာကံ အသုကဂါမေ သလာကဘတ္တံ ပါပုဏာတီတိ ဂါမဝသေနေဝ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဂါဟေန္တေန သစေပိ ဧကေကသ္မိံ ဂါမေ နာနပ္ပကာရာနိ သဋ္ဌိသလာကဘတ္တာနိ၊ သဗ္ဗာနိ ဂါဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။ တဿ ပတ္တဂါမသမီပေ အညာနိပိ ဒွေ တီဏိ သလာကဘတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ တာနိပိ တဿေဝ ဒါတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ သက္ကာ တေသံ ကာရဏာ အညံ ဘိက္ခုံ ပဟိဏိတုန္တိ။

သစေ ဧကစ္စေသု ဂါမေသု ဗဟူနိ သလာကဘတ္တာနိ၊ သလ္လက္ခေတွာ သတ္တန္နမ္ပိ အဋ္ဌန္နမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ဒါတဗ္ဗာနိ။ ဒဒန္တေန ပန စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ ဘတ္တာနံ သလာကာယော ဧကတော ဗန္ဓိတွာ ဒါတဗ္ဗာ။ သစေ တံ ဂါမံ အတိက္ကမိတွာ အညော ဂါမော ဟောတိ၊ တသ္မိဉ္စ ဧကမေဝ သလာကဘတ္တံ၊ တံ ပန ပါတောဝ ဒေန္တိ၊ တမ္ပိ ဧတေသု ဘိက္ခူသု ဧတဿ နိဂ္ဂဟေန ဒတွာ "ပါတောဝ တံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ ဩရိမဂါမေ ဣတရာနိ ဘတ္တာနိ ဂဏှာဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ဩရိမဂါမေ သလာကဘတ္တေသု အဂါဟိတေသွေဝ ဂါဟိတသညာယ ဂစ္ဆတိ၊ ပရဘာဂဂါမေ သလာကဘတ္တံ ဂါဟေတွာ ပုန ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဣတရာနိ ဂါဟေတွာ ဩရိမဂါမော ဂန္တဗ္ဗော။ န ဟိ ဗဟိသီမာယ သံဃလာဘော ဂါဟေတုံ လဗ္ဘတီတိ အယံ နယော ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တော။

သစေ ပန ဘိက္ခူ ဗဟူ ဟောန္တိ၊ ဂါမဝသေန သလာကာ န ပါပုဏန္တိ၊ ဝီထိဝသေန ဝါ ဝီထိယံ ဧကဂေဟဝသေန ဝါ ကုလဝသေန ဝါ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ ဝီထိအာဒီသု စ ယတ္ထ ဗဟူနိ ဘတ္တာနိ၊ တတ္ထ ဂါမေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဗဟူနံ ဘိက္ခူနံ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။ သလာကာသု အသတိ ဥဒ္ဒိသိတွာပိ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။

သလာကဒါယကေန ပန ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ တေန ဟိ ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဘောဇနသာလံ ဂန္တွာ အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနံ[၁] သမ္မဇ္ဇိတွာ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဣဒါနိ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္တံ ကတံ ဘဝိဿတီတိ ကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ ဘိက္ခူသု သန္နိပတိတေသု ပဌမမေဝ ဝါရဂါမေ သလာကဘတ္တံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ "တုယှံ အသုကသ္မိံ နာမ ဝါရဂါမေ သလာကာ ပါပုဏာတိ၊ တတ္ထ ဂစ္ဆာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သစေ အတိရေကဂါဝုတေ ဂါမော ဟောတိ၊ တံ ဒိဝသံ ဂစ္ဆန္တာ ကိလမန္တိ၊ သွေ တုယှံ ဝါရဂါမေ ပါပုဏာတီတိ အဇ္ဇေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ယော ဝါရဂါမံ

၁-အသမ္မဇ္ဇနဋ္ဌာနံ (သျာ၊ က)

pesiyamāno na gacchati, aññaṁ salākaṁ maggati, na dātabbā. Saddhānaṁ hi manussānaṁ puññahāni saṁghassa ca lābhacchedo hoti, tasmā tassa dutiyepi tatiyepi divase aññā salākā na dātabbā, "atthano pattaṭṭhānaṁ gantvā bhuñjāhī"ti vattabbo, tīṇi pana divasāni agacchantassa vāragāmato orimavāragāme salākā gāhetabbā. Tañce na gaṇhāti[1], tato paṭṭhāya tassa aññaṁ salākaṁ dātuṁ na vaṭṭati, daṇḍakammaṁ pana gāḷhaṁ kātabbaṁ, saṭṭhito vā paṇṇāsato vā na parihāpetabbaṁ. Vāragāme gāhetvā vihāravāro gāhetabbo, "tuyhaṁ vihāravāro pāpuṇātī"ti vattabbaṁ. Vihāravārikassa[2] dve tisso yāgusalākāyo tisso catasso vā bhattasalakāyo ca dātabbā, nibaddhaṁ katvā pana na dātabbā. Yāgubhattadāyakā hi "amhākaṁ yāgubhatttaṁ vihāragopakāva bhuñjantī"ti aññathattaṁ āpajjeyyuṁ, tasmā aññesu kulesu dātabbā.

Sace vihāravārikānaṁ sabhāgā āharitvā denti, iccetaṁ kusalaṁ. No ce, vāraṁ gāhetvā tesaṁ yāgubhattaṁ āharāpetabbaṁ. Tāva nesaṁ salākā phātikammameva bhavanti[3], vassaggena pattaṭṭhāne pana aññampi paṇītabhattasalākaṁ gaṇhituṁ labhantiyeva. Atireka-uttaribhaṅgassa ekacārikabhattassa visuṁ ṭhitikaṁ katvā salākā dātabbā.

Sace yena salākā laddhā, so taṁdivasaṁ taṁ bhattaṁ na labhati, punadivase gāhetabbaṁ. Bhattameva labhati, na uttaribhaṅgaṁ, evampi puna gāhetabbaṁ. Khīrabhattassa salākāyapi eseva nayo. Sace pana khīrameva labhati, na bhattaṁ, khīralābhato paṭṭhāya puna na gāhetabbaṁ. Dve tīṇi ekacārikabhattāni ekasseva pāpuṇanti, dubbhikkhasamaye saṁghanavakena laddhakāle vijaṭetvā visuṁ gāhetabbāni. Pākatikasalākabhattaṁ aladdhassāpi punadivase gāhetabbaṁ.

Sace khuddako vihāro hoti, sabbe bhikkhū ekasambhogā, ucchusalākaṁ gāhentena yassa kassaci sammukhībhūtassa pāpetvā mahātherādīnaṁ divā tacchetvā dātuṁ vaṭṭati. Rasasalākaṁ pāpetvā pacchābhattaṁ parissāvetvā vā phāṇitaṁ vā kāretvā piṇḍapātikādinampi

1. Gaṇhāti (Syā, Ka) 2. Vihāracārikassa (Sī) 3. Labhanti (Sī)

ပေသိယမာနော န ဂစ္ဆတိ၊ အညံ သလာကံ မဂ္ဂတိ၊ န ဒါတဗ္ဗာ။ သဒ္ဓါနံ ဟိ မနုဿာနံ ပုညဟာနိ သံဃဿ စ လာဘစ္ဆေဒေါ ဟောတိ၊ တသ္မာ တဿ ဒုတိယေပိ တတိယေပိ ဒိဝသေ အညာ သလာကာ န ဒါတဗ္ဗာ၊ "အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇာဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ တီဏိ ပန ဒိဝသာနိ အဂစ္ဆန္တဿ ဝါရဂါမတော ဩရိမဝါရဂါမေ သလာကာ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ တဉ္စေ န ဂဏှာတိ[1]၊ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ အညံ သလာကံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ ပန ဂါဠှံ ကာတဗ္ဗံ၊ သဋ္ဌိတော ဝါ ပဏ္ဏာသတော ဝါ န ပရိဟာပေတဗ္ဗံ။ ဝါရဂါမေ ဂါဟေတွာ ဝိဟာရဝါရော ဂါဟေတဗ္ဗော၊ "တုယှံ ဝိဟာရဝါရော ပါပုဏာတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိဟာရဝါရိကဿ[2] ဒွေ တိဿော ယာဂုသလာကာယော တိဿော စတဿော ဝါ ဘတ္တသလာကာယော စ ဒါတဗ္ဗာ၊ နိဗဒ္ဓံ ကတွာ ပန န ဒါတဗ္ဗာ။ ယာဂုဘတ္တဒါယကာ ဟိ "အမှာကံ ယာဂုဘတ္တံ ဝိဟာရဂေါပကာဝ ဘုဉ္ဇန္တီ"တိ အညထတ္တံ အာပဇ္ဇေယျုံ၊ တသ္မာ အညေသု ကုလေသု ဒါတဗ္ဗာ။

သစေ ဝိဟာရဝါရိကာနံ သဘာဂါ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ၊ ဝါရံ ဂါဟေတွာ တေသံ ယာဂုဘတ္တံ အာဟရာပေတဗ္ဗံ။ တာဝ နေသံ သလာကာ ဖာတိကမ္မမေဝ ဘဝန္တိ[3]၊ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဋ္ဌာနေ ပန အညမ္ပိ ပဏီတဘတ္တသလာကံ ဂဏှိတုံ လဘန္တိယေဝ။ အတိရေကဥတ္တရိဘင်္ဂဿ ဧကစာရိကဘတ္တဿ ဝိသုံ ဌိတိကံ ကတွာ သလာကာ ဒါတဗ္ဗာ။

သစေ ယေန သလာကာ လဒ္ဓါ၊ သော တံဒိဝသံ တံ ဘတ္တံ န လဘတိ၊ ပုနဒိဝသေ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဘတ္တမေဝ လဘတိ၊ န ဥတ္တရိဘင်္ဂံ၊ ဧဝမ္ပိ ပုန ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ခီရဘတ္တဿ သလာကာယပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပန ခီရမေဝ လဘတိ၊ န ဘတ္တံ၊ ခီရလာဘတော ပဋ္ဌာယ ပုန န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဒွေ တီဏိ ဧကစာရိကဘတ္တာနိ ဧကဿေဝ ပါပုဏန္တိ၊ ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ သံဃနဝကေန လဒ္ဓကာလေ ဝိဇဋေတွာ ဝိသုံ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။ ပါကတိကသလာကဘတ္တံ အလဒ္ဓဿာပိ ပုနဒိဝသေ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

သစေ ခုဒ္ဒကော ဝိဟာရော ဟောတိ၊ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ဧကသမ္ဘောဂါ၊ ဥစ္ဆုသလာကံ ဂါဟေန္တေန ယဿ ကဿစိ သမ္မုခီဘူတဿ ပါပေတွာ မဟာထေရာဒီနံ ဒိဝါ တစ္ဆေတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ရသသလာကံ ပါပေတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပရိဿာဝေတွာ ဝါ ဖာဏိတံ ဝါ ကာရေတွာ ပိဏ္ဍပါတိကာဒီနမ္ပိ

၁-ဂဏှာတိ (သျာ၊ က) ၂-ဝိဟာရစာရိကဿ (သီ) ၃-လဘန္တိ (သီ)

dātabbaṁ. Āgantukānaṁ āgatānāgatabhāvaṁ ñatvā gāhetabbā. Mahā-āvāse ṭhitikaṁ katvā gāhetabbā.

Takkasalākampi sabhāgaṭṭhāne pāpetvā vā pacāpetvā vā dhūmāpetvā vā therānaṁ dātuṁ vaṭṭati. Mahā-āvāse vuttanayeneva paṭipajjitabbaṁ. Phalasalākapūvasalākabhesajjagandhamālasalākāyopi visuṁ ṭhitikāya gāhetabbā. Bhesajjādisalākāyo cettha kiñcāpi piṇḍapātikānampi vaṭṭanti, salākavasena gāhitattā pana na sāditabbā. Aggabhikkhāmattaṁ salākabhattaṁ denti, ṭhitika pucchitvā gāhetabbaṁ. Asatiyā ṭhitikāya therāsanato paṭṭhāya gāhetabbaṁ. Sace tādisāni bhattāni bahūni honti, ekekassa bhikkhuno dve tīṇi dātabbāni. No ce, ekekameva datvā paṭipāṭiyā gatāya puna therāsanato paṭṭhāya dātabbaṁ. Sace antarāva upacchijjati, ṭhitikā sallakkhetabbā. Yadi pana tādisaṁ bhattaṁ nibaddhameva hoti, yassa pāpuṇāti, so vattabbo "laddhā vā aladdhā vā svepi gaṇheyyāsī"ti. Ekaṁ anibaddhaṁ hoti, labhanadivase pana yāvadatthaṁ labhati, alabhanadivasā bahutarā honti, taṁ yassa pāpuṇāti, so alabhitvā "sve gaṇheyyāsī"ti vattabbo.

Yo salākāsu gāhitāsu pacchā āgacchati, tassa atikkantāva salākā na upaṭṭhāpetvā dātabbā. Salākaṁ nāma ghaṇṭippaharaṇato paṭṭhāya āgantvā hatthaṁ pasārentova labhati, aññassa āgantvā samīpe ṭhitassāpi atikkantā atikkantāva hoti. Sace panassa añño gaṇhanto atthi, sayaṁ anāgatopi labhati. Sabhāgaṭṭhāne "asuko anāgato"ti ñatvā "ayaṁ tassa salākā"ti ṭhapetuṁ vaṭṭati. Sace "anāgatassa na dātabbā"ti katikaṁ karonti, adhammikā hoti. Anto-upacāre ṭhitassa hi bhājanīyabhaṇḍaṁ pāpuṇāti. Sace pana "anāgatassa dethā"ti mahāsaddaṁ karonti, daṇḍakammaṁ ṭhapetabbaṁ, "āgantvā gaṇhantū"ti vattabbaṁ.

Chappañcasalākā naṭṭhā honti, bhattuddesako dāyakānaṁ nāmaṁ nassarati, so ce naṭṭhasalākā mahātherassa vā attano vā pāpetvā bhikkhū vadeyya "mayā asukagāme salākabhattaṁ mayhaṁ pāpitaṁ, tumhe tattha laddhaṁ salākabhattaṁ bhuñjeyyāthā"ti, vaṭṭati. Vihāre apāpitaṁ pana āsanasālāya taṁ bhattaṁ labhitvā tattheva pāpetvā

ဒါတဗ္ဗံ။ အာဂန္တုကာနံ အာဂတာနာဂတဘာဝံ ဉတွာ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ မဟာ-အာဝါသေ ဌိတိကံ ကတွာ ဂါဟေတဗ္ဗာ။

တက္ကသလာကမ္ပိ သဘာဂဋ္ဌာနေ ပါပေတွာ ဝါ ပစာပေတွာ ဝါ ဓူမာ-ပေတွာ ဝါ ထေရာနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာအာဝါသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဖလသလာကပူဝသလာကဘေသဇ္ဇဂန္ဓမာလသလာကာယောပိ ဝိသုံ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ ဘေသဇ္ဇာဒိသလာကာယော စေတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋန္တိ၊ သလာကဝသေန ဂါဟိတတ္တာ ပန န သာဒိတဗ္ဗာ။ အဂ္ဂဘိက္ခာမတ္တံ သလာကဘတ္တံ ဒေန္တိ၊ ဌိတိကံ ပုစ္ဆိတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ အသတိယာ ဌိတိကာယ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ တာဒိသာနိ ဘတ္တာနိ ဗဟူနိ ဟောန္တိ၊ ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ဒွေ တီဏိ ဒါတဗ္ဗာနိ။ နော စေ၊ ဧကေကမေဝ ဒတွာ ပဋိပါဋိယာ ဂတာယ ပုန ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ အန္တရာဝ ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ ဌိတိကာ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ။ ယဒိ ပန တာဒိသံ ဘတ္တံ နိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ၊ ယဿ ပါပုဏာတိ၊ သော ဝတ္တဗ္ဗော "လဒ္ဓါ ဝါ အလဒ္ဓါ ဝါ သွေပိ ဂဏှေယျာသီ"တိ။ ဧကံ အနိဗဒ္ဓံ ဟောတိ၊ လဘနဒိဝသေ ပန ယာဝဒတ္ထံ လဘတိ၊ အလဘနဒိဝသာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ၊ တံ ယဿ ပါပုဏာတိ၊ သော အလဘိတွာ "သွေ ဂဏှေယျာသီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။

ယော သလာကာသု ဂါဟိတာသု ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆတိ၊ တဿ အတိက္ကန္တာဝ သလာကာ န ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဒါတဗ္ဗာ။ သလာကံ နာမ ဃဏ္ဋိပ္ပဟရဏတော ပဋ္ဌာယ အာဂန္တွာ ဟတ္ထံ ပသာရေန္တောဝ လဘတိ၊ အညဿ အာဂန္တွာ သမီပေ ဌိတဿာပိ အတိက္ကန္တာ အတိက္ကန္တာဝ ဟောတိ။ သစေ ပနဿ အညော ဂဏှန္တော အတ္ထိ၊ သယံ အနာဂတောပိ လဘတိ။ သဘာဂဋ္ဌာနေ "အသုကော အနာဂတော"တိ ဉတွာ "အယံ တဿ သလာကာ"တိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ "အနာဂတဿ န ဒါတဗ္ဗာ"တိ ကတိကံ ကရောန္တိ၊ အဓမ္မိကာ ဟောတိ။ အန္တောဥပစာရေ ဌိတဿ ဟိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ ပါပုဏာတိ။ သစေ ပန "အနာဂတဿ ဒေထာ"တိ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တိ၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ ဌပေတဗ္ဗံ၊ "အာဂန္တွာ ဂဏှန္တူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဆပ္ပဉ္စသလာကာ နဋ္ဌာ ဟောန္တိ၊ ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဒါယကာနံ နာမံ နဿရတိ၊ သော စေ နဋ္ဌသလာကာ မဟာထေရဿ ဝါ အတ္တနော ဝါ ပါပေတွာ ဘိက္ခူ ဝဒေယျ "မယာ အသုကဂါမေ သလာကဘတ္တံ မယှံ ပါပိတံ၊ တုမှေ တတ္ထ လဒ္ဓံ သလာကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇေယျာထာ"တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိဟာရေ အပါပိတံ ပန အာသနသာလာယ တံ ဘတ္တံ လဘိတွာ တတ္ထေဝ ပါပေတွာ

bhuñjituṁ na vaṭṭati. “Ajja paṭṭhāya mayhaṁ salākabhattaṁ gaṇhathā”ti vutte tatra āsanasālāya gāhetuṁ na vaṭṭati, vihāraṁ ānetvā gāhetabbaṁ. “Sve paṭṭhāyā”ti vutte pana bhattuddesakassa ācikkhitabbaṁ “sve paṭṭhāya asukakulaṁ nāma salākabhattaṁ deti, salākaggāhaṇakāle sareyyāsī”ti. Dubbhikkhe salākabhattaṁ pacchinditvā subhikkhe jāte kiñci disvā ajja paṭṭhāya amhākaṁ salākabhattaṁ gaṇhathāti puna paṭṭhapenti, antogāme agāhetvā vihāraṁ ānetvāva gāhetabbaṁ. Idaṁ hi salākabhattaṁ nāma uddesabhattasadisaṁ na hoti, vihārameva sandhāya diyyati, tasmā bahi-upacāre gāhetuṁ na vaṭṭati. “Sve paṭṭhāyā”ti vutte pana vihāre gāhetabbameva.

Gamiko bhikkhu yaṁ disābhāgaṁ gantukāmo, tattha aññena vāragāmasalākā laddhā hoti, taṁ gahetvā itaraṁ bhikkhuṁ “mayhaṁ pattasalākaṁ tvaṁ gaṇhāhī”ti vatvā gantuṁ vaṭṭati. Tena pana upacārasīmaṁ anatikkanteyeva tasmiṁ tassa salākā gāhetabbā.

Chaḍḍitavihāre manussā bodhicetiyādīni jaggitvā bhuñjantūti salākabhattaṁ paṭṭhapenti, bhikkhū sakaṭṭhānesu vasitvā kālasseva gantvā tattha vattaṁ karitvā taṁ bhattaṁ bhuñjanti, vaṭṭati. Sace tesu svātanāya attano pāpetvā gatesu āgantuko bhikkhu chaḍḍitavihāre vasitvā kālasseva vattaṁ katvā ghaṇṭiṁ paharitvā salākabhattaṁ attano pāpetvā āsanasālaṁ gacchati, sova tassa bhattassa issaro. Yo pana bhikkhūsu vattaṁ karontesuyeva bhūmiyaṁ dve tayo sammuñjanippahāre datvā ghaṇṭiṁ paharitvā “dhuragāme salākabhattaṁ mayhaṁ pāpuṇātī”ti gacchati, tassa taṁ corikāya gahitattā na pāpuṇāti, vattaṁ katvā pāpetvā pacchā gatabhikkhūnaṁyeva hoti.

Eko gāmo atidūre[1] hoti, bhikkhū niccaṁ gantuṁ na icchanti, manussā “mayaṁ puññena paribāhirā homā”ti vadanti, ye tassa gāmassa āsannavihāre sabhāgabhikkhū, te vattabbā “imesaṁ bhikkhūnaṁ anāgatadivase tumhe bhuñjathā”ti. Salākā pana devasikaṁ pāpetabbā, tā ca kho pana ghaṇṭippaharaṇamattena vā pacchicālanamattena vā pāpitā na honti, pacchiṁ pana

1. Atidūre (Sī, Ka)

ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ “အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ မယှံ သလာကဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ တတြ အာသနသာလာယ ဂါဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဝိဟာရံ အာနေတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ “သွေ ပဋ္ဌာယာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဘတ္တုဒ္ဒေသကဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ “သွေ ပဋ္ဌာယ အသုကကုလံ နာမ သလာကဘတ္တံ ဒေတိ၊ သလာကဂ္ဂါဟဏကာလေ သရေယျာသီ”တိ။ ဒုဗ္ဘိက္ခေ သလာကဘတ္တံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ သုဘိက္ခေ ဇာတေ ကိဉ္စိ ဒိသွာ အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ အမှာကံ သလာကဘတ္တံ ဂဏှထာတိ ပုန ပဋ္ဌပေန္တိ၊ အန္တောဂါမေ အဂါဟေတွာ ဝိဟာရံ အာနေတွာဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဟိ သလာကဘတ္တံ နာမ ဥဒ္ဒေသဘတ္တသဒိသံ န ဟောတိ၊ ဝိဟာရမေဝ သန္ဓာယ ဒိယျတိ၊ တသ္မာ ဗဟိဥပစာရေ ဂါဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ “သွေ ပဋ္ဌာယာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဝိဟာရေ ဂါဟေတဗ္ဗမေဝ။

ဂမိကော ဘိက္ခု ယံ ဒိသာဘာဂံ ဂန္တုကာမော၊ တတ္ထ အညေန ဝါရဂါမ-သလာကာ လဒ္ဓါ ဟောတိ၊ တံ ဂဟေတွာ ဣတရံ ဘိက္ခုံ “မယှံ ပတ္တသလာကံ တွံ ဂဏှာဟီ”တိ ဝတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ပန ဥပစာရသီမံ အနတိက္ကန္တေ-ယေဝ တသ္မိံ တဿ သလာကာ ဂါဟေတဗ္ဗာ။

ဆဍ္ဍိတဝိဟာရေ မနုဿာ ဗောဓိစေတိယာဒီနိ ဇဂ္ဂိတွာ ဘုဉ္ဇန္တူတိ သလာကဘတ္တံ ပဋ္ဌပေန္တိ၊ ဘိက္ခူ သကဋ္ဌာနေသု ဝသိတွာ ကာလဿေဝ ဂန္တွာ တတ္ထ ဝတ္တံ ကရိတွာ တံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ တေသု သွာတနာယ အတ္တနော ပါပေတွာ ဂတေသု အာဂန္တုကော ဘိက္ခု ဆဍ္ဍိတဝိဟာရေ ဝသိတွာ ကာလဿေဝ ဝတ္တံ ကတွာ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ သလာကဘတ္တံ အတ္တနော ပါပေတွာ အာသနသာလံ ဂစ္ဆတိ၊ သောဝ တဿ ဘတ္တဿ ဣဿရော။ ယော ပန ဘိက္ခူသု ဝတ္တံ ကရောန္တေသုယေဝ ဘူမိယံ ဒွေ တယော သမ္မုဉ္ဇနိပ္ပဟာရေ ဒတွာ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ “ဓုရဂါမေ သလာက-ဘတ္တံ မယှံ ပါပုဏာတီ”တိ ဂစ္ဆတိ၊ တဿ တံ စောရိကာယ ဂဟိတတ္တာ န ပါပုဏာတိ၊ ဝတ္တံ ကတွာ ပါပေတွာ ပစ္ဆာ ဂတဘိက္ခူနံယေဝ ဟောတိ။

ဧကော ဂါမော အတိဒူရေ[၁] ဟောတိ၊ ဘိက္ခူ နိစ္စံ ဂန္တုံ န ဣစ္ဆန္တိ၊ မနုဿာ “မယံ ပုညေန ပရိဗာဟိရာ ဟောမာ”တိ ဝဒန္တိ၊ ယေ တဿ ဂါမဿ အာသန္န-ဝိဟာရေ သဘာဂဘိက္ခူ၊ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ “ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ အနာဂတဒိဝသေ တုမှေ ဘုဉ္ဇထာ”တိ။ သလာကာ ပန ဒေဝသိကံ ပါပေတဗ္ဗာ၊ တာ စ ခေါ ပန ဃဏ္ဋိပ္ပဟရဏမတ္တေန ဝါ ပစ္ဆိစာလနမတ္တေန ဝါ ပါပိတာ န ဟောန္တိ၊ ပစ္ဆိံ ပန

၁-အတိဒူရော (သီ၊ က)

gahetvā salākā pīṭhake ākiritabbā, pacchi pana mukhavaṭṭiyaṁ na gahetabbā. Sace hi tattha ahi vā vicchiko vā bhaveyya, dukkhaṁ uppādeyya. Tasmā heṭṭhā gahetvā pacchiṁ parammukhaṁ katvā salākā ākiritabbā "sacepi sappo bhavissati, ettova palāyissatī"ti. Evaṁ salākā ākiritvā gāmādivasena pubbe vuttanayeneva gāhetabbā. Apica ekaṁ mahātherassa pāpetvā avasesā mayhaṁ pāpuṇantīti attano pāpetvā vattaṁ katvā cetiyaṁ vanditvā vitakkamāḷake ṭhitehi bhikkhūhi "pāpitā āvuso salākā"ti vutte "āma bhante, tumhe gatagatagāme salākabhattaṁ gaṇhathā"ti vattabbaṁ. Evaṁ pāpitāpi hi supāpitāva honti.

Bhikkhū sabbarattiṁ dhammasavanatthaṁ aññaṁ vihāraṁ gacchantā "mayaṁ tattha dānaṁ aggahetvāva amhākaṁ gocaragāmeva piṇḍāya caritvā āgamissāmā"ti salākā aggahetvāva gatā, vihāre therassa pattasalākabhattaṁ bhuñjituṁ āgacchanti, vaṭṭati. Atha mahātheropi "ahaṁ idha kiṁ karomī"ti tehiyeva saddhiṁ gacchati, tehi gatavihāre abhuñjitvāva[1] gocaragāmaṁ anuppattehi "detha bhante patte salākayāgu-ādīni āharissāmā"ti vutte pattā na dātabbā. Kasmā bhante na dethāti, vihāraṭṭhakaṁ bhattaṁ vihāre vutthānaṁ pāpuṇāti, mayaṁ aññasmiṁ vihāre vutthāti. "Detha bhante, na mayaṁ vihāre pālikāya dema, tumhākaṁ dema, gaṇhatha amhākaṁ bhikkhan"ti vutte pana vaṭṭati.

Salākabhattakathā niṭṭhitā.

Pakkhikabhattādikathā

Pakkhikādīsu pana yaṁ abhilakkhitesu cātuddasī pañcadasi pañcamī aṭṭhamīti imesu pakkhesu kammappasutehi uposathaṁ kātuṁ satikaraṇatthāya diyyati, taṁ **pakkhikaṁ** nāma. Taṁ salākabhattagatikameva hoti, gāhetvā bhuñjitabbaṁ. Sace salākabhattampi pakkhikabhattampi bahu[2] sabbesaṁ vinivijjhitvā gacchati, dvepi bhattāni visuṁ visuṁ gāhetabbāni. Sace bhikkhusaṁgho mahā, pakkhikaṁ gāhetvā tassa ṭhitikāya salākabhattaṁ

1. Bhuñjitvāva (Sī) 2. Bahuṁ (Syā, Ka)

ဂဟေတွာ သလာကာ ပီဌကေ အာကိရိတဗ္ဗာ၊ ပစ္ဆိ ပန မုခဝဋ္ဋိယံ န ဂဟေတဗ္ဗာ။ သစေ ဟိ တတ္ထ အဟိ ဝါ ဝိစ္ဆိကော ဝါ ဘဝေယျ၊ ဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒေယျ။ တသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိံ ပရမ္မုခံ ကတွာ သလာကာ အာကိရိတဗ္ဗာ "သစေပိ သပ္ပေါ ဘဝိဿတိ၊ ဧတ္တောဝ ပလာယိဿတီ"တိ။ ဧဝံ သလာကာ အာကိရိတွာ ဂါမာဒိဝသေန ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂါဟေတဗ္ဗာ။ အပိစ ဧကံ မဟာထေရဿ ပါပေတွာ အဝသေသာ မယှံ ပါပုဏန္တီတိ အတ္တနော ပါပေတွာ ဝတ္တံ ကတွာ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဝိတက္ကမာဠကေ ဌိတေဟိ ဘိက္ခူဟိ "ပါပိတာ အာဝုသော သလာကာ"တိ ဝုတ္တေ "အာမ ဘန္တေ, တုမှေ ဂတဂတဂါမေ သလာကဘတ္တံ ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပါပိတာပိ ဟိ သုပါပိတာဝ ဟောန္တိ။

ဘိက္ခူ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မသဝနတ္ထံ အညံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တာ "မယံ တတ္ထ ဒါနံ အဂ္ဂဟေတွာဝ အမှာကံ ဂေါစရဂါမေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အာဂမိဿာမာ"တိ သလာကာ အဂ္ဂဟေတွာဝ ဂတာ၊ ဝိဟာရေ ထေရဿ ပတ္တသလာကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုံ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။ အထ မဟာထေရောပိ "အဟံ ဣဓ ကိံ ကရောမီ"တိ တေဟိယေဝ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိ၊ တေဟိ ဂတဝိဟာရေ အဘုဉ္ဇိတွာဝ[1] ဂေါစရဂါမံ အနုပ္ပတ္တေဟိ "ဒေထ ဘန္တေ ပတ္တေ သလာကယာဂုအာဒီနိ အာဟရိဿာမာ"တိ ဝုတ္တေ ပတ္တာ န ဒါတဗ္ဗာ။ ကသ္မာ ဘန္တေ န ဒေထာတိ၊ ဝိဟာရဋ္ဌကံ ဘတ္တံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထာနံ ပါပုဏာတိ၊ မယံ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထာတိ။ "ဒေထ ဘန္တေ, န မယံ ဝိဟာရေ ပါလိကာယ ဒေမ၊ တုမှာကံ ဒေမ၊ ဂဏှထ အမှာကံ ဘိက္ခ"န္တိ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ။

သလာကဘတ္တကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာ

ပက္ခိကာဒီသု ပန ယံ အဘိလက္ခိတေသု စာတုဒ္ဒသီ ပဉ္စဒသီ ပဉ္စမီ အဋ္ဌမီတိ ဣမေသု ပက္ခေသု ကမ္မပ္ပသုတေဟိ ဥပေါသထံ ကာတုံ သတိကရဏတ္ထာယ ဒိယျတိ၊ တံ **ပက္ခိကံ** နာမ။ တံ သလာကဘတ္တဂတိကမေဝ ဟောတိ၊ ဂါဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ သလာကဘတ္တမ္ပိ ပက္ခိကဘတ္တမ္ပိ ဗဟု[2] သဗ္ဗေသံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂစ္ဆတိ၊ ဒွေပိ ဘတ္တာနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂါဟေတဗ္ဗာနိ။ သစေ ဘိက္ခုသံဃော မဟာ၊ ပက္ခိကံ ဂါဟေတွာ တဿ ဌိတိကာယ သလာကဘတ္တံ

၁-ဘုဉ္ဇိတွာဝ (သီ) ၂-ဗဟုံ (သျာ၊ က)

gāhetabbaṁ, salākabhattaṁ vā gāhāpetvā tassa ṭhitikāya pakkhikaṁ gāhetabbaṁ. Yesaṁ na pāpuṇāti, te piṇḍāya carissanti. Sace dvepi bhattāni bahūni, bhikkhū mandā, salākabhattaṁ nāma devasikaṁ labbhati, tasmā taṁ ṭhapetvā “pakkhikaṁ āvuso bhuñjathā”ti pakkhikameva gāhetabbaṁ. Pakkhikaṁ paṇītaṁ denti, visuṁ ṭhitikā kātabbā. “Sve pakkho”ti ajja pakkhikaṁ na gāhetabbaṁ. Sace pana dāyakā vadanti “sve amhākaṁ ghare lūkhabhattaṁ[1] bhavissati, ajjeva pakkhikabhattaṁ uddisathā”ti, evaṁ vaṭṭati.

Uposathikaṁ nāma anvaḍḍhamāse uposathaṅgāni samādiyitvā yaṁ attanā bhuñjati, tadeva diyyati. **Pāṭipadikaṁ** nāma “uposathe bahū saddhā pasannā bhikkhūnaṁ sakkāraṁ karonti, pāṭipade pana bhikkhū kilamanti, pāṭipade dinnaṁ dubbhikkhadānasadisaṁ mahapphalaṁ hoti, uposathakammena vā parisuddhasīlānaṁ dutiyadivase dinnaṁ mahapphalaṁ hotī”ti sallakkhetvā pāṭipade diyyanakadānaṁ, tampi ubhayaṁ salākabhattagatikameva. Iti imāni sattapi bhattāni piṇḍapātikānaṁ na vaṭṭanti, dhutaṅgabhedaṁ karontiyeva.

Aparānipi Cīvarakkhandhake Visākhāya varaṁ yācitvā dinnāni āgantukabhattaṁ gamiyabhattaṁ gilānabhattaṁ gilānupaṭṭhākabhattanti cattāri bhattāni Pāḷiyaṁ āgatāneva. Tattha āgantukānaṁ dinnaṁ bhattaṁ **āgantukabhattaṁ.** Esa nayo sesesu. Sace panettha āgantukabhattānipi āgantukāpi bahū honti, sabbesaṁ ekekaṁ gāhetabbaṁ. Bhattesu appahontesu ṭhitikāya gāhetabbaṁ. Eko āgantuko paṭhamameva āgantvā sabbaṁ āgantukabhattaṁ attano gāhetvā nisīdati, sabbaṁ tasseva hoti, pacchā āgatehi āgantukehi tena dinnāni paribhuñjitabbāni. Tenapi ekaṁ attano gahetvā sesāni dātabbāni, ayaṁ uḷāro.

Sace pana yo paṭhamaṁ āgantvāpi attano aggahetvā tuṇhībhūto nisīdati, pacchā āgatehi saddhiṁ paṭipāṭiyā gaṇhitabbaṁ. Sace niccaṁ āgantukā āgacchanti, āgatadivaseyeva bhuñjitabbaṁ. Antarantarā ce āgacchanti, dve tīṇi divasāni bhuñjitabbaṁ. Mahāpaccariyaṁ pana satta divasāni bhuñjituṁ vaṭṭatīti vuttaṁ.

1. Salākabhattaṁ (Sī)

ဂါဟေတဗ္ဗံ၊ သလာကဘတ္တံ ဝါ ဂါဟာပေတွာ တဿ ဌိတိကာယ ပက္ခိကံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ယေသံ န ပါပုဏာတိ၊ တေ ပိဏ္ဍာယ စရိဿန္တိ။ သစေ ဒွေပိ ဘတ္တာနိ ဗဟူနိ, ဘိက္ခူ မန္ဒာ၊ သလာကဘတ္တံ နာမ ဒေဝသိကံ လဗ္ဘတိ၊ တသ္မာ တံ ဌပေတွာ “ပက္ခိကံ အာဝုသော ဘုဉ္ဇထာ”တိ ပက္ခိကမေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ပက္ခိကံ ပဏီတံ ဒေန္တိ၊ ဝိသုံ ဌိတိကာ ကာတဗ္ဗာ။ “သွေ ပက္ခော”တိ အဇ္ဇ ပက္ခိကံ န ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဒါယကာ ဝဒန္တိ “သွေ အမှာကံ ဃရေ လူခဘတ္တံ[၁] ဘဝိဿတိ၊ အဇ္ဇေဝ ပက္ခိကဘတ္တံ ဥဒ္ဒိသထာ”တိ၊ ဧဝံ ဝဋ္ဋတိ။

ဥပေါသထိကံ နာမ အန္ဝဍ္ဎမာသေ ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒိယိတွာ ယံ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇတိ၊ တဒေဝ ဒိယျတိ။ **ပါဋိပဒိကံ** နာမ “ဥပေါသထေ ဗဟူ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဘိက္ခူနံ သက္ကာရံ ကရောန္တိ၊ ပါဋိပဒေ ပန ဘိက္ခူ ကိလမန္တိ၊ ပါဋိပဒေ ဒိန္နံ ဒုဗ္ဘိက္ခဒါနသဒိသံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ၊ ဥပေါသထကမ္မေန ဝါ ပရိသုဒ္ဓသီလာနံ ဒုတိယဒိဝသေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ ပါဋိပဒေ ဒိယျနကဒါနံ၊ တမ္ပိ ဥဘယံ သလာကဘတ္တဂတိကမေဝ။ ဣတိ ဣမာနိ သတ္တပိ ဘတ္တာနိ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဓုတင်္ဂဘေဒံ ကရောန္တိယေဝ။

အပရာနိပိ စီဝရက္ခန္ဓကေ ဝိသာခါယ ဝရံ ယာစိတွာ ဒိန္နာနိ အာဂန္တုကဘတ္တံ ဂမိယဘတ္တံ ဂိလာနဘတ္တံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တန္တိ စတ္တာရိ ဘတ္တာနိ ပါဠိယံ အာဂတာနေဝ။ တတ္ထ အာဂန္တုကာနံ ဒိန္နံ ဘတ္တံ **အာဂန္တုကဘတ္တံ**။ ဧသ နယော သေသေသု။ သစေ ပနေတ္ထ အာဂန္တုကဘတ္တာနိပိ အာဂန္တုကာပိ ဗဟူ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗေသံ ဧကေကံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဘတ္တေသု အပ္ပဟောန္တေသု ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဧကော အာဂန္တုကော ပဌမမေဝ အာဂန္တွာ သဗ္ဗံ အာဂန္တုကဘတ္တံ အတ္တနော ဂါဟေတွာ နိသီဒတိ၊ သဗ္ဗံ တဿေဝ ဟောတိ၊ ပစ္ဆာ အာဂတေဟိ အာဂန္တုကေဟိ တေန ဒိန္နာနိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ။ တေနပိ ဧကံ အတ္တနော ဂဟေတွာ သေသာနိ ဒါတဗ္ဗာနိ၊ အယံ ဥဠာရော။

သစေ ပန ယော ပဌမံ အာဂန္တွာပိ အတ္တနော အဂ္ဂဟေတွာ တုဏှီဘူတော နိသီဒတိ၊ ပစ္ဆာ အာဂတေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိပါဋိယာ ဂဏှိတဗ္ဗံ။ သစေ နိစ္စံ အာဂန္တုကာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ အာဂတဒိဝသေယေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ အန္တရန္တရာ စေ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ဒွေ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန သတ္တ ဒိဝသာနိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။

၁-သလာကဘတ္တံ (သီ)

Āvāsiko katthaci gantvā āgato, tenāpi āgantukabhattaṁ paribhuñjitabbaṁ. Sace pana taṁ vihāre nibandhāpitaṁ[1] hoti, vihāre gāhetabbaṁ. Atha vihāro dūre[2] hoti, āsanasālāya nibandhāpitaṁ[1] āsanasālāya gāhetabbaṁ. Sace pana dāyakā "āgantukesu asati āvāsikāpi paribhuñjantū"ti vadanti, vaṭṭati.

Gamiyabhattepi ayameva kathāmaggo. Ayaṁ pana viseso, āgantuko āgantukabhattameva labhati, gamiko āgantukabhattampi gamiyabhattampi. Āvāsikopi pakkamitukāmo gamiko hoti, gamiyabhattaṁ labhati. Yathā pana āgantukabhattaṁ, evamidaṁ dve tīṇi vā satta vā divasāni na labbhati. "Gamissāmī"ti bhutto taṁdivasaṁ kenacideva kāraṇena na gato, punadivasepi bhuñjituṁ vaṭṭati, sa-ussāhattā. "Gamissāmī"ti bhuttassa corā vā panthaṁ rundhanti udakaṁ vā, devo vā vassati, sattho vā na gacchati, sa-ussāhena bhuñjitabbaṁ. Ete upaddave olokentena dve tayo divase bhuñjituṁ vaṭṭatīti Mahāpaccariyaṁ vuttaṁ. "Gamissāmī"ti pana lesaṁ oḍḍetvā bhuñjituṁ na labbhati.

Gilānabhattampi sace sabbesaṁ gilānānaṁ pahoti, sabbesaṁ dātabbaṁ. No ce, ṭhitikaṁ katvā gāhetabbaṁ. Eko gilāno arogarūpo sakkoti antogāmaṁ gantuṁ, eko na sakkoti, ayaṁ **mahāgilāno** nāma. Etassa gilānabhattaṁ dātabbaṁ. Dve mahāgilānā, eko lābhī abhiññāto bahuṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ labhati, eko anātho appalābhatāya antogāmaṁ pavisati, etassa gilānabhattaṁ dātabbaṁ. Gilānabhatte pana divasaparicchedo natthi, yāva rogo na vūpasammati, sappāyabhojanaṁ abhuñjanto na yāpeti, tāva bhuñjitabbaṁ. Yadā pana missakayāguṁ vā missakabhattaṁ vā bhuttassāpi rogo na kuppati, tato paṭṭhāya na bhuñjitabbaṁ.

Gilānupaṭṭhākabhattampi yaṁ sabbesaṁ pahoti, taṁ sabbesaṁ dātabbaṁ. No ce pahoti, ṭhitikaṁ katvā gāhetabbaṁ. Idampi dvīsu gilānesu mahāgilānupaṭṭhākassa gāhetabbaṁ, dvīsu mahāgilānesu anāthagilānupaṭṭhākassa. Yaṁ kulaṁ gilānabhattampi deti gilānupaṭṭhākabhattampi,

1. Nibaddhāpitaṁ (Syā) 2. Dūro (Ka)

အာဝါသိကော ကတ္ထစိ ဂန္တွာ အာဂတော၊ တေနာပိ အာဂန္တုကဘတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တံ ဝိဟာရေ နိဗန္ဓာပိတံ[၁] ဟောတိ၊ ဝိဟာရေ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ အထ ဝိဟာရော ဒူရေ[၂] ဟောတိ၊ အာသနသာလာယ နိဗန္ဓာပိတံ[၁] အာသနသာလာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဒါယကာ "အာဂန္တုကေသု အသတိ အာဝါသိကာပိ ပရိဘုဉ္ဇန္တူ"တိ ဝဒန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ဂမိယဘတ္တေပိ အယမေဝ ကထာမဂ္ဂေါ။ အယံ ပန ဝိသေသော၊ အာဂန္တုကော အာဂန္တုကဘတ္တမေဝ လဘတိ၊ ဂမိကော အာဂန္တုကဘတ္တမ္ပိ ဂမိယဘတ္တမ္ပိ။ အာဝါသိကောပိ ပက္ကမိတုကာမော ဂမိကော ဟောတိ၊ ဂမိယဘတ္တံ လဘတိ။ ယထာ ပန အာဂန္တုကဘတ္တံ၊ ဧဝမိဒံ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ သတ္တ ဝါ ဒိဝသာနိ န လဗ္ဘတိ။ "ဂမိဿာမီ"တိ ဘုတ္တော တံဒိဝသံ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန န ဂတော၊ ပုနဒိဝသေပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, သဥဿာဟတ္တာ။ "ဂမိဿာမီ"တိ ဘုတ္တဿ စောရာ ဝါ ပန္ထံ ရုန္ဓန္တိ ဥဒကံ ဝါ၊ ဒေဝေါ ဝါ ဝဿတိ၊ သတ္ထော ဝါ န ဂစ္ဆတိ၊ သဥဿာဟေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဧတေ ဥပဒ္ဒဝေ ဩလောကေန္တေန ဒွေ တယော ဒိဝသေ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ "ဂမိဿာမီ"တိ ပန လေသံ ဩဍ္ဍေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န လဗ္ဘတိ။

ဂိလာနဘတ္တမ္ပိ သစေ သဗ္ဗေသံ ဂိလာနာနံ ပဟောတိ၊ သဗ္ဗေသံ ဒါတဗ္ဗံ။ နော စေ၊ ဌိတိကံ ကတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဧကော ဂိလာနော အရောဂရူပေါ သက္ကောတိ အန္တောဂါမံ ဂန္တုံ၊ ဧကော န သက္ကောတိ၊ အယံ **မဟာဂိလာနော** နာမ။ ဧတဿ ဂိလာနဘတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။ ဒွေ မဟာဂိလာနာ၊ ဧကော လာဘီ အဘိညာတော ဗဟုံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ လဘတိ၊ ဧကော အနာထော အပ္ပလာဘတာယ အန္တောဂါမံ ပဝိသတိ၊ ဧတဿ ဂိလာနဘတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။ ဂိလာနဘတ္တေ ပန ဒိဝသပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ၊ ယာဝ ရောဂေါ န ဝူပသမ္မတိ၊ သပ္ပါယဘောဇနံ အဘုဉ္ဇန္တော န ယာပေတိ၊ တာဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယဒါ ပန မိဿကယာဂုံ ဝါ မိဿကဘတ္တံ ဝါ ဘုတ္တဿာပိ ရောဂေါ န ကုပ္ပတိ၊ တတော ပဋ္ဌာယ န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တမ္ပိ ယံ သဗ္ဗေသံ ပဟောတိ၊ တံ သဗ္ဗေသံ ဒါတဗ္ဗံ။ နော စေ ပဟောတိ၊ ဌိတိကံ ကတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဣဒမ္ပိ ဒွီသု ဂိလာနေသု မဟာဂိလာနုပဋ္ဌာကဿ ဂါဟေတဗ္ဗံ၊ ဒွီသု မဟာဂိလာနေသု အနာထဂိလာနုပဋ္ဌာကဿ။ ယံ ကုလံ ဂိလာနဘတ္တမ္ပိ ဒေတိ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တမ္ပိ၊

၁-နိဗဒ္ဓါပိတံ (သျာ) ၂-ဒူရော (က)

tattha yassa gilānassa bhattaṁ pāpuṇāti, tadupaṭṭhākassāpi tattheva gāhetabbaṁ. Gilānupaṭṭhākabhattepi divasaparicchedo natthi, yāva gilāno labhati, tāvassa upaṭṭhākopi labhatīti. Imāni cattāri bhattāni sace evaṁ dinnāni honti “āgantukagamikagilānupaṭṭhākā mama bhikkhaṁ gaṇhantū”ti, piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Sace pana āgantukādīnaṁ bhattaṁ nibandhāpemi, “mama bhattaṁ gaṇhantū”ti evaṁ dinnāni honti, piṇḍapātikānaṁ na vaṭṭati.

Aparānipi dhurabhattaṁ kuṭibhattaṁ vākarabhattanti tīṇi bhattāni. Tattha **dhurabhattan**ti niccabhattaṁ vuccati. Taṁ duvidhaṁ saṁghikaṁ puggalikañca. Tattha yaṁ “saṁghassa dhurabhattaṁ demā”ti nibandhāpitaṁ, taṁ salākabhattagatikaṁ. “Mama nibaddhaṁ bhikkhaṁ gaṇhantū”ti vatvā dinnaṁ pana piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Puggalikepi “tumhākaṁ dhurabhattaṁ dammī”ti vutte piṇḍapātiko ce, na vaṭṭati. “Mama nibaddhaṁ bhikkhaṁ gaṇhathā”ti vutte pana vaṭṭati, sāditabbaṁ. Sacepi pacchā katipāhe vītivatte “dhurabhattaṁ gaṇhathā”ti vadati, mūle suṭṭhu sampaṭicchitattā vaṭṭati.

Kuṭibhattaṁ nāma yaṁ saṁghassa āvāsaṁ kāretvā “amhākaṁ senāsanavāsino amhākaṁyeva bhattaṁ gaṇhantū”ti evaṁ nibandhāpitaṁ, taṁ salākabhattagatikameva hoti, gahetvā bhuñjitabbaṁ. “Amhākaṁ senāsanavāsino amhākaṁyeva bhikkhaṁ gaṇhantū’ti vutte pana piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Yaṁ pana puggale pasīditvā tassa vā āvāsaṁ katvā “tumhākaṁ demā”ti dinnaṁ, taṁ tasseva hoti, tasmiṁ katthaci gate nissitakehi bhuñjitabbaṁ.

Vārabhattaṁ nāma dubbhikkhasamaye “vārena bhikkhū jaggissāmā”ti dhuragehato paṭṭhāya dinnaṁ, tampi bhikkhāvacanena dinnaṁ piṇḍapātikānaṁ vaṭṭati. “Vārabhattan”ti vutte pana salākabhattagatikaṁ hoti. Sace taṇḍulādīni pesenti “sāmaṇerā pacitvā dentū”ti, piṇḍapātikānaṁ vaṭṭati. Iti imāni ca tīṇi āgantukabhattādīni ca cattārīti satta, tāni saṁghabhattādīhi saha cuddasa bhattāni honti.

Aṭṭhakathāyaṁ pana vihārabhattaṁ aṭṭhakabhattaṁ catukkabhattaṁ guḷhakabhattanti aññānipi cattāri bhattāni vuttāni. Tattha **vihārabhattaṁ** nāma vihāre tatruppādabhattaṁ, taṁ saṁghabhattena gahitaṁ. Taṁ pana tissamahāvihāracittalapabbatādīsu paṭisambhidāpattehi khīṇāsavehi yathā piṇḍapātikānampi

တတ္ထ ယဿ ဂိလာနဿ ဘတ္တံ ပါပုဏာတိ၊ တဒုပဋ္ဌာကဿာပိ တတ္ထေဝ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တေပိ ဒိဝသပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ၊ ယာဝ ဂိလာနော လဘတိ၊ တာဝဿ ဥပဋ္ဌာကောပိ လဘတီတိ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဘတ္တာနိ သစေ ဧဝံ ဒိန္နာနိ ဟောန္တိ “အာဂန္တုကဂမိကဂိလာနုပဋ္ဌာကာ မမ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ”တိ၊ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန အာဂန္တုကာဒီနံ ဘတ္တံ နိဗန္ဓာပေမိ၊ “မမ ဘတ္တံ ဂဏှန္တူ”တိ ဧဝံ ဒိန္နာနိ ဟောန္တိ၊ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ န ဝဋ္ဋတိ။

အပရာနိပိ ဓုရဘတ္တံ ကုဋိဘတ္တံ ဝါရကဘတ္တန္တိ တီဏိ ဘတ္တာနိ။ တတ္ထ **ဓုရဘတ္တ**န္တိ နိစ္စဘတ္တံ ဝုစ္စတိ။ တံ ဒုဝိဓံ သံဃိကံ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ။ တတ္ထ ယံ “သံဃဿ ဓုရဘတ္တံ ဒေမာ”တိ နိဗန္ဓာပိတံ၊ တံ သလာကဘတ္တဂတိကံ။ “မမ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ”တိ ဝတွာ ဒိန္နံ ပန ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပုဂ္ဂလိကေပိ “တုမှာကံ ဓုရဘတ္တံ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ ပိဏ္ဍပါတိကော စေ, န ဝဋ္ဋတိ။ “မမ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ၊ သာဒိတဗ္ဗံ။ သစေပိ ပစ္ဆာ ကတိပါဟေ ဝီတိဝတ္တေ “ဓုရဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ၊ မူလေ သုဋ္ဌု သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။

ကုဋိဘတ္တံ နာမ ယံ သံဃဿ အာဝါသံ ကာရေတွာ “အမှာကံ သေနာသနဝါသိနော အမှာကံယေဝ ဘတ္တံ ဂဏှန္တူ”တိ ဧဝံ နိဗန္ဓာပိတံ၊ တံ သလာကဘတ္တဂတိကမေဝ ဟောတိ၊ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ “အမှာကံ သေနာသနဝါသိနော အမှာကံယေဝ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ’တိ ဝုတ္တေ ပန ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန ပုဂ္ဂလေ ပသီဒိတွာ တဿ ဝါ အာဝါသံ ကတွာ “တုမှာကံ ဒေမာ”တိ ဒိန္နံ၊ တံ တဿေဝ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ကတ္ထစိ ဂတေ နိဿိတကေဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

ဝါရဘတ္တံ နာမ ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ “ဝါရေန ဘိက္ခူ ဇဂ္ဂိဿာမာ”တိ ဓုရဂေဟတော ပဋ္ဌာယ ဒိန္နံ၊ တမ္ပိ ဘိက္ခာဝစနေန ဒိန္နံ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဝါရဘတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ ပန သလာကဘတ္တဂတိကံ ဟောတိ။ သစေ တဏ္ဍုလာဒီနိ ပေသေန္တိ “သာမဏေရာ ပစိတွာ ဒေန္တူ”တိ၊ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣတိ ဣမာနိ စ တီဏိ အာဂန္တုကဘတ္တာဒီနိ စ စတ္တာရီတိ သတ္တ၊ တာနိ သံဃဘတ္တာဒီဟိ သဟ စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိ ဟောန္တိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိဟာရဘတ္တံ အဋ္ဌကဘတ္တံ စတုက္ကဘတ္တံ ဂုဠှကဘတ္တန္တိ အညာနိပိ စတ္တာရိ ဘတ္တာနိ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ **ဝိဟာရဘတ္တံ** နာမ ဝိဟာရေ တတြုပ္ပါဒဘတ္တံ၊ တံ သံဃဘတ္တေန ဂဟိတံ။ တံ ပန တိဿမဟာဝိဟာရစိတ္တလပဗ္ဗတာဒီသု ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တေဟိ ခီဏာသဝေဟိ ယထာ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ

sakkā hoti paribhuñjituṁ, tathā paṭiggahitattā tādisesu ṭhānesu piṇḍapātikānampi vaṭṭati. “Aṭṭhannaṁ bhikkhūnaṁ dema, catunnaṁ demā”ti evaṁ dinnaṁ pana **aṭṭhakabhattañceva catukkabhattañca,** tampi bhikkhāvacanena dinnaṁ piṇḍapātikānaṁ vaṭṭati. Mahābhisaṅkhārikena atirasakapūvena pattaṁ pūretvā thaketvā dinnaṁ **guḷhakabhattaṁ** nāma. Imāni tīṇi salākabhattagatikāneva.

Aparampi **guḷhakabhattaṁ** nāma atthi, idhekacce manussā mahādhammasavanañca vihārapūjañca kāretvā sakalasaṁghassa dātuṁ na sakkomāti “dve tīṇi bhikkhusatāni amhākaṁ bhikkhaṁ gaṇhantū”ti bhikkhuparicchedajānanatthaṁ guḷake denti, idaṁ piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Iti Cīvarakkhandhake cīvarabhājanīyaṁ, imasmiṁ pana Senāsanakkhandhake senāsanabhājanīyañceva piṇḍapātabhājanīyañca vuttaṁ.

Gilānapaccayabhājanīyaṁ pana evaṁ veditabbaṁ—sappi-ādīsu bhesajjesu rājarājamahāmattā sappissa tāva kumbhasatampi kumbhasahassampi vihāraṁ pesenti, ghaṇṭiṁ paharitvā therāsanato paṭṭhāya gahitabhājanaṁ pūretvā dātabbaṁ, piṇḍapātikānampi vaṭṭati. Sace alasajātikā mahātherā pacchā āgacchanti, “bhante vīsativassānaṁ diyyati, tumhākaṁ ṭhitikā atikkantā”ti na vattabbā, ṭhitikaṁ ṭhapetvā tesaṁ datvā pacchā ṭhitikāya dātabbaṁ.

“Asukavihāre bahu sappi uppannan”ti sutvā yojanantaravihāratopi bhikkhū āgacchanti, sampattasampattānaṁ ṭhitaṭṭhānato paṭṭhāya dātabbaṁ. Asampattānampi upacārasīmaṁ paviṭṭhānaṁ antevāsikādīsu gaṇhantesu dātabbameva. “Bahi-upacārasīmāya ṭhitānaṁ dethā”ti vadanti, na dātabbaṁ. Sace pana upacārasīmaṁ okkantehi ekābaddhā hutvā attano vihāradvāre vā antovihāreyeva vā honti, parisāvasena vaḍḍhitā nāma sīmā hoti, tasmā dātabbaṁ. Saṁghanavakassa dinnepi pacchā āgatānaṁ dātabbameva. Dutiyabhāge pana therāsanaṁ āruḷhe pacchā āgatānaṁ paṭhamabhāgo na pāpuṇāti, dutiyabhāgato vassaggena dātabbaṁ. Upacārasīmaṁ pavisitvā yattha katthaci dinnaṁ hoti, sabbasannipātaṭṭhāneyeva bhājetabbaṁ.

Yasmiṁ vihāre dasa bhikkhū, daseva ca sappikumbhā diyyanti, ekekakumbhavaseneva bhājetabbaṁ. Eko sappikumbho hoti, dasabhikkhūhi

သက္ကာ ဟောတိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ၊ တထာ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ တာဒိသေသု ဌာနေသု ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခူနံ ဒေမ၊ စတုန္နံ ဒေမာ”တိ ဧဝံ ဒိန္နံ ပန **အဋ္ဌကဘတ္တဉ္စေဝ စတုက္ကဘတ္တဉ္စ၊** တမ္ပိ ဘိက္ခာဝစနေန ဒိန္နံ ပိဏ္ဍပါတိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာဘိသင်္ခါရိကေန အတိရသကပူဝေန ပတ္တံ ပူရေတွာ ထကေတွာ ဒိန္နံ **ဂုဠှကဘတ္တံ** နာမ။ ဣမာနိ တီဏိ သလာကဘတ္တဂတိကာနေဝ။

အပရမ္ပိ **ဂုဠှကဘတ္တံ** နာမ အတ္ထိ၊ ဣဓေကစ္စေ မနုဿာ မဟာဓမ္မသဝနဉ္စ ဝိဟာရပူဇဉ္စ ကာရေတွာ သကလသံဃဿ ဒါတုံ န သက္ကောမာတိ “ဒွေ တီဏိ ဘိက္ခုသတာနိ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ”တိ ဘိက္ခုပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထံ ဂုဠကေ ဒေန္တိ၊ ဣဒံ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဣတိ စီဝရက္ခန္ဓကေ စီဝရဘာဇနီယံ, ဣမသ္မိံ ပန သေနာသနက္ခန္ဓကေ သေနာသနဘာဇနီယဉ္စေဝ ပိဏ္ဍပါတဘာဇနီယဉ္စ ဝုတ္တံ။

ဂိလာနပစ္စယဘာဇနီယံ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ—သပ္ပိအာဒီသု ဘေသဇ္ဇေသု ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ သပ္ပိဿ တာဝ ကုမ္ဘသတမ္ပိ ကုမ္ဘသဟဿမ္ပိ ဝိဟာရံ ပေသေန္တိ၊ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဂဟိတဘာဇနံ ပူရေတွာ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အလသဇာတိကာ မဟာထေရာ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆန္တိ၊ “ဘန္တေ ဝီသတိဝဿာနံ ဒိယျတိ၊ တုမှာကံ ဌိတိကာ အတိက္ကန္တာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဌိတိကံ ဌပေတွာ တေသံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဌိတိကာယ ဒါတဗ္ဗံ။

“အသုကဝိဟာရေ ဗဟု သပ္ပိ ဥပ္ပန္န’’န္တိ သုတွာ ယောဇနန္တရဝိဟာရတောပိ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ၊ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဒါတဗ္ဗံ။ အသမ္ပတ္တာနမ္ပိ ဥပစာရသီမံ ပဝိဋ္ဌာနံ အန္တေဝါသိကာဒီသု ဂဏှန္တေသု ဒါတဗ္ဗမေဝ။ ‘‘ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဌိတာနံ ဒေထာ’’တိ ဝဒန္တိ၊ န ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဥပစာရသီမံ ဩက္ကန္တေဟိ ဧကာဗဒ္ဓါ ဟုတွာ အတ္တနော ဝိဟာရဒွါရေ ဝါ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဝါ ဟောန္တိ၊ ပရိသာဝသေန ဝဍ္ဎိတာ နာမ သီမာ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဒါတဗ္ဗံ။ သံဃနဝကဿ ဒိန္နေပိ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ ဒါတဗ္ဗမေဝ။ ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေရာသနံ အာရုဠှေ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ ပဌမဘာဂေါ န ပါပုဏာတိ၊ ဒုတိယဘာဂတော ဝဿဂ္ဂေန ဒါတဗ္ဗံ။ ဥပစာရသီမံ ပဝိသိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဒိန္နံ ဟောတိ၊ သဗ္ဗသန္နိပါတဋ္ဌာနေယေဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ။

ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဒသ ဘိက္ခူ၊ ဒသေဝ စ သပ္ပိကုမ္ဘာ ဒိယျန္တိ၊ ဧကေကကုမ္ဘဝသေနေဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ဧကော သပ္ပိကုမ္ဘော ဟောတိ၊ ဒသဘိက္ခူဟိ

bhājetvā gahetabbaṁ. Sace yathāṭhitaṁyeva “amhākaṁ pāpuṇātī”ti gaṇhanti, duggahitaṁ, gatagataṭṭhāne saṁghikameva hoti. Kumbhaṁ pana āvajjetvā[1] thālake thokaṁ sappiṁ katvā “idaṁ mahātherassa pāpuṇāti, avasesaṁ amhākaṁ pāpuṇātī”ti vatvā tampi kumbheyeva ākiritvā yathicchitaṁ gahetvā gantuṁ vaṭṭati. Sace thinaṁ sappi hoti, lekhaṁ katvā “lekhato parabhāgo[2] mahātherassa pāpuṇāti, avasesaṁ amhākan”ti gahitampi suggahitaṁ. Vuttaparicchedato ūnādhikesupi bhikkhūsu ca sappikumbhesu ca etenevupāyena bhājetabbaṁ.

Sace paneko bhikkhu, ekopi kumbho hoti, ghaṇṭiṁ paharitvā “ayaṁ mayhaṁ pāpuṇātī”tipi gahetuṁ vaṭṭati. “Ayaṁ paṭhamabhāgo mayhaṁ pāpuṇāti, ayaṁ dutiyabhāgo”ti evaṁ thokaṁ thokampi pāpetuṁ vaṭṭati. Esa nayo navanītādīsupi. Yasmiṁ pana vippasanne tilatelādimhi lekhā na santiṭṭhati, taṁ uddharitvā bhājetabbaṁ. Siṅgiveramaricādibhesajjampi avasesapattathālakādisamaṇaparikkhāropi sabbo vuttānurūpeneva nayena suṭṭhu sallakkhetvā bhājetabboti.

Pāḷiṁ Aṭṭhakathañceva, oloketvā vicakkhaṇo.
Saṁghike paccaye evaṁ, appamattova bhājayeti[3].

Iti sabbākārena paccayabhājanīyakathā niṭṭhitā.

Sammannitvā ṭhapitayāgubhājakādīhi bhājanīyaṭṭhānaṁ āgatamanussānaṁ anāpucchitvāva upaḍḍhabhāgo dātabbo, asammatehi pana apaloketvā dātabbo. Sammatena appamattakavissajjanakena bhikkhunā cīvarakammaṁ karontassa “sūciṁ dehī”ti vadato ekā dīghā ekā rassāti dve sūciyo dātabbā. Avibhattaṁ saṁghikaṁ bhaṇḍanti pucchitabbakiccaṁ natthi. Pipphalakatthikassa eko pipphalako, addhānakantāraṁ paṭipajjitukāmassa upāhanayugaḷaṁ, kāyabandhanatthikassa kāyabandhanaṁ, “aṁsabaddhako me jiṇṇo”ti āgatassa aṁsabaddhako, parissāvanatthikassa parissāvanaṁ dātabbaṁ. Dhammakaraṇatthikassa[4] dhammakaraṇo. Sace paṭako na hoti, dhammakaraṇo paṭakena saddhiṁ dātabbo. “Āgantukapaṭṭaṁ āropessāmī”ti

1. Āvaṭṭetvā (Syā)
2. Paṭhamabhāgo (Ka)
3. Appamatto vibhājayeti (Sī, Syā)
4. Dhammakarakatthikassa (Sī, Syā)

ဘာဇေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ယထာဋ္ဌိတံယေဝ “အမှာကံ ပါပုဏာတီ”တိ ဂဏှန္တိ၊ ဒုဂ္ဂဟိတံ၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ သံဃိကမေဝ ဟောတိ။ ကုမ္ဘံ ပန အာဝဇ္ဇေတွာ[1] ထာလကေ ထောကံ သပ္ပိံ ကတွာ “ဣဒံ မဟာထေရဿ ပါပုဏာတိ၊ အဝသေသံ အမှာကံ ပါပုဏာတီ”တိ ဝတွာ တမ္ပိ ကုမ္ဘေယေဝ အာကိရိတွာ ယထိစ္ဆိတံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ထိနံ သပ္ပိ ဟောတိ၊ လေခံ ကတွာ “လေခတော ပရဘာဂေါ[2] မဟာထေရဿ ပါပုဏာတိ၊ အဝသေသံ အမှာက”န္တိ ဂဟိတမ္ပိ သုဂ္ဂဟိတံ။ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒတော ဦနာဓိကေသုပိ ဘိက္ခူသု စ သပ္ပိကုမ္ဘေသု စ ဧတေနေဝုပါယေန ဘာဇေတဗ္ဗံ။

သစေ ပနေကော ဘိက္ခု, ဧကောပိ ကုမ္ဘော ဟောတိ၊ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ “အယံ မယှံ ပါပုဏာတီ”တိပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အယံ ပဌမဘာဂေါ မယှံ ပါပုဏာတိ၊ အယံ ဒုတိယဘာဂေါ”တိ ဧဝံ ထောကံ ထောကမ္ပိ ပါပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧသ နယော နဝနီတာဒီသုပိ။ ယသ္မိံ ပန ဝိပ္ပသန္နေ တိလတေလာဒိမှိ လေခါ န သန္တိဋ္ဌတိ၊ တံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ သိင်္ဂိဝေရမရိစာဒိဘေသဇ္ဇမ္ပိ အဝသေသပတ္တထာလကာဒိသမဏပရိက္ခာရောပိ သဗ္ဗော ဝုတ္တာနုရူပေနေဝ နယေန သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေတွာ ဘာဇေတဗ္ဗောတိ။

ပါဠိံ အဋ္ဌကထဉ္စေဝ၊ ဩလောကေတွာ ဝိစက္ခဏော။
သံဃိကေ ပစ္စယေ ဧဝံ၊ အပ္ပမတ္တောဝ ဘာဇယေတိ[3]။

ဣတိ သဗ္ဗာကာရေန ပစ္စယဘာဇနီယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

သမ္မန္နိတွာ ဌပိတယာဂုဘာဇကာဒီဟိ ဘာဇနီယဋ္ဌာနံ အာဂတမနုဿာနံ အနာပုစ္ဆိတွာဝ ဥပဍ္ဎဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော၊ အသမ္မတေဟိ ပန အပလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗော။ သမ္မတေန အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇနကေန ဘိက္ခုနာ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တဿ “သူစိံ ဒေဟီ”တိ ဝဒတော ဧကာ ဒီဃာ ဧကာ ရဿာတိ ဒွေ သူစိယော ဒါတဗ္ဗာ။ အဝိဘတ္တံ သံဃိကံ ဘဏ္ဍန္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ။ ပိပ္ဖလကတ္ထိကဿ ဧကော ပိပ္ဖလကော၊ အဒ္ဓါနကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမဿ ဥပါဟနယုဂဠံ၊ ကာယဗန္ဓနတ္ထိကဿ ကာယဗန္ဓနံ၊ “အံသဗဒ္ဓကော မေ ဇိဏ္ဏော”တိ အာဂတဿ အံသဗဒ္ဓကော၊ ပရိဿာဝနတ္ထိကဿ ပရိဿာဝနံ ဒါတဗ္ဗံ။ ဓမ္မကရဏတ္ထိကဿ[4] ဓမ္မကရဏော။ သစေ ပဋကော န ဟောတိ၊ ဓမ္မကရဏော ပဋကေန သဒ္ဓိံ ဒါတဗ္ဗော။ “အာဂန္တုကပဋ္ဋံ အာရောပေဿာမီ”တိ

၁-အာဝဋ္ဋေတွာ (သျာ)
၂-ပဌမဘာဂေါ (က)
၃-အပ္ပမတ္တော ဝိဘာဇယေတိ (သီ၊ သျာ)
၄-ဓမ္မကရကတ္ထိကဿ (သီ၊ သျာ)

yācantassa kusiyā ca aḍḍhakusiyā ca pahonakaṁ dātabbaṁ. “Maṇḍalaṁ nappahotī”ti āgatassa maṇḍalaṁ ekaṁ dātabbaṁ, aḍḍhamaṇḍalāni dve dātabbāni. Dve maṇḍalāni yācantassa na dātabbāni. Anuvātaparibhaṇḍatthikassa ekassa cīvarassa pahonakaṁ dātabbaṁ. Sappinavanītādi-atthikassa gilānassa ekaṁ bhesajjaṁ nāḷimattaṁ katvā tato tatiyakoṭṭhāso dātabbo. Evaṁ tīṇi divasāni datvā nāḷiyā paripuṇṇāya catutthadivasato paṭṭhāya saṁghaṁ pucchitvā dātabbaṁ. Guḷapiṇḍepi ekadivasaṁ tatiyabhāgo dātabbo. Evaṁ tīhi divasehi niṭṭhite piṇḍe tato paraṁ saṁghaṁ pucchitvā dātabbaṁ. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Senāsanakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ယာစန္တဿ ကုသိယာ စ အဍ္ဎကုသိယာ စ ပဟောနကံ ဒါတဗ္ဗံ။ “မဏ္ဍလံ နပ္ပဟောတီ”တိ အာဂတဿ မဏ္ဍလံ ဧကံ ဒါတဗ္ဗံ၊ အဍ္ဎမဏ္ဍလာနိ ဒွေ ဒါတဗ္ဗာနိ။ ဒွေ မဏ္ဍလာနိ ယာစန္တဿ န ဒါတဗ္ဗာနိ။ အနုဝါတပရိဘဏ္ဍတ္ထိကဿ ဧကဿ စီဝရဿ ပဟောနကံ ဒါတဗ္ဗံ။ သပ္ပိနဝနီတာဒိအတ္ထိကဿ ဂိလာနဿ ဧကံ ဘေသဇ္ဇံ နာဠိမတ္တံ ကတွာ တတော တတိယကောဋ္ဌာသော ဒါတဗ္ဗော။ ဧဝံ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဒတွာ နာဠိယာ ပရိပုဏ္ဏာယ စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သံဃံ ပုစ္ဆိတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ ဂုဠပိဏ္ဍေပိ ဧကဒိဝသံ တတိယဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော။ ဧဝံ တီဟိ ဒိဝသေဟိ နိဋ္ဌိတေ ပိဏ္ဍေ တတော ပရံ သံဃံ ပုစ္ဆိတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

7. Saṁghabhedakakkhandhaka

Chasakyapabbajjākathā

330. Saṁghabhedakakkhandhake **abhiññātā abhiññātā**ti pākaṭā pākaṭā. **Sakyakumārā** nāma Kāḷudāyippabhutayo dasa dūtā saddhiṁ parivārehi aññe ca bahū janā. **Amhākan**ti amhesu, amhākaṁ kulatoti vā vuttaṁ hoti. **Gharāvāsatthaṁ anusāsissāmī**ti gharāvāse yaṁ kattabbaṁ, taṁ jānāpessāmi. **Udakaṁ ninnetabban**ti yathā udakaṁ sabbaṭṭhāne samaṁ hoti, evaṁ kātabbaṁ. **Niddhāpetabban**ti tiṇāni uddharitabbāni. **Bhusikā uddharāpetabbā**ti sukhumapalālamissadhaññā palālikā palāpetabbā. **Opunāpetabban**ti sukhumapalālaṁ apanetabbaṁ. **Tvaññeva gharāvāsatthena upajānāhī**ti tvaññeva gharāvāsatthaṁ jānāhi. **Ahaṁ tayā yathāsukhaṁ pabbajāhī**ti ettha ahaṁ tayā saddhiṁ pabbajissāmīti sahāyasinehena sahasā vattukāmo hutvā puna rajjasirilobhena parikaḍḍhiyamānahadayo "ahaṁ tayā"ti ettakameva vatvā sesaṁ vattuṁ nāsakkhīti evamattho veditabbo.

331. **Nippātitā**ti nikkhamitā. **Mānassino**ti mānassayino, mānanissitāti vuttaṁ hoti.

332. **Yassantarato na santi kopā**ti tatiyamaggena samūhatattā yassa citte kopā na santi. Yasmā pana **bhavo**ti sampatti, **vibhavo**ti vipatti, tathā bhavoti vuḍḍhi, vibhavoti hāni, bhavoti sassataṁ, vibhavoti ucchedo, bhavoti puññaṁ, vibhavoti pāpaṁ, vibhavoti ca abhavoti ca atthato ekameva, tasmā **itibhavābhavatañca vītivatto**ti ettha yā esā sampattivipattivuḍḍhihānisassatucchedapuññapāpavasena iti anekappakārā bhavābhavatā vuccati, catūhipi maggehi yathāsambhavaṁ tena tena nayena taṁ itibhavābhavatañca vītivattoti evamattho daṭṭhabbo. **Nānubhavantī**ti na sampāpuṇanti, tassa dassanaṁ devānampi dullabhanti adhippāyo.

333. **Ahimekhalikā**ti ahiṁ kaṭiyaṁ bandhitvā. **Ucchaṅge**ti aṅke.

၇-သံဃဘေဒကက္ခန္ဓက

ဆသကျပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ

၃၃၀။ သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ **အဘိညာတာ အဘိညာတာ**တိ ပါကဋာ ပါကဋာ။ **သကျကုမာရာ** နာမ ကာဠုဒါယိပ္ပဘုတယော ဒသ ဒူတာ သဒ္ဓိံ ပရိဝါရေဟိ အညေ စ ဗဟူ ဇနာ။ **အမှာကန္တိ** အမှေသု၊ အမှာကံ ကုလတောတိ ဝါ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဃရာဝါသတ္ထံ အနုသာသိဿာမီ**တိ ဃရာဝါသေ ယံ ကတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ဇာနာပေဿာမိ။ **ဥဒကံ နိန္နေတဗ္ဗန္တိ** ယထာ ဥဒကံ သဗ္ဗဋ္ဌာနေ သမံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ကာတဗ္ဗံ။ **နိဒ္ဓါပေတဗ္ဗန္တိ** တိဏာနိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာနိ။ **ဘုသိကာ ဥဒ္ဓရာပေတဗ္ဗာ**တိ သုခုမပလာလမိဿဓညာ ပလာလိကာ ပလာပေတဗ္ဗာ။ **ဩပုနာပေတဗ္ဗန္တိ** သုခုမပလာလံ အပနေတဗ္ဗံ။ **တွညေဝ ဃရာဝါသတ္ထေန ဥပဇာနာဟီ**တိ တွညေဝ ဃရာဝါသတ္ထံ ဇာနာဟိ။ **အဟံ တယာ ယထာသုခံ ပဗ္ဗဇာဟီ**တိ ဧတ္ထ အဟံ တယာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ သဟာယသိနေဟေန သဟသာ ဝတ္တုကာမော ဟုတွာ ပုန ရဇ္ဇသိရိလောဘေန ပရိကဍ္ဎိယမာနဟဒယော "အဟံ တယာ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ သေသံ ဝတ္တုံ နာသက္ခီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၃၁။ **နိပ္ပါတိတာ**တိ နိက္ခမိတာ။ **မာနဿိနော**တိ မာနဿယိနော၊ မာနနိဿိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၃၂။ **ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ**တိ တတိယမဂ္ဂေန သမူဟတတ္တာ ယဿ စိတ္တေ ကောပါ န သန္တိ။ ယသ္မာ ပန **ဘဝေါ**တိ သမ္ပတ္တိ၊ **ဝိဘဝေါ**တိ ဝိပတ္တိ၊ တထာ ဘဝေါတိ ဝုဍ္ဎိ၊ ဝိဘဝေါတိ ဟာနိ၊ ဘဝေါတိ သဿတံ၊ ဝိဘဝေါတိ ဥစ္ဆေဒေါ၊ ဘဝေါတိ ပုညံ၊ ဝိဘဝေါတိ ပါပံ၊ ဝိဘဝေါတိ စ အဘဝေါတိ စ အတ္ထတော ဧကမေဝ၊ တသ္မာ **ဣတိဘဝါဘဝတဉ္စ ဝီတိဝတ္တော**တိ ဧတ္ထ ယာ ဧသာ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိဝုဍ္ဎိဟာနိသဿတုစ္ဆေဒပုညပါပဝသေန ဣတိ အနေကပ္ပကာရာ ဘဝါဘဝတာ ဝုစ္စတိ၊ စတူဟိပိ မဂ္ဂေဟိ ယထာသမ္ဘဝံ တေန တေန နယေန တံ ဣတိဘဝါဘဝတဉ္စ ဝီတိဝတ္တောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **နာနုဘဝန္တီ**တိ န သမ္ပာပုဏန္တိ၊ တဿ ဒဿနံ ဒေဝါနမ္ပိ ဒုလ္လဘန္တိ အဓိပ္ပါယော။

၃၃၃။ **အဟိမေခလိကာ**တိ အဟိံ ကဋိယံ ဗန္ဓိတွာ။ **ဥစ္ဆင်္ဂေ**တိ အင်္ကေ။

334. **Sammannatī**ti sammāneti. **Yaṁ tumo**[1] **karissatī**ti yaṁ so karissati.

Pakāsanīyakammādikathā

336. **Kheḷāsakassā**ti ettha micchājīvena uppannapaccayā ariyehi vantabbā kheḷasadisā, tathārūpe paccaye ayaṁ ajjhoharatīti katvā “kheḷāsako”ti Bhagavatā vutto.

340. **Patthaddhena kāyenā**ti potthakarūpasadisena niccalena kāyena.

342. **Mayaṁ kho bhaṇe rājaññātakā nāmā**ti rājā amhe jānātīti rājaññātakassa bhāvena attānaṁ ukkaṁsanto āha. **Pahaṭṭhakaṇṇavālo**ti bandhane niccale katvā.

Dukkhaṁ hi kuñjara nāgamāsadoti bho kuñjara Buddhanāgaṁ āsādanaṁ vadhakacittena upagamanaṁ nāma dukkhaṁ. **Nāgahatassā**ti Buddhanāgaṁ ghātakassa.

Paṭikuṭiyova osakkīti tathāgatābhimukhoyeva piṭṭhimehi pādehi avasakki. **Alakkhiko**ti ettha na lakkhetīti alakkhiko, na jānātīti attho, ahaṁ pāpakammaṁ karomīti na jānāti. Na lakkhitabboti vā alakkhiko, na passitabboti attho.

343. **Tikabhojanan**ti ettha tīhi janehi bhuñjitabbabhojanaṁ. **Taṁ paññāpessāmī**ti taṁ anujānissāmi. Gaṇabhojane pana yathādhammo kāretabboti. **Pañcavatthuyācanakathā** saṁghādisesavaṇṇanāyaṁ vuttā. **Kappan**ti āyukappaṁ. **Brahmaṁ puññan**ti seṭṭhaṁ puññaṁ. **Kappaṁ saggamhī**ti āyukappameva.

Saṁghabhedakakathā

344. **Atha kho Devadatto saṁghaṁ bhinditvā**ti so kira evaṁ salākaṁ gāhetvā tattheva āveṇikaṁ uposathaṁ katvā gato, tenetaṁ vuttaṁ.

1. Yaṁ tumho (Ka)

၃၃၄။ **သမ္မန္နတီ**တိ သမ္မာနေတိ။ **ယံ တုမော**[၁] **ကရိဿတီ**တိ ယံ သော ကရိဿတိ။

ပကာသနီယကမ္မာဒိကထာ

၃၃၆။ **ခေဠာသကဿာ**တိ ဧတ္ထ မိစ္ဆာဇီဝေန ဥပ္ပန္နပစ္စယာ အရိယေဟိ ဝန္တဗ္ဗာ ခေဠသဒိသာ၊ တထာရူပေ ပစ္စယေ အယံ အဇ္ဈောဟရတီတိ ကတွာ “ခေဠာသကော”တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တော။

၃၄၀။ **ပတ္ထဒ္ဓေန ကာယေနာ**တိ ပေါတ္ထကရူပသဒိသေန နိစ္စလေန ကာယေန။

၃၄၂။ **မယံ ခေါ ဘဏေ ရာဇညာတကာ နာမာ**တိ ရာဇာ အမှေ ဇာနာတီတိ ရာဇညာတကဿ ဘာဝေန အတ္တာနံ ဥက္ကံသန္တော အာဟ။ **ပဟဋ္ဌကဏ္ဏဝါလော**တိ ဗန္ဓနေ နိစ္စလေ ကတွာ။

ဒုက္ခံ ဟိ ကုဉ္ဇရ နာဂမာသဒေါတိ ဘော ကုဉ္ဇရ ဗုဒ္ဓနာဂံ အာသာဒနံ ဝဓကစိတ္တေန ဥပဂမနံ နာမ ဒုက္ခံ။ **နာဂဟတဿာ**တိ ဗုဒ္ဓနာဂံ ဃာတကဿ။

ပဋိကုဋိယောဝ ဩသက္ကီတိ တထာဂတာဘိမုခေါယေဝ ပိဋ္ဌိမေဟိ ပါဒေဟိ အဝသက္ကိ။ **အလက္ခိကော**တိ ဧတ္ထ န လက္ခေတီတိ အလက္ခိကော၊ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော၊ အဟံ ပါပကမ္မံ ကရောမီတိ န ဇာနာတိ။ န လက္ခိတဗ္ဗောတိ ဝါ အလက္ခိကော၊ န ပဿိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၃၄၃။ **တိကဘောဇနန္တိ** ဧတ္ထ တီဟိ ဇနေဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဘောဇနံ။ **တံ ပညာပေဿာမီ**တိ တံ အနုဇာနိဿာမိ။ ဂဏဘောဇနေ ပန ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗောတိ။ **ပဉ္စဝတ္ထုယာစနကထာ** သံဃာဒိသေသဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တာ။ **ကပ္ပန္တိ** အာယုကပ္ပံ။ **ဗြဟ္မံ ပုညန္တိ** သေဋ္ဌံ ပုညံ။ **ကပ္ပံ သဂ္ဂမှီ**တိ အာယုကပ္ပမေဝ။

သံဃဘေဒကကထာ

၃၄၄။ **အထ ခေါ ဒေဝဒတ္တော သံဃံ ဘိန္ဒိတွာ**တိ သော ကိရ ဧဝံ သလာကံ ဂါဟေတွာ တတ္ထေဝ အာဝေဏိကံ ဥပေါသထံ ကတွာ ဂတော၊ တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၁-ယံ တုမှော (က)

345. **Piṭṭhi me āgilāyatī**ti ciranisajjāya vedanābhibhūtā bādhati. **Tamahaṁ āyamissāmī**ti taṁ ahaṁ pasāressāmi. **Ādesanāpāṭihāriyānusāsanī** nāma “evampi te mano, tathāpi te mano”ti evaṁ parassa cittaṁ jānitvā tadanurūpā dhammadesanā.

346. **Mamānukubban**ti mamānukiriyaṁ kurumāno. **Kapaṇo**ti dukkhito. **Mahāvarāhassā**ti mahānāgassa. **Mahiṁ vikubbato**ti pathaviṁ padālentassa. **Bhisaṁ ghasamānassā**ti bhisaṁ khādantassa. **Nadīsu jaggato**ti ettha so kira hatthināgo sāyanhasamayaṁ taṁ nadināmakaṁ pokkharaṇiṁ ogāhetvā kilanto sabbarattiṁ vītināmesi, jālikaṁ karoti, tena vuttaṁ “nadīsu jaggato”ti.

347. **Sutā**ti sotā. **Asandiddho ca akkhātī**ti[1] nissandeho hutvā akkhāti[2] anusandhivasena yojetvā yojetvā.

350. Apāye nibbattissatīti **āpāyiko.** Evaṁ **nerayiko.** Kappaṁ ṭhassatīti **kappaṭṭho.** Idāni Buddhasahassenāpi tikicchituṁ na sakkāti **atekiccho.**

Mā jātu koci lokasminti mā kadācipi koci satto lokasmiṁ. **Udapajjathā**ti upapajjathā. **Jalaṁva yasasā aṭṭhā**ti yasasā jalanto viya ṭhito. **Devadattoti me sutan**ti “īdiso Devadatto”ti Bhagavatā sutampi atthi, tadeva gahetvā idaṁ vuttaṁ. **So pamādamanuciṇṇo**ti ettha pamādaṁ anucinātīti anuciṇṇo, pamādo appahīnoti attho. **Āsajja nan**ti pāpakena cittena patvā, visosetvāti vā attho. **Avīcinirayaṁ patto**ti idaṁ pana āsīsāyaṁ[3] atītavacanaṁ. **Bhesmā**ti bhayānako.

Upālipañhākathā

351. **Ekato Upāli eko**ti dhammavādipakkhe eko. **Ekato dve**ti adhammavādipakkhe dve. **Catuttho anussāvetī**ti saṁghaṁ bhindissāmīti

1. Asandiṭṭho ca akkhātāti (Ka) 2. Akkhātā (Ka)
3. Āsiṁsāyaṁ (Sī, Syā) āsaṁsāka (Ka)

၃၄၅။ **ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတီ**တိ စိရနိသဇ္ဇာယ ဝေဒနာဘိဘူတာ ဗာဓတိ။ **တမဟံ အာယမိဿာမီ**တိ တံ အဟံ ပသာရေဿာမိ။ **အာဒေသနာပါဋိဟာရိယာနုသာသနီ** နာမ “ဧဝမ္ပိ တေ မနော၊ တထာပိ တေ မနော”တိ ဧဝံ ပရဿ စိတ္တံ ဇာနိတွာ တဒနုရူပါ ဓမ္မဒေသနာ။

၃၄၆။ **မမာနုကုဗ္ဗန္တိ** မမာနုကိရိယံ ကုရုမာနော။ **ကပဏော**တိ ဒုက္ခိတော။ **မဟာဝရာဟဿာ**တိ မဟာနာဂဿ။ **မဟိံ ဝိကုဗ္ဗတော**တိ ပထဝိံ ပဒါလေန္တဿ။ **ဘိသံ ဃသမာနဿာ**တိ ဘိသံ ခါဒန္တဿ။ **နဒီသု ဇဂ္ဂတော**တိ ဧတ္ထ သော ကိရ ဟတ္ထိနာဂေါ သာယနှသမယံ တံ နဒီနာမကံ ပေါက္ခရဏိံ ဩဂါဟေတွာ ကိလန္တော သဗ္ဗရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ၊ ဇာလိကံ ကရောတိ၊ တေန ဝုတ္တံ “နဒီသု ဇဂ္ဂတော”တိ။

၃၄၇။ **သုတာ**တိ သောတာ။ **အသန္ဒိဒ္ဓေါ စ အက္ခာတီ**တိ[၁] နိဿန္ဒေဟော ဟုတွာ အက္ခာတိ[၂] အနုသန္ဓိဝသေန ယောဇေတွာ ယောဇေတွာ။

၃၅၀။ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ **အာပါယိကော။** ဧဝံ **နေရယိကော။** ကပ္ပံ ဌဿတီတိ **ကပ္ပဋ္ဌော။** ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓသဟဿေနာပိ တိကိစ္ဆိတုံ န သက္ကာတိ **အတေကိစ္ဆော။**

မာ ဇာတု ကောစိ လောကသ္မိန္တိ မာ ကဒါစိပိ ကောစိ သတ္တော လောကသ္မိံ။ **ဥဒပဇ္ဇထာ**တိ ဥပပဇ္ဇထ။ **ဇလံဝ ယသသာ အဋ္ဌာ**တိ ယသသာ ဇလန္တော ဝိယ ဌိတော။ **ဒေဝဒတ္တောတိ မေ သုတ**န္တိ “ဤဒိသော ဒေဝဒတ္တော”တိ ဘဂဝတာ သုတမ္ပိ အတ္ထိ၊ တဒေဝ ဂဟေတွာ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ **သော ပမာဒမနုစိဏ္ဏော**တိ ဧတ္ထ ပမာဒံ အနုစိနာတီတိ အနုစိဏ္ဏော၊ ပမာဒေါ အပ္ပဟီနောတိ အတ္ထော။ **အာသဇ္ဇ န**န္တိ ပါပကေန စိတ္တေန ပတွာ၊ ဝိသောသေတွာတိ ဝါ အတ္ထော။ **အဝီစိနိရယံ ပတ္တော**တိ ဣဒံ ပန အာသီသာယံ[၃] အတီတဝစနံ။ **ဘေသ္မာ**တိ ဘယာနကော။

ဥပါလိပဉှာကထာ

၃၅၁။ **ဧကတော ဥပါလိ ဧကော**တိ ဓမ္မဝါဒိပက္ခေ ဧကော။ **ဧကတော ဒွေ**တိ အဓမ္မဝါဒိပက္ခေ ဒွေ။ **စတုတ္ထော အနုဿာဝေတီ**တိ သံဃံ ဘိန္ဒိဿာမီတိ

၁-အသန္ဒိဋ္ဌော စ အက္ခာတာတိ (က) ၂-အက္ခာတာ (က)
၃-အာသိံသာယံ (သီ၊ သျာ) အာသံသာ. . (က)

adhammavādicatuttho hutvā anussāveti, anunayanto sāveti, “na tumhākaṁyeva narakabhayaṁ atthi, amhākampi atthi, na amhākaṁ Avīcimaggo pihito[1]. Na mayaṁ akusalā na bhāyāma, yadi hi ayaṁ adhammo avinayo asatthusāsanaṁ vā bhaveyya, na mayaṁ gaṇheyyāmā”ti-ādinā nayena “adhammaṁ dhammo”ti evaṁ aṭṭhārasa bhedakaravatthūni bodhetīti attho. **Salākaṁ gāhetīti** evaṁ anussāvetvā pana “idaṁ gaṇhatha, idaṁ rocethā”ti vadanto salākaṁ gāheti.

Ekato Upāli dve hontīti-ādīsupi eseva nayo. **Evaṁ kho Upāli saṁgharāji ceva hoti saṁghabhedo cāti** evaṁ hoti, na pana ettāvatā saṁgho bhinno hoti.

Bhikkhu kho Upāli pakatatto samānasaṁvāsako samānasīmāyaṁ ṭhito saṁghaṁ bhindatīti ettha siyā evaṁ “Devadatto kathaṁ pakatatto”ti. Kathaṁ tāva na pakatatto, rañño ghātāpitattā ruhiruppādassa ca katattāti. Tattha vadāma—āṇattiyā tāva viraddhattā rañño ghātāpanaṁ natthi, “tena hi tvaṁ kumāra pitaraṁ hantvā rājā hohi, ahaṁ Bhagavantaṁ hantvā Buddho bhavissāmī”ti evañhi tassa āṇatti, kumāro pana rājā hutvā pacchā pitaraṁ māresi. Evaṁ tāva āṇattiyā viraddhattā rañño ghātāpanaṁ natthi. Ruhiruppāde pana katamatteyeva ruhiruppādapaccayā Bhagavatā abhabbatā na vuttā, na ca sakkā Bhagavato vacanaṁ vināyeva tassa abhabbatā āropetuṁ.

> “Ruhiruppādako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabbo”ti—

Idaṁ pana Bhagavatā saṁghabhedato pacchā vuttaṁ. Tasmā pakatatteneva tena saṁgho bhinnoti.

Adhammaṁ Dhammoti dīpentīti-ādīsu aṭṭhārasasu bhedakaravatthūsu suttantapariyāyena tāva dasa kusalakammapathā dhammo, dasa akusalakammapathā adhammo. Tathā cattāro satipaṭṭhānā cattāro sammappadhānā cattāro iddhipādā pañcandriyāni pañca balāni satta bojjhaṅgā ariyo aṭṭhaṅgiko maggoti sattatiṁsa bodhipakkhiyadhammā dhammo nāma, tayo

---

1. Bhīto (Ka)

အဓမ္မဝါဒိစတုတ္ထော ဟုတွာ အနုဿာဝေတိ၊ အနုနယန္တော သာဝေတိ၊ “န တုမှာကံယေဝ နရကဘယံ အတ္ထိ၊ အမှာကမ္ပိ အတ္ထိ၊ န အမှာကံ အဝီစိမဂ္ဂေါ ပိဟိတော[၁]။ န မယံ အကုသလာ န ဘာယာမ၊ ယဒိ ဟိ အယံ အဓမ္မော အဝိနယော အသတ္ထုသာသနံ ဝါ ဘဝေယျ၊ န မယံ ဂဏှေယျာမာ”တိအာဒိနာ နယေန “အဓမ္မံ ဓမ္မော”တိ ဧဝံ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဗောဓေတီတိ အတ္ထော။ **သလာကံ ဂါဟေတီ**တိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ ပန “ဣဒံ ဂဏှထ၊ ဣဒံ ရောစေထာ”တိ ဝဒန္တော သလာကံ ဂါဟေတိ။

ဧကတော ဥပါလိ ဒွေ ဟောန္တီတိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဧဝံ ခေါ ဥပါလိ သံဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သံဃဘေဒေါ စာ**တိ ဧဝံ ဟောတိ၊ န ပန ဧတ္တာဝတာ သံဃော ဘိန္နော ဟောတိ။

ဘိက္ခု ခေါ ဥပါလိ ပကတတ္တော သမာနသံဝါသကော သမာနသီမာယံ ဌိတော သံဃံ ဘိန္ဒတီတိ ဧတ္ထ သိယာ ဧဝံ “ဒေဝဒတ္တော ကထံ ပကတတ္တော”တိ။ ကထံ တာဝ န ပကတတ္တော၊ ရညော ဃာတာပိတတ္တာ ရုဟိရုပ္ပါဒဿ စ ကတတ္တာတိ။ တတ္ထ ဝဒါမ—အာဏတ္တိယာ တာဝ ဝိရဒ္ဓတ္တာ ရညော ဃာတာပနံ နတ္ထိ၊ “တေန ဟိ တွံ ကုမာရ ပိတရံ ဟန္တွာ ရာဇာ ဟောဟိ၊ အဟံ ဘဂဝန္တံ ဟန္တွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ ဧဝဉှိ တဿ အာဏတ္တိ၊ ကုမာရော ပန ရာဇာ ဟုတွာ ပစ္ဆာ ပိတရံ မာရေသိ။ ဧဝံ တာဝ အာဏတ္တိယာ ဝိရဒ္ဓတ္တာ ရညော ဃာတာပနံ နတ္ထိ။ ရုဟိရုပ္ပါဒေ ပန ကတမတ္တေယေဝ ရုဟိရုပ္ပါဒပစ္စယာ ဘဂဝတာ အဘဗ္ဗတာ န ဝုတ္တာ၊ န စ သက္ကာ ဘဂဝတော ဝစနံ ဝိနာယေဝ တဿ အဘဗ္ဗတာ အာရောပေတုံ။

> “ရုဟိရုပ္ပါဒကော ဘိက္ခဝေ အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော၊ ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော”တိ—

ဣဒံ ပန ဘဂဝတာ သံဃဘေဒတော ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ပကတတ္တေနေဝ တေန သံဃော ဘိန္နောတိ။

အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တီတိအာဒီသု အဋ္ဌာရသသု ဘေဒကရဝတ္ထူသု သုတ္တန္တပရိယာယေန တာဝ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ဓမ္မော၊ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ အဓမ္မော။ တထာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ ဓမ္မော နာမ၊ တယော

၁-ဘီတော (က)

satipaṭṭhānā tayo sammappadhānā tayo iddhipādā cha indriyāni cha balāni aṭṭha bojjhaṅgā navaṅgiko maggoti ca cattāro upādāna pañca nīvaraṇā satta anusayā aṭṭha micchattāti ca ayaṁ adhammo.

Tattha yaṁkiñci ekaṁ adhammakoṭṭhāsaṁ gahetvā “imaṁ adhammaṁ dhammoti karissāma, evaṁ amhākaṁ ācariyakulaṁ nissāya niyyānikaṁ bhavissati, mayañca loke pākaṭā bhavissāmā”ti taṁ adhammaṁ “dhammo ayan”ti kathayantā adhammaṁ dhammoti dīpenti nāma. Tatheva dhammakoṭṭhāsesu ca ekaṁ gahetvā ayaṁ adhammoti kathentā dhammaṁ adhammoti dīpenti nāma. Vinayapariyāyena pana bhūtena vatthunā codetvā sāretvā yathāpaṭiññāya kātabbaṁ kammaṁ dhammo nāma, abhūtena vatthunā acodetvā asāretvā apaṭiññāya kātabbaṁ kammaṁ adhammo nāma.

Suttantapariyāyena rāgavinayo dosavinayo mohavinayo saṁvaro pahānaṁ paṭisaṅkhāti ayaṁ vinayo nāma, rāgādīnaṁ avinayo asaṁvaro appahānaṁ appaṭisaṅkhāti ayaṁ avinayo nāma. Vinayapariyāyena vatthusampatti ñattisampatti anussāvanasampatti sīmāsampatti parisāsampattīti ayaṁ vinayo nāma, vatthuvipatti -pa- parisāvipattīti ayaṁ avinayo nāma.

Suttantapariyāyena cattāro satipaṭṭhānā -pa- aṭṭhaṅgiko-pa- maggoti idaṁ bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatena, tayo satipaṭṭhānā tayo sammappadhānā tayo iddhipādā cha indriyāni cha balāni aṭṭha bojjhaṅgā navaṅgiko maggoti idaṁ abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatena. Vinayapariyāyena cattāro pārājikā terasa saṁghādisesā dve aniyatā tiṁsa nissaggiyā pācittiyāti idaṁ bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatena, tayo pārājikā cuddasa saṁghādisesā tayo aniyatā ekattiṁsa nissaggiyā pācittiyāti idaṁ abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatena.

Suttantapariyāyena devasikaṁ phalasamāpattisamāpajjanaṁ mahākaruṇāsamāpattisamāpajjanaṁ Buddhacakkhunā lokavolokanaṁ aṭṭhuppattivasena suttantadesanā jātakakathāti idaṁ āciṇṇaṁ, na devasikaṁ phalasamāpattisamāpajjanaṁ -pa- na jātakakathāti idaṁ anāciṇṇaṁ. Vinayapariyāyena

သတိပဋ္ဌာနာ တယော သမ္မပ္ပဓာနာ တယော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဆ ဣန္ဒြိယာနိ ဆ ဗလာနိ အဋ္ဌ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ စ စတ္တာရော ဥပါဒါနာ ပဉ္စ နီဝရဏာ သတ္တ အနုသယာ အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာတိ စ အယံ အဓမ္မော။

တတ္ထ ယံကိဉ္စိ ဧကံ အဓမ္မကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတွာ “ဣမံ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ကရိဿာမ၊ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယကုလံ နိဿာယ နိယျာနိကံ ဘဝိဿတိ၊ မယဉ္စ လောကေ ပါကဋာ ဘဝိဿာမာ”တိ တံ အဓမ္မံ “ဓမ္မော အယ”န္တိ ကထယန္တာ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ နာမ။ တထေဝ ဓမ္မကောဋ္ဌာသေသု စ ဧကံ ဂဟေတွာ အယံ အဓမ္မောတိ ကထေန္တာ ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ နာမ။ ဝိနယပရိယာယေန ပန ဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေတွာ သာရေတွာ ယထာပဋိညာယ ကာတဗ္ဗံ ကမ္မံ ဓမ္မော နာမ၊ အဘူတေန ဝတ္ထုနာ အစောဒေတွာ အသာရေတွာ အပဋိညာယ ကာတဗ္ဗံ ကမ္မံ အဓမ္မော နာမ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန ရာဂဝိနယော ဒောသဝိနယော မောဟဝိနယော သံဝရော ပဟာနံ ပဋိသင်္ခါတိ အယံ ဝိနယော နာမ၊ ရာဂါဒီနံ အဝိနယော အသံဝရော အပ္ပဟာနံ အပ္ပဋိသင်္ခါတိ အယံ အဝိနယော နာမ။ ဝိနယပရိယာယေန ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ ဉတ္တိသမ္ပတ္တိ အနုဿာဝနသမ္ပတ္တိ သီမာသမ္ပတ္တိ ပရိသာသမ္ပတ္တီတိ အယံ ဝိနယော နာမ၊ ဝတ္ထုဝိပတ္တိ။ပ။ ပရိသာဝိပတ္တီတိ အယံ အဝိနယော နာမ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပ။ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဣဒံ ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန၊ တယော သတိပဋ္ဌာနာ တယော သမ္မပ္ပဓာနာ တယော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဆ ဣန္ဒြိယာနိ ဆ ဗလာနိ အဋ္ဌ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဣဒံ အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန။ ဝိနယပရိယာယေန စတ္တာရော ပါရာဇိကာ တေရသ သံဃာဒိသေသာ ဒွေ အနိယတာ တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဣဒံ ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန၊ တယော ပါရာဇိကာ စုဒ္ဒသ သံဃာဒိသေသာ တယော အနိယတာ ဧကတ္တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဣဒံ အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန။

သုတ္တန္တပရိယာယေန ဒေဝသိကံ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကဝေါလောကနံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန သုတ္တန္တဒေသနာ ဇာတကကထာတိ ဣဒံ အာစိဏ္ဏံ၊ န ဒေဝသိကံ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ။ပ။ န ဇာတကကထာတိ ဣဒံ အနာစိဏ္ဏံ။ ဝိနယပရိယာယေန

nimantitassa vassāvāsaṁ vasitvā apaloketvā cāriyapakkamanaṁ pavāretvā cāriyapakkamanaṁ āgantukehi saddhiṁ paṭhamaṁ paṭisanthārakaraṇanti idaṁ āciṇṇaṁ, tasseva āciṇṇassa akaraṇaṁ anāciṇṇaṁ nāma.

Suttantapariyāyena cattāro satipaṭṭhānā -pa- aṭṭhaṅgiko maggoti idaṁ paññattaṁ nāma, tayo satipaṭṭhānā -pa- navaṅgiko maggoti idaṁ apaññattaṁ nāma. Vinayapariyāyena cattāro pārājikā -pa- tiṁsa nissaggiyā pācittiyāti idaṁ paññattaṁ nāma, tayo pārājikā -pa- ekattiṁsa nissaggiyā pācittiyāti idaṁ apaññattaṁ nāma.

"Anāpatti ajānantassa, atheyyacittassa, na maraṇādhippāyassa, anullapanādhippāyassa, na mocanādhippāyassā"ti tattha tattha vuttā anāpatti anāpatti nāma, "jānantassa theyyacittassā"ti-ādinā nayena vuttā āpatti āpatti nāma. Pañcāpattikkhandhā lahukāpatti nāma, dve āpattikkhandhā garukāpatti nāma. Cha āpattikkhandhā sāvasesāpatti nāma, eko pārājikāpattikkhandho anavasesāpatti nāma. Dve āpattikkhandhā duṭṭhullāpatti nāma, pañcāpattikkhandhā aduṭṭhullāpatti nāma.

Purimanayeneva panettha vuttappakāraṁ Dhammaṁ "adhammo ayan"ti kathayantā "dhammaṁ adhammo"ti dīpenti nāma. Avinayaṁ "vinayo ayan"ti -pa- aduṭṭhullāpattiṁ "duṭṭhullāpatti ayan"ti kathayantā "aduṭṭhullāpattiṁ duṭṭhullāpattī"ti dīpenti nāma. Evaṁ "adhammaṁ dhammo"ti vā -pa- "aduṭṭhullāpattiṁ duṭṭhullāpattī"ti vā dīpetvā pakkhaṁ labhitvā catunnaṁ saṁghakammānaṁ aññataraṁ saṁghakammaṁ ekasīmāyaṁ visuṁ karontehi saṁgho bhinno nāma hoti. Tena vuttaṁ "te imehi aṭṭhārasahi vatthūhi **apakassantī**"ti-ādi.

Tattha **apakassantī**ti parisaṁ ākaḍḍhanti vijaṭenti ekamantaṁ ussārenti ca. **Avapakāsantī**ti ati viya pakāsenti[1], yathā visaṁsaṭṭhāva honti, evaṁ karonti. **Āveninti**[2] visuṁ. **Ettāvatā kho Upāli saṁgho bhinno hotī**ti evaṁ aṭṭhārasasu bhedakaravatthūsu yaṁkiñci ekampi vatthuṁ dīpetvā tena tena kāraṇena "imaṁ gaṇhatha, imaṁ rocethā"ti saññāpetvā salākaṁ gāhāpetvā visuṁ saṁghakamme kate saṁgho bhinno hoti.

1. Vipakāsantīti ati viya pakāsenti (Sī), apakassantīti ati viya ākaḍḍhanti (Yojanā)
2. Āveṇīti (Sī), āveṇikanti (Syā)

နိမန္တိတဿ ဝဿာဝါသံ ဝသိတွာ အပလောကေတွာ စာရိယပက္ကမနံ ပဝါရေတွာ စာရိယပက္ကမနံ အာဂန္တုကေဟိ သဒ္ဓိံ ပဌမံ ပဋိသန္ထာရကရဏန္တိ ဣဒံ အာစိဏ္ဏံ၊ တဿေဝ အာစိဏ္ဏဿ အကရဏံ အနာစိဏ္ဏံ နာမ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပ။ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဣဒံ ပညတ္တံ နာမ၊ တယော သတိပဋ္ဌာနာ။ပ။ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ဣဒံ အပညတ္တံ နာမ။ ဝိနယပရိယာယေန စတ္တာရော ပါရာဇိကာ။ပ။ တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဣဒံ ပညတ္တံ နာမ၊ တယော ပါရာဇိကာ။ပ။ ဧကတ္တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာတိ ဣဒံ အပညတ္တံ နာမ။

"အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ၊ အထေယျစိတ္တဿ၊ န မရဏာဓိပ္ပါယဿ၊ အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယဿ၊ န မောစနာဓိပ္ပါယဿာ"တိ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တာ အနာပတ္တိ အနာပတ္တိ နာမ၊ "ဇာနန္တဿ ထေယျစိတ္တဿာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ အာပတ္တိ အာပတ္တိ နာမ။ ပဉ္စာပတ္တိက္ခန္ဓာ လဟုကာပတ္တိ နာမ၊ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဂရုကာပတ္တိ နာမ။ ဆ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ သာဝသေသာပတ္တိ နာမ၊ ဧကော ပါရာဇိကာပတ္တိက္ခန္ဓော အနဝသေသာပတ္တိ နာမ။ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ နာမ၊ ပဉ္စာပတ္တိက္ခန္ဓာ အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ နာမ။

ပုရိမနယေနေဝ ပနေတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဓမ္မံ "အဓမ္မော အယ"န္တိ ကထယန္တာ "ဓမ္မံ အဓမ္မော"တိ ဒီပေန္တိ နာမ။ အဝိနယံ "ဝိနယော အယ"န္တိ။ပ။ အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိံ "ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ အယ"န္တိ ကထယန္တာ "အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိံ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တီ"တိ ဒီပေန္တိ နာမ။ ဧဝံ "အဓမ္မံ ဓမ္မော"တိ ဝါ။ပ။ "အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိံ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တီ"တိ ဝါ ဒီပေတွာ ပက္ခံ လဘိတွာ စတုန္နံ သံဃကမ္မာနံ အညတရံ သံဃကမ္မံ ဧကသီမာယံ ဝိသုံ ကရောန္တေဟိ သံဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "တေ ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိ **အပကဿန္တိ**"တိအာဒိ။

တတ္ထ **အပကဿန္တီ**တိ ပရိသံ အာကဍ္ဎန္တိ ဝိဇဋေန္တိ ဧကမန္တံ ဥဿာရေန္တိ စ။ **အဝပကာသန္တီ**တိ အတိ ဝိယ ပကာသေန္တိ[၁]၊ ယထာ ဝိသံသဋ္ဌာဝ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ ကရောန္တိ။ **အာဝေနိန္တိ**[၂] ဝိသုံ။ **ဧတ္တာဝတာ ခေါ ဥပါလိ သံဃော ဘိန္နော ဟောတီ**တိ ဧဝံ အဋ္ဌာရသသု ဘေဒကရဝတ္ထူသု ယံကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ ဝတ္ထုံ ဒီပေတွာ တေန တေန ကာရဏေန "ဣမံ ဂဏှထ၊ ဣမံ ရောစေထာ"တိ သညာပေတွာ သလာကံ ဂါဟာပေတွာ ဝိသုံ သံဃကမ္မေ ကတေ သံဃော ဘိန္နော ဟောတိ။

၁-ဝိပကာသန္တီတိ အတိ ဝိယ ပကာသေန္တိ (သီ)၊ အပကဿန္တီတိ အတိ ဝိယ အာကဍ္ဎန္တိ (ယောဇနာ)
၂-အာဝေဏီတိ (သီ)၊ အာဝေဏိကန္တိ (သျာ)

Parivāre pana “pañcahi Upāli ākārehi saṁgho bhijjatī”ti-ādi vuttaṁ, tassa iminā idha vuttena saṁghabhedalakkhaṇena atthato nānākaraṇaṁ natthi. Taṁ panassa nānākaraṇābhāvaṁ tattheva pakāsayissāma. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Saṁghabhedakakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ပရိဝါရေ ပန “ပဉ္စဟိ ဥပါလိ အာကာရေဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ တဿ ဣမိနာ ဣဓ ဝုတ္တေန သံဃဘေဒလက္ခဏေန အတ္ထတော နာနာကရဏံ နတ္ထိ။ တံ ပနဿ နာနာကရဏာဘာဝံ တတ္ထေဝ ပကာသယိဿာမ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

8. Vattakkhandhaka

Āgantukavattakathā

357. Vattakkhandhake **idāni ārāmaṁ pavisissāmī**ti iminā upacārasīmasamīpaṁ dasseti, tasmā upacārasīmaṁ patvā upāhanāomuñcanādi sabbaṁ kātabbaṁ. **Gahetvā**ti upāhanadaṇḍakena gahetvā. **Paṭikkamantī**ti sannipatanti. ( )[1] **vissajjetabban**ti pattharitabbaṁ. **Gocaro pucchitabbo**ti "gocaragāmo āsanne udāhu dūre, kālasseva piṇḍāya caritabbaṁ udāhu divā"ti evaṁ bhikkhācāro pucchitabbo. **Agocaro** nāma micchādiṭṭhikānaṁ vā gāmo paricchinnabhikkho vā gāmo, yattha ekassa vā dvinnaṁ vā bhikkhā diyyati, sopi pucchitabbo. **Pānīyaṁ pucchitabban**ti "kiṁ imissā pokkharaṇiyā pānīyaṁyeva pivanti, nahānādiparibhogampi karontī"ti evaṁ pānīyañceva paribhojanīyañca pucchitabbaṁ. Kesuci ṭhānesu vāḷamigā vā amanussā vā honti, tasmā "kaṁ kālaṁ pavisitabbaṁ, kaṁ kālaṁ nikkhamitabban"ti pucchitabbaṁ.

Bahi ṭhitenāti bahi nikkhamantassa ahino vā amanussassa vā maggaṁ datvā ṭhitena nilloketabbo. **Sace ussahati, sodhetabbo**ti yadi sakkoti, sabbo vihāro sodhetabbo. Asakkontena attano vasanokāso jaggitabbo. Sabbaṁ sodhetuṁ sakkontassa pana dassite vihārasodhanavatte vinicchayo Mahākhandhake vuttanayeneva veditabbo.

Āvāsikavattakathā

359. Āvāsikavatte **āsanaṁ paññapetabban**ti evamādi sabbaṁ vuḍḍhatare āgate cīvarakammaṁ vā navakammaṁ vā ṭhapetvāpi kātabbaṁ. Cetiyaṅgaṇaṁ sammajjantena sammajjaniṁ nikkhipitvā tassa vattaṁ kātuṁ ārabhitabbaṁ. Paṇḍito

1. (Upāhanāpuñchanacoḷakaṁ pucchitvā upāhanā puñchitabbāti katarasmiṁ ṭhāne upāhanāpuñchanacoḷakanti āvāsikā bhikkhū pucchitabbā) (Ka)

၈—ဝတ္တက္ခန္ဓက

အာဂန္တုကဝတ္တကထာ

၃၅၇။ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ **ဣဒါနိ အာရာမံ ပဝိသိဿာမီ**တိ ဣမိနာ ဥပစာရသီမသမီပံ ဒဿေတိ၊ တသ္မာ ဥပစာရသီမံ ပတွာ ဥပါဟနာဩမုဉ္စနာဒိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ။ **ဂဟေတွာ**တိ ဥပါဟနဒဏ္ဍကေန ဂဟေတွာ။ **ပဋိက္ကမန္တီ**တိ သန္နိပတန္တိ။ ( )[၁] **ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ** ပတ္ထရိတဗ္ဗံ။ **ဂေါစရော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော**တိ "ဂေါစရဂါမော အာသန္နေ ဥဒါဟု ဒူရေ၊ ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ ဥဒါဟု ဒိဝါ"တိ ဧဝံ ဘိက္ခာစာရော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ **အဂေါစရော** နာမ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာနံ ဝါ ဂါမော ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခော ဝါ ဂါမော၊ ယတ္ထ ဧကဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ ဘိက္ခာ ဒိယျတိ၊ သောပိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ **ပါနီယံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ** "ကိံ ဣမိဿာ ပေါက္ခရဏိယာ ပါနီယံယေဝ ပိဝန္တိ၊ နဟာနာဒိပရိဘောဂမ္ပိ ကရောန္တီ"တိ ဧဝံ ပါနီယဉ္စေဝ ပရိဘောဇနီယဉ္စ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ကေသုစိ ဌာနေသု ဝါဠမိဂါ ဝါ အမနုဿာ ဝါ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ "ကံ ကာလံ ပဝိသိတဗ္ဗံ၊ ကံ ကာလံ နိက္ခမိတဗ္ဗ"န္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။

ဗဟိ ဌိတေနာတိ ဗဟိ နိက္ခမန္တဿ အဟိနော ဝါ အမနုဿဿ ဝါ မဂ္ဂံ ဒတွာ ဌိတေန နိလ္လောကေတဗ္ဗော။ **သစေ ဥဿဟတိ၊ သောဓေတဗ္ဗော**တိ ယဒိ သက္ကောတိ၊ သဗ္ဗော ဝိဟာရော သောဓေတဗ္ဗော။ အသက္ကောန္တေန အတ္တနော ဝသနောကာသော ဇဂ္ဂိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗံ သောဓေတုံ သက္ကောန္တဿ ပန ဒဿိတေ ဝိဟာရသောဓနဝတ္တေ ဝိနိစ္ဆယော မဟာခန္ဓကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဝါသိကဝတ္တကထာ

၃၅၉။ အာဝါသိကဝတ္တေ **အာသနံ ပညပေတဗ္ဗန္တိ** ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ ဝုဍ္ဎတရေ အာဂတေ စီဝရကမ္မံ ဝါ နဝကမ္မံ ဝါ ဌပေတွာပိ ကာတဗ္ဗံ။ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇန္တေန သမ္မဇ္ဇနိံ နိက္ခိပိတွာ တဿ ဝတ္တံ ကာတုံ အာရဘိတဗ္ဗံ။ ပဏ္ဍိတော

၁-(ဥပါဟနာပုဉ္ဆနစောဠကံ ပုစ္ဆိတွာ ဥပါဟနာ ပုဉ္ဆိတဗ္ဗာတိ ကတရသ္မိံ ဌာနေ ဥပါဟနာပုဉ္ဆနစောဠကန္တိ အာဝါသိကာ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ) (က)

hi āgantuko “sammajjāhi tāva cetiyaṅgaṇan”ti vakkhati. Gilānabhesajjaṁ karontena pana sace nāti-āturo gilāno hoti, bhesajjaṁ akatvā vattameva kātabbaṁ. Mahāgilānassa pana bhesajjameva kātabbaṁ. Paṇḍito hi āgantuko “karohi tāva bhesajjan”ti vakkhati. Pānīyena pacchantena sace sakiṁ ānītaṁ pānīyaṁ sabbaṁ pivati, “puna ānemī”ti pucchi tabboyeva. Apica bījanenapi bījitabbo, bījantena sakiṁ pādapiṭṭhiyaṁ bījitvā sakiṁ majjhe sakiṁ sīse bījitabbaṁ, alaṁ hotū”ti vuttena tato mandataraṁ bījitabbaṁ. Puna “alan”ti vuttena tato mandataraṁ bījitabbaṁ. Tatiyavāraṁ vuttena bījanī ṭhapetabbā. Pādāpissā dhovitabbā, dhovitvā sace attano telaṁ atthi, tena makkhetabbā. No ce atthi, tassa santakena makkhetabbā. Upāhanāpuñchanaṁ pana attano rucivasena kātabbaṁ. Teneva hettha “sace ussahatī”ti vuttaṁ. Tasmā upāhanā apuñchantassāpi anāpatti. “Kattha mayhaṁ senāsanaṁ pāpuṇātī”ti pucchitena senāsanaṁ paññapetabbaṁ, “etaṁ tumhākaṁ senāsanaṁ pāpuṇātī”ti evaṁ ācikkhitabbanti attho. Papphoṭetvā hi pattharituṁ pana vaṭṭatiyeva.

Navakassa vatte **pānīyaṁ ācikkhitabban**ti “etaṁ pānīyaṁ gahetvā pivāhī”ti ācikkhitabbaṁ. Paribhojanīyepi eseva nayo. Sesaṁ purimasadisameva. Mahā-āvāsepi attano santikaṁ sampattassa āgantukassa vattaṁ akātuṁ na labhati.

Gamikavattakathā

360. Gamikavattesu **dārubhaṇḍan**ti Senāsanakkhandhake vuttaṁ mañcapīṭhādi. **Mattikābhaṇḍampi** rajanabhājanādi sabbaṁ tattha vuttappabhedameva. Taṁ sabbaṁ aggisālāya vā aññatarasmiṁ vā guttaṭṭhāne paṭisāmetvā gantabbaṁ. Anovassake pabbhārepi ṭhapetuṁ vaṭṭati. **Sesāsanaṁ āpucchitabban**ti ettha yaṁ pāsāṇapiṭṭhiyaṁ vā pāsāṇatthambhesu vā katasenāsanaṁ, yattha upacikā nārohanti, taṁ anāpucchantassāpi anāpatti. **Catūsu pāsāṇakesū**ti-ādi upacikānaṁ uppattiṭṭhāne paṇṇasālādisenāsane kattabbākāradassanatthaṁ vuttaṁ. **Appeva nāma aṅgānipi seseyyun**ti ayaṁ ajjhokāse ṭhapitamhi ānisaṁso. Ovassakagehe pana tiṇesu ca mattikāpiṇḍesu ca upari patantesu pañcapīṭhānaṁ aṅgānipi vinassanti.

ဟိ အာဂန္တုကော “သမ္မဇ္ဇာဟိ တာဝ စေတိယင်္ဂဏ”န္တိ ဝက္ခတိ။ ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တေန ပန သစေ နာတိအာတုရော ဂိလာနော ဟောတိ၊ ဘေသဇ္ဇံ အကတွာ ဝတ္တမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ မဟာဂိလာနဿ ပန ဘေသဇ္ဇမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ပဏ္ဍိတော ဟိ အာဂန္တုကော “ကရောဟိ တာဝ ဘေသဇ္ဇ”န္တိ ဝက္ခတိ။ ပါနီယေန ပုစ္ဆန္တေန သစေ သကိံ အာနီတံ ပါနီယံ သဗ္ဗံ ပိဝတိ၊ “ပုန အာနေမီ”တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗောယေဝ။ အပိစ ဗီဇနေနာပိ ဗီဇိတဗ္ဗော၊ ဗီဇန္တေန သကိံ ပါဒပိဋ္ဌိယံ ဗီဇိတွာ သကိံ မဇ္ဈေ သကိံ သီသေ ဗီဇိတဗ္ဗံ၊ “အလံ ဟောတူ”တိ ဝုတ္တေန တတော မန္ဒတရံ ဗီဇိတဗ္ဗံ။ ပုန “အလ”န္တိ ဝုတ္တေန တတော မန္ဒတရံ ဗီဇိတဗ္ဗံ။ တတိယဝါရံ ဝုတ္တေန ဗီဇနီ ဌပေတဗ္ဗာ။ ပါဒါပိဿ ဓောဝိတဗ္ဗာ၊ ဓောဝိတွာ သစေ အတ္တနော တေလံ အတ္ထိ၊ တေန မက္ခေတဗ္ဗာ။ နော စေ အတ္ထိ၊ တဿ သန္တကေန မက္ခေတဗ္ဗာ။ ဥပါဟနာပုဉ္ဆနံ ပန အတ္တနော ရုစိဝသေန ကာတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဟေတ္ထ “သစေ ဥဿဟတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဥပါဟနာ အပုဉ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ “ကတ္ထ မယှံ သေနာသနံ ပါပုဏာတီ”တိ ပုစ္ဆိတေန သေနာသနံ ပညပေတဗ္ဗံ၊ “ဧတံ တုမှာကံ သေနာသနံ ပါပုဏာတီ”တိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ပပ္ဖောဋေတွာ ဟိ ပတ္ထရိတုံ ပန ဝဋ္ဋတိယေဝ။

နဝကဿ ဝတ္တေ **ပါနီယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ** “ဧတံ ပါနီယံ ဂဟေတွာ ပိဝါဟီ”တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ပရိဘောဇနီယေပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ ပုရိမ-သဒိသမေဝ။ မဟာအာဝါသေပိ အတ္တနော သန္တိကံ သမ္ပတ္တဿ အာဂန္တုကဿ ဝတ္တံ အကာတုံ န လဘတိ။

ဂမိကဝတ္တကထာ

၃၆၀။ ဂမိကဝတ္တေသု **ဒါရုဘဏ္ဍန္တိ** သေနာသနက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တံ မဉ္စပီဌာဒိ။ **မတ္တိကာဘဏ္ဍမ္ပိ** ရဇနဘာဇနာဒိ သဗ္ဗံ တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပဘေဒမေဝ။ တံ သဗ္ဗံ အဂ္ဂိသာလာယ ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ပဋိသာမေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အနောဝဿကေ ပဗ္ဘာရေပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သေနာသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ ယံ ပါသာဏပိဋ္ဌိယံ ဝါ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေသု ဝါ ကတသေနာသနံ၊ ယတ္ထ ဥပစိကာ နာရောဟန္တိ၊ တံ အနာပုစ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ **စတူသု ပါသာဏကေသူတိ-**အာဒိ ဥပစိကာနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနေ ပဏ္ဏသာလာဒိသေနာသနေ ကတ္တဗ္ဗာကာရ-ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပေဝ နာမ အင်္ဂါနိပိ သေသေယျု**န္တိ အယံ အဇ္ဈောကာသေ ဌပိတမှိ အာနိသံသော။ ဩဝဿကဂေဟေ ပန တိဏေသု စ မတ္တိကာပိဏ္ဍေသု စ ဥပရိ ပတ[illegible] [illegible]ပီဌာနံ အင်္ဂါနိပိ ဝိနဿန္တိ။

Anumodanavattakathā

362. Anumodanavatthusmiṁ **iddhaṁ ahosī**ti sampannaṁ ahosi. **Catūhi pañcahī**ti saṁghattherena anumodanatthāya nisinne heṭṭhā paṭipāṭiyā catūhi nisīditabbaṁ. Anuthere nisinne mahātherena ca heṭṭhā ca tīhi nisīditabbaṁ. Pañcame nisinne upari catūhi nisīditabbaṁ. Saṁghattherena heṭṭhā daharabhikkhusmiṁ ajjhiṭṭhepi saṁghattherato paṭṭhāya catūhi nisīditabbameva. Sace pana anumodako bhikkhu “gacchatha bhante, āgametabbakiccaṁ natthī”ti vadati, gantuṁ vaṭṭati. Mahātherena “gacchāma āvuso”ti vutte “gacchathā”ti vadati, evampi vaṭṭati. “Bahigāme āgamessāmā”ti ābhogaṁ katvāpi bahigāmaṁ gantvā attano nissitake “tumhe tassa āgamanaṁ āgamethā”ti vatvāpi gantuṁ vaṭṭatiyeva. Sace pana manussā attano rucikena[1] ekena anumodanaṁ kārenti, neva tassa anumodato āpatti, na mahātherassa bhāro hoti. Upanisinnakathāyameva hi manussesu kathāpentesu mahāthero āpucchitabbo, mahātherena ca anumodanāya ajjhiṭṭhova āgametabboti idamettha lakkhaṇaṁ. **Vaccito**ti sañjātavacco, vaccapīḷitoti adhippāyo.

Bhattaggavattakathā

346. Bhattaggavatte antogāmo vā hotu vihāro vā, manussānaṁ parivisanaṭṭhānaṁ gacchantena cīvaraṁ pārupitvā kāyabandhanaṁ bandhanameva vaṭṭatīti Aṭṭhakathāsu vuttaṁ. **Na there bhikkhū anupakhajjā**ti there bhikkhū ati-allīyitvā na nisīditabbaṁ. Sace mahātherassa nisinnāsanena samakaṁ āsanaṁ hoti, bahūsu āsanesu sati ekaṁ dve āsanāni ṭhapetvā nisīditabbaṁ. Bhikkhū gaṇetvā paññattāsanesu anisīditvā mahātherena “nisīdā”ti vuttena nisīditabbaṁ. No ce mahāthero vadati, “idaṁ bhante āsanaṁ uccan”ti vattabbaṁ. Nisīdāti vutte nisīditabbaṁ. Sace pana evaṁ āpucchitepi na vadati, nisīdantassa anāpatti, mahātherasseva āpatti. Navako hi evarūpe āsane anāpucchā nisīdanto āpajjati, thero āpucchite ananujānanto. **Na saṅghāṭiṁ ottharitvā**ti na saṅghāṭiṁ avattharitvā nisīditabbaṁ.

1. Attano cittarucikena (Sī), attanā rucitena (Syā)

အနုမောဒနဝတ္တကထာ

၃၆၂။ အနုမောဒနဝတ္ထုသ္မိံ **ဣဒ္ဓံ အဟောသီ**တိ သမ္ပန္နံ အဟောသိ။ **စတူဟိ ပဉ္စဟီ**တိ သံဃတ္ထေရေန အနုမောဒနတ္ထာယ နိသိန္နေ ဟေဋ္ဌာ ပဋိပါဋိယာ စတူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ အနုထေရေ နိသိန္နေ မဟာထေရေန စ ဟေဋ္ဌာ စ တီဟိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ပဉ္စမေ နိသိန္နေ ဥပရိ စတူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သံဃတ္ထေရေန ဟေဋ္ဌာ ဒဟရဘိက္ခုသ္မိံ အဇ္ဈိဋ္ဌေပိ သံဃတ္ထေရတော ပဋ္ဌာယ စတူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗမေဝ။ သစေ ပန အနုမောဒကော ဘိက္ခု “ဂစ္ဆထ ဘန္တေ၊ အာဂမေတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီ”တိ ဝဒတိ၊ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာသေရေန “ဂစ္ဆာမ အာဝုသော”တိ ဝုတ္တေ “ဂစ္ဆထာ”တိ ဝဒတိ၊ ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “ဗဟိဂါမေ အာဂမေဿာမာ”တိ အာဘောဂံ ကတွာပိ ဗဟိဂါမံ ဂန္တွာ အတ္တနော နိဿိတကေ “တုမှေ တဿ အာဂမနံ အာဂမေထာ”တိ ဝတွာပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သစေ ပန မနုဿာ အတ္တနော ရုစိကေန[၁] ဧကေန အနုမောဒနံ ကာရေန္တိ၊ နေဝ တဿ အနုမောဒတော အာပတ္တိ၊ န မဟာထေရဿ ဘာရော ဟောတိ။ ဥပနိသိန္နကထာယမေဝ ဟိ မနုဿေသု ကထာပေန္တေသု မဟာထေရော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ မဟာထေရေန စ အနုမောဒနာယ အဇ္ဈိဋ္ဌောဝ အာဂမေတဗ္ဗောတိ ဣဒမေတ္ထ လက္ခဏံ။ **ဝစ္စိတော**တိ သဉ္ဇာတဝစ္စော၊ ဝစ္စပီဠိတောတိ အဓိပ္ပါယော။

ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာ

၃၆၄။ ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တေ အန္တောဂါမော ဝါ ဟောတု ဝိဟာရော ဝါ၊ မနုဿာနံ ပရိဝိသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တေန စီဝရံ ပါရုပိတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓနမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ **န ထေရေ ဘိက္ခူ အနုပခဇ္ဇာ**တိ ထေရေ ဘိက္ခူ အတိအလ္လီယိတွာ န နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သစေ မဟာထေရဿ နိသိန္နာသနေန သမကံ အာသနံ ဟောတိ၊ ဗဟူသု အာသနေသု သတိ ဧကံ ဒွေ အာသနာနိ ဌပေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ ပညတ္တာသနေသု အနိသီဒိတွာ မဟာထေရေန “နိသီဒါ”တိ ဝုတ္တေန နိသီဒိတဗ္ဗံ။ နော စေ မဟာထေရော ဝဒတိ၊ “ဣဒံ ဘန္တေ အာသနံ ဥစ္စ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နိသီဒါတိ ဝုတ္တေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဧဝံ အာပုစ္ဆိတေပိ န ဝဒတိ၊ နိသီဒန္တဿ အနာပတ္တိ၊ မဟာထေရဿေဝ အာပတ္တိ။ နဝကော ဟိ ဧဝရူပေ အာသနေ အနာပုစ္ဆာ နိသီဒန္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ထေရော အာပုစ္ဆိတေ အနနုဇာနန္တော။ **န သင်္ဃာဋိံ ဩတ္ထရိတွာ**တိ န သင်္ဃာဋိံ အဝတ္ထရိတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

၁-အတ္တနော စိတ္တရုစိကေန (သီ)၊ အတ္တနာ ရုစိတေန (သျာ)

Ubhohi hatthehīti pattadhovana-udakaṁ sandhāya vuttaṁ. Dakkhiṇodakaṁ pana purato ādhārake pattaṁ ṭhapetvā gahetabbaṁ. **Sādhukan**ti udakasaddaṁ akarontena.

Sūpassa okāsoti yathā sūpassa okāso hoti, evaṁ mattāya odano gaṇhitabboti attho. **Samakaṁ sampādehī**ti idaṁ na kevalaṁ sappi-ādīsuyeva, odanepi vattabbaṁ. Sappi-ādīsu pana yaṁ appaṁ hoti ekassa vā dvinnaṁ vā anurūpakaṁ, sabbesaṁ samakaṁ sampādehīti vutte manussānaṁ vihesā hoti, tasmā tādisaṁ sakiṁ vā dvikkhattuṁ vā gahetvā sesaṁ na gahetabbaṁ.

Na tāva therena bhuñjitabbanti idaṁ yaṁ paricchinnabhikkhukaṁ bhattaggaṁ, yattha manussā sabbesaṁ pāpetvā dātukāmā[1] honti, taṁ sandhāya vuttaṁ. Yaṁ pana mahābhattaggaṁ hoti, yattha ekasmiṁ padese bhuñjanti, ekasmiṁ padese udakaṁ diyyati, tattha yathāsukhaṁ bhuñjitabbaṁ.

Na tāva udakanti idaṁ hatthadhovana-udakaṁ sandhāya vuttaṁ. Antarā pipāsitena pana gale vilaggāmisena vā pānīyaṁ pivitvā hatthā na dhovitabbā. Sace manussā "dhovatha bhante pattañca hatthe cā"ti vadanti, bhikkhū vā "tumhe udakaṁ gaṇhathā"ti vadanti, vaṭṭati.

Nivattantenāti bhattaggato uṭṭhāya nivattantena saṁghena evaṁ nivattitabbanti dasseti, kathaṁ? **Navakehī**ti sabbaṁ daṭṭhabbaṁ. Sambādhesu hi gharesu mahātherānaṁ nikkhamanokāso na hoti, tasmā evaṁ vuttaṁ. Evaṁ nivattantehi pana navakehi gehadvāre ṭhatvā theresu nikkhantesu paṭipāṭiyā gantabbaṁ. Sace pana mahātherā dhure[2] nisinnā honti, navakā antogehe, therāsanato paṭṭhāya paṭipāṭiyā eva nikkhamitabbaṁ. Kāyena kāyaṁ aghaṭṭentena yathā antarena manussā gantuṁ sakkonti, evaṁ viraḷāya paṭipāṭiyā gantabbaṁ.

Piṇḍacārikavattakathā

366. Piṇḍacārikavatte **kammaṁ vā nikkhipatī**ti kappāsaṁ vā suppaṁ vā musalaṁ vā yaṁ gahetvā kammaṁ karonti, ṭhitā vā nisinnā vā honti, taṁ

1. Vanditukāmā (Syā, Ka)
2. Dūre (Sī, Syā, Ka), pure (Katthaci)

ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟီတိ ပတ္တဓောဝနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒက္ခိဏောဒကံ ပန ပုရတော အာဓာရကေ ပတ္တံ ဌပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သာဓုကန္**တိ ဥဒကသဒ္ဒံ အကရောန္တေန။

သူပဿ ဩကာသောတိ ယထာ သူပဿ ဩကာသော ဟောတိ၊ ဧဝံ မတ္တာယ ဩဒနော ဂဏှိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **သမကံ သမ္ပာဒေဟီ**တိ ဣဒံ န ကေဝလံ သပ္ပိအာဒီသုယေဝ၊ ဩဒနေပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သပ္ပိအာဒီသု ပန ယံ အပ္ပံ ဟောတိ ဧကဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ အနုရူပကံ၊ သဗ္ဗေသံ သမကံ သမ္ပာဒေဟီတိ ဝုတ္တေ မနုဿာနံ ဝိဟေသာ ဟောတိ၊ တသ္မာ တာဒိသံ သကိံ ဝါ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝါ ဂဟေတွာ သေသံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

န တာဝ ထေရေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ ယံ ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခုကံ ဘတ္တဂ္ဂံ၊ ယတ္ထ မနုဿာ သဗ္ဗေသံ ပါပေတွာ ဒါတုကာမာ[1] ဟောန္တိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန မဟာဘတ္တဂ္ဂံ ဟောတိ၊ ယတ္ထ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဘုဉ္ဇန္တိ၊ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဥဒကံ ဒိယျတိ၊ တတ္ထ ယထာသုခံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

န တာဝ ဥဒကန္တိ ဣဒံ ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အန္တရာ ပိပါသိတေန ပန ဂလေ ဝိလဂ္ဂါမိသေန ဝါ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဟတ္ထာ န ဓောဝိတဗ္ဗာ။ သစေ မနုဿာ "ဓောဝထ ဘန္တေ ပတ္တဉ္စ ဟတ္ထေ စာ"တိ ဝဒန္တိ၊ ဘိက္ခူ ဝါ "တုမှေ ဥဒကံ ဂဏှထာ"တိ ဝဒန္တိ၊ ဝဋ္ဋတိ။

နိဝတ္တန္တေနာတိ ဘတ္တဂ္ဂတော ဥဋ္ဌာယ နိဝတ္တန္တေန သံဃေန ဧဝံ နိဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ၊ ကထံ? **နဝကေဟီ**တိ သဗ္ဗံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သမ္ဗာဓေသု ဟိ ဃရေသု မဟာထေရာနံ နိက္ခမနောကာသော န ဟောတိ၊ တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ နိဝတ္တန္တေဟိ ပန နဝကေဟိ ဂေဟဒွါရေ ဌတွာ ထေရေသု နိက္ခန္တေသု ပဋိပါဋိယာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန မဟာထေရာ ဓုရေ[2] နိသိန္နာ ဟောန္တိ, နဝကာ အန္တောဂေဟေ၊ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ပဋိပါဋိယာ ဧဝ နိက္ခမိတဗ္ဗံ။ ကာယေန ကာယံ အဃဋ္ဋေန္တေန ယထာ အန္တရေန မနုဿာ ဂန္တုံ သက္ကောန္တိ၊ ဧဝံ ဝိရဠာယ ပဋိပါဋိယာ ဂန္တဗ္ဗံ။

ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာ

၃၆၆။ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တေ **ကမ္မံ ဝါ နိက္ခိပတီ**တိ ကပ္ပါသံ ဝါ သုပ္ပံ ဝါ မုသလံ ဝါ ယံ ဂဟေတွာ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ဌိတာ ဝါ နိသိန္နာ ဝါ ဟောန္တိ၊ တံ

၁-ဝန္ဒိတုကာမာ (သျာ၊ က)
၂-ဒူရေ (သီ၊ သျာ၊ က)၊ ပုရေ (ကတ္ထစိ)

nikkhipati. **Na ca bhikkhādāyikāyā**ti itthī vā hotu puriso vā, bhikkhādānasamaye mukhaṁ na ulloketabbaṁ[1].

Āraññikavattakathā

368. Āraññikavatte **senāsanā otaritabban**ti vasanaṭṭhānato nikkhamitabbaṁ.

Pattaṁ thavikāya pakkhipitvāti ettha sace bahigāme udakaṁ natthi, antogāmeyeva bhattakiccaṁ katvā, atha bahigāme atthi, bahigāme bhattakiccaṁ katvā patto dhovitvā vodako katvā thavikāya pakkhipitabbo.

Paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetabbanti sace bhājanāni nappahonti, pānīyameva paribhojanīyampi katvā upaṭṭhāpetabbaṁ. Bhājanaṁ alabhantena veḷunāḷikāyapi upaṭṭhāpetabbaṁ. Tampi alabhantassa yathā samīpe udaka-āvāṭo hoti, evaṁ kātabbaṁ. Araṇisahite sati aggiṁ akātumpi vaṭṭati. yathā ca āraññikassa, evaṁ kantārappaṭipannassāpi araṇisahitaṁ icchitabbaṁ. Gaṇavāsino pana tena vināpi vaṭṭati. Nakkhattāneva **nakkhattapadāni.**

Senāsanavattakathā

369. Senāsanavatte **dvāraṁ** nāma yasmā mahāvaḷañjaṁ, tasmā tattha āpucchanakiccaṁ natthi, sesāni pana uddesadānādīni āpucchitvāva kātabbāni. Devasikampi āpucchituṁ vaṭṭati. Athāpi "bhante āpucchitameva hotū"ti vutte vuḍḍhataro "sādhū"ti sampaṭicchati, sayameva vā "tvaṁ yathāsukhaṁ viharāhī"ti vadati, evampi vaṭṭati. Sabhāgassa vissāsenāpi vaṭṭatiyeva. **Yena vuḍḍho tena parivattitabban**ti vuḍḍhābhimukhena parivattitabbaṁ. **Bhojanasālā**dīsupi evameva paṭipajjitabbaṁ.

Jantāgharavattādikathā

371. Jantāgharavatte **paribhaṇḍan**ti bahijagati.

---

1. Oloketabbaṁ (Syā, Ka)

နိက္ခိပတိ။ **န စ ဘိက္ခာဒါယိကာယာ**တိ ဣတ္ထီ ဝါ ဟောတု ပုရိသော ဝါ၊ ဘိက္ခာဒါနသမယေ မုခံ န ဥလ္လောကေတဗ္ဗံ[1]။

အာရညိကဝတ္တကထာ

၃၆၈။ အာရညိကဝတ္တေ **သေနာသနာ ဩတရိတဗ္ဗန္တိ** ဝသနဋ္ဌာနတော နိက္ခမိတဗ္ဗံ။

ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာတိ ဧတ္ထ သစေ ဗဟိဂါမေ ဥဒကံ နတ္ထိ၊ အန္တောဂါမေယေဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ, အထ ဗဟိဂါမေ အတ္ထိ၊ ဗဟိဂါမေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပတ္တော ဓောဝိတွာ ဝေါဒကော ကတွာ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတဗ္ဗော။

ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗန္တိ သစေ ဘာဇနာနိ နပ္ပဟောန္တိ၊ ပါနီယမေဝ ပရိဘောဇနီယမ္ပိ ကတွာ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ ဘာဇနံ အလဘန္တေန ဝေဠုနာဠိကာယပိ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ တမ္ပိ အလဘန္တဿ ယထာ သမီပေ ဥဒကအာဝါဋော ဟောတိ၊ ဧဝံ ကာတဗ္ဗံ။ အရဏိသဟိတေ သတိ အဂ္ဂိံ အကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ စ အာရညိကဿ၊ ဧဝံ ကန္တာရပ္ပဋိပန္နဿာပိ အရဏိသဟိတံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဂဏဝါသိနော ပန တေန ဝိနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ နက္ခတ္တာနေဝ **နက္ခတ္တပဒါနိ**။

သေနာသနဝတ္တကထာ

၃၆၉။ သေနာသနဝတ္တေ **ဒွါရံ** နာမ ယသ္မာ မဟာဝဠဉ္ဇံ၊ တသ္မာ တတ္ထ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ သေသာနိ ပန ဥဒ္ဒေသဒါနာဒီနိ အာပုစ္ဆိတွာဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ ဒေဝသိကမ္ပိ အာပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အထာပိ "ဘန္တေ အာပုစ္ဆိတမေဝ ဟောတူ"တိ ဝုတ္တေ ဝုဍ္ဎတရော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆတိ၊ သယမေဝ ဝါ "တွံ ယထာသုခံ ဝိဟရာဟီ"တိ ဝဒတိ၊ ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ သဘာဂဿ ဝိဿာသေနာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ယေန ဝုဍ္ဎော တေန ပရိဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ** ဝုဍ္ဎာဘိမုခေန ပရိဝတ္တိတဗ္ဗံ။ **ဘောဇနသာလာ**ဒီသုပိ ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

ဇန္တာဃရဝတ္တာဒိကထာ

၃၇၁။ ဇန္တာဃရဝတ္တေ **ပရိဘဏ္ဍန္တိ** ဗဟိဇဂတိ။

၁-ဩလောကေတဗ္ဗံ (သျာ၊ က)

373. Ācamanavatthusmiṁ **sati udake**ti ettha sace udakaṁ atthi, paṭicchannaṭṭhānaṁ pana natthi, bhājanena nīharitvā ācamitabbaṁ. Bhājane asati pattena nīharitabbaṁ. Pattepi asati asantaṁ nāma hoti. “Idaṁ ativivaṭaṁ, purato aññaṁ udakaṁ bhavissatī”ti gatassa udakaṁ alabhantasseva bhikkhācāravelā hoti, kaṭṭhena vā kenaci vā puñchitvā gantabbaṁ, bhuñjitumpi anumodanampi kātuṁ vaṭṭati. **Āgatapaṭipāṭiyā**ti vaccakuṭiyaṁ passāvaṭṭhāne nhānatittheti tīsupi āgatapaṭipāṭiyeva pamāṇaṁ.

374. Vaccakuṭivatte **na dantakaṭṭhaṁ khādantenā**ti ayaṁ vaccakuṭiyāpi avaccakuṭiyāpi sabbattheva paṭikkhepo. **Na pharusena kaṭṭhenā**ti phālitakaṭṭhena vā kharena vā gaṇṭhikena vā kaṇṭakena vā susirena vā pūtinā vā na avalekhitabbaṁ. Avalekhanakaṭṭhaṁ pana aggahetvā paviṭṭhassa āpatti natthi.

Na ācamanasarāvaketi sabbasādhāraṇaṭṭhānaṁ sandhāyetaṁ vuttaṁ. Tatra hi aññe aññe āgacchanti[1], tasmā udakaṁ na sesetabbaṁ. Yaṁ pana saṁghikepi vihāre ekadese nibaddhagamanatthāya kataṁ ṭhānaṁ hoti puggalikaṭṭhānaṁ vā, tasmiṁ vaṭṭati. Virecanaṁ pivitvā punappunaṁ pavisantassāpi vaṭṭatiyeva.

Ūhatāti ūhaditā[2], bahi vaccamakkhitāti attho. **Dhovitabbā**ti udakaṁ āharitvā dhovitabbā. Udakaṁ atthi bhājanaṁ natthi, asantaṁ nāma hoti. Bhājanaṁ atthi udakaṁ natthi, etampi asantaṁ. Ubhaye pana asati asantameva, kaṭṭhena vā kenaci vā puñchitvā gantabbaṁ. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Vattakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Añño añño āgacchati (Sī), aññe āgacchanti (Ka)
2. Ūhatāti ohanitā (Syā), uhatāti uhaditā (Ka)

၃၇၃။ အာစမနဝတ္ထုသ္မိံ **သတိ ဥဒကေ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဥဒကံ အတ္ထိ၊ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ ပန နတ္ထိ၊ ဘာဇနေန နီဟရိတွာ အာစမိတဗ္ဗံ။ ဘာဇနေ အသတိ ပတ္တေန နီဟရိတဗ္ဗံ။ ပတ္တေပိ အသတိ အသန္တံ နာမ ဟောတိ။ “ဣဒံ အတိဝိဝဋံ၊ ပုရတော အညံ ဥဒကံ ဘဝိဿတီ”တိ ဂတဿ ဥဒကံ အလဘန္တဿေဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ ဟောတိ၊ ကဋ္ဌေန ဝါ ကေနစိ ဝါ ပုဉ္ဆိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ အနုမောဒနမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အာဂတပဋိပါဋိယာ**တိ ဝစ္စကုဋိယံ ပဿာဝဋ္ဌာနေ နှာနတိတ္ထေတိ တီသုပိ အာဂတပဋိပါဋိယေဝ ပမာဏံ။

၃၇၄။ ဝစ္စကုဋိဝတ္တေ **န ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒန္တေနာ**တိ အယံ ဝစ္စကုဋိယာပိ အဝစ္စကုဋိယာပိ သဗ္ဗတ္ထေဝ ပဋိက္ခေပေါ။ **န ဖရုသေန ကဋ္ဌေနာ**တိ ဖာလိတကဋ္ဌေန ဝါ ခရေန ဝါ ဂဏ္ဌိကေန ဝါ ကဏ္ဋကေန ဝါ သုသိရေန ဝါ ပူတိနာ ဝါ န အဝလေခိတဗ္ဗံ။ အဝလေခနကဋ္ဌံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ ပဝိဋ္ဌဿ အာပတ္တိ နတ္ထိ။

န အာစမနသရာဝကေတိ သဗ္ဗသာဓာရဏဋ္ဌာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တတြ ဟိ အညေ အညေ အာဂစ္ဆန္တိ[1]၊ တသ္မာ ဥဒကံ န သေသေတဗ္ဗံ။ ယံ ပန သံဃိကေပိ ဝိဟာရေ ဧကဒေသေ နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယ ကတံ ဌာနံ ဟောတိ ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနံ ဝါ၊ တသ္မိံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိရေစနံ ပိဝိတွာ ပုနပ္ပုနံ ပဝိသန္တဿာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ဦဟတာတိ ဦဟဒိတာ[2]၊ ဗဟိ ဝစ္စမက္ခိတာတိ အတ္ထော။ **ဓောဝိတဗ္ဗာ**တိ ဥဒကံ အာဟရိတွာ ဓောဝိတဗ္ဗာ။ ဥဒကံ အတ္ထိ ဘာဇနံ နတ္ထိ၊ အသန္တံ နာမ ဟောတိ။ ဘာဇနံ အတ္ထိ ဥဒကံ နတ္ထိ၊ ဧတမ္ပိ အသန္တံ။ ဥဘယေ ပန အသတိ အသန္တမေဝ၊ ကဋ္ဌေန ဝါ ကေနစိ ဝါ ပုဉ္ဆိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဝတ္တက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အညော အညော အာဂစ္ဆတိ (သီ)၊ အညေ အာဂစ္ဆန္တိ (က)
၂-ဦဟတာတိ ဩဟနိတာ (သျာ)၊ ဥဟတာတိ ဥဟဒိတာ (က)

9. Pātimokkhaṭṭhapanakkhandhaka

Pātimokkhuddesayācanakathā

383. Pātimokkhaṭṭhapanakkhandhake (**nandimukhiyā rattiyā**ti aruṇuṭṭhitakālepi hi nandimukhā viya ratti khāyati. Tenāha nandimukhiyā rattiyāti. **Antopūtin**ti attacittasantāne kilesapūtibhāvena antopūtiṁ. **Avassutan**ti kilesavassanavassena avassutaṁ. **Kasambukajātan**ti ākiṇṇadosatāya saṁkiliṭṭhajātaṁ.)[1] **Yāva bāhāgahaṇāpi nāmā**ti "aparisuddhā Ānanda parisā"ti vacanaṁ sutvāyeva hi tena pakkamitabbaṁ siyā, evaṁ apakkamitvā yāva bāhāga-aṇāpi nāma so moghapuriso āgamessati, acchariyamidanti dasseti.

384. **Na āyatakeneva papāto**ti na paṭhamameva gambhīro, anupubbena gambhīroti attho. **Ṭhitadhammo velaṁ nātivattatī**ti vīcīnaṁ osakkanakandaraṁ mariyādavelaṁ nātikkamati. **Tīraṁ vāhetī**ti tīrato[2] appeti, ussāretīti attho. **Aññāpaṭivedho**ti arahattappatti.

385. **Channamativassatī**ti[3] āpattiṁ āpajjitvā paṭicchādento aññaṁ navaṁ āpattiṁ āpajjati, idametaṁ sandhāya vuttaṁ. **Vivaṭaṁ nātivassatī**ti āpattiṁ āpajjitvā vivaranto aññaṁ nāpajjati, idametaṁ sandhāya vuttaṁ.

Pātimokkhasavanārahakathā

386. **Ṭhapitaṁ hoti pātimokkhan**ti ettha pure vā pacchā vā ṭhapitampi aṭṭhapitaṁ hoti, khette ṭhapitameva pana ṭhapitaṁ nāma hoti. Tasmā "suṇātu me bhante saṁgho, ajjuposatho pannaraso, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho uposathaṁ kareyyā"ti ettha yāva re-kāraṁ bhaṇati, tāva ṭhapetabbaṁ, idaṁ hi khettaṁ. Yya-kāre pana vutte ṭhapentena pacchā ṭhapitaṁ nama hoti. Suṇātu meti anāraddheyeva ṭhapentena pure ṭhapitaṁ hoti.

1. ( ) Natthi Sīhaḷa-potthake. 2. Tīraṁ (Syā) 3. Suchannamativassatīti (Ka)

၉-ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓက

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနကထာ

၃၈၃။ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကေ (**နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ**တိ အရုဏုဋ္ဌိတကာလေပိ ဟိ နန္ဒိမုခါ ဝိယ ရတ္တိ ခါယတိ။ တေနာဟ နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာတိ။ **အန္တောပူတိ**န္တိ အတ္တစိတ္တသန္တာနေ ကိလေသပူတိဘာဝေန အန္တောပူတိံ။ **အဝဿုတ**န္တိ ကိလေသဝဿနဝဿေန အဝဿုတံ။ **ကသမ္ဗုကဇာတ**န္တိ အာကိဏ္ဏဒေါသတာယ သံကိလိဋ္ဌဇာတံ။)[၁] **ယာဝ ဗာဟာဂဟဏာပိ နာမာ**တိ "အပရိသုဒ္ဓါ အာနန္ဒ ပရိသာ"တိ ဝစနံ သုတွာယေဝ ဟိ တေန ပက္ကမိတဗ္ဗံ သိယာ၊ ဧဝံ အပက္ကမိတွာ ယာဝ ဗာဟာဂဟဏာပိ နာမ သော မောဃပုရိသော အာဂမေဿတိ၊ အစ္ဆရိယမိဒန္တိ ဒဿေတိ။

၃၈၄။ **န အာယတကေနေဝ ပပါတော**တိ န ပဌမမေဝ ဂမ္ဘီရော၊ အနုပုဗ္ဗေန ဂမ္ဘီရောတိ အတ္ထော။ **ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတီ**တိ ဝီစီနံ ဩသက္ကနကန္ဒရံ မရိယာဒဝေလံ နာတိက္ကမတိ။ **တီရံ ဝါဟေတီ**တိ တီရတော[၂] အပ္ပေတိ၊ ဥဿာရေတီတိ အတ္ထော။ **အညာပဋိဝေဓော**တိ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ။

၃၈၅။ **ဆန္နမတိဝဿတီ**တိ[၃] အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော အညံ နဝံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိဝဋံ နာတိဝဿတီ**တိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝိဝရန္တော အညံ နာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပါတိမောက္ခသဝနာရဟကထာ

၃၈၆။ **ဌပိတံ ဟောတိ ပါတိမောက္ခ**န္တိ ဧတ္ထ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ ဌပိတမ္ပိ အဋ္ဌပိတံ ဟောတိ၊ ခေတ္တေ ဌပိတမေဝ ပန ဌပိတံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဥပေါသထံ ကရေယျာ"တိ ဧတ္ထ ယာဝ ရေ-ကာရံ ဘဏတိ၊ တာဝ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ဣဒံ ဟိ ခေတ္တံ။ ယျ-ကာရေ ပန ဝုတ္တေ ဌပေန္တေန ပစ္ဆာ ဌပိတံ နာမ ဟောတိ။ သုဏာတု မေတိ အနာရဒ္ဓေယေဝ ဌပေန္တေန ပုရေ ဌပိတံ ဟောတိ။

၁-( ) နတ္ထိ သီဟဠပေါတ္ထကေ ၂-တီရံ (သျာ) ၃-သုဆန္နမတိဝဿတီတိ (က)

Dhammikādhammikapātimokkhaṭṭhapanakathā

387. **Amūlikāya sīlavipattiyā pātimokkhaṁ ṭhapeti akatāyā**ti tena puggalena sā vipatti katā vā hotu akatā vā, pātimokkhaṭṭhapanakassa saññā-amūlikavasena amūlikā hoti. **Katākatāyā**ti katañca akatañca ubhayaṁ gahetvā vuttaṁ.

Dhammikaṁ sāmaggiṁ na upetīti kammaṁ kopetukāmatāya saṁghassa kamme karīyamāne neva āgacchati, na chandaṁ deti, sammukhībhūtova paṭikkosati, tena dukkaṭaṁ āpajjati. Iccassāpi sāpattikasseva pātimokkhaṁ ṭhapitaṁ hoti. **Paccādiyatī**ti puna kātabbaṁ kammanti paccādiyati, tena ukkoṭanakena pācittiyaṁ āpajjati. Iccassāpi sāpattikasseva pātimokkhaṁ ṭhapitaṁ hoti.

Dhammikapātimokkhaṭṭhapanakathā

388. **Yehi ākārehi yehi liṅgehi yehi nimittehī**ti ettha maggena maggapaṭipādanādīsu ākārādisaññā veditabbā. **Tena diṭṭhena tena sutena tāya parisaṅkāyā**ti ettha diṭṭhañca sutañca Pāḷiyaṁ āgatameva. Sace pana tehi diṭṭhasutehi parisaṅkaṁ uppādeyya, taṁ sandhāya vuttaṁ "tāya parisaṅkāyā"ti.

Attādāna-aṅgakathā

398. **Attādānaṁ ādātukāmenā**ti ettha sāsanaṁ sodhetukāmo bhikkhu yaṁ adhikaraṇaṁ attanā ādiyati, taṁ attādānanti vuccati. **Akālo imaṁ attādānaṁ ādātun**ti ettha rājabhayaṁ corabhayaṁ dubbhikkhabhayaṁ vassārattoti ayaṁ akālo, viparīto kālo.

Abhūtaṁ idaṁ attādānanti asantamidaṁ, mayā adhammo vā dhammoti, dhammo vā adhammoti, avinayo vā vinayoti, vinayo vā avinayoti, dussīlo vā puggalo sīlavāti, sīlavā vā dussīloti gahitoti attho. Vipariyāyena bhūtaṁ veditabbaṁ. **Anatthasaṁhitaṁ idaṁ attādānan**ti

ဓမ္မိကာဓမ္မိကပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကထာ

၃၈၇။ **အမူလိကာယ သီလဝိပတ္တိယာ ပါတိမောက္ခံ ဌပေတိ အကတာယာ**တိ တေန ပုဂ္ဂလေန သာ ဝိပတ္တိ ကတာ ဝါ ဟောတု အကတာ ဝါ၊ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကဿ သညာအမူလိကဝသေန အမူလိကာ ဟောတိ။ **ကတာကတာယာ**တိ ကတဉ္စ အကတဉ္စ ဥဘယံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။

ဓမ္မိကံ သာမဂ္ဂိံ န ဥပေတီတိ ကမ္မံ ကောပေတုကာမတာယ သံဃဿ ကမ္မေ ကရီယမာနေ နေဝ အာဂစ္ဆတိ၊ န ဆန္ဒံ ဒေတိ၊ သမ္မုခီဘူတောဝ ပဋိက္ကောသတိ၊ တေန ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣစ္စဿာပိ သာပတ္တိကဿေဝ ပါတိမောက္ခံ ဌပိတံ ဟောတိ။ **ပစ္စာဒိယတီ**တိ ပုန ကာတဗ္ဗံ ကမ္မန္တိ ပစ္စာဒိယတိ၊ တေန ဥက္ကောဋနကေန ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣစ္စဿာပိ သာပတ္တိကဿေဝ ပါတိမောက္ခံ ဌပိတံ ဟောတိ။

ဓမ္မိကပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကထာ

၃၈၈။ **ယေဟိ အာကာရေဟိ ယေဟိ လိင်္ဂေဟိ ယေဟိ နိမိတ္တေဟီ**တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပဋိပါဒနာဒီသု အာကာရာဒိသညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တေန ဒိဋ္ဌေန တေန သုတေန တာယ ပရိသင်္ကာယာ**တိ ဧတ္ထ ဒိဋ္ဌဉ္စ သုတဉ္စ ပါဠိယံ အာဂတမေဝ။ သစေ ပန တေဟိ ဒိဋ္ဌသုတေဟိ ပရိသင်္ကံ ဥပ္ပါဒေယျ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "တာယ ပရိသင်္ကာယာ"တိ။

အတ္တာဒါနအင်္ဂကထာ

၃၉၈။ **အတ္တာဒါနံ အာဒါတုကာမေနာ**တိ ဧတ္ထ သာသနံ သောဓေတုကာမော ဘိက္ခု ယံ အဓိကရဏံ အတ္တနာ အာဒိယတိ၊ တံ အတ္တာဒါနန္တိ ဝုစ္စတိ။ **အကာလော ဣမံ အတ္တာဒါနံ အာဒါတု**န္တိ ဧတ္ထ ရာဇဘယံ စောရဘယံ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယံ ဝဿာရတ္တောတိ အယံ အကာလော၊ ဝိပရီတော ကာလော။

အဘူတံ ဣဒံ အတ္တာဒါနန္တိ အသန္တမိဒံ၊ မယာ အဓမ္မော ဝါ ဓမ္မောတိ, ဓမ္မော ဝါ အဓမ္မောတိ, အဝိနယော ဝါ ဝိနယောတိ, ဝိနယော ဝါ အဝိနယောတိ, ဒုဿီလော ဝါ ပုဂ္ဂလော သီလဝါတိ, သီလဝါ ဝါ ဒုဿီလောတိ ဂဟိတောတိ အတ္ထော။ ဝိပရိယာယေန ဘူတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနတ္ထသံဟိတံ ဣဒံ အတ္တာဒါန**န္တိ

ettha yaṁ jīvitantarāyāya vā brahmacariyantarāyāya vā saṁvattati, idaṁ anatthasaṁhitaṁ, viparītaṁ atthasaṁhitaṁ nāma.

Na labhissāmi sandiṭṭhe sambhatte bhikkhūti appekadā hi rājabhayādīsu evarūpā attano pakkhassa upatthambhakā bhikkhū laddhuṁ na sakkā honti, taṁ sandhāya vuttaṁ “na labhissāmī”ti. Appekadā pana khemasubhikkhādīsu laddhuṁ sakkā honti, taṁ sandhāya “labhissāmī”ti vuttaṁ.

Bhavissati saṁghassa tatonidānaṁ bhaṇḍananti kosambakānaṁ viya bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo ca bhavissatīti. **Pacchāpi avippaṭisārakaraṁ bhavissatī**ti subhaddaṁ vuḍḍhapabbajitaṁ niggahetvā pañcasatikasaṅgītiṁ karontassa Mahākassapattherasseva, dasavatthuke adhikaraṇe dasabhikkhusahassāni niggahetvā sattasatikasaṅgītiṁ karontassa āyasmato Yasasseva, saṭṭhibhikkhusahassāni niggahetvā sahassikasaṅgītiṁ karontassa Moggaliputtatissattherasseva ca pacchā samanussaraṇakaraṇaṁ hoti, sāsanassa ca vigatupakkilesacandimasūriyassasirikatāya saṁvattati.

Codakenapaccavekkhitabbadhammakathā

399. **Acchiddena appaṭimaṁsenā**ti-ādīsu yena gahaṭṭhapabbajitesu yo koci pahaṭo vā hoti, gihīnaṁ gaṇḍaphālanādīni vejjakammāni vā katāni, tassa kāyasamācāro upacikāhi khāyitatālapaṇṇamiva chiddo ca, paṭimāsituṁ yattha katthaci gahetvā ākaḍḍhituṁ sakkuṇeyyatāya sappaṭimaṁso ca hoti. Viparīto acchiddo appaṭimaṁsoti veditabboti. Vacīsamācāro pana musāvāda-omasavādapesuñña-amūlakānuddhaṁsanādīhi chiddo ca sappaṭimaṁso ca hoti, viparīto acchiddo appaṭimaṁso.

Mettaṁ nu kho me cittanti palibodhe chinditvā kammaṭṭhānabhāvanānuyogena adhigataṁ mettacittaṁ. **Anāghātan**ti āghātavirahitaṁ, vikkhambhanavasena vihatāghātanti attho. **Idaṁ panāvuso kattha vuttaṁ Bhagavatā**ti idaṁ sikkhāpadaṁ katarasmiṁ nagare vuttanti attho.

ဧတ္ထ ယံ ဇီဝိတန္တရာယာယ ဝါ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယာယ ဝါ သံဝတ္တတိ၊ ဣဒံ အနတ္ထသံဟိတံ၊ ဝိပရီတံ အတ္ထသံဟိတံ နာမ။

န လဘိဿာမိ သန္ဒိဋ္ဌေ သမ္ဘတ္တေ ဘိက္ခူတိ အပ္ပေကဒါ ဟိ ရာဇဘယာဒီသု ဧဝရူပါ အတ္တနော ပက္ခဿ ဥပတ္ထမ္ဘကာ ဘိက္ခူ လဒ္ဓုံ န သက္ကာ ဟောန္တိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “န လဘိဿာမီ”တိ။ အပ္ပေကဒါ ပန ခေမသုဘိက္ခာဒီသု လဒ္ဓုံ သက္ကာ ဟောန္တိ၊ တံ သန္ဓာယ “လဘိဿာမီ”တိ ဝုတ္တံ။

ဘဝိဿတိ သံဃဿ တတောနိဒါနံ ဘဏ္ဍနန္တိ ကောသမ္ဗကာနံ ဝိယ ဘဏ္ဍနံ ကလဟော ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါ သံဃဘေဒေါ စ ဘဝိဿတီတိ။ **ပစ္ဆာပိ အဝိပ္ပဋိသာရကရံ ဘဝိဿတီ**တိ သုဘဒ္ဒံ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ ပဉ္စသတိကသင်္ဂီတိံ ကရောန္တဿ မဟာကဿပတ္ထေရဿေဝ, ဒသဝတ္ထုကေ အဓိကရဏေ ဒသဘိက္ခုသဟဿာနိ နိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တသတိကသင်္ဂီတိံ ကရောန္တဿ အာယသ္မတော ယသဿေဝ, သဋ္ဌိဘိက္ခုသဟဿာနိ နိဂ္ဂဟေတွာ သဟဿိကသင်္ဂီတိံ ကရောန္တဿ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဿေဝ စ ပစ္ဆာ သမနုဿရဏကရဏံ ဟောတိ၊ သာသနဿ စ ဝိဂတုပက္ကိလေသစန္ဒိမသူရိယဿသိရိကတာယ သံဝတ္တတိ။

စောဒကေနပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗဓမ္မကထာ

၃၉၉။ **အစ္ဆိဒ္ဒေန အပ္ပဋိမံသေနာ**တိအာဒီသု ယေန ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတေသု ယော ကောစိ ပဟဋော ဝါ ဟောတိ၊ ဂိဟီနံ ဂဏ္ဍဖာလနာဒီနိ ဝေဇ္ဇကမ္မာနိ ဝါ ကတာနိ၊ တဿ ကာယသမာစာရော ဥပစိကာဟိ ခါယိတတာလပဏ္ဏမိဝ ဆိဒ္ဒေါ စ, ပဋိမာသိတုံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတုံ သက္ကုဏေယျတာယ သပ္ပဋိမံသော စ ဟောတိ။ ဝိပရီတော အစ္ဆိဒ္ဒေါ အပ္ပဋိမံသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ ဝစီသမာစာရော ပန မုသာဝါဒဩမသဝါဒပေသုညအမူလကာနုဒ္ဓံသနာဒီဟိ ဆိဒ္ဒေါ စ သပ္ပဋိမံသော စ ဟောတိ၊ ဝိပရီတော အစ္ဆိဒ္ဒေါ အပ္ပဋိမံသော။

မေတ္တံ နု ခေါ မေ စိတ္တန္တိ ပလိဗောဓေ ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနုယောဂေန အဓိဂတံ မေတ္တစိတ္တံ။ **အနာဃာတန္တိ** အာဃာတဝိရဟိတံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ဝိဟတာဃာတန္တိ အတ္ထော။ **ဣဒံ ပနာဝုသော ကတ္ထ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ**တိ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ကတရသ္မိံ နဂရေ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။

Codakena-upaṭṭhāpetabbakathā

400. **Kālena vakkhāmī**ti-ādīsu eko ekaṁ okāsaṁ kāretvā codento **kālena vadati** nāma. Saṁghamajjhagaṇamajjhasalākaggayāgu-aggavitakkamāḷa-kabhikkhācāramagga-āsanasālādīsu upaṭṭhākehi parivāritakkhaṇe vā codento **akālena vadati** nāma. Tacchena vadanto **bhūtena vadati** nāma, "ambho mahallaka parisāvacara paṁsukūlikadhammakathikapatirūpaṁ tava idan"ti vadanto **pharusena vadati** nāma. Kāraṇanissitaṁ pana katvā "bhante mahallakattha, parisāvacarā paṁsukūlikā dhammakathikattha, patirūpaṁ tumhākaṁ idan"ti vadanto **saṇhena vadati** nāma. Kāraṇanissitaṁ katvā vadanto **atthasaṁhitena vadati** nāma, **mettacitto vakkhāmi no dosantaro**ti mettacittaṁ upaṭṭhapetvā vakkhāmi, na duṭṭhacitto hutvā.

Codakacuditakapaṭisaṁyuttakathā

401. **Ajjhattaṁ manasikaritvā**ti attano citte uppādetvā. **Kāruññatā**ti karuṇābhāvo. Iminā karuṇañca karuṇāpubbabhāgañca dasseti. **Hitesitā**ti hitagavesanatā. **Anukampitā**ti[1] tena hitena saṁyojanatā. Dvīhipi mettañca mettāpubbabhāgañca dasseti. **Āpattivuṭṭhānatā**ti āpattito vuṭṭhāpetvā suddhante patiṭṭhāpanā. Vatthuṁ codetvā sāretvā paṭiññaṁ āropetvā yathāpaṭiññāya kammakaraṇaṁ **vinayapurekkhāratā** nāma. **Ime pañca dhamme**ti ye ete kāruññatāti-ādinā nayena vuttā, ime pañca dhamme ajjhattaṁ manasi karitvā paro codetabboti.

Sacce ca akuppe cāti vacīsacce ca akuppanatāya ca. Cuditakena hi saccañca vattabbaṁ, kopo ca na kātabbo, neva attanā kujjhitabbo, na paro ghaṭṭetabboti attho. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Pātimokkhaṭṭhapanakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Anukampatāti (Ka)

စောဒကေနဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗကထာ

၄၀၀။ **ကာလေန ဝက္ခာမီ**တိအာဒီသု ဧကော ဧကံ ဩကာသံ ကာရေတွာ စောဒေန္တော **ကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ သံဃမဇ္ဈဂဏမဇ္ဈသလာကဂ္ဂယာဂုအဂ္ဂဝိတက္ကမာဠကဘိက္ခာစာရမဂ္ဂအာသနသာလာဒီသု ဥပဋ္ဌာကေဟိ ပရိဝါရိတက္ခဏေ ဝါ စောဒေန္တော **အကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ တစ္ဆေန ဝဒန္တော **ဘူတေန ဝဒတိ** နာမ၊ "အမ္ဘော မဟလ္လက ပရိသာဝစရ ပံသုကူလိကဓမ္မကထိကပတိရူပံ တဝ ဣဒ"န္တိ ဝဒန္တော **ဖရုသေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ပန ကတွာ "ဘန္တေ မဟလ္လကတ္ထ၊ ပရိသာဝစရာ ပံသုကူလိကာ ဓမ္မကထိကတ္ထ၊ ပတိရူပံ တုမှာကံ ဣဒ"န္တိ ဝဒန္တော **သဏှေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ကတွာ ဝဒန္တော **အတ္ထသံဟိတေန ဝဒတိ** နာမ၊ **မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ နော ဒေါသန္တရော**တိ မေတ္တစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဝက္ခာမိ၊ န ဒုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ။

စောဒကစုဒိတကပဋိသံယုတ္တကထာ

၄၀၁။ **အဇ္ဈတ္တံ မနသိကရိတွာ**တိ အတ္တနော စိတ္တေ ဥပ္ပါဒေတွာ။ **ကာရုညတာ**တိ ကရုဏာဘာဝေါ။ ဣမိနာ ကရုဏဉ္စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂဉ္စ ဒဿေတိ။ **ဟိတေသိတာ**တိ ဟိတဂဝေသနတာ။ **အနုကမ္ပိတာ**တိ[1] တေန ဟိတေန သံယောဇနတာ။ ဒွီဟိပိ မေတ္တဉ္စ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂဉ္စ ဒဿေတိ။ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ**တိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပနာ။ ဝတ္ထုံ စောဒေတွာ သာရေတွာ ပဋိညံ အာရောပေတွာ ယထာပဋိညာယ ကမ္မကရဏံ **ဝိနယပုရေက္ခာရတာ** နာမ။ **ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ**တိ ယေ ဧတေ ကာရုညတာတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ၊ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ မနသိ ကရိတွာ ပရော စောဒေတဗ္ဗောတိ။

သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စာတိ ဝစီသစ္စေ စ အကုပ္ပနတာယ စ။ စုဒိတကေန ဟိ သစ္စဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ကောပေါ စ န ကာတဗ္ဗော၊ နေဝ အတ္တနာ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗော၊ န ပရော ဃဋ္ဋေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အနုကမ္ပတာတိ (က)

10. Bhikkhunikkhandhaka

Mahāpajāpatigotamīvatthukatā

402. Bhikkhunikkhandhake **alaṁ Gotami mā te ruccī**ti kasmā paṭikkhipati, nanu sabbesampi Buddhānaṁ catasso parisā hontīti. Kāmaṁ honti, kilamitvā pana anekakkhattuṁ yācitena[1] anuññātaṁ pabbajjaṁ "dukkhena laddhā ayaṁ amhehī"ti sammā paripālessantīti bhaddakaṁ[2] katvā anujānitukāmo paṭikkhipati. **Aṭṭhagarudhammakathā** Mahāvibhaṅgeyeva kathitā.

403. **Kumbhathenakehī**ti kumbhe dīpaṁ jāletvā tena ālokena paragharena bhaṇḍaṁ vicinitvā thenakacorehi.

Setaṭṭikā[3] nāma rogajātīti eko pāṇako nāḷimajjhagataṁ kaṇḍaṁ vijjhati, yena viddhattā nikkhantampi sālisīsaṁ khīraṁ gahetuṁ na sakkoti.

Mañjiṭṭhikā[4] nāma rogajātīti ucchūnaṁ antorattabhāgo. **Mahato taḷākassa paṭikacceva āḷin**ti iminā pana etamatthaṁ dasseti—yathā mahato taḷākassa āḷiyā abaddhāyapi kiñci udakaṁ tiṭṭheyya, paṭhamameva baddhāya pana yaṁ abaddhapaccayā na tiṭṭheyya, tampi tiṭṭheyya, evameva ye ime anuppanne vatthusmiṁ paṭikacceva avītikkamanatthāya garudhammā paññattā, tesu apaññattesupi mātugāmassa pabbajitattā pañceva vassasatāni saddhammo tiṭṭheyya. Paṭikacceva paññattatttā pana aparānipi pañcavassasatāni ṭhassatīti evaṁ paṭhamaṁ vuttaṁ vassasahassameva ṭhassatīti. **Vassasahassan**ti cetaṁ paṭisambhidāpabhedappattakhīṇāsavavaseneva vuttaṁ, kato pana uttaripi sukkhavipassakakhīṇāsavavasena vasasahassaṁ, anāgāmivasena vassasahassaṁ, sakadāgāmivasena vassasahassaṁ, sotāpannavasena vassasahassanti evaṁ pañcavassasahassāni paṭivedhasaddhammo ṭhassati. Pariyattidhammopi tāniyeva, na hi pariyattiyā asati

1. Yācite (Sī), yācito (Ka)
2. Garuṁ (Sī), garukaṁ (Syā)
3. Setaṭṭhikā (Sī, Syā, Ka)
4. Mañjaṭṭhikā (Ka), mañjeṭṭhikā (Sī, Syā)

၁၀—ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓက

မဟာပဇာပတိဂေါတမီဝတ္ထုကထာ

၄၀၂။ ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကေ **အလံ ဂေါတမိ မာ တေ ရုစ္စီ**တိ ကသ္မာ ပဋိက္ခိပတိ၊ နနု သဗ္ဗေသမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ စတဿော ပရိသာ ဟောန္တီတိ။ ကာမံ ဟောန္တိ၊ ကိလမိတွာ ပန အနေကက္ခတ္တုံ ယာစိတေန[1] အနုညာတံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ "ဒုက္ခေန လဒ္ဓါ အယံ အမှေဟီ"တိ သမ္မာ ပရိပါလေဿန္တီတိ ဘဒ္ဒကံ[2] ကတွာ အနုဇာနိတုကာမော ပဋိက္ခိပတိ။ **အဋ္ဌဂရုဓမ္မကထာ** မဟာဝိဘင်္ဂေယေဝ ကထိတာ။

၄၀၃။ **ကုမ္ဘထေနကေဟီ**တိ ကုမ္ဘေ ဒီပံ ဇာလေတွာ တေန အာလောကေန ပရဃရေ ဘဏ္ဍံ ဝိစိနိတွာ ထေနကစောရေဟိ။

သေတဋ္ဋိကာ[3] နာမ ရောဂဇာတီတိ ဧကော ပါဏကော နာဠိမဇ္ဈဂတံ ကဏ္ဍံ ဝိဇ္ဈတိ၊ ယေန ဝိဒ္ဓတ္တာ နိက္ခန္တမ္ပိ သာလိသီသံ ခီရံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။

မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ[4] နာမ ရောဂဇာတီတိ ဥစ္ဆူနံ အန္တောရတ္တဘာဝေါ။ **မဟတော တဠာကဿ ပဋိကစ္စေဝ အာဠိ**န္တိ ဣမိနာ ပန ဧတမတ္ထံ ဒဿေတိ—ယထာ မဟတော တဠာကဿ အာဠိယာ အဗဒ္ဓါယပိ ကိဉ္စိ ဥဒကံ တိဋ္ဌေယျ၊ ပဌမမေဝ ဗဒ္ဓါယ ပန ယံ အဗဒ္ဓပစ္စယာ န တိဋ္ဌေယျ၊ တမ္ပိ တိဋ္ဌေယျ၊ ဧဝမေဝ ယေ ဣမေ အနုပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ ပဋိကစ္စေဝ အဝီတိက္ကမနတ္ထာယ ဂရုဓမ္မာ ပညတ္တာ၊ တေသု အပညတ္တေသုပိ မာတုဂါမဿ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ပဉ္စေဝ ဝဿသတာနိ သဒ္ဓမ္မော တိဋ္ဌေယျ။ ပဋိကစ္စေဝ ပညတ္တတ္တာ ပန အပရာနိပိ ပဉ္စဝဿသတာနိ ဌဿတီတိ ဧဝံ ပဌမံ ဝုတ္တံ ဝဿသဟဿမေဝ ဌဿတီတိ။ **ဝဿသဟဿ**န္တိ စေတံ ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒပ္ပတ္တခီဏာသဝဝသေနေဝ ဝုတ္တံ၊ တတော ပန ဥတ္တရိပိ သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဝသေန ဝဿသဟဿံ, အနာဂါမိဝသေန ဝဿသဟဿံ, သကဒါဂါမိဝသေန ဝဿသဟဿံ, သောတာပန္နဝသေန ဝဿသဟဿန္တိ ဧဝံ ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မော ဌဿတိ။ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ တာနိယေဝ၊ န ဟိ ပရိယတ္တိယာ အသတိ

၁-ယာစိတေ (သီ)၊ ယာစိတော (က)
၂-ဂရုံ (သီ)၊ ဂရုကံ (သျာ)
၃-သေတဋ္ဌိကာ (သီ၊ သျာ၊ က)
၄-မဉ္ဇဋ္ဌိကာ (က)၊ မဉ္ဇေဋ္ဌိကာ (သီ၊ သျာ)

paṭivedho atthi, nāpi pariyattiyā sati paṭivedho na hoti. Liṅgaṁ pana pariyattiyā[1] antarahitāyapi ciraṁ pavattissatīti.

Bhikkhunī-upasampadānujānanakathā

404. **Anujānāmi bhikkhave bhikkhūhi bhikkhuniyo upasampādetun**ti imāya anupaññattiyā bhikkhū pañcasatā sākiyāniyo Mahāpajāpatiyā saddhivihāriniyo katvā upasampādesuṁ, iti tā sabbāpi ekato-upasampannā nāma ahesuṁ. Ye kho tvaṁ Gotamīti iminā ovādena Gotamī arahattaṁ pattā.

409. **Kammaṁ na karīyatī**ti tajjanīyādi sattavidhampi kammaṁ na karīyati. **Khamāpentī**ti na puna evaṁ karissāmīti khamāpenti.

410. **Anujānāmi bhikkhave bhikkhūhi bhikkhunīnaṁ kammaṁ ropetvā niyyādetun**ti ettha tajjanīyādīsu idaṁ nāma kammaṁ etissā kātabbanti evaṁ ropetvā "taṁ dāni tumheva karothā"ti niyyādetabbaṁ. Sace pana aññasmiṁ ropite aññaṁ karonti, "tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karotī"ti ettha vuttanayena kāretabbataṁ āpajjati.

411. **Kaddamodakenā**ti ettha na kevalaṁ kaddamodakena, vippasanna-udakarajanakaddamādīsupi yena kenaci osiñcantassa dukkaṭameva. **Avandiyo so bhikkhave bhikkhu bhikkhunisaṁghena kātabbo**ti bhikkhunupassaye sannipatitvā "asuko nāma ayyo bhikkhunīnaṁ apasādanīyaṁ dasseti, etassa ayyassa avandiyakaraṇaṁ ruccatī"ti evaṁ tikkhattuṁ sāvetabbaṁ, ettāvatā avandiyo kato hoti. Tato paṭṭhāya yathā sāmaṇere disvā na vandanti, evameva disvāpi na vanditabbo. Tena bhikkhunā sammā vattantena bhikkhunupassayaṁ agantvā vihāreyeva saṁghaṁ vā gaṇaṁ vā ekapuggalaṁ vā upasaṅkamitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā "bhikkhunisaṁgho mayhaṁ khamatū"ti khamāpetabbaṁ. Tena bhikkhunā bhikkhunīnaṁ santikaṁ āgantvā "eso bhikkhu tumhe khamāpetī"ti vattabbaṁ. Tato paṭṭhāya so vanditabbo. Ayamettha saṅkhepo, vitthāraṁ pana Kammavibhaṅge vakkhāma.

---

1. Paṭipattiyā (Sī)

ပဋိဝေဓော အတ္ထိ၊ နာပိ ပရိယတ္တိယာ သတိ ပဋိဝေဓော န ဟောတိ။ လိင်္ဂံ ပန ပရိယတ္တိယာ[၁] အန္တရဟိတာယပိ စိရံ ပဝတ္တိဿတီတိ။

ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပဒါနုဇာနနကထာ

၄၀၄။ **အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနိယော ဥပသမ္ပာဒေတုန္တိ** ဣမာယ အနုပညတ္တိယာ ဘိက္ခူ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော မဟာပဇာ- ပတိယာ သဒ္ဓိဝိဟာရိနိယော ကတွာ ဥပသမ္ပာဒေသုံ၊ ဣတိ တာ သဗ္ဗာပိ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ နာမ အဟေသုံ။ ယေ ခေါ တွံ ဂေါတမီတိ ဣမိနာ ဩဝါဒေန ဂေါတမီ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။

၄၀၉။ **ကမ္မံ န ကရီယတီ**တိ တဇ္ဇနီယာဒိ သတ္တဝိဓမ္ပိ ကမ္မံ န ကရီယတိ။ **ခမာပေန္တီ**တိ န ပုန ဧဝံ ကရိဿာမီတိ ခမာပေန္တိ။

၄၁၀။ **အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီနံ ကမ္မံ ရောပေတွာ နိယျာဒေတုန္တိ** ဧတ္ထ တဇ္ဇနီယာဒီသု ဣဒံ နာမ ကမ္မံ ဧတိဿာ ကာတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ရောပေတွာ "တံ ဒါနိ တုမှေဝ ကရောထာ"တိ နိယျာဒေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန အညသ္မိံ ရောပိတေ အညံ ကရောန္တိ၊ "တဇ္ဇနီယကမ္မာရဟဿ နိယဿကမ္မံ ကရောတီ"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေန ကာရေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇန္တိ။

၄၁၁။ **ကဒ္ဒမောဒကေနာ**တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ ကဒ္ဒမောဒကေန၊ ဝိပ္ပသန္န- ဥဒကရဇနကဒ္ဒမာဒီသုပိ ယေန ကေနစိ ဩသိဉ္စန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။ **အဝန္ဒိယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိသံဃေန ကာတဗ္ဗော**တိ ဘိက္ခုနုပဿယေ သန္နိပတိတွာ "အသုကော နာမ အယျော ဘိက္ခုနီနံ အပသာဒနီယံ ဒဿေတိ၊ ဧတဿ အယျဿ အဝန္ဒိယကရဏံ ရုစ္စတီ"တိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတဗ္ဗံ၊ ဧတ္တာဝတာ အဝန္ဒိယော ကတော ဟောတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယထာ သာမဏေရေ ဒိသွာ န ဝန္ဒန္တိ၊ ဧဝမေဝ ဒိသွာပိ န ဝန္ဒိတဗ္ဗော။ တေန ဘိက္ခုနာ သမ္မာ ဝတ္တန္တေန ဘိက္ခုနုပဿယံ အဂန္တွာ ဝိဟာရေယေဝ သံဃံ ဝါ ဂဏံ ဝါ ဧကပုဂ္ဂလံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ "ဘိက္ခုနိသံဃော မယှံ ခမတူ"တိ ခမာပေတဗ္ဗံ။ တေန ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကံ အာဂန္တွာ "ဧသော ဘိက္ခု တုမှေ ခမာပေတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော ဝန္ဒိတဗ္ဗော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရံ ပန ကမ္မဝိဘင်္ဂေ ဝက္ခာမ။

၁-ပဋိပတ္တိယာ (သီ)

Obhāsentīti asaddhammena obhāsenti. **Bhikkhunīhi saddhiṁ sampayojentī**ti bhikkhunīhi saddhiṁ purise asaddhammena sampayojenti. Avandiyakaraṇaṁ vuttanayameva. **Āvaraṇa**nti vihārappavesane nivāraṇaṁ. **Ovādaṁ ṭhapetu**nti ettha na bhikkhunupassayaṁ gantvā ṭhapetabbo, ovādatthāya pana āgatā bhikkhuniyo vattabbā "asukā nāma bhikkhunī sāpattikā, tassā ovādaṁ ṭhapemi, mā tāya saddhiṁ uposathaṁ karitthā"ti. Kāyavivaraṇādīsupi daṇḍakammaṁ vuttanayameva.

413. **Na bhikkhave bhikkhuniyā ovādo na gantabbo**ti-ādi Bhikkhunivibhaṅgavaṇṇanāyaṁ vuttameva.

416. **Phāsukā namentī**ti gihidārikāyo viya ghanapaṭṭakena kāyabandhanena phāsukā namanatthāya bandhanti. **Ekapariyākata**nti ekavāraṁ parikkhipanakaṁ.

Vilīvena paṭṭenāti saṇhehi veḷuvilīvehi katapaṭṭena. **Dussapaṭṭenā**ti setavatthapaṭṭena. **Dussaveṇiyā**ti dussena kataveṇiyā. **Dussavaṭṭiyā**ti dussena katavaṭṭiyā. **Coḷapaṭṭā**dīsu coḷakāsāvaṁ coḷanti veditabbaṁ.

Aṭṭhillenāti gojaṅghaṭṭhikena. **Jaghana**nti kaṭippadeso vuccati. **Hatthaṁ koṭṭāpentī**ti aggabāhaṁ koṭṭāpetvā morapattādīhi cittālaṅkāraṁ karoti. **Hatthakoccha**nti piṭṭhihatthaṁ. **Pāda**nti jaṅghaṁ. **Pādakoccha**nti piṭṭhipādaṁ.

417. **Mukhalimpanādīni** vuttanayāneva. **Avaṅgaṁ karontī**ti akkhī añjantiyo avaṅgadese adhomukhaṁ lekhaṁ karonti. **Visesaka**nti gaṇḍappadese vicitrasaṇṭhānaṁ visesakaṁ karonti. **Olokentī**ti[1] vātapānaṁ vivaritvā vīthiṁ olokenti. **Sāloke tiṭṭhantī**ti dvāraṁ vivaritvā upaḍḍhakāyaṁ dassentiyo tiṭṭhanti. **Nacca**nti naṭasamajjaṁ kārenti. **Vesiṁ vuṭṭhāpentī**ti gaṇikaṁ vuṭṭhāpenti. **Pānāgāraṁ ṭhapentī**ti suraṁ vikkiṇanti. **Sūnaṁ ṭhapentī**ti maṁsaṁ vikkiṇanti. **Āpaṇa**nti nānābhaṇḍānaṁ anekavidhaṁ āpaṇaṁ pasārenti. **Dāsaṁ upaṭṭhāpentī**ti dāsaṁ gahetvā tena attano veyyāvaccaṁ kārenti. Dāsī-ādīsupi eseva nayo.

1. Olokanakenāti (Syā)

ဩဘာသေန္တီတိ အသဒ္ဓမ္မေန ဩဘာသေန္တိ။ **ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယော-ဇေန္တီ**တိ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ ပုရိသေ အသဒ္ဓမ္မေန သမ္ပယောဇေန္တိ။ အဝန္ဒိယ-ကရဏံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အာဝရဏ**န္တိ ဝိဟာရပ္ပဝေသနေ နိဝါရဏံ။ **ဩဝါဒံ ဌပေတု**န္တိ ဧတ္ထ န ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဌပေတဗ္ဗော၊ ဩဝါဒတ္ထာယ ပန အာဂတာ ဘိက္ခုနိယော ဝတ္တဗ္ဗာ "အသုကာ နာမ ဘိက္ခုနီ သာပတ္တိကာ၊ တဿာ ဩဝါဒံ ဌပေမိ၊ မာ တာယ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကရိတ္ထာ"တိ။ ကာယ-ဝိဝရဏာဒီသုပိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၄၁၃။ **န ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနိယာ ဩဝါဒေါ န ဂန္တဗ္ဗော**တိအာဒိ ဘိက္ခုနိ-ဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။

၄၁၆။ **ဖာသုကာ နမေန္တီ**တိ ဂိဟိဒါရိကာယော ဝိယ ဃနပဋ္ဋကေန ကာယဗန္ဓနေန ဖာသုကာ နမနတ္ထာယ ဗန္ဓန္တိ။ **ဧကပရိယာကတ**န္တိ ဧကဝါရံ ပရိက္ခိပနကံ။

ဝိလီဝေန ပဋ္ဋေနာတိ သဏှေဟိ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ ကတပဋ္ဋေန။ **ဒုဿ-ပဋ္ဋေနာ**တိ သေတဝတ္ထပဋ္ဋေန။ **ဒုဿဝေဏိယာ**တိ ဒုဿေန ကတဝေဏိယာ။ **ဒုဿဝဋ္ဋိယာ**တိ ဒုဿေန ကတဝဋ္ဋိယာ။ **စောဠပဋ္ဋာ**ဒီသု စောဠကာသာဝံ စောဠန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဋ္ဌိလ္လေနာတိ ဂေါဇင်္ဃဋ္ဌိကေန။ **ဇဃန**န္တိ ကဋိပ္ပဒေသော ဝုစ္စတိ။ **ဟတ္ထံ ကောဋ္ဋာပေန္တီ**တိ အဂ္ဂဗာဟံ ကောဋ္ဋာပေတွာ မောရပတ္တာဒီဟိ စိတ္တာလင်္ကာရံ ကရောန္တိ။ **ဟတ္ထကောစ္ဆ**န္တိ ပိဋ္ဌိဟတ္ထံ။ **ပါဒ**န္တိ ဇင်္ဃံ။ **ပါဒကောစ္ဆ**န္တိ ပိဋ္ဌိပါဒံ။

၄၁၇။ **မုခလိမ္ပနာဒီနိ** ဝုတ္တနယာနေဝ။ **အဝင်္ဂံ ကရောန္တီ**တိ အက္ခီ အဉ္ဇန္တိယော အဝင်္ဂဒေသေ အဓောမုခံ လေခံ ကရောန္တိ။ **ဝိသေသက**န္တိ ဂဏ္ဍပ္ပဒေသေ ဝိစိတြသဏ္ဌာနံ ဝိသေသကံ ကရောန္တိ။ **ဩလောကေန္တီ**တိ[၁] ဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ ဝီထိံ ဩလောကေန္တိ။ **သာလောကေ တိဋ္ဌန္တီ**တိ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ဥပဍ္ဎကာယံ ဒဿေန္တိယော တိဋ္ဌန္တိ။ **နစ္စ**န္တိ နဋသမဇ္ဇံ ကာရေန္တိ။ **ဝေသိံ ဝုဋ္ဌာပေန္တီ**တိ ဂဏိကံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ။ **ပါနာဂါရံ ဌပေန္တီ**တိ သုရံ ဝိက္ကိဏန္တိ။ **သူနံ ဌပေန္တီ**တိ မံသံ ဝိက္ကိဏန္တိ။ **အာပဏ**န္တိ နာနာဘဏ္ဍာနံ အနေကဝိဓံ အာပဏံ ပသာရေန္တိ။ **ဒါသံ ဥပဋ္ဌာပေန္တီ**တိ ဒါသံ ဂဟေတွာ တေန အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စံ ကာရေန္တိ။ ဒါသီအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၁-ဩလောကနကေနာတိ (သျာ)

haritakapakkikaṁ pakiṇantīti haritakañceva pakkañca pakiṇanti, pakiṇṇakāpaṇaṁ pasārentīti vuttaṁ hoti.

418. **Sabbanīlakā**dikathā kathitāyeva.

419. **Bhikkhunī ce bhikkhave kālaṁ karontī**ti-ādīsu ayaṁ Pāḷimuttakavinicchayo, sace hi pañcasu sahadhammikesu yo koci kālaṁ karonto "mamaccayena mayhaṁ parikkhāro upajjhāyassa hotu, ācariyassa hotu, saddhivihārikassa hotu, antevāsikassa hotu, mātu hotu, pitu hotu, aññassa vā yassa kassaci hotū"ti vadati, tesaṁ na hoti, saṁghasseva hoti. Na hi pañcannaṁ sahadhammikānaṁ accayadānaṁ ruhati, gihīnaṁ pana ruhati. Bhikkhu hi bhikkhunivihāre kālaṁ karoti, tassa parikkhāro bhikkhūnaṁyeva hoti. Bhikkhunī bhikkhuvihāre kālaṁ karoti, tassā parikkhāro bhikkhunīnaṁyeva hoti.

420. **Purāṇamallī**ti purāṇe gihikāle Mallakassa bhariyā. **Purisabyañjanan**ti purisanimittaṁ. Chinnaṁ vā hotu acchinnaṁ vā paṭicchannaṁ vā appaṭicchannaṁ vā, sace etasmiṁ ṭhāne purisabyañjananti cittaṁ uppādetvā upanijjhāyati, dukkaṭaṁ.

421. **Attano paribhogatthāya dinnaṁ** nāma yaṁ "tumheyeva paribhuñjathā"ti vatvā dinnaṁ, taṁ aññassa dadato dukkaṭaṁ. Aggaṁ gahetvā pana dātuṁ vaṭṭati. Sace asappāyaṁ, sabbaṁ apanetuṁ vaṭṭati. Cīvaraṁ ekāhaṁ vā dvīhaṁ vā paribhuñjitvā dātuṁ vaṭṭati. Pattādīsupi eseva nayo.

Bhikkhūnaṁ sannidhiṁ bhikkhunīhi paṭiggāhāpetvāti hiyyo paṭiggahetvā ṭhapitamaṁsaṁ ajja aññasmiṁ anupasampanne asati bhikkhūhi paṭiggāhāpetvā bhikkhunīhi paribhuñjitabbaṁ. Bhikkhūhi paṭiggahitaṁ hi bhikkhunīnaṁ appaṭiggahitakaṭṭhāne tiṭṭhati, bhikkhunīnaṁ paṭiggahitampi bhikkhūsu eseva nayo.

426. **Āsanaṁ saṁkasāyantiyo**[1] **kālaṁ vītināmesun**ti aññaṁ vuṭṭhāpetvā aññaṁ nisīdāpentiyo bhojanakālaṁ atikkāmesuṁ.

1. Saṅkāyantiyo (Sī), saṅgāyantiyo (Syā)

ဟရိတကပက္ကိကံ ပကိဏန္တီတိ ဟရိတကဉ္စေဝ ပက္ကဉ္စ ပကိဏန္တိ၊ ပကိဏ္ဏကာပဏံ ပသာရေန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၁၈။ **သဗ္ဗနီလကာ**ဒိကထာ ကထိတာယေဝ။

၄၁၉။ **ဘိက္ခုနီ စေ ဘိက္ခဝေ ကာလံ ကရောန္တီ**တိအာဒီသု အယံ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော၊ သစေ ဟိ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယော ကောစိ ကာလံ ကရောန္တော "မမစ္စယေန မယှံ ပရိက္ခာရော ဥပဇ္ဈာယဿ ဟောတု၊ အာစရိယဿ ဟောတု၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဟောတု၊ အန္တေဝါသိကဿ ဟောတု၊ မာတု ဟောတု၊ ပိတု ဟောတု၊ အညဿ ဝါ ယဿ ကဿစိ ဟောတူ"တိ ဝဒတိ၊ တေသံ န ဟောတိ၊ သံဃဿေဝ ဟောတိ။ န ဟိ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အစ္စယဒါနံ ရုဟတိ၊ ဂိဟီနံ ပန ရုဟတိ။ ဘိက္ခု ဟိ ဘိက္ခုနိဝိဟာရေ ကာလံ ကရောတိ၊ တဿ ပရိက္ခာရော ဘိက္ခူနံယေဝ ဟောတိ။ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဝိဟာရေ ကာလံ ကရောတိ၊ တဿာ ပရိက္ခာရော ဘိက္ခုနီနံယေဝ ဟောတိ။

၄၂၀။ **ပုရာဏမလ္လီ**တိ ပုရာဏေ ဂိဟိကာလေ မလ္လကဿ ဘရိယာ။ **ပုရိသဗျဉ္ဇန**န္တိ ပုရိသနိမိတ္တံ။ ဆိန္နံ ဝါ ဟောတု အစ္ဆိန္နံ ဝါ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ၊ သစေ ဧတသ္မိံ ဌာနေ ပုရိသဗျဉ္ဇနန္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဥပနိဇ္ဈာယတိ၊ ဒုက္ကဋံ။

၄၂၁။ **အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထာယ ဒိန္နံ** နာမ ယံ "တုမှေယေဝ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဝတွာ ဒိန္နံ၊ တံ အညဿ ဒဒတော ဒုက္ကဋံ။ အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပန ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အသပ္ပာယံ၊ သဗ္ဗံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ စီဝရံ ဧကာဟံ ဝါ ဒွီဟံ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပတ္တာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဘိက္ခူနံ သန္နိဓိံ ဘိက္ခုနီဟိ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာတိ ဟိယျော ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတမံသံ အဇ္ဇ အညသ္မိံ အနုပသမ္ပန္နေ အသတိ ဘိက္ခူဟိ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ ဘိက္ခုနီဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခူဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟိ ဘိက္ခုနီနံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ၊ ဘိက္ခုနီနံ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ဘိက္ခူသု ဧသေဝ နယော။

၄၂၆။ **အာသနံ သံကသာယန္တိယော**[၁] **ကာလံ ဝီတိနာမေသု**န္တိ အညံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ အညံ နိသီဒါပေန္တိယော ဘောဇနကာလံ အတိက္ကာမေသုံ။

၁-သင်္ကာယန္တိယော (သီ) သင်္ဂါယန္တိယော (သျာ)

Aṭṭhannaṁ bhikkhunīnaṁ yathāvuḍḍhanti ettha sace pure aṭṭhasu nisinnāsu tāsaṁ abbhantarimā aññā āgacchati, sā attano navakaṁ uṭṭhāpetvā nisīdituṁ labhati. Yā pana aṭṭhahipi navakatarā, sā sacepi saṭṭhivassā hoti, āgatapaṭipāṭiyāva nisīdituṁ labhati. **Aññattha sabbattha yathāvuḍḍhaṁ**[1] **na paṭibāhitabban**ti ṭhapetvā bhattaggaṁ aññasmiṁ catupaccayabhājanīyaṭṭhāne "ahaṁ pubbe āgatā"ti vuḍḍhaṁ paṭibāhitvā kiñci na gahetabbaṁ, yathāvuḍḍhameva vaṭṭati. **Pavāraṇākathā** kathitāyeva.

429. **Itthiyuttan**ti-ādīhi sabbayānāni anuññātāni. **Pāṭaṅkin**ti paṭapoṭṭalikaṁ[2].

430. **Dūtena upasampadā** dasannaṁ antarāyānaṁ yena kenaci vaṭṭati. Kammavācāpariyosāne sā bhikkhunī bhikkhunupassaye ṭhitā vā hotu nipannā vā jagarā vā niddaṁ okkantā vā, upasampannāva hoti. Tāvadeva chāyādīni āgatāya dūtabhikkhuniyā ācikkhitabbāni.

431. **Udositoti**[3] bhaṇḍasālā. **Na sammatīti** nappahoti. **Upassayanti** gharaṁ. **Navakamman**ti saṁghassatthāya bhikkhuniyā navakammampi kātuṁ anujānāmīti attho.

432. **Tassā pabbajitāyā**ti tassā pabbajitakāle. **Yāva so dārako viññutaṁ pāpuṇātī**ti yāva khāditum bhuñjituṁ nahāyituñca maṇḍituñca attano dhammatāya sakkotīti attho.

Ṭhapetvā sāgāranti sahagāraseyyamattaṁ ṭhapetvā yathā aññasmiṁ purise, evaṁ dutiyikāya bhikkhuniyā tasmiṁ dārake paṭipajjitabbanti dasseti. Mātā pana nahāpetuṁ pāyetuṁ bhojetuṁ maṇḍetuṁ ure katvā sayituñca labhati.

434. **Yadeva sā vibbhantā**ti yasmā sā vibbhantā attano ruciyā khantiyā odātāni vatthāni nivatthā, tasmāyeva sā abhikkhunī, na sikkhāpaccakkhānenāti dasseti. Sā puna upasampadaṁ na labhati.

1. Aññattha yathāvuḍḍhaṁ (Sī, Syā) 2. Paṭapoṭalikaṁ (Sī) 3. Uddositoti (Sī, Syā)

အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခုနီနံ ယထာဝုဍ္ဎန္တိ ဧတ္ထ သစေ ပုရေ အဋ္ဌသု နိသိန္နာသု တာသံ အဗ္ဘန္တရိမာ အညာ အာဂစ္ဆတိ၊ သာ အတ္တနော နဝကံ ဥဋ္ဌာပေတွာ နိသီဒိတုံ လဘတိ။ ယာ ပန အဋ္ဌဟိပိ နဝကတရာ၊ သာ သစေပိ သဋ္ဌိဝဿာ ဟောတိ၊ အာဂတပဋိပါဋိယာဝ နိသီဒိတုံ လဘတိ။ **အညတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ ယထာဝုဍ္ဎံ**[၁] **န ပဋိဗာဟိတဗ္ဗန္တိ** ဌပေတွာ ဘတ္တဂ္ဂံ အညသ္မိံ စတုပစ္စယဘာဇနီယဋ္ဌာနေ “အဟံ ပုဗ္ဗေ အာဂတာ”တိ ဝုဍ္ဎံ ပဋိဗာဟိတွာ ကိဉ္စိ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ယထာဝုဍ္ဎမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဝါရဏာကထာ** ကထိတာယေဝ။

၄၂၉။ **ဣတ္ထိယုတ္တန္တိ**အာဒီဟိ သဗ္ဗယာနာနိ အနုညာတာနိ။ **ပါဋင်္ကိန္တိ** ပဋပေါဋ္ဋလိကံ[၂]။

၄၃၀။ **ဒူတေန ဥပသမ္ပဒါ** ဒသန္နံ အန္တရာယာနံ ယေန ကေနစိ ဝဋ္ဋတိ။ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ သာ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုနုပဿယေ ဌိတာ ဝါ ဟောတု နိပန္နာ ဝါ ဇာဂရာ ဝါ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တာ ဝါ၊ ဥပသမ္ပန္နာဝ ဟောတိ။ တာဝဒေဝ ဆာယာဒီနိ အာဂတာယ ဒူတဘိက္ခုနိယာ အာစိက္ခိတဗ္ဗာနိ။

၄၃၁။ **ဥဒေါသိတော**တိ[၃] ဘဏ္ဍသာလာ။ **န သမ္မတီ**တိ နပ္ပဟောတိ။ **ဥပဿယ**န္တိ ဃရံ။ **နဝကမ္မ**န္တိ သံဃဿတ္ထာယ ဘိက္ခုနိယာ နဝကမ္မမ္ပိ ကာတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

၄၃၂။ **တဿာ ပဗ္ဗဇိတာယာ**တိ တဿာ ပဗ္ဗဇိတကာလေ။ **ယာဝ သော ဒါရကော ဝိညုတံ ပါပုဏာတီ**တိ ယာဝ ခါဒိတုံ ဘုဉ္ဇိတုံ နဟာယိတုဉ္စ မဏ္ဍိတုဉ္စ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သက္ကောတီတိ အတ္ထော။

ဌပေတွာ သာဂါရန္တိ သဟာဂါရသေယျမတ္တံ ဌပေတွာ ယထာ အညသ္မိံ ပုရိသေ၊ ဧဝံ ဒုတိယိကာယ ဘိက္ခုနိယာ တသ္မိံ ဒါရကေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ မာတာ ပန နဟာပေတုံ ပါယေတုံ ဘောဇေတုံ မဏ္ဍေတုံ ဥရေ ကတွာ သယိတုဉ္စ လဘတိ။

၄၃၄။ **ယဒေဝ သာ ဝိဗ္ဘန္တာ**တိ ယသ္မာ သာ ဝိဗ္ဘန္တာ အတ္တနော ရုစိယာ ခန္တိယာ ဩဒါတာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝတ္ထာ၊ တသ္မာယေဝ သာ အဘိက္ခုနီ၊ န သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနာတိ ဒဿေတိ။ သာ ပုန ဥပသမ္ပဒံ န လဘတိ။

၁-အညတ္ထ ယထာဝုဍ္ဎံ (သီ၊ သျာ) ၂-ပဋပေါဋ္ဋလိကံ (သီ) ၃-ဥဒ္ဒေါသိတောတိ (သီ၊ သျာ)

Sā āgatā na upasampādetabbāti na kevalaṁ na upasampādetabbā, pabbajjampi na labhati. Odātāni gahetvā vibbhantā pana pabbajjāmattaṁ labhati.

Abhivādananti-ādīsu purisā pāde sambāhantā vandanti, kese chindanti, nakhe chindanti, vaṇapaṭikammaṁ karonti, taṁ sabbaṁ kukkuccāyantā na sādiyantīti attho. Tatreke ācariyā "sace ekato vā ubhato vā avassutā honti sārattā, yathāvatthukameva". Eke ācariyā "natthi ettha āpattī"ti vadanti. Evaṁ ācariyavādaṁ dassetvā idaṁ odissa anuññātaṁ vaṭṭatīti Aṭṭhakathāsu vuttaṁ, taṁ pamāṇaṁ. "Anujānāmi bhikkhave sāditun"ti hi vacaneneva kappiyaṁ.

435. **Pallaṅkena nisīdantī**ti pallaṅkaṁ ābhujitvā nisīdanti. **Aḍḍhapallaṅkan**ti ekaṁ pādaṁ ābhujitvā katapallaṅkaṁ. **Heṭṭhā vivaṭe upari paṭicchanne**ti ettha sace kūpo khato hoti, upari pana padaramattameva sabbadisāsu paññāyati, evarūpepi vaṭṭati.

436. **Kukkusaṁ mattikan**ti kuṇḍakañceva mattikañca. Sesamettha uttānamevāti.

Bhikkhunikkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

သာ အာဂတာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာတိ န ကေဝလံ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတိ။ ဩဒါတာနိ ဂဟေတွာ ဝိဗ္ဘန္တာ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တံ လဘတိ။

အဘိဝါဒနန္တိအာဒီသု ပုရိသာ ပါဒေ သမ္ဗာဟန္တာ ဝန္ဒန္တိ၊ ကေသေ ဆိန္ဒန္တိ၊ နခေ ဆိန္ဒန္တိ၊ ဝဏပဋိကမ္မံ ကရောန္တိ၊ တံ သဗ္ဗံ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န သာဒိယန္တီတိ အတ္ထော။ တတြေကေ အာစရိယာ “သစေ ဧကတော ဝါ ဥဘတော ဝါ အဝဿုတာ ဟောန္တိ သာရတ္တာ၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ”။ ဧကေ အာစရိယာ “နတ္ထိ ဧတ္ထ အာပတ္တီ”တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ အာစရိယဝါဒံ ဒဿေတွာ ဣဒံ ဩဒိဿ အနုညာတံ ဝဋ္ဋတီတိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊ တံ ပမာဏံ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သာဒိတု”န္တိ ဟိ ဝစနေနေဝ ကပ္ပိယံ။

၄၃၅။ **ပလ္လင်္ကေန နိသီဒန္တီ**တိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒန္တိ။ **အဍ္ဎပလ္လင်္က**န္တိ ဧကံ ပါဒံ အာဘုဇိတွာ ကတပလ္လင်္ကံ။ **ဟေဋ္ဌာ ဝိဝဋေ ဥပရိ ပဋိစ္ဆန္နေ**တိ ဧတ္ထ သစေ ကူပေါ ခတော ဟောတိ၊ ဥပရိ ပန ပဒရမတ္တမေဝ သဗ္ဗဒိသာသု ပညာယတိ၊ ဧဝရူပေပိ ဝဋ္ဋတိ။

၄၃၆။ **ကုက္ကုသံ မတ္တိက**န္တိ ကုဏ္ဍကဉ္စေဝ မတ္တိကဉ္စ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

11. Pañcasatikakkhandhaka

Khuddānukhuddakasikkhāpadakathā

441. Pañcasatikakkhandhake **cattāri pārājikāni ṭhapetvā avasesāni khuddānukhuddakānī**ti evamādi ekasikkhāpadampi apariccajitvā sabbesaṁ saṅgahetabbabhāvadassanatthaṁ pariyāyeva vuttaṁ. **Idaṁ vo samaṇānan**ti idaṁ samaṇānaṁ, padapūraṇamatte vokāro. ( )[1]

443. **Idampi te āvuso Ānanda dukkaṭan**ti idaṁ "tayā duṭṭhu katan"ti kevalaṁ garahantehi therehi vuttaṁ, na āpattiṁ sandhāya vuttaṁ. Na hi te āpattānāpattiṁ na jānanti. Idāneva cetaṁ anussāvitaṁ "saṁgho apaññattaṁ na paññapeti paññattaṁ na samucchindatī"ti. **Desehi taṁ dukkaṭan**ti idampi ca "āma bhante, duṭṭhu mayā katan"ti evaṁ paṭijānāhi taṁ dukkaṭanti idaṁ sandhāya vuttaṁ, na āpattidesanaṁ. Thero pana yasmā asatiyā na pucchi, na anādarena, tasmā tattha duṭṭhukatabhāvampi asallakkhento "nāhaṁ taṁ dukkaṭaṁ passāmī"ti vatvā theresu gārava dassento "apicāyasmantānaṁ sandhāya desemi taṁ dukkaṭan"ti āha, yathā tumhe vadatha, tathā paṭijānāmīti vuttaṁ hoti. Eseva nayo avasesesu catūsu ṭhānesu. Sesamettha yaṁ vattabbaṁ siyā, taṁ nidānavaṇṇanāyameva vuttaṁ. ( )[2]

Pañcasatikakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

---

1. (Dhūmakālikanti yāva samaṇassa Gotamassa parinibbānacitakadhūmo paññāyati, tāva kāloti attho.) (Syā, Ka)
2. (Visesamattameva vaṇṇayissāma. Māyimāsaṁ vikāle ahesunti mā imāsaṁ pikāle gamanaṁ ahesunti adhippāyenāha.
Rajoharaṇaṁ karissāmāti udakena temetvā pīḷetvā parikammakataṁ bhūmiṁ puñchissāma. Na kulavaṁ gamentīti na koṭṭhake gāmentīti adhippāyo.
Yadaggena tayāti yaṁ divasaṁ aggaṁ katvā tayāti) (Ka)

၁၁—ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓက

ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပဒကထာ

၄၄၁။ ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကေ **စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဌပေတွာ အဝသေသာနိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနီ**တိ ဧဝမာဒိ ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ အပရိစ္စဇိတွာ သဗ္ဗေသံ သင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝဒဿနတ္ထံ ပရိယာယေန ဝုတ္တံ။ **ဣဒံ ဝေါ သမဏာန**န္တိ ဣဒံ သမဏာနံ၊ ပဒပူရဏမတ္တေ ဝေါကာရော။ ( )[၁]

၄၄၃။ **ဣဒမ္ပိ တေ အာဝုသော အာနန္ဒ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဣဒံ "တယာ ဒုဋ္ဌု ကတ"န္တိ ကေဝလံ ဂရဟန္တေဟိ ထေရေဟိ ဝုတ္တံ၊ န အာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တေ အာပတ္တာနာပတ္တိံ န ဇာနန္တိ။ ဣဒါနေဝ စေတံ အနုဿာဝိတံ "သံဃော အပညတ္တံ န ပညပေတိ ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒတီ"တိ။ **ဒေသေဟိ တံ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဣဒမ္ပိ စ "အာမ ဘန္တေ, ဒုဋ္ဌု မယာ ကတ"န္တိ ဧဝံ ပဋိဇာနာဟိ တံ ဒုက္ကဋန္တိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ န အာပတ္တိဒေသနံ။ ထေရော ပန ယသ္မာ အသတိယာ န ပုစ္ဆိ၊ န အနာဒရေန၊ တသ္မာ တတ္ထ ဒုဋ္ဌုကတဘာဝမ္ပိ အသလ္လက္ခေန္တော "နာဟံ တံ ဒုက္ကဋံ ပဿာမီ"တိ ဝတွာ ထေရေသု ဂါရဝ ဒဿေန္တော "အပိစာယသ္မန္တာနံ သန္ဓာယ ဒေသေမိ တံ ဒုက္ကဋ"န္တိ အာဟ၊ ယထာ တုမှေ ဝဒထ၊ တထာ ပဋိဇာနာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧသေဝ နယော အဝသေသေသု စတူသု ဌာနေသု။ သေသမေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ တံ နိဒါနဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တံ။ ( )[၂]

ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-(ဓူမကာလိကန္တိ ယာဝ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပရိနိဗ္ဗာနစိတကဓူမော ပညာယတိ၊ တာဝ ကာလောတိ အတ္ထော။) (သျာ၊ က)

၂-(ဝိသေသမတ္တမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ မာယိမာသံ ဝိကာလေ အဟေသုန္တိ မာ ဣမာသံ ဝိကာလေ ဂမနံ အဟေသုန္တိ အဓိပ္ပါယေနာဟ။
ရဇောဟရဏံ ကရိဿာမာတိ ဥဒကေန တေမေတွာ ပိဋ္ဌေတွာ ပရိကမ္မကတံ ဘူမိံ ပုဉ္ဆိဿာမ။ န ကုလဝံ ဂမေန္တီတိ န ကောဋ္ဌကေ ဂါမေန္တီတိ အဓိပ္ပါယော။ ယဒဂ္ဂေန တယာတိ ယံ ဒိဝသံ အဂ္ဂံ ကတွာ တယာတိ။) (က)

12. Sattasatikakkhandhaka

Dasavatthukathā

446. Sattasatikakkhandhake (**bhikkhaggenā**ti bhikkhu-aggena, bhikkhū gaṇetvā tattake paṭivīse ṭhapesunti attho. **Mahiyā**ti himapātasamaye himavalāhakā.

447. **Avijjānivuṭā**ti avijjāpaṭicchannā. **Posā**ti purisā. Piyarūpaṁ abhinandanti patthentīti **piyarūpābhinandino. Aviddasū**ti avijānantā. Rāgarajehi **sarajā.** Magasadisāti **magā. Saha nettiyā**ti sanettikā.)[1] **Vaḍḍhenti kaṭasin**ti punappunaṁ kaḷevaraṁ nikkhipamānā bhūmiṁ vaḍḍhenti, evaṁ vaḍḍhentāva ghoraṁ ādiyanti punabbhavaṁ.

454. **Pāpakaṁ no āvuso katan**ti āvuso amhehi pāpakaṁ katanti attho.

455. **Katamena tvaṁ bhūmi**[2] **vihārenā**ti ettha **bhūmī**ti[3] piyavacanametaṁ, piyaṁ vattukāmo kira āyasmā Sabbakāmī navake bhikkhū evaṁ āmanteti. **Kullavihārenā**ti uttānavihārena.

457. **Sāvatthiyā Suttavibhaṅge**ti kathaṁ Suttavibhaṅge paṭikkhittaṁ hoti? Tatra hi "sannidhi nāma ajja paṭiggahitaṁ aparajjū"ti vatvā puna "sannidhikārake asannidhikārakasaññī khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vā khādati vā bhuñjati vā āpatti pācittiyassā"ti āpattiṁ vadantena paṭikkhittaṁ hoti. Tatreke maññanti "yo pana bhikkhu sannidhikārakaṁ khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vāti hi vuttaṁ, idañca loṇaṁ nāma yāvajīvikattā sannidhibhāvaṁ nāpajjati, yampi aloṇakaṁ āmisaṁ paṭiggahetvā tena saddhiṁ paribhuñjati, taṁ tadahupaṭiggahitameva, tasmā 'yāvakālikena bhikkhave yāvajīvikaṁ tadahupaṭiggahitaṁ kāle kappati, vikāle na kappatī'ti vacanato dukkaṭenettha bhavitabban"ti. Te vattabbā—tumhākaṁ matena dukkaṭenapi na bhavitabbaṁ, na hi ettha yāvajīvikaṁ tadahupaṭiggahitaṁ,

1. (...) Natthi Sīhaḷa-potthake. 2. Bhummi (Sī, Syā) 3. Bhummīti (Sī, Syā)

၁၂-သတ္တသတိကက္ခန္ဓက

ဒသဝတ္ထုကထာ

၄၄၆။ သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ (**ဘိက္ခဂ္ဂေနာ**တိ ဘိက္ခုအဂ္ဂေန၊ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ တတ္တကေ ပဋိဝီသေ ဌပေသုန္တိ အတ္ထော။ **မဟိယာ**တိ ဟိမပါတသမယေ ဟိမဝလာဟကာ။

၄၄၇။ **အဝိဇ္ဇာနိဝုဋာ**တိ အဝိဇ္ဇာပဋိစ္ဆန္နာ။ **ပေါသာ**တိ ပုရိသာ။ ပိယရူပံ အဘိနန္ဒန္တိ ပတ္ထေန္တီတိ **ပိယရူပါဘိနန္ဒိနော။ အဝိဒ္ဒသူ**တိ အဝိဇာနန္တာ။ ရာဂရဇေဟိ **သရဇာ။** မဂသဒိသာတိ **မဂါ။ သဟ နေတ္တိယာ**တိ သနေတ္တိကာ။)[1] **ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိ**န္တိ ပုနပ္ပုနံ ကဠေဝရံ နိက္ခိပမာနာ ဘူမိံ ဝဍ္ဎေန္တိ၊ ဧဝံ ဝဍ္ဎေန္တာဝ ဃောရံ အာဒိယန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ။

၄၅၄။ **ပါပကံ နော အာဝုသော ကတ**န္တိ အာဝုသော အမှေဟိ ပါပကံ ကတန္တိ အတ္ထော။

၄၅၅။ **ကတမေန တွံ ဘူမိ**[2] **ဝိဟာရေနာ**တိ ဧတ္ထ **ဘူမီ**တိ[3] ပိယဝစနမေတံ၊ ပိယံ ဝတ္တုကာမော ကိရ အာယသ္မာ သဗ္ဗကာမီ နဝကေ ဘိက္ခူ ဧဝံ အာမန္တေတိ။ **ကုလ္လဝိဟာရေနာ**တိ ဥတ္တာနဝိဟာရေန။

၄၅၇။ **သာဝတ္ထိယာ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ**တိ ကထံ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ? တတြ ဟိ "သန္နိဓိ နာမ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတံ အပရဇ္ဇူ"တိ ဝတွာ ပုန "သန္နိဓိကာရကေ အသန္နိဓိကာရကသညီ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခါဒတိ ဝါ ဘုဉ္ဇတိ ဝါ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ"တိ အာပတ္တိံ ဝဒန္တေန ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။ တတြေကေ မညန္တိ "ယော ပန ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါတိ ဟိ ဝုတ္တံ၊ ဣဒဉ္စ လောဏံ နာမ ယာဝဇီဝိကတ္တာ သန္နိဓိဘာဝံ နာပဇ္ဇတိ၊ ယမ္ပိ အလောဏကံ အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ တံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ၊ တသ္မာ 'ယာဝကာလိကေန ဘိက္ခဝေ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ ကပ္ပတိ၊ ဝိကာလေ န ကပ္ပတီ'တိ ဝစနတော ဒုက္ကဋေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ။ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ—တုမှာကံ မတေန ဒုက္ကဋေနပိ န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ န ဟိ ဧတ္ထ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ၊

၁-(....) နတ္ထိ သီဟဠပေါတ္ထကေ။ ၂-ဘုမ္မိ (သီ၊ သျာ) ၃-ဘုမ္မီတိ (သီ၊ သျာ)

yāvakālikameva tadahupaṭiggahitaṁ, na ca taṁ vikāle paribhuttaṁ. Yadi vā[1] "vikāle na kappatī"ti vacanena tumhe dukkaṭaṁ maññatha, yāva jīvikamissaṁ yāvakālikaṁ vikāle bhuñjantassa vikālabhojanapācittiyaṁ na bhaveyya, tasmā na byañjanamattaṁ gahetabbaṁ, attho uparikkhitabbo.

Ayaṁ hettha attho—yāvakālikena yāvajīvikaṁ tadahupaṭiggahitaṁ yadi sambhinnarasaṁ hoti, yāvakālikagatikameva hoti, tasmā "yo pana bhikkhu vikāle khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vā"ti iminā sikkhāpadena kāle kappati, vikāle na kappati, na idha "na kappatī"ti vacanamattenettha dukkaṭaṁ hoti. Yatheva yāvajīvikaṁ tadahupaṭiggahitaṁ yāvakālikena sambhinnarasaṁ vikāle na kappati, vikālabhojanapācittiyāvahaṁ[2] hoti, evaṁ ajja paṭiggahitampi aparajju yāvakālikena sambhinnarasaṁ na kappati, sannidhibhojanapācittiyāvahaṁ hoti, taṁ "sannidhikataṁ idan"ti ajānantopi na muccati. Vuttaṁ hetaṁ "sannidhikārake asannidhikārakasaññī khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vā khādati vā bhuñjati vā āpatti pācittiyassā"ti. Tasmā "kattha paṭikkhittan"ti imissā pucchāya parisuddhamidaṁ byākaraṇaṁ Sāvatthiyā Suttavibhaṅgeti.

Rājagahe uposathasaṁyutteti idaṁ "na bhikkhave ekasmiṁ āvāse dve uposathāgārāni sammannitabbāni, yo sammanneyya āpatti dukkaṭassā"ti etaṁ sandhāya vuttaṁ. **Vinayātisāre dukkaṭan**ti "na bhikkhave ekasmiṁ āvāse dve uposathāgārāni sammannitabbānī"ti etassa vinayassa atisāre dukkaṭaṁ. **Campeyyake vinayavatthusmin**ti idaṁ "adhammena ce bhikkhave vaggakammaṁ, akammaṁ na ca karaṇīyen"ti evamādiṁ katvā Campeyyakkhandhake āgataṁ vinayavatthuṁ sandhāya vuttaṁ.

Ekacco kappatīti idaṁ dhammikaṁ āciṇṇaṁ sandhāya vuttaṁ. **Chedanake pācittiyan**ti Suttavibhaṅge hi "nisīdanaṁ nāma sadasaṁ vuccatī"ti āgataṁ, tasmā dvinnaṁ Sugatavidatthīnaṁ upari dasāyeva vidatthimattā labbhati. Dasāya vinā taṁ pamāṇaṁ karontassa idaṁ āgatameva hoti "taṁ atikkāmayato chedanakaṁ pācittiyan"ti. Tasmā "kiṁ āpajjatī"ti puṭṭho

1. Yadi taṁ (Sī, Ka) 2. ...pācittiyāva taṁ (Ka)

ယာဝကာလိကမေဝ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ န စ တံ ဝိကာလေ ပရိဘုတ္တံ။ ယဒိ ဝါ[၁] “ဝိကာလေ န ကပ္ပတီ”တိ ဝစနေန တုမှေ ဒုက္ကဋံ မညထ၊ ယာဝဇီဝိကမိဿံ ယာဝကာလိကံ ဝိကာလေ ဘုဉ္ဇန္တဿ ဝိကာလဘောဇနပါစိတ္တိယံ န ဘဝေယျ၊ တသ္မာ န ဗျဉ္ဇနမတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အတ္ထော ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။

အယံ ဟေတ္ထ အတ္ထော—ယာဝကာလိကေန ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ယဒိ သမ္ဘိန္နရသံ ဟောတိ၊ ယာဝကာလိကဂတိကမေဝ ဟောတိ၊ တသ္မာ “ယော ပန ဘိက္ခု ဝိကာလေ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ”တိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန ကာလေ ကပ္ပတိ၊ ဝိကာလေ န ကပ္ပတိ၊ န ဣဓ “န ကပ္ပတီ”တိ ဝစနမတ္တေနေတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ ယထေဝ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝကာလိကေန သမ္ဘိန္နရသံ ဝိကာလေ န ကပ္ပတိ၊ ဝိကာလဘောဇန-ပါစိတ္တိယာဝဟံ[၂] ဟောတိ၊ ဧဝံ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ အပရဇ္ဇု ယာဝကာလိကေန သမ္ဘိန္နရသံ န ကပ္ပတိ၊ သန္နိဓိဘောဇနပါစိတ္တိယာဝဟံ ဟောတိ၊ တံ “သန္နိဓိကတံ ဣဒ”န္တိ အဇာနန္တောပိ န မုစ္စတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ “သန္နိဓိကာရကေ အသန္နိဓိကာရကသညီ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခါဒတိ ဝါ ဘုဉ္ဇတိ ဝါ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ။ တသ္မာ “ကတ္ထ ပဋိက္ခိတ္တ”န္တိ ဣမိဿာ ပုစ္ဆာယ ပရိသုဒ္ဓမိဒံ ဗျာကရဏံ သာဝတ္ထိယာ သုတ္တဝိဘင်္ဂေတိ။

ရာဇဂဟေ ဥပေါသထသံယုတ္တေတိ ဣဒံ “န ဘိက္ခဝေ ဧကသ္မိံ အာဝါသေ ဒွေ ဥပေါသထာဂါရာနိ သမ္မန္နိတဗ္ဗာနိ၊ ယော သမ္မန္နေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဧတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိနယာတိသာရေ ဒုက္ကဋ**န္တိ “န ဘိက္ခဝေ ဧကသ္မိံ အာဝါသေ ဒွေ ဥပေါသထာဂါရာနိ သမ္မန္နိတဗ္ဗာနီ”တိ ဧတဿ ဝိနယဿ အတိသာရေ ဒုက္ကဋံ။ **စမ္ပေယျကေ ဝိနယဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ ဣဒံ “အဓမ္မေန စေ ဘိက္ခဝေ ဝဂ္ဂကမ္မံ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ”န္တိ ဧဝမာဒိံ ကတွာ စမ္ပေယျက္ခန္ဓကေ အာဂတံ ဝိနယဝတ္ထုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဧကစ္စော ကပ္ပတီတိ ဣဒံ ဓမ္မိကံ အာစိဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဆေဒနကေ ပါစိတ္တိယ**န္တိ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ ဟိ “နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ”တိ အာဂတံ၊ တသ္မာ ဒွိန္နံ သုဂတဝိဒတ္ထီနံ ဥပရိ ဒသာယေဝ ဝိဒတ္ထိမတ္တာ လဗ္ဘတိ။ ဒသာယ ဝိနာ တံ ပမာဏံ ကရောန္တဿ ဣဒံ အာဂတမေဝ ဟောတိ “တံ အတိက္ကာ-မယတော ဆေဒနကံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ။ တသ္မာ “ကိံ အာပဇ္ဇတီ”တိ ပုဋ္ဌော

၁-ယဒိ တံ (သီ၊ က) ၂-....ပါစိတ္တိယာဝ တံ (က)

“chedanake pācittiyan”ti āha, Chedanakasikkhāpade vuttapācittiyaṁ āpajjatīti attho. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Samantapāsādikāya Vinayasaṁvaṇṇanāya

Sattasatikakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

Dvivaggasaṅgahā vuttā, dvāvīsatipabhedanā.
Khandhakā sāsane pañca-kkhandhadukkhappahāyino.

Yā tesaṁ vaṇṇanā esā, antarāyaṁ vinā yathā.
Siddhā sijjhantu kalyāṇā, evaṁ āsāpi pāṇinanti.

Cūḷavagga-aṭṭhakathā niṭṭhitā.

“ဆေဒနကေ ပါစိတ္တိယ”န္တိ အာဟ၊ ဆေဒနကသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

သတ္တသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွိဝဂ္ဂသင်္ဂဟာ ဝုတ္တာ၊ ဒွါဝီသတိပဘေဒနာ။
ခန္ဓကာ သာသနေ ပဉ္စ- က္ခန္ဓဒုက္ခပ္ပဟာယိနော။

ယာ တေသံ ဝဏ္ဏနာ ဧသာ၊ အန္တရာယံ ဝိနာ ယထာ။
သိဒ္ဓါ သိဇ္ဈန္တု ကလျာဏာ၊ ဧဝံ အာသာပိ ပါဏိနန္တိ။

စူဠဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

Vinayapiṭaka

Parivāra-aṭṭhakathā

Namo Tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa.

Soḷasamahāvāra

Paññattivāravaṇṇanā

Visuddhaparivārassa, parivāroti sāsane.
Dhammakkhandhasarīrassa, khandhakānaṁ anantarā.
Saṅgahaṁ yo samāruḷho, tassa pubbāgataṁ nayaṁ.
Hitvā dāni karissāmi, anuttānatthavaṇṇanaṁ.

1. Tattha **yaṁ tena Bhagavatā -pa- paññattan**ti ādinayappavattāya tāva pucchāya ayaṁ saṅkhepattho—yo so Bhagavā sāsanassa ciraṭṭhitikatthaṁ Dhammasenāpatinā saddhammagāravabahumānavegasamussitaṁ añjaliṁ sirasmiṁ patiṭṭhāpetvā yācito dasa atthavase paṭicca vinayapaññattiṁ paññapesi, tena Bhagavatā tassa tassa sikkhāpadassa paññattikālaṁ jānatā. Tassā tassā sikkhāpadapaññattiyā dasa atthavase passatā. Apica pubbenivāsādīhi jānatā, dibbena cakkhunā passatā, tīhi vijjāhi chahi vā pana abhiññāhi jānatā, sabbattha appaṭihatena samantacakkhunā passatā, sabbadhammajānanasamatthāya paññāya jānatā, sabbasattānaṁ cakkhuvisayātītāni tirokuṭṭādigatāni cāpi rūpāni ativisuddhena maṁsacakkhunā ca passatā, attahitasādhikāya samādhipadaṭṭhānāya paṭivedhapaññāya jānatā, parahitasādhikāya karuṇāpadaṭṭhānāya desanāpaññāya passatā Arahatā Sammāsambuddhena yaṁ paṭhamaṁ pārājikaṁ paññattaṁ, taṁ kattha paññattaṁ, kaṁ ārabbha paññattaṁ, kismiṁ vatthusmiṁ paññattaṁ, atthi tattha paññatti -pa- kenābhatanti.

ဝိနယပိဋက

ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သောဠသမဟာဝါရ

ပညတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ

ဝိသုဒ္ဓပရိဝါရဿ၊ ပရိဝါရောတိ သာသနေ။
ဓမ္မက္ခန္ဓသရီရဿ၊ ခန္ဓကာနံ အနန္တရာ။
သင်္ဂဟံ ယော သမာရုဠှော၊ တဿ ပုဗ္ဗာဂတံ နယံ။
ဟိတွာ ဒါနိ ကရိဿာမိ၊ အနုတ္တာနတ္ထဝဏ္ဏနံ။

၁။ တတ္ထ **ယံ တေန ဘဂဝတာ။ပ။ ပညတ္တန္တိ** အာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ တာဝ ပုစ္ဆာယ အယံ သင်္ခေပတ္ထော—ယော သော ဘဂဝါ သာသနဿ စိရဋ္ဌိတိကတ္ထံ ဓမ္မသေနာပတိနာ သဒ္ဓမ္မဂါရဝဗဟုမာနဝေဂသမုဿိတံ အဉ္ဇလိံ သိရသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယာစိတော ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ ဝိနယပညတ္တိံ ပညပေသိ၊ တေန ဘဂဝတာ တဿ တဿ သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တိကာလံ ဇာနတာ။ တဿာ တဿာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဒသ အတ္ထဝသေ ပဿတာ။ အပိစ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟိ ဇာနတာ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတာ, တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ ဆဟိ ဝါ ပန အဘိညာဟိ ဇာနတာ, သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတေန သမန္တစက္ခုနာ ပဿတာ, သဗ္ဗဓမ္မဇာနနသမတ္ထာယ ပညာယ ဇာနတာ, သဗ္ဗသတ္တာနံ စက္ခုဝိသယာတီတာနိ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိ စာပိ ရူပါနိ အတိဝိသုဒ္ဓေန မံသစက္ခုနာ စ ပဿတာ, အတ္တဟိတသာဓိကာယ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ ပဋိဝေဓပညာယ ဇာနတာ, ပရဟိတသာဓိကာယ ကရုဏာပဒဋ္ဌာနာယ ဒေသနာပညာယ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ယံ ပဌမံ ပါရာဇိကံ ပညတ္တံ၊ တံ ကတ္ထ ပညတ္တံ၊ ကံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တံ၊ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တံ၊ အတ္ထိ တတ္ထ ပညတ္တိ။ပ။ ကေနာဘတန္တိ။

2. Pucchāvissajjane pana **yaṁ tena Bhagavatā jānatā passatā Arahatā Sammāsambuddhena paṭhamaṁ pārājikan**ti idaṁ kevalaṁ pucchāya āgatassa ādipadassa paccuddharaṇamattameva, **kattha paññattan**ti **Vesāliyā paññattaṁ. Kaṁ ārabbhāti Sudinnaṁ Kalandaputtaṁ ārabbhā**ti evamādinā pana nayena punapi ettha ekekaṁ padaṁ pucchitvāva vissajjitaṁ. **Ekā paññattī**ti "yo pana bhikkhu methunaṁ dhammaṁ paṭiseveyya pārājiko hoti asaṁvāso"ti ayaṁ ekā paññatti. **Dve anupaññattiyo**ti "antamaso tiracchānagatāyapī"ti ca "sikkhaṁ apaccakkhāyā"ti ca makkaṭivajjiputtakavatthūnaṁ vasena vuttā imā dve anupaññattiyo. Ettāvatā "atthi tattha paññatti anupaññatti anuppannapaññattī"ti imissā pucchāya dve koṭṭhāsā vissajjitā honti. Tatiyaṁ visajjetuṁ pana **anuppannapaññatti tasmiṁ natthī**ti vuttaṁ. Ayaṁ hi **anuppannapaññatti** nāma anuppanne dose paññattā, sā aṭṭhagarudhammavasena bhikkhunīnaṁyeva āgatā, aññatra natthi. Tasmā vuttaṁ "anuppannapaññatti tasmiṁ natthī"ti. **Sabbatthapaññattī**ti Majjhimadese ceva paccantimajanapadesu ca sabbatthapaññatti. Vinayadharapañcamena gaṇena upasampadā, guṇaṅguṇūpahanā, dhuvanahānaṁ, cammattharaṇanti imāni hi cattāri sikkhāpadāni Majjhimadeseyeva paññatti, ettheva etehi āpatti hoti, na paccantimajanapadesu. Sesāni sabbāneva sabbatthapaññatti nāma.

Sādhāraṇapaññattīti bhikkhūnañceva bhikkhunīnañca sādhāraṇapaññatti. Suddhabhikkhūnameva hi suddhabhikkhunīnaṁ vā paññattaṁ sikkhāpadaṁ **asādhāraṇapaññatti** nāma hoti. Idaṁ pana bhikkhuṁ ārabbha uppanne vatthusmiṁ—"yā pana bhikkhunī chandaso methunaṁ dhammaṁ paṭiseveyya, antamaso tiracchānagatenapi pārājikā hoti asaṁvāsā"ti—bhikkhunīnampi paññattaṁ. Vinītakathāmattameva hi tāsaṁ natthi, sikkhāpadaṁ pana atthi. Tena vuttaṁ "sādhāraṇapaññattī"ti. **Ubhatopaññattiyam**pi eseva nayo. Byañjanamattameva hi ettha nānaṁ, bhikkhūnaṁ bhikkhunīnampi sādhāraṇattā **sādhāraṇapaññatti,** ubhinnampi paññattattā **ubhatopaññattī**ti atthe pana bhedo natthi.

Nidānogadhanti "yassa siyā āpatti so āvikareyyā"ti ettha sabbāpattīnaṁ anupaviṭṭhattā **nidānogadhaṁ,** nidāne anupaviṭṭhanti attho. **Dutiyena uddesenā**ti nidānogadhaṁ nidānapariyāpannampi samānaṁ "tatrime

၂။ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေ ပန **ယံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပဌမံ ပါရာဇိကန္တိ** ဣဒံ ကေဝလံ ပုစ္ဆာယ အာဂတဿ အာဒိပဒဿ ပစ္စုဒ္ဓရဏမတ္တမေဝ၊ **ကတ္ထ ပညတ္တန္တိ ဝေသာလိယာ ပညတ္တံ။ ကံ အာရဗ္ဘာတိ သုဒိန္နံ ကလန္ဒပုတ္တံ အာရဗ္ဘာ**တိ ဧဝမာဒိနာ ပန နယေန ပုနပိ ဧတ္ထ ဧကေကံ ပဒံ ပုစ္ဆိတွာဝ ဝိဿဇ္ဇိတံ။ **ဧကာ ပညတ္တီ**တိ "ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော"တိ အယံ ဧကာ ပညတ္တိ။ **ဒွေ အနုပညတ္တိယော**တိ "အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာယပီ"တိ စ "သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယာ"တိ စ မက္ကဋိဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထူနံ ဝသေန ဝုတ္တာ ဣမာ ဒွေ အနုပညတ္တိယော။ ဧတ္တာဝတာ "အတ္ထိ တတ္ထ ပညတ္တိ အနုပညတ္တိ အနုပ္ပန္နပညတ္တီ"တိ ဣမိဿာ ပုစ္ဆာယ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ဝိဿဇ္ဇိတာ ဟောန္တိ။ တတိယံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ ပန **အနုပ္ပန္နပညတ္တိ တသ္မိံ နတ္ထီ**တိ ဝုတ္တံ။ အယံ ဟိ **အနုပ္ပန္နပညတ္တိ** နာမ အနုပ္ပန္နေ ဒေါသေ ပညတ္တာ၊ သာ အဋ္ဌဂရုဓမ္မဝသေန ဘိက္ခုနီနံယေဝ အာဂတာ၊ အညတြ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ "အနုပ္ပန္နပညတ္တိ တသ္မိံ နတ္ထီ"တိ။ **သဗ္ဗတ္ထပညတ္တီ**တိ မဇ္ဈိမဒေသေ စေဝ ပစ္စန္တိမဇနပဒေသု စ သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ။ ဝိနယဓရပဉ္စမေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒါ, ဂုဏင်္ဂုဏူပါဟနာ, ဓုဝနဟာနံ, စမ္မတ္ထရဏန္တိ ဣမာနိ ဟိ စတ္တာရိ သိက္ခာပဒါနိ မဇ္ဈိမဒေသေယေဝ ပညတ္တိ၊ ဧတ္ထေဝ ဧတေဟိ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ န ပစ္စန္တိမဇနပဒေသု။ သေသာနိ သဗ္ဗာနေဝ သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ နာမ။

သာဓာရဏပညတ္တီတိ ဘိက္ခူနဉ္စေဝ ဘိက္ခုနီနဉ္စ သာဓာရဏပညတ္တိ။ သုဒ္ဓဘိက္ခူနမေဝ ဟိ သုဒ္ဓဘိက္ခုနီနံ ဝါ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ **အသာဓာရဏပညတ္တိ** နာမ ဟောတိ။ ဣဒံ ပန ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ—"ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဆန္ဒသော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ၊ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတေနပိ ပါရာဇိကာ ဟောတိ အသံဝါသာ"တိ—ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ပညတ္တံ။ ဝိနီတကထာမတ္တမေဝ ဟိ တာသံ နတ္ထိ၊ သိက္ခာပဒံ ပန အတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ "သာဓာရဏပညတ္တီ"တိ။ **ဥဘတောပညတ္တိယ**မ္ပိ ဧသေဝ နယော။ ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ ဟိ ဧတ္ထ နာနံ၊ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ သာဓာရဏတ္တာ **သာဓာရဏပညတ္တိ၊** ဥဘိန္နမ္ပိ ပညတ္တတ္တာ **ဥဘတောပညတ္တီ**တိ အတ္ထေ ပန ဘေဒေါ နတ္ထိ။

နိဒါနောဂဓန္တိ "ယဿ သိယာ အာပတ္တိ သော အာဝိကရေယျာ"တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗာပတ္တီနံ အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ **နိဒါနောဂဓံ၊** နိဒါနေ အနုပဝိဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ **ဒုတိယေန ဥဒ္ဒေသေနာ**တိ နိဒါနောဂဓံ နိဒါနပရိယာပန္နမ္ပိ သမာနံ "တတြိမေ

cattāro pārājikā dhammā"ti-ādinā dutiyeneva uddesena uddesaṁ āgacchati. **Catunnaṁ vipattīnan**ti sīlavipatti-ādīnaṁ. Paṭhamā hi dve āpattikkhandhā sīlavipatti nāma, avasesā pañca ācaravipatti nāma, micchādiṭṭhi ca antaggāhikadiṭṭhi ca diṭṭhivipatti nāma, ājīvahetu paññattāni cha sikkhāpādāni ājīvavipatti nāma. Iti imāsaṁ catunnaṁ vīpattīnaṁ idaṁ pārājikaṁ sīlavipatti nāma hoti.

Ekena samuṭṭhānenāti dvaṅgikena ekena samuṭṭhānena. Ettha hi cittaṁ aṅgaṁ, hoti, kāyena pana āpattiṁ āpajjati. Tena vuttaṁ "kāyato ca cittato ca samuṭṭhātī"ti. **Dvīhi samathehi sammatī**ti "āpannosī"ti sammukhā pucchiyamāno "āma āpannomhī"ti paṭijānāti, tāvadeva bhaṇḍanakalahaviggahā vūpasantā honti, sakkā ca hoti taṁ puggalaṁ apanetvā uposatho vā pavāraṇā vā[1] kātuṁ. Iti sammukhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena cāti dvīhi samathehi sammati, na ca tappaccayā koci upaddavo hoti. Yaṁ pana upari paññattivagge "na katameva samathena sammatī"ti vuttaṁ, taṁ samathaṁ otāretvā anāpatti kātuṁ na sakkāti imamatthaṁ sandhāya vuttaṁ.

Paññatti vinayoti "yo pana bhikkhū"ti-ādinā nayena vuttamātikā paññatti vinayoti attho. **Vibhattī**ti padabhājanaṁ vuccati, **vibhattī**ti hi Vibhaṅgassevetaṁ nāmaṁ. **Asaṁvaro**ti vītikkamo. **Saṁvaro**ti avītikkamo. **Yesaṁ vattatī**ti yesaṁ Vinayapiṭakañca Aṭṭhakathā ca sabbā paguṇāti attho. **Te dhārentī**ti te etaṁ paṭhamapārājikaṁ Pāḷito ca atthato ca dhārenti. Na hi sakkā sabbaṁ vinayapiṭakaṁ ajānantena etassa attho jānituntī. **Kenābhatan**ti idaṁ paṭhamapārājikaṁ Pāḷivasena ca atthavasena ca yāva ajjatanakālaṁ kena ānītanti. **Paramparābhatan**ti paramparāya ānītaṁ.

3. Idāni yāya paramparāya ānītaṁ, taṁ dassetuṁ **Upāli dāsako cevā**ti-ādinā nayena porāṇakehi mahātherehi gāthāyo

1. Uposathaṁ vā pavāraṇaṁ (Sī)

စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ”တိအာဒိနာ ဒုတိယေနေဝ ဥဒ္ဒေသေန ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆတိ။ **စတုန္နံ ဝိပတ္တီန**န္တိ သီလဝိပတ္တိအာဒီနံ။ ပဌမာ ဟိ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ သီလဝိပတ္တိ နာမ၊ အဝသေသာ ပဉ္စ အာစာရဝိပတ္တိ နာမ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ စ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိ နာမ၊ အာဇီဝဟေတု ပညတ္တာနိ ဆ သိက္ခာပဒါနိ အာဇီဝဝိပတ္တိ နာမ။ ဣတိ ဣမာသံ စတုန္နံ ဝိပတ္တီနံ ဣဒံ ပါရာဇိကံ သီလဝိပတ္တိ နာမ ဟောတိ။

ဧကေန သမုဋ္ဌာနေနာတိ ဒွင်္ဂိကေန ဧကေန သမုဋ္ဌာနေန။ ဧတ္ထ ဟိ စိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတိ၊ ကာယေန ပန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ “ကာယတော စ စိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတီ”တိ။ **ဒွီဟိ သမထေဟိ သမ္မတီ**တိ “အာပန္နောသီ”တိ သမ္မုခါ ပုစ္ဆိယမာနော “အာမ အာပန္နောမှီ”တိ ပဋိဇာနာတိ၊ တာဝဒေဝ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟာ ဝူပသန္တာ ဟောန္တိ၊ သက္ကာ စ ဟောတိ တံ ပုဂ္ဂလံ အပနေတွာ ဥပေါသထော ဝါ ပဝါရဏာ ဝါ[1] ကာတုံ။ ဣတိ သမ္မုခါဝိနယေန စ ပဋိညာတကရဏေန စာတိ ဒွီဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ၊ န စ တပ္ပစ္စယာ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ။ ယံ ပန ဥပရိ ပညတ္တိဝဂ္ဂေ “န ကတမေန သမထေန သမ္မတီ”တိ ဝုတ္တံ၊ တံ သမထံ ဩတာရေတွာ အနာပတ္တိ ကာတုံ န သက္ကာတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပညတ္တိ ဝိနယောတိ “ယော ပန ဘိက္ခူ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တမာတိကာ ပညတ္တိ ဝိနယောတိ အတ္ထော။ **ဝိဘတ္တီ**တိ ပဒဘာဇနံ ဝုစ္စတိ၊ **ဝိဘတ္တီ**တိ ဟိ ဝိဘင်္ဂဿေဝေတံ နာမံ။ **အသံဝရော**တိ ဝီတိက္ကမော။ **သံဝရော**တိ အဝီတိက္ကမော။ **ယေသံ ဝတ္တတီ**တိ ယေသံ ဝိနယပိဋကဉ္စ အဋ္ဌကထာ စ သဗ္ဗာ ပဂုဏာတိ အတ္ထော။ **တေ ဓာရေန္တီ**တိ တေ ဧတံ ပဌမပါရာဇိကံ ပါဠိတော စ အတ္ထတော စ ဓာရေန္တိ။ န ဟိ သက္ကာ သဗ္ဗံ ဝိနယပိဋကံ အဇာနန္တေန ဧတဿ အတ္ထော ဇာနိတုန္တိ။ **ကေနာဘတ**န္တိ ဣဒံ ပဌမပါရာဇိကံ ပါဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ယာဝ အဇ္ဇတနကာလံ ကေန အာနီတန္တိ။ **ပရမ္ပရာဘတ**န္တိ ပရမ္ပရာယ အာနီတံ။

၃။ ဣဒါနိ ယာယ ပရမ္ပရာယ အာနီတံ၊ တံ ဒဿေတုံ **ဥပါလိ ဒါသကော စေဝါ**တိအာဒိနာ နယေန ပေါရာဏကေဟိ မဟာထေရေဟိ ဂါထာယော

၁-ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ (သီ)

ṭhapitā. Tattha yaṁ vattabbaṁ, taṁ nidānavaṇṇanāyameva vuttaṁ. Iminā nayena dutiyapārājikādipucchāvissajjanesupi vinicchayo veditabboti.

Mahāvibhaṅge paññattivāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Katāpattivārādivaṇṇanā

157. Ito paraṁ "methunaṁ dhammaṁ paṭisevanto kati āpattiyo āpajjatī"ti ādippabhedo **katāpattivāro** "methunaṁ dhammaṁ paṭisevantassa āpattiyo catunnaṁ vipattīnaṁ kati vipattiyo bhajantī"ti ādippabhedo **vipattivāro** "methunaṁ dhammaṁ paṭisevantassa āpattiyo sattannaṁ āpattikkhandhānaṁ katihi āpattikkhandhehi saṅgahitā"ti ādippabhedo **saṅgahavāro** "methunaṁ dhammaṁ paṭisevantassa āpattiyo channaṁ āpattisamuṭṭhānānaṁ katihi samuṭṭhānehi samuṭṭhahantī"ti ādippabhedo **samuṭṭhānavāro** "methunaṁ dhammaṁ paṭisevantassa āpattiyo catunnaṁ adhikaraṇānaṁ katamaṁ adhikaraṇan"ti ādippabhedo **adhikaraṇavāro** "methunaṁ dhamma paṭisevantassa āpattiyo sattannaṁ samathānaṁ katihi samathehi sammantī"ti ādippabhedo **samathavāro** tadanantaro **samuccayavāro**cāti ime satta vārā uttānatthā eva.

188. Tato paraṁ "methunaṁ dhammaṁ paṭisevanapaccayā pārājikaṁ kattha paññattan"ti-ādinā nayena puna paccayavasena eko **paññattivāro,** tassa vasena purimasadisā eva katāpattivārādayo satta vārāti evaṁ aparepi aṭṭha vārā vuttā, tepi uttānatthā eva. Iti ime aṭṭha, purimā aṭṭhāti Mahāvibhaṅge soḷasa vārā dassitā. Tato paraṁ teneva nayena Bhikkhunīvibhaṅgepi soḷasa vārā āgatāti evamime Ubhatovibhaṅge dvattiṁsa vārā Pāḷinayeneva veditabbā. Na hettha kiñci pubbe avinicchitaṁ nāma atthi.

Mahāvibhaṅge ca Bhikkhunivibhaṅge ca

Soḷasamahāvāravaṇṇanā niṭṭhitā.

ဌပိတာ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ နိဒါနဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ နယေန ဒုတိယပါရာဇိကာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေသုပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

မဟာဝိဘင်္ဂေ ပညတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကတာပတ္တိဝါရာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၇။ ဣတော ပရံ "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော ကတိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီ"တိ အာဒိပ္ပဘေဒေါ **ကတာပတ္တိဝါရော** "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိယော စတုန္နံ ဝိပတ္တီနံ ကတိ ဝိပတ္တိယော ဘဇန္တီ"တိ အာဒိပ္ပဘေဒေါ **ဝိပတ္တိဝါရော** "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိယော သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ကတိဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ"တိ အာဒိပ္ပဘေဒေါ **သင်္ဂဟဝါရော** "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိယော ဆန္နံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနံ ကတိဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌဟန္တီ"တိ အာဒိပ္ပဘေဒေါ **သမုဋ္ဌာနဝါရော** "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိယော စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ကတမံ အဓိကရဏ"န္တိ အာဒိပ္ပဘေဒေါ **အဓိကရဏဝါရော** "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိယော သတ္တန္နံ သမထာနံ ကတိဟိ သမထေဟိ သမ္မန္တီ"တိ အာဒိပ္ပဘေဒေါ **သမထဝါရော** တဒနန္တရော **သမုစ္စယဝါရော** စာတိ ဣမေ သတ္တ ဝါရာ ဥတ္တာနတ္ထာ ဧဝ။

၁၈၈။ တတော ပရံ "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တ"န္တိအာဒိနာ နယေန ပုန ပစ္စယဝသေန ဧကော **ပညတ္တိဝါရော,** တဿ ဝသေန ပုရိမသဒိသာ ဧဝ ကတာပတ္တိဝါရာဒယော သတ္တ ဝါရာတိ ဧဝံ အပရေပိ အဋ္ဌ ဝါရာ ဝုတ္တာ၊ တေပိ ဥတ္တာနတ္ထာ ဧဝ။ ဣတိ ဣမေ အဋ္ဌ, ပုရိမာ အဋ္ဌာတိ မဟာဝိဘင်္ဂေ သောဠသ ဝါရာ ဒဿိတာ။ တတော ပရံ တေနေဝ နယေန ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေပိ သောဠသ ဝါရာ အာဂတာတိ ဧဝမိမေ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဒွတ္တိံသ ဝါရာ ပါဠိနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ဟေတ္ထ ကိဉ္စိ ပုဗ္ဗေ အဝိနိစ္ဆိတံ နာမ အတ္ထိ။

မဟာဝိဘင်္ဂေ စ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ စ

သောဠသမဟာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Samuṭṭhānasīsavaṇṇanā

257. Tadanantarāya pana samuṭṭhānakathāya **anattā iti nicchayā**ti anattā iti nicchitā[1]. **Sabhāgadhammānan**ti aniccākārādīhi sabhāgānaṁ saṅkhatadhammānaṁ. **Nāmamattaṁ na nāyatī**ti nāmamattampi na paññāyati. **Dukkhahānin**ti dukkhaghātanaṁ. **Khandhakā ya ca mātikā**ti khandhakā yā ca mātikāti attho. Ayameva vā pāṭho. **Samuṭṭhānaṁ niyato katan**ti samuṭṭhānaṁ niyatokataṁ niyatakataṁ, niyatasamuṭṭhānanti attho. Etena bhūtārocanacorivuṭṭhāpana-ananuññātasikkhāpadattayassa saṅgaho paccetabbo. Etāneva hi tīṇi sikkhāpadāni niyatasamuṭṭhānāni, aññehi saddhiṁ asambhinnasamuṭṭhānāni.

Sambhedaṁ nidānañcaññanti aññampi sambhedañca nidānañca. Tattha sambhedavacanena samuṭṭhānasambhedassa gahaṇaṁ paccetabbaṁ, tāni hi tīṇi sikkhāpadāni ṭhapetvā sesāni sambhinnasamuṭṭhānāni. Nidānavacanena sikkhāpadānaṁ paññattidesasaṅkhātaṁ nidānaṁ paccetabbaṁ, **sutte dissanti uparī**ti sikkhāpadānaṁ samuṭṭhānaniyamo sambhedo nidānanti imāni tīṇi suttamhi eva dissanti, paññāyantīti attho. Tattha ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato cāti-ādimhi tāva purimanaye samuṭṭhānaniyamo ca sambhedo ca dissanti. Itaraṁ pana nidānaṁ nāma—

Vesāliyā Rājagahe, Sāvatthiyā ca Āḷavī.
Kosambiyā ca Sakkesu, Bhaggesu ceva paññattāti.

Evaṁ upari dissati, parato āgate sutte dissatīti veditabbaṁ.

Vibhaṅge dvīsūti gāthāya ayamattho—yaṁ sikkhāpadaṁ dvīsu Vibhaṅgesu paññattaṁ uposathadivase bhikkhū ca bhikkhuniyo ca uddisanti, tassa yathāñāyaṁ samuṭṭhānaṁ pavakkhāmi, taṁ me suṇāthāti.

Sañcarittānubhāsanañcāti sañcarittañca samanubhāsanañca. **Atirekañca cīvaran**ti atirekacīvaraṁ kathinanti attho. **Lomāni padasodhammo**ti

1. Vinicchitā (Syā)

သမုဋ္ဌာနသီသဝဏ္ဏနာ

၂၅၇။ တဒနန္တရာယ ပန သမုဋ္ဌာနကထာယ **အနတ္တာ ဣတိ နိစ္ဆယာ**တိ အနတ္တာ ဣတိ နိစ္ဆိတာ[၁]။ **သဘာဂဓမ္မာနန္တိ** အနိစ္စာကာရာဒီဟိ သဘာဂါနံ သင်္ခတဓမ္မာနံ။ **နာမမတ္တံ န နာယတီ**တိ နာမမတ္တမ္ပိ န ပညာယတိ။ **ဒုက္ခဟာနိန္တိ** ဒုက္ခဃာတနံ။ **ခန္ဓကာ ယ စ မာတိကာ**တိ ခန္ဓကာ ယာ စ မာတိကာတိ အတ္ထော။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **သမုဋ္ဌာနံ နိယတော ကတန္တိ** သမုဋ္ဌာနံ နိယတောကတံ နိယတကတံ၊ နိယတသမုဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ ဧတေန ဘူတာရောစနစောရိဝုဋ္ဌာပနအနနုညာတသိက္ခာပဒတ္တယဿ သင်္ဂဟော ပစ္စေတဗ္ဗော။ ဧတာနေဝ ဟိ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ နိယတသမုဋ္ဌာနာနိ၊ အညေဟိ သဒ္ဓိံ အသမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနာနိ။

သမ္ဘေဒံ နိဒါနဉ္စညန္တိ အညမ္ပိ သမ္ဘေဒဉ္စ နိဒါနဉ္စ။ တတ္ထ သမ္ဘေဒဝစနေန သမုဋ္ဌာနသမ္ဘေဒဿ ဂဟဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ တာနိ ဟိ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ ဌပေတွာ သေသာနိ သမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနာနိ။ နိဒါနဝစနေန သိက္ခာပဒါနံ ပညတ္တိဒေသသင်္ခါတံ နိဒါနံ ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ **သုတ္တေ ဒိဿန္တိ ဥပရီ**တိ သိက္ခာပဒါနံ သမုဋ္ဌာနနိယမော သမ္ဘေဒေါ နိဒါနန္တိ ဣမာနိ တီဏိ သုတ္တမှိ ဧဝ ဒိဿန္တိ၊ ပညာယန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဧကေန သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌာတိ ကာယတော စ စိတ္တတော စာတိအာဒိမှိ တာဝ ပုရိမနယေ သမုဋ္ဌာနနိယမော စ သမ္ဘေဒေါ စ ဒိဿန္တိ။ ဣတရံ ပန နိဒါနံ နာမ—

ဝေသာလိယာ ရာဇဂဟေ၊ သာဝတ္ထိယာ စ အာဠဝိ။
ကောသမ္ဗိယာ စ သက္ကေသု၊ ဘဂ္ဂေသု စေဝ ပညတ္တာတိ။

ဧဝံ ဥပရိ ဒိဿတိ၊ ပရတော အာဂတေ သုတ္တေ ဒိဿတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိဘင်္ဂေ ဒွီသူတိ ဂါထာယ အယမတ္ထော—ယံ သိက္ခာပဒံ ဒွီသု ဝိဘင်္ဂေသု ပညတ္တံ ဥပေါသထဒိဝသေ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဥဒ္ဒိသန္တိ၊ တဿ ယထာဉာယံ သမုဋ္ဌာနံ ပဝက္ခာမိ၊ တံ မေ သုဏာထာတိ။

သဉ္စရိတ္တာနုဘာသနဉ္စာတိ သဉ္စရိတ္တဉ္စ သမနုဘာသနဉ္စ။ **အတိရေကဉ္စ စီဝရန္တိ** အတိရေကစီဝရံ ကဌိနန္တိ အတ္ထော။ **လောမာနိ ပဒသောဓမ္မော**တိ

၁-ဝိနိစ္ဆိတာ (သျာ)

eḷakalomāni ca padasodhammo ca. **Bhūtaṁ saṁvidhānena cā**ti bhūtārocanañca, saṁvidahitvā addhānappaṭipajjanañca. **Theyyadesanā coriṁ cā**ti theyyasattho ca, chattapāṇissa agilānassa dhammadesanā ca, corivuṭṭhāpanañca. **Ananuññātāya terasā**ti mātāpitusāmikehi ananuññātāya saddhiṁ imāni terasa samuṭṭhānāni honti. **Sadisā idha dissare**ti idha Ubhatovibhaṅge etesu terasasu samuṭṭhānasīsesu[1] ekekasmiṁ aññānipi sadisāni samuṭṭhānāni dissanti.

Paṭhamapārājikasamuṭṭhānavaṇṇanā

258. Idāni tāni dassetuṁ **methunaṁ sukkasaṁsaggo**ti-ādi vuttaṁ. Tattha **methunan**ti idaṁ tāva paṭhamapārājikaṁ nāma ekaṁ samuṭṭhānasīsaṁ, sesāni tena sadisāni. Tattha **sukkasaṁsaggo**ti sukkavissaṭṭhi ceva kāyasaṁsaggo ca. **Aniyatā paṭhamikā**ti paṭhamaṁ Aniyatasikkhāpadaṁ. **Pubbūpaparipācitā**ti jānaṁ pubbūpagataṁ bhikkhunti sikkhāpadañca, bhikkhuniparipācitapiṇḍapātasikkhāpadañca. **Raho bhikkhuniyā sahā**ti bhikkhuniyā saddhiṁ raho Nisajjasikkhāpadañca.

Sabhojane raho dve cāti sabhojane kule anupakhajja Nisajjasikkhāpadañca, dve Rahonisajjasikkhāpadāni ca, **aṅguli udake hasan**ti aṅgulipatodakañca, udake Hasadhammasikkhāpadañca. **Pahāre uggire cevā**ti Pahāradānasikkhāpadañca, Talasattika-uggiraṇasikkhāpadañca. **Tepaññāsā ca sekhiyā**ti parimaṇḍalanivāsanādīni khuddakavaṇṇanāvasāne vuttāni tepaññāsa sekhiyasikkhāpadāni ca.

Adhakkhagāmāvassutāti bhikkhunīnaṁ Adhakkhakasikkhāpadañca, gāmantaragamanaṁ, avassutā avassutassa hatthato khādanīyabhojanīyaggahaṇasikkhāpadañca. **Talamaṭṭhañca suddhikā**ti talaghātakaṁ, jatumaṭṭhaṁ, udakasuddhikādiyanañca. **Vassaṁvuṭṭhā ca ovādan**ti vassaṁvuṭṭhā chappañcayojanāni sikkhāpadañca, ovādāya agamanasikkhāpadañca. **Nānubandhe pavattininti** yā pana bhikkhunī vuṭṭhāpitaṁ pavattiṁniṁ dve vassāni nānubandheyyāti vuttasikkhāpadaṁ.

1. Samuṭṭhānesu (Sī, Syā)

ဠေကလောမာနိ စ ပဒသောဓမ္မော စ။ **ဘူတံ သံဝိဓာနေန စာ**တိ ဘူတာရောစနဉ္စ, သံဝိဒဟိတွာ အဒ္ဓါနပ္ပဋိပဇ္ဇနဉ္စ။ **ထေယျဒေသနာ စောရိံ စာ**တိ ထေယျသတ္ထော စ, ဆတ္တပါဏိဿ အဂိလာနဿ ဓမ္မဒေသနာ စ, စောရိဝုဋ္ဌာပနဉ္စ။ **အနနုညာတာယ တေရသာ**တိ မာတာပိတုသာမိကေဟိ အနနုညာတာယ သဒ္ဓိံ ဣမာနိ တေရသ သမုဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တိ။ **သဒိသာ ဣဓ ဒိဿရေ**တိ ဣဓ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဧတေသု တေရသသု သမုဋ္ဌာနသီသေသု[1] ဧကေကသ္မိံ အညာနိပိ သဒိသာနိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဒိဿန္တိ။

ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၅၈။ ဣဒါနိ တာနိ ဒဿေတုံ **မေထုနံ သုက္ကသံသဂ္ဂေါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မေထုန**န္တိ ဣဒံ တာဝ ပဌမပါရာဇိကံ နာမ ဧကံ သမုဋ္ဌာနသီသံ၊ သေသာနိ တေန သဒိသာနိ။ တတ္ထ **သုက္ကသံသဂ္ဂေါ**တိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ စေဝ ကာယသံသဂ္ဂေါ စ။ **အနိယတာ ပဌမိကာ**တိ ပဌမံ အနိယတသိက္ခာပဒံ။ **ပုဗ္ဗုပပရိပါစိတာ**တိ ဇာနံ ပုဗ္ဗုပဂတံ ဘိက္ခုန္တိ သိက္ခာပဒဉ္စ, ဘိက္ခုနိပရိပါစိတပိဏ္ဍပါတသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ရဟော ဘိက္ခုနိယာ သဟာ**တိ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ရဟော နိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဉ္စ။

သဘောဇနေ ရဟော ဒွေ စာတိ သဘောဇနေ ကုလေ အနုပခဇ္ဇ နိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဉ္စ, ဒွေ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒါနိ စ၊ **အင်္ဂုလိ ဥဒကေ ဟသ**န္တိ အင်္ဂုလိပတောဒကဉ္စ, ဥဒကေ ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ပဟာရေ ဥဂ္ဂိရေ စေဝါ**တိ ပဟာရဒါနသိက္ခာပဒဉ္စ, တလသတ္တိကဥဂ္ဂိရဏသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တေပညာသာ စ သေခိယာ**တိ ပရိမဏ္ဍလနိဝါသနာဒီနိ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာဝသာနေ ဝုတ္တာနိ တေပညာသ သေခိယသိက္ခာပဒါနိ စ။

အဓက္ခဂါမာဝဿုတာတိ ဘိက္ခုနီနံ အဓက္ခကသိက္ခာပဒဉ္စ, ဂါမန္တရဂမနံ, အဝဿုတာ အဝဿုတဿ ဟတ္ထတော ခါဒနီယဘောဇနီယဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဉ္စ။ **တလမဋ္ဌဉ္စ သုဒ္ဓိကာ**တိ တလဃာတကံ, ဇတုမဋ္ဌံ, ဥဒကသုဒ္ဓိကာဒိယနဉ္စ။ **ဝဿံဝုဋ္ဌာ စ ဩဝါဒ**န္တိ ဝဿံဝုဋ္ဌာ ဆပ္ပဉ္စယောဇနာနိ သိက္ခာပဒဉ္စ, ဩဝါဒါယ အဂမနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **နာနုဗန္ဓေ ပဝတ္တိနိ**န္တိ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဝုဋ္ဌာပိတံ ပဝတ္တိနိံ ဒွေ ဝဿာနိ နာနုဗန္ဓေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။

၁-သမုဋ္ဌာနေသု (သီ၊ သျာ)

Ime sikkhāti imā sikkhāyo. Liṅgavipariyāyo kato. **Kāyamānasikā katā**ti kāyacittasamuṭṭhānā katā.

Dutiyapārājikasamuṭṭhānavaṇṇanā

259. **Adinnan**ti idaṁ tāva adinnādānanti vā dutiyapārājikanti vā ekaṁ samuṭṭhānasīsaṁ, sesāni tena sadisāni. Tattha **viggahuttarī**ti Manussaviggaha-uttarimanussadhammasikkhāpadāni. **Duṭṭhullā attakāminan**ti Duṭṭhullavācā-attakāmapāricariyasikkhāpadāni. **Amūlā aññabhāgiyā**ti dve Duṭṭhadosasikkhāpadāni. **Aniyatā dutiyikā**ti dutiyaṁ Aniyatasikkhāpadaṁ.

Acchinde pariṇāmaneti sāmaṁ cīvaraṁ datvā acchindanañca, saṁghikalābhassa attano pariṇāmanañca. **Musā omasapesuṇā**ti musāvādo ca omasavādo ca bhikkhupesuññañca. **Duṭṭhullā pathavīkhaṇe**ti[1] duṭṭhullāpatti-ārocanañca pathavīkhaṇanañca. **Bhūtaṁ aññāya ujjhāpe**ti bhūtagāma-aññavādaka-ujjhāpanakasikkhāpadāni.

Nikkaḍḍhanaṁ siñcanañcāti vihārato nikkaḍḍhanañca, udakena tiṇādisiñcanañca. **Āmisahetu bhuttāvī**ti āmisahetu bhikkhuniyo ovadantīti sikkhāpadañca, bhuttāviṁ anatirittena khādanīyādinā Pavāraṇāsikkhāpadañca. **Ehi anādari bhiṁsā**ti ehāvuso gāmaṁ vāti sikkhāpadañca, anādariyañca, bhikkhubhiṁsāpanakañca. **Apanidhe ca jīvitan**ti pattādīnaṁ Apanidhānasikkhāpadañca, sañcicca pāṇaṁ jīvitāvoropanañca.

Jānaṁ sappāṇakaṁ kammanti jānaṁ Sappāṇaka-udakasikkhāpadañca, punakammāya ukkoṭanañca. **Ūnasaṁvāsanāsanā**ti Ūnavīsativassasikkhāpadañca, ukkhittakena saddhiṁ Saṁvāsasikkhāpadañca, Nsitakasāmaṇerasambhogasikkhāpadañca. **Sahadhammikaṁ vilekhā**ti sahadhammikaṁ Vccamānasikkhāpadañca, vilekhāya saṁvattantīti Āgatasikkhāpadañca. **Moho amūlakena cā**ti mohanake pācittiyasikkhāpadañca, amūlakena saṁghādisesena Anuddhaṁsanasikkhāpadañca.

Kukkuccaṁ dhammikaṁ cīvaraṁ datvāti kukkucca-upadahanañca, dhammikānaṁ kammānaṁ chandaṁ datvā khīyanañca, cīvaraṁ datvā khīyanañca. **Pariṇāmeyya puggale**ti saṁghikaṁ

1. Pathaviṁ khaṇeti (Sī)

ဣမေ သိက္ခာတိ ဣမာ သိက္ခာယော။ လိင်္ဂဝိပရိယာယော ကတော။ **ကာယမာနသိကာ ကတာ**တိ ကာယစိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ကတာ။

ဒုတိယပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၅၉။ **အဒိန္နန္တိ** ဣဒံ တာဝ အဒိန္နာဒါနန္တိ ဝါ ဒုတိယပါရာဇိကန္တိ ဝါ ဧကံ သမုဋ္ဌာနသီသံ၊ သေသာနိ တေန သဒိသာနိ။ တတ္ထ **ဝိဂ္ဂဟုတ္တရီ**တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသိက္ခာပဒါနိ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လာ အတ္တကာမိန**န္တိ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာအတ္တကာမပါရိစရိယသိက္ခာပဒါနိ။ **အမူလာ အညဘာဂိယာ**တိ ဒွေ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒါနိ။ **အနိယတာ ဒုတိယိကာ**တိ ဒုတိယံ အနိယတသိက္ခာပဒံ။

အစ္ဆိန္ဒေ ပရိဏာမနေတိ သာမံ စီဝရံ ဒတွာ အစ္ဆိန္ဒနဉ္စ, သံဃိကလာဘဿ အတ္တနော ပရိဏာမနဉ္စ။ **မုသာ ဩမသပေသုဏာ**တိ မုသာဝါဒေါ စ ဩမသဝါဒေါ စ ဘိက္ခုပေသုညဉ္စ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လာ ပထဝီခဏေ**တိ[1] ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိအာရောစနဉ္စ ပထဝီခဏနဉ္စ။ **ဘူတံ အညာယ ဥဇ္ဈာပေ**တိ ဘူတဂါမအညဝါဒကဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒါနိ။

နိက္ကဍ္ဎနံ သိဉ္စနဉ္စာတိ ဝိဟာရတော နိက္ကဍ္ဎနဉ္စ, ဥဒကေန တိဏာဒိသိဉ္စနဉ္စ။ **အာမိသဟေတု ဘုတ္တာဝီ**တိ အာမိသဟေတု ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒန္တီတိ သိက္ခာပဒဉ္စ, ဘုတ္တာဝိံ အနတိရိတ္တေန ခါဒနီယာဒိနာ ပဝါရဏာသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဧဟိ အနာဒရိ ဘိံသာ**တိ ဧဟာဝုသော ဂါမံ ဝါတိ သိက္ခာပဒဉ္စ, အနာဒရိယဉ္စ, ဘိက္ခုဘိံသာပနကဉ္စ။ **အပနိဓေ စ ဇီဝိတ**န္တိ ပတ္တာဒီနံ အပနိဓာနသိက္ခာပဒဉ္စ, သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာဝေါရောပနဉ္စ။

ဇာနံ သပ္ပါဏကံ ကမ္မန္တိ ဇာနံ သပ္ပါဏကဥဒကသိက္ခာပဒဉ္စ, ပုနကမ္မာယ ဥက္ကောဋနဉ္စ။ **ဦနသံဝါသနာသနာ**တိ ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဉ္စ, ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ သံဝါသသိက္ခာပဒဉ္စ, နာသိတကသာမဏေရသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သဟဓမ္မိကံ ဝိလေခါ**တိ သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနသိက္ခာပဒဉ္စ,ဝိလေခါယ သံဝတ္တန္တီတိ အာဂတသိက္ခာပဒဉ္စ။ **မောဟော အမူလကေန စာ**တိ မောဟနကေ ပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒဉ္စ, အမူလကေန သံဃာဒိသေသေန အနုဒ္ဓံသနသိက္ခာပဒဉ္စ။

ကုက္ကုစ္စံ ဓမ္မိကံ စီဝရံ ဒတွာတိ ကုက္ကုစ္စဥပဒဟနဉ္စ, ဓမ္မိကာနံ ကမ္မာနံ ဆန္ဒံ ဒတွာ ခီယနဉ္စ, စီဝရံ ဒတွာ ခီယနဉ္စ။ **ပရိဏာမေယျ ပုဂ္ဂလေ**တိ သံဃိကံ

၁-ပထဝိံ ခဏေတိ (သီ)

lābhaṁ puggalassa Pariṇāmanasikkhāpadaṁ. **Kiṁ te akālaṁ acchinde**ti kiṁ te ayye eso purisapuggalo karissatīti Āgatasikkhāpadañca, akālacīvaraṁ kālacīvaranti adhiṭṭhahitvā Bhājanasikkhāpadañca[1], bhikkhuniyā saddhiṁ cīvaraṁ parivattetvā Acchindanasikkhāpadañca. **Duggahī nirayena cā**ti duggahitena duppadhāritena paraṁ Ujjhāpanasikkhāpadañca, nirayena vā brahmacariyena vā Abhisapanasikkhāpadañca.

Gaṇaṁ vibhaṅgadubbalanti gaṇassa cīvaralābhaṁ antarāyaṁ kareyyāti ca, dhammikaṁ cīvaravibhaṅgaṁ paṭibāheyyāti ca, dubbalacīvarapaccāsāya cīvarakālasamayaṁ atikkāmeyyāti ca vuttasikkhāpadāni. **Kathinā phāsu passayan**ti dhammikaṁ kathinuddhāraṁ paṭibāheyya, bhikkhuniyā sañcicca aphāsuṁ kareyya, bhikkhuniyā upassayaṁ datvā kupitā anattamanā nikkaḍḍheyya vāti vuttasikkhāpadāni. **Akkosacaṇḍī maccharī**ti bhikkhuṁ akkoseyya vā paribhāseyya vā, caṇḍikatā gaṇaṁ paribhāseyya, kule maccharinī assāti vuttasikkhāpadāni. **Gabbhiniñca pāyantiyā**ti gabbhiniṁ vuṭṭhāpeyya, pāyantiṁ vuṭṭhāpeyyāti vuttasikkhāpadāni.

Dvevassaṁ sikkhā saṁghenāti dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkhaṁ sikkhamānaṁ vuṭṭhāpeyya, sikkhitasikkhaṁ sikkhamānaṁ saṁghena asammataṁ vuṭṭhāpeyyāti vuttasikkhāpadāni. **Tayo ceva gihigatā**ti ūnadvādasavassaṁ gihigataṁ, paripuṇṇadvādasavassaṁ gihigataṁ dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkhaṁ, dve vassāni sikkhitasikkhaṁ saṁghena asammatanti vuttasikkhāpadāni. **Kumāribhūtā tisso**ti ūnavīsativassaṁ kumāribhūtanti-ādinā nayena vuttā tisso. **Ūnadvādasasammatā**ti ūnadvādasavassā vuṭṭhāpeyya, paripuṇṇadvādasavassā saṁghena asammatā vuṭṭhāpeyyāti vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Alaṁ tāva sokāvāsanti alaṁ tāva te ayye vuṭṭhāpitenāti ca, caṇḍiṁ sokāvāsaṁ sikkhamānaṁ vuṭṭhāpeyyāti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Chandā anuvassā ca dve**ti pārivāsikachandadānena sikkhamānaṁ vuṭṭhāpeyya, anuvassaṁ vuṭṭhāpeyya, ekaṁ vassaṁ dve vuṭṭhāpeyyāti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Samuṭṭhānā tikā katā**ti tikasamuṭṭhānā katā.

1. Bhājāpanasikkhāpadañca (Sī, Syā)

လာဘံ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမနသိက္ခာပဒံ။ **ကိံ တေ အကာလံ အစ္ဆိန္ဒေ**တိ ကိံ တေ အယျေ ဧသော ပုရိသပုဂ္ဂလော ကရိဿတီတိ အာဂတသိက္ခာပဒဉ္စ, အကာလစီဝရံ ကာလစီဝရန္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဇနသိက္ခာပဒဉ္စ[၁], ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတွာ အစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုဂ္ဂဟီ နိရယေန စာ**တိ ဒုဂ္ဂဟိတေန ဒုပ္ပဓာရိတေန ပရံ ဥဇ္ဈာပနသိက္ခာပဒဉ္စ, နိရယေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ အဘိသပနသိက္ခာပဒဉ္စ။

ဂဏံ ဝိဘင်္ဂ ဒုဗ္ဗလန္တိ ဂဏဿ စီဝရလာဘံ အန္တရာယံ ကရေယျာတိ စ, ဓမ္မိကံ စီဝရဝိဘင်္ဂံ ပဋိဗာဟေယျာတိ စ, ဒုဗ္ဗလစီဝရပစ္စာသာယ စီဝရကာလသမယံ အတိက္ကာမေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။ **ကထိနာ ဖာသု ပဿယ**န္တိ ဓမ္မိကံ ကထိနုဒ္ဓါရံ ပဋိဗာဟေယျ, ဘိက္ခုနိယာ သဉ္စိစ္စ အဖာသုံ ကရေယျ, ဘိက္ခုနိယာ ဥပဿယံ ဒတွာ ကုပိတာ အနတ္တမနာ နိက္ကဍ္ဎေယျ ဝါတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။ **အက္ကောသစဏ္ဍီ မစ္ဆရီ**တိ ဘိက္ခုံ အက္ကောသေယျ ဝါ ပရိဘာသေယျ ဝါ, စဏ္ဍိကတာ ဂဏံ ပရိဘာသေယျ, ကုလေ မစ္ဆရိနီ အဿာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။ **ဂဗ္ဘိနိဉ္စ ပါယန္တိယာ**တိ ဂဗ္ဘိနိံ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ပါယန္တိံ ဝုဋ္ဌာပေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။

ဒွေဝဿံ သိက္ခာ သံဃေနာတိ ဒွေ ဝဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု အသိက္ခိတသိက္ခံ သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျ, သိက္ခိတသိက္ခံ သိက္ခမာနံ သံဃေန အသမ္မတံ ဝုဋ္ဌာပေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။ **တယော စေဝ ဂိဟိဂတာ**တိ ဦနဒွါဒသဝဿံ ဂိဟိဂတံ, ပရိပုဏ္ဏဒွါဒသဝဿံ ဂိဟိဂတံ ဒွေ ဝဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု အသိက္ခိတသိက္ခံ, ဒွေ ဝဿာနိ သိက္ခိတသိက္ခံ သံဃေန အသမ္မတန္တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။ **ကုမာရိဘူတာ တိဿော**တိ ဦနဝီသတိဝဿံ ကုမာရိဘူတန္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ တိဿော။ **ဦနဒွါဒသသမ္မတာ**တိ ဦနဒွါဒသဝဿာ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ပရိပုဏ္ဏဒွါဒသဝဿာ သံဃေန အသမ္မတာ ဝုဋ္ဌာပေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

အလံ တာဝ သောကာဝါသန္တိ အလံ တာဝ တေ အယျေ ဝုဋ္ဌာပိတေနာတိ စ, စဏ္ဍိံ သောကာဝါသံ သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **ဆန္ဒာ အနုဝဿာ စ ဒွေ**တိ ပါရိဝါသိကဆန္ဒဒါနေန သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျ, အနုဝဿံ ဝုဋ္ဌာပေယျ, ဧကံ ဝဿံ ဒွေ ဝုဋ္ဌာပေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **သမုဋ္ဌာနာ တိကာ ကတာ**တိ တိကသမုဋ္ဌာနာ ကတာ။

၁-ဘာဇာပနသိက္ခာပဒဉ္စ (သီ၊ သျာ)

Sañcarittasamuṭṭhānavaṇṇanā

260. **Sañcarī kuṭi vihāro**ti sañcarittaṁ, saññācikāya kuṭikaraṇaṁ, mahallakavihārakarakañca. **Dhovanañca paṭiggaho**ti aññātikāya bhikkhunīyā purāṇacīvaradhovāpanañca, cīvarapaṭiggahaṇañca. **Viññattuttari abhihaṭṭhun**ti aññātakaṁ gahapatiṁ cīvaraviññāpanaṁ, Tatuttarisādiyanasikkhāpadañca. **Ubhinnaṁ dūtakena cā**ti cīvaracetāpannaṁ upakkhaṭaṁ hotīti āgatasikkhāpadadvayañca, dūtena Cīvaracetāpannapahitasikkhāpadañca.

Kosiyā suddhadvebhāgā, chabbassāni nisīdananti kosiyamissakaṁ santhatanti-ādīni pañca sikkhāpadāni. **Riñcanti rūpikā cevā**ti Vibhaṅge “riñcanti uddesan”ti āgataṁ eḷakalomadhovāpana, Rūpiyappaṭiggahaṇasikkhāpadañca. **Ubho nānappakārakā**ti rūpiyasaṁvohāra, Kayavikkayasikkhāpadadvayaṁ.

Ūnabandhanavassikāti Ūnapañcabandhanapattasikkhāpadañca, Vassikasāṭikasikkhāpadañca. **Suttaṁ vikappanena cā**ti suttaṁ viññāpetvā cīvaravāyāpanañca, tantavāye upasaṅkamitvā cīvare vikappāpajjanañca. **Dvāradānasibbāni cā**ti yāva dvārakosā aggaḷaṭṭhapanāya, aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṁ dadeyya, cīvaraṁ sibbeyyāti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Pūvapaccayajoti cā**ti pūvehi vā manthehi vā abhihaṭṭhuṁ Pavāraṇāsikkhāpadaṁ, Cātumāsapaccayappavāraṇājotisamādahanasikkhāpadāni ca.

Ratanaṁ sūci mañco ca, tūlaṁ nisīdanakaṇḍu ca. Vassikā ca sugatenāti Ratanasikkhāpadañceva, Sūcigharasikkhāpadādīni ca satta sikkhāpadāni. **Viññatti aññaṁ cetāpanā, dve Saṁghikā mahājanikā dve, puggalalahukā garū**ti yā pana bhikkhunī aññaṁ viññāpetvā aññaṁ viññāpeyyāti-ādīni nava sikkhāpadāni. **Dve vighāsā sāṭikā cā**ti uccāraṁ vā passāvaṁ vā saṅkāraṁ vā vighāsaṁ vā tirokuṭṭe vā tiropākāre vā chaḍḍeyya vā chaḍḍāpeyya vā, harite chaḍḍeyya vā chaḍḍāpeyya vāti evaṁ vuttāni dve Vighāsasikkhāpadāni ca, Udakasāṭikāsikkhāpadañca. **Samaṇacīvarena cā**ti samaṇacīvaraṁ dadeyyāti idametaṁ sandhāya vuttaṁ.

သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၀။ **သဉ္စရီ ကုဋိ ဝိဟာရော**တိ သဉ္စရိတ္တံ, သညာစိကာယ ကုဋိကရဏံ, မဟလ္လကဝိဟာရကရဏဉ္စ။ **ဓောဝနဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟော**တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ပုရာဏစီဝရဓောဝါပနဉ္စ, စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ။ **ဝိညတ္တုတ္တရိ အဘိဟဋ္ဌုန္တိ** အညာတကံ ဂဟပတိံ စီဝရဝိညာပနံ, တတုတ္တရိသာဒိယနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဥဘိန္နံ ဒူတကေန စာ**တိ စီဝရစေတာပန္နံ ဥပက္ခဋံ ဟောတီတိ အာဂတသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ, ဒူတေန စီဝရစေတာပန္နပဟိတသိက္ခာပဒဉ္စ။

ကောသိယာ သုဒ္ဓဒွေဘာဂါ, ဆဗ္ဗဿာနိ နိသီဒနန္တိ ကောသိယမိဿကံ သန္ထတန္တိအာဒီနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ။ **ရိဉ္စန္တိ ရူပိကာ စေဝါ**တိ ဝိဘင်္ဂေ “ရိဉ္စန္တိ ဥဒ္ဒေသ”န္တိ အာဂတံ ဧဠကလောမဓောဝါပန, ရူပိယပ္ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဥဘော နာနပ္ပကာရကာ**တိ ရူပိယသံဝေါဟာရ,ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဒွယံ။

ဦနဗန္ဓနဝဿိကာတိ ဦနပဉ္စဗန္ဓနပတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ, ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သုတ္တံ ဝိကပ္ပနေန စာ**တိ သုတ္တံ ဝိညာပေတွာ စီဝရဝါယာပနဉ္စ, တန္တဝါယေ ဥပသင်္ကမိတွာ စီဝရေ ဝိကပ္ပါပဇ္ဇနဉ္စ။ **ဒွါရဒါနသိဗ္ဗာနိ စာ**တိ ယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဠဋ္ဌပနာယ, အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဒဒေယျ, စီဝရံ သိဗ္ဗေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **ပူဝပစ္စယဇောတိ စာ**တိ ပူဝေဟိ ဝါ မန္ထေဟိ ဝါ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရဏာသိက္ခာပဒံ, စာတုမာသပစ္စယပ္ပဝါရဏာဇောတိသမာဒဟနသိက္ခာပဒါနိ စ။

ရတနံ သူစိ မဉ္စော စ, တူလံ နိသီဒနကဏ္ဍု စ။ ဝဿိကာ စ သုဂတေနာတိ ရတနသိက္ခာပဒဉ္စေဝ, သူစိဃရသိက္ခာပဒါဒီနိ စ သတ္တ သိက္ခာပဒါနိ။ **ဝိညတ္တိ အညံ စေတာပနာ, ဒွေ သံဃိကာ မဟာဇနိကာ ဒွေ, ပုဂ္ဂလလဟုကာ ဂရူ**တိ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အညံ ဝိညာပေတွာ အညံ ဝိညာပေယျာတိအာဒီနိ နဝ သိက္ခာပဒါနိ။ **ဒွေ ဝိဃာသာ သာဋိကာ စာ**တိ ဥစ္စာရံ ဝါ ပဿာဝံ ဝါ သင်္ကာရံ ဝါ ဝိဃာသံ ဝါ တိရောကုဋ္ဋေ ဝါ တိရောပါကာရေ ဝါ ဆဍ္ဍေယျ ဝါ ဆဍ္ဍာပေယျ ဝါ, ဟရိတေ ဆဍ္ဍေယျ ဝါ ဆဍ္ဍာပေယျ ဝါတိ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ ဒွေ ဝိဃာသသိက္ခာပဒါနိ စ, ဥဒကသာဋိကာသိက္ခာပဒဉ္စ။ **သမဏစီဝရေန စာ**တိ သမဏစီဝရံ ဒဒေယျာတိ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

Samanubhāsanāsamuṭṭhānavaṇṇanā

261. **Bhedānuvattadubbaca, dūsaduṭṭhulladiṭṭhi** cāti Saṁghabhedānuvattakadubbacakuladūsaka-duṭṭhullappaṭicchādanadiṭṭhi-appaṭinissajjanasikkhāpadāni. **Chandaṁ ujjagghikā dve** cāti chandaṁ adatvā gamanasikkhāpadaṁ, ujjagghikāya antaraghare gamananisīdanasikkhāpadadvayañca. **Dve ca saddā**ti appasaddo antaraghare gamissāmi, nisīdissāmīti sikkhāpadadvayañca. **Na byāhare**ti na sakabaḷena mukhena byāharissāmīti sikkhāpadaṁ.

Chamā nīcāsane ṭhānaṁ, pacchato uppathena cāti chamāyaṁ nisīditvā, nīce āsane nisīditvā, ṭhitena nisinnassa, pacchato gacchantena purato gacchantassa, uppathena gacchantena pathena gacchantassa Dhammadesanāsikkhāpadāni. **Vajjānuvattigahaṇā**ti vajjappaṭicchādana, ukkhittānuvattaka, hatthaggahaṇādisaṅkhātāni tīṇi pārājikāni. **Osāre paccācikkhanā**ti anapaloketvā kārakasaṁghaṁ anaññāya gaṇassa chandaṁ osāreyyāti ca, Buddhaṁ paccakkhāmīti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Kismiṁ saṁsaṭṭhā dve vadhīti kismiñcideva adhikaraṇe paccākatāti ca, bhikkhuniyo paneva saṁsaṭṭhā viharantīti ca, yā pana bhikkhunī evaṁ vadeyya saṁsaṭṭhāva ayye tumhe viharathāti ca, attānaṁ vadhitvā vadhitvā rodeyyāti ca vuttasikkhāpadāni. **Visibbe dukkhitāya** cāti bhikkhuniyā cīvaraṁ visibbetvā vā visibbāpetvā vāti ca, dukkhitaṁ sahajīvininti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Puna saṁsaṭṭhā na vūpasame**ti saṁsaṭṭhā vihareyya gahapatinā vā gahapatiputtena vāti evaṁ puna vuttasaṁsaṭṭhasikkhāpadañca, ehayye imaṁ adhikaraṇaṁ vūpasamehīti vuccamānā sādhūti paṭissuṇitvā sā pacchā anantarāyikinī neva vūpasammeyyāti vuttasikkhāpadañca. **Ārāmañca pavāraṇā**ti jānaṁ sabhikkhukaṁ ārāmaṁ anāpucchā paviseyyāti ca, ubhatosaṁghe tīhi ṭhānehi na pavāreyyāti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Anvaddhaṁ sahajīviniṁ dveti anvaddhamāsaṁ bhikkhuniyā bikkhusaṁghato dve dhammā paccāsīsitabbāti vuttasikkhāpadañca, sahajīviniṁ vuṭṭhāpetvā dve vassāni neva anuggaṇheyya, sahajīviniṁ vuṭṭhāpetvā neva vūpakāseyyāti vuttasikkhāpadadvayañca. **Cīvaraṁ anubandhanā**ti sace me tvaṁ ayye cīvaraṁ dassasi,

သမနုဘာသနာသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၁။ **ဘေဒါနုဝတ္တဒုဗ္ဗစ၊ ဒူသဒုဋ္ဌုလ္လဒိဋ္ဌိ စာ**တိ သံဃဘေဒါနုဝတ္တကဒုဗ္ဗစ-ကုလဒူသကဒုဋ္ဌုလ္လပ္ပဋိစ္ဆာဒနဒိဋ္ဌိအပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနသိက္ခာပဒါနိ။ **ဆန္ဒံ ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာ ဒွေ စာ**တိ ဆန္ဒံ အဒတွာ ဂမနသိက္ခာပဒံ, ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာယ အန္တရဃရေ ဂမနနိသီဒနသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။ **ဒွေ စ သဒ္ဒါ**တိ အပ္ပသဒ္ဒေါ အန္တရဃရေ ဂမိဿာမိ, နိသီဒိဿာမီတိ သိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။ **န ဗျာဟရေ**တိ န သကဗဠေန မုခေန ဗျာဟရိဿာမီတိ သိက္ခာပဒံ။

ဆမာ နီစာသနေ ဌာနံ၊ ပစ္ဆတော ဥပ္ပထေန စာတိ ဆမာယံ နိသီဒိတွာ, နီစေ အာသနေ နိသီဒိတွာ, ဌိတေန နိသိန္နဿ, ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တေန ပုရတော ဂစ္ဆန္တဿ, ဥပ္ပထေန ဂစ္ဆန္တေန ပထေန ဂစ္ဆန္တဿ ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒါနိ။ **ဝဇ္ဇာနုဝတ္တိဂဟဏာ**တိ ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒန, ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တက, ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒိ-သင်္ခါတာနိ တီဏိ ပါရာဇိကာနိ။ **ဩသာရေ ပစ္စာစိက္ခနာ**တိ အနပလောကေတွာ ကာရကသံဃံ အနညာယ ဂဏဿ ဆန္ဒံ ဩသာရေယျာတိ စ, ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

ကိသ္မိံ သံသဋ္ဌာ ဒွေ ဝဓီတိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အဓိကရဏေ ပစ္စာကတာတိ စ, ဘိက္ခုနိယော ပနေဝ သံသဋ္ဌာ ဝိဟရန္တီတိ စ, ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဧဝံ ဝဒေယျ သံသဋ္ဌာဝ အယျေ တုမှေ ဝိဟရထာတိ စ, အတ္တာနံ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ရောဒေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ။ **ဝိသိဗ္ဗေ ဒုက္ခိတာယ စာ**တိ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဝိသိဗ္ဗေတွာ ဝါ ဝိသိဗ္ဗာပေတွာ ဝါတိ စ, ဒုက္ခိတံ သဟဇီဝိနိန္တိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **ပုန သံသဋ္ဌာ န ဝူပသမေ**တိ သံသဋ္ဌာ ဝိဟရေယျ ဂဟပတိနာ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တေန ဝါတိ ဧဝံ ပုန ဝုတ္တသံသဋ္ဌသိက္ခာပဒဉ္စ, ဧဟယျေ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေဟီတိ ဝုစ္စမာနာ သာဓူတိ ပဋိဿုဏိတွာ သာ ပစ္ဆာ အနန္တရာယိကိနီ နေဝ ဝူပသမ္မေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အာရာမဉ္စ ပဝါရဏာ**တိ ဇာနံ သဘိက္ခုကံ အာရာမံ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသေယျာတိ စ, ဥဘတောသံဃေ တီဟိ ဌာနေဟိ န ပဝါရေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

အန္ဝဒ္ဓံ သဟဇီဝိနိံ ဒွေတိ အန္ဝဒ္ဓမာသံ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုသံဃတော ဒွေ ဓမ္မာ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ, သဟဇီဝိနိံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ဒွေ ဝဿာနိ နေဝ အနုဂ္ဂဏှေယျ, သဟဇီဝိနိံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ နေဝ ဝူပကာသေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယဉ္စ။ **စီဝရံ အနုဗန္ဓနာ**တိ သစေ မေ တွံ အယျေ စီဝရံ ဒဿသိ၊

evāhaṁ taṁ vuṭṭhāpessāmīti ca, sace maṁ tvaṁ ayye dve vassāni anubandhissasi, evāhaṁ taṁ vuṭṭhāpessāmīti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Kathinasamuṭṭhānavaṇṇanā

262. **Ubbhataṁ kathinaṁ tīṇī**ti niṭṭhitacīvarasmiṁ bhikkhunā ubbhatasmiṁ kathineti vuttāni āditova tīṇi sikkhāpadāni. **Paṭhamaṁ pattabhesajjan**ti dasāhaparamaṁ atirekapattoti vuttaṁ Paṭhamapattasikkhāpadañca, paṭisāyanīyāni bhesajjānīti vuttasikkhāpadañca. **Accekañcāpi sāsaṅkan**ti Acekacīvarasikkhāpadañca, tadanantarameva Sāsaṅkasikkhāpadañca, **pakkamantena vā duve**ti taṁ pakkamanto neva uddhareyyāti Būtagāmavagge vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Upassayaṁ paramparāti bhikkhunupassayaṁ gantvā bhikkhuniyo ovadeyyāti ca, paramparabhojane pācittiyanti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Anatirittaṁnimantanā**ti anatirittaṁ khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vāti ca, nimantito sabhatto samānoti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Vikappaṁ rañño vikāle**ti sāmaṁ cīvaraṁ vikappetvāti ca, rañño khattiyassāti ca, vikāle gāmaṁ paviseyyāti ca vuttasikkhāpadattayaṁ, **vosāsāraññakena cā**ti vosāsamānarūpā ṭhitāti ca, tathārūpesu āraññakesu senāsanesu pubbe appaṭisaṁviditanti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Ussayā sannicayañcāti ussayavādikāti ca, pattasannicayaṁ kareyyāti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Pure pacchā vikāle cā**ti yā pana bhikkhunī purebhattaṁ kulāni upasaṅkamitvāti ca, pacchābhattaṁ kulāni upasaṅkamitvāti ca, vikāle kulāni upasaṅkamitvāti ca vuttasikkhāpadattayaṁ. **Pañcāhikā saṅkamanī**ti pañcāhikā saṅghāṭicāraṁ atikkameyyāti ca, cīvarasaṅkamanīyaṁ dhāreyyāti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Dvepi āvasathena cā**ti āvasathacīvaraṁ anissajjitvā paribhuñjeyya, āvasathaṁ anissajjitvā cārikaṁ pakkameyyāti ca evaṁ āvasathena saddhiṁ vuttasikkhāpadāni ca dve.

Pasākhe āsane cevāti pasākhe jātaṁ gaṇḍaṁ vāti ca, bhikkhussa purato anāpucchā āsane nisīdeyyāti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ.

ဧဝါဟံ တံ ဝုဋ္ဌာပေဿာမီတိ စ, သစေ မံ တွံ အယျေ ဒွေ ဝဿာနိ အနုဗန္ဓိဿသိ၊ ဧဝါဟံ တံ ဝုဋ္ဌာပေဿာမီတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၂။ **ဥဗ္ဘတံ ကထိနံ တီဏီ**တိ နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေတိ ဝုတ္တာနိ အာဒိတောဝ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ။ **ပဌမံ ပတ္တဘေသဇ္ဇန္တိ** ဒသာဟပရမံ အတိရေကပတ္တောတိ ဝုတ္တံ ပဌမပတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ, ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနီတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အစ္စေကဉ္စာပိ သာသင်္ကန္တိ** အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဉ္စ, တဒနန္တရမေဝ သာသင်္ကသိက္ခာပဒဉ္စ၊ **ပက္ကမန္တေန ဝါ ဒုဝေ**တိ တံ ပက္ကမန္တော နေဝ ဥဒ္ဓရေယျာတိ ဘူတဂါမဝဂ္ဂေ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

ဥပဿယံ ပရမ္ပရာတိ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျာတိ စ, ပရမ္ပရဘောဇနေ ပါစိတ္တိယန္တိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **အနတိရိတ္တံ နိမန္တနာ**တိ အနတိရိတ္တံ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါတိ စ, နိမန္တိတော သဘတ္တော သမာနောတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **ဝိကပ္ပံ ရညော ဝိကာလေ**တိ သာမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတွာတိ စ, ရညော ခတ္တိယဿာတိ စ, ဝိကာလေ ဂါမံ ပဝိသေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ၊ **ဝေါသာသာရညကေန စာ**တိ ဝေါသာသမာနရူပါ ဌိတာတိ စ, တထာရူပေသု အာရညကေသု သေနာသနေသု ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတန္တိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

ဥဿယာ သန္နိစယဉ္စာတိ ဥဿယဝါဒိကာတိ စ, ပတ္တသန္နိစယံ ကရေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **ပုရေ ပစ္ဆာ ဝိကာလေ စာ**တိ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပုရေဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာတိ စ, ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာတိ စ, ဝိကာလေ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **ပဉ္စာဟိကာ သင်္ကမနီ**တိ ပဉ္စာဟိကာ သင်္ဃာဋိစာရံ အတိက္ကမေယျာတိ စ, စီဝရသင်္ကမနီယံ ဓာရေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **ဒွေပိ အာဝသထေန စာ**တိ အာဝသထစီဝရံ အနိဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာဝသထံ အနိဿဇ္ဇိတွာ စာရိကံ ပက္ကမေယျာတိ စ ဧဝံ အာဝသထေန သဒ္ဓိံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ စ ဒွေ။

ပသာခေ အာသနေ စေဝါတိ ပသာခေ ဇာတံ ဂဏ္ဍံ ဝါတိ စ, ဘိက္ခုဿ ပုရတော အနာပုစ္ဆာ အာသနေ နိသီဒေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

Eḷakalomasamuṭṭhānavaṇṇanā

263. **Eḷakalomā dve seyyā**ti Eḷakalomasikkhāpadañceva, dve ca Shaseyyasikkhāpadāni. **Āhacca piṇḍabhojanan**ti Āhaccapādakasikkhāpadañca, Āvasathapiṇḍabhojanasikkhāpadañca. **Gaṇavikālasannidhī**ti Gaṇabhojanavikālabhojanasannidhikārakasikkhāpadattayaṁ. **Dantaponena celakā**ti Dantaponasikkhāpadañca, Acelakasikkhāpadañca. **Uyyuttaṁ senaṁ uyyodhī**ti uyyuttaṁ senaṁ dassanāya gaccheyya, senāya vaseyya, uyyodhikaṁ vā -pa- anīkadassanaṁ vā gaccheyyāti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Surā orena nhāyanā**ti Surāpānasikkhāpadañca, Orenaddhamāsanahānasikkhāpadañca. **Dubbaṇṇe dve desanikā**ti tiṇṇaṁ dubbaṇṇakaraṇānanti vuttasikkhāpadañca, vuttāvasesapaṭidesanīyadvayañca. **Lasuṇupatiṭṭhe naccanā**ti Lasuṇasikkhāpadaṁ, bhikkhussa bhuñjantassa pānīyena vā vidhūpanena vā upatiṭṭheyyāti vuttasikkhāpadaṁ, naccaṁ vā gītaṁ vā vāditaṁ vā dassanāya gaccheyyāti vuttasikkhāpadañca. Ito paraṁ Pāḷiṁ virajjhitvā likhanti. Yathā pana atthaṁ vaṇṇayissāma, evamettha anukkamo veditabbo.

Nhānamattharaṇaṁ seyyāti naggā nahāyeyya, ekattharaṇapāvuraṇā tuvaṭṭeyyuṁ, ekamañce tuvaṭṭeyyunti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Antoraṭṭhe tathā bahī**ti antoraṭṭhe sāsaṅkasammate, tiroraṭṭhe sāsaṅkasammateti vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Antovassaṁ cittāgāran**ti antovassaṁ cārikaṁ pakkameyya, rājāgāraṁ vā cittāgāraṁ vā -pa- pokkharaṇiṁ vā dassanāya gaccheyyāti ca vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Āsandiṁ suttakantanā**ti āsandiṁ vā pallaṅkaṁ vā paribhuñjeyya, suttaṁ kanteyyāti vuttasikkhāpadadvayaṁ.

Veyyāvaccaṁ sahatthā cāti gihiveyyāvaccaṁ kareyya, agārikassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā sahatthā khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vā dadeyyāti vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Abhikkhukāvāsena cā**ti abhikkhuke āvāse vassaṁ vaseyyāti idametaṁ sandhāya vuttaṁ. **Chattaṁ yānañca saṅghāṇin**ti chattupāhanaṁ dhāreyya, yānena yāyeyya, saṅghāṇiṁ dhāreyyāti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Alaṅkāragandhavāsitan**ti itthālaṅkāraṁ dhāreyya, gandhacuṇṇakena nahāyeyya, vāsitakena viññākena nahāyeyyāti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Bhikkhunī**ti-ādinā bhikkhuniyā ummaddāpeyyāti-ādīni cattāri sikkhāpadāni vuttāni. **Asaṅkaccikā āpattī**ti

ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၃။ **ဧဠကလောမာ ဒွေ သေယျာ**တိ ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဉ္စေဝ, ဒွေ စ သဟသေယျသိက္ခာပဒါနိ။ **အာဟစ္စ ပိဏ္ဍဘောဇန**န္တိ အာဟစ္စပါဒကသိက္ခာပဒဉ္စ, အာဝသထပိဏ္ဍဘောဇနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဂဏဝိကာလသန္နိဓီ**တိ ဂဏဘောဇနဝိကာလဘောဇနသန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **ဒန္တပေါနေန စေလကာ**တိ ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဉ္စ, အစေလကသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဥယျုတ္တံ သေနံ ဥယျောဓီ**တိ ဥယျုတ္တံ သေနံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျ, သေနာယ ဝသေယျ, ဥယျောဓိကံ ဝါ။ပ။ အနီကဒဿနံ ဝါ ဂစ္ဆေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **သုရာ ဩရေန နှာယနာ**တိ သုရာပါနသိက္ခာပဒဉ္စ, ဩရေနဒ္ဓမာသနဟာနသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ ဒွေ ဒေသနိကာ**တိ တိဏ္ဏံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏာနန္တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ, ဝုတ္တာဝသေသပါဋိဒေသနီယဒွယဉ္စ။ **လသုဏုပတိဋ္ဌေ နစ္စနာ**တိ လသုဏသိက္ခာပဒံ, ဘိက္ခုဿ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပါနီယေန ဝါ ဝိဓူပနေန ဝါ ဥပတိဋ္ဌေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ, နစ္စံ ဝါ ဂီတံ ဝါ ဝါဒိတံ ဝါ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ ဣတော ပရံ ပါဠိံ ဝိရဇ္ဈိတွာ လိခန္တိ။ ယထာ ပန အတ္ထံ ဝဏ္ဏယိဿာမ, ဧဝမေတ္ထ အနုက္ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နှာနမတ္တရဏံ သေယျာတိ နဂ္ဂါ နဟာယေယျ, ဧကတ္တရဏပါဝုရဏာ တုဝဋ္ဋေယျုံ, ဧကမဉ္စေ တုဝဋ္ဋေယျုန္တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **အန္တောရဋ္ဌေ တထာ ဗဟီ**တိ အန္တောရဋ္ဌေ သာသင်္ကသမ္မတေ, တိရောရဋ္ဌေ သာသင်္ကသမ္မတေတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **အန္တောဝဿံ စိတ္တာဂါရ**န္တိ အန္တောဝဿံ စာရိကံ ပက္ကမေယျ, ရာဇာဂါရံ ဝါ စိတ္တာဂါရံ ဝါ။ပ။ ပေါက္ခရဏိံ ဝါ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျာတိ စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **အာသန္ဒိံ သုတ္တကန္တနာ**တိ အာသန္ဒိံ ဝါ ပလ္လင်္ကံ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, သုတ္တံ ကန္တေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။

ဝေယျာဝစ္စံ သဟတ္ထာ စာတိ ဂိဟိဝေယျာဝစ္စံ ကရေယျ, အဂါရိကဿ ဝါ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝါ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ဝါ သဟတ္ထာ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ဒဒေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **အဘိက္ခုကာဝါသေန စာ**တိ အဘိက္ခုကေ အာဝါသေ ဝဿံ ဝသေယျာတိ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဆတ္တံ ယာနဉ္စ သင်္ဃာဏိ**န္တိ ဆတ္တုပါဟနံ ဓာရေယျ, ယာနေန ယာယေယျ, သင်္ဃာဏိံ ဓာရေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **အလင်္ကာရဂန္ဓဝါသိတ**န္တိ ဣတ္ထာလင်္ကာရံ ဓာရေယျ, ဂန္ဓစုဏ္ဏကေန နဟာယေယျ, ဝါသိတကေန ပိညာကေန နဟာယေယျာတိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **ဘိက္ခုနီ**တိအာဒိနာ ဘိက္ခုနိယာ ဥမ္မဒ္ဒါပေယျာတိအာဒီနိ စတ္တာရိ သိက္ခာပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။ **အသင်္ကစ္စိကာ အာပတ္တီ**တိ

asaṅkaccikā gāmaṁ paviseyya pācittiyanti evaṁ vutta-āpatti ca. **Cattārīsā catuttarī**ti etāni sabbānipi catucattālīsa sikkhāpadāni vuttāni.

Kāyena na vācācittena, kāyacittena na vācatoti kāyena ceva kāyacittena ca samuṭṭhahanti, na vācācittena na vācatoti attho. **Dvisamuṭṭhānikā sabbe, samā eḷakalomikā**ti idaṁ uttānatthameva.

Padasodhammasamuṭṭhānavaṇṇanā

264. **Padaññatra asammatā**ti “padaso dhammaṁ, mātugāmassa uttarichappañcavācāhi dhammaṁ deseyya aññatra viññunā purisaviggahena, asammato bhikkhuniyo ovadeyyā”ti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Tathā atthaṅgatena cā**ti “atthaṅgate sūriye ovadeyyā”ti idametaṁ sandhāya vuttaṁ. **Tiracchānavijjā dve**ti tiracchānavijjaṁ pariyāpuṇeyya, vāceyyā”ti evaṁ vuttasikkhāpadadvayaṁ. **Anokāso**[1] **ca pucchanā**ti “anokāsakataṁ bhikkhuṁ pañhaṁ puccheyyā”ti idametaṁ sandhāya vuttaṁ.

Addhānasamuṭṭhānavaṇṇanā

265. **Addhānanāvaṁ paṇītan**ti “bhikkhuniyā saddhiṁ saṁvidhāya ekaddhānamaggaṁ paṭipajjeyya, ekaṁ nāvaṁ abhiruheyya, paṇītabhojanāni agilāno attano atthāya viññāpetvā bhuñjeyyā”ti vuttasikkhāpadattayaṁ. **Mātugāmena saṁhare**ti mātugāmena saddhiṁ saṁvidhāya gamanañca, “sambādhe lomaṁ saṁharāpeyyā”ti vuttasikkhāpadañca. **Dhaññaṁ nimantitā cevā**ti “dhaññaṁ viññāpetvā vā”ti ca, “nimantitā vā pavāritā vā khādanīyaṁ vā bhojanīyaṁ vā khādeyya vā bhuñjeyya vā”ti vuttasikkhāpadañca. **Aṭṭha cā**ti bhikkhunīnaṁ vuttā aṭṭha pāṭidesanīyā vā.

Theyyasatthasamuṭṭhānavaṇṇanā

266. **Theyyasatthaṁ upassutī**ti theyyasatthena saddhiṁ saṁvidhāya ekaddhānamaggagamanañca upassutitiṭṭhanañca. **Supaviññāpanena cā**ti idaṁ sūpodanaviññattiṁ sandhāya vuttaṁ. **Rattichannañca okāsan**ti “rattandhakāre appadīpe,

1. Anokāse (Sī, Syā)

အသင်္ကစ္စိကာ ဂါမံ ပဝိသေယျ ပါစိတ္တိယန္တိ ဧဝံ ဝုတ္တအာပတ္တိ စ။ **စတ္တာရီသာ စတုတ္တရီ**တိ ဧတာနိ သဗ္ဗာနိပိ စတုစတ္တာလီသ သိက္ခာပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။

ကာယေန န ဝါစာစိတ္တေန၊ ကာယစိတ္တေန န ဝါစတောတိ ကာယေန စေဝ ကာယစိတ္တေန စ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ န ဝါစာစိတ္တေန န ဝါစတောတိ အတ္ထော။ **ဒွိသမုဋ္ဌာနိကာ သဗ္ဗေ၊ သမာ ဧဠကလောမိကာ**တိ ဣဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၄။ **ပဒညတြ အသမ္မတာ**တိ “ပဒသော ဓမ္မံ, မာတုဂါမဿ ဥတ္တရိဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေယျ အညတြ ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန, အသမ္မတော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျာ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **တထာ အတ္ထင်္ဂတေန စာ**တိ “အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဩဝဒေယျာ”တိ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ ဒွေ**တိ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇံ ပရိယာပုဏေယျ, ဝါစေယျာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **အနောကာသော**[1] **စ ပုစ္ဆနာ**တိ “အနောကာသကတံ ဘိက္ခုံ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆေယျာ”တိ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

အဒ္ဓါနသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၅။ **အဒ္ဓါနနာဝံ ပဏီတ**န္တိ “ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, ဧကံ နာဝံ အဘိရုဟေယျ, ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇေယျာ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **မာတုဂါမေန သံဟရေ**တိ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဂမနဉ္စ, “သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေယျာ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **ဓညံ နိမန္တိတာ စေဝါ**တိ “ဓညံ ဝိညာပေတွာ ဝါ”တိ စ, “နိမန္တိတာ ဝါ ပဝါရိတာ ဝါ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခါဒေယျ ဝါ ဘုဉ္ဇေယျ ဝါ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဉ္စ။ **အဋ္ဌ စာ**တိ ဘိက္ခုနီနံ ဝုတ္တာ အဋ္ဌ ပါဋိဒေသနီယာ ဝါ။

ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၆။ **ထေယျသတ္ထံ ဥပဿုတီ**တိ ထေယျသတ္ထေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂဂမနဉ္စ ဥပဿုတိတိဋ္ဌနဉ္စ။ **သူပဝိညာပနေန စာ**တိ ဣဒံ သူပေါဒနဝိညတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ရတ္တိဆန္နဉ္စ ဩကာသ**န္တိ “ရတ္တန္ဓကာရေ အပ္ပဒီပေ,

၁-အနောကာသေ (သီ၊ သျာ)

paṭicchanne okāse, ajjhokāse purisena saddhin”ti evaṁ vuttasikkhāpadattayaṁ. **Byūhena sattamā**ti idaṁ tadanantarameva “rathikāya vā byūhe vā siṅghāṭake vā purisena saddhin”ti āgatasikkhāpadaṁ sandhāya vuttaṁ.

Dhammadesanāsamuṭṭhānavaṇṇanā

267. Dhammadesanāsamuṭṭhānāni ekādasa uttānāneva. Evaṁ tāva sambhinnasamuṭṭhānaṁ veditabbaṁ. Niyatasamuṭṭhānaṁ pana tividhaṁ, taṁ ekekasseva sikkhāpadassa hoti, taṁ visuṁyeva dassetuṁ **bhūtaṁ kāyena jāyatī**ti-ādi vuttaṁ. Taṁ uttānameva. **Nettidhammānulomikan**ti vinayapāḷidhammassa anulomanti.

Samuṭṭhānasīsavaṇṇanā niṭṭhitā.

ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ, အဇ္ဈောကာသေ ပုရိသေန သဒ္ဓိ”န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒတ္တယံ။ **ဗျူဟေန သတ္တမာ**တိ ဣဒံ တဒနန္တရမေဝ “ရထိကာယ ဝါ ဗျူဟေ ဝါ သိင်္ဃာဋကေ ဝါ ပုရိသေန သဒ္ဓိ”န္တိ အာဂတသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၆၇။ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနာနိ ဧကာဒသ ဥတ္တာနာနေဝ။ ဧဝံ တာဝ သမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နိယတသမုဋ္ဌာနံ ပန တိဝိဓံ၊ တံ ဧကေကဿေဝ သိက္ခာပဒဿ ဟောတိ၊ တံ ဝိသုံယေဝ ဒဿေတုံ **ဘူတံ ကာယေန ဇာယတီ**တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ ဥတ္တာနမေဝ။ **နေတ္တိဓမ္မာနုလောမိက**န္တိ ဝိနယပါဠိဓမ္မဿ အနုလောမန္တိ။

သမုဋ္ဌာနသီသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Antarapeyyāla

Katipucchāvāravaṇṇanā

271. Idāni āpatti-ādikoṭṭhāsesu kosallajananatthaṁ “kati āpattiyo”ti-ādinā nayena mātikaṁ ṭhapetvā niddesappaṭiniddesavasena Vibhaṅgo vutto.

Tattha **kati āpattiyo**ti mātikāya ca Vibhaṅge ca āgatāpattipucchā. Esa nayo dutiyapadepi. Kevalañhettha āpattiyo eva rāsivasena **khandhā**ti vuttā. **Vinītavatthūnī**ti tāsaṁ āpattīnaṁ **vinayapucchā.** Vinītaṁ vinayo vūpasamoti idañhi atthato ekaṁ, vinītāniyeva **vinītavatthūnī**ti ayamettha padattho. Idāni yesu sati āpattiyo honti, asati na honti, te dassetuṁ **kati agāravā**ti pucchādvayaṁ. Vinītavatthūnīti ayaṁ pana tesaṁ agāravānaṁ vinayapucchā. Yasmā pana tā āpattiyo vipattiṁ apattā nāma[1] natthi, tasmā “kati vipattiyo”ti ayaṁ āpattīnaṁ vipattibhāvapucchā. **Kati āpattisamuṭṭhānānī**ti tāsaṁyeva āpattīnaṁ samuṭṭhānapucchā. **Vivādamūlāni anuvādamūlānī**ti imā “vivādādhikaraṇaṁ anuvādādhikaraṇan”ti āgatānaṁ vivādānuvādānaṁ mūlapucchā. **Sāraṇīyā dhammā**ti vivādānuvādamūlānaṁ abhāvakaradhammapucchā. **Bhedakaravatthūnī**ti ayaṁ “bhedanasaṁvattanikaṁ vā adhikaraṇan”ti-ādīsu vuttabhedakaraṇapucchā. **Adhikaraṇānī**ti bhedakaravatthūsu sati uppajjanadhammapucchā. **Samathā**ti tesaṁyeva vūpasamanadhammapucchā. **Pañca āpattiyo**ti mātikāya āgatavasena vuttā. **Sattā**ti Vibhaṅge āgatavasena.

Ārakā etehi ramatīti **ārati,** bhusā[2] vā rati **ārati.** Vinā etehi ramatīti **virati.** Paccekaṁ paccekaṁ viramatīti[3] **paṭivirati.** Veraṁ maṇati vināsetīti **veramaṇī.** Na etāya ete āpattikkhandhā karīyantīti **akiriyā.** Yaṁ etāya asati āpattikkhandhakaraṇaṁ uppajjeyya, tassa paṭipakkhato **akaraṇaṁ.** Āpattikkhandha-ajjhāpattiyā paṭipakkhato **anajjhāpatti.** Velanato **velā,** calayanato[4] vināsanatoti

1. Vipattiṁ āpannā nāma (Sī) vipatti-apattā nāma (Syā)
2. Ābhuso (Ka)
3. Viratīhi (Syā, Ka)
4. Velanato (Ka)

အန္တရပေယျာလ

ကတိပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၇၁။ ဣဒါနိ အာပတ္တိအာဒိကောဋ္ဌာသေသု ကောသလ္လဇနနတ္ထံ ''ကတိ အာပတ္တိယော''တိအာဒိနာ နယေန မာတိကံ ဌပေတွာ နိဒ္ဒေသပ္ပဋိနိဒ္ဒေသဝသေန ဝိဘင်္ဂေါ ဝုတ္တော။

တတ္ထ **ကတိ အာပတ္တိယော**တိ မာတိကာယ စ ဝိဘင်္ဂေ စ အာဂတာပတ္တိပုစ္ဆာ။ ဧသ နယော ဒုတိယပဒေပိ။ ကေဝလဉှေတ္ထ အာပတ္တိယော ဧဝ ရာသိဝသေန **ခန္ဓာ**တိ ဝုတ္တာ။ **ဝိနီတဝတ္ထူနီ**တိ တာသံ အာပတ္တီနံ **ဝိနယပုစ္ဆာ။** ဝိနီတံ ဝိနယော ဝူပသမောတိ ဣဒဉှိ အတ္ထတော ဧကံ၊ ဝိနီတာနိယေဝ **ဝိနီတဝတ္ထူနီ**တိ အယမေတ္ထ ပဒတ္ထော။ ဣဒါနိ ယေသု သတိ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ၊ အသတိ န ဟောန္တိ၊ တေ ဒဿေတုံ **ကတိ အဂါရဝါ**တိ ပုစ္ဆာဒွယံ။ ဝိနီတဝတ္ထူနီတိ အယံ ပန တေသံ အဂါရဝါနံ ဝိနယပုစ္ဆာ။ ယသ္မာ ပန တာ အာပတ္တိယော ဝိပတ္တိံ အပတ္တာ နာမ[၁] နတ္ထိ၊ တသ္မာ ''ကတိ ဝိပတ္တိယော''တိ အယံ အာပတ္တီနံ ဝိပတ္တိဘာဝပုစ္ဆာ။ **ကတိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနီ**တိ တာသံယေဝ အာပတ္တီနံ သမုဋ္ဌာနပုစ္ဆာ။ **ဝိဝါဒမူလာနိ အနုဝါဒမူလာနီ**တိ ဣမာ ''ဝိဝါဒါဓိကရဏံ အနုဝါဒါဓိကရဏ''န္တိ အာဂတာနံ ဝိဝါဒါနုဝါဒါနံ မူလပုစ္ဆာ။ **သာရဏီယာ ဓမ္မာ**တိ ဝိဝါဒါနုဝါဒမူလာနံ အဘာဝကရဓမ္မပုစ္ဆာ။ **ဘေဒကရဝတ္ထူနီ**တိ အယံ ''ဘေဒနသံဝတ္တနိကံ ဝါ အဓိကရဏ''န္တိအာဒီသု ဝုတ္တဘေဒကရဏပုစ္ဆာ။ **အဓိကရဏာနီ**တိ ဘေဒကရဝတ္ထူသု သတိ ဥပ္ပဇ္ဇနဓမ္မပုစ္ဆာ။ **သမထာ**တိ တေသံယေဝ ဝူပသမနဓမ္မပုစ္ဆာ။ **ပဉ္စ အာပတ္တိယော**တိ မာတိကာယ အာဂတဝသေန ဝုတ္တာ။ **သတ္တာ**တိ ဝိဘင်္ဂေ အာဂတဝသေန။

အာရကာ ဧတေဟိ ရမတီတိ **အာရတိ၊** ဘုသာ[၂] ဝါ ရတိ **အာရတိ။** ဝိနာ ဧတေဟိ ရမတီတိ **ဝိရတိ။** ပစ္စေကံ ပစ္စေကံ ဝိရမတီတိ[၃] **ပဋိဝိရတိ။** ဝေရံ မဏတိ ဝိနာသေတီတိ **ဝေရမဏီ။** န ဧတာယ ဧတေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ကရီယန္တီတိ **အကိရိယာ။** ယံ ဧတာယ အသတိ အာပတ္တိက္ခန္ဓကရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ တဿ ပဋိပက္ခတော **အကရဏံ။** အာပတ္တိက္ခန္ဓအဇ္ဈာပတ္တိယာ ပဋိပက္ခတော **အနဇ္ဈာပတ္တိ။** ဝေလနတော **ဝေလာ၊** စလယနတော[၄] ဝိနာသနတောတိ

၁-ဝိပတ္တိံ အာပန္နာ နာမ (သီ) ဝိပတ္တိအပတ္တာ နာမ (သျာ)
၂-အာဘုသော (က)
၃-ဝိရတီတိ (သျာ၊ က)
၄-ဝေလနတော (က)

attho. Niyyānaṁ sinoti bandhati nivāretīti **setu,** āpattikkhandhānametaṁ adhivacanaṁ. So setu etāya paññattiyā haññatīti[1] **setughāto.** Sesavinītavatthuniddesesupi eseva nayo.

Buddhe agāravādīsu yo Buddhe dharamāne upaṭṭhānaṁ na gacchati, parinibbute cetiyaṭṭhānaṁ bodhiṭṭhānaṁ na gacchati, cetiyaṁ vā bodhiṁ vā na vandati, cetiyaṅgaṇe sachatto sa-upāhano carati, natthetassa Buddhe gāravoti veditabbo. Yo pana sakkontoyeva dhammassavanaṁ na gacchati, sarabhaññaṁ na bhaṇati, dhammakathaṁ na katheti, dhammassavanaggaṁ bhinditvā gacchati, vikkhitto vā anādaro vā nisīdati, natthetassa dhamme gāravo. Yo theranavamajjhimesu cittīkāraṁ na paccupaṭṭhāpeti, uposathāgāravitakkamāḷakādīsu kāyappāgabbhiyaṁ dasseti, yathāvuḍḍhaṁ na vandati, natthetassa saṁghe gāravo. Tisso sikkhā samādāya asikkhamānoyeva pana sikkhāya agāravoti veditabbo. Pamāde ca sativippavāse tiṭṭhamānoyeva appamādalakkhaṇaṁ abrūhayamāno appamāde agāravoti veditabbo. Tathā āmisappaṭisanthāraṁ dhammappaṭisanthāranti imaṁ duvidhaṁ paṭisanthāraṁ akarontoyeva **paṭisanthāre agāravo**ti veditabbo. Gāravaniddese vuttavipariyāyena attho veditabbo.

272. Vivādamūlaniddese **Sattharipi agāravo**ti-ādīnaṁ Buddhe agāravādīsu vuttanayeneva attho veditabbo. **Appatisso**ti anīcavutti, na Satthāraṁ jeṭṭhakaṁ katvā viharati. **Ajjhattaṁ vā**ti attano santāne vā attano pakkhe vā, sakāya parisāyāti attho. **Bahiddhā vā**ti parasantāne vā parapakkhe vā. **Tatra tumhe**ti tasmiṁ ajjhattabahiddhābhede saparasantāne vā saparaparisāya vā. **Pahānāya vāyameyyāthā**ti mettābhāvanādīhi nayehi pahānatthaṁ vāyameyyātha, mettābhāvanādinayena hi taṁ ajjhattampi bahiddhāpi pahīyati. **Anavassavāyā**ti appavattibhāvāya.

Sandiṭṭhiparāmāsīti sakameva diṭṭhiṁ parāmasati, yaṁ attanā[2] diṭṭhigataṁ gahitaṁ, idameva saccanti gaṇhāti. **Ādhānaggāhī**ti daḷhaggāhī.

1. Hanatīti (Ka)
2. Attano (Sī)

အတ္ထော။ နိယျာနံ သိနောတိ ဗန္ဓတိ နိဝါရေတီတိ **သေတု၊** အာပတ္တိက္ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ သော သေတု ဧတာယ ပညတ္တိယာ ဟညတီတိ[၁] **သေတုဃာတော။** သေသဝိနီတဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဗုဒ္ဓေ အဂါရဝါဒီသု ယော ဗုဒ္ဓေ ဓရမာနေ ဥပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ စေတိယဋ္ဌာနံ ဗောဓိဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ၊ စေတိယံ ဝါ ဗောဓိံ ဝါ န ဝန္ဒတိ၊ စေတိယင်္ဂဏေ သဆတ္တော သဥပါဟနော **စရတိ၊** နတ္ထေတဿ ဗုဒ္ဓေ ဂါရဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော ပန သက္ကောန္တောယေဝ ဓမ္မဿဝနံ န ဂစ္ဆတိ၊ သရဘညံ န ဘဏတိ၊ ဓမ္မကထံ န ကထေတိ၊ ဓမ္မဿဝနဂ္ဂံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိ၊ ဝိက္ခိတ္တော ဝါ အနာဒရော ဝါ နိသီဒတိ၊ နတ္ထေတဿ ဓမ္မေ ဂါရဝေါ။ ယော ထေရနဝမဇ္ဈိမေသု စိတ္တီကာရံ န ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ၊ ဥပေါသထာဂါရဝိတက္ကမာဠကာဒီသု ကာယပ္ပါဂဗ္ဘိယံ ဒဿေတိ၊ ယထာဝုဍ္ဎံ န ဝန္ဒတိ၊ နတ္ထေတဿ သံဃေ ဂါရဝေါ။ တိဿော သိက္ခာ သမာဒါယ အသိက္ခမာနောယေဝ ပန သိက္ခာယ အဂါရဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပမာဒေ စ သတိဝိပ္ပဝါသေ တိဋ္ဌမာနောယေဝ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ အဗြူဟယမာနော အပ္ပမာဒေ အဂါရဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ အာမိသပ္ပဋိသန္ထာရံ ဓမ္မပ္ပဋိသန္ထာရန္တိ ဣမံ ဒုဝိဓံ ပဋိသန္ထာရံ အကရောန္တောယေဝ **ပဋိသန္ထာရေ အဂါရဝေါ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဂါရဝနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၇၂။ ဝိဝါဒမူလနိဒ္ဒေသေ **သတ္ထရိပိ အဂါရဝေါ**တိအာဒီနံ ဗုဒ္ဓေ အဂါရဝါဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အပ္ပတိဿော**တိ အနီစဝုတ္တိ၊ န သတ္ထာရံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ဝိဟရတိ။ **အဇ္ဈတ္တံ ဝါ**တိ အတ္တနော သန္တာနေ ဝါ အတ္တနော ပက္ခေ ဝါ၊ သကာယ ပရိသာယာတိ အတ္ထော။ **ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ**တိ ပရသန္တာနေ ဝါ ပရပက္ခေ ဝါ။ **တတြ တုမှေ**တိ တသ္မိံ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဘေဒေ သပရသန္တာနေ ဝါ သပရပရိသာယ ဝါ။ **ပဟာနာယ ဝါယမေယျာထာ**တိ မေတ္တာဘာဝနာဒီဟိ နယေဟိ ပဟာနတ္ထံ ဝါယမေယျာထ၊ မေတ္တာဘာဝနာဒိနယေန ဟိ တံ အဇ္ဈတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓါပိ ပဟီယတိ။ **အနဝဿဝါယာ**တိ အပ္ပဝတ္တိဘာဝါယ။

သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီတိ သကမေဝ ဒိဋ္ဌိံ ပရာမသတိ၊ ယံ အတ္တနာ[၂] ဒိဋ္ဌိဂတံ ဂဟိတံ၊ ဣဒမေဝ သစ္စန္တိ ဂဏှာတိ။ **အာဓာနဂ္ဂါဟီ**တိ ဒဠှဂ္ဂါဟီ။

၁-ဟနတီတိ (က)
၂-အတ္တနော (သီ)

273. anuvādamūlaniddeso kiñcāpi vivādamūlaniddeseneva samāno, atha kho aṭṭhārasa bhedakaravatthūni nissāya vivadantānaṁ kodhupanāhādayo vivādamūlāni, tathā vivadantā pana sīlavipatti-ādīsu aññataravipattiṁ āpajjitvā "asuko bhikkhu asukaṁ nāma vipattiṁ āpanno"ti vā "pārājikaṁ āpannosi, saṁghādisesaṁ āpannosī"ti vā anuvadanti, evaṁ anuvadantānaṁ kodhupanāhādayo anuvādamūlānīti ayamettha viseso.

274. Sāraṇīyadhammaniddese mettacittena kataṁ kāyakammaṁ mettaṁ kāyakammaṁ nāma. **Āvi ceva raho cā**ti sammukhā ca parammukhā ca. Tattha navakānaṁ cīvarakammādīsu sahāyabhāvagamanaṁ sammukhā mettaṁ kāyakammaṁ nāma[1], therānaṁ pana pādadhovanabījanavātadānādibhedampi sabbaṁ sāmīcikammaṁ sammukhā mettaṁ kāyakammaṁ nāma, ubhayehipi dunnikkhittānaṁ dārubhaṇḍādīnaṁ tesu avamaññaṁ akatvā attanā dunnikkhittānaṁ viya paṭisāmanaṁ parammukhā mettaṁ kāyakammaṁ nāma. **Ayampi dhammo sāraṇīyo**ti ayaṁ mettākāyakammasaṅkhāto dhammo saritabbo satijanako, yo naṁ karoti, taṁ puggalaṁ, yesaṁ kato hoti, te pasannacittā "aho sappuriso"ti anussarantīti adhippāyo. **Piyakaraṇo**ti taṁ puggalaṁ sabrahmacārīnaṁ piyaṁ karoti. **Garukaraṇo**ti taṁ puggalaṁ sabrahmacārīnaṁ garuṁ karoti. **Saṅgahāyā**ti-ādīsu sabrahmacārīhi saṅgahetabbabhāvāya tehi saddhiṁ avivādāya samaggabhāvāya ekībhāvāya ca saṁvattati.

Mettaṁ vacīkammanti-ādīsu "Devatthero Tissatthero"ti evaṁ paggayha vacanaṁ sammukhā mettaṁ vacīkammaṁ nāma, vihāre asante pana taṁ paṭipucchantassa "kuhiṁ amhākaṁ Devatthero, kuhiṁ amhākaṁ Tissatthero, kadā nu kho āgamissatī"ti evaṁ mamāyanavacanaṁ parammukhā mettaṁ vacīkammaṁ nāma, mettāsinehasiniddhāni pana nayanāni ummīletvā pasannena mukhena olokanaṁ sammukhā mettaṁ manokammaṁ nāma. "Devatthero Tissatthero arogo hotu, appābādho"ti samannāharaṇaṁ parammukhā mettaṁ manokammaṁ nāma.

Appaṭivibhattabhogīti neva āmisaṁ paṭivibhajitvā bhuñjati, na puggalaṁ. Yo hi "ettakaṁ paresaṁ dassāmi, ettakaṁ attanā bhuñjissāmi, ettakaṁ vā

1. Sammukhā kāyakammaṁ nāma (Sī)

၂၇၃။ အနုဝါဒမူလနိဒ္ဒေသော ကိဉ္စာပိ ဝိဝါဒမူလနိဒ္ဒေသေနေဝ သမာနော၊ အထ ခေါ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ နိဿာယ ဝိဝဒန္တာနံ ကောဓုပနာဟာဒယော ဝိဝါဒမူလာနိ၊ တထာ ဝိဝဒန္တာ ပန သီလဝိပတ္တိအာဒီသု အညတရဝိပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ "အသုကော ဘိက္ခု အသုကံ နာမ ဝိပတ္တိံ အာပန္နော"တိ ဝါ "ပါရာဇိကံ အာပန္နောသိ၊ သံဃာဒိသေသံ အာပန္နောသီ"တိ ဝါ အနုဝဒန္တိ၊ ဧဝံ အနုဝဒန္တာနံ ကောဓုပနာဟာဒယော အနုဝါဒမူလာနီတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။

၂၇၄။ သာရဏီယဓမ္မနိဒ္ဒေသေ မေတ္တစိတ္တေန ကတံ ကာယကမ္မံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ **အာဝိ စေဝ ရဟော စာ**တိ သမ္မုခါ စ ပရမ္မုခါ စ။ တတ္ထ နဝကာနံ စီဝရကမ္မာဒီသု သဟာယဘာဝဂမနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ[၁]၊ ထေရာနံ ပန ပါဒဓောဝနဗီဇနဝါတဒါနာဒိဘေဒမ္ပိ သဗ္ဗံ သာမီစိကမ္မံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ၊ ဥဘယေဟိပိ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနံ ဒါရုဘဏ္ဍာဒီနံ တေသု အဝမညံ အကတွာ အတ္တနာ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနံ ဝိယ ပဋိသာမနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ **အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော**တိ အယံ မေတ္တာကာယကမ္မသင်္ခါတော ဓမ္မော သရိတဗ္ဗော သတိဇနကော၊ ယော နံ ကရောတိ၊ တံ ပုဂ္ဂလံ, ယေသံ ကတော ဟောတိ၊ တေ ပသန္နစိတ္တာ "အဟော သပ္ပုရိသော"တိ အနုဿရန္တီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပိယကရဏော**တိ တံ ပုဂ္ဂလံ သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယံ ကရောတိ။ **ဂရုကရဏော**တိ တံ ပုဂ္ဂလံ သဗြဟ္မစာရီနံ ဂရုံ ကရောတိ။ **သင်္ဂဟာယာ**တိအာဒီသု သဗြဟ္မစာရီဟိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝါယ တေဟိ သဒ္ဓိံ အဝိဝါဒါယ သမဂ္ဂဘာဝါယ ဧကီဘာဝါယ စ သံဝတ္တတိ။

မေတ္တံ ဝစီကမ္မန္တိအာဒီသု "ဒေဝတ္ထေရော တိဿတ္ထေရော"တိ ဧဝံ ပဂ္ဂယှ ဝစနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ၊ ဝိဟာရေ အသန္တေ ပန တံ ပဋိပုစ္ဆန္တဿ "ကုဟိံ အမှာကံ ဒေဝတ္ထေရော၊ ကုဟိံ အမှာကံ တိဿတ္ထေရော၊ ကဒါ နု ခေါ အာဂမိဿတီ"တိ ဧဝံ မမာယနဝစနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ၊ မေတ္တာသိနေဟသိနိဒ္ဓါနိ ပန နယနာနိ ဥမ္မီလေတွာ ပသန္နေန မုခေန ဩလောကနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။ "ဒေဝတ္ထေရော တိဿတ္ထေရော အရောဂေါ ဟောတု၊ အပ္ပါဗာဓော"တိ သမန္နာဟရဏံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။

အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီတိ နေဝ အာမိသံ ပဋိဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇတိ, န ပုဂ္ဂလံ။ ယော ဟိ "ဧတ္တကံ ပရေသံ ဒဿာမိ၊ ဧတ္တကံ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇိဿာမိ၊ ဧတ္တကံ ဝါ

၁-သ[illegible] ကာယကမ္မံ နာမ (သီ)

asukassa ca asukassa ca dassāmi, ettakaṁ attanā bhuñjissāmī”ti vibhajitvā bhuñjati, ayaṁ paṭivibhattabhogī nāma, ayaṁ pana evaṁ akatvā ābhataṁ piṇḍapātaṁ therāsanato paṭṭhāya datvā gahitāvasesaṁ bhuñjati, “sīlavantehī”ti vacanato dussīlassa adātumpi vaṭṭati, sāraṇīyadhammapūrakena pana sabbesaṁ dātabbamevāti vuttaṁ. Gilānagilānupaṭṭhāka-āgantukagamikacīvarakammādipasutānaṁ viceyya dātumpi vaṭṭati. Na hi ete vicinitvā dentena puggalavibhāgo kato hoti, īdisānaṁ hi kicchalābhattā viseso kātabboyevāti ayaṁ karoti.

Akhaṇḍānīti-ādīsu yassa sattasu āpattikkhandhesu ādimhi vā ante vā sikkhāpadaṁ bhinnaṁ hoti, tassa sīlaṁ pariyante chinnasāṭako viya khaṇḍaṁ nāma. Yassa pana vemajjhe bhinnaṁ, tassa majjhe chiddasāṭako viya chiddaṁ nāma hoti. Yassa paṭipāṭiyā dve tīṇi bhinnāni, tassa piṭṭhiyaṁ vā kucchiyaṁ vā uṭṭhitena visabhāgavaṇṇena kāḷarattādīnaṁ aññatarasarīravaṇṇā gāvī viya sabalaṁ nāma hoti. Yassa antarantarā bhinnāni, tassa antarantarā visabhāgavaṇṇabinduvicitrā gāvī viya kammāsaṁ nāma hoti. Yassa pana sabbena sabbaṁ abhinnāni sīlāni, tassa tāni sīlāni akhaṇḍāni acchiddāni asabalāni akammāsāni nāma honti. Tāni panetāni bhujissabhāvakaraṇato **bhujissāni,** viññūhi pasatthattā **viññuppasatthāni,** taṇhādiṭṭhīhi aparāmaṭṭhattā **aparāmaṭṭhāni,** upacārasamādhiṁ appanāsamādhiṁ vā saṁvattayantīti **samādhisaṁvattanīkānī**ti vuccanti. **Sīlasāmaññagato viharatī**ti tesu tesu disābhāgesu viharantehi kalyāṇasīlehi bhikkhūhi saddhiṁ samānabhāvūpagatasīlo viharati.

Yāyaṁ diṭṭhīti maggasampayuttā sammādiṭṭhi. **Ariyā**ti niddosā. Niyyātīti **niyyānikā. Takkarassā**ti yo tathākārī hoti, tassa. **Dukkhakkhayāyā**ti sabbadukkhassa khayatthaṁ. Sesaṁ yāva samathabhedapariyosānā uttānatthameva.

Katipucchāvāravaṇṇanā niṭṭhitā.

အသုကဿ စ အသုကဿ စ ဒဿာမိ၊ ဧတ္တကံ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇိဿာမီ”တိ ဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇတိ၊ အယံ ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ နာမ၊ အယံ ပန ဧဝံ အကတွာ အာဘတံ ပိဏ္ဍပါတံ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဒတွာ ဂဟိတာဝသေသံ ဘုဉ္ဇတိ၊ “သီလဝန္တေဟီ”တိ ဝစနတော ဒုဿီလဿ အဒါတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ သာရဏီယဓမ္မပူရကေန ပန သဗ္ဗေသံ ဒါတဗ္ဗမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ ဂိလာနဂိလာနုပဋ္ဌာကအာဂန္တုကဂမိကစီဝရကမ္မာဒိပသုတာနံ ဝိစေယျ ဒါတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ ဧတေ ဝိစိနိတွာ ဒေန္တေန ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေါ ကတော ဟောတိ၊ ဤဒိသာနံ ဟိ ကိစ္ဆလာဘတ္တာ ဝိသေသော ကာတဗ္ဗောယေဝါတိ အယံ ကရောတိ။

အခဏ္ဍာနီတိအာဒီသု ယဿ သတ္တသု အာပတ္တိက္ခန္ဓေသု အာဒိမှိ ဝါ အန္တေ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဘိန္နံ ဟောတိ၊ တဿ သီလံ ပရိယန္တေ ဆိန္နသာဋကော ဝိယ ခဏ္ဍံ နာမ။ ယဿ ပန ဝေမဇ္ဈေ ဘိန္နံ၊ တဿ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသာဋကော ဝိယ ဆိဒ္ဒံ နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပဋိပါဋိယာ ဒွေ တီဏိ ဘိန္နာနိ၊ တဿ ပိဋ္ဌိယံ ဝါ ကုစ္ဆိယံ ဝါ ဥဋ္ဌိတေန ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေန ကာဠရတ္တာဒီနံ အညတရသရီရဝဏ္ဏာ ဂါဝီ ဝိယ သဗလံ နာမ ဟောတိ။ ယဿ အန္တရန္တရာ ဘိန္နာနိ၊ တဿ အန္တရန္တရာ ဝိသဘာဂဝဏ္ဏဗိန္ဒုဝိစိတြာ ဂါဝီ ဝိယ ကမ္မာသံ နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘိန္နာနိ သီလာနိ၊ တဿ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒါနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ နာမ ဟောန္တိ။ တာနိ ပနေတာနိ ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော **ဘုဇိဿာနိ,** ဝိညူဟိ ပသတ္ထတ္တာ **ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ,** တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာ **အပရာမဋ္ဌာနိ,** ဥပစာရသမာဓိံ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ သံဝတ္တယန္တီတိ **သမာဓိသံဝတ္တနိကာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ **သီလသာမညဂတော ဝိဟရတီ**တိ တေသု တေသု ဒိသာဘာဂေသု ဝိဟရန္တေဟိ ကလျာဏသီလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သမာနဘာဝူပဂတသီလော ဝိဟရတိ။

ယာယံ ဒိဋ္ဌီတိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **အရိယာ**တိ နိဒ္ဒေါသာ။ နိယျာတီတိ **နိယျာနိကာ။ တက္ကရဿာ**တိ ယော တထာကာရီ ဟောတိ၊ တဿ။ **ဒုက္ခက္ခယာယာ**တိ သဗ္ဗဒုက္ခဿ ခယတ္ထံ။ သေသံ ယာဝ သမထဘေဒပရိယောသာနာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ကတိပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Khandhakapucchāvāra

Pucchāvissajjanāvaṇṇanā

320. **Upasampadaṁ pucchissan**ti upasampadakkhandhakaṁ pucchissaṁ. **Sanidānaṁ saniddesan**ti nidānena ca niddesena ca saddhiṁ pucchissāmi. **Samukkaṭṭhapadānaṁ kati āpattiyo**ti yāni tattha samukkaṭṭhāni uttamāni padāni vuttāni, tesaṁ samukkaṭṭhapadānaṁ uttamapadānaṁ saṅkhepato kati āpattiyo hontīti. Yena yena hi padena yā yā āpatti paññattā, sā sā tassa tassa padassa āpattīti vuccati. Tena vuttaṁ "samukkaṭṭhapadānaṁ kati āpattiyo"ti. **Dve āpattiyo**ti ūnavīsativassaṁ upasampādentassa pācittiyaṁ, sesesu sabbapadesu dukkaṭaṁ.

Tissoti "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārānaṁ uposathakaraṇe thullaccayaṁ, ukkhittakena saddhiṁ uposathakaraṇe pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti evaṁ Uposathakkhandhake tisso āpattiyo. **Ekā**ti Vassūpanāyikakkhandhake ekā dukkaṭāpattiyeva.

Tissoti bhedapurekkhārassa pavārayato thullaccayaṁ, ukkhittakena saddhiṁ pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti evaṁ Pavāraṇākkhandhakepi tisso āpattiyo.

Tissoti vacchatariṁ uggahetvā mārentānaṁ pācittiyaṁ, rattena cittena aṅgajātachupane thullaccayaṁ, sesesu dukkaṭanti evaṁ Cammasaṁyuttepi tisso āpattiyo, Bhesajjakkhandhakepi samantā dvaṅgule thullaccayaṁ, bhojjayāguyā pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti evaṁ tisso āpattiyo.

Kathinaṁ kevalaṁ paññattimeva, natthi tattha āpatti. **Cīvarasaṁyutte** kusacīravākacīresu thullaccayaṁ, atirekacīvare nissaggiyaṁ, sesesu dukkaṭanti imā tisso āpattiyo.

Campeyyake ekā dukkaṭāpattiyeva. Kosambakakammakkhandhakapārivāsika samuccayakkhandhakesupi ekā dukkaṭāpattiyeva.

ခန္ဓကပုစ္ဆာဝါရ

ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၂၀။ **ဥပသမ္ပဒံ ပုစ္ဆိဿန္တိ** ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓကံ ပုစ္ဆိဿံ။ **သနိဒါနံ သနိဒ္ဒေသန္တိ** နိဒါနေန စ နိဒ္ဒေသေန စ သဒ္ဓိံ ပုစ္ဆိဿာမိ။ **သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ ကတိ အာပတ္တိယော**တိ ယာနိ တတ္ထ သမုက္ကဋ္ဌာနိ ဥတ္တမာနိ ပဒါနိ ဝုတ္တာနိ၊ တေသံ သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ ဥတ္တမပဒါနံ သင်္ခေပတော ကတိ အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ။ ယေန ယေန ဟိ ပဒေန ယာ ယာ အာပတ္တိ ပညတ္တာ၊ သာ သာ တဿ တဿ ပဒဿ အာပတ္တီတိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ ကတိ အာပတ္တိယော"တိ။ **ဒွေ အာပတ္တိယော**တိ ဦနဝီသတိဝဿံ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿ ပါစိတ္တိယံ၊ သေသေသု သဗ္ဗပဒေသု ဒုက္ကဋံ။

တိဿောတိ "နဿန္တေတေ၊ ဝိနဿန္တေတေ၊ ကော တေဟိ အတ္ထော"တိ ဘေဒပုရေက္ခာရာနံ ဥပေါသထကရဏေ ထုလ္လစ္စယံ, ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထကရဏေ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ တိဿော အာပတ္တိယော။ **ဧကာ**တိ ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ ဧကာ ဒုက္ကဋာပတ္တိယေဝ။

တိဿောတိ ဘေဒပုရေက္ခာရဿ ပဝါရယတော ထုလ္လစ္စယံ, ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝံ ပဝါရဏာက္ခန္ဓကေပိ တိဿော အာပတ္တိယော။

တိဿောတိ ဝစ္ဆတရိံ ဥဂ္ဂဟေတွာ မာရေန္တာနံ ပါစိတ္တိယံ, ရတ္တေန စိတ္တေန အင်္ဂဇာတဆုပနေ ထုလ္လစ္စယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝံ စမ္မသံယုတ္တေပိ တိဿော အာပတ္တိယော၊ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေပိ သမန္တာ ဒွင်္ဂုလေ ထုလ္လစ္စယံ, ဘောဇ္ဇယာဂုယာ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝံ တိဿော အာပတ္တိယော။

ကထိနံ ကေဝလံ ပညတ္တိမေဝ၊ နတ္ထိ တတ္ထ အာပတ္တိ။ **စီဝရသံယုတ္တေ** ကုသစီရဝါကစီရေသု ထုလ္လစ္စယံ, အတိရေကစီဝရေ နိဿဂ္ဂိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဣမာ တိဿော အာပတ္တိယော။

စမ္ပေယျကေ ဧကာ ဒုက္ကဋာပတ္တိယေဝ။ ကောသမ္ဗကကမ္မက္ခန္ဓကပါရိဝါသိကသမုစ္စယက္ခန္ဓကေသုပိ ဧကာ ဒု[illegible]ယေဝ။

Samathakkhandhake chandadāyako khiyyati, khiyyanakaṁ pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti imā dve āpattiyo. **Khuddakavatthuke** attano aṅgajātaṁ chindati, thullaccayaṁ, romaṭṭhe pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti imā tisso āpattiyo. **Senāsanakkhandhake** garubhaṇḍavissajjane thullaccayaṁ, saṁghikā vihārā nikkaḍḍhane pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti imā tisso āpattiyo.

Saṁghabhede bhedakānuvattakānaṁ thullaccayaṁ, Gaṇabhojane pācittiyanti imā dve āpattiyo. **Samācāraṁ pucchissan**ti vutte Vattakkhandhake ekā dukkaṭāpattiyeva, sā sabbavattesu anādariyena hoti. Tathā **Pātimokkhaṭṭhapane. Bhikkhunikkhandhake** appavāraṇāya pācittiyaṁ, sesesu dukkaṭanti dve āpattiyo. Pañcasatikasattasatikesu kevalaṁ dhammo saṅgahaṁ āropito, natthi tattha āpattīti.

Khandhakapucchāvāravaṇṇā niṭṭhitā.

သမထက္ခန္ဓကေ ဆန္ဒဒါယကော ခိယျတိ၊ ခိယျနကံ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဣမာ ဒွေ အာပတ္တိယော။ **ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကေ** အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ဆိန္ဒတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ, ရောမဋ္ဌေ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဣမာ တိဿော အာပတ္တိယော။ **သေနာသနက္ခန္ဓကေ** ဂရုဘဏ္ဍဝိဿဇ္ဇနေ ထုလ္လစ္စယံ, သံဃိကာ ဝိဟာရာ နိက္ကဍ္ဎနေ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဣမာ တိဿော အာပတ္တိယော။

သံဃဘေဒေ ဘေဒကာနုဝတ္တကာနံ ထုလ္လစ္စယံ, ဂဏဘောဇနေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဣမာ ဒွေ အာပတ္တိယော။ **သမာစာရံ ပုစ္ဆိဿ**န္တိ ဝုတ္တေ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဧကာ ဒုက္ကဋာပတ္တိယေဝ၊ သာ သဗ္ဗဝတ္တေသု အနာဒရိယေန ဟောတိ။ တထာ **ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနေ။ ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကေ** အပ္ပဝါရဏာယ ပါစိတ္တိယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋန္တိ ဒွေ အာပတ္တိယော။ ပဉ္စသတိကသတ္တသတိကေသု ကေဝလံ ဓမ္မော သင်္ဂဟံ အာရောပိတော၊ နတ္ထိ တတ္ထ အာပတ္တီတိ။

ခန္ဓကပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Ekuttarikanaya

Ekakavāravaṇṇanā

321. **Āpattikarā dhammā jānitabbā**ti-ādimhi ekuttarikanaye āpattikarā dhammā nāma cha āpattisamuṭṭhānāni. Etesaṁ hi vasena puggalo āpattiṁ āpajjati, tasmā “āpattikarā”ti vuttā. **Anāpattikarā** nāma satta samathā. **Āpatti jānitabbā**ti tasmiṁ tasmiṁ sikkhāpade ca Vibhaṅge ca vuttā āpatti jānitabbā. **Anāpattī**ti “anāpatti bhikkhu asādiyantassā”ti-ādinā nayena anāpatti jānitabbā. **Lahukā**ti lahukena vinayakammena visujjhanato pañcavidhā āpatti. **Garukā**ti garukena vinayakammena visujjhanato saṁghādisesā āpatti, kenaci ākārena anāpattibhāvaṁ upanetuṁ asakkuṇeyyato pārājikāpatti ca. **Sāvasesā**ti ṭhapetvā pārājikaṁ sesā. **Anavasesā**ti pārājikāpatti. Dve āpattikkhandhā **duṭṭhullā**, avasesā **aduṭṭhullā. Sappaṭikammadukaṁ** sāvasesadukasadisaṁ. **Desanāgāminidukaṁ** lahukadukasaṅgahitaṁ.

Antarāyikāti sattapi āpattiyo sañcicca vītikkantā saggantarāyañceva mokkhantarāyañca karontīti antarāyikā, ajānantena vītikkantā pana paṇṇattivajjāpatti neva saggantarāyaṁ na mokkhantarāyaṁ karotīti **anantarāyikā.** Antarāyikaṁ āpannassāpi desanāgāminiṁ desetvā vuṭṭhānagāminito vuṭṭhāya suddhipattassa sāmaṇerabhūmiyaṁ ṭhitassa ca avārito saggamokkhamaggoti. **Sāvajjapaññattī**ti lokavajjā. **Anavajjapaññattī**ti paṇṇattivajjā. **Kiriyato samuṭṭhitā** nāma yaṁ karonto āpajjati pārājikāpatti viya. **Akiriyato**ti yaṁ akaronto āpajjati cīvara-anadhiṭṭhānāpatti viya. **Kiriyākiriyato**ti yaṁ karonto ca akaronto ca āpajjati kuṭikārāpatti viya.

Pubbāpattīti paṭhamaṁ āpannāpatti. **Aparāpattī**ti pārivāsikādīhi pacchā āpannāpatti. **Pubbāpattīnaṁ antarāpatti** nāma mūlavisuddhiyā antarāpatti. **Aparāpattīnaṁ antarāpatti** nāma agghavisuddhiyā antarāpatti. Kurundiyaṁ pana “**pubbāpatti** nāma paṭhamaṁ āpannā, **aparāpatti** nāma mānattārahakāle āpannā. **Pubbāpattīnaṁ antarāpatti** nāma parivāse āpannā, **aparāpattīnaṁ**

ဧကုတ္တရိကနယ

ဧကကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၁။ **အာပတ္တိကရာ ဓမ္မာ ဇာနိတဗ္ဗာ**တိအာဒိမှိ ဧကုတ္တရိကနယေ အာပတ္တိကရာ ဓမ္မာ နာမ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနိ။ ဧတေသံ ဟိ ဝသေန ပုဂ္ဂလော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ “အာပတ္တိကရာ”တိ ဝုတ္တာ။ **အနာပတ္တိကရာ** နာမ သတ္တ သမထာ။ **အာပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စ ဝိဘင်္ဂေ စ ဝုတ္တာ အာပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ **အနာပတ္တီ**တိ “အနာပတ္တိ ဘိက္ခု အသာဒိယန္တဿာ”တိအာဒိနာ နယေန အနာပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ **လဟုကာ**တိ လဟုကေန ဝိနယကမ္မေန ဝိသုဇ္ဈနတော ပဉ္စဝိဓာ အာပတ္တိ။ **ဂရုကာ**တိ ဂရုကေန ဝိနယကမ္မေန ဝိသုဇ္ဈနတော သံဃာဒိသေသာ အာပတ္တိ, ကေနစိ အာကာရေန အနာပတ္တိဘာဝံ ဥပနေတုံ အသက္ကုဏေယျတော ပါရာဇိကာပတ္တိ စ။ **သာဝသေသာ**တိ ဌပေတွာ ပါရာဇိကံ သေသာ။ **အနဝသေသာ**တိ ပါရာဇိကာပတ္တိ။ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ **ဒုဋ္ဌုလ္လာ**၊ အဝသေသာ **အဒုဋ္ဌုလ္လာ။ သပ္ပဋိကမ္မဒုကံ** သာဝသေသဒုကသဒိသံ။ **ဒေသနာဂါမိနိဒုကံ** လဟုကဒုကသင်္ဂဟိတံ။

အန္တရာယိကာတိ သတ္တပိ အာပတ္တိယော သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာ သဂ္ဂန္တရာယဉ္စေဝ မောက္ခန္တရာယဉ္စ ကရောန္တီတိ အန္တရာယိကာ၊ အဇာနန္တေန ဝီတိက္ကန္တာ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာပတ္တိ နေဝ သဂ္ဂန္တရာယံ န မောက္ခန္တရာယံ ကရောတီတိ **အနန္တရာယိကာ။** အန္တရာယိကံ အာပန္နဿာပိ ဒေသနာဂါမိနိံ ဒေသေတွာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိတော ဝုဋ္ဌာယ သုဒ္ဓိပတ္တဿ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတဿ စ အဝါရိတော သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂေါတိ။ **သာဝဇ္ဇပညတ္တီ**တိ လောကဝဇ္ဇာ။ **အနဝဇ္ဇပညတ္တီ**တိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာ။ **ကိရိယတော သမုဋ္ဌိတာ** နာမ ယံ ကရောန္တော အာပဇ္ဇတိ ပါရာဇိကာပတ္တိ ဝိယ။ **အကိရိယတော**တိ ယံ အကရောန္တော အာပဇ္ဇတိ စီဝရအနဓိဋ္ဌာနာပတ္တိ ဝိယ။ **ကိရိယာကိရိယတော**တိ ယံ ကရောန္တော စ အကရောန္တော စ အာပဇ္ဇတိ ကုဋိကာရာပတ္တိ ဝိယ။

ပုဗ္ဗာပတ္တီတိ ပဌမံ အာပန္နာပတ္တိ။ **အပရာပတ္တီ**တိ ပါရိဝါသိကာဒီဟိ ပစ္ဆာ အာပန္နာပတ္တိ။ **ပုဗ္ဗာပတ္တီနံ အန္တရာပတ္တိ** နာမ မူလဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တိ။ **အပရာပတ္တီနံ အန္တရာပတ္တိ** နာမ အဂ္ဃဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန “**ပုဗ္ဗာပတ္တိ** နာမ ပဌမံ အာပန္နာ၊ **အပရာပတ္တိ** နာမ မာနတ္တာရဟကာလေ အာပန္နာ။ **ပုဗ္ဗာပတ္တီနံ အန္တရာပတ္တိ** နာမ ပရိဝါသေ အာပန္နာ၊ **အပရာပတ္တီနံ**

antarāpatti nāma mānattacāre āpannā”ti vuttaṁ. Idampi ekena pariyāyena yujjati.

Desitā gaṇanūpagā[1] nāma yā dhuranikkhepaṁ katvā puna na āpajjissāmīti desitā hoti, agaṇanūpagā nāma[2] yā dhuranikkhepaṁ akatvā sa-ussāheneva cittena aparisuddhena desitā hoti. Ayaṁ hi desitāpi desitagaṇanaṁ na upeti, aṭṭhame vatthusmiṁ bhikkhuniyā pārājikameva hoti. **Paññatti jānitabbā**ti-ādīsu navasu padesu paṭhamapārājikapucchāya vuttanayeneva vinicchayo veditabbo.

Thullavajjāti thulladose paññattā garukāpatti. **Athullavajjā**ti lahukāpatti. **Gihipaṭisaṁyuttā**ti Sudhammattherassa āpatti, yā ca dhammikassa paṭissavassa asaccāpane āpatti, avasesā **na gihipaṭisaṁyuttā.** Pañcānantariyakammāpatti **niyatā,** sesā **aniyatā. Ādikaro**ti Sudinnattherādi ādikammiko. **Anādikaro**ti makkaṭisamaṇādi anupaññattikārako. **Adhiccāpattiko** nāma yo kadāci karahaci āpattiṁ āpajjati. **Abhiṇhāpattiko** nāma yo niccaṁ āpajjati.

Codako nāma yo vatthunā vā āpattiyā vā paraṁ codeti. Yo pana evaṁ codito, ayaṁ **cuditako** nāma. Pañcadasasu dhammesu appatiṭṭhahitvā abhūtena vatthunā codento **adhammacodako** nāma, tena tathā codito **adhammacuditako** nāma. Vipariyāyena **dhammacodakacuditakā** veditabbā. Micchattaniyatehi vā sammattaniyatehi vā dhammehi samannāgato **niyato,** viparīto **aniyato.**

Sāvakā **bhabbāpattikā** nāma, Buddhā ca Paccekabuddhā ca **abhabbāpattikā** nāma. Ukkhepanīyakammakato **ukkhittako** nāma, avasesacatubbidhatajjanīyādikammakato **anukkhittako** nāma. Ayaṁ hi uposathaṁ vā pavāraṇaṁ vā dhammaparibhogaṁ vā āmisaparibhogaṁ vā na kopeti. “Mettiyaṁ bhikkhuniṁ nāsetha, dūsako nāsetabbo, kaṇṭako samaṇuddeso nāsetabbo”ti evaṁ liṅgadaṇḍakammasaṁ vāsanāsanāhi nāsitabbo **nāsitako** nāma, sesā sabbe **anāsitakā.** Yena saddhiṁ uposathādiko saṁvāso atthi, ayaṁ **samānasaṁvāsako,**

1. Gaṇanūpivā (Syā, Ka) gaṇanūpikā (Yojanā)   2. Agaṇanūpigā nāma (Syā, Ka)

အန္တရာပတ္တိ နာမ မာနတ္တစာရေ အာပန္နာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒမ္ပိ ဧကေန ပရိယာယေန ယုဇ္ဇတိ။

ဒေသိတာ ဂဏနူပဂါ[1] နာမ ယာ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ပုန န အာပဇ္ဇိဿာမီတိ ဒေသိတာ ဟောတိ၊ အဂဏနူပဂါ နာမ[2] ယာ ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာ သဥဿာဟေနေဝ စိတ္တေန အပရိသုဒ္ဓေန ဒေသိတာ ဟောတိ။ အယံ ဟိ ဒေသိတာပိ ဒေသိတဂဏနံ န ဥပေတိ၊ အဋ္ဌမေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဘိက္ခုနိယာ ပါရာဇိကမေဝ ဟောတိ။ **ပညတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ**တိအာဒီသု နဝသု ပဒေသု ပဌမပါရာဇိကပုစ္ဆာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထုလ္လဝဇ္ဇာတိ ထုလ္လဒေါသေ ပညတ္တာ ဂရုကာပတ္တိ။ **အထုလ္လဝဇ္ဇာ**တိ လဟုကာပတ္တိ။ **ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ**တိ သုဓမ္မတ္ထေရဿ အာပတ္တိ, ယာ စ ဓမ္မိကဿ ပဋိဿဝဿ အသစ္စာပနေ အာပတ္တိ၊ အဝသေသာ **န ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ**။ ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မာပတ္တိ **နိယတာ**၊ သေသာ **အနိယတာ**။ **အာဒိကရော**တိ သုဒိန္နတ္ထေရာဒိ အာဒိကမ္မိကော။ **အနာဒိကရော**တိ မက္ကဋိသမဏာဒိ အနုပညတ္တိကာရကော။ **အဓိစ္စာပတ္တိကော** နာမ ယော ကဒါစိ ကရဟစိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ **အဘိဏှာပတ္တိကော** နာမ ယော နိစ္စံ အာပဇ္ဇတိ။

စောဒကော နာမ ယော ဝတ္ထုနာ ဝါ အာပတ္တိယာ ဝါ ပရံ စောဒေတိ။ ယော ပန ဧဝံ စောဒိတော၊ အယံ **စုဒိတကော** နာမ။ ပဉ္စဒသသု ဓမ္မေသု အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ အဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေန္တော **အဓမ္မစောဒကော** နာမ၊ တေန တထာ စောဒိတော **အဓမ္မစုဒိတကော** နာမ။ ဝိပရိယာယေန **ဓမ္မစောဒကစုဒိတကာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မိစ္ဆတ္တနိယတေဟိ ဝါ သမ္မတ္တနိယတေဟိ ဝါ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော **နိယတော**၊ ဝိပရီတော **အနိယတော**။

သာဝကာ **ဘဗ္ဗာပတ္တိကာ** နာမ၊ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ **အဘဗ္ဗာပတ္တိကာ** နာမ။ ဥက္ခေပနီယကမ္မကတော **ဥက္ခိတ္တကော** နာမ၊ အဝသေသစတုဗ္ဗိဓတဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတော **အနုက္ခိတ္တကော** နာမ။ အယံ ဟိ ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ ဓမ္မပရိဘောဂံ ဝါ အာမိသပရိဘောဂံ ဝါ န ကောပေတိ။ “မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထ၊ ဒူသကော နာသေတဗ္ဗော၊ ကဏ္ဋကော သမဏုဒ္ဒေသော နာသေတဗ္ဗော”တိ ဧဝံ လိင်္ဂဒဏ္ဍကမ္မသံဝါသနာသနာဟိ နာသိတဗ္ဗော **နာသိတကော** နာမ၊ သေသာ သဗ္ဗေ **အနာသိတကာ**။ ယေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထာဒိကော သံဝါသော အတ္ထိ၊ အယံ **သမာနသံဝါသကော**၊

၁-ဂဏနူပိဂါ (သျာ၊ က) ဂဏနူပိကာ (ယောဇနာ)   ၂-အဂဏနူပိဂါ နာမ (သျာ၊ က)

itaro **nānāsaṁvasako.** So kammanānāsaṁvasako laddhinānāsaṁvāsakoti duvidho hoti. **Ṭhapanaṁ jānitabban**ti ekaṁ bhikkhave adhammikaṁ pātimokkhaṭṭhapananti-ādinā nayena vuttaṁ pātimokkhaṭṭhapanaṁ jānitabbanti attho.

Ekakavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Dukavāravaṇṇanā

322. Dukesu sacittakā āpatti **saññāvimokkhā,** acittakā **nosaññāvimokkhā. Laddhasamāpattikassa āpatti** nāma bhūtārocanāpatti, **aladdhasamāpattikassa āpatti** nāma abhūtārocanāpatti. **Saddhammapaṭisaññuttā** nāma padasodhammādikā, **asaddhammapaṭisaññuttā** nāma duṭṭhullavācāpatti. **Saparikkhārapaṭisaññuttā** nāma nissaggiyavatthuno anissajjitvā paribhoge, pattacīvarānaṁ nidahane, kiliṭṭhacīvarānaṁ adhovane, malaggahitapattassa apacaneti evaṁ ayuttaparibhoge āpatti, **paraparikkhārapaṭisaññuttā** nāma saṁghikamañcapīṭhādīnaṁ ajjhokāse santharaṇa-anāpucchāgamanādīsu āpajjitabbā āpatti. **Sapuggalapaṭisaññuttā** nāma mudupiṭṭhikassa lambissa ūrunā aṅgajātaṁ piḷentassāti-ādinā nayena vuttāpatti. **Parapuggalapaṭisaññuttā** nāma methunadhammakāyasaṁsaggapahāradānādīsu vuttāpatti, sikharaṇīsīti **saccaṁ bhaṇanto garukaṁ** āpajjati, sampajānamusāvāde pācittiyanti **musā bhaṇanto lahukaṁ.** Abhūtārocane **musā bhaṇanto garukaṁ.** Bhūtārocane **saccaṁ bhaṇanto lahukaṁ.**

“Saṁghakammaṁ vaggaṁ karissāmī”ti antosīmāya ekamante nisīdanto **bhūmigato āpajjati** nāma. Sace pana aṅgulimattampi ākāse tiṭṭheyya, na āpajjeyya. Tena vuttaṁ “no vehāsagato”ti. Vehāsakuṭiyā āhaccapādakaṁ mañcaṁ vā pīṭhaṁ vā abhinisīdanto **vehāsagato āpajjati** nāma. Sace pana taṁ bhūmiyaṁ paññāpetvā nipajjeyya, na āpajjeyya, tena vuttaṁ “no bhūmigato”ti. Gamiyo gamiyavattaṁ apūretvā gacchanto **nikkhamanto āpajjati nāma, no pavisanto.** Āgantuko āgantukavattaṁ apūretvā sachattupāhano pavisanto **pavisanto āpajjati nāma, no nikkhamanto.**

ဣတရော **နာနာသံဝါသကော**။ သော ကမ္မနာနာသံဝါသကော လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကောတိ ဒုဝိဓော ဟောတိ။ **ဌပနံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ** ဧကံ ဘိက္ခဝေ အဓမ္မိကံ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနန္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဧကကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၂။ ဒုကေသု သစိတ္တကာ အာပတ္တိ **သညာဝိမောက္ခာ**၊ အစိတ္တကာ **နောသညာဝိမောက္ခာ**။ **လဒ္ဓသမာပတ္တိကဿ အာပတ္တိ** နာမ ဘူတာရောစနာပတ္တိ၊ **အလဒ္ဓသမာပတ္တိကဿ အာပတ္တိ** နာမ အဘူတာရောစနာပတ္တိ။ **သဒ္ဓမ္မပဋိသညုတ္တာ** နာမ ပဒသောဓမ္မာဒိကာ၊ **အသဒ္ဓမ္မပဋိသညုတ္တာ** နာမ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာပတ္တိ။ **သပရိက္ခာရပဋိသညုတ္တာ** နာမ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနော အနိဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘောဂေ, ပတ္တစီဝရာနံ နိဒဟနေ, ကိလိဋ္ဌစီဝရာနံ အဓောဝနေ, မလဂ္ဂဟိတပတ္တဿ အပစနေတိ ဧဝံ အယုတ္တပရိဘောဂေ အာပတ္တိ၊ **ပရပရိက္ခာရပဋိသညုတ္တာ** နာမ သံဃိကမဉ္စပီဌာဒီနံ အဇ္ဈောကာသေ သန္ထရဏအနာပုစ္ဆာဂမနာဒီသု အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ အာပတ္တိ။ **သပုဂ္ဂလပဋိသညုတ္တာ** နာမ မုဒုပိဋ္ဌိကဿ လမ္ဗိဿ ဦရုနာ အင်္ဂဇာတံ ပိဠန္တဿာတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာပတ္တိ။ **ပရပုဂ္ဂလပဋိသညုတ္တာ** နာမ မေထုနဓမ္မကာယသံသဂ္ဂပဟာရဒါနာဒီသု ဝုတ္တာပတ္တိ၊ သိခရဏီသီတိ **သစ္စံ ဘဏန္တော ဂရုကံ** အာပဇ္ဇတိ၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယန္တိ **မုသာ ဘဏန္တော လဟုကံ**။ အဘူတာရောစနေ **မုသာ ဘဏန္တော ဂရုကံ**။ ဘူတာရောစနေ **သစ္စံ ဘဏန္တော လဟုကံ**။

“သံဃကမ္မံ ဝဂ္ဂံ ကရိဿာမီ”တိ အန္တောသီမာယ ဧကမန္တေ နိသီဒန္တော **ဘူမိဂတော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ သစေ ပန အင်္ဂုလိမတ္တမ္ပိ အာကာသေ တိဋ္ဌေယျ၊ န အာပဇ္ဇေယျ။ တေန ဝုတ္တံ “နော ဝေဟာသဂတော”တိ။ ဝေဟာသကုဋိယာ အာဟစ္စပါဒကံ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ အဘိနိသီဒန္တော **ဝေဟာသဂတော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ သစေ ပန တံ ဘူမိယံ ပညာပေတွာ နိပဇ္ဇေယျ၊ န အာပဇ္ဇေယျ၊ တေန ဝုတ္တံ “နော ဘူမိဂတော”တိ။ ဂမိယော ဂမိယဝတ္တံ အပူရေတွာ ဂစ္ဆန္တော **နိက္ခမန္တော အာပဇ္ဇတိ နာမ၊ နော ပဝိသန္တော**။ အာဂန္တုကော အာဂန္တုကဝတ္တံ အပူရေတွာ သဆတ္တုပါဟနော ပဝိသန္တော **ပဝိသန္တော အာပဇ္ဇတိ နာမ၊ နော နိက္ခမန္တော**။

Ādiyanto āpajjati nāma bhikkhunī atigambhīraṁ udakasuddhikaṁ ādiyamānā, dubbaṇṇakaraṇaṁ anādiyitvā cīvaraṁ paribhuñjanto pana **anādiyanto āpajjati** nāma. Mūgabbatādīni tittiyavattāni samādiyanto **samādiyanto āpajjati** nāma, pārivāsikādayo pana tajjanīyādikammakatā vā attano vattaṁ asamādiyantā āpajjanti, te sandhāya vuttaṁ "atthāpatti na samādiyanto āpajjatī"ti. Aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṁ sibbanto vejjakammabhaṇḍāgārikakammacittakammādīni vā karonto **karonto āpajjati** nāma, upajjhāyavattādīni akaronto **akaronto āpajjati** nāma. Aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṁ dadamāno **dento āpajjati** nāma, saddhivihārika-antevāsikānaṁ cīvarādīni adento **adento āpajjati** nāma. Aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṁ gaṇhanto **paṭiggaṇhanto āpajjati** nāma, "na bhikkhave ovādo na gahetabbo"ti vacanato ovādaṁ agaṇhanto **na paṭiggaṇhanto āpajjati** nāma.

Nissaggiyavatthuṁ anissajjitvā paribhuñjanto **paribhogena āpajjati** nāma, pañcāhikaṁ saṅghāṭicāraṁ atikkāmayamānā **aparibhogena āpajjati** nāma. Sahagāraseyyaṁ **rattiṁ āpajjati nāma, no divā,** dvāraṁ asaṁvaritvā paṭisallīyanto **divā āpajjati, no rattiṁ.** Ekarattachārattasattāhadasāhamāsātikkamesu vutta-āpattiṁ āpajjanto **aruṇugge āpajjati** nāma, pavāretvā bhuñjanto **na aruṇugge āpajjati** nāma.

Bhūtagāmañceva aṅgajātañca chindanto **chindanto āpajjati** nāma, kese vā nakhe vā na chindanto **na chindanto āpajjati** nāma. Āpattiṁ chādento **chādento āpajjati** nāma, "tiṇena vā paṇṇena vā paṭicchādetvā āgantabbaṁ, natveva naggena āgantabbaṁ, yo āgaccheyya, āpatti dukkaṭassā"ti imaṁ pana āpattiṁ **na chādento āpajjati** nāma. Kusacīrādīni dhārento **dhārento āpajjati** nāma, "ayaṁ te bhikkhu patto yāva bhedanāya dhāretabbo"ti imaṁ āpattiṁ **na dhārento āpajjati** nāma.

Attanā vā[1] attānaṁ nānāsaṁvasakaṁ karotīti ekasīmayaṁ dvīsu saṁghesu nisinnesu ekasmiṁ pakkhe nisīditvā parapakkhassa laddhiṁ gaṇhanto

1. Attanāva (Ka)

အာဒိယန္တော အာပဇ္ဇတိ နာမ ဘိက္ခုနီ အတိဂမ္ဘီရံ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ အာဒိယမာနာ၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏံ အနာဒိယိတွာ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပန **အနာဒိယန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ မူဂဗ္ဗတာဒီနိ တိတ္ထိယဝတ္တာနိ သမာဒိယန္တော **သမာဒိယန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ ပါရိဝါသိကာဒယော ပန တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတာ ဝါ အတ္တနော ဝတ္တံ အသမာဒိယန္တာ အာပဇ္ဇန္တိ၊ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "အတ္ထာပတ္တိ န သမာဒိယန္တော အာပဇ္ဇတီ"တိ။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ သိဗ္ဗန္တော ဝေဇ္ဇကမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကကမ္မစိတ္တကမ္မာဒီနိ ဝါ ကရောန္တော **ကရောန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ အကရောန္တော **အကရောန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဒဒမာနော **ဒေန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကာနံ စီဝရာဒီနိ အဒေန္တော **အဒေန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဂဏှန္တော **ပဋိဂ္ဂဏှန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ "န ဘိက္ခဝေ ဩဝါဒေါ န ဂဟေတဗ္ဗော"တိ ဝစနတော ဩဝါဒံ အဂဏှန္တော **န ပဋိဂ္ဂဏှန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။

နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ အနိဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တော **ပရိဘောဂေန အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ ပဉ္စာဟိကံ သင်္ဃာဋိစာရံ အတိက္ကာမယမာနာ **အပရိဘောဂေန အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ သဟာဂါရသေယျံ **ရတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ နာမ၊ နော ဒိဝါ၊** ဒွါရံ အသံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယန္တော **ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ၊ နော ရတ္တိံ**။ ဧကရတ္တဆာရတ္တသတ္တာဟဒသာဟမာသာတိက္ကမေသု ဝုတ္တအာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော **အရုဏုဂ္ဂေ အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ ပဝါရေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော **န အရုဏုဂ္ဂေ အာပဇ္ဇတိ** နာမ။

ဘူတဂါမဉ္စေဝ အင်္ဂဇာတဉ္စ ဆိန္ဒန္တော **ဆိန္ဒန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ ကေသေ ဝါ နခေ ဝါ န ဆိန္ဒန္တော **န ဆိန္ဒန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ အာပတ္တိံ ဆာဒေန္တော **ဆာဒေန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ "တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အာဂန္တဗ္ဗံ၊ နတွေဝ နဂ္ဂေန အာဂန္တဗ္ဗံ၊ ယော အာဂစ္ဆေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဣမံ ပန အာပတ္တိံ **န ဆာဒေန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ ကုသစီရာဒီနိ ဓာရေန္တော **ဓာရေန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ "အယံ တေ ဘိက္ခု ပတ္တော ယာဝ ဘေဒနာယ ဓာရေတဗ္ဗော"တိ ဣမံ အာပတ္တိံ **န ဓာရေန္တော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။

အတ္တနာ ဝါ[၁] အတ္တာနံ နာနာသံဝါသကံ ကရောတီတိ ဧကသီမာယံ ဒွီသု သံဃေသု နိသိန္နေသု ဧကသ္မိံ ပက္ခေ နိသီဒိတွာ ပရပက္ခဿ လဒ္ဓိံ ဂဏှန္တော

၁-အတ္တနာဝ (က)

yasmiṁ pakkhe nisinno, tesaṁ attanāva attānaṁ nānāsaṁvāsakaṁ karoti nāma. Yesaṁ santike nisinno, tesaṁ gaṇapūrako hutvā kammaṁ kopeti, itaresaṁ hatthapāsaṁ anāgatattā. Samānasaṁvāsakepi eseva nayo. Yesaṁ hi so laddhiṁ roceti, tesaṁ samānasaṁvāsako hoti. Itaresaṁ nānāsaṁvāsako. **Satta āpattiyo satta āpattikkhandhā**ti āpajjitabbato āpattiyo, rāsaṭṭhena khandhāti evaṁ dveyeva nāmāni hontīti nāmavasena dukaṁ dassitaṁ. **Kammena vā salākaggāhena vā**ti ettha uddeso ceva kammañca ekaṁ, vohāro ceva anussāvanā ca salākaggāho ca ekaṁ, vohārānussāvanasalākaggāhā pubbabhāgā, kammañceva uddeso ca pamāṇaṁ.

Addhānahīno nāma ūnavīsativasso, **aṅgahīno** nāma hatthacchinnādibhedo. **Vatthuvipanno** nāma paṇḍako tiracchānagato ubhatobyañjanako ca, avasesā theyyasaṁvāsakādayo aṭṭha abhabbapuggalā **karaṇadukkaṭakā** nāma, dukkaṭakiriyā dukkaṭakammā, imasmiṁ yeva attabhāve katena attano kammena abhabbaṭṭhānaṁ pattāti attho. **Aparipūro** nāma aparipuṇṇapattacīvaro. **No ca yācati** nāma upasampadaṁ na yācati. **Alajjissa ca bālassa cā**ti alajjī sacepi tepiṭako hoti, bālo ca sacepi saṭṭhivasso hoti, ubhopi nissāya na vatthabbaṁ. **Bālassa ca lajjissa cā**ti ettha bālassa “tvaṁ nissayaṁ gaṇhā”ti āṇāyapi nissayo dātabbo, lajjissa pana yācantasseva. **Sātisāra**nti sadosaṁ, yaṁ ajjhācaranto āpattiṁ āpajjati.

Kāyena paṭikkosanā nāma hatthavikārādīhi paṭikkosanā. **Kāyena paṭijānātī**ti hatthavikārādīhi paṭijānāti. **Upaghātikā** nāma upaghātā. **Sikkhūpaghātikā** nāma sikkhūpaghāto, **bhogūpaghātikā** nāma paribhogūpaghāto. Tattha tisso sikkhā asikkhato “sikkhūpaghātikā”ti veditabbā. Saṁghikaṁ vā puggalikaṁ vā dupparibhogaṁ bhuñjato “bhogūpaghātikā”ti veditabbā. **Dve venayikā**ti dve atthā vinayasiddhā. **Paññattaṁ** nāma sakale Vinayapiṭake kappiyākappiyavasena paññattaṁ. **Paññattānulomaṁ** nāma catūsu mahāpadesesu daṭṭhabbaṁ. **Setughāto**ti paccayaghāto, yena cittena akappiyaṁ kareyya, tassa cittassāpi anuppādananti attho. **Mattakāritā**ti

ယသ္မိံ ပက္ခေ နိသိန္နော၊ တေသံ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ နာနာသံဝါသကံ ကရောတိ နာမ။ ယေသံ သန္တိကေ နိသိန္နော၊ တေသံ ဂဏပူရကော ဟုတွာ ကမ္မံ ကောပေတိ၊ ဣတရေသံ ဟတ္ထပါသံ အနာဂတတ္တာ။ သမာနသံဝါသကေပိ ဧသေဝ နယော။ ယေသံ ဟိ သော လဒ္ဓိံ ရောစေတိ၊ တေသံ သမာနသံဝါသကော ဟောတိ။ ဣတရေသံ နာနာသံဝါသကော။ **သတ္တ အာပတ္တိယော သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ**တိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော အာပတ္တိယော၊ ရာသဋ္ဌေန ခန္ဓာတိ ဧဝံ ဒွေယေဝ နာမာနိ ဟောန္တီတိ နာမဝသေန ဒုကံ ဒဿိတံ။ **ကမ္မေန ဝါ သလာကဂ္ဂါဟေန ဝါ**တိ ဧတ္ထ ဥဒ္ဒေသော စေဝ ကမ္မဉ္စ ဧကံ၊ ဝေါဟာရော စေဝ အနုဿာဝနာ စ သလာကဂ္ဂါဟော စ ဧကံ၊ ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပုဗ္ဗဘာဂါ၊ ကမ္မဉ္စေဝ ဥဒ္ဒေသော စ ပမာဏံ။

အဒ္ဓါနဟီနော နာမ ဦနဝီသတိဝဿော၊ **အင်္ဂဟီနော** နာမ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဘေဒေါ။ **ဝတ္ထုဝိပန္နော** နာမ ပဏ္ဍကော တိရစ္ဆာနဂတော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော စ၊ အဝသေသာ ထေယျသံဝါသကာဒယော အဋ္ဌ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာ **ကရဏဒုက္ကဋကာ** နာမ၊ ဒုက္ကဋကိရိယာ ဒုက္ကဋကမ္မာ, ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ကတေန အတ္တနော ကမ္မေန အဘဗ္ဗဋ္ဌာနံ ပတ္တာတိ အတ္ထော။ **အပရိပူရော** နာမ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရော။ **နော စ ယာစတိ** နာမ ဥပသမ္ပဒံ န ယာစတိ။ **အလဇ္ဇိဿ စ ဗာလဿ စာ**တိ အလဇ္ဇီ သစေပိ တေပိဋကော ဟောတိ၊ ဗာလော စ သစေပိ သဋ္ဌိဝဿော ဟောတိ၊ ဥဘောပိ နိဿာယ န ဝတ္ထဗ္ဗံ။ **ဗာလဿ စ လဇ္ဇိဿ စာ**တိ ဧတ္ထ ဗာလဿ “တွံ နိဿယံ ဂဏှာ”တိ အာဏာယပိ နိဿယော ဒါတဗ္ဗော၊ လဇ္ဇိဿ ပန ယာစန္တဿေဝ။ **သာတိသာရ**န္တိ သဒေါသံ၊ ယံ အဇ္ဈာစရန္တော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။

ကာယေန ပဋိက္ကောသနာ နာမ ဟတ္ထဝိကာရာဒီဟိ ပဋိက္ကောသနာ။ **ကာယေန ပဋိဇာနာတီ**တိ ဟတ္ထဝိကာရာဒီဟိ ပဋိဇာနာတိ။ **ဥပဃာတိကာ** နာမ ဥပဃာတတာ။ **သိက္ခူပဃာတိကာ** နာမ သိက္ခူပဃာတော၊ **ဘောဂူပဃာတိကာ** နာမ ပရိဘောဂူပဃာတော။ တတ္ထ တိဿော သိက္ခာ အသိက္ခတော “သိက္ခူပဃာတိကာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံဃိကံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ ဒုပ္ပရိဘောဂံ ဘုဉ္ဇတော “ဘောဂူပဃာတိကာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒွေ ဝေနယိကာ**တိ ဒွေ အတ္ထာ ဝိနယသိဒ္ဓါ။ **ပညတ္တံ** နာမ သကလေ ဝိနယပိဋကေ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝသေန ပညတ္တံ။ **ပညတ္တာနုလောမံ** နာမ စတူသု မဟာပဒေသေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သေတုဃာတော**တိ ပစ္စယဃာတော၊ ယေန စိတ္တေန အကပ္ပိယံ ကရေယျ၊ တဿ စိတ္တဿာပိ အနုပ္ပါဒနန္တိ အတ္ထော။ **မတ္တကာရိတာ**တိ

mattāya pamāṇena karaṇaṁ, pamāṇe ṭhānanti attho. **Kāyena āpajjatī**ti kāyadvārikaṁ kāyena āpajjati, vacīdvārikaṁ vācāya. **Kāyena vuṭṭhātī**ti tiṇavatthārakasamathe vināpi desanāya kāyeneva vuṭṭhāti, desetvā vuṭṭhahanto pana vācāya vuṭṭhāti. **Abbhantaraparibhogo** nāma ajjhoharaṇaparibhogo, **bāhiraparibhogo** nāma sīsamakkhanādi.

Anāgataṁ bhāraṁ vahatīti atherova samāno therehi vahitabbaṁ bījanagāhadhammajjhesanādibhāraṁ vahati, taṁ nittharituṁ vīriyaṁ ārabhati. **Āgataṁ bhāraṁ na vahatī**ti thero therakiccaṁ na karoti, “anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā sāmaṁ vā dhammaṁ bhāsituṁ pāraṁ vā ajjhesituṁ. Anujānāmi bhikkhave therādheyyaṁ pātimokkhan”ti evamādi sabbaṁ parihāpetītī attho. **Na kukkuccāyitabbaṁ kukkuccāyatī**ti na kukkuccāyitabbaṁ kukkuccāyitvā karoti. **Kukkuccāyitabbaṁ na kukkuccāyatī**ti kukkuccāyitabbaṁ na kukkuccāyitvā karoti, etesaṁ dvinnaṁ divā ca ratto ca āsavā vaḍḍhantītī attho. Anantaradukepi vuttapaṭipakkhavasena attho veditabbo. Sesaṁ tattha tattha vuttanayattā uttānamevāti.

Dukavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Tikavāravaṇṇanā

323. Tikesu **atthāpatti tiṭṭhante Bhagavati āpajjatī**ti atthi āpatti, yaṁ tiṭṭhante Bhagavati āpajjatīti attho. Eseva nayo sabbattha. Tattha lohituppādāpattiṁ tiṭṭhante āpajjati. “Etarahi kho panānanda bhikkhū aññamaññaṁ āvusovādena samudācaranti, na vo mamaccayena evaṁ samudācaritabbaṁ, navakena Ānanda bhikkhunā thero bhikkhu ‘bhante’ti vā ‘āyasmā’ti vā samudācaritabbo”ti vacanato theraṁ āvusovādena samudācaraṇapaccayā āpattiṁ parinibbute Bhagavati āpajjati, no tiṭṭhante. Imā dve āpattiyo ṭhapetvā avasesā dharantepi Bhagavati āpajjati parinibbutepi.

Pavāretvā anatirittaṁ bhuñjanto āpattiṁ kāle āpajjati no vikāle, vikālabhojanāpattiṁ pana vikāle āpajjati no kāle,

မတ္တာယ ပမာဏေန ကရဏံ၊ ပမာဏေ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **ကာယေန အာပဇ္ဇတီ**တိ ကာယဒွါရိကံ ကာယေန အာပဇ္ဇတိ၊ ဝစီဒွါရိကံ ဝါစာယ။ **ကာယေန ဝုဋ္ဌာတီ**တိ တိဏဝတ္ထာရကသမထေ ဝိနာပိ ဒေသနာယ ကာယေနေဝ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဒေသေတွာ ဝုဋ္ဌဟန္တော ပန ဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ။ **အဗ္ဘန္တရပရိဘောဂေါ** နာမ အဇ္ဈောဟရဏပရိဘောဂေါ၊ **ဗာဟိရပရိဘောဂေါ** နာမ သီသမက္ခနာဒိ။

အနာဂတံ ဘာရံ ဝဟတီတိ အထေရောဝ သမာနော ထေရေဟိ ဝဟိတဗ္ဗံ ဗီဇနဂါဟဓမ္မဇ္ဈေသနာဒိဘာရံ ဝဟတိ၊ တံ နိတ္ထရိတုံ ဝီရိယံ အာရဘတိ။ **အာဂတံ ဘာရံ န ဝဟတီ**တိ ထေရော ထေရကိစ္စံ န ကရောတိ၊ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ထေရေန ဘိက္ခုနာ သာမံ ဝါ ဓမ္မံ ဘာသိတုံ ပရံ ဝါ အဇ္ဈေသိတုံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ထေရာဓေယျံ ပါတိမောက္ခ”န္တိ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ ပရိဟာပေတီတိ အတ္ထော။ **န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ ကုက္ကုစ္စာယတီ**တိ န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ ကုက္ကုစ္စာယိတွာ ကရောတိ။ **ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ န ကုက္ကုစ္စာယတီ**တိ ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ န ကုက္ကုစ္စာယိတွာ ကရောတိ၊ ဧတေသံ ဒွိန္နံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ အာသဝါ ဝဍ္ဎန္တီတိ အတ္ထော။ အနန္တရဒုကေပိ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဒုကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၃။ တိကေသု **အတ္ထာပတ္တိ တိဋ္ဌန္တေ ဘဂဝတိ အာပဇ္ဇတီ**တိ အတ္ထိ အာပတ္တိ၊ ယံ တိဋ္ဌန္တေ ဘဂဝတိ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ တတ္ထ လောဟိတုပ္ပါဒါပတ္တိံ တိဋ္ဌန္တေ အာပဇ္ဇတိ။ “ဧတရဟိ ခေါ ပနာနန္ဒ ဘိက္ခူ အညမညံ အာဝုသောဝါဒေန သမုဒါစရန္တိ၊ န ဝေါ မမစ္စယေန ဧဝံ သမုဒါစရိတဗ္ဗံ၊ နဝကေန အာနန္ဒ ဘိက္ခုနာ ထေရော ဘိက္ခု ‘ဘန္တေ’တိ ဝါ ‘အာယသ္မာ’တိ ဝါ သမုဒါစရိတဗ္ဗော”တိ ဝစနတော ထေရံ အာဝုသောဝါဒေန သမုဒါစရဏပစ္စယာ အာပတ္တိံ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ အာပဇ္ဇတိ၊ နော တိဋ္ဌန္တေ။ ဣမာ ဒွေ အာပတ္တိယော ဌပေတွာ အဝသေသာ ဓရန္တေပိ ဘဂဝတိ အာပဇ္ဇတိ ပရိနိဗ္ဗုတေပိ။

ပဝါရေတွာ အနတိရိတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော အာပတ္တိံ ကာလေ အာပဇ္ဇတိ နော ဝိကာလေ၊ ဝိကာလဘောဇနာပတ္တိံ ပန ဝိကာလေ အာပဇ္ဇတိ နော ကာလေ၊

avasesā kāle ceva āpajjati vikāle ca. Sahagāraseyyaṁ rattiṁ āpajjati, dvāraṁ asaṁvaritvā paṭisallīyanaṁ divā, sesā rattiñceva divā ca. “Dasavassomhi atirekadasavassomhī”ti bālo abyatto parisaṁ upaṭṭhāpento dasavasso āpajjati, na ūnadasavasso, “ahaṁ paṇḍito byatto”ti navo vā majjhimo vā parisaṁ upaṭṭhāpento ūnadasavasso āpajjati no dasavasso, sesā dasavasso ceva āpajjati ūnadasavasso ca. “Pañcavassomhī”ti bālo abyatto anissāya vasanto pañcavasso āpajjati, “ahaṁ paṇḍito byatto”ti navako anissāya vasanto ūnapañcavasso āpajjati, sesaṁ pañcavasso ceva āpajjati ūnapañcavasso ca. Anupasampannaṁ padasodhammaṁ vācento, mātugāmassa dhammaṁ desento evarūpaṁ[1] āpattiṁ kusalacitto āpajjati, pārājika sukkavissaṭṭhi kāyasaṁsagga duṭṭhulla attakāmapāricariya duṭṭhadosasaṁghabheda pahāradāna talasattikādibhedaṁ akusalacitto āpajjati, asañcicca sahagāraseyyādiṁ abyākatacitto āpajjati. Yaṁ arahāva āpajjati, sabbaṁ abyākatacittova āpajjati, methunadhammādibhedamāpattiṁ sukhavedanāsamaṅgī āpajjati, duṭṭhadosādibhedaṁ dukkhavedanāsamaṅgī, yaṁ sukhavedanāsamaṅgī āpajjati, taṁyeva majjhatto hutvā āpajjanto adukkhamasukhavedanāsamaṅgī āpajjati.

Tayo paṭikkhepāti Buddhassa Bhagavato tayo paṭikkhepā, catūsu paccayesu mahicchatā asantuṭṭhitā kilesasallekhanapaṭipattiyā agopāyanā, ime hi tayo dhammā Buddhena Bhagavatā paṭikkhittā. Appicchatādayo pana tayo Buddhena Bhagavatā anuññātā, tena vuttaṁ “tayo anuññātā”ti.

“Dasavassomhī”ti parisaṁ upaṭṭhāpento “pañcavassomhī”ti nissayaṁ agaṇhanto bālo āpajjati na paṇḍito, ūnadasavasso “byattomhī”ti bahussutattā parisaṁ upaṭṭhāpento ūnapañcavasso ca nissayaṁ agaṇhanto paṇḍito āpajjati no bālo, avasesaṁ paṇḍito ceva āpajjati bālo ca. Vassaṁ anupagacchanto kāḷe āpajjati no juṇhe, mahāpavāraṇāya appavārento juṇhe āpajjati no kāḷe, avasesaṁ kāḷe ceva āpajjati juṇhe ca. Vassūpagamanaṁ

1. Evarūpiṁ (Sī, Syā)

အဝသေသာ ကာလေ စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဝိကာလေ စ။ သဟာဂါရသေယျံ ရတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဒွါရံ အသံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယနံ ဒိဝါ၊ သေသာ ရတ္တိဉ္စေဝ ဒိဝါ စ။ “ဒသဝဿောမှိ အတိရေကဒသဝဿောမှီ”တိ ဗာလော အဗျတ္တော ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော ဒသဝဿော အာပဇ္ဇတိ၊ န ဦနဒသဝဿော၊ “အဟံ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော”တိ နဝေါ ဝါ မဇ္ဈိမော ဝါ ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော ဦနဒသဝဿော အာပဇ္ဇတိ နော ဒသဝဿော၊ သေသာ ဒသဝဿော စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဦနဒသဝဿော စ။ “ပဉ္စဝဿောမှီ”တိ ဗာလော အဗျတ္တော အနိဿာယ ဝသန္တော ပဉ္စဝဿော အာပဇ္ဇတိ၊ “အဟံ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော”တိ နဝကော အနိဿာယ ဝသန္တော ဦနပဉ္စဝဿော အာပဇ္ဇတိ၊ သေသံ ပဉ္စဝဿော စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဦနပဉ္စဝဿော စ။ အနုပသမ္ပန္နံ ပဒသောဓမ္မံ ဝါစေန္တော, မာတုဂါမဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဧဝရူပံ[1] အာပတ္တိံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ပါရာဇိက သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ကာယသံသဂ္ဂ ဒုဋ္ဌုလ္လ အတ္တကာမပါရိစရိယ ဒုဋ္ဌဒေါသ-သံဃဘေဒ ပဟာရဒါန တလသတ္တိကာဒိဘေဒံ အကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ အသဉ္စိစ္စ သဟာဂါရသေယျာဒိံ အဗျာကတစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ။ ယံ အရဟာဝ အာပဇ္ဇတိ၊ သဗ္ဗံ အဗျာကတစိတ္တောဝ အာပဇ္ဇတိ၊ မေထုနဓမ္မာဒိဘေဒမာပတ္တိံ သုခဝေဒနာသမင်္ဂီ အာပဇ္ဇတိ၊ ဒုဋ္ဌဒေါသာဒိဘေဒံ ဒုက္ခဝေဒနာသမင်္ဂီ၊ ယံ သုခဝေဒနာသမင်္ဂီ အာပဇ္ဇတိ၊ တံယေဝ မဇ္ဈတ္တော ဟုတွာ အာပဇ္ဇန္တော အဒုက္ခမသုခဝေဒနာသမင်္ဂီ အာပဇ္ဇတိ။

တယော ပဋိက္ခေပါတိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော တယော ပဋိက္ခေပါ၊ စတူသု ပစ္စယေသု မဟိစ္ဆတာ အသန္တုဋ္ဌိတာ ကိလေသသလ္လေခနပဋိပတ္တိယာ အဂေါပါယနာ၊ ဣမေ ဟိ တယော ဓမ္မာ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တာ။ အပ္ပိစ္ဆတာဒယော ပန တယော ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ အနုညာတာ၊ တေန ဝုတ္တံ “တယော အနုညာတာ”တိ။

“ဒသဝဿောမှီ”တိ ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော “ပဉ္စဝဿောမှီ”တိ နိဿယံ အဂဏှန္တော ဗာလော အာပဇ္ဇတိ န ပဏ္ဍိတော၊ ဦနဒသဝဿော “ဗျတ္တောမှီ”တိ ဗဟုဿုတတ္တာ ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော ဦနပဉ္စဝဿော စ နိဿယံ အဂဏှန္တော ပဏ္ဍိတော အာပဇ္ဇတိ နော ဗာလော၊ အဝသေသံ ပဏ္ဍိတော စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဗာလော စ။ ဝဿံ အနုပဂစ္ဆန္တော ကာဠေ အာပဇ္ဇတိ နော ဇုဏှေ၊ မဟာပဝါရဏာယ အပ္ပဝါရေန္တော ဇုဏှေ အာပဇ္ဇတိ နော ကာဠေ၊ အဝသေသံ ကာဠေ စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဇုဏှေ စ။ ဝဿူပဂမနံ

၁-ဧဝရူပိံ (သီ၊ သျာ)

kāḷe kappati no juṇhe, mahāpavāraṇāya pavāraṇā juṇhe kappati no kāḷe, sesaṁ anuññātakaṁ kāḷe ceva kappati juṇhe ca.

Kattikapuṇṇamāsiyā pacchime paṭipadadivase vikappetvā ṭhapitaṁ vassikasāṭikaṁ nivāsento hemante āpajjati. Kurundiyaṁ pana "kattikapuṇṇamadivase apaccuddharitvā hemante āpajjatī"ti vuttaṁ, tampi suvuttaṁ, "catumāsaṁ adhiṭṭhātuṁ, tato paraṁ vikappetun"ti vuttaṁ. Atirekamāse sese gimhāne pariyesanto atirekaḍḍhamāse sese katvā nivāsento ca gimhe āpajjati nāma, satiyā vassikasāṭikāya naggo kāyaṁ ovassāpento vasse āpajjati nāma. Pārisuddhi-uposathaṁ vā adhiṭṭhānuposathaṁ vā karonto saṁgho āpajjati. Suttaddesañca adhiṭṭhānuposathañca karonto gaṇo āpajjati. Ekako suttuddesaṁ (pārisuddhi-uposathañca)[1] karonto puggalo āpajjati. Pavāraṇāyapi eseva nayo.

Saṁghuposatho ca saṁghapavāraṇā ca saṁghasseva kappati. Gaṇuposatho ca gaṇapavāraṇā ca gaṇasseva kappati. Adhiṭṭhānuposatho ca adhiṭṭhānapavāraṇā ca puggalasseva kappati. "Pārājikaṁ āpajjamhī"ti-ādīni bhaṇanto vatthuṁ chādeti na āpattiṁ. "Methunaṁ dhammaṁ paṭisevin"ti-ādīni bhaṇanto āpattiṁ chādeti no vatthuṁ. Yo neva vatthuṁ na āpattiṁ āroceti, ayaṁ vatthuñceva chādeti āpattiñca.

Paṭicchādetīti paṭicchādi. Jantāgharameva paṭicchādi **jantāgharapaṭicchādi.** Itarāsupi eseva nayo. Dvāraṁ pidahitvā antojantāghare ṭhitena parikammaṁ kātuṁ vaṭṭati. Udake otiṇṇenāpi etadeva vaṭṭati. Ubhayattha khādituṁ bhuñjituṁ vā na vaṭṭati. Vatthapaṭicchādi sabbakappiyatāya[2] paṭicchannena sabbaṁ kātuṁ vaṭṭati. **Vahantī**ti yanti niyyanti, nindaṁ vā paṭikkosaṁ vā na labhanti. Candamaṇḍalaṁ abbhāmahikādhūmarajarāhuvimuttaṁ vivaṭaṁyeva virocati, na tesu aññatarena paṭicchannaṁ. Tathā sūriyamaṇḍalaṁ. Dhammavinayopi vivaritvā vibhajitvā desiyamānova virocati, no paṭicchanno.

1. ( ) Sī-Syā-potthakesu natthi.
2. Sabbattha kappiyā, tāya (Syā)

ကာဠေ ကပ္ပတိ နော ဇုဏှေ၊ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရဏာ ဇုဏှေ ကပ္ပတိ နော ကာဠေ၊ သေသံ အနုညာတကံ ကာဠေ စေဝ ကပ္ပတိ ဇုဏှေ စ။

ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမေ ပါဋိပဒဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတွာ ဌပိတံ ဝဿိကသာဋိကံ နိဝါသေန္တော ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တံ၊ တမ္ပိ သုဝုတ္တံ၊ "စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု"န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အတိရေကမာသေ သေသေ ဂိမှာနေ ပရိယေသန္တော အတိရေကဍ္ဎမာသေ သေသေ ကတွာ နိဝါသေန္တော စ ဂိမှေ အာပဇ္ဇတိ နာမ၊ သတိယာ ဝဿိကသာဋိကာယ နဂ္ဂေါ ကာယံ ဩဝဿာပေန္တော ဝဿေ အာပဇ္ဇတိ နာမ။ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ဝါ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထံ ဝါ ကရောန္တော သံဃော အာပဇ္ဇတိ။ သုတ္တုဒ္ဒေသဉ္စ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထဉ္စ ကရောန္တော ဂဏော အာပဇ္ဇတိ။ ဧကကော သုတ္တုဒ္ဒေသံ (ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထဉ္စ)[၁] ကရောန္တော ပုဂ္ဂလော အာပဇ္ဇတိ။ ပဝါရဏာယပိ ဧသေဝ နယော။

သံဃုပေါသထော စ သံဃပဝါရဏာ စ သံဃဿေဝ ကပ္ပတိ။ ဂဏုပေါသထော စ ဂဏပဝါရဏာ စ ဂဏဿေဝ ကပ္ပတိ။ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထော စ အဓိဋ္ဌာနပဝါရဏာ စ ပုဂ္ဂလဿေဝ ကပ္ပတိ။ "ပါရာဇိကံ အာပန္နောမှီ"တိအာဒီနိ ဘဏန္တော ဝတ္ထုံ ဆာဒေတိ န အာပတ္တိံ။ "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိ"န္တိအာဒီနိ ဘဏန္တော အာပတ္တိံ ဆာဒေတိ နော ဝတ္ထုံ။ ယော နေဝ ဝတ္ထုံ န အာပတ္တိံ အာရောစေတိ၊ အယံ ဝတ္ထုဉ္စေဝ ဆာဒေတိ အာပတ္တိဉ္စ။

ပဋိစ္ဆာဒေတီတိ ပဋိစ္ဆာဒိ။ ဇန္တာဃရမေဝ ပဋိစ္ဆာဒိ **ဇန္တာဃရပဋိစ္ဆာဒိ။** ဣတရာသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ အန္တောဇန္တာဃရေ ဌိတေန ပရိကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဒကေ ဩတိဏ္ဏေနာပိ ဧတဒေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဘယတ္ထ ခါဒိတုံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒိ သဗ္ဗကပ္ပိယတာယ[၂] ပဋိစ္ဆန္နေန သဗ္ဗံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝဟန္တီ**တိ ယန္တိ နိယျန္တိ၊ နိန္ဒံ ဝါ ပဋိက္ကောသံ ဝါ န လဘန္တိ။ စန္ဒမဏ္ဍလံ အဗ္ဘာမဟိကာဓူမရဇရာဟုဝိမုတ္တံ ဝိဝဋံယေဝ ဝိရောစတိ၊ န တေသု အညတရေန ပဋိစ္ဆန္နံ။ တထာ သူရိယမဏ္ဍလံ။ ဓမ္မဝိနယောပိ ဝိဝရိတွာ ဝိဘဇိတွာ ဒေသိယမာနောဝ ဝိရောစတိ၊ နော ပဋိစ္ဆန္နော။

၁-( ) သီ-သျာပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ။
၂-သဗ္ဗတ္ထ ကပ္ပိယာ၊ တာယ (သျာ)

Aññena bhesajjena karaṇīyena aññaṁ viññāpento gilāno āpajjati. Na bhesajjena karaṇīyena bhesajjaṁ viññāpento agilāno āpajjati. Avasesaṁ āpattiṁ gilāno ceva āpajjati agilāno ca.

Anto āpajjati no bahīti anupakhajja seyyaṁ kappento anto āpajjati no bahi, **bahi āpajjati no anto**ti saṁghikaṁ mañcādiṁ ajjhokāse santharitvā pakkamanto bahi āpajjati no anto, avasesaṁ pana **anto ceva āpajjati bahi ca. Antosīmāyā**ti āgantuko āgantukavattaṁ adassetvā sachattupāhano vihāraṁ pavisanto upacārasīmaṁ okkantamattova āpajjati. **Bahisīmāyā**ti gamiko dārubhaṇḍapaṭisāmanādigamikavattaṁ apūretvā pakkamanto upacārasīmaṁ atikkantamattova āpajjati, avasesaṁ antosīmāya ceva āpajjati bahisīmāya ca. Sati vuḍḍhatare anajjhiṭṭho dhammaṁ bhāsanto saṁghamajjhe āpajjati nāma, gaṇamajjhepi puggalasantikepi eseva nayo. **Kāyena vuṭṭhātī**ti tiṇavatthārakasamathena vuṭṭhāti, kāyaṁ acāletvā vācāya desentassa vācāya vuṭṭhāti, vacīsampayuttaṁ kāyakiriyaṁ katvā desentassa kāyena vācāya vuṭṭhāti nāma. Saṁghamajjhe desanāgāminīpi vuṭṭhānagāminīpi vuṭṭhāti, gaṇapuggalamajjhe pana desanāgāminīyeva vuṭṭhāti.

Āgāḷhāya ceteyyāti āgāḷhāya daḷhabhāvāya ceteyya, tajjanīyakammādikatassa vattaṁ na pūrayato icchamāno saṁgho ukkhepanīyakammaṁ kareyyāti attho. **Alajjī ca hoti bālo ca apakatatto cā**ti ettha bālo "ayaṁ dhammādhammaṁ na jānāti", apakatatto vā "āpattānāpattiṁ na jānātī"ti na ettāvatā kammaṁ kātabbaṁ, bālabhāvamūlakaṁ pana apakatattabhāvamūlakañca āpattiṁ āpannassa kammaṁ kātabbanti attho. Adhisīle sīlavipanno nāma dve āpattikkhandhe āpanno, ācāravipanno nāma pañca āpattikkhandhe āpanno, diṭṭhivipanno nāma antaggāhikāya diṭṭhiyā samannāgato. Tesaṁ āpattiṁ apassantānaṁ appaṭikarontānaṁ diṭṭhiñca anissajjantānaṁyeva kammaṁ kātabbaṁ.

Kāyiko davo nāma pāsakādīhi jūtakīḷanādibhedo anācāro, vācasiko davo nāma mukhālambarakaraṇādibhedo anācāro, kāyikavācasiko nāma naccanagāyanādibhedo dvīhipi dvārehi

အညေန ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယေန အညံ ဝိညာပေန္တော ဂိလာနော အာပဇ္ဇတိ။ န ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယေန ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေန္တော အဂိလာနော အာပဇ္ဇတိ။ အဝသေသံ အာပတ္တိံ ဂိလာနော စေဝ အာပဇ္ဇတိ အဂိလာနော စ။

အန္တော အာပဇ္ဇတိ နော ဗဟီတိ အနုပခဇ္ဇ သေယျံ ကပ္ပေန္တော အန္တော အာပဇ္ဇတိ နော ဗဟိ၊ **ဗဟိ အာပဇ္ဇတိ နော အန္တော**တိ သံဃိကံ မဉ္စာဒိံ အဇ္ဈောကာသေ သန္ထရိတွာ ပက္ကမန္တော ဗဟိ အာပဇ္ဇတိ နော အန္တော၊ အဝသေသံ ပန **အန္တော စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဗဟိ စ။ အန္တောသီမာယာ**တိ အာဂန္တုကော အာဂန္တုကဝတ္တံ အဒဿေတွာ သဆတ္တုပါဟနော ဝိဟာရံ ပဝိသန္တော ဥပစာရသီမံ ဩက္ကန္တမတ္တောဝ အာပဇ္ဇတိ။ **ဗဟိသီမာယာ**တိ ဂမိကော ဒါရုဘဏ္ဍပဋိသာမနာဒိဂမိကဝတ္တံ အပူရေတွာ ပက္ကမန္တော ဥပစာရသီမံ အတိက္ကန္တမတ္တောဝ အာပဇ္ဇတိ၊ အဝသေသံ အန္တောသီမာယ စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဗဟိသီမာယ စ။ သတိ ဝုဍ္ဎတရေ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ဓမ္မံ ဘာသန္တော သံဃမဇ္ဈေ အာပဇ္ဇတိ နာမ၊ ဂဏမဇ္ဈေပိ ပုဂ္ဂလသန္တိကေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကာယေန ဝုဋ္ဌာတီ**တိ တိဏဝတ္ထာရကသမထေန ဝုဋ္ဌာတိ၊ ကာယံ အစာလေတွာ ဝါစာယ ဒေသေန္တဿ ဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဝစီသမ္ပယုတ္တံ ကာယကိရိယံ ကတွာ ဒေသေန္တဿ ကာယေန ဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ နာမ။ သံဃမဇ္ဈေ ဒေသနာဂါမိနီပိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီပိ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဂဏပုဂ္ဂလမဇ္ဈေ ပန ဒေသနာဂါမိနီယေဝ ဝုဋ္ဌာတိ။

အာဂါဠှာယ စေတေယျာတိ အာဂါဠှာယ ဒဠှဘာဝါယ စေတေယျ၊ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒိကတဿ ဝတ္တံ န ပူရယတော ဣစ္ဆမာနော သံဃော ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ **အလဇ္ဇီ စ ဟောတိ ဗာလော စ အပကတတ္တော စာ**တိ ဧတ္ထ ဗာလော "အယံ ဓမ္မာဓမ္မံ န ဇာနာတိ", အပကတတ္တော ဝါ "အာပတ္တာနာပတ္တိံ န ဇာနာတီ"တိ န ဧတ္တာဝတာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ၊ ဗာလဘာဝမူလကံ ပန အပကတတ္တဘာဝမူလကဉ္စ အာပတ္တိံ အာပန္နဿ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော နာမ ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ အာပန္နော၊ အာစာရဝိပန္နော နာမ ပဉ္စ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ အာပန္နော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပန္နော နာမ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ တေသံ အာပတ္တိံ အပဿန္တာနံ အပ္ပဋိကရောန္တာနံ ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနိဿဇ္ဇန္တာနံယေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

ကာယိကော ဒဝေါ နာမ ပါသကာဒီဟိ ဇူတကီဠနာဒိဘေဒေါ အနာစာရော၊ ဝါစသိကော ဒဝေါ နာမ မုခါလမ္ဗရကရဏာဒိဘေဒေါ အနာစာရော၊ ကာယိကဝါစသိကော နာမ နစ္စနဂါယနာဒိဘေဒေါ ဒွီဟိပိ ဒွါရေဟိ

anācāro. Kāyiko anācāro nāma kāyadvāre paññattasikkhāpadavītikkamo, vācasiko anācāro nāma vacīdvāre paññattasikkhāpadavītikkamo, kāyikavācasiko nāma dvāradvayepi paññattasikkhāpadavītikkamo. **Kāyikena upaghātikenā**ti kāyadvāre paññattassa sikkhāpadassa asikkhanena. Yo hi taṁ na sikkhati, so naṁ upaghāteti, tasmā tassa taṁ asikkhanaṁ "kāyikaṁ upaghātikan"ti vuccati. Sesapadadvayepi eseva nayo. **Kāyikena micchājīvenā**ti jaṅghapesanikādinā vā gaṇḍaphālanādinā vā vejjakammena. **Vācasikenā**ti sāsana-uggahaṇa-ārocanādinā. Tatiyapadaṁ ubhayasampayogavasena vuttaṁ.

Alaṁ bhikkhu mā bhaṇḍananti alaṁ bhikkhu mā bhaṇḍanaṁ kari, mā kalahaṁ, mā vivādaṁ karīti attho. **Na voharitabban**ti na kiñci vattabbaṁ, vadatopi hi tādisassa vacanaṁ na sotabbaṁ maññanti. **Na kismiñci paccekaṭṭhāne**ti kismiñci bījanaggāhādike ekasmimpi jeṭṭhakaṭṭhāne na ṭhapetabboti attho. **Okāsakammaṁ kārentassā**ti karotu āyasmā okāsaṁ, ahaṁ taṁ vattukāmoti evaṁ okāsaṁ kārentassa. **Nālaṁ okāsakammaṁ kātun**ti kiṁ tvaṁ karissasīti okāso na kātabbo. **Savacanīyaṁ nādātabban**ti vacanaṁ na ādātabbaṁ, vacanampi na sotabbaṁ, yattha gahetvā gantukāmo hoti, na tattha gantabbanti attho.

Tīhaṅgehi samannāgatassa bhikkhuno vinayoti yaṁ so jānāti, so tassa vinayo nāma hoti, so na pucchitabboti attho. **Anuyogo na dātabbo**ti idaṁ kappatīti pucchantassa pucchāya okāso na dātabbo, "aññaṁ pucchā"ti vattabbo ( )[1]. Iti so neva pucchitabbo[2] nāssa pucchā sotabbāti attho. **Vinayo na sākacchātabbo**ti vinayapañho na sākacchitabbo, kappiyākappiyakathā na saṁsandetabbā.

Idamappahāyāti etaṁ brahmacāripaṭiññātādikaṁ laddhiṁ avijahitvā. **Suddhaṁ brahmacārin**ti khīṇāsavaṁ bhikkhuṁ. **Pātabyataṁ āpajjatī**ti pātabyabhāvaṁ paṭisevanaṁ āpajjati. "Idamappahāyā"ti vacanato pana taṁ brahmacāripaṭiññātaṁ pahāya khīṇāsavaṁ "musā mayā bhaṇitaṁ, khamatha

1. (Yopi taṁ pucchati, so aññaṁ pucchāti vattabbo) (Sī, Syā) 2. Vattabbo (Sī)

အနာစာရော။ ကာယိကော အနာစာရော နာမ ကာယဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမော၊ ဝါစသိကော အနာစာရော နာမ ဝစီဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမော၊ ကာယိကဝါစသိကော နာမ ဒွါရဒွယေပိ ပညတ္တသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမော။ **ကာယိကေန ဥပဃာတိကေနာ**တိ ကာယဒွါရေ ပညတ္တဿ သိက္ခာပဒဿ အသိက္ခနေန။ ယော ဟိ တံ န သိက္ခတိ၊ သော နံ ဥပဃာတေတိ၊ တသ္မာ တဿ တံ အသိက္ခနံ "ကာယိကံ ဥပဃာတိက"န္တိ ဝုစ္စတိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ကာယိကေန မိစ္ဆာဇီဝေနာ**တိ ဇင်္ဃပေသနိကာဒိနာ ဝါ ဂဏ္ဍဖာလနာဒိနာ ဝါ ဝေဇ္ဇကမ္မေန။ **ဝါစသိကေနာ**တိ သာသနဥဂ္ဂဟဏအာရောစနာဒိနာ။ တတိယပဒံ ဥဘယသမ္ပယောဂဝသေန ဝုတ္တံ။

အလံ ဘိက္ခု မာ ဘဏ္ဍနန္တိ အလံ ဘိက္ခု မာ ဘဏ္ဍနံ ကရိ၊ မာ ကလဟံ, မာ ဝိဝါဒံ ကရီတိ အတ္ထော။ **န ဝေါဟရိတဗ္ဗ**န္တိ န ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဝဒတောပိ ဟိ တာဒိသဿ ဝစနံ န သောတဗ္ဗံ မညန္တိ။ **န ကိသ္မိဉ္စိ ပစ္စေကဋ္ဌာနေ**တိ ကိသ္မိဉ္စိ ဗီဇနဂ္ဂါဟာဒိကေ ဧကသ္မိမ္ပိ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ န ဌပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဩကာသကမ္မံ ကာရေန္တဿာ**တိ ကရောတု အာယသ္မာ ဩကာသံ၊ အဟံ တံ ဝတ္တုကာမောတိ ဧဝံ ဩကာသံ ကာရေန္တဿ။ **နာလံ ဩကာသကမ္မံ ကာတု**န္တိ ကိံ တွံ ကရိဿသီတိ ဩကာသော န ကာတဗ္ဗော။ **သဝစနီယံ နာဒါတဗ္ဗ**န္တိ ဝစနံ န အာဒါတဗ္ဗံ၊ ဝစနမ္ပိ န သောတဗ္ဗံ၊ ယတ္ထ ဂဟေတွာ ဂန္တုကာမော ဟောတိ၊ န တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

တီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ဝိနယောတိ ယံ သော ဇာနာတိ၊ သော တဿ ဝိနယော နာမ ဟောတိ၊ သော န ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **အနုယောဂေါ န ဒါတဗ္ဗော**တိ ဣဒံ ကပ္ပတီတိ ပုစ္ဆန္တဿ ပုစ္ဆာယ ဩကာသော န ဒါတဗ္ဗော၊ "အညံ ပုစ္ဆာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော ( )[၁]။ ဣတိ သော နေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော[၂] နာဿ ပုစ္ဆာ သောတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ဝိနယော န သာကစ္ဆာတဗ္ဗော**တိ ဝိနယပဉှော န သာကစ္ဆိတဗ္ဗော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယကထာ န သံသန္ဒေတဗ္ဗာ။

ဣဒမပ္ပဟာယာတိ ဧတံ ဗြဟ္မစာရိပဋိညာတာဒိကံ လဒ္ဓိံ အဝိဇဟိတွာ။ **သုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစာရိ**န္တိ ခီဏာသဝံ ဘိက္ခုံ။ **ပါတဗျတံ အာပဇ္ဇတီ**တိ ပါတဗျဘာဝံ ပဋိသေဝနံ အာပဇ္ဇတိ။ "ဣဒမပ္ပဟာယာ"တိ ဝစနတော ပန တံ ဗြဟ္မစာရိပဋိညာတံ ပဟာယ ခီဏာသဝံ "မုသာ မယာ ဘဏိတံ၊ ခမထ

၁-(ယောပိ တံ ပုစ္ဆတိ၊ သော အညံ ပုစ္ဆာတိ ဝတ္တဗ္ဗော) (သီ၊ သျာ) ၂-ဝတ္တဗ္ဗော (သီ)

me"ti khamāpetvā "natthi kāmesu doso"ti laddhiṁ vijahitvā gativisodhanaṁ kareyya. **Akusalamūlānī**ti akusalāni ceva mūlāni ca, akusalānaṁ vā mūlāni akusalamūlāni. Kusalamūlesupi eseva nayo. Duṭṭhu caritāni, virūpāni vā caritāni **duccaritāni.** Suṭṭhu caritāni, sundarāni vā caritāni **sucaritāni.** Kāyena karaṇabhūtena kataṁ duccaritaṁ **kāyaduccaritaṁ.** Esa nayo sabbattha. Sesaṁ tattha tattha vuttanayattā uttānamevāti.

Tikavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Catukkavāravaṇṇanā

324. Catukkesu **sakavācāya āpajjati paravācāya vuṭṭhātī**ti vacīdvārikaṁ padasodhammādibhedaṁ āpattiṁ āpajjitvā tiṇavatthārakasamathaṭṭhānaṁ gato parassa kammavācāya vuṭṭhāti. **Paravācāya āpajjati sakavācāya vuṭṭhātī**ti pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge parassa kammavācāya āpajjati, puggalassa santike desento sakavācāya vuṭṭhāti. **Sakavācāya āpajjati sakavācāya vuṭṭhātī**ti vacīdvārikaṁ padasodhammādibhedaṁ āpattiṁ sakavācāya āpajjati, desetvā vuṭṭhahantopi sakavācāya vuṭṭhāti. **Paravācāya āpajjati paravācāya vuṭṭhātī**ti yāvatatiyakaṁ saṁghādisesaṁ parassa kammavācāya āpajjati, vuṭṭhahantopi parassa parivāsakammavācādīhi vuṭṭhāti. Tato paresu kāyadvārikaṁ **kāyena āpajjati,** desento **vācāya vuṭṭhāti.** Vacīdvārikaṁ **vācāya āpajjati,** tiṇavatthārake **kāyena vuṭṭhāti.** Kāyadvārikaṁ kāyena āpajjati, tameva tiṇavatthārake kāyena vuṭṭhāti, vacīdvārikaṁ vācāya āpajjati, tameva desento vācāya vuṭṭhāti, saṁghikamañcassa attano paccattharaṇena anattharato kāyasamphusane lomagaṇanāya āpajjitabbāpattiṁ sahagāraseyyāpattiñca **pasutto āpajjati,** pabujjhitvā pana āpannabhāvaṁ ñatvā desento **paṭibuddho vuṭṭhāti,** jagganto āpajjitvā pana tiṇavatthārakasamathaṭṭhāne sayanto **paṭibuddho āpajjati pasutto vuṭṭhāti** nāma. Pacchimapadadvayampi vuttānusāreneva veditabbaṁ.

မေ"တိ ခမာပေတွာ "နတ္ထိ ကာမေသု ဒေါသော"တိ လဒ္ဓိံ ဝိဇဟိတွာ ဂတိဝိသောဓနံ ကရေယျ။ **အကုသလမူလာနီ**တိ အကုသလာနိ စေဝ မူလာနိ စ၊ အကုသလာနံ ဝါ မူလာနိ အကုသလမူလာနိ။ ကုသလမူလေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒုဋ္ဌု စရိတာနိ, ဝိရူပါနိ ဝါ စရိတာနိ **ဒုစ္စရိတာနိ**။ သုဋ္ဌု စရိတာနိ, သုန္ဒရာနိ ဝါ စရိတာနိ **သုစရိတာနိ**။ ကာယေန ကရဏဘူတေန ကတံ ဒုစ္စရိတံ **ကာယဒုစ္စရိတံ**။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ သေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

တိကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၄။ စတုက္ကေသု **သကဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ ပရဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတီ**တိ ဝစီဒွါရိကံ ပဒသောဓမ္မာဒိဘေဒံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ တိဏဝတ္ထာရကသမထဋ္ဌာနံ ဂတော ပရဿ ကမ္မဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ။ **ပရဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ သကဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတီ**တိ ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ပရဿ ကမ္မဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ ဒေသေန္တော သကဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ။ **သကဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ သကဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတီ**တိ ဝစီဒွါရိကံ ပဒသောဓမ္မာဒိဘေဒံ အာပတ္တိံ သကဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ၊ ဒေသေတွာ ဝုဋ္ဌဟန္တောပိ သကဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ။ **ပရဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ ပရဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတီ**တိ ယာဝတတိယကံ သံဃာဒိသေသံ ပရဿ ကမ္မဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တောပိ ပရဿ ပရိဝါသကမ္မဝါစာဒီဟိ ဝုဋ္ဌာတိ။ တတော ပရေသု ကာယဒွါရိကံ **ကာယေန အာပဇ္ဇတိ**၊ ဒေသေန္တော **ဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ**။ ဝစီဒွါရိကံ **ဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ**၊ တိဏဝတ္ထာရကေ **ကာယေန ဝုဋ္ဌာတိ**။ ကာယဒွါရိကံ ကာယေန အာပဇ္ဇတိ၊ တမေဝ တိဏဝတ္ထာရကေ ကာယေန ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဝစီဒွါရိကံ ဝါစာယ အာပဇ္ဇတိ၊ တမေဝ ဒေသေန္တော ဝါစာယ ဝုဋ္ဌာတိ၊ သံဃိကမဉ္စဿ အတ္တနော ပစ္စတ္ထရဏေန အနတ္ထရတော ကာယသမ္ဖုသနေ လောမဂဏနာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ သဟာဂါရသေယျာပတ္တိဉ္စ **ပသုတ္တော အာပဇ္ဇတိ**၊ ပဗုဇ္ဈိတွာ ပန အာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဒေသေန္တော **ပဋိဗုဒ္ဓေါ ဝုဋ္ဌာတိ**၊ ဇဂ္ဂန္တော အာပဇ္ဇိတွာ ပန တိဏဝတ္ထာရကသမထဋ္ဌာနေ သယန္တော **ပဋိဗုဒ္ဓေါ အာပဇ္ဇတိ ပသုတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ** နာမ။ ပစ္ဆိမပဒဒွယမ္ပိ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

Acittakāpattiṁ **acittako āpajjati** nāma, pacchā desento **sacittako vuṭṭhāti,** sacittakāpattiṁ **sacittako āpajjati** nāma. Tiṇavatthārakaṭṭhāne sayanto **acittako vuṭṭhāti.** Sesapadadvayampi vuttānusāreneva veditabbaṁ. Yo sabhāgaṁ āpattiṁ deseti, ayaṁ desanāpaccayā dukkaṭaṁ āpajjanto pācittiyādīsu aññataraṁ deseti, tañca desento dukkaṭaṁ āpajjati. Taṁ pana dukkaṭaṁ āpajjanto pācittiyādito vuṭṭhāti, pācittiyādito ca vuṭṭhahanto taṁ āpajjati. Iti ekassa puggalassa ekameva payogaṁ sandhāya "āpattiṁ āpajjanto desetī"ti idaṁ catukkaṁ vuttanti veditabbaṁ.

Kammacatukke pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissaggāpattiṁ **kammena āpajjati,** desento **akammena vuṭṭhāti,** vissaṭṭhi-ādikaṁ **akammena āpajjati,** parivāsādinā **kammena vuṭṭhāti,** samanubhāsanaṁ **kammeneva āpajjati, kammena vuṭṭhāti.** Sesaṁ **akammena āpajjati akammena vuṭṭhāti.**

Parikkhāracatukke paṭhamo sakaparikkhāro, dutiyo saṁghikova, tatiyo cetiyasantako, catuttho gihiparikkhāro. Sace pana so pattacīvaranavakammabhesajjānaṁ atthāya āhaṭo hoti, avāpuraṇaṁ dātuṁ anto ṭhapāpetuñca vaṭṭati.

Sammukhācatukke pāpikāya diṭṭhiyā appatinissaggāpattiṁ saṁghassa **sammukhā āpajjati,** vuṭṭhānakāle pana saṁghena kiccaṁ natthīti **parammukhā vuṭṭhāti,** vissaṭṭhi-ādikaṁ **parammukhā āpajjati,** saṁghassa **sammukhā vuṭṭhāti.** Samanubhāsanaṁ saṁghassa **sammukhā eva āpajjati sammukhā vuṭṭhāti.** Sesaṁ sampajānamusāvādādibhedaṁ **parammukhāva āpajjati parammukhāva vuṭṭhāti.** Ajānantacatukkaṁ acittakacatukkasadisaṁ.

Liṅgapātubhāvenāti sayitasseva bhikkhussa vā bhikkhuniyā vā liṅgaparivatte jāte sahagāraseyyāpatti hoti, idameva taṁ paṭicca vuttaṁ, ubhinnampi pana asādhāraṇāpatti liṅgapātubhāvena vuṭṭhāti. Sahapaṭilābhacatukke yassa bhikkhuno liṅgaṁ parivattati, so saha liṅgapaṭilābhena paṭhamaṁ uppannavasena seṭṭhabhāvena ca purimaṁ purisaliṅgaṁ jahati, pacchime itthiliṅge patiṭṭhāti, purisakuttapurisākārādivasena pavattā kāyavacīviññattiyo paṭippassambhanti, bhikkhūti vā purisoti vā evaṁ pavattā

အစိတ္တကာပတ္တိံ **အစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ** နာမ၊ ပစ္ဆာ ဒေသေန္တော **သစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ၊** သစိတ္တကာပတ္တိံ **သစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ** နာမ။ တိဏဝတ္ထာရကဋ္ဌာနေ သယန္တော **အစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ။** သေသပဒဒွယမ္ပိ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော သဘာဂံ အာပတ္တိံ ဒေသေတိ၊ အယံ ဒေသနာပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇန္တော ပါစိတ္တိယာဒီသု အညတရံ ဒေသေတိ၊ တဉ္စ ဒေသေန္တော ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ တံ ပန ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇန္တော ပါစိတ္တိယာဒိတော ဝုဋ္ဌာတိ၊ ပါစိတ္တိယာဒိတော စ ဝုဋ္ဌဟန္တော တံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဧကဿ ပုဂ္ဂလဿ ဧကမေဝ ပယောဂံ သန္ဓာယ "အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ဒေသေတီ"တိ ဣဒံ စတုက္ကံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကမ္မစတုက္ကေ ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂါပတ္တိံ **ကမ္မေန အာပဇ္ဇတိ၊** ဒေသေန္တော **အကမ္မေန ဝုဋ္ဌာတိ၊** ဝိဿဋ္ဌိအာဒိကံ **အကမ္မေန အာပဇ္ဇတိ၊** ပရိဝါသာဒိနာ **ကမ္မေန ဝုဋ္ဌာတိ၊** သမနုဘာသနံ **ကမ္မေနေဝ အာပဇ္ဇတိ၊ ကမ္မေန ဝုဋ္ဌာတိ။** သေသံ **အကမ္မေန အာပဇ္ဇတိ အကမ္မေန ဝုဋ္ဌာတိ။**

ပရိက္ခာရစတုက္ကေ ပဌမော သကပရိက္ခာရော၊ ဒုတိယော သံဃိကောဝ၊ တတိယော စေတိယသန္တကော၊ စတုတ္ထော ဂိဟိပရိက္ခာရော။ သစေ ပန သော ပတ္တစီဝရနဝကမ္မဘေသဇ္ဇာနံ အတ္ထာယ အာဟဋော ဟောတိ၊ အဝါပုရဏံ ဒါတုံ အန္တော ဌပါပေတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။

သမ္မုခါစတုက္ကေ ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂါပတ္တိံ သံဃဿ **သမ္မုခါ အာပဇ္ဇတိ၊** ဝုဋ္ဌာနကာလေ ပန သံဃေန ကိစ္စံ နတ္ထီတိ **ပရမ္မုခါ ဝုဋ္ဌာတိ၊** ဝိဿဋ္ဌိအာဒိကံ **ပရမ္မုခါ အာပဇ္ဇတိ၊** သံဃဿ **သမ္မုခါ ဝုဋ္ဌာတိ။** သမနုဘာသနံ သံဃဿ **သမ္မုခါ ဧဝ အာပဇ္ဇတိ သမ္မုခါ ဝုဋ္ဌာတိ။** သေသံ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒါဒိဘေဒံ **ပရမ္မုခါဝ အာပဇ္ဇတိ ပရမ္မုခါဝ ဝုဋ္ဌာတိ။** အဇာနန္တစတုက္ကံ အစိတ္တကစတုက္ကသဒိသံ။

လိင်္ဂပါတုဘာဝေနာတိ သယိတဿေဝ ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ ဇာတေ သဟာဂါရသေယျာပတ္တိ ဟောတိ၊ ဣဒမေဝ တံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ ပန အသာဓာရဏာပတ္တိ လိင်္ဂပါတုဘာဝေန ဝုဋ္ဌာတိ။ သဟပဋိလာဘစတုက္ကေ ယဿ ဘိက္ခုနော လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တတိ၊ သော သဟ လိင်္ဂပဋိလာဘေန ပဌမံ ဥပ္ပန္နဝသေန သေဋ္ဌဘာဝေန စ ပုရိမံ ပုရိသလိင်္ဂံ ဇဟတိ၊ ပစ္ဆိမေ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ပုရိသကုတ္တပုရိသာကာရာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ကာယဝစီဝိညတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ဘိက္ခူတိ ဝါ ပုရိသောတိ ဝါ ဧဝံ ပဝတ္တာ

paṇṇattiyo nirujjhanti, yāni bhikkhunīhi asādhāraṇāni chacattālīsa sikkhāpadāni, tehi anāpattiyeva hoti. Dutiyacatukke pana yassā bhikkhuniyā liṅgaṁ parivattati, sā pacchāsamuppattiyā vā hīnabhāvena vā pacchimanti saṅkhyaṁ gataṁ itthiliṅgaṁ jahati, vuttappakārena purimanti saṅkhyaṁ gate purisaliṅge patiṭṭhāti. Vuttaviparītā viññattiyo paṭippassambhanti, bhikkhunīti vā itthīti vā evaṁ pavattā paṇṇattiyopi nirujjhanti, yāni bhikkhūhi asādhāraṇāni sataṁ tiṁsañca sikkhāpadāni, tehi anāpattiyeva hoti.

Cattāro sāmukkaṁsāti cattāro mahāpadesā, te hi Bhagavatā anuppanne vatthumhi sayaṁ ukkaṁsitvā ukkhipitvā ṭhapitattā "sāmukkaṁsā"ti vuccanti. **Paribhogā**ti ajjhoharaṇīyaparibhogā, udakaṁ pana akālikattā appaṭiggahitakaṁ vaṭṭati. Yāvakālikādīni appaṭiggahitakāni ajjhoharituṁ na vaṭṭanti. **Cattāri mahāvikaṭāni** kālodissattā yathāvutte kāle vaṭṭanti. **Upāsako sīlavā**ti pañca vā dasa vā sīlāni gopayamāno.

Āgantukādicatukke sachattupāhano sasīsaṁ pāruto vihāraṁ pavisanto tattha vicaranto ca **āgantukova āpajjati no āvāsiko,** āvāsikavattaṁ akaronto pana **āvāsiko āpajjati no āgantuko,** sesaṁ kāyavacīdvārikaṁ āpattiṁ ubhopi āpajjanti, asādhāraṇaṁ āpattiṁ **neva āgantuko āpajjati no āvāsiko.** Gamiyacatukkepi gamiyavattaṁ apūretvā gacchanto **gamiko āpajjati no āvāsiko,** āvāsikavattaṁ akaronto pana **āvāsiko āpajjati no gamiko,** sesaṁ ubhopi āpajjanti, asādhāraṇaṁ ubhopi nāpajjanti. Vatthunānattatādicatukke catunnaṁ pārājikānaṁ aññamaññaṁ **vatthunānattatāva** hoti, na āpattinānattatā, sabbāpi hi sā pārājikāpattiyeva. Saṁghādisesādīsupi eseva nayo. Bhikkhussa ca bhikkhuniyā ca aññamaññaṁ kāyasaṁsagge bhikkhussa saṁghādiseso, bhikkhuniyā pārājikanti evaṁ **āpattinānattatāva** hoti, na vatthunānattatā, ubhinnampi hi kāyasaṁsaggova vatthu. Tathā lasuṇakkhādane bhikkhuniyā pācittiyaṁ, bhikkhussa dukkaṭanti evamādināpettha nayena yojanā veditabbā. Catunnaṁ pārājikānaṁ terasahi saṁghādisesehi saddhiṁ **vatthunānattatā ceva**

ပဏ္ဏတ္တိယော နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ယာနိ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဆစတ္တာလီသ သိက္ခာပဒါနိ၊ တေဟိ အနာပတ္တိယေဝ ဟောတိ။ ဒုတိယစတုက္ကေ ပန ယဿာ ဘိက္ခုနိယာ လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တတိ၊ သာ ပစ္ဆာသမုပ္ပတ္တိယာ ဝါ ဟီနဘာဝေန ဝါ ပစ္ဆိမန္တိ သင်္ချံ ဂတံ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဇဟာတိ၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပုရိမန္တိ သင်္ချံ ဂတေ ပုရိသလိင်္ဂေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဝုတ္တဝိပရီတာ ဝိညတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ဘိက္ခုနီတိ ဝါ ဣတ္ထီတိ ဝါ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိယောပိ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ယာနိ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ သတံ တိံသဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ၊ တေဟိ အနာပတ္တိယေဝ ဟောတိ။

စတ္တာရော သာမုက္ကံသာတိ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ၊ တေ ဟိ ဘဂဝတာ အနုပ္ပန္နေ ဝတ္ထုမှိ သယံ ဥက္ကံသိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဌပိတတ္တာ "သာမုက္ကံသာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပရိဘောဂါ**တိ အဇ္ဈောဟရဏီယပရိဘောဂါ၊ ဥဒကံ ပန အကာလိကတ္တာ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာဝကာလိကာဒီနိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကာနိ အဇ္ဈောဟရိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ။ **စတ္တာရိ မဟာဝိကဋာနိ** ကာလောဒိဿတ္တာ ယထာဝုတ္တေ ကာလေ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ဥပါသကော သီလဝါ**တိ ပဉ္စ ဝါ ဒသ ဝါ သီလာနိ ဂေါပယမာနော။

အာဂန္တုကာဒိစတုက္ကေ သဆတ္တုပါဟနော သသီသံ ပါရုတော ဝိဟာရံ ပဝိသန္တော တတ္ထ ဝိစရန္တော စ **အာဂန္တုကောဝ အာပဇ္ဇတိ နော အာဝါသိကော၊** အာဝါသိကဝတ္တံ အကရောန္တော ပန **အာဝါသိကော အာပဇ္ဇတိ နော အာဂန္တုကော၊** သေသံ ကာယဝစီဒွါရိကံ အာပတ္တိံ ဥဘောပိ အာပဇ္ဇန္တိ၊ အသာဓာရဏံ အာပတ္တိံ **နေဝ အာဂန္တုကော အာပဇ္ဇတိ နော အာဝါသိကော။** ဂမိယစတုက္ကေပိ ဂမိယဝတ္တံ အပူရေတွာ ဂစ္ဆန္တော **ဂမိကော အာပဇ္ဇတိ နော အာဝါသိကော၊** အာဝါသိကဝတ္တံ အကရောန္တော ပန **အာဝါသိကော အာပဇ္ဇတိ နော ဂမိကော၊** သေသံ ဥဘောပိ အာပဇ္ဇန္တိ၊ အသာဓာရဏံ ဥဘောပိ နာပဇ္ဇန္တိ။ ဝတ္ထုနာနတ္တတာဒိစတုက္ကေ စတုန္နံ ပါရာဇိကာနံ အညမညံ **ဝတ္ထုနာနတ္တတာဝ** ဟောတိ, န အာပတ္တိနာနတ္တတာ၊ သဗ္ဗာပိ ဟိ သာ ပါရာဇိကာပတ္တိယေဝ။ သံဃာဒိသေသာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဘိက္ခုဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ အညမညံ ကာယသံသဂ္ဂေ ဘိက္ခုဿ သံဃာဒိသေသော, ဘိက္ခုနိယာ ပါရာဇိကန္တိ ဧဝံ **အာပတ္တိနာနတ္တတာဝ** ဟောတိ, န ဝတ္ထုနာနတ္တတာ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ ဟိ ကာယသံသဂ္ဂေါဝ ဝတ္ထု။ တထာ လသုဏက္ခာဒနေ ဘိက္ခုနိယာ ပါစိတ္တိယံ, ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝမာဒိနာပေတ္ထ နယေန ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စတုန္နံ ပါရာဇိကာနံ တေရသဟိ သံဃာဒိသေသေဟိ သဒ္ဓိံ **ဝတ္ထုနာနတ္တတာ စေဝ**

āpattinānattatā ca. Evaṁ saṁghādisesādīnaṁ aniyatādīhi. Ādito paṭṭhāya cattāri pārājikāni ekato āpajjantānaṁ bhikkhubhikkhunīnaṁ **neva vatthunānattatā no āpattinānattatā.** Visuṁ āpajjantesupi sesā sādhāraṇāpattiyo āpajjantesupi eseva nayo.

Vatthusabhāgādicatukke bhikkhussa ca bhikkhuniyā ca kāyasaṁsagge **vatthusabhāgatā no āpattisabhāgatā,** catūsu pārājikesu **āpattisabhāgatā no vatthusabhāgatā,** esa nayo saṁghādisesādīsu. Bhikkhussa ca bhikkhuniyā ca catūsu pārājikesu **vatthusabhāgatā ceva āpattisabhāgatā ca.** Esa nayo sabbāsu sādhāraṇāpattīsu. Asādhāraṇāpattiyaṁ **neva vatthusabhāgatā no āpattisabhāgatā.** Yo hi purimacatukke paṭhamo pañho, so idha dutiyo. Yo ca tattha dutiyo, so idha paṭhamo. Tatiyacatutthesu nānākaraṇaṁ natthi.

Upajjhāyacatukke saddhivihārikassa upajjhāyena kattabbavattassa akaraṇe āpattiṁ **upajjhāyo āpajjati no saddhivihāriko,** upajjhāyassa kattabbavattaṁ akaronto **saddhivihāriko āpajjati no upajjhāyo,** sesaṁ ubhopi āpajjanti, asādhāraṇaṁ ubhopi nāpajjanti. Ācariyacatukkepi eseva nayo.

Ādiyantacatukke pādaṁ vā atirekapādaṁ vā sahatthā ādiyanto **garukaṁ āpajjati,** ūnakapādaṁ gaṇhāhīti āṇattiyā aññaṁ payojento **lahukaṁ āpajjati.** Etena nayena sesapadattayaṁ veditabbaṁ.

Abhivādanārahacatukke bhikkhunīnaṁ tāva bhattagge navamabhikkhunito paṭṭhāya upajjhāyāpi **abhivādanārahā no paccuṭṭhānārahā.** Avisesena ca vippakatabhojanassa bhikkhussa yo koci vuḍḍhataro. Saṭṭhivassassāpi pārivāsikassa samīpagato tadahupasampannopi **paccuṭṭhānāraho no abhivādanāraho.** Appaṭikkhittesu ṭhānesu vuḍḍho navakassa **abhivādanāraho ceva paccuṭṭhānāraho ca.** Navako pana vuḍḍhassa **neva abhivādanāraho na paccuṭṭhānāraho.** Āsanārahacatukkassa paṭhamapadaṁ purimacatukke dutiyapadena, dutiyapadañca paṭhamapadena atthato sadisaṁ.

အာပတ္တိနာနတ္တတာ စ။ ဧဝံ သံဃာဒိသေသာဒီနံ အနိယတာဒီဟိ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဧကတော အာပဇ္ဇန္တာနံ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ **နေဝ ဝတ္ထုနာနတ္တတာ နော အာပတ္တိနာနတ္တတာ**။ ဝိသုံ အာပဇ္ဇန္တေသုပိ သေသာ သာဓာရဏာပတ္တိယော အာပဇ္ဇန္တေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝတ္ထုသဘာဂါဒိစတုက္ကေ ဘိက္ခုဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ ကာယသံသဂ္ဂေ **ဝတ္ထုသဘာဂတာ နော အာပတ္တိသဘာဂတာ**၊ စတူသု ပါရာဇိကေသု **အာပတ္တိသဘာဂတာ နော ဝတ္ထုသဘာဂတာ**၊ ဧသ နယော သံဃာဒိသေသာဒီသု။ ဘိက္ခုဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ စတူသု ပါရာဇိကေသု **ဝတ္ထုသဘာဂတာ စေဝ အာပတ္တိသဘာဂတာ စ**။ ဧသ နယော သဗ္ဗာသု သာဓာရဏာပတ္တီသု။ အသာဓာရဏာပတ္တိယံ **နေဝ ဝတ္ထုသဘာဂတာ နော အာပတ္တိသဘာဂတာ**။ ယော ဟိ ပုရိမစတုက္ကေ ပဌမော ပဉှော၊ သော ဣဓ ဒုတိယော။ ယော စ တတ္ထ ဒုတိယော၊ သော ဣဓ ပဌမော။ တတိယစတုတ္ထေသု နာနာကရဏံ နတ္ထိ။

ဥပဇ္ဈာယစတုက္ကေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဥပဇ္ဈာယေန ကတ္တဗ္ဗဝတ္တဿ အကရဏေ အာပတ္တိံ **ဥပဇ္ဈာယော အာပဇ္ဇတိ နော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော**၊ ဥပဇ္ဈာယဿ ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ အကရောန္တော **သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အာပဇ္ဇတိ နော ဥပဇ္ဈာယော**၊ သေသံ ဥဘောပိ အာပဇ္ဇန္တိ၊ အသာဓာရဏံ ဥဘောပိ နာပဇ္ဇန္တိ။ အာစရိယစတုက္ကေပိ ဧသေဝ နယော။

အာဒိယန္တစတုက္ကေ ပါဒံ ဝါ အတိရေကပါဒံ ဝါ သဟတ္ထာ အာဒိယန္တော **ဂရုကံ အာပဇ္ဇတိ**၊ ဦနကပါဒံ ဂဏှာဟီတိ အာဏတ္တိယာ အညံ ပယောဇေန္တော **လဟုကံ အာပဇ္ဇတိ**။ ဧတေန နယေန သေသပဒတ္တယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဘိဝါဒနာရဟစတုက္ကေ ဘိက္ခုနီနံ တာဝ ဘတ္တဂ္ဂေ နဝမဘိက္ခုနိတော ပဋ္ဌာယ ဥပဇ္ဈာယာပိ **အဘိဝါဒနာရဟာ နော ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟာ**။ အဝိသေသေန စ ဝိပ္ပကတဘောဇနဿ ဘိက္ခုဿ ယော ကောစိ ဝုဍ္ဎတရော။ သဋ္ဌိဝဿဿာပိ ပါရိဝါသိကဿ သမီပဂတော တဒဟုပသမ္ပန္နောပိ **ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟော နော အဘိဝါဒနာရဟော**။ အပ္ပဋိက္ခိတ္တေသု ဌာနေသု ဝုဍ္ဎော နဝကဿ **အဘိဝါဒနာရဟော စေဝ ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟော စ**။ နဝကော ပန ဝုဍ္ဎဿ **နေဝ အဘိဝါဒနာရဟော န ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟော**။ အာသနာရဟစတုက္ကဿ ပဌမပဒံ ပုရိမစတုက္ကေ ဒုတိယပဒေန, ဒုတိယပဒဉ္စ ပဌမပဒေန အတ္ထတော သဒိသံ။

Kālacatukke pavāretvā bhuñjanto **kāle āpajjati no vikāle,** vikālabhojanāpattiṁ **vikāle āpajjati no kāle,** sesaṁ **kāle ceva āpajjati vikāle ca,** asādhāraṇaṁ **neva kāle no vikāle.** Paṭiggahitacatukke purebhattaṁ paṭiggahitāmisaṁ **kāle kappati no vikāle,** pānakaṁ **vikāle kappati punadivasamhi no kāle,** sattāhakālikaṁ yāvajīvikaṁ **kāle ceva kappati vikāle ca,** attano attano kālātītaṁ yāvakālikādittayaṁ akappiyamaṁsaṁ uggahitakamappaṭiggahitakañca **neva kāle kappati no vikāle.**

Paccantimacatukke samudde sīmaṁ bandhanto **paccantimesu janapadesu āpajjati no majjhimesu,** pañcavaggena gaṇena upasampādento guṇaṅguṇūpāhanaṁ dhuvanahānaṁ cammattharaṇāni ca **Majjhimesu janapadesu āpajjati no paccantimesu,** imāni cattāri idha na kappantīti vadantopi paccantimesu āpajjati, idha kappantīti vadanto pana Majjhimesu āpajjati. Sesāpattiṁ ubhayattha āpajjati, asādhāraṇaṁ na katthaci āpajjati. Dutiyacatukke pañcavaggena gaṇena upasampadādi catubbidhampi vatthu **paccantimesu janapadesu kappati.** Idaṁ kappatīti dīpetumpi tattheva kappati no majjhimesu. Idaṁ na kappatīti dīpetuṁ pana **Majjhimesu janapadesu kappati no paccantimesu.** Sesaṁ "anujānāmi bhikkhave pañca loṇānī"ti-ādi anuññātakaṁ ubhayattha kappati. Yaṁ pana akappiyanti paṭikkhittaṁ, taṁ ubhayatthāpi na kappati.

Anto-ādicatukke anupakhajja seyyādiṁ **anto āpajjati no bahi,** ajjhokāse saṁghikamañcādīni nikkhipitvā pakkamanto **bahi āpajjati no anto,** sesaṁ **anto ceva bahi ca,** asādhāraṇaṁ **neva anto na bahi.** Antosīmādicatukke āgantuko vattaṁ apūrento **antosīmāya** āpajjati, gamiyo **bahisīmāya,** musāvādādiṁ **antosīmāya ca bahisīmāya ca āpajjati,** asādhāraṇaṁ na katthaci. Gāmacatukke antaragharapaṭisaṁyuttaṁ sekhiyapaññattiṁ **gāme āpajjati no araññe,** bhikkhunī aruṇaṁ uṭṭhāpayamānā **araññe āpajjati no gāme,** musāvādādiṁ **gāme ceva āpajjati araññe ca,** asādhāraṇaṁ na katthaci.

ကာလစတုက္ကေ ပဝါရေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော **ကာလေ အာပဇ္ဇတိ နော ဝိကာလေ၊** ဝိကာလဘောဇနာပတ္တိံ **ဝိကာလေ အာပဇ္ဇတိ နော ကာလေ၊** သေသံ **ကာလေ စေဝ အာပဇ္ဇတိ ဝိကာလေ စ၊** အသာဓာရဏံ **နေဝ ကာလေ နော ဝိကာလေ။** ပဋိဂ္ဂဟိတစတုက္ကေ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတာမိသံ **ကာလေ ကပ္ပတိ နော ဝိကာလေ၊** ပါနကံ **ဝိကာလေ ကပ္ပတိ ပုနဒိဝသမှိ နော ကာလေ၊** သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ **ကာလေ စေဝ ကပ္ပတိ ဝိကာလေ စ၊** အတ္တနော အတ္တနော ကာလာတီတံ ယာဝကာလိကာဒိတ္တယံ အကပ္ပိယမံသံ ဥဂ္ဂဟိတကမပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကဉ္စ **နေဝ ကာလေ ကပ္ပတိ နော ဝိကာလေ။**

ပစ္စန္တိမစတုက္ကေ သမုဒ္ဒေ သီမံ ဗန္ဓန္တော **ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု အာပဇ္ဇတိ နော မဇ္ဈိမေသု၊** ပဉ္စဝဂ္ဂေန ဂဏေန ဥပသမ္ပာဒေန္တော ဂုဏင်္ဂုဏူပါဟနံ ဓုဝနဟာနံ စမ္မတ္ထရဏာနိ စ **မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု အာပဇ္ဇတိ နော ပစ္စန္တိမေသု၊** ဣမာနိ စတ္တာရိ ဣဓ န ကပ္ပန္တီတိ ဝဒန္တောပိ ပစ္စန္တိမေသု အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဓ ကပ္ပန္တီတိ ဝဒန္တော ပန မဇ္ဈိမေသု အာပဇ္ဇတိ။ သေသာပတ္တိံ ဥဘယတ္ထ အာပဇ္ဇတိ၊ အသာဓာရဏံ န ကတ္ထစိ အာပဇ္ဇတိ။ ဒုတိယစတုက္ကေ ပဉ္စဝဂ္ဂေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒါဒိ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဝတ္ထု **ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ကပ္ပတိ။** ဣဒံ ကပ္ပတီတိ ဒီပေတုမ္ပိ တတ္ထေဝ ကပ္ပတိ နော မဇ္ဈိမေသု။ ဣဒံ န ကပ္ပတီတိ ဒီပေတုံ ပန **မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ကပ္ပတိ နော ပစ္စန္တိမေသု။** သေသံ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ လောဏာနီ"တိအာဒိ အနုညာတကံ ဥဘယတ္ထ ကပ္ပတိ။ ယံ ပန အကပ္ပိယန္တိ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ တံ ဥဘယတ္ထာပိ န ကပ္ပတိ။

အန္တောအာဒိစတုက္ကေ အနုပခဇ္ဇ သေယျာဒိံ **အန္တော အာပဇ္ဇတိ နော ဗဟိ၊** အဇ္ဈောကာသေ သံဃိကမဉ္စာဒီနိ နိက္ခိပိတွာ ပက္ကမန္တော **ဗဟိ အာပဇ္ဇတိ နော အန္တော၊** သေသံ **အန္တော စေဝ ဗဟိ စ၊** အသာဓာရဏံ **နေဝ အန္တော န ဗဟိ။** အန္တောသီမာဒိစတုက္ကေ အာဂန္တုကော ဝတ္တံ အပူရေန္တော **အန္တောသီမာယ အာပဇ္ဇတိ၊** ဂမိယော **ဗဟိသီမာယ၊** မုသာဝါဒါဒိံ **အန္တောသီမာယ စ ဗဟိသီမာယ စ အာပဇ္ဇတိ၊** အသာဓာရဏံ န ကတ္ထစိ။ ဂါမစတုက္ကေ အန္တရဃရပဋိသံယုတ္တံ သေခိယပညတ္တိံ **ဂါမေ အာပဇ္ဇတိ နော အရညေ၊** ဘိက္ခုနီ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပယမာနာ **အရညေ အာပဇ္ဇတိ နော ဂါမေ၊** မုသာဝါဒါဒိံ **ဂါမေ စေဝ အာပဇ္ဇတိ အရညေ စ၊** အသာဓာရဏံ န ကတ္ထစိ။

Cattāro pubbakiccāti “sammajjanī padīpo ca udakaṁ āsanena cā”ti idaṁ “catubbidhaṁ pubbakaraṇan”ti vuccatīti vuttaṁ. “Chandapārisuddhi-utukkhānaṁ bhikkhugaṇanā ca ovādo”ti ime pana “cattāro pubbakiccā”ti veditabbā. **Cattāro pattakallāti** uposatho yāvatikā ca bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, sabhāgāpattiyo na vijjanti, vajjanīyā ca puggalā tasmiṁ na honti, pattakallanti vuccatīti. **Cattāri anaññapācittiyānī**ti “etadeva paccayaṁ karitvā anaññaṁ pācittiyan”ti evaṁ vuttāni anupakhajjaseyyākappanasikkhāpadaṁ, “ehāvuso gāmaṁ vā nigamaṁ vā”ti sikkhāpadaṁ, sañcicca kukkucca-upadahanaṁ, upassutitiṭṭhananti imāni cattāri. **Catasso bhikkhusammutiyo**ti “ekarattampi ce bhikkhu ticīvarena vippavaseyya aññatra bhikkhusammutiyā, aññaṁ navaṁ santhataṁ kārāpeyya aññatra bhikkhusammutiyā, tato ce uttari vippavaseyya aññatra bhikkhusammutiyā, duṭṭhullaṁ āpattiṁ anupasampannasa āroceyya aññatra bhikkhusammutiyā”ti evaṁ āgatā terasahi sammutīhi muttā **sammutiyo.** Gilānacatukke aññabhesajjena karaṇīyena lolatāya aññaṁ viññāpento **gilāno āpajjati,** abhesajjakaraṇīyena bhesajjaṁ viññāpento **agilāno āpajjati,** musāvādādiṁ ubhopi āpajjanti, asādhāraṇaṁ ubhopi nāpajjanti. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Catukkavāravaṇṇā niṭṭhitā.

Pañcakavāravaṇṇanā

325. Pañcakesu **pañca puggalā niyatā**ti ānantariyānamevetaṁ gahaṇaṁ. **Pañca chedanakā āpattiyo** nāma pamāṇātikkante mañcapīṭhe, nisīdanakaṇḍuppaṭicchādivassikasāṭikāsu, Sugatacīvare ca veditabbā. **Pañcahākārehī**ti alajjitā, aññāṇatā, kukkuccappakatatā, akappiye kappiyasaññitā, kappiye akappiyasaññitāti imehi pañcahi. **Pañca āpattiyo musāvādapaccayā**ti pārājikathullaccayadukkaṭasaṁghādisesapācittiyā. **Anāmantacāro**ti santaṁ bhikkhu anāpucchā purebhattaṁ pacchābhattaṁ kulesu cārittaṁ āpajjeyyāti imassa āpucchitvā cārassa abhāvo. **Anadhiṭṭhānan**ti gaṇabhojane aññatra samayāti

စတ္တာရော ပုဗ္ဗကိစ္စာတိ “သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါ စ ဥဒကံ အာသနေန စာ”တိ ဣဒံ “စတုဗ္ဗိဓံ ပုဗ္ဗကရဏ”န္တိ ဝုစ္စတီတိ ဝုတ္တံ။ “ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ”တိ ဣမေ ပန “စတ္တာရော ပုဗ္ဗကိစ္စာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **စတ္တာရော ပတ္တကလ္လာတိ** ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊ တေ အာဂတာ ဟောန္တိ၊ သဘာဂါပတ္တိယော န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ၊ ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ **စတ္တာရိ အနညပါစိတ္တိယာနီ**တိ “ဧတဒေဝ ပစ္စယံ ကရိတွာ အနညံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ အနုပခဇ္ဇသေယျာကပ္ပနသိက္ခာပဒံ, “ဧဟာဝုသော ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ”တိ သိက္ခာပဒံ, သဉ္စိစ္စ ကုက္ကုစ္စဥပဒဟနံ, ဥပဿုတိတိဋ္ဌနန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ။ **စတဿော ဘိက္ခုသမ္မုတိယော**တိ “ဧကရတ္တမ္ပိ စေ ဘိက္ခု တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသေယျ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ, အညံ နဝံ သန္ထတံ ကာရာပေယျ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ, တတော စေ ဥတ္တရိ ဝိပ္ပဝသေယျ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ, ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစေယျ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ”တိ ဧဝံ အာဂတာ တေရသဟိ သမ္မုတီဟိ မုတ္တာ **သမ္မုတိယော။** ဂိလာနစတုက္ကေ အညဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယေန လောလတာယ အညံ ဝိညာပေန္တော **ဂိလာနော အာပဇ္ဇတိ၊** အဘေသဇ္ဇကရဏီယေန ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေန္တော **အဂိလာနော အာပဇ္ဇတိ၊** မုသာဝါဒါဒိံ ဥဘောပိ အာပဇ္ဇန္တိ၊ အသာဓာရဏံ ဥဘောပိ နာပဇ္ဇန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

စတုက္ကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၅။ ပဉ္စကေသု **ပဉ္စ ပုဂ္ဂလာ နိယတာ**တိ အာနန္တရိယာနမေဝေတံ ဂဟဏံ။ **ပဉ္စ ဆေဒနကာ အာပတ္တိယော** နာမ ပမာဏာတိက္ကန္တေ မဉ္စပီဌေ, နိသီဒနကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိဝဿိကသာဋိကာသု, သုဂတစီဝရေ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပဉ္စဟာကာရေဟီ**တိ အလဇ္ဇိတာ, အညာဏတာ, ကုက္ကုစ္စပကတတာ, အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ, ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ။ **ပဉ္စ အာပတ္တိယော မုသာဝါဒပစ္စယာ**တိ ပါရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋသံဃာဒိသေသပါစိတ္တိယာ။ **အနာမန္တစာရော**တိ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျာတိ ဣမဿ အာပုစ္ဆိတွာ စာရဿ အဘာဝေါ။ **အနဓိဋ္ဌာန**န္တိ ဂဏဘောဇနေ အညတြ သမယာတိ

vuttaṁ samayaṁ adhiṭṭhahitvā bhojanaṁ adhiṭṭhānaṁ nāma, tathā akaraṇaṁ **anadhiṭṭhānaṁ. Avikappanā** nāma yā paramparabhojane vikappanā vuttā, tassā akaraṇaṁ. Imāni hi pañca piṇḍapātikassa dhutaṅgeneva paṭikkhittāni. **Ussaṅkitaparisaṅkito**ti ye passanti ye suṇanti, tehi ussaṅkito ceva parisaṅkito ca api[1] akuppadhammo khīṇāsavopi samāno, tasmā agocarā pariharitabbā. Na hi etesu sandissamāno ayasato vā garahato vā muccati. **Sosānikan**ti susāne patitakaṁ. **Pāpaṇikan**ti āpaṇadvāre patitakaṁ. **Thūpacīvaran**ti vammikaṁ parikkhipitvā balikammakataṁ. **Ābhisekikan**ti nahānaṭṭhāne vā rañño abhisekaṭṭhāne vā chaḍḍitacīvaraṁ. **Bhatapaṭiyābhatan**ti[2] susānaṁ netvā puna ānītakaṁ. **Pañca mahācorā** uttarimanussadhamme vuttā.

Pañcāpattiyo kāyato samuṭṭhantīti paṭhamena āpattisamuṭṭhānena pañca āpattiyo āpajjati "bhikkhu kappiyasaññī saññācikāya kuṭiṁ karotī"ti evaṁ antarapeyyāle vuttāpattiyo. **Pañca āpattiyo kāyato cā vācato cā**ti tatiyena āpattisamuṭṭhānena pañca āpattiyo āpajjati "bhikkhu kappiyasaññī saṁvidahitvā kuṭiṁ karotī"ti evaṁ tattheva vuttā āpattiyo. **Desanāgāminiyo**ti ṭhapetvā pārājikañca saṁghādisesañca avasesā.

Pañca kammānīti tajjanīyaniyassapabbājanīyapaṭisāraṇīyāni cattāri ukkhepanīyañca tividhampi ekanti pañca. **Yāvatatiyake pañcā**ti ukkhittānuvattikāya bhikkhuniyā yāvatatiyaṁ samanubhāsanāya appaṭinissajjantiyā pārājikaṁ thullaccayaṁ dukkaṭanti tisso, bhedakānuvattakādisamanubhāsanāsu saṁghādiseso, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge pācittiyaṁ. **Adinnan**ti aññena adinnaṁ. **Aviditan**ti paṭiggaṇhāmīti cetanāya abhāvena aviditaṁ. **Akappiyan**ti pañcahi samaṇakappehi akappiyakataṁ, yaṁ vā panaññampi akappiyamaṁsaṁ akappiyabhojanaṁ. **Akatātirittan**ti pavāretvā atirittaṁ akataṁ. **Samajjadānan**ti naṭasamajjādidānaṁ. **Usabhadānan**ti gogaṇassa antare usabhavissajjanaṁ. **Cittakammadānan**ti āvāsaṁ kāretvā tattha cittakammaṁ kāretuṁ vaṭṭati, idaṁ pana paṭibhānacittakammadānaṁ sandhāya vuttaṁ. Imāni hi pañca kiñcāpi lokassa puññasammatāni, atha kho apuññāni

1. Apica (Syā, Ka) 2. Gatapaṭiyāgatanti (Syā)

ဝုတ္တံ သမယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘောဇနံ အဓိဋ္ဌာနံ နာမ၊ တထာ အကရဏံ **အနဓိဋ္ဌာနံ။ အဝိကပ္ပနာ** နာမ ယာ ပရမ္ပရဘောဇနေ ဝိကပ္ပနာ ဝုတ္တာ၊ တဿာ အကရဏံ။ ဣမာနိ ဟိ ပဉ္စ ပိဏ္ဍပါတိကဿ ဓုတင်္ဂေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တာနိ။ **ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတော**တိ ယေ ပဿန္တိ ယေ သုဏန္တိ၊ တေဟိ ဥဿင်္ကိတော စေဝ ပရိသင်္ကိတော စ အပိ[၁] အကုပ္ပဓမ္မော ခီဏာသဝေါပိ သမာနော၊ တသ္မာ အဂေါစရာ ပရိဟရိတဗ္ဗာ။ န ဟိ ဧတေသု သန္ဒိဿမာနော အယသတော ဝါ ဂရဟတော ဝါ မုစ္စတိ။ **သောသာနိက**န္တိ သုသာနေ ပတိတကံ။ **ပါပဏိက**န္တိ အာပဏဒွါရေ ပတိတကံ။ **ထူပစီဝရ**န္တိ ဝမ္မိကံ ပရိက္ခိပိတွာ ဗလိကမ္မကတံ။ **အာဘိသေကိက**န္တိ နဟာနဋ္ဌာနေ ဝါ ရညော အဘိသေကဋ္ဌာနေ ဝါ ဆဍ္ဍိတစီဝရံ။ **ဘတပဋိယာဘတ**န္တိ[၂] သုသာနံ နေတွာ ပုန အာနီတကံ။ **ပဉ္စ မဟာစောရာ** ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ ဝုတ္တာ။

ပဉ္စာပတ္တိယော ကာယတော သမုဋ္ဌန္တီတိ ပဌမေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန ပဉ္စ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ "ဘိက္ခု ကပ္ပိယသညီ သညာစိကာယ ကုဋိံ ကရောတီ"တိ ဧဝံ အန္တရပေယျာလေ ဝုတ္တာပတ္တိယော။ **ပဉ္စ အာပတ္တိယော ကာယတော စ ဝါစတော စာ**တိ တတိယေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန ပဉ္စ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ "ဘိက္ခု ကပ္ပိယသညီ သံဝိဒဟိတွာ ကုဋိံ ကရောတီ"တိ ဧဝံ တတ္ထေဝ ဝုတ္တာ အာပတ္တိယော။ **ဒေသနာဂါမိနိယော**တိ ဌပေတွာ ပါရာဇိကဉ္စ သံဃာဒိသေသဉ္စ အဝသေသာ။

ပဉ္စ ကမ္မာနီတိ တဇ္ဇနီယနိယဿပဗ္ဗာဇနီယပဋိသာရဏီယာနိ စတ္တာရိ ဥက္ခေပနီယဉ္စ တိဝိဓမ္ပိ ဧကန္တိ ပဉ္စ။ **ယာဝတတိယကေ ပဉ္စာ**တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ယာဝတတိယံ သမနုဘာသနာယ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိယာ ပါရာဇိကံ ထုလ္လစ္စယံ ဒုက္ကဋန္တိ တိဿော၊ ဘေဒကာနုဝတ္တကာဒိသမနုဘာသနာသု သံဃာဒိသေသော၊ ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ပါစိတ္တိယံ။ **အဒိန္န**န္တိ အညေန အဒိန္နံ။ **အဝိဒိတ**န္တိ ပဋိဂ္ဂဏှာမီတိ စေတနာယ အဘာဝေန အဝိဒိတံ။ **အကပ္ပိယ**န္တိ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ အကပ္ပိယကတံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ အကပ္ပိယမံသံ အကပ္ပိယဘောဇနံ။ **အကတာတိရိတ္တ**န္တိ ပဝါရေတွာ အတိရိတ္တံ အကတံ။ **သမဇ္ဇဒါန**န္တိ နဋသမဇ္ဇာဒိဒါနံ။ **ဥသဘဒါန**န္တိ ဂေါဂဏဿ အန္တရေ ဥသဘဝိဿဇ္ဇနံ။ **စိတ္တကမ္မဒါန**န္တိ အာဝါသံ ကာရေတွာ တတ္ထ စိတ္တကမ္မံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ ပန ပဋိဘာနစိတ္တကမ္မဒါနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣမာနိ ဟိ ပဉ္စ ကိဉ္စာပိ လောကဿ ပုညသမ္မတာနိ၊ အထ ခေါ အပုညာနိ

၁-အပိစ (သျာ၊ က) ၂-ဂတပဋိယာဂတန္တိ (သျာ)

akusalāniyeva. **Uppannaṁ paṭibhānan**ti ettha paṭibhānanti kathetukamyatā vuccati. **Ime pañca duppaṭivinodayā**ti na supaṭivinodayā, upāyena pana kāraṇena anurūpāhi paccavekkhanā-anusāsanādīhi sakkā paṭivinodetunti attho.

Sakacittaṁ pasīdatīti ettha imāni vatthūni—Kaṭa-andhakāravāsī[1] **Phussadevatthero** kira cetiyaṅgaṇaṁ sammajjitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā sinduvārakusumasanthatamiva samavippakiṇṇavālikaṁ cetiyaṅgaṇaṁ olokento Buddhārammaṇaṁ pītipāmojjaṁ uppādetvā aṭṭhāsi, tasmiṁ khaṇe Māro pabbatapāde nibbattakāḷamakkaṭo viya hutvā cetiyaṅgaṇe gomayaṁ vippakiranto gato. Thero nāsakkhi arahattaṁ pāpuṇituṁ, sammajjitvā agamāsi. Dutiyadivasepi jaraggavo hutvā tādisameva vippakāraṁ akāsi. Tatiyadivase vaṅkapādaṁ manussattabhāvaṁ nimminitvā pādena parikasanto agamāsi. Thero "evarūpo bībhaccha[2] puriso samantā yojanappamāṇesu gocaragāmesu natthi, siyā nu kho Māro"ti cintetvā "Mārosi tvan"ti āha. Āma bhante Māromhi, na dāni te vañcetuṁ asakkhinti. Diṭṭhapubbo tayā Tathāgatoti. Āma diṭṭhapubboti. Māro nāma mahānubhāvo hoti, iṅgha tāva Buddhassa Bhagavato attabhāvasadisaṁ attabhāvaṁ nimmināhīti. Na sakkā bhante tādisaṁ rūpaṁ nimminituṁ, apica kho pana taṁsarikkhakaṁ patirūpakaṁ nimminissāmīti sakabhāvaṁ vijahitvā Buddharūpasadisena attabhāvena aṭṭhāsi. Thero Māraṁ oloketvā "ayaṁ tāva sarāgadosamoho evaṁ sobhati, kathaṁ nu kho Bhagavā na sobhati sabbaso vītarāgadosamoho"ti Buddhārammaṇaṁ pītiṁ paṭilabhitvā vipassanaṁ vaḍḍhetvā arahattaṁ pāpuṇi. Māro "vañcitomhi tayā bhante"ti āha. Theropi "kiṁ atthi jaramāra tādisaṁ vañcetun"ti āha. Lokantaravihārepi Datto nāma daharabhikkhu cetiyaṅgaṇaṁ sammajjitvā olokento odātakasiṇaṁ paṭilabhi, aṭṭha samāpattiyo nibbattesi, tato vipassanaṁ vaḍḍhetvā phalattayaṁ sacchākāsi.

Paracittaṁ pasīdatīti ettha imāni vatthūni—**Tisso** nāma daharabhikkhu jambukolacetiyaṅgaṇaṁ sammajjitvā saṅkārachaḍḍaniṁ hatthena gahetvāva

1. Kāḷandakāḷavāsī (Syā)
2. Vigaccha (Ka)

အကုသလာနိယေဝ။ **ဥပ္ပန္နံ ပဋိဘာန**န္တိ ဧတ္ထ ပဋိဘာနန္တိ ကထေတုကမျတာ ဝုစ္စတိ။ **ဣမေ ပဉ္စ ဒုပ္ပဋိဝိနောဒယာ**တိ န သုပဋိဝိနောဒယာ၊ ဥပါယေန ပန ကာရဏေန အနုရူပါဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာအနုသာသနာဒီဟိ သက္ကာ ပဋိဝိနောဒေတုန္တိ အတ္ထော။

သကစိတ္တံ ပသီဒတီတိ ဧတ္ထ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ—ကဋအန္ဓကာရဝါသီ[၁] **ဖုဿဒေဝတ္ထေရော** ကိရ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ သိန္ဒုဝါရကုသုမသန္ထတမိဝ သမဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလိကံ စေတိယင်္ဂဏံ ဩလောကေန္တော ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပါဒေတွာ အဋ္ဌာသိ၊ တသ္မိံ ခဏေ မာရော ပဗ္ဗတပါဒေ နိဗ္ဗတ္တကာဠမက္ကဋော ဝိယ ဟုတွာ စေတိယင်္ဂဏေ ဂေါမယံ ဝိပ္ပကိရန္တော ဂတော။ ထေရော နာသက္ခိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ၊ သမ္မဇ္ဇိတွာ အဂမာသိ။ ဒုတိယဒိဝသေပိ ဇရဂ္ဂဝေါ ဟုတွာ တာဒိသမေဝ ဝိပ္ပကာရံ အကာသိ။ တတိယဒိဝသေ ဝင်္ကပါဒံ မနုဿတ္တဘာဝံ နိမ္မိနိတွာ ပါဒေန ပရိကသန္တော အဂမာသိ။ ထေရော "ဧဝရူပေါ ဗီဘစ္ဆ[၂]ပုရိသော သမန္တာ ယောဇနပ္ပမာဏေသု ဂေါစရဂါမေသု နတ္ထိ၊ သိယာ နု ခေါ မာရော"တိ စိန္တေတွာ "မာရောသိ တွ"န္တိ အာဟ။ အာမ ဘန္တေ မာရောမှိ၊ န ဒါနိ တေ ဝဉ္စေတုံ အသက္ခိန္တိ။ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော တယာ တထာဂတောတိ။ အာမ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိ။ မာရော နာမ မဟာနုဘာဝေါ ဟောတိ၊ ဣင်္ဃ တာဝ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အတ္တဘာဝသဒိသံ အတ္တဘာဝံ နိမ္မိနာဟီတိ။ န သက္ကာ ဘန္တေ တာဒိသံ ရူပံ နိမ္မိနိတုံ၊ အပိစ ခေါ ပန တံသရိက္ခကံ ပတိရူပကံ နိမ္မိနိဿာမီတိ သကဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ ဗုဒ္ဓရူပသဒိသေန အတ္တဘာဝေန အဋ္ဌာသိ။ ထေရော မာရံ ဩလောကေတွာ "အယံ တာဝ သရာဂဒေါသမောဟော ဧဝံ သောဘတိ၊ ကထံ နု ခေါ ဘဂဝါ န သောဘတိ သဗ္ဗသော ဝီတရာဂဒေါသမောဟော"တိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ပဋိလဘိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ မာရော "ဝဉ္စိတောမှိ တယာ ဘန္တေ"တိ အာဟ။ ထေရောပိ "ကိံ အတ္ထိ ဇရမာရ တာဒိသံ ဝဉ္စေတု"န္တိ အာဟ။ လောကန္တရဝိဟာရေပိ ဒတ္တော နာမ ဒဟရဘိက္ခု စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဩလောကေန္တော ဩဒါတကသိဏံ ပဋိလဘိ၊ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ၊ တတော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဖလတ္တယံ သစ္ဆာကာသိ။

ပရစိတ္တံ ပသီဒတီတိ ဧတ္ထ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ—**တိဿော** နာမ ဒဟရဘိက္ခု ဇမ္ဗုကောလစေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ သင်္ကာရဆဍ္ဍနိံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာဝ

၁-ကာဠန္ဒကာဠဝါသီ (သျာ)
၂-ဝိဂစ္ဆ (က)

aṭṭhāsi. Tasmiṁ khaṇe **Tissadattatthero** nāma nāvāto oruyha cetiyaṅgaṇaṁ olokento bhāvitacittena sammaṭṭhaṭṭhānanti ñatvā pañhāsahassaṁ pucchi, itaro sabbaṁ vissajjesi. Aññatarasmimpi vihāre thero cetiyaṅgaṇaṁ sammajjitvā vattaṁ paricchindi. Yonakavisayato cetiyavandakā cattāro therā āgantvā cetiyaṅgaṇaṁ disvā anto appavisitvā dvāreyeva ṭhatvā eko thero aṭṭha kappe anussari, eko soḷasa, eko vīsati, eko tiṁsa kappe anussari.

Devatā attamanā hontīti ettha idaṁ vatthu—ekasmiṁ kira vihāre eko bhikkhu cetiyaṅgaṇañca bodhiyaṅgaṇañca sammajjitvā nahāyituṁ gato. Devatā "imassa vihārassa katakālato paṭṭhāya evaṁ vattaṁ pūretvā sammaṭṭhapubbo bhikkhu natthī"ti pasannacittā pupphahatthā aṭṭhaṁsu. Thero āgantvā "kataragāmavāsikātthā"ti āha. "Bhante idheva vasāma, imassa vihārassa katakālato paṭṭhāya evaṁ vattaṁ pūretvā sammaṭṭhapubbo bhikkhu natthīti tumhākaṁ bhante vatte pasīditvā pupphahatthā ṭhitāmhā"ti devatā āhaṁsu.

Pāsādikasaṁvattanikanti ettha idaṁ vatthu—ekaṁ kira amaccaputtaṁ **Abhayattherañca** ārabbha ayaṁ kathā udapādi "kiṁ nu kho amaccaputto pāsādiko, Abhayattheroti ubhopi ne ekasmiṁ ṭhāne olokessāmā"ti. Ñātakā amaccaputtaṁ alaṅkaritvā mahācetiyaṁ vandāpessāmāti agamaṁsu. Theramātāpi pāsādikaṁ cīvaraṁ kāretvā puttassa pahiṇi "putto me kese chindāpetvā imaṁ cīvaraṁ pārupitvā bhikkhusaṁghaparivuto mahācetiyaṁ vandatū"ti. Amaccaputto ñātiparivuto pācīnadvārena cetiyaṅgaṇaṁ āruḷho, Abhayatthero bhikkhusaṁghaparivuto dakkhiṇadvārena cetiyaṅgaṇaṁ āruhitvā cetiyaṅgaṇe tena saddhiṁ samāgantvā āha "kiṁ tvaṁ āvuso Mahallakattherassa sammaṭṭhaṭṭhāne kacavaraṁ chaḍḍetvā mayā saddhiṁ yugaggāhaṁ gaṇhāsī"ti. Atītattabhāve kira Abhayatthero Mahallakatthero nāma hutvā gocaragāme cetiyaṅgaṇaṁ sammajji, amaccaputto mahā-upāsako hutvā sammaṭṭhaṭṭhāne kacavaraṁ gahetvā chaḍḍesi.

Satthusāsanaṁ kataṁ hotīti idaṁ sammajjanavattaṁ nāma Buddhehi vaṇṇitaṁ, tasmā taṁ karontena Satthusāsanaṁ kataṁ hoti. Tatridaṁ vatthu,

အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ **တိဿဒတ္တတ္ထေရော** နာမ နာဝါတော ဩရုယှ စေတိယင်္ဂဏံ ဩလောကေန္တော ဘာဝိတစိတ္တေန သမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနန္တိ ဉတွာ ပဉှာသဟဿံ ပုစ္ဆိ၊ ဣတရော သဗ္ဗံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အညတရသ္မိမ္ပိ ဝိဟာရေ ထေရော စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဝတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒိ။ ယောနကဝိသယတော စေတိယဝန္ဒကာ စတ္တာရော ထေရာ အာဂန္တွာ စေတိယင်္ဂဏံ ဒိသွာ အန္တော အပ္ပဝိသိတွာ ဒွါရေယေဝ ဌတွာ ဧကော ထေရော အဋ္ဌ ကပ္ပေ အနုဿရိ၊ ဧကော သောဠသ၊ ဧကော ဝီသတိ၊ ဧကော တိံသ ကပ္ပေ အနုဿရိ။

ဒေဝတာ အတ္တမနာ ဟောန္တီတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဝတ္ထု—ဧကသ္မိံ ကိရ ဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု စေတိယင်္ဂဏဉ္စ ဗောဓိယင်္ဂဏဉ္စ သမ္မဇ္ဇိတွာ နဟာယိတုံ ဂတော။ ဒေဝတာ "ဣမဿ ဝိဟာရဿ ကတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဝတ္တံ ပူရေတွာ သမ္မဋ္ဌပုဗ္ဗော ဘိက္ခု နတ္ထီ"တိ ပသန္နစိတ္တာ ပုပ္ဖဟတ္ထာ အဋ္ဌံသု။ ထေရော အာဂန္တွာ "ကတရဂါမဝါသိကာတ္ထာ"တိ အာဟ။ "ဘန္တေ ဣဓေဝ ဝသာမ၊ ဣမဿ ဝိဟာရဿ ကတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဝတ္တံ ပူရေတွာ သမ္မဋ္ဌပုဗ္ဗော ဘိက္ခု နတ္ထီတိ တုမှာကံ ဘန္တေ ဝတ္တေ ပသီဒိတွာ ပုပ္ဖဟတ္ထာ ဌိတာမှာ"တိ ဒေဝတာ အာဟံသု။

ပါသာဒိကသံဝတ္တနိကန္တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဝတ္ထု—ဧကံ ကိရ အမစ္စပုတ္တံ **အဘယတ္ထေရဉ္စ** အာရဗ္ဘ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ "ကိံ နု ခေါ အမစ္စပုတ္တော ပါသာဒိကော, အဘယတ္ထေရောတိ ဥဘောပိ နေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဩလောကေဿာမာ"တိ။ ဉာတကာ အမစ္စပုတ္တံ အလင်္ကရိတွာ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒာပေဿာမာတိ အဂမံသု။ ထေရမာတာပိ ပါသာဒိကံ စီဝရံ ကာရေတွာ ပုတ္တဿ ပဟိဏိ "ပုတ္တော မေ ကေသေ ဆိန္ဒာပေတွာ ဣမံ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော မဟာစေတိယံ ဝန္ဒတူ"တိ။ အမစ္စပုတ္တော ဉာတိပရိဝုတော ပါစီနဒွါရေန စေတိယင်္ဂဏံ အာရုဠှော၊ အဘယတ္ထေရော ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဒက္ခိဏဒွါရေန စေတိယင်္ဂဏံ အာရုဟိတွာ စေတိယင်္ဂဏေ တေန သဒ္ဓိံ သမာဂန္တွာ အာဟ "ကိံ တွံ အာဝုသော မဟလ္လကတ္ထေရဿ သမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနေ ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတွာ မယာ သဒ္ဓိံ ယုဂဂ္ဂါဟံ ဂဏှာသီ"တိ။ အတီတတ္တဘာဝေ ကိရ အဘယတ္ထေရော မဟလ္လကတ္ထေရော နာမ ဟုတွာ ဂေါစရဂါမေ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိ၊ အမစ္စပုတ္တော မဟာဥပါသကော ဟုတွာ သမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနေ ကစဝရံ ဂဟေတွာ ဆဍ္ဍေသိ။

သတ္ထုသာသနံ ကတံ ဟောတီတိ ဣဒံ သမ္မဇ္ဇနဝတ္တံ နာမ ဗုဒ္ဓေဟိ ဝဏ္ဏိတံ၊ တသ္မာ တံ ကရောန္တေန သတ္ထုသာသနံ ကတံ ဟောတိ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု၊

āyasmā kira **Sāriputto** Himavantaṁ gantvā ekasmiṁ pabbhāre asammajjitvāva nirodhaṁ samāpajjitvā nisīdi. Bhagavā āvajjanto therassa asammajjitvā nisinnabhāvaṁ ñatvā ākāsena gantvā therassa purato asammaṭṭhaṭṭhāne pādāni dassetvā paccagañchi. Thero samāpattito vuṭṭhito Bhagavato pādāni disvā balavahirottappaṁ paccupaṭṭhāpetvā jaṇṇukehi patiṭṭhāya "asammajjitvā nisinnabhāvaṁ vata me Satthā aññāsi, saṁghamajjhe dāni codanaṁ kāressāmī"ti Dasabalassa santikaṁ gantvā vanditvā nisīdi. Bhagavā "kuhiṁ gatosi Sāriputtā"ti vatvā "na patirūpaṁ dāni te mayhaṁ anantare ṭhāne ṭhatvā vicarantassa asammajjitvā nisīditun"ti āha. Tato paṭṭhāya thero gaṇṭhikapaṭimuñcanaṭṭhānepi tiṭṭhanto pādena kacavaraṁ viyūhitvāva tiṭṭhati.

Attano bhāsapariyantaṁ na uggaṇhātīti "imasmiṁ vatthusmiṁ ettakaṁ suttaṁ upalabbhati, ettako vinicchayo, ettakaṁ suttañca vinicchayañca vakkhāmī"ti evaṁ attano bhāsapariyantaṁ na uggaṇhāti. "Ayaṁ codakassa purimakathā, ayaṁ pacchimakathā, ayaṁ cuditakassa purimakathā, ayaṁ pacchimakathā, ettakaṁ gayhūpagaṁ, ettakaṁ na gayhūpagan"ti evaṁ anuggaṇhanto pana **parassa bhāsapariyantaṁ na uggaṇhāti** nāma. **Āpattiṁ na jānātī**ti pārājikaṁ vā saṁghādisesaṁ vāti sattannaṁ āpattikkhandhānaṁ nānākaraṇaṁ na jānāti. **Mūlan**ti dve āpattiyā mūlāni kāyo ca vācā ca, tāni na jānāti. **Samudayan**ti cha āpattisamuṭṭhānāni āpattisamudayo nāma, tāni na jānāti. Pārājikādīnaṁ vatthuṁ na jānātītipi vuttaṁ hoti. **Nirodhan**ti ayaṁ āpatti desanāya nirujjhati vūpasammati, ayaṁ vuṭṭhānenāti evaṁ āpattinirodhaṁ na jānāti. Satta samathe ajānanto pana **āpattinirodhagāminipaṭipadaṁ** na jānāti.

Adhikaraṇapañcake **adhikaraṇaṁ** nāma cattāri adhikaraṇāni. **Adhikaraṇassa mūlaṁ** nāma tettiṁsa mūlāni—vivādādhikaraṇassa dvādasa mulāni, anuvādādhikaraṇassa cuddasa, āpattādhikaraṇassa cha, kiccādhikaraṇassa ekaṁ, tāni parato āvi bhavissanti. **Adhikaraṇasamudayo** nāma adhikaraṇasamuṭṭhānaṁ, vivādādhikaraṇaṁ aṭṭhārasa bhedakaravatthūni nissāya uppajjati, anuvādādhikaraṇaṁ catasso vipattiyo, āpattādhikaraṇaṁ sattāpattikkhandhe, kiccādhikaraṇaṁ cattāri saṁghakiccānīti imaṁ vibhāgaṁ na jānātīti

အာယသ္မာ ကိရ **သာရိပုတ္တော** ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဘာရေ အသမ္မဇ္ဇိတွာဝ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိ။ ဘဂဝါ အာဝဇ္ဇန္တော ထေရဿ အသမ္မဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဘာဝံ ဉတွာ အာကာသေန ဂန္တွာ ထေရဿ ပုရတော အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနေ ပါဒါနိ ဒဿေတွာ ပစ္စာဂဉ္ဆိ။ ထေရော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော ဘဂဝတော ပါဒါနိ ဒိသွာ ဗလဝဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ဇဏ္ဏုကေဟိ ပတိဋ္ဌာယ "အသမ္မဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဘာဝံ ဝတ မေ သတ္ထာ အညာသိ၊ သံဃမဇ္ဈေ ဒါနိ စောဒနံ ကာရေဿာမီ"တိ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ ဘဂဝါ "ကုဟိံ ဂတောသိ သာရိပုတ္တာ"တိ ဝတွာ "န ပတိရူပံ ဒါနိ တေ မယှံ အနန္တရေ ဌာနေ ဌတွာ ဝိစရန္တဿ အသမ္မဇ္ဇိတွာ နိသီဒိတု"န္တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ထေရော ဂဏ္ဌိကပဋိမုဉ္စနဋ္ဌာနေပိ တိဋ္ဌန္တော ပါဒေန ကစဝရံ ဝိယူဟိတွာဝ တိဋ္ဌတိ။

အတ္တနော ဘာသပရိယန္တံ န ဥဂ္ဂဏှာတီတိ "ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဧတ္တကံ သုတ္တံ ဥပလဗ္ဘတိ, ဧတ္တကော ဝိနိစ္ဆယော၊ ဧတ္တကံ သုတ္တဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဝက္ခာမီ"တိ ဧဝံ အတ္တနော ဘာသပရိယန္တံ န ဥဂ္ဂဏှာတိ။ "အယံ စောဒကဿ ပုရိမကထာ၊ အယံ ပစ္ဆိမကထာ၊ အယံ စုဒိတကဿ ပုရိမကထာ၊ အယံ ပစ္ဆိမကထာ၊ ဧတ္တကံ ဂယှူပဂံ၊ ဧတ္တကံ န ဂယှူပဂ"န္တိ ဧဝံ အနုဂ္ဂဏှန္တော ပန **ပရဿ ဘာသပရိယန္တံ န ဥဂ္ဂဏှာတိ** နာမ။ **အာပတ္တိံ န ဇာနာတီ**တိ ပါရာဇိကံ ဝါ သံဃာဒိသေသံ ဝါတိ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ နာနာကရဏံ န ဇာနာတိ။ **မူလ**န္တိ ဒွေ အာပတ္တိယာ မူလာနိ ကာယော စ ဝါစာ စ၊ တာနိ န ဇာနာတိ။ **သမုဒယ**န္တိ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနိ အာပတ္တိသမုဒယော နာမ၊ တာနိ န ဇာနာတိ။ ပါရာဇိကာဒီနံ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတီတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိရောဓ**န္တိ အယံ အာပတ္တိ ဒေသနာယ နိရုဇ္ဈတိ ဝူပသမ္မတိ၊ အယံ ဝုဋ္ဌာနေနာတိ ဧဝံ အာပတ္တိနိရောဓံ န ဇာနာတိ။ သတ္တ သမထေ အဇာနန္တော ပန **အာပတ္တိနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒံ** န ဇာနာတိ။

အဓိကရဏပဉ္စကေ **အဓိကရဏံ** နာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ။ **အဓိကရဏဿ မူလံ** နာမ တေတ္တိံသ မူလာနိ—ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ ဒွါဒသ မူလာနိ, အနုဝါဒါဓိကရဏဿ စုဒ္ဒသ, အာပတ္တာဓိကရဏဿ ဆ, ကိစ္စာဓိကရဏဿ ဧကံ၊ တာနိ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿန္တိ။ **အဓိကရဏသမုဒယော** နာမ အဓိကရဏသမုဋ္ဌာနံ၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အနုဝါဒါဓိကရဏံ စတဿော ဝိပတ္တိယော၊ အာပတ္တာဓိကရဏံ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓေ၊ ကိစ္စာဓိကရဏံ စတ္တာရိ သံဃကိစ္စာနီတိ ဣမံ ဝိဘာဂံ န ဇာနာတီတိ

attho. **Adhikaraṇanirodhaṁ na jānātī**ti dhammena dinayena Satthusāsanena mūlāmūlaṁ gantvā vinicchayasamathaṁ pāpetuṁ na sakkoti. “Idaṁ adhikaraṇaṁ dvīhi, idaṁ catūhi, idaṁ tīhi, idaṁ ekena samathena sammatī”ti evaṁ satta samathe ajānanto pana **adhikaraṇanirodhagāminipaṭipadaṁ** na jānāti nāma. **Vatthuṁ na jānātī**ti idaṁ pārājikassa vatthu, idaṁ saṁghādisesassāti evaṁ sattannaṁ āpattikkhandhānaṁ vatthuṁ na jānāti. **Nidānan**ti sattannaṁ nidānānaṁ idaṁ sikkhāpadaṁ ettha paññattaṁ, idaṁ etthāti na jānāti. **Paññattiṁ na jānātī**ti tasmiṁ tasmiṁ sikkhāpade paṭhamapaññattiṁ na jānāti. **Anupaññattin**ti punappunaṁ paññattiṁ na jānāti. **Anusandhivacanapathan**ti kathānusandhivinicchayānusandhivasena vatthuṁ na jānāti. **Ñattiṁ na jānātī**ti sabbena sabbaṁ ñattiṁ na jānāti. **Ñattiyā karaṇaṁ na jānātī**ti ñattikiccaṁ na jānāti, osāraṇādīsu navasu ṭhānesu ñattikammaṁ nāma hoti, ñattidutiyañatticatutthakammesu ñattiyā kammappatto hutvā tiṭṭhatīti na jānāti. **Na pubbakusalo hoti na aparakusalo**ti pubbe kathetabbañca pacchā kathetabbañca na jānāti, ñatti nāma pubbe ṭhapebbā, pacchā na ṭhapetabbātipi na jānāti. **Akālaññū ca hotī**ti kālaṁ na jānāti, anajjhiṭṭho ayācito bhāsati, ñattikālampi ñattikhettampi ñatti-okāsampi na jānāti.

Mandattā momūhattāti kevalaṁ aññāṇena momūhabhāvena dhutaṅge ānisaṁsaṁ ajānitvā[1]. **Pāpiccho**ti tena araññavāsena paccayalābhaṁ patthayamāno. **Pavivekan**ti kāyacitta-upadhivivekaṁ. **Idamatthitan**ti imāya kalyāṇāya paṭipattiyā attho etassāti idamatthi, idamatthino bhāvo idamatthitā. Taṁ idamatthitaṁyeva nissāya, na aññaṁ kiñci lokāmisanti attho.

Uposathaṁ na jānātīti navavidhaṁ uposathaṁ na jānāti. **Uposathakamman**ti adhammenavaggādibhedaṁ catubbidhaṁ uposathakammaṁ na jānāti. **Pātimokkhan**ti dve mātikā na jānāti. **Pātimokkhuddesan**ti sabbampi navavidhaṁ pātimokkhuddesaṁ na jānāti. **Pavāraṇan**ti navavidhaṁ pavāraṇaṁ na jānāti. Pavāraṇākammaṁ[2] uposathakammasadisameva.

1. Na jānāti (Syā) 2. Pavāraṇakammaṁ (Sī)

အတ္ထော။ **အဓိကရဏနိရောဓံ န ဇာနာတီ**တိ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန မူလာမူလံ ဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆယသမထံ ပါပေတုံ န သက္ကောတိ။ “ဣဒံ အဓိကရဏံ ဒွီဟိ, ဣဒံ စတူဟိ, ဣဒံ တီဟိ, ဣဒံ ဧကေန သမထေန သမ္မတီ”တိ ဧဝံ သတ္တ သမထေ အဇာနန္တော ပန **အဓိကရဏနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒံ** န ဇာနာတိ နာမ။ **ဝတ္ထုံ န ဇာနာတီ**တိ ဣဒံ ပါရာဇိကဿ ဝတ္ထု၊ ဣဒံ သံဃာဒိသေသဿာတိ ဧဝံ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတိ။ **နိဒါန**န္တိ သတ္တန္နံ နိဒါနာနံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဧတ္ထ ပညတ္တံ၊ ဣဒံ ဧတ္ထာတိ န ဇာနာတိ။ **ပညတ္တိံ န ဇာနာတီ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ပဌမပညတ္တိံ န ဇာနာတိ။ **အနုပညတ္တိ**န္တိ ပုနပ္ပုနံ ပညတ္တိံ န ဇာနာတိ။ **အနုသန္ဓိဝစနပထ**န္တိ ကထာနုသန္ဓိဝိနိစ္ဆယာနုသန္ဓိဝသေန ဝတ္ထုံ န ဇာနာတိ။ **ဉတ္တိံ န ဇာနာတီ**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဉတ္တိံ န ဇာနာတိ။ **ဉတ္တိယာ ကရဏံ န ဇာနာတီ**တိ ဉတ္တိကိစ္စံ န ဇာနာတိ၊ ဩသာရဏာဒီသု နဝသု ဌာနေသု ဉတ္တိကမ္မံ နာမ ဟောတိ၊ ဉတ္တိဒုတိယဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေသု ဉတ္တိယာ ကမ္မပ္ပတ္တော ဟုတွာ တိဋ္ဌတီတိ န ဇာနာတိ။ **န ပုဗ္ဗကုသလော ဟောတိ န အပရကုသလော**တိ ပုဗ္ဗေ ကထေတဗ္ဗဉ္စ ပစ္ဆာ ကထေတဗ္ဗဉ္စ န ဇာနာတိ၊ ဉတ္တိ နာမ ပုဗ္ဗေ ဌပေတဗ္ဗာ၊ ပစ္ဆာ န ဌပေတဗ္ဗာတိပိ န ဇာနာတိ။ **အကာလညူ စ ဟောတီ**တိ ကာလံ န ဇာနာတိ၊ အနဇ္ဈိဋ္ဌော အယာစိတော ဘာသတိ၊ ဉတ္တိကာလမ္ပိ ဉတ္တိခေတ္တမ္ပိ ဉတ္တိဩကာသမ္ပိ န ဇာနာတိ။

မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာတိ ကေဝလံ အညာဏေန မောမူဟဘာဝေန ဓုတင်္ဂေ အာနိသံသံ အဇာနိတွာ[1]။ **ပါပိစ္ဆော**တိ တေန အရညဝါသေန ပစ္စယလာဘံ ပတ္ထယမာနော။ **ပဝိဝေက**န္တိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကံ။ **ဣဒမတ္ထိတ**န္တိ ဣမာယ ကလျာဏာယ ပဋိပတ္တိယာ အတ္ထော ဧတဿာတိ ဣဒမတ္ထိ၊ ဣဒမတ္ထိနော ဘာဝေါ ဣဒမတ္ထိတာ။ တံ ဣဒမတ္ထိတံယေဝ နိဿာယ, န အညံ ကိဉ္စိ လောကာမိသန္တိ အတ္ထော။

ဥပေါသထံ န ဇာနာတီတိ နဝဝိဓံ ဥပေါသထံ န ဇာနာတိ။ **ဥပေါသထကမ္မ**န္တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒိဘေဒံ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပေါသထကမ္မံ န ဇာနာတိ။ **ပါတိမောက္ခ**န္တိ ဒွေ မာတိကာ န ဇာနာတိ။ **ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ**န္တိ သဗ္ဗမ္ပိ နဝဝိဓံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ န ဇာနာတိ။ **ပဝါရဏ**န္တိ နဝဝိဓံ ပဝါရဏံ န ဇာနာတိ။ ပဝါရဏာကမ္မံ[2] ဥပေါသထကမ္မသဒိသမေဝ။

၁- န ဇာနာတိ (သျာ) ၂- ပဝါရဏကမ္မံ (သီ)

ဝိ-ဋ္ဌ ၄-၁၂

Apāsādikapañcake **apāsādikan**ti kāyaduccaritādi akusalakammaṁ vuccati. **Pāsādikan**ti kāyasucaritādi kusalakammaṁ vuccati. **Ativelan**ti velaṁ atikkamma, bahutaraṁ kālaṁ kulesu, appaṁ vihāreti attho. **Otāro**ti kilesānaṁ anto otaraṇaṁ. **Saṁkiliṭṭhan**ti duṭṭhullāpattikāyasaṁsaggādibhedaṁ. **Visuddhipañcake** pavāraṇāggahaṇena navavidhāpi pavāraṇā veditabbā. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Pañcakavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Chakkavāravaṇṇanā

326. Chakkesu **cha sāmīciyo**ti “so ca bhikkhu anabbhito te ca bhikkhū gārayhā, ayaṁ tattha sāmīci, yuñjantāyasmanto sakaṁ, mā vo sakaṁ vinassāti ayaṁ tattha sāmīci, ayaṁ te bhikkhu patto yāva bhedanāya dhāretabboti ayaṁ tattha sāmīci, tato nīharitvā bhikkhūhi saddhiṁ saṁvibhajitabbaṁ, ayaṁ tattha sāmīci, aññātabbaṁ paripucchitabbaṁ paripañhitabbaṁ, ayaṁ tattha sāmīci, yassa bhavissati so harissatīti ayaṁ tattha sāmīcī”ti imā bhikkhupātimokkheyeva **cha sāmīciyo. Cha chedanakā**ti pañcake vuttā pañca bhikkhunīnaṁ udakasāṭikāya saddhiṁ cha. **Chahākārehī**ti alajjitā aññāṇatā kukkuccapakatatā akappiye kappiyasaññitā kappiye akappiyasaññitā satisammosāti. Tattha ekarattachārattasattāhātikkamādīsu āpattiṁ satisammosena āpajjati. Sesaṁ vuttanayameva. **Cha ānisaṁsā vinayadhare**ti pañcake vuttā pañca tassādheyyo uposathoti iminā saddhiṁ cha.

Cha paramānīti “dasāhaparamaṁ atirekacīvaraṁ dhāretabbaṁ, māsaparamaṁ tena bhikkhunā taṁ cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ, santaruttaraparamaṁ tena bhikkhunā tato cīvaraṁ sāditabbaṁ, chakkattuparamaṁ tuṇhībhūtena uddissa ṭhātabbaṁ, navaṁ pana bhikkhunā santhataṁ kārāpetvā chabbassāni dhāretabbaṁ, chabbassaparamatā dhāretabbaṁ, tiyojanaparamaṁ sahatthā dhāretabbāni, dasāhaparamaṁ atirekapatto dhāretabbo, sattāhaparamaṁ sannidhikārakaṁ paribhuñjitabbāni, chārattaparamaṁ tena bhikkhunā tena cīvarena vippavasitabbaṁ, catukkaṁsaparamaṁ, aḍḍhateyyakaṁsaparamaṁ, dvaṅgulapabbaparamaṁ ādātabbaṁ, aṭṭhaṅgulaparamaṁ

အပါသာဒိကပဉ္စကေ **အပါသာဒိကန္တိ** ကာယဒုစ္စရိတာဒိ အကုသလကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ **ပါသာဒိကန္တိ** ကာယသုစရိတာဒိ ကုသလကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ **အတိဝေလန္တိ** ဝေလံ အတိက္ကမ္မ၊ ဗဟုတရံ ကာလံ ကုလေသု, အပ္ပံ ဝိဟာရေတိ အတ္ထော။ **ဩတာရောတိ** ကိလေသာနံ အန္တော ဩတရဏံ။ **သံကိလိဋ္ဌန္တိ** ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိကာယသံသဂ္ဂါဒိဘေဒံ။ **ဝိသုဒ္ဓိပဉ္စကေ** ပဝါရဏာဂ္ဂဟဏေန နဝဝိဓာပိ ပဝါရဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပဉ္စကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆက္ကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၆။ ဆက္ကေသု **ဆ သာမီစိယောတိ** “သော စ ဘိက္ခု အနဗ္ဘိတော တေ စ ဘိက္ခူ ဂါရယှာ, အယံ တတ္ထ သာမီစိ, ယုဉ္ဇန္တာယသ္မန္တော သကံ၊ မာ ဝေါ သကံ ဝိနဿာတိ အယံ တတ္ထ သာမီစိ, အယံ တေ ဘိက္ခု ပတ္တော ယာဝ ဘေဒနာယ ဓာရေတဗ္ဗောတိ အယံ တတ္ထ သာမီစိ, တတော နီဟရိတွာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သံဝိဘဇိတဗ္ဗံ၊ အယံ တတ္ထ သာမီစိ, အညာတဗ္ဗံ ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ပရိပဉှိတဗ္ဗံ၊ အယံ တတ္ထ သာမီစိ၊ ယဿ ဘဝိဿတိ သော ဟရိဿတီတိ အယံ တတ္ထ သာမီစီ”တိ ဣမာ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခေယေဝ **ဆ သာမီစိယော။** **ဆ ဆေဒနကာတိ** ပဉ္စကေ ဝုတ္တာ ပဉ္စ ဘိက္ခုနီနံ ဥဒကသာဋိကာယ သဒ္ဓိံ ဆ။ **ဆဟာကာရေဟီတိ** အလဇ္ဇိတာ အညာဏတာ ကုက္ကုစ္စပကတတာ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာ သတိသမ္မောသာတိ။ တတ္ထ ဧကရတ္တဆာရတ္တသတ္တာဟာတိက္ကမာဒီသု အာပတ္တိံ သတိသမ္မောသေန အာပဇ္ဇတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဆ အာနိသံသာ ဝိနယဓရေတိ** ပဉ္စကေ ဝုတ္တာ ပဉ္စ တဿာဓေယျော ဥပေါသထောတိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဆ။

ဆ ပရမာနီတိ “ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗံ, မာသပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တံ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗံ, ဆက္ခတ္တုပရမံ တုဏှီဘူတေန ဥဒ္ဒိဿ ဌာတဗ္ဗံ, နဝံ ပန ဘိက္ခုနာ သန္ထတံ ကာရာပေတွာ ဆဗ္ဗဿာနိ ဓာရေတဗ္ဗံ, ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗံ, တိယောဇနပရမံ သဟတ္ထာ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကပတ္တော ဓာရေတဗ္ဗော, သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ, ဆာရတ္တပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗံ, စတုက္ကံသပရမံ, အဍ္ဎတေယျကံသပရမံ, ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗပရမံ အာဒါတဗ္ဗံ, အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ

mañcapaṭipādakaṁ, aṭṭhaṅgulaparamaṁ dantakaṭṭhan”ti imāni **cuddasa paramāni.** Tattha paṭhamāni cha ekaṁ chakkaṁ, tato ekaṁ apanetvā sesesu ekekaṁ pakkhipitvāti-ādinā nayena aññānipi chakkāni kātabbāni.

Cha āpattiyoti tīṇi chakkāni antarapeyyāle vuttāni. **Cha kammānī**ti tajjanīya niyassa pabbājanīya paṭisāraṇīyāni cattāri, āpattiyā adassane ca appaṭikamme ca vuttadvayampi ekaṁ, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ekanti cha. **Nahāne**ti orenaḍḍhamāsaṁ nahāne. Vippakatacīvarādichakkadvayaṁ Kathinakkhandhake niddiṭṭhaṁ. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Chakkavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Sattakavāravaṇṇanā

327. Sattakesu **satta sāmīciyo**ti pubbe vuttesu chasu “sā ca bhikkhunī anabbhitā, tā ca bhikkhuniyo gārayhā, ayaṁ tattha sāmīcī”ti imaṁ pakkhipitvā satta veditabbā. **Satta adhammikā paṭiññātakaraṇā**ti “bhikkhu pārājikaṁ ajjhāpanno hoti, pārājikena codiyamāno ‘saṁghādisesaṁ ajjhāpannomhī’ti paṭijānāti, taṁ saṁgho saṁghādisesena kāreti, adhammikaṁ paṭiññātakaraṇan”ti evaṁ Samathakkhandhake niddiṭṭhā. Dhammikāpi tattheva niddiṭṭhā. **Sattannaṁ anāpatti sattāhakaraṇīyena gantun**ti Vassūpanāyikakkhandhake vuttaṁ. **Sattānisaṁsā sinayadhare**ti tassādheyyo uposatho pavāraṇāti imehi saddhiṁ pañcake vuttā pañca satta honti. **Satta paramānī**ti chakke vuttāniyeva sattakavasena yojetabbāni. **Katacīvaran**ti-ādīni dve sattakāni Kathinakkhandhake niddiṭṭhāni.

Bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, bhikkhussa hoti āpatti paṭikātabbāti imāni tīṇi sattakāni dve adhammikāni, ekaṁ dhammikaṁ. Tāni tīṇipi Campeyyake niddiṭṭhāni. **Asaddhammā**ti asataṁ dhammā, asanto vā dhammā, asobhanā hīnā lāmakāti attho. **Saddhammā**ti sataṁ Buddhādīnaṁ dhammā, santo vā dhammā, sundarā uttamāti attho. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Sattakavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

မဉ္စပဋိပါဒကံ, အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ ဒန္တကဋ္ဌ”န္တိ ဣမာနိ **စုဒ္ဒသ ပရမာနိ**။ တတ္ထ ပဌမာနိ ဆ ဧကံ ဆက္ကံ၊ တတော ဧကံ အပနေတွာ သေသေသု ဧကေကံ ပက္ခိပိတွာတိအာဒိနာ နယေန အညာနိပိ ဆက္ကာနိ ကာတဗ္ဗာနိ။

ဆ အာပတ္တိယောတိ တီဏိ ဆက္ကာနိ အန္တရပေယျာလေ ဝုတ္တာနိ။ **ဆ ကမ္မာနီ**တိ တဇ္ဇနီယ နိယဿ ပဗ္ဗာဇနီယ ပဋိသာရဏီယာနိ စတ္တာရိ, အာပတ္တိယာ အဒဿနေ စ အပ္ပဋိကမ္မေ စ ဝုတ္တဒွယမ္ပိ ဧကံ, ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဧကန္တိ ဆ။ **နဟာနေ**တိ ဩရေနဍ္ဎမာသံ နဟာနေ။ ဝိပ္ပကတစီဝရာဒိဆက္ကဒွယံ ကထိနက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဆက္ကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၇။ သတ္တကေသု **သတ္တ သာမီစိယော**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေသု ဆသု “သာ စ ဘိက္ခုနီ အနဗ္ဘိတာ၊ တာ စ ဘိက္ခုနိယော ဂါရယှာ၊ အယံ တတ္ထ သာမီစီ”တိ ဣမံ ပက္ခိပိတွာ သတ္တ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သတ္တ အဓမ္မိကာ ပဋိညာတကရဏာ**တိ “ဘိက္ခု ပါရာဇိကံ အဇ္ဈာပန္နော ဟောတိ၊ ပါရာဇိကေန စောဒိယမာနော ‘သံဃာဒိသေသံ အဇ္ဈာပန္နောမှီ’တိ ပဋိဇာနာတိ၊ တံ သံဃော သံဃာဒိသေသေန ကာရေတိ၊ အဓမ္မိကံ ပဋိညာတကရဏ”န္တိ ဧဝံ သမထက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ဓမ္မိကာပိ တတ္ထေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **သတ္တန္နံ အနာပတ္တိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တု**န္တိ ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တံ။ **သတ္တာနိသံသာ ဝိနယဓရေ**တိ တဿာဓေယျော ဥပေါသထော ပဝါရဏာတိ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စကေ ဝုတ္တာ ပဉ္စ သတ္တ ဟောန္တိ။ **သတ္တ ပရမာနီ**တိ ဆက္ကေ ဝုတ္တာနိယေဝ သတ္တကဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ **ကတစီဝရ**န္တိအာဒီနိ ဒွေ သတ္တကာနိ ကထိနက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။

ဘိက္ခုဿ န ဟောတိ အာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဘိက္ခုဿ ဟောတိ အာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဘိက္ခုဿ ဟောတိ အာပတ္တိ ပဋိကာတဗ္ဗာတိ ဣမာနိ တီဏိ သတ္တကာနိ ဒွေ အဓမ္မိကာနိ၊ ဧကံ ဓမ္မိကံ။ တာနိ တီဏိပိ စမ္ပေယျကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **အသဒ္ဓမ္မာ**တိ အသတံ ဓမ္မာ, အသန္တော ဝါ ဓမ္မာ၊ အသောဘနာ ဟီနာ လာမကာတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓမ္မာ**တိ သတံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဓမ္မာ, သန္တော ဝါ ဓမ္မာ၊ သုန္ဒရာ ဥတ္တမာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သတ္တကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Aṭṭhakavāravaṇṇanā

328. Aṭṭhakesu **aṭṭhānisaṁse**ti “na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ uposathaṁ karissāma, vinā iminā bhikkhunā uposathaṁ karissāma, na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ pavāressāma, saṁghakammaṁ karissāma, āsane nisīdissāma, yāgupāne nisīdissāma, bhattagge nisīdissāma, ekacchanne vasissāma, yathāvuḍḍhaṁ abhivādanaṁ paccuṭṭhānaṁ añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ karissāma, vinā imānā bhikkhunā karissāmā”ti evaṁ Kosambakakkhandhake vutte ānisaṁse. Dutiya-aṭṭhakepi eseva nayo. Tampi hi evameva Kosambakakkhandhake vuttaṁ.

Aṭṭha yāvatatiyakāti bhikkhūnaṁ terasake cattāro, bhikkhunīnaṁ sattarasake bhikkhūhi asādhāraṇā cattāroti aṭṭha. **Aṭṭhahākārehi kulāni dūsetī**ti kulāni dūseti pupphena vā phalena vā cuṇṇena vā mattikāya vā dantakaṭṭhena vā veḷuyā vā vejjikāya vā jaṅghapesanikena vāti imehi aṭṭhahi. **Aṭṭha mātikā** Cīvarakkhandhake, aparā aṭṭha Kathinakkhandhake vuttā. **Aṭṭhahi asaddhammehī**ti lābhena alābhena yasena ayasena sakkārena asakkārena pāpicchatāya pāpamittatāya. **Aṭṭha lokadhammā** nāma lābhe sārāgo alābhe paṭivirodho, evaṁ yase ayase, pasaṁsāya nindāya, sukhe sārāgo dukkhe paṭivirodhoti. **Aṭṭhaṅgiko musāvādo**ti vinidhāya saññanti iminā saddhiṁ Pāḷiyaṁ āgatehi sattahīti aṭṭhahi aṅgehi aṭṭhaṅgiko.

Aṭṭha uposathaṅgānīti—

Pāṇaṁ na hane[1] na cādinnamādiye,
Musā na bhāse na ca majjapo siyā.
Abrahmacariyā virameyya methunā,
Rattiṁ na bhuñjeyya vikālabhojanaṁ.

Mālaṁ na dhāre na ca gandhamācare,
Mañce chamāyaṁva sayetha santhate.
Etañhi aṭṭhaṅgikamāhuposathaṁ,
Buddhena dukkhantagunā pakāsitanti[2].

1. Na haññe (Syā)   2. Aṁ 1. 215 piṭṭhe.

အဋ္ဌကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၈။ အဋ္ဌကေသု **အဋ္ဌာနိသံသေ**တိ “န မယံ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကရိဿာမ၊ ဝိနာ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ ဥပေါသထံ ကရိဿာမ၊ န မယံ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ပဝါရေဿာမ၊ သံဃကမ္မံ ကရိဿာမ၊ အာသနေ နိသီဒိဿာမ၊ ယာဂုပါနေ နိသီဒိဿာမ၊ ဘတ္တဂ္ဂေ နိသီဒိဿာမ၊ ဧကစ္ဆန္နေ ဝသိဿာမ၊ ယထာဝုဍ္ဎံ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကရိဿာမ၊ ဝိနာ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ ကရိဿာမာ”တိ ဧဝံ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တေ အာနိသံသေ။ ဒုတိယအဋ္ဌကေပိ ဧသေဝ နယော။ တမ္ပိ ဟိ ဧဝမေဝ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌ ယာဝတတိယကာတိ ဘိက္ခူနံ တေရသကေ စတ္တာရော, ဘိက္ခုနီနံ သတ္တရသကေ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာ စတ္တာရောတိ အဋ္ဌ။ **အဋ္ဌဟာကာရေဟိ ကုလာနိ ဒူသေတီ**တိ ကုလာနိ ဒူသေတိ ပုပ္ဖေန ဝါ ဖလေန ဝါ စုဏ္ဏေန ဝါ မတ္တိကာယ ဝါ ဒန္တကဋ္ဌေန ဝါ ဝေဠုယာ ဝါ ဝေဇ္ဇိကာယ ဝါ ဇင်္ဃပေသနိကေန ဝါတိ ဣမေဟိ အဋ္ဌဟိ။ **အဋ္ဌ မာတိကာ** စီဝရက္ခန္ဓကေ, အပရာ အဋ္ဌ ကထိနက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ။ **အဋ္ဌဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟီ**တိ လာဘေန အလာဘေန ယသေန အယသေန သက္ကာရေန အသက္ကာရေန ပါပိစ္ဆတာယ ပါပမိတ္တတာယ။ **အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ** နာမ လာဘေ သာရာဂေါ အလာဘေ ပဋိဝိရောဓော, ဧဝံ ယသေ အယသေ, ပသံသာယ နိန္ဒာယ, သုခေ သာရာဂေါ ဒုက္ခေ ပဋိဝိရောဓောတိ။ **အဋ္ဌင်္ဂိကော မုသာဝါဒေါ**တိ ဝိနိဓာယ သညန္တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ပါဠိယံ အာဂတေဟိ သတ္တဟီတိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကော။

အဋ္ဌ ဥပေါသထင်္ဂါနီတိ—

ပါဏံ န ဟနေ[၁] န စာဒိန္နမာဒိယေ၊
မုသာ န ဘာသေ န စ မဇ္ဇပေါ သိယာ။
အဗြဟ္မစရိယာ ဝိရမေယျ မေထုနာ၊
ရတ္တိံ န ဘုဉ္ဇေယျ ဝိကာလဘောဇနံ။

မာလံ န ဓာရေ န စ ဂန္ဓမာစရေ၊
မဉ္စေ ဆမာယံဝ သယေထ သန္ထတေ။
ဧတဉ္ဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကမာဟုပေါသထံ၊
ဗုဒ္ဓေန ဒုက္ခန္တဂုနာ ပကာသိတန္တိ[၂]။

၁-န ဟညေ (သျာ)   ၂-အံ ၁-၂၁၅-ပိဋ္ဌေ။

Evaṁ vuttāni aṭṭha. **Aṭṭha dūteyyaṅgānī**ti idha bhikkhave bhikkhu sotā ca hoti sāvetā cāti-ādinā nayena saṁghabhedake vuttāni. **Titthiyavattāni** Mahākhandhake niddiṭṭhāni. **Anatirittā ca atirittā** ca Pavāraṇāsikkhāpade niddiṭṭhā. **Aṭṭhannaṁ paccuṭṭhātabban**ti bhattagge vuḍḍhabhikkhunīnaṁ, āsanampi tāsaṁyeva dātabbaṁ. **Upāsikā**ti Visākhā. **Aṭṭhānisaṁsā vinayadhare**ti pañcake vuttesu pañcasu tassādheyyo uposatho, pavāraṇā, vaṁghakammanti ime tayo pakkhipitvā aṭṭha veditabbā. **Aṭṭha paramānī**ti pubbe vuttaparamāneva aṭṭhakavasena yojetvā veditabbāni. **Aṭṭhasu dhammesu sammā vattitabban**ti "na pakatattassa bhikkhuno uposatho ṭhapetabbo, na pavāraṇā ṭhapetabbā"ti-ādinā nayena Samathakkhandhake niddiṭṭhesu aṭṭhāsu. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Aṭṭhakavaravaṇṇanā niṭṭhitā.

Navakavāravaṇṇanā

329. Navakesu **nava āghātavatthūnī**ti anatthaṁ me acarīti-ādīni nava. **Nava āghātapaṭivinayā**ti "anatthaṁ me acari, taṁ kutettha labbhāti āghātaṁ paṭivinetī"ti-ādīni nava. **Nava vinītavatthūnī**ti navahi āghātavatthūhi ārati virati paṭivirati setughāto. **Navahi saṁgho bhijjatī**ti "navannaṁ vā Upāli atirekanavannaṁ vā saṁgharāji ceva hoti saṁghabhedo cā"ti. **Nava paramānī**ti pubbe vuttaparamāneva navakavasena yojetvā veditabbāni. **Nava taṇhāmūlakā** nāma taṇhaṁ paṭicca pariyesanā, pariyesanaṁ paṭicca lābho, lābhaṁ paṭicca vinicchayo, vinicchayaṁ paṭicca chandarāgo, chandarāgaṁ paṭicca ajjhosānaṁ, ajjhosānaṁ paṭicca pariggaho, pariggahaṁ paṭicca macchariyaṁ, macchariyaṁ paṭicca ārakkhā, ārakkhādhikaraṇaṁ daṇḍādānasatthādānakalahaviggahavivādatuvaṁtuvaṁpesuññamusāvādā. **Nava vidhamānā**ti seyyassa seyyohamasmītimānādayo. **Nava cīvarānī**ti ticīvaranti vā vassikasāṭikāti vāti-ādinā nayena vuttāni. **Na vikappetabbānī**ti adhiṭṭhitakālato paṭṭhāya na vikappetabbāni. **Nava adhammikāni dānānī**ti saṁghassa pariṇataṁ aññasaṁghassa vā cetiyassa vā puggalassa vā pariṇāmeti, cetiyassa pariṇataṁ aññacetiyassa vā saṁghassa vā puggalassa vā

ဧဝံ ဝုတ္တာနိ အဋ္ဌ။ **အဋ္ဌ ဒူတေယျင်္ဂါနီ**တိ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သောတာ စ ဟောတိ သာဝေတာ စာတိအာဒိနာ နယေန သံဃဘေဒကေ ဝုတ္တာနိ။ **တိတ္ထိယဝတ္တာနိ** မဟာခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **အနတိရိတ္တာ စ အတိရိတ္တာ** စ ပဝါရဏာသိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **အဋ္ဌန္နံ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗ**န္တိ ဘတ္တဂ္ဂေ ဝုဍ္ဎဘိက္ခုနီနံ၊ အာသနမ္ပိ တာသံယေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ **ဥပါသိကာ**တိ ဝိသာခါ။ **အဋ္ဌာနိသံသာ ဝိနယဓရေ**တိ ပဉ္စကေ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု တဿာဓေယျော ဥပေါသထော, ပဝါရဏာ, သံဃကမ္မန္တိ ဣမေ တယော ပက္ခိပိတွာ အဋ္ဌ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဋ္ဌ ပရမာနီ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပရမာနေဝ အဋ္ဌကဝသေန ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗ**န္တိ "န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဥပေါသထော ဌပေတဗ္ဗော၊ န ပဝါရဏာ ဌပေတဗ္ဗာ"တိအာဒိနာ နယေန သမထက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု အဋ္ဌသု။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အဋ္ဌကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၉။ နဝကေသု **နဝ အာဃာတဝတ္ထူနီ**တိ အနတ္ထံ မေ အစရီတိအာဒီနိ နဝ။ **နဝ အာဃာတပဋိဝိနယာ**တိ "အနတ္ထံ မေ အစရိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာတိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတီ"တိအာဒီနိ နဝ။ **နဝ ဝိနီတဝတ္ထူနီ**တိ နဝဟိ အာဃာတဝတ္ထူဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ သေတုဃာတော။ **နဝဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတီ**တိ "နဝန္နံ ဝါ ဥပါလိ အတိရေကနဝန္နံ ဝါ သံဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သံဃဘေဒေါ စာ"တိ။ **နဝ ပရမာနီ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပရမာနေဝ နဝကဝသေန ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **နဝ တဏှာမူလကာ** နာမ တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ၊ ပရိယေသနံ ပဋိစ္စ လာဘော၊ လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဝိနိစ္ဆယံ ပဋိစ္စ ဆန္ဒရာဂေါ၊ ဆန္ဒရာဂံ ပဋိစ္စ အဇ္ဈောသာနံ၊ အဇ္ဈောသာနံ ပဋိစ္စ ပရိဂ္ဂဟော၊ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋိစ္စ မစ္ဆရိယံ၊ မစ္ဆရိယံ ပဋိစ္စ အာရက္ခာ၊ အာရက္ခာဓိကရဏံ ဒဏ္ဍာဒါနသတ္ထာဒါနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒတုဝံတုဝံပေသုညမုသာဝါဒါ။ **နဝ ဝိဓမာနာ**တိ သေယျဿ သေယျောဟမသ္မီတိမာနာဒယော။ **နဝ စီဝရာနီ**တိ တိစီဝရန္တိ ဝါ ဝဿိကသာဋိကာတိ ဝါတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနိ။ **န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ**တိ အဓိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနိ။ **နဝ အဓမ္မိကာနိ ဒါနာနီ**တိ သံဃဿ ပရိဏတံ အညသံဃဿ ဝါ စေတိယဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ပရိဏာမေတိ၊ စေတိယဿ ပရိဏတံ အညစေတိယဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ

pariṇāmeti, puggalassa pariṇataṁ aññapuggalassa vā saṁghassa vā cetiyassa vā pariṇāmetīti evaṁ vuttāni.

Nava paṭiggahaparibhogāti etesaṁyeva dānānaṁ paṭiggahā ca paribhogā ca. **Tīṇi dhammikāni dānānī**ti saṁghassa ninnaṁ saṁghasseva deti, cetiyassa ninnaṁ cetiyasseva, puggalassa ninnaṁ puggalasseva detīti imāni tīṇi. Paṭiggahapaṭibhogāpi tesaṁyeva paṭiggahā ca paribhogā ca. **Nava adhammikā saññattiyo**ti adhammavādipuggalo, adhammavādisambahulā, adhammavādisaṁghoti evaṁ tīṇi tikāni Samathakkhandhake niddiṭṭhāni. **Dhammikā saññattiyo**pi dhammavādī puggaloti-ādinā nayena tattheva niddiṭṭhā. **Adhammakamme dve nava kāni** ovādavaggassa paṭhamasikkhāpadaniddese pācittiyavasena vuttāni. **Dhammakamme dve navakāni** tattheva dukkaṭavasena vuttāni. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Navakavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Dasakavāravaṇṇanā

330. Dasakesu **dasa āghātavatthūnī**ti navakesu vuttāni nava "aṭṭhāne vā pana āghāto jāyatī"ti iminā saddhiṁ dasa honti. **Āghātapaṭivinayā**pi tattha vuttā nava "aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati, taṁ kutettha labbhāti āghātaṁ paṭivinetī"ti iminā saddhiṁ dasa veditabbā. **Dasa vinītavatthūnī**ti dasahi āghāta-atthūhi viratisaṅkhātāni dasa. **Dasavatthukā micchādiṭṭhī**ti natthi dinnantādivasena veditabbā. Atthi dinnanti ādivasena **sammādiṭṭhi.** Sassato lokoti-ādinā vasena pana **antaggāhikā diṭṭhi** veditabbā.
Dasa micchattāti micchādiṭṭhi-ādayo micchādhimuttipariyosānā, viparītā **sammattā. Salākaggāhā** Samathakkhandhake niddiṭṭhā.

Dasahaṅgehi samannāgato bhikkhu ubbāhikāya sammannitabboti sīlavā hotīti-ādinā nayena Samathakkhandhake vuttehi dasahi. **Dasa ādīnavā rājante purappavesane** Rājasikkhāpade niddiṭṭhā. **Dasa dānavatthūnī**ti annaṁ pānaṁ vatthaṁ yānaṁ mālā gandhaṁ vilepanaṁ seyyāvasathaṁ padīpeyyaṁ. **Dasa ratanānī**ti muttāmaṇiveḷuriyādīni. **Dasa paṁsukūlānī**ti sosānikaṁ,

ပရိဏာမေတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ အညပုဂ္ဂလဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ စေတိယဿ ဝါ ပရိဏာမေတီတိ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ။

နဝ ပဋိဂ္ဂဟပရိဘောဂါတိ ဧတေသံယေဝ ဒါနာနံ ပဋိဂ္ဂဟာ စ ပရိဘောဂါ စ။ **တီဏိ ဓမ္မိကာနိ ဒါနာနီ**တိ သံဃဿ နိန္နံ သံဃဿေဝ ဒေတိ, စေတိယဿ နိန္နံ စေတိယဿေဝ, ပုဂ္ဂလဿ နိန္နံ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေတီတိ ဣမာနိ တီဏိ။ ပဋိဂ္ဂဟပဋိဘောဂါပိ တေသံယေဝ ပဋိဂ္ဂဟာ စ ပရိဘောဂါ စ။ **နဝ အဓမ္မိကာ သညတ္တိယော**တိ အဓမ္မဝါဒိပုဂ္ဂလော, အဓမ္မဝါဒိသမ္ဗဟုလာ, အဓမ္မဝါဒိသံဃောတိ ဧဝံ တီဏိ တိကာနိ သမထက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **ဓမ္မိကာ သညတ္တိယော**ပိ ဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂလောတိအာဒိနာ နယေန တတ္ထေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **အဓမ္မကမ္မေ ဒွေ နဝကာနိ** ဩဝါဒဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒနိဒ္ဒေသေ ပါစိတ္တိယဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **ဓမ္မကမ္မေ ဒွေ နဝကာနိ** တတ္ထေဝ ဒုက္ကဋဝသေန ဝုတ္တာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

နဝကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၃၀။ ဒသကေသု **ဒသ အာဃာတဝတ္ထူနီ**တိ နဝကေသု ဝုတ္တာနိ နဝ "အဋ္ဌာနေ ဝါ ပန အာဃာတော ဇာယတီ"တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဒသ ဟောန္တိ။ **အာဃာတပဋိဝိနယာ**ပိ တတ္ထ ဝုတ္တာ နဝ "အဋ္ဌာနေ ဝါ ပန အာဃာတော ဇာယတိ၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာတိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတီ"တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဒသ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒသ ဝိနီတဝတ္ထူနီ**တိ ဒသဟိ အာဃာတဝတ္ထူဟိ ဝိရတိသင်္ခါတာနိ ဒသ။ **ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ**တိ နတ္ထိ ဒိန္နန္တာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒိဝသေန **သမ္မာဒိဋ္ဌိ**။ သဿတော လောကောတိအာဒိနာ ဝသေန ပန **အန္တဂ္ဂါဟိကာ ဒိဋ္ဌိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒသ မိစ္ဆတ္တာ**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပရိယောသာနာ၊ ဝိပရီတာ **သမ္မတ္တာ**။ **သလာကဂ္ဂါဟာ** သမထက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗောတိ သီလဝါ ဟောတီတိအာဒိနာ နယေန သမထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ။ **ဒသ အာဒီနဝါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ** ရာဇသိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **ဒသ ဒါနဝတ္ထူနီ**တိ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ ဂန္ဓံ ဝိလေပနံ သေယျာဝသထံ ပဒီပေယျံ။ **ဒသ ရတနာနီ**တိ မုတ္တာမဏိဝေဠုရိယာဒီနိ။ **ဒသ ပံသုကူလာနီ**တိ သောသာနိကံ,

pāpaṇikaṁ, undūrakkhāyitaṁ, upacikakkhāyitaṁ, aggidaḍḍhaṁ, gokhāyitaṁ, ajikakkhāyitaṁ, thūpacīvaraṁ, ābhisekiyaṁ, bhatapaṭiyābhatanti etesu upasampannena ussukkaṁ kātabbaṁ. **Dasa cīvaradhāraṇā**ti sabbanīlakāni cīvarāni dhārentīti vuttavasena dasāti Kurundiyaṁ vuttaṁ. Mahā-aṭṭhakathāyaṁ pana “navasu kappiyacīvaresu udakasāṭikaṁ vā saṅkaccikaṁ vā pakkhipitvā dasā”ti vuttaṁ.

Avandanīyapuggalā Senāsanakkhandhake niddiṭṭhā. **Dasa akkosavatthūni** omasavāde niddiṭṭhāni. **Dasa ākārā** Pesuññasikkhāpade niddiṭṭhā. **Dasa senāsanānī**ti mañco, pīṭhaṁ, bhisi, bimbohanaṁ, cimilikā, uttarattharaṇaṁ, taṭṭikā, cammakhaṇḍo, nisīdanaṁ, tiṇasanthāro, paṇṇasanthāroti. **Dasa varāni yāciṁsū**ti Visākhā aṭṭha, Suddhodanamahārajā ekaṁ, Jīvako ekaṁ. **Yāgu-ānisaṁsā** ca **akappiyamaṁsāni** ca Bhesajjakkhandhake niddiṭṭhāni. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Dasakavāravaṇṇanā niṭṭhitā.

Ekādasakavāravaṇṇanā

331. Ekādasakesu **ekādasā**ti paṇḍakādayo ekādasa. **Ekādasa pādukā**ti dasa ratanamayā, ekā kaṭṭhapādukā. Tiṇapādukamuñjapādukapabbajapādukādayo pana kaṭṭhapādukasaṅgahameva gacchanti. **Ekādasa pattā**ti tambalohamayena vā dārumayena vā saddhiṁ dasa ratanamayā. **Ekādasa cīvarānī**ti sabbanīlakādīni ekādasa. **Yāvatatiyakā**ti ukkhittānuvattikā bhikkhunī, saṁghādisesā aṭṭha, ariṭṭho, caṇḍakāḷīti. **Ekādasa antarāyikā** nāma “nasi animittā”ti-ādayo. **Ekādasa cīvarāni adhiṭṭhātabbānī**ti ticīvaraṁ, vassikasāṭikā, nisīdanaṁ, paccattharaṇaṁ, kaṇḍuppaṭicchādi, mukhapuñchanacoḷaṁ, parikkhāracoḷaṁ, udakasāṭikā, saṅkaccikāti. **Na vikappetabbānī**ti etāneva adhiṭṭhātakālato paṭṭhāya na vikappetabbāni. **Ganṭhikā** ca **vidhā** ca suttamayena saddhiṁ ekādasa honti, te sabbe Khuddakakkhandhake niddiṭṭhā. **Pathaviyo** Pathavisikkhāpade niddiṭṭhā. **Nissayapaṭipassaddhiyo** upajjhāyamhā pañca, ācariyamhā cha, evaṁ ekādasa. **Avandiyapuggalā** naggena saddhiṁ ekādasa, te sabbe Senāsanakkhandhake

ပါပဏိကံ, ဥန္ဒူရက္ခာယိတံ, ဥပစိကက္ခာယိတံ, အဂ္ဂိဒဍ္ဎံ, ဂေါခါယိတံ, အဇိကက္ခာယိတံ, ထူပစီဝရံ, အာဘိသေကိယံ, ဘတပဋိယာဘတန္တိ ဧတေသု ဥပသမ္ပန္နေန ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ။ **ဒသ စီဝရဓာရဏာ**တိ သဗ္ဗနီလကာနိ စီဝရာနိ ဓာရေန္တီတိ ဝုတ္တဝသေန ဒသာတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန “နဝသု ကပ္ပိယစီဝရေသု ဥဒကသာဋိကံ ဝါ သင်္ကစ္စိကံ ဝါ ပက္ခိပိတွာ ဒသာ”တိ ဝုတ္တံ။

အဝန္ဒနီယပုဂ္ဂလာ သေနာသနက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **ဒသ အက္ကောသဝတ္ထူနိ** ဩမသဝါဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **ဒသ အာကာရာ** ပေသုညသိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **ဒသ သေနာသနာနီ**တိ မဉ္စော, ပီဌံ, ဘိသိ, ဗိမ္ဗောဟနံ, စိမိလိကာ, ဥတ္တရတ္ထရဏံ, တဋ္ဋိကာ, စမ္မခဏ္ဍော, နိသီဒနံ, တိဏသန္ထာရော, ပဏ္ဏသန္ထာရောတိ။ **ဒသ ဝရာနိ ယာစိံသူ**တိ ဝိသာခါ အဋ္ဌ, သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ ဧကံ, ဇီဝကော ဧကံ။ **ယာဂုအာနိသံသာ** စ **အကပ္ပိယမံသာနိ** စ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဒသကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကာဒသကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၃၁။ ဧကာဒသကေသု **ဧကာဒသာ**တိ ပဏ္ဍကာဒယော ဧကာဒသ။ **ဧကာဒသ ပါဒုကာ**တိ ဒသ ရတနမယာ, ဧကာ ကဋ္ဌပါဒုကာ။ တိဏပါဒုကမုဉ္ဇပါဒုကပဗ္ဗဇပါဒုကာဒယော ပန ကဋ္ဌပါဒုကသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဧကာဒသ ပတ္တာ**တိ တမ္ဗလောဟမယေန ဝါ ဒါရုမယေန ဝါ သဒ္ဓိံ ဒသ ရတနမယာ။ **ဧကာဒသ စီဝရာနီ**တိ သဗ္ဗနီလကာဒီနိ ဧကာဒသ။ **ယာဝတတိယကာ**တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ ဘိက္ခုနီ, သံဃာဒိသေသာ အဋ္ဌ, အရိဋ္ဌော, စဏ္ဍကာဠီတိ။ **ဧကာဒသ အန္တရာယိကာ** နာမ “နသိ အနိမိတ္တာ”တိအာဒယော။ **ဧကာဒသ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီ**တိ တိစီဝရံ, ဝဿိကသာဋိကာ, နိသီဒနံ, ပစ္စတ္ထရဏံ, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ, မုခပုဉ္ဆနစောဠံ, ပရိက္ခာရစောဠံ, ဥဒကသာဋိကာ, သင်္ကစ္စိကာတိ။ **န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ**တိ ဧတာနေဝ အဓိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနိ။ **ဂဏ္ဌိကာ** စ **ဝိဓာ** စ သုတ္တမယေန သဒ္ဓိံ ဧကာဒသ ဟောန္တိ၊ တေ သဗ္ဗေ ခုဒ္ဒကက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **ပထဝိယော** ပထဝိသိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိယော** ဥပဇ္ဈာယမှာ ပဉ္စ, အာစရိယမှာ ဆ၊ ဧဝံ ဧကာဒသ။ **အဝန္ဒိယပုဂ္ဂလာ** နဂ္ဂေန သဒ္ဓိံ ဧကာဒသ၊ တေ သဗ္ဗေ သေနာသနက္ခန္ဓကေ

niddiṭṭhā. **Ekādasa paramāni** pubbe vuttesu cuddasasu ekādasakavasena yojetvā veditabbāni. **Ekādasa varānī**ti Mahāpajāpatiyā yācitavarena saddhiṁ pubbe vuttāni dasa. **Ekādasa sīmādosā**ti atikhuddakaṁ sīmaṁ sammannantīti-ādinā nayena Kammavagge āgamissanti.

Akkosakaparibhāsake puggale ekādasādīnavā nāma yo so bhikkhave bhikkhu akkosako paribhāsako ariyūpavādī sabrahmacārīnaṁ, aṭṭhānametaṁ anavakāso, yaṁ so ekādasannaṁ byasanānaṁ aññataraṁ byasanaṁ na nigaccheyya. Katamesaṁ ekādasannaṁ? Anadhigataṁ nādhigacchati, adhigatā parihāyati, saddhammassa na vodāyanti, saddhammesu vā adhimāniko hoti, anabhirato vā brahmacariyaṁ carati, aññataraṁ vā saṁkiliṭṭhaṁ āpattiṁ āpajjati, sikkhaṁ vā paccakkhāya hīnāyāvattati, gāḷhaṁ vā rogātaṅkaṁ phusati, ummādaṁ vā pāpuṇāti cittakkhepaṁ vā, sammuḷho kālaṁ karoti, kāyassa bhedā parammaraṇā apāyaṁ duggatiṁ vinipātaṁ nirayaṁ upapajjatīti[1]. Ettha ca **saddhammo**ti Buddhavacanaṁ adhippetaṁ.

Āsevitāyāti ādito paṭṭhāya sevitāya. **Bhāvitāyā**ti nipphāditāya, vaḍḍhitāya vā. **Bahulīkatāyā**ti punappunaṁ katāya. **Yānīkatāyā**ti suyuttayānasadisāya katāya. **Vatthukatāyā**ti yathā patiṭṭhā hoti, evaṁ katāya. **Anuṭṭhitāyā**ti anu anu pavattitāya, niccādhiṭṭhitāyāti attho. **Paricitāyā**ti samantato citāya, sabbadisāsu citāya ācitāya bhāvitāya abhivaḍḍhitāyāti attho. **Susamāraddhāyā**ti suṭṭhu samāraddhāya, vasībhāvaṁ upanītāyāti attho. **Na pāpakaṁ supinan**ti pāpakameva na passati, bhadrakaṁ pana vuḍḍhikāraṇabhūtaṁ passati. **Devatā rakkhantī**ti ārakkhadevatā dhammikaṁ rakkhaṁ paccupaṭṭhāpenti. **Tuvaṭaṁ cittaṁ samādhiyatī**ti khippaṁ cittaṁ samādhiyati. **Uttari appaṭivijjhanto**ti mettājhānato uttari arahattaṁ asacchikaronto sekkho vā puthujjano vā hutvā kālaṁ karonto brahmalokūpago hoti. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Ekādasakavāravaṇṇanāpariyosānā

Ekuttarikavaṇṇanā niṭṭhitā.

---

1. Aṁ 3. 522 piṭṭhe.

နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **ဧကာဒသ ပရမာနိ** ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေသု စုဒ္ဒသသု ဧကာဒသကဝသေန ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဧကာဒသ ဝရာနီ**တိ မဟာပဇာပတိယာ ယာစိတဝရေန သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနိ ဒသ။ **ဧကာဒသ သီမာဒောသာ**တိ အတိခုဒ္ဒကံ သီမံ သမ္မန္နန္တီတိအာဒိနာ နယေန ကမ္မဝဂ္ဂေ အာဂမိဿန္တိ။

အက္ကောသကပရိဘာသကေ ပုဂ္ဂလေ ဧကာဒသာဒီနဝါ နာမ ယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အက္ကောသကော ပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဗြဟ္မစာရီနံ၊ အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော, ယံ သော ဧကာဒသန္နံ ဗျသနာနံ အညတရံ ဗျသနံ န နိဂစ္ဆေယျ။ ကတမေသံ ဧကာဒသန္နံ? အနဓိဂတံ နာဓိဂစ္ဆတိ၊ အဓိဂတာ ပရိဟာယတိ၊ သဒ္ဓမ္မဿ န ဝေါဒါယန္တိ၊ သဒ္ဓမ္မေသု ဝါ အဓိမာနိကော ဟောတိ၊ အနဘိရတော ဝါ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ၊ အညတရံ ဝါ သံကိလိဋ္ဌံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ သိက္ခံ ဝါ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ၊ ဂါဠှံ ဝါ ရောဂါတင်္ကံ ဖုသတိ၊ ဥမ္မာဒံ ဝါ ပါပုဏာတိ စိတ္တက္ခေပံ ဝါ၊ သမ္မုဠှော ကာလံ ကရောတိ၊ ကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီတိ[၁]။ ဧတ္ထ စ **သဒ္ဓမ္မော**တိ ဗုဒ္ဓဝစနံ အဓိပ္ပေတံ။

အာသေဝိတာယာတိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သေဝိတာယ။ **ဘာဝိတာယာ**တိ နိပ္ဖါဒိတာယ, ဝဍ္ဎိတာယ ဝါ။ **ဗဟုလီကတာယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတာယ။ **ယာနီကတာယာ**တိ သုယုတ္တယာနသဒိသာယ ကတာယ။ **ဝတ္ထုကတာယာ**တိ ယထာ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ၊ ဧဝံ ကတာယ။ **အနုဋ္ဌိတာယာ**တိ အနု အနု ပဝတ္တိတာယ၊ နိစ္စာဓိဋ္ဌိတာယာတိ အတ္ထော။ **ပရိစိတာယာ**တိ သမန္တတော စိတာယ၊ သဗ္ဗဒိသာသု စိတာယ အာစိတာယ ဘာဝိတာယ အဘိဝဍ္ဎိတာယာတိ အတ္ထော။ **သုသမာရဒ္ဓါယာ**တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါယ၊ ဝသီဘာဝံ ဥပနီတာယာတိ အတ္ထော။ **န ပါပကံ သုပိနန္တိ** ပါပကမေဝ န ပဿတိ၊ ဘဒြကံ ပန ဝုဍ္ဎိကာရဏဘူတံ ပဿတိ။ **ဒေဝတာ ရက္ခန္တီ**တိ အာရက္ခဒေဝတာ ဓမ္မိကံ ရက္ခံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တိ။ **တုဝဋံ စိတ္တံ သမာဓိယတီ**တိ ခိပ္ပံ စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ **ဥတ္တရိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော**တိ မေတ္တာဈာနတော ဥတ္တရိ အရဟတ္တံ အသစ္ဆိကရောန္တော သေက္ခော ဝါ ပုထုဇ္ဇနော ဝါ ဟုတွာ ကာလံ ကရောန္တော ဗြဟ္မလောကူပဂေါ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဧကာဒသကဝါရဝဏ္ဏနာပရိယောသာနာ

ဧကုတ္တရိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အံ ၃-၅၂၂-ပိဋ္ဌေ။

Uposathādipucchāvissajjanā

332. "Uposathakammassa ko ādī"ti-ādīnaṁ pucchānaṁ vissajjane **sāmaggī ādī**ti "uposathaṁ karissāmā"ti sīmaṁ sodhetvā chandapārisuddhiṁ āharitvā sannipatitānaṁ kāyasāmaggī ādi. **Kiriyā majjhe**ti pubbakiccaṁ katvā pātimokkha-osāraṇakiriyā majjhe. **Niṭṭhānaṁ pariyosānan**ti "tattha sabbeheva samaggehi sammodamānehi avivadamānehi sikkhitabban"ti idaṁ pātimokkhaniṭṭhānaṁ pariyosānaṁ. **Pavāraṇākammassa sāmaggī ādī**ti "pavāraṇaṁ karissāmā"ti sīmaṁ sodhetvā chandapavāraṇaṁ āharitvā sannipatitānaṁ kāyasāmaggī ādi. **Kiriyā majjhe**ti pavāraṇāñatti ca pavāraṇākathā ca majjhe, saṁghanavakassa "passanto paṭikarissāmī"ti vacanaṁ pariyosānaṁ. Tajjanīyakammādīsu **vatthu** nāma yena vatthunā kammāraho hoti, taṁ vatthu. **Puggalo**ti yena taṁ vatthu kataṁ, so puggalo. **Kammavācā pariyosānan**ti "kataṁ saṁghena itthannāmassa bhikkhuno tajjanīyakammaṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti evaṁ tassā tassā kammavācāya avasānavacanaṁ pariyosānaṁ. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Uposathādipucchāvissajjanāvaṇṇanā niṭṭhitā.

Atthavasapakaraṇāvaṇṇanā

334. Atthavasapakaraṇe **dasa atthavase**ti-ādīsu yaṁ vattabbaṁ, taṁ paṭhamapārājikavaṇṇanāyameva vuttaṁ. **Yaṁ saṁghasuṭṭhu, taṁ saṁghaphāsū**ti-ādīsu uparimaṁ uparimaṁ padaṁ heṭṭhimassa heṭṭhimassa padassa attho.

Atthasataṁ dhammasatanti-ādimhi pana yadetaṁ dasasu padesu ekekaṁ mūlaṁ katvā dasakkhattuṁ yojanāya padasataṁ vuttaṁ. Tattha pacchimassa pacchimassa padassa vasena atthasataṁ, purimassa purimassa vasena dhammasataṁ veditabbaṁ. Atha vā ye dasa atthavase paṭicca Tathāgatena sāvakānaṁ sikkhāpadaṁ paññattaṁ, ye pubbe paṭhamapārājikavaṇṇanāyaṁ "tattha saṁghasuṭṭhutā nāma saṁghassa suṭṭhubhāvo, 'suṭṭhu devā'ti āgataṭṭhāne viya 'suṭṭhu bhante'ti vacanasampaṭicchanabhāvo, yo ca Tathāgatassa vacanaṁ sampaṭicchati, tassa taṁ

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာ

၃၃၂။ "ဥပေါသထကမ္မဿ ကော အာဒီ"တိအာဒီနံ ပုစ္ဆာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ **သာမဂ္ဂီ အာဒီ**တိ "ဥပေါသထံ ကရိဿာမာ"တိ သီမံ သောဓေတွာ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိံ အာဟရိတွာ သန္နိပတိတာနံ ကာယသာမဂ္ဂီ အာဒိ။ **ကိရိယာ မဇ္ဈေ**တိ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ပါတိမောက္ခဩသာရဏကိရိယာ မဇ္ဈေ။ **နိဋ္ဌာနံ ပရိယောသာန**န္တိ "တတ္ထ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သမ္မောဒမာနေဟိ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ ဣဒံ ပါတိမောက္ခနိဋ္ဌာနံ ပရိယောသာနံ။ **ပဝါရဏာကမ္မဿ သာမဂ္ဂီ အာဒီ**တိ "ပဝါရဏံ ကရိဿာမာ"တိ သီမံ သောဓေတွာ ဆန္ဒပဝါရဏံ အာဟရိတွာ သန္နိပတိတာနံ ကာယသာမဂ္ဂီ အာဒိ။ **ကိရိယာ မဇ္ဈေ**တိ ပဝါရဏာဉတ္တိ စ ပဝါရဏာကထာ စ မဇ္ဈေ၊ သံဃနဝကဿ "ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ"တိ ဝစနံ ပရိယောသာနံ။ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒီသု **ဝတ္ထု** နာမ ယေန ဝတ္ထုနာ ကမ္မာရဟော ဟောတိ၊ တံ ဝတ္ထု။ **ပုဂ္ဂလော**တိ ယေန တံ ဝတ္ထု ကတံ၊ သော ပုဂ္ဂလော။ **ကမ္မဝါစာ ပရိယောသာန**န္တိ "ကတံ သံဃေန ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော တဇ္ဇနီယကမ္မံ၊ ခမတိ သံဃဿ၊ တသ္မာ တုဏှီ၊ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ"တိ ဧဝံ တဿာ တဿာ ကမ္မဝါစာယ အဝသာနဝစနံ ပရိယောသာနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌဝသပကရဏဝဏ္ဏနာ

၃၃၄။ အဋ္ဌဝသပကရဏေ **ဒသ အဋ္ဌဝသေ**တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တံ။ **ယံ သံဃသုဋ္ဌု၊ တံ သံဃဖာသူ**တိအာဒီသု ဥပရိမံ ဥပရိမံ ပဒံ ဟေဋ္ဌိမဿ ဟေဋ္ဌိမဿ ပဒဿ အတ္ထော။

အဋ္ဌသတံ ဓမ္မသတန္တိအာဒိမှိ ပန ယဒေတံ ဒသသု ပဒေသု ဧကေကံ မူလံ ကတွာ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနာယ ပဒသတံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ ပဒဿ ဝသေန အဋ္ဌသတံ, ပုရိမဿ ပုရိမဿ ဝသေန ဓမ္မသတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ယေ ဒသ အဋ္ဌဝသေ ပဋိစ္စ တထာဂတေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ၊ ယေ ပုဗ္ဗေ ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ "တတ္ထ သံဃသုဋ္ဌုတာ နာမ သံဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝေါ၊ 'သုဋ္ဌု ဒေဝါ'တိ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိယ 'သုဋ္ဌု ဘန္တေ'တိ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ၊ ယော စ တထာဂတဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ၊ တဿ တံ

dīgharattaṁ hitāya sukhāya hoti, tasmā saṁghassa ‘suṭṭhu bhante’ti mama vacanasampaṭicchanatthaṁ paññapessāmi asampaṭicchane ādīnavaṁ sampaṭicchane ca ānisaṁsaṁ dassetvā, na balakkārena abhibhavitvāti, etamatthaṁ āvikaronto āha saṁghasuṭṭhutāyā”ti[1] evamādinā nayena vaṇṇitā, tesaṁ idha dasakkhattuṁ āgatattā atthasataṁ, tadatthajotakānañca padānaṁ vasena dhammasataṁ veditabbaṁ. Idāni atthajotakānaṁ niruttīnaṁ vasena niruttisataṁ, dhammabhūtānaṁ niruttīnaṁ vasena niruttisatanti dve niruttisatāni, atthasate ñāṇasataṁ, dhammasate ñaṇasataṁ, dvīsu niruttisatesu dve ñaṇasatānīti cattāri ñāṇasatāni ca veditabbāni.

Atthasataṁ dhammasataṁ, dve ca niruttisatāni.
Cattāri ñāṇasatāni, atthavase pakaraṇehi—

Iti hi yaṁ vuttaṁ, idametaṁ paṭicca vuttanti.

Iti Smantapāsādikāya Vnayasaṁvaṇṇanāya

Mahāvaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Vi-Ṭṭha 1. 188 piṭṭhe.

ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ၊ တသ္မာ သံဃဿ ‘သုဋ္ဌု ဘန္တေ’တိ မမ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ ပညပေဿာမိ အသမ္ပဋိစ္ဆနေ အာဒီနဝံ သမ္ပဋိစ္ဆနေ စ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ၊ န ဗလက္ကာရေန အဘိဘဝိတွာတိ ဧတမတ္ထံ အာဝိကရောန္တော အာဟ သံဃသုဋ္ဌုတာယာ”တိ[၁] ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝဏ္ဏိတာ၊ တေသံ ဣဓ ဒသက္ခတ္တုံ အာဂတတ္တာ အတ္ထသတံ, တဒတ္ထဇောတကာနဉ္စ ပဒါနံ ဝသေန ဓမ္မသတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒါနိ အတ္ထဇောတကာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတံ, ဓမ္မဘူတာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတန္တိ ဒွေ နိရုတ္တိသတာနိ၊ အတ္ထသတေ ဉာဏသတံ, ဓမ္မသတေ ဉာဏသတံ, ဒွီသု နိရုတ္တိသတေသု ဒွေ ဉာဏသတာနီတိ စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အတ္ထသတံ ဓမ္မသတံ၊ ဒွေ စ နိရုတ္တိသတာနိ။
စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ၊ အတ္ထဝသေ ပကရဏေတိ—

ဣတိ ဟိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တန္တိ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဝိ-ဋ္ဌ ၁-၁၈၈-ပိဋ္ဌေ။

Paṭhamagāthāsaṅgaṇika

1. Sattanagaresu paññattasikkhāpadavaṇṇanā

335. **Ekaṁsaṁ cīvaraṁ katvā**ti ekasmiṁ aṁsakūṭe cīvaraṁ katvā, sādhukaṁ uttarāsaṅgaṁ katvāti attho. **Paggaṇhitvāna añjalin**ti dasanakhasamodhānasamujjalaṁ añjaliṁ ukkhipitvā. **Āsīsamānarūpovā**ti paccāsīsamānarūpo viya. **Kissa tvaṁ idha māgato**ti kena kāraṇena kimatthaṁ patthayamāno tvaṁ idha āgato. Ko evamāha? Sammāsambuddho. Kaṁ evamāha? Āyasmantaṁ Upāliṁ. Iti āyasmā Upāli Bhagavantaṁ upasaṅkamitvā “dvīsu vinayesū”ti imaṁ gāthaṁ pucchi, athassa Bhagavā “bhaddako te ummaṅgo”ti-ādīni vatvā taṁ vissajjesi. Esa nayo sabbattha. Iti ime sabbapañhe Buddhakāle Upālitthero pucchi, Bhagavā byākāsi. Saṅgītikāle pana Mahākassapatthero pucchi, Upālitthero byākāsi.

Tattha **bhaddako te ummaṅgo**ti bhaddakā te pañhā. Pañhā hi avijjandhakārato ummujjitvā ṭhitattā “ummaṅgo”ti vuccati. **Tagghā**ti kāraṇatthe nipāto, yasmā maṁ pucchasi, tasmā te ahamakkhissanti[1] attho. Sampaṭicchanatthe vā, tagghāti hi iminā vacanaṁ sampaṭicchitvā akkhissanti āha. Samādahitvā visibbenti, sāmisena, sasitthakanti imāni tīṇiyeva sikkhāpadāni bhaggesu paññattāni.

Catuvipattivaṇṇanā

336. **Yaṁ taṁ pucchimhā**ti yaṁ tvaṁ apucchimhā. **Akittayī**ti abhāsi. **No**ti amhākaṁ. **Taṁ taṁ byākatan**ti yaṁ yaṁ puṭṭhaṁ, taṁ tadeva byākataṁ. **Anaññathā**ti aññathā akatvā byākataṁ.

Ye duṭṭhullā sā sīlavipattīti ettha kiñcāpi sīlavipatti nāma pañhe natthi, atha kho duṭṭhullaṁ vissajjetukāmatāyetaṁ vuttaṁ. Catūsu hi vipattīsu duṭṭhullaṁ ekāya vipattiyā saṅgahitaṁ, aduṭṭhullaṁ tīhi vipattīhi saṅgahitaṁ. Tasmā “ye duṭṭhullā sā sīlavipattī”ti vatvā tameva vitthārato dassetuṁ “pārājikaṁ saṁghādiseso sīlavipattīti vuccatī”ti āha.

---

1. Ācikkhissanti (Sī)

ပဌမဂါထာသင်္ဂဏိက

၁-သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၅။ **ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ**တိ ဧကသ္မိံ အံသကူဋေ စီဝရံ ကတွာ၊ သာဓုကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ပဂ္ဂဏှိတွာန အဉ္ဇလိ**န္တိ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ဥက္ခိပိတွာ။ **အာသီသမာနရူပေါဝါ**တိ ပစ္စာသီသမာနရူပေါ ဝိယ။ **ကိဿ တွံ ဣဓ မာဂတော**တိ ကေန ကာရဏေန ကိမတ္ထံ ပတ္ထယမာနော တွံ ဣဓ အာဂတော။ ကော ဧဝမာဟ? သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ကံ ဧဝမာဟ? အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ။ ဣတိ အာယသ္မာ ဥပါလိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒွီသု ဝိနယေသူ”တိ ဣမံ ဂါထံ ပုစ္ဆိ၊ အထဿ ဘဂဝါ “ဘဒ္ဒကော တေ ဥမ္မင်္ဂေါ”တိအာဒီနိ ဝတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဣတိ ဣမေ သဗ္ဗပဉှေ ဗုဒ္ဓကာလေ ဥပါလိတ္ထေရော ပုစ္ဆိ၊ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ။ သင်္ဂီတိကာလေ ပန မဟာကဿပတ္ထေရော ပုစ္ဆိ၊ ဥပါလိတ္ထေရော ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **ဘဒ္ဒကော တေ ဥမ္မင်္ဂေါ**တိ ဘဒ္ဒကာ တေ ပဉှာ။ ပဉှာ ဟိ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရတော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဌိတတ္တာ “ဥမ္မင်္ဂေါ”တိ ဝုစ္စတိ။ **တဂ္ဃါ**တိ ကာရဏတ္ထေ နိပါတော၊ ယသ္မာ မံ ပုစ္ဆသိ၊ တသ္မာ တေ အဟမက္ခိဿန္တိ[၁] အတ္ထော။ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထေ ဝါ၊ တဂ္ဃါတိ ဟိ ဣမိနာ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အက္ခိဿန္တိ အာဟ။ သမာဒဟိတွာ ဝိသိဗ္ဗေန္တိ, သာမိသေန, သသိတ္ထကန္တိ ဣမာနိ တီဏိယေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဘဂ္ဂေသု ပညတ္တာနိ။

စတုဝိပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၃၃၆။ **ယံ တံ ပုစ္ဆိမှာ**တိ ယံ တွံ အပုစ္ဆိမှာ။ **အကိတ္တယီ**တိ အဘာသိ။ **နော**တိ အမှာကံ။ **တံ တံ ဗျာကတ**န္တိ ယံ ယံ ပုဋ္ဌံ၊ တံ တဒေဝ ဗျာကတံ။ **အနညထာ**တိ အညထာ အကတွာ ဗျာကတံ။

ယေ ဒုဋ္ဌုလ္လာ သာ သီလဝိပတ္တီတိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သီလဝိပတ္တိ နာမ ပဉှေ နတ္ထိ၊ အထ ခေါ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝိဿဇ္ဇေတုကာမတာယေတံ ဝုတ္တံ။ စတူသု ဟိ ဝိပတ္တီသု ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဧကာယ ဝိပတ္တိယာ သင်္ဂဟိတံ၊ အဒုဋ္ဌုလ္လံ တီဟိ ဝိပတ္တီဟိ သင်္ဂဟိတံ။ တသ္မာ “ယေ ဒုဋ္ဌုလ္လာ သာ သီလဝိပတ္တီ”တိ ဝတွာ တမေဝ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ “ပါရာဇိကံ သံဃာဒိသေသော သီလဝိပတ္တီတိ ဝုစ္စတီ”တိ အာဟ။

၁-အာစိက္ခိဿန္တိ (သီ)

Idāni tissannaṁ vipattīnaṁ vasena aduṭṭhullaṁ dassetuṁ "thullaccayan"ti-ādimāha. Tattha **yo cāyaṁ, akkosati hasādhippāyo**ti idaṁ dubbhāsitassa vatthudassanatthaṁ vuttaṁ.

Abbhācikkhantīti "tathāhaṁ Bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāmī"ti vadantā abbhācikkhanti.

Ayaṁ sā ājīvavipattisammatāti ayaṁ chahi sikkhāpadehi saṅgahitā ājīvavipatti nāma catutthā vipatti sammatāti ettāvatā aduṭṭhullanti idaṁ vissajjitaṁ hoti.

Idāni "ye ca yāvatatiyakā"ti pañhaṁ vissajjetuṁ "ekādasā"ti-ādimāha.

Chedanakādivaṇṇanā

337. Yasmā pana "ye ca yāvatatiyakā"ti ayaṁ pañho "ekādasa yāvatatiyakā"ti evaṁ saṅkhāvasena vissajjito, tasmā saṅkhānusandhivaseneva **kati chedanakānī**ti-ādike aññe antarāpañhe pucchi, tesaṁ vissajjanatthaṁ **cha chedanakānī**ti-ādi vuttaṁ. Tattha "ekaṁ bhedanakaṁ, ekaṁ uddālanakaṁ, sodasa jānanti paññattā"ti idameva apubbaṁ, sesaṁ Mahāvagge vibhattameva. Yaṁ panetaṁ apubbaṁ, tattha **ekaṁ bhedanakan**ti sūcigharaṁ. **Ekaṁ uddālanakan**ti tūlonaddhamañcapīṭhaṁ. **Sodasā**ti soḷasa. **'Jānan'ti paññattā**ti 'jānan'ti evaṁ vatvā paññattā. Te evaṁ veditabbā—jānaṁ saṁghikaṁ lābhaṁ pariṇataṁ attano pariṇāmeyya, jānaṁ pubbupagataṁ bhikkhuṁ anupakhajja nisajjaṁ kappeyya, jānaṁ sappāṇakaṁ udakaṁ tiṇaṁ vā mattikaṁ vā siñceyya vā siñcāpeyya vā, jānaṁ bhikkhuniparipācitaṁ piṇḍapātaṁ bhuñjeyya, jānaṁ āsādanāpekkho bhuttasmiṁ pācittiyaṁ, jānaṁ sappāṇakaṁ udakaṁ paribhuñjeyya, jānaṁ yathādhammaṁ nihatādhikaraṇaṁ, jānaṁ duṭṭhullaṁ āpattiṁ paṭicchādeyya, jānaṁ ūnavīsativassaṁ puggalaṁ upasampādeyya, jānaṁ theyyasatthena saddhiṁ, jānaṁ tathāvādinā bhikkhunā akatānudhammena, jānaṁ tathānāsitaṁ samaṇuddesaṁ, jānaṁ saṁghikaṁ lābhaṁ pariṇataṁ puggalassa pariṇāmeyya, jānaṁ pārājikaṁ dhammaṁ ajjhāpannaṁ bhikkhuniṁ neva attanā paṭicodeyya, jānaṁ coriṁ vajjhaṁ viditaṁ anapaloketvā, jānaṁ sabhikkhukaṁ ārāmaṁ anāpucchā paviseyyāti.

ဣဒါနိ တိဿန္နံ ဝိပတ္တီနံ ဝသေန အဒုဋ္ဌုလ္လံ ဒဿေတုံ "ထုလ္လစ္စယ"န္တိ-အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယော စာယံ၊ အက္ကောသတိ ဟသာဓိပ္ပါယော**တိ ဣဒံ ဒုဗ္ဘာသိတဿ ဝတ္ထုဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

အဗ္ဘာစိက္ခန္တီတိ "တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ"တိ ဝဒန္တာ အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ။

အယံ သာ အာဇီဝဝိပတ္တိသမ္မတာတိ အယံ ဆဟိ သိက္ခာပဒေဟိ သင်္ဂဟိတာ အာဇီဝဝိပတ္တိ နာမ စတုတ္ထာ ဝိပတ္တိ သမ္မတာတိ ဧတ္တာဝတာ အဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ ဣဒံ ဝိဿဇ္ဇိတံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ "ယေ စ ယာဝတတိယကာ"တိ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ "ဧကာဒသာ"တိ-အာဒိမာဟ။

ဆေဒနကာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၇။ ယသ္မာ ပန "ယေ စ ယာဝတတိယကာ"တိ အယံ ပဉှော "ဧကာဒသ ယာဝတတိယကာ"တိ ဧဝံ သင်္ခါဝသေန ဝိဿဇ္ဇိတော၊ တသ္မာ သင်္ခါနုသန္ဓိဝသေနေဝ **ကတိ ဆေဒနကာနီ**တိအာဒိကေ အညေ အန္တရာပဉှေ ပုစ္ဆိ၊ တေသံ ဝိဿဇ္ဇနတ္ထံ **ဆ ဆေဒနကာနီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ "ဧကံ ဘေဒနကံ၊ ဧကံ ဥဒ္ဒါလနကံ၊ သောဠသ ဇာနန္တိ ပညတ္တာ"တိ ဣဒမေဝ အပုဗ္ဗံ၊ သေသံ မဟာဝဂ္ဂေ ဝိဘတ္တမေဝ။ ယံ ပနေတံ အပုဗ္ဗံ၊ တတ္ထ **ဧကံ ဘေဒနက**န္တိ သူစိဃရံ။ **ဧကံ ဥဒ္ဒါလနက**န္တိ တူလောနဒ္ဓမဉ္စပီဌံ။ **သောဠသာ**တိ သောဠသ။ **'ဇာနန်'တိ ပညတ္တာ**တိ 'ဇာနန်'တိ ဧဝံ ဝတွာ ပညတ္တာ။ တေ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ—ဇာနံ သံဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ အတ္တနော ပရိဏာမေယျ၊ ဇာနံ ပုဗ္ဗုပဂတံ ဘိက္ခုံ အနုပခဇ္ဇ နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေယျ၊ ဇာနံ သပ္ပါဏကံ ဥဒကံ တိဏံ ဝါ မတ္တိကံ ဝါ သိဉ္စေယျ ဝါ သိဉ္စာပေယျ ဝါ၊ ဇာနံ ဘိက္ခုနိပရိပါစိတံ ပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဇာနံ အာသာဒနာပေက္ခော ဘုတ္တသ္မိံ ပါစိတ္တိယံ၊ ဇာနံ သပ္ပါဏကံ ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ၊ ဇာနံ ယထာဓမ္မံ နိဟတာဓိကရဏံ၊ ဇာနံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေယျ၊ ဇာနံ ဦနဝီသတိဝဿံ ပုဂ္ဂလံ ဥပသမ္ပာဒေယျ၊ ဇာနံ ထေယျသတ္ထေန သဒ္ဓိံ၊ ဇာနံ တထာဝါဒိနာ ဘိက္ခုနာ အကတာနုဓမ္မေန၊ ဇာနံ တထာနာသိတံ သမဏုဒ္ဒေသံ၊ ဇာနံ သံဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမေယျ၊ ဇာနံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နံ ဘိက္ခုနိံ နေဝ အတ္တနာ ပဋိစောဒေယျ၊ ဇာနံ စောရိံ ဝဇ္ဈံ ဝိဒိတံ အနပလောကေတွာ၊ ဇာနံ သဘိက္ခုကံ အာရာမံ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသေယျာတိ။

Asādhāraṇādivaṇṇanā

338. Idāni “sādhāraṇaṁ asādhāraṇan”ti imaṁ purimapañhaṁ vissajjento **vīsaṁ dve satānī**ti-ādimāha. Tattha bhikkhunīhi asādhāraṇesu **cha saṁghādisesā**ti vissaṭṭhi, kāyasaṁsaggo, duṭṭhullaṁ, attakāma, kuṭi, vihāroti. **Dve-aniyatehi aṭṭhā**ti dvīhi aniyatehi saddhiṁ aṭṭha ime.

Nissaggiyāni dvādasāti—

Dhovanañca paṭiggaho, koseseyyasuddhadvebhāgā.
Chabbassāni nisīdanaṁ, dve lomā paṭhamo patto.
Vassikā āraññakena cāti—ime dvādasa.

Dvevīsati khuddakāti—

Sakalo bhikkhunīvaggo, paramparañca bhojanaṁ.
Anatirittaṁ abhihaṭaṁ, paṇītañca acelakaṁ.
Ūnaṁ duṭṭhullachādanaṁ.

Mātugāmena saddhiñca, yā ca anikkhantarājake.
Santaṁ bhikkhuṁ anāpucchā, vikāle gāmappavesanā.
Nisīdane ca yā sikkhā, vassikā yā ca sāṭikā.
Dvāvīsati imā sikkhā, khuddakesu pakāsitāti.

Bhikkhūhi asādhāraṇesupi **saṁghamhā dasa nissare**ti “saṁghamhā nissārīyatī”ti evaṁ Vibhaṅge vuttā, mātikāyaṁ pana “nissāraṇīyaṁ saṁghādisesan”ti evaṁ āgatā dasa. **Nissaggiyāni dvādasā**ti Bhikkhunivibhaṅge vibhattāni nissaggiyāneva. Khuddakāpi tattha vibhattakhuddakā eva. Tathā cattāro pāṭidesanīyā. Iti satañceva tiṁsañca sikkhā sibhaṅge bhikkhunīnaṁ bhikkhūhi asādhāraṇā. Sesaṁ imasmiṁ sādhāraṇāsādhāraṇavissajjane uttānameva.

Idāni “vipattiyo ca yehi samathehi sammantī”ti imaṁ pañhaṁ vissajjento **aṭṭheva pārājikā**ti-ādimāha. Tattha **durāsadā**ti iminā tesaṁ

အသာဓာရဏာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၈။ ဣဒါနိ “သာဓာရဏံ အသာဓာရဏန္”တိ ဣမံ ပုရိမပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **ဝီသံ ဒွေ သတာနီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏေသု **ဆ သံဃာဒိသေသာ**တိ ဝိဿဋ္ဌိ, ကာယသံသဂ္ဂေါ, ဒုဋ္ဌုလ္လံ, အတ္တကာမ, ကုဋိ, ဝိဟာရောတိ။ **ဒွေအနိယတေဟိ အဋ္ဌာ**တိ ဒွီဟိ အနိယတေဟိ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ ဣမေ။

နိဿဂ္ဂိယာနိ ဒွါဒသာတိ—

ဓောဝနဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟော၊ ကောသေယျသုဒ္ဓဒွေဘာဂါ။
ဆဗ္ဗဿာနိ နိသီဒနံ၊ ဒွေ လောမာ ပဌမော ပတ္တော။
ဝဿိကာ အာရညကေန စာတိ—ဣမေ ဒွါဒသ။

ဒွေဝီသတိ ခုဒ္ဒကာတိ—

သကလော ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေါ၊ ပရမ္ပရဉ္စ ဘောဇနံ။
အနတိရိတ္တံ အဘိဟဋံ၊ ပဏီတဉ္စ အစေလကံ။
ဦနံ ဒုဋ္ဌုလ္လဆာဒနံ။

မာတုဂါမေန သဒ္ဓိဉ္စ၊ ယာ စ အနိက္ခန္တရာဇကေ။
သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ၊ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနာ။
နိသီဒနေ စ ယာ သိက္ခာ၊ ဝဿိကာ ယာ စ သာဋိကာ။
ဒွါဝီသတိ ဣမာ သိက္ခာ၊ ခုဒ္ဒကေသု ပကာသိတာတိ။

ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏေသုပိ **သံဃမှာ ဒသ နိဿရေ**တိ “သံဃမှာ နိဿာရီယတီ”တိ ဧဝံ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တာ, မာတိကာယံ ပန “နိဿာရဏီယံ သံဃာဒိသေသ”န္တိ ဧဝံ အာဂတာ ဒသ။ **နိဿဂ္ဂိယာနိ ဒွါဒသာ**တိ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ ဝိဘတ္တာနိ နိဿဂ္ဂိယာနေဝ။ ခုဒ္ဒကာပိ တတ္ထ ဝိဘတ္တခုဒ္ဒကာ ဧဝ။ တထာ စတ္တာရော ပါဋိဒေသနီယာ။ ဣတိ သတဉ္စေဝ တိံသဉ္စ သိက္ခာ ဝိဘင်္ဂေ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာ။ သေသံ ဣမသ္မိံ သာဓာရဏာသာဓာရဏဝိဿဇ္ဇနေ ဥတ္တာနမေဝ။

ဣဒါနိ “ဝိပတ္တိယော စ ယေဟိ သမထေဟိ သမ္မန္တိ”တိ ဣမံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **အဋ္ဌေဝ ပါရာဇိကာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒုရာသဒါ**တိ ဣမိနာ တေသံ

sappaṭibhayataṁ dasseti. Kaṇhasappādayo viya hi ete durāsadā durūpagamanā durāsajjanā, āpajjiyamānā mūlacchedāya saṁvattanti. **Tālavatthusamūpamā**ti sabbaṁ tālaṁ uddharitvā tālassa vatthumattakaraṇena samūpamā. Yathā vatthumattakato tālo na puna pākatiko hoti, evaṁ na puna pākatikā honti.

Evaṁ sādhāraṇaṁ upamaṁ dassetvā puna ekekassa vuttaṁ upamaṁ dassento **paṇḍupalāso**ti-ādimāha. **Aviruḷī bhavanti te**ti yathā ete paṇḍupalāsādayo punaharitādibhāvena aviruḷhidhammā honti, evaṁ pārājikāpi puna pakatisīlābhāvena aviruḷhidhammā hontīti attho. Ettāvatā “vipattiyo ca yehi samathehi sammantī”ti ettha imā tāva aṭṭha pārājikavipattiyo kehici samathehi na sammantīti evaṁ dassitaṁ hoti. Yā pana vipattiyo sammanti, tā dassetuṁ **tevīsati saṁghādisesā**ti-ādi vuttaṁ. Tattha **tīhi samathehī**ti sabbasaṅgāhikavacanametaṁ. Saṁghādisesā hi dvīhi samathehi sammanti, na tiṇavatthārakena, sesā tīhipi sammanti.

Dve uposathā dve pavāraṇāti idaṁ bhikkhūnañca bhikkhunīnañca vasena vuttaṁ. Vibhattimattadassaneneva cetaṁ vuttaṁ, na samathehi vūpasamanavasena. Bhikkhu-uposatho, bhikkhuni-uposatho, bhikkhupavāraṇā, bhikkhunipavāraṇāti imāpi hi catasso vibhattiyo, vibhajanānīti attho. **Cattāri kammānī**ti adhammenavaggādīni uposathakammāni. **Pañceva uddesā caturo bhavanti, anaññathā**ti bhikkhūnaṁ pañca uddesā bhikkhunīnaṁ caturo bhavanti, aññathā na bhavanti, imā aparāpi vibhattiyo. **Āpattikkhandhā ca bhavanti satta, adhikaraṇāni cattārī**ti imā pana vibhattiyo samathehi sammanti, tasmā **sattahi samathehī**ti-ādimāha. Atha vā dve uposathā dve pavāraṇā cattāri kammāni pañceva uddesā caturo bhavanti, anaññathāti imāpi catasso vibhattiyo nissāya “nassantete vinassantete”ti-ādinā nayena yā āpattiyo āpajjanti, tā yasmā vuttappakāreheva samathehi sammanti, tasmā taṁmūlakānaṁ āpattīnaṁ samathadassanatthampi tā vibhattiyo vuttāti veditabbā. **Kiccaṁ ekenā**ti kiccādhikaraṇaṁ ekena samathena sammati.

သပ္ပဋိဘယတံ ဒဿေတိ။ ကဏှသပ္ပါဒယော ဝိယ ဟိ ဧတေ ဒုရာသဒါ ဒုရူပဂမနာ ဒုရာသဇ္ဇနာ၊ အာပဇ္ဇိယမာနာ မူလစ္ဆေဒါယ သံဝတ္တန္တိ။ **တာလဝတ္ထုသမူပမာ**တိ သဗ္ဗံ တာလံ ဥဒ္ဓရိတွာ တာလဿ ဝတ္ထုမတ္တကရဏေန သမူပမာ။ ယထာ ဝတ္ထုမတ္တကတော တာလော န ပုန ပါကတိကော ဟောတိ၊ ဧဝံ န ပုန ပါကတိကာ ဟောန္တိ။

ဧဝံ သာဓာရဏံ ဥပမံ ဒဿေတွာ ပုန ဧကေကဿ ဝုတ္တံ ဥပမံ ဒဿေန္တော **ပဏ္ဍုပလာသော**တိအာဒိမာဟ။ **အဝိရူဠှီ ဘဝန္တိ တေ**တိ ယထာ ဧတေ ပဏ္ဍုပလာသာဒယော ပုနဟရိတာဒိဘာဝေန အဝိရူဠှိဓမ္မာ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ ပါရာဇိကာပိ ပုန ပကတိသီလာဘာဝေန အဝိရူဠှိဓမ္မာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ “ဝိပတ္တိယော စ ယေဟိ သမထေဟိ သမ္မန္တီ”တိ ဧတ္ထ ဣမာ တာဝ အဋ္ဌ ပါရာဇိကဝိပတ္တိယော ကေဟိစိ သမထေဟိ န သမ္မန္တီတိ ဧဝံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ယာ ပန ဝိပတ္တိယော သမ္မန္တိ၊ တာ ဒဿေတုံ **တေဝီသတိ သံဃာဒိသေသာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တီဟိ သမထေဟီ**တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝစနမေတံ။ သံဃာဒိသေသာ ဟိ ဒွီဟိ သမထေဟိ သမ္မန္တိ၊ န တိဏဝတ္ထာရကေန၊ သေသာ တီဟိပိ သမ္မန္တိ။

ဒွေ ဥပေါသထာ ဒွေ ပဝါရဏာတိ ဣဒံ ဘိက္ခူနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝိဘတ္တိမတ္တဒဿနေနေဝ စေတံ ဝုတ္တံ၊ န သမထေဟိ ဝူပသမနဝသေန။ ဘိက္ခုဥပေါသထော, ဘိက္ခုနိဥပေါသထော, ဘိက္ခုပဝါရဏာ, ဘိက္ခုနိပဝါရဏာတိ ဣမာပိ ဟိ စတဿော ဝိဘတ္တိယော၊ ဝိဘဇနာနီတိ အတ္ထော။ **စတ္တာရိ ကမ္မာနီ**တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒီနိ ဥပေါသထကမ္မာနိ။ **ပဉ္စေဝ ဥဒ္ဒေသာ စတုရော ဘဝန္တိ၊ အနညထာ**တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ ဥဒ္ဒေသာ ဘိက္ခုနီနံ စတုရော ဘဝန္တိ၊ အညထာ န ဘဝန္တိ၊ ဣမာ အပရာပိ ဝိဘတ္တိယော။ **အာပတ္တိက္ခန္ဓာ စ ဘဝန္တိ သတ္တ၊ အဓိကရဏာနိ စတ္တာရီ**တိ ဣမာ ပန ဝိဘတ္တိယော သမထေဟိ သမ္မန္တိ၊ တသ္မာ **သတ္တဟိ သမထေဟီ**တိအာဒိမာဟ။ အထ ဝါ ဒွေ ဥပေါသထာ ဒွေ ပဝါရဏာ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပဉ္စေဝ ဥဒ္ဒေသာ စတုရော ဘဝန္တိ, အနညထာတိ ဣမာပိ စတဿော ဝိဘတ္တိယော နိဿာယ “နဿန္တေတေ ဝိနဿန္တေတေ”တိအာဒိနာ နယေန ယာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇန္တိ၊ တာ ယသ္မာ ဝုတ္တပ္ပကာရေဟေဝ သမထေဟိ သမ္မန္တိ၊ တသ္မာ တံမူလကာနံ အာပတ္တီနံ သမထဒဿနတ္ထမ္ပိ တာ ဝိဘတ္တိယော ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကိစ္စံ ဧကေနာ**တိ ကိစ္စာဓိကရဏံ ဧကေန သမထေန သမ္မတိ။

Pārājikādi-āpattivaṇṇanā

339. Evaṁ pucchānukkamena sabbapañhe vissajjetvā idāni “āpattikkhandhā ca bhavanti sattā”ti ettha saṅgahita-āpattikkhandhānaṁ paccekaṁ nibbacanamattaṁ dassento **pārājikan**ti-ādimāha. Tattha **pārājikan**ti gāthāya ayamattho—yadidaṁ puggalāpattisikkhāpadapārājikesu **āpattipārājikaṁ** nāma vuttaṁ, taṁ āpajjanto puggalo yasmā parājito parājayamāpanno saddhammā cuto paraddho bhaṭṭho niraṅkato[1] ca hoti, anihate tasmiṁ puggale puna uposathappavāraṇādibhedo saṁvāso natthi. **Tenetaṁ iti vuccatī**ti tena kāraṇena etaṁ āpattipārājikanti vuccati. Ayaṁ hettha saṅkhepattho, yasmā parājito hoti tena, tasmā etaṁ pārājikanti vuccati.

Dutiyagāthāyapi byañjanaṁ anādiyitvā atthamattameva dassetuṁ **saṁghova deti parivāsan**ti-ādi vuttaṁ. Ayaṁ panettha attho—imaṁ āpattiṁ āpajjitvā vuṭṭhātukāmassa yaṁ taṁ āpattivuṭṭhānaṁ, tassa ādimhi ceva parivasadānatthāya, ādito sese majjhe mānattadānatthāya mūlāyapaṭikassanena vā saha mānattadānatthāya, avasāne abbhānatthāya ca saṁgho icchitabbo, na hettha ekampi kammaṁ vinā saṁghena sakkā kātunti saṁgho ādimhi ceva sese ca icchitabbo assāti **saṁghādiseso.**

Tatiyagāthāya **aniyato na niyato**ti yasmā na niyato, tasmā aniyato ayamāpattikkhandhoti attho. Kiṁ kāraṇā na niyatoti. **Anekaṁsikataṁ padaṁ,** yasmā idaṁ sikkhāpadaṁ anekaṁsena katanti attho. Kathaṁ anekaṁsena? **Tiṇṇamaññataraṁ ṭhānaṁ,** tiṇṇaṁ dhammānaṁ aññatarena kāretabboti hi tattha vuttaṁ, tasmā “aniyato”ti pavuccati, so āpattikkhandho aniyatoti vuccati, yathā ca tiṇṇaṁ aññataraṁ ṭhānaṁ, evaṁ dvinnaṁ dhammānaṁ aññataraṁ ṭhānaṁ yattha vuttaṁ, sopi aniyato eva.

Catutthagāthāya **accayo tena samo natthī**ti desanāgāminīsu accayesu tena samo thūlo accayo natthi, tenetaṁ iti vuccati, thūlattā accayassa etaṁ **thullaccayan**ti vuccatīti attho.

1. Nirākato (?)

ပါရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၃၃၉။ ဧဝံ ပုစ္ဆာနုက္ကမေန သဗ္ဗပဉှေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣဒါနိ “အာပတ္တိက္ခန္ဓာ စ ဘဝန္တိ သတ္တာ”တိ ဧတ္ထ သင်္ဂဟိတအာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ပစ္စေကံ နိဗ္ဗစနမတ္တံ ဒဿေန္တော **ပါရာဇိကန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပါရာဇိကန္တိ** ဂါထာယ အယမတ္ထော—ယဒိဒံ ပုဂ္ဂလာပတ္တိသိက္ခာပဒပါရာဇိကေသု **အာပတ္တိပါရာဇိကံ** နာမ ဝုတ္တံ၊ တံ အာပဇ္ဇန္တော ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော ပရာဇယမာပန္နော သဒ္ဓမ္မာ စုတော ပရဒ္ဓေါ ဘဋ္ဌော နိရင်္ကတော[၁] စ ဟောတိ၊ အနိဟတေ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ပုန ဥပေါသထပ္ပဝါရဏာဒိဘေဒေါ သံဝါသော နတ္ထိ။ **တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီ**တိ တေန ကာရဏေန ဧတံ အာပတ္တိပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ဟေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော၊ ယသ္မာ ပရာဇိတော ဟောတိ တေန၊ တသ္မာ ဧတံ ပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဒုတိယဂါထာယပိ ဗျဉ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ အတ္ထမတ္တမေဝ ဒဿေတုံ **သံဃောဝ ဒေတိ ပရိဝါသန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော—ဣမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာတုကာမဿ ယံ တံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ၊ တဿ အာဒိမှိ စေဝ ပရိဝါသဒါနတ္ထာယ, အာဒိတော သေသေ မဇ္ဈေ မာနတ္တဒါနတ္ထာယ မူလာယပဋိကဿနေန ဝါ သဟ မာနတ္တဒါနတ္ထာယ, အဝသာနေ အဗ္ဘာနတ္ထာယ စ သံဃော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော၊ န ဟေတ္ထ ဧကမ္ပိ ကမ္မံ ဝိနာ သံဃေန သက္ကာ ကာတုန္တိ သံဃော အာဒိမှိ စေဝ သေသေ စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော အဿာတိ **သံဃာဒိသေသော**။

တတိယဂါထာယ **အနိယတော န နိယတော**တိ ယသ္မာ န နိယတော၊ တသ္မာ အနိယတော အယမာပတ္တိက္ခန္ဓောတိ အတ္ထော။ ကိံ ကာရဏာ န နိယတောတိ။ **အနေကံသိကတံ ပဒံ**၊ ယသ္မာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ အနေကံသေန ကတန္တိ အတ္ထော။ ကထံ အနေကံသေန? **တိဏ္ဏမညတရံ ဌာနံ**၊ တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အညတရေန ကာရေတဗ္ဗောတိ ဟိ တတ္ထ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ “အနိယတော”တိ ပဝုစ္စတိ၊ သော အာပတ္တိက္ခန္ဓော အနိယတောတိ ဝုစ္စတိ၊ ယထာ စ တိဏ္ဏံ အညတရံ ဌာနံ၊ ဧဝံ ဒွိန္နံ ဓမ္မာနံ အညတရံ ဌာနံ ယတ္ထ ဝုတ္တံ၊ သောပိ အနိယတော ဧဝ။

စတုတ္ထဂါထာယ **အစ္စယော တေန သမော နတ္ထီ**တိ ဒေသနာဂါမိနီသု အစ္စယေသု တေန သမော ထူလော အစ္စယော နတ္ထိ၊ တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတိ၊ ထူလတ္တာ အစ္စယဿ ဧတံ **ထုလ္လစ္စယန္တိ** ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။

၁-နိရာကတော (?)

Pañcamagāthāya **nissajjitvāna deseti, tenetan**ti nissajjitvā desetabbato **nissaggiyan**ti vuccatīti attho.

Chaṭṭhagāthāya **pāteti kusalaṁ dhamman**ti sañcicca āpajjantassa kusaladhammasaṅkhātaṁ kusalacittaṁ pāteti, tasmā pāteti cittanti **pācittiyaṁ.** Yaṁ pana cittaṁ pāteti, taṁ yasmā ariyamaggaṁ aparajjhati, cittasammohakāraṇañca hoti, tasmā "ariyamaggaṁ aparajjhati, cittasammohanaṭṭhānan"ti ca vuttaṁ.

Paṭidesanīyagāthāsu gārayhaṁ āvuso dhammaṁ āpajjinti vuttagārayhabhāvakāraṇadassanatthameva **bhikkhu aññātako santo**ti-ādi vuttaṁ. Paṭidesetabbato pana sā āpatti **pāṭidesanīyā**ti vuccati.

Dukkaṭagāthāya **aparaddhaṁ viraddhañca, khalitan**ti sabbametaṁ "yañca dukkaṭan"ti ettha vuttassa dukkaṭassa pariyāyavacanaṁ. Yaṁ hi duṭṭhu kataṁ, virūpaṁ vā kataṁ, taṁ **dukkaṭaṁ.** Taṁ panetaṁ yathā Satthārā vuttaṁ, evaṁ akatattā **aparaddhaṁ,** kusalaṁ virajjhitvā pavattattā **viraddhaṁ,** ariyavattapaṭipadaṁ anāruḷhattā **khalitaṁ.** Yaṁ **manusso kare**ti idaṁ panassa opammanidassanaṁ, tassattho—yathā hi yaṁ loke manusso āvi vā yadi vā raho pāpaṁ karoti, taṁ dukkaṭanti pavedenti, evamidampi Buddhappaṭikuṭṭhena lāmakabhāvena pāpaṁ, tasmā dukkaṭanti veditabbaṁ.

Dubbhāsitagāthāya **dubbhāsitaṁ durābhaṭṭhan**ti duṭṭhu ābhaṭṭhaṁ bhāsitaṁ lapitanti **durābhaṭṭhaṁ.** Yaṁ durābhaṭṭhaṁ, taṁ **dubbhāsitan**ti attho, kiñca bhiyyo, **saṁkiliṭṭhañca yaṁ padaṁ,** saṁkiliṭṭhaṁ yasmā taṁ padaṁ hotīti attho. Tathā[1] **yañca viññū garahanti,** yasmā ca naṁ viññū garahantīti attho. **Tenetaṁ iti vuccatī**ti tena saṁkiliṭṭhabhāvena ca viññūgarahanenāpi ca etaṁ iti vuccati, dubbhāsitanti evaṁ vuccatīti attho.

Sekhiyagāthāya "ādi cetaṁ caraṇañcā"ti-ādinā nayena sekhassa santakabhāvaṁ dīpeti. Tasmā sekhassa idaṁ **sekhiyan**ti ayamettha saṅkhepattho. Idaṁ "garukalahukañcāpī"ti-ādipañhehi asaṅgahitassa "handa vākyaṁ suṇoma te"ti iminā pana āyācanavacanena saṅgahitassa atthassa dīpanatthaṁ vuttanti veditabbaṁ.

---

1. Kathaṁ (Sī)

ပဉ္စမဂါထာယ **နိဿဇ္ဇိတွာန ဒေသေတိ၊ တေနေတ**န္တိ နိဿဇ္ဇိတွာ ဒေသေတဗ္ဗတော **နိဿဂ္ဂိယ**န္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။

ဆဋ္ဌဂါထာယ **ပါတေတိ ကုသလံ ဓမ္မ**န္တိ သဉ္စိစ္စ အာပဇ္ဇန္တဿ ကုသလဓမ္မသင်္ခါတံ ကုသလစိတ္တံ ပါတေတိ၊ တသ္မာ ပါတေတိ စိတ္တန္တိ **ပါစိတ္တိယံ**။ ယံ ပန စိတ္တံ ပါတေတိ၊ တံ ယသ္မာ အရိယမဂ္ဂံ အပရဇ္ဈတိ၊ စိတ္တသမ္မောဟကာရဏဉ္စ ဟောတိ၊ တသ္မာ "အရိယမဂ္ဂံ အပရဇ္ဈတိ၊ စိတ္တသမ္မောဟနဋ္ဌာန"န္တိ စ ဝုတ္တံ။

ပါဋိဒေသနီယဂါထာသု ဂါရယှံ အာဝုသော ဓမ္မံ အာပဇ္ဇိန္တိ ဝုတ္တဂါရယှဘာဝကာရဏဒဿနတ္ထမေဝ **ဘိက္ခု အညာတကော သန္တော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဒေသေတဗ္ဗတော ပန သာ အာပတ္တိ **ပါဋိဒေသနီယာ**တိ ဝုစ္စတိ။

ဒုက္ကဋဂါထာယ **အပရဒ္ဓံ ဝိရဒ္ဓဉ္စ၊ ခလိတ**န္တိ သဗ္ဗမေတံ "ယဉ္စ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဿ ဒုက္ကဋဿ ပရိယာယဝစနံ။ ယံ ဟိ ဒုဋ္ဌု ကတံ, ဝိရူပံ ဝါ ကတံ၊ တံ **ဒုက္ကဋံ**။ တံ ပနေတံ ယထာ သတ္ထာရာ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ အကတတ္တာ **အပရဒ္ဓံ**၊ ကုသလံ ဝိရဇ္ဈိတွာ ပဝတ္တတ္တာ **ဝိရဒ္ဓံ**၊ အရိယဝတ္တပဋိပဒံ အနာရူဠှတ္တာ **ခလိတံ**။ ယံ **မနုဿော ကရေ**တိ ဣဒံ ပနဿ ဩပမ္မနိဒဿနံ၊ တဿတ္ထော— ယထာ ဟိ ယံ လောကေ မနုဿော အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော ပါပံ ကရောတိ၊ တံ ဒုက္ကဋန္တိ ပဝေဒေန္တိ၊ ဧဝမိဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓပ္ပဋိကုဋ္ဌေန လာမကဘာဝေန ပါပံ၊ တသ္မာ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုဗ္ဘာသိတဂါထာယ **ဒုဗ္ဘာသိတံ ဒုရာဘဋ္ဌ**န္တိ ဒုဋ္ဌု အာဘဋ္ဌံ ဘာသိတံ လပိတန္တိ **ဒုရာဘဋ္ဌံ**။ ယံ ဒုရာဘဋ္ဌံ၊ တံ **ဒုဗ္ဘာသိတ**န္တိ အတ္ထော၊ ကိဉ္စ ဘိယျော, **သံကိလိဋ္ဌဉ္စ ယံ ပဒံ**၊ သံကိလိဋ္ဌံ ယသ္မာ တံ ပဒံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တထာ[1] **ယဉ္စ ဝိညူ ဂရဟန္တိ**၊ ယသ္မာ စ နံ ဝိညူ ဂရဟန္တီတိ အတ္ထော။ **တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီ**တိ တေန သံကိလိဋ္ဌဘာဝေန စ ဝိညုဂရဟနေနာပိ စ ဧတံ ဣတိ ဝုစ္စတိ၊ ဒုဗ္ဘာသိတန္တိ ဧဝံ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။

သေခိယဂါထာယ "အာဒိ စေတံ စရဏဉ္စာ"တိအာဒိနာ နယေန သေခဿ သန္တကဘာဝံ ဒီပေတိ။ တသ္မာ သေခဿ ဣဒံ **သေခိယ**န္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ ဣဒံ "ဂရုကလဟုကဉ္စာပီ"တိအာဒိပဉှေဟိ အသင်္ဂဟိတဿ "ဟန္ဒ ဝါကျံ သုဏောမ တေ"တိ ဣမိနာ ပန အာယာစနဝစနေန သင်္ဂဟိတဿ အတ္ထဿ ဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁-ကထံ (သီ)

Channamativassatīti-ādimhipi eseva nayo. Tattha **channamativassatīti** gehaṁ tāva tiṇādīhi acchannaṁ ativassati, idaṁ pana āpattisaṅkhātaṁ gehaṁ channaṁ ativassati, mūlāpattiṁ hi chādento aññaṁ navaṁ āpattiṁ āpajjati. **Vivaṭaṁ nātivassatīti** gehaṁ tāva avivaṭaṁ succhannaṁ nātivassati, idaṁ pana āpattisaṅkhātaṁ[1] gehaṁ vivaṭaṁ nātivassati. Mūlāpattiṁ hi vivaranto desanāgāminiṁ desetvā vuṭṭhānagāminito vuṭṭhahitvā suddhante patiṭṭhāti, āyatiṁ sāvaranto aññaṁ āpattiṁ nāpajjati. **Tasmā channaṁ vivarethā**ti tena kāraṇena desanāgāminiṁ desento vuṭṭhānagāminito ca vuṭṭhahanto channaṁ vivaretha. **Evaṁ taṁ nātivassatī**ti evañcetaṁ vivaṭaṁ nātivassatīti attho.

Gati migānaṁ pavananti ajjhokāse byagghādīhi paripātiyamānānaṁ migānaṁ pavanaṁ rukkhādigahanaṁ araññaṁ gati paṭisaraṇaṁ hoti, taṁ patvā te assāsanti. Eteneva nayena **ākāso pakkhīnaṁ gati.** Avassaṁ upagamanaṭṭhena pana **vibhavo gati dhammānaṁ,** sabbesampi saṅkhatadhammānaṁ vināsova tesaṁ gati. Na hi te vināsaṁ agacchantā ṭhātuṁ sakkonti, sucirampi ṭhatvā pana **nibbānaṁ arahato gati,** khīṇāsavassa arahato anupādisesanibbānadhātu ekaṁsena gatīti attho.

Paṭhamagāthāsaṅgaṇikavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Anāpattisaṅkhātaṁ (Syā)

ဆန္နမတိဝဿတီတိအာဒိမှိပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ **ဆန္နမတိဝဿတီ**တိ ဂေဟံ တာဝ တိဏာဒီဟိ အစ္ဆန္နံ အတိဝဿတိ၊ ဣဒံ ပန အာပတ္တိသင်္ခါတံ ဂေဟံ ဆန္နံ အတိဝဿတိ၊ မူလာပတ္တိံ ဟိ ဆာဒေန္တော အညံ နဝံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဝိဝဋံ နာတိဝဿတီ**တိ ဂေဟံ တာဝ အဝိဝဋံ သုစ္ဆန္နံ နာတိဝဿတိ၊ ဣဒံ ပန အာပတ္တိသင်္ခါတံ[၁] ဂေဟံ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ။ မူလာပတ္တိံ ဟိ ဝိဝရန္တော ဒေသနာဂါမိနိံ ဒေသေတွာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာတိ၊ အာယတိံ သံဝရန္တော အညံ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတိ။ **တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေထာ**တိ တေန ကာရဏေန ဒေသနာဂါမိနိံ ဒေသေန္တော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိတော စ ဝုဋ္ဌဟန္တော ဆန္နံ ဝိဝရေထ။ **ဧဝံ တံ နာတိဝဿတီ**တိ ဧဝဉ္စေတံ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတီတိ အတ္ထော။

ဂတိ မိဂါနံ ပဝနန္တိ အဇ္ဈောကာသေ ဗျဂ္ဃာဒီဟိ ပရိပါတိယမာနာနံ မိဂါနံ ပဝနံ ရုက္ခာဒိဂဟနံ အရညံ ဂတိ ပဋိသရဏံ ဟောတိ၊ တံ ပတွာ တေ အဿာသန္တိ။ ဧတေနေဝ နယေန **အာကာသော ပက္ခီနံ ဂတိ။** အဝဿံ ဥပဂမနဋ္ဌေန ပန **ဝိဘဝေါ ဂတိ ဓမ္မာနံ၊** သဗ္ဗေသမ္ပိ သင်္ခတဓမ္မာနံ ဝိနာသောဝ တေသံ ဂတိ။ န ဟိ တေ ဝိနာသံ အဂစ္ဆန္တာ ဌာတုံ သက္ကောန္တိ၊ သုစိရမ္ပိ ဌတွာ ပန **နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတိ၊** ခီဏာသဝဿ အရဟတော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု ဧကံသေန ဂတီတိ အတ္ထော။

ပဌမဂါထာသင်္ဂဏိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အနာပတ္တိသင်္ခါတံ (သျာ)

Adhikaraṇabheda

Ukkoṭanabhedādivaṇṇanā

340. Adhikaraṇabhede **ime dasa ukkoṭā**ti adhikaraṇānaṁ ukkoṭetvā puna adhikaraṇa-ukkoṭena samathānaṁ ukkoṭaṁ dassetuṁ “vivādādhikaraṇaṁ ukkoṭento kati samathe ukkoṭetī”ti-ādimāha. Tattha **vivādādhikaraṇaṁ ukkoṭento dve samathe ukkoṭetī**ti sammukhāvinayañca yebhuyyasikañca ime dve ukkoṭeti paṭisedheti, paṭikkosatīti attho. **Anuvādādhikaraṇaṁ ukkoṭento cattāro**ti sammukhāvinayaṁ, sativinayaṁ, amūḷhavinayaṁ, tassapāpiyasikanti ime cattāro samathe ukkoṭeti. **Āpattādhikaraṇaṁ ukkoṭento tayo**ti sammukhāvinayaṁ, paṭiññātakaraṇaṁ, tiṇavatthārakanti ime tayo samathe ukkoṭeti. **Kiccādhikaraṇaṁ ukkoṭento ekan**ti sammukhāvinayaṁ imaṁ ekaṁ samathaṁ ukkoṭeti.

341. **Kati ukkoṭā**ti-ādipucchānaṁ vissajjane pana dvādasasu ukkoṭesu **akataṁ kamman**ti-ādayo tāva tayo ukkoṭā visesato dutiye anuvādādhikaraṇe labbhanti, **anihataṁ kamman**ti-ādayo tayo paṭhame vivādādhikaraṇe labbhanti, **avinicchitan**ti-ādayo tayo tatiye āpattādhikaraṇe labbhanti, **avūpasantan**ti-ādayo tayo catutthe kiccādhikaraṇe labbhanti, apica dvādasāpi ca ekekasmiṁ adhikaraṇe labbhantiyeva.

Tatthajātakaṁ adhikaraṇaṁ ukkoṭetīti yasmiṁ vihāre “mayhaṁ iminā patto gahito cīvaraṁ gahitan”ti-ādinā nayena pattacīvarādīnaṁ atthāya adhikaraṇaṁ uppannaṁ hoti, tasmiṁyeva ca naṁ vihāre āvāsikā sannipatitvā alaṁ āvusoti attapaccatthike saññāpetvā Pāḷimuttakavinicchayeneva vūpasamenti, idaṁ tatthajātakaṁ adhikaraṇaṁ nāma. Yenāpi vinicchayena samitaṁ, sopi eko samathoyeva. Imaṁ ukkoṭentassāpi pācittiyaṁ.

Tatthajātakaṁ vūpasantanti sace pana taṁ adhikaraṇaṁ nevāsikā vūpasametuṁ na sakkonti, athañño vinayadharo āgantvā “kiṁ āvuso

အဓိကရဏဘေဒ

ဥက္ကောဋနဘေဒါဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၀။ အဓိကရဏဘေဒေ **ဣမေ ဒသ ဥက္ကောဋာ**တိ အဓိကရဏာနံ ဥက္ကောဋေတွာ ပုန အဓိကရဏဥက္ကောဋေန သမထာနံ ဥက္ကောဋံ ဒဿေတုံ “ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော ကတိ သမထေ ဥက္ကောဋေတီ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော ဒွေ သမထေ ဥက္ကောဋေတီ**တိ သမ္မုခါဝိနယဉ္စ ယေဘုယျသိကဉ္စ ဣမေ ဒွေ ဥက္ကောဋေတိ ပဋိသေဓေတိ၊ ပဋိက္ကောသတီတိ အတ္ထော။ **အနုဝါဒါဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော စတ္တာရော**တိ သမ္မုခါဝိနယံ, သတိဝိနယံ, အမူဠ္ဟဝိနယံ, တဿပါပိယသိကန္တိ ဣမေ စတ္တာရော သမထေ ဥက္ကောဋေတိ။ **အာပတ္တာဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော တယော**တိ သမ္မုခါဝိနယံ, ပဋိညာတကရဏံ, တိဏဝတ္ထာရကန္တိ ဣမေ တယော သမထေ ဥက္ကောဋေတိ။ **ကိစ္စာဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော ဧက**န္တိ သမ္မုခါဝိနယံ ဣမံ ဧကံ သမထံ ဥက္ကောဋေတိ။

၃၄၁။ **ကတိ ဥက္ကောဋာ**တိအာဒိပုစ္ဆာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ ပန ဒွါဒသသု ဥက္ကောဋေသု **အကတံ ကမ္မ**န္တိအာဒယော တာဝ တယော ဥက္ကောဋာ ဝိသေသတော ဒုတိယေ အနုဝါဒါဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ၊ **အနိဟတံ ကမ္မ**န္တိအာဒယော တယော ပဌမေ ဝိဝါဒါဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ၊ **အဝိနိစ္ဆိတ**န္တိအာဒယော တယော တတိယေ အာပတ္တာဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ၊ **အဝူပသန္တ**န္တိအာဒယော တယော စတုတ္ထေ ကိစ္စာဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ၊ အပိစ ဒွါဒသာပိ စ ဧကေကသ္မိံ အဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိယေဝ။

တတ္ထဇာတကံ အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတီတိ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ “မယှံ ဣမိနာ ပတ္တော ဂဟိတော စီဝရံ ဂဟိတ”န္တိအာဒိနာ နယေန ပတ္တစီဝရာဒီနံ အတ္ထာယ အဓိကရဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံယေဝ စ နံ ဝိဟာရေ အာဝါသိကာ သန္နိပတိတွာ အလံ အာဝုသောတိ အတ္တပစ္စတ္ထိကေ သညာပေတွာ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယေနေဝ ဝူပသမေန္တိ၊ ဣဒံ တတ္ထဇာတကံ အဓိကရဏံ နာမ။ ယေနာပိ ဝိနိစ္ဆယေန သမိတံ၊ သောပိ ဧကော သမထောယေဝ။ ဣမံ ဥက္ကောဋေန္တဿာပိ ပါစိတ္တိယံ။

တတ္ထဇာတကံ ဝူပသန္တန္တိ သစေ ပန တံ အဓိကရဏံ နေဝါသိကာ ဝူပသမေတုံ န သက္ကောန္တိ၊ အထညော ဝိနယဓရော အာဂန္တွာ “ကိံ အာဝုသော

imasmiṁ vihāre uposatho vā pavāraṇā vā ṭhitā"ti pucchati, tehi ca tasmiṁ kāraṇe kathite taṁ adhikaraṇaṁ Khandhakato ca Parivārato ca suttena vinicchinitvā vūpasameti, idaṁ tatthajātakaṁ vūpasantaṁ nāma adhikaraṇaṁ. Etaṁ ukkoṭentassāpi pācittiyameva.

Antarāmaggeti te attapaccatthikā "na mayaṁ etassa vinicchaye tiṭṭhāma, nāyaṁ vinaye kusalo, asukasmiṁ nāma gāme vinayadharā therā vasanti, tattha gantvā vinicchinissāmā"ti gacchantā antarāmaggeyeva kāraṇaṁ sallakkhetvā aññamaññaṁ vā saññāpenti, aññe vā te bhikkhū nijjhāpenti, idampi vūpasantameva hoti. Evaṁ vūpasantaṁ antarāmagge adhikaraṇaṁ ukkoṭeti yo, tassāpi pācittiyameva.

Antarāmagge vūpasantanti na heva kho pana aññamaññaṁ saññattiyā vā sabhāgabhikkhunijjhāpanena vā vūpasantaṁ hoti, apica kho paṭipathaṁ āgacchanto eko vinayadharo disvā "kattha āvuso gacchathā"ti pucchitvā "asukaṁ nāma gāmaṁ iminā nāma kāraṇenā"ti vutte "alaṁ āvuso, kiṁ tattha gatenā"ti tattheva dhammena vinayena taṁ adhikaraṇaṁ vūpasameti, idaṁ antarāmagge vūpasantaṁ nāma. Etaṁ ukkoṭentassāpi pācittiyameva.

Tattha gatanti sace pana "alaṁ āvuso, kiṁ tattha gatenā"ti vuccamānāpi "mayaṁ tattheva gantvā vinicchayaṁ pāpessāmā"ti vinayadharassa vacanaṁ anādiyitvā gacchantiyeva, gantvā sabhāgānaṁ bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocenti, sabhāgā bhikkhū "alaṁ āvuso, saṁghasannipātaṁ nāma garukan"ti tattheva nisīdāpetvā vinicchinitvā saññāpenti, idampi vūpasantameva hoti. Evaṁ vūpasantaṁ tattha gataṁ adhikaraṇaṁ ukkoṭeti yo, tassāpi pācittiyameva.

Tattha gataṁ vūpasantanti na heva kho pana sabhāgabhikkhūnaṁ saññattiyā vūpasantaṁ hoti, apica kho saṁghaṁ sannipātetvā ārocitaṁ saṁghamajjhe vinayadharā vūpasamenti, idaṁ tattha gataṁ vūpasantaṁ nāma. Etaṁ ukkoṭentassāpi pācittiyameva.

Sativinayanti khīṇāsavassa dinnaṁ sativinayaṁ ukkoṭeti, pācittiyameva. Ummattakassa dinne amūḷhavinaye pāpussanna dinnāya tassapāpiyasikāyapi eseva nayo.

ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပေါသထော ဝါ ပဝါရဏာ ဝါ ဌိတာ”တိ ပုစ္ဆတိ၊ တေဟိ စ တသ္မိံ ကာရဏေ ကထိတေ တံ အဓိကရဏံ ခန္ဓကတော စ ပရိဝါရတော စ သုတ္တေန ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ဝူပသမေတိ၊ ဣဒံ တတ္ထဇာတကံ ဝူပသန္တံ နာမ အဓိကရဏံ။ ဧတံ ဥက္ကောဋေန္တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ။

အန္တရာမဂ္ဂေတိ တေ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ “န မယံ ဧတဿ ဝိနိစ္ဆယေ တိဋ္ဌာမ၊ နာယံ ဝိနယေ ကုသလော၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဂါမေ ဝိနယဓရာ ထေရာ ဝသန္တိ၊ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆိနိဿာမာ”တိ ဂစ္ဆန္တာ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ ကာရဏံ သလ္လက္ခေတွာ အညမညံ ဝါ သညာပေန္တိ၊ အညေ ဝါ တေ ဘိက္ခူ နိဇ္ဈာပေန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ ဝူပသန္တမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝူပသန္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ ယော၊ တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ။

အန္တရာမဂ္ဂေ ဝူပသန္တန္တိ န ဟေဝ ခေါ ပန အညမညံ သညတ္တိယာ ဝါ သဘာဂဘိက္ခုနိဇ္ဈာပနေန ဝါ ဝူပသန္တံ ဟောတိ၊ အပိစ ခေါ ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တော ဧကော ဝိနယဓရော ဒိသွာ “ကတ္ထ အာဝုသော ဂစ္ဆထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အသုကံ နာမ ဂါမံ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ”တိ ဝုတ္တေ “အလံ အာဝုသော၊ ကိံ တတ္ထ ဂတေနာ”တိ တတ္ထေဝ ဓမ္မေန ဝိနယေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတိ၊ ဣဒံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဝူပသန္တံ နာမ။ ဧတံ ဥက္ကောဋေန္တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ။

တတ္ထ ဂတန္တိ သစေ ပန “အလံ အာဝုသော၊ ကိံ တတ္ထ ဂတေနာ”တိ ဝုစ္စမာနာပိ “မယံ တတ္ထေဝ ဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆယံ ပါပေဿာမာ”တိ ဝိနယဓရဿ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ ဂစ္ဆန္တိယေဝ၊ ဂန္တွာ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံ ဧတမတ္ထံ အာရောစေန္တိ၊ သဘာဂါ ဘိက္ခူ “အလံ အာဝုသော၊ သံဃသန္နိပါတံ နာမ ဂရုက”န္တိ တတ္ထေဝ နိသီဒါပေတွာ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ သညာပေန္တိ၊ ဣဒမ္ပိ ဝူပသန္တမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝူပသန္တံ တတ္ထ ဂတံ အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ ယော၊ တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ။

တတ္ထ ဂတံ ဝူပသန္တန္တိ န ဟေဝ ခေါ ပန သဘာဂဘိက္ခူနံ သညတ္တိယာ ဝူပသန္တံ ဟောတိ၊ အပိစ ခေါ သံဃံ သန္နိပါတေတွာ အာရောစိတံ သံဃမဇ္ဈေ ဝိနယဓရာ ဝူပသမေန္တိ၊ ဣဒံ တတ္ထ ဂတံ ဝူပသန္တံ နာမ။ ဧတံ ဥက္ကောဋေန္တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ။

သတိဝိနယန္တိ ခီဏာသဝဿ ဒိန္နံ သတိဝိနယံ ဥက္ကောဋေတိ၊ ပါစိတ္တိယမေဝ။ ဥမ္မတ္တကဿ ဒိန္နေ အမူဠ္ဟဝိနယေ ပါပုဿန္နဿ ဒိန္နာယ တဿပါပိယသိကာယပိ ဧသေဝ နယော။

Tiṇavatthāraṇaṁ ukkoṭetīti saṁghena tiṇavatthārakasamathena vūpasamite adhikaraṇe “āpatti nāma ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā desiyamānā vuṭṭhāti, yaṁ panetaṁ niddāyantassāpi āpattivuṭṭhānaṁ nāma, etaṁ mayhaṁ na khamatī”ti evaṁ vadantopi tiṇavatthārakaṁ ukkoṭeti nāma, tassāpi pācittiyameva.

Chandāgatiṁ gacchanto adhikaraṇaṁ ukkoṭetīti vinayadharo hutvā attano upajjhāyādīnaṁ atthāya adhammaṁ dhammoti-ādīni dīpetvā pubbe vinicchitaṁ adhikaraṇaṁ dvādasasu ukkoṭesu yena kenaci ukkoṭento chandāgatiṁ gacchanto adhikaraṇaṁ ukkoṭeti nāma. Dvīsu pana attapaccatthikesu ekasmiṁ anatthaṁ me acarīti-ādinā nayena samuppannāghāto, tassa parājayaṁ āropanatthaṁ adhammaṁ dhammoti-ādīni dīpetvā pubbe vinicchitaṁ adhikaraṇaṁ dvādasasu ukkoṭesu yena kenaci ukkoṭento dosāgatiṁ gacchanto adhikaraṇaṁ ukkoṭeti nāma. Mando pana momūho momūhattā eva adhammaṁ dhammoti-ādīni dīpetvā vuttanayeneva ukkoṭento mohāgatiṁ gacchanto adhikaraṇaṁ ukkoṭeti nāma. Sace pana dvīsu attapaccatthikesu eko visamāni kāyakammādīni, gahanamicchādiṭṭhiṁ, balavante ca pakkhantariye abhiññāte bhikkhū nissitattā visamanissito gahananissito balavanissito ca hoti, tassa bhayena “ayaṁ me jīvitantarāyaṁ vā brahmacariyantarāyaṁ vā kareyyā”ti adhammaṁ dhammoti-ādīni dīpetvā vuttanayeneva ukkoṭento bhayāgatiṁ gacchanto adhikaraṇaṁ ukkoṭeti nāma.

Tadahupasampannoti eko sāmaṇero byatto hoti bahussuto, so vinicchaye parājayaṁ patvā maṅkubhūte bhikkhū disvā pucchati “kasmā maṅkubhūtātthā”ti. Te tassa taṁ adhikaraṇaṁ ārocenti. So te evaṁ vadeti “hotu bhante, maṁ upasampādetha, ahaṁ taṁ adhikaraṇaṁ vūpasamessāmī”ti. Te taṁ upasampādenti. So dutiyadivase bheriṁ paharitvā saṁghaṁ sannipāteti. Tato bhikkhūhi “kena saṁgho sannipātito”ti vutte “mayā”ti vadati. Kasmā sannipātitoti. Hiyyo adhikaraṇaṁ dubbinicchitaṁ, tamahaṁ vinicchinissāmīti. Tvaṁ pana hiyyo kuhiṁ gatoti. Anupasampannomhi bhante, ajja pana upasampannomhīti. So vattabbo “idaṁ āvuso tumhādisānaṁ Bhagavatā sikkhāpadaṁ paññattaṁ

တိဏဝတ္ထာရကံ ဥက္ကောဋေတီတိ သံဃေန တိဏဝတ္ထာရကသမထေန ဝူပသမိတေ အဓိကရဏေ “အာပတ္တိ နာမ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဒေသိယမာနာ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ယံ ပနေတံ နိဒ္ဒါယန္တဿာပိ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ နာမ၊ ဧတံ မယှံ န ခမတီ”တိ ဧဝံ ဝဒန္တောပိ တိဏဝတ္ထာရကံ ဥက္ကောဋေတိ နာမ၊ တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ။

ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတီတိ ဝိနယဓရော ဟုတွာ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယာဒီနံ အတ္ထာယ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒီနိ ဒီပေတွာ ပုဗ္ဗေ ဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏံ ဒွါဒသသု ဥက္ကောဋေသု ယေန ကေနစိ ဥက္ကောဋေန္တော ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ နာမ။ ဒွီသု ပန အတ္တပစ္စတ္ထိကေသု ဧကသ္မိံ အနတ္ထံ မေ အစရီတိအာဒိနာ နယေန သမုပ္ပန္နာဃာတော၊ တဿ ပရာဇယံ အာရောပနတ္ထံ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒီနိ ဒီပေတွာ ပုဗ္ဗေ ဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏံ ဒွါဒသသု ဥက္ကောဋေသု ယေန ကေနစိ ဥက္ကောဋေန္တော ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ နာမ။ မန္ဒော ပန မောမူဟော မောမူဟတ္တာ ဧဝ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒီနိ ဒီပေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥက္ကောဋေန္တော မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ နာမ။ သစေ ပန ဒွီသု အတ္တပစ္စတ္ထိကေသု ဧကော ဝိသမာနိ ကာယကမ္မာဒီနိ, ဂဟနမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ, ဗလဝန္တေ စ ပက္ခန္တရိယေ အဘိညာတေ ဘိက္ခူ နိဿိတတ္တာ ဝိသမနိဿိတော ဂဟနနိဿိတော ဗလဝနိဿိတော စ ဟောတိ၊ တဿ ဘယေန “အယံ မေ ဇီဝိတန္တရာယံ ဝါ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယံ ဝါ ကရေယျာ”တိ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒီနိ ဒီပေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥက္ကောဋေန္တော ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ နာမ။

တဒဟုပသမ္ပန္နောတိ ဧကော သာမဏေရော ဗျတ္တော ဟောတိ ဗဟုဿုတော၊ သော ဝိနိစ္ဆယေ ပရာဇယံ ပတွာ မင်္ကုဘူတေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ပုစ္ဆတိ “ကသ္မာ မင်္ကုဘူတတ္ထာ”တိ။ တေ တဿ တံ အဓိကရဏံ အာရောစေန္တိ။ သော တေ ဧဝံ ဝဒေတိ “ဟောတု ဘန္တေ, မံ ဥပသမ္ပာဒေထ၊ အဟံ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေဿာမီ”တိ။ တေ တံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ သော ဒုတိယဒိဝသေ ဘေရိံ ပဟရိတွာ သံဃံ သန္နိပါတေတိ။ တတော ဘိက္ခူဟိ “ကေန သံဃော သန္နိပါတိတော”တိ ဝုတ္တေ “မယာ”တိ ဝဒတိ။ ကသ္မာ သန္နိပါတိတောတိ။ ဟိယျော အဓိကရဏံ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတံ၊ တမဟံ ဝိနိစ္ဆိနိဿာမီတိ။ တွံ ပန ဟိယျော ကုဟိံ ဂတောတိ။ အနုပသမ္ပန္နောမှိ ဘန္တေ၊ အဇ္ဇ ပန ဥပသမ္ပန္နောမှီတိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော “ဣဒံ အာဝုသော တုမှာဒိသာနံ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ

‘tadahupasampanno ukkoṭeti, ukkoṭanakaṁ pācittiyan’ti, gaccha āpattiṁ desehī”ti. Āgantukepi eseva nayo.

Kārakoti ekaṁ saṁghena saddhiṁ adhikaraṇaṁ vinicchinitvā pariveṇagataṁ parājitā bhikkhū vadanti “kissa bhante tumhehi evaṁ vinicchitaṁ adhikaraṇaṁ, nanu evaṁ vinicchinitabban”ti. So kasmā paṭhamaṁyeva evaṁ na vaditthāti taṁ adhikaraṇaṁ ukkoṭeti. Evaṁ yo kārako ukkoṭeti, tassāpi ukkoṭanakaṁ pācittiyaṁ. **Chandadāyako**ti eko adhikaraṇavinicchaye chandaṁ datvā sabhāge bhikkhū parājayaṁ patvā āgate maṅkubhūte disvā “sve dāni ahaṁ vinicchinissāmī”ti saṁghaṁ sannipātetvā “kasmā sannipātesī”ti vutte hiyyo adhikaraṇaṁ dubbinicchitaṁ, tamahaṁ ajja vinicchinissāmīti. Hiyyo pana tvaṁ kattha gatoti. Chandaṁ datvā nisinnomhīti. So vattabbo “idaṁ āvuso tumhādisānaṁ Bhagavatā sikkhāpadaṁ paññattaṁ ‘chandadāyako ukkoṭeti, ukkoṭanakaṁ pācittiyan’ti, gaccha āpattiṁ desehī”ti.

Adhikaraṇanidānādivaṇṇanā

342. **Vivādādhikaraṇaṁ kiṁnidānan**ti-ādīsu kiṁ nādānamassāti **kiṁ nidānaṁ.** Ko samudayo assāti **kiṁsamudayaṁ.** Kā jāti assāti **kiṁ jātikaṁ.** Ko pabhavo assāti **kiṁ pabhavaṁ.** Ko sambhāro assāti **kiṁ sambhāraṁ.** Kiṁ samuṭṭhānaṁ assāti **kiṁ samuṭṭhānaṁ.** Sabbānetāni kāraṇavevacanāniyeva.

Vivādanidānanti-ādīsupi aṭṭhārasabhedakaravatthusaṅkhāto vivādo nidānametassāti **vivādanidānaṁ.** Vivādaṁ nissāya uppajjanakavivādavasenetaṁ vuttaṁ. Anuvādo nidānaṁ assāti **anuvādanidānaṁ.** Idampi anuvādaṁ nissāya uppajjanaka-anuvādavasena vuttaṁ. Āpatti nidānaṁ assāti **āpattinidānaṁ.** Āpattādhikaraṇapaccayā catasso āpattiyo āpajjatīti evaṁ āpattiṁ nissāya uppajjanaka-āpattivasenetaṁ vuttaṁ. Kiccayaṁ nidānamassāti **kiccayanidānaṁ,** catubbidhaṁ saṁghakammaṁ kāraṇamassāti attho. Ukkhittānuvattikāya bhikkhuniyā yāvatatiyaṁ samanubhāsanādīnaṁ kiccaṁ nissāya uppajjanakakiccānaṁ vasenetaṁ vuttaṁ. Ayaṁ catunnampi adhikaraṇānaṁ vissajjanapakkhe ekapadayojanā. Etenānusārena sabbapadāni yojetabbāni.

‘တဒဟုပသမ္ပန္နော ဥက္ကောဋေတိ၊ ဥက္ကောဋနကံ ပါစိတ္တိယ’န္တိ၊ ဂစ္ဆ အာပတ္တိံ ဒေသေဟီ’’တိ။ အာဂန္တုကေပိ ဧသေဝ နယော။

ကာရကောတိ ဧကံ သံဃေန သဒ္ဓိံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ပရိဝေဏဂတံ ပရာဇိတာ ဘိက္ခူ ဝဒန္တိ “ကိဿ ဘန္တေ တုမှေဟိ ဧဝံ ဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏံ၊ နနု ဧဝံ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော ကသ္မာ ပဌမံယေဝ ဧဝံ န ဝဒိတ္ထာတိ တံ အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေတိ။ ဧဝံ ယော ကာရကော ဥက္ကောဋေတိ၊ တဿာပိ ဥက္ကောဋနကံ ပါစိတ္တိယံ။ **ဆန္ဒဒါယကော**တိ ဧကော အဓိကရဏဝိနိစ္ဆယေ ဆန္ဒံ ဒတွာ သဘာဂေ ဘိက္ခူ ပရာဇယံ ပတွာ အာဂတေ မင်္ကုဘူတေ ဒိသွာ “သွေ ဒါနိ အဟံ ဝိနိစ္ဆိနိဿာမီ’’တိ သံဃံ သန္နိပါတေတွာ ‘‘ကသ္မာ သန္နိပါတေသီ’’တိ ဝုတ္တေ ဟိယျော အဓိကရဏံ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတံ၊ တမဟံ အဇ္ဇ ဝိနိစ္ဆိနိဿာမီတိ။ ဟိယျော ပန တွံ ကတ္ထ ဂတောတိ။ ဆန္ဒံ ဒတွာ နိသိန္နောမှီတိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော “ဣဒံ အာဝုသော တုမှာဒိသာနံ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ ‘ဆန္ဒဒါယကော ဥက္ကောဋေတိ၊ ဥက္ကောဋနကံ ပါစိတ္တိယ’န္တိ၊ ဂစ္ဆ အာပတ္တိံ ဒေသေဟီ’’တိ။

အဓိကရဏနိဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၂။ **ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ကိံနိဒါန**န္တိအာဒီသု ကိံ နိဒါနမဿာတိ **ကိံနိဒါနံ။** ကော သမုဒယော အဿာတိ **ကိံသမုဒယံ။** ကာ ဇာတိ အဿာတိ **ကိံဇာတိကံ။** ကော ပဘဝေါ အဿာတိ **ကိံပဘဝံ။** ကော သမ္ဘာရော အဿာတိ **ကိံသမ္ဘာရံ။** ကိံ သမုဋ္ဌာနံ အဿာတိ **ကိံသမုဋ္ဌာနံ။** သဗ္ဗာနေတာနိ ကာရဏဝေဝစနာနိယေဝ။

ဝိဝါဒနိဒါနန္တိအာဒီသုပိ အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထုသင်္ခါတော ဝိဝါဒေါ နိဒါနမေတဿာတိ **ဝိဝါဒနိဒါနံ။** ဝိဝါဒံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝိဝါဒဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ အနုဝါဒေါ နိဒါနံ အဿာတိ **အနုဝါဒနိဒါနံ။** ဣဒမ္ပိ အနုဝါဒံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကအနုဝါဒဝသေန ဝုတ္တံ။ အာပတ္တိ နိဒါနံ အဿာတိ **အာပတ္တိနိဒါနံ။** အာပတ္တာဓိကရဏပစ္စယာ စတဿော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ အာပတ္တိံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကအာပတ္တိဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိစ္စယံ နိဒါနမဿာတိ **ကိစ္စယနိဒါနံ၊** စတုဗ္ဗိဓံ သံဃကမ္မံ ကာရဏမဿာတိ အတ္ထော။ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ယာဝတတိယံ သမနုဘာသနာဒီနံ ကိစ္စံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကကိစ္စာနံ ဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ အယံ စတုန္နမ္ပိ အဓိကရဏာနံ ဝိဿဇ္ဇနပက္ခေ ဧကပဒယောဇနာ။ ဧတေနာနုသာရေန သဗ္ဗပဒါနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

Dutiyapucchāya **hetunidānan**ti-ādimhi vissajjane navannaṁ kusalākusalābyākatahetūnaṁ vasena hetunidānāditā veditabbā. Tatiyapucchāya vissajjane byañjanamattaṁ nānaṁ. Hetuyeva hi ettha paccayoti vutto.

343. Mūlapucchāya vissajjane **dvādasa mūlānī**ti kodha-upanāhayugaḷakādīni cha vivādāmūlāni lobhadosamohā tayo, alobhādosāmohā tayoti imāni ajjhattasantānappavattāni dvādasa mūlāni. **Cuddasa mūlānī**ti tāneva dvādasa kāyavācāhi saddhiṁ cuddasa honti. **Cha mūlānī**ti kāyādīni cha samuṭṭhānāni.

Samuṭṭhānapucchāya vissajjane **aṭṭhārasa bhedakaravatthūni** samuṭṭhānāni, taṁ hi etesu aṭṭhārasasu bhedakaravatthūsu samuṭṭhāti, etehi vā kāraṇabhūtehi samuṭṭhāti. Tenassetāni samuṭṭhānāni vuccanti. Esanayo sabbattha.

344. **Vivādādhikaraṇaṁ āpattī**ti-ādibhede **ekena adhikaraṇena kiccādhikaraṇenā**ti idaṁ yena adhikaraṇena sammanti, taṁ dassetuṁ vuttaṁ, na panetāni ekaṁsato kiccādhikaraṇeneva sammanti. Na hi puggalassa santike desentassa kiccādhikaraṇaṁ nāma atthi.

Na katamena samathenāti sāvasesāpatti viya na sammati. Na hi sakkā sā desetuṁ, na tato vuṭṭhāya suddhante patiṭṭhātuṁ.

348. **Vivādādhikaraṇaṁ hoti anuvādādhikaraṇan**ti-ādi nayo uttānoyeva.

349. Tato paraṁ **yattha sativinayo**ti-ādikā sammukhāvinayaṁ amuñcitvā cha yamakapucchā vuttā, tāsaṁ vissajjaneneva attho pakāsito.

351. Saṁsaṭṭhādipucchānaṁ vissajjane **saṁsaṭṭhā**ti sativinayakammavācākkhaṇasmiṁ yeva dvinnampi samathānaṁ siddhattā sammukhāvinayoti vā, sativinayoti vā ime dhammā saṁsaṭṭhā, no visaṁsaṭṭhā. Yasmā pana kadalikkhandhe pattavaṭṭīnaṁ viya na sakkā tesaṁ vinibbhujitvā nānākaraṇaṁ dassetuṁ, tena

ဒုတိယပုစ္ဆာယ **ဟေတုနိဒါန**န္တိအာဒိမှိ ဝိဿဇ္ဇနေ နဝန္နံ ကုသလာကုသလာဗျာကတဟေတူနံ ဝသေန ဟေတုနိဒါနာဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတိယပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနေ ဗျဉ္ဇနမတ္တံ နာနံ။ ဟေတုယေဝ ဟိ ဧတ္ထ ပစ္စယောတိ ဝုတ္တော။

၃၄၃။ မူလပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနေ **ဒွါဒသ မူလာနီ**တိ ကောဓုပနာဟယုဂဠကာဒီနိ ဆ ဝိဝါဒမူလာနိ လောဘဒေါသမောဟာ တယော, အလောဘာဒေါသာမောဟာ တယောတိ ဣမာနိ အဇ္ဈတ္တသန္တာနပ္ပဝတ္တာနိ ဒွါဒသ မူလာနိ။ **စုဒ္ဒသ မူလာနီ**တိ တာနေဝ ဒွါဒသ ကာယဝါစာဟိ သဒ္ဓိံ စုဒ္ဒသ ဟောန္တိ။ **ဆ မူလာနီ**တိ ကာယာဒီနိ ဆ သမုဋ္ဌာနာနိ။

သမုဋ္ဌာနပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနေ **အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ** သမုဋ္ဌာနာနိ၊ တံ ဟိ ဧတေသု အဋ္ဌာရသသု ဘေဒကရဝတ္ထူသု သမုဋ္ဌာတိ၊ ဧတေဟိ ဝါ ကာရဏဘူတေဟိ သမုဋ္ဌာတိ။ တေနဿေတာနိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧသနယော သဗ္ဗတ္ထ။

၃၄၄။ **ဝိဝါဒါဓိကရဏံ အာပတ္တီ**တိအာဒိဘေဒေ **ဧကေန အဓိကရဏေန ကိစ္စာဓိကရဏေနာ**တိ ဣဒံ ယေန အဓိကရဏေန သမ္မန္တိ၊ တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ၊ န ပနေတာနိ ဧကံသတော ကိစ္စာဓိကရဏေနေဝ သမ္မန္တိ။ န ဟိ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ ဒေသေန္တဿ ကိစ္စာဓိကရဏံ နာမ အတ္ထိ။

န ကတမေန သမထေနာတိ သာဝသေသာပတ္တိ ဝိယ န သမ္မတိ။ န ဟိ သက္ကာ သာ ဒေသေတုံ, န တတော ဝုဋ္ဌာယ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာတုံ။

၃၄၈။ **ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ဟောတိ အနုဝါဒါဓိကရဏ**န္တိအာဒိ နယော ဥတ္တာနောယေဝ။

၃၄၉။ တတော ပရံ **ယတ္ထ သတိဝိနယော**တိအာဒိကာ သမ္မုခါဝိနယံ အမုဉ္စိတွာ ဆ ယမကပုစ္ဆာ ဝုတ္တာ၊ တာသံ ဝိဿဇ္ဇနေနေဝ အတ္ထော ပကာသိတော။

၃၅၁။ သံသဋ္ဌာဒိပုစ္ဆာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ **သံသဋ္ဌာ**တိ သတိဝိနယကမ္မဝါစာက္ခဏသ္မိံယေဝ ဒွိန္နမ္ပိ သမထာနံ သိဒ္ဓတ္တာ သမ္မုခါဝိနယောတိ ဝါ, သတိဝိနယောတိ ဝါ ဣမေ ဓမ္မာ သံသဋ္ဌာ, နော ဝိသံသဋ္ဌာ။ ယသ္မာ ပန ကဒလိက္ခန္ဓေ ပဋ္ဋဝဋ္ဋီနံ ဝိယ န သက္ကာ တေသံ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ နာနာကရဏံ ဒဿေတုံ၊ တေန

vuttaṁ “na ca labbhā imesaṁ dhammānaṁ vinibbhujitvā vinibbhujitvā nānākaraṇaṁ paññāpetun”ti, esa nayo sabbattha.

Sattasamathanidānavaṇṇanā

352. **Kiṁnidāno**ti pucchāvissajjane nidānaṁ nidānamassāti **nidānanidāno.** Tattha saṁghasammukhatā, dhammasammukhatā, vinayasammukhatā, puggalasammukhatāti idaṁ sammukhāvinayassa nidānaṁ. Sativepullapatto khīṇāsavo laddhupavādo sativinayassa nidānaṁ. Ummattako bhikkhu amūḷhavinayassa nidānaṁ. Yo ca deseti, yassa ca deseti, ubhinnaṁ sammukhībhāvo paṭiññātakaraṇassa nidānaṁ. Bhaṇḍanajātānaṁ adhikaraṇaṁ vūpasametuṁ asakkuṇeyyatā yebhuyyasikāya nidānaṁ. Pāpussanno puggalo tassapāpiyasikāya nidānaṁ. Bhaṇḍanajātānaṁ bahu assāmaṇaka-ajjhācāro tiṇavatthārakassa nidānaṁ. **Hetupaccayavārā** vuttanayā eva.

353. Mūlapucchāya vissajjanaṁ uttānameva. Samuṭṭhānapucchāya kiñcāpi “sattannaṁ samathānaṁ katame chattiṁsa samuṭṭhānā”ti vuttaṁ, sammukhāvinayassa pana kammasaṅgahābhāvena samuṭṭhānābhāvato channaṁyeva samathānaṁ cha samuṭṭhānāni vibhattāni. Tattha **kammassa kiriyā**ti ñatti veditabbā. **Karaṇa**nti tassāyeva ñattiyā ṭhapetabbakāle ṭhapanaṁ. **Upagamana**nti sayaṁ upagamanaṁ, attanāyeva tassa kammassa karaṇanti attho. **Ajjhupagamana**nti ajjhesanupagamanaṁ, aññaṁ saddhivihārikādikaṁ “idaṁ kammaṁ karohī”ti ajjhesananti attho. **Adhivāsanā**ti “ruccati me ekaṁ karotu saṁgho”ti evaṁ adhivāsanā, chandadānanti attho. **Appaṭikkosanā**ti “na metaṁ khamati, mā evaṁ karothā”ti appaṭisedhanā. Iti channaṁ chakkānaṁ vasena chattiṁsa samuṭṭhānā veditabbā.

Sattasamathanānātthādivaṇṇanā

354. Nānātthapucchāvissajjanaṁ uttānameva. Adhikaraṇapucchāvissajjane **ayaṁ vivādo no adhikaraṇa**nti ayaṁ mātāputtādīnaṁ vipādo viruddhavādattā vivādo nāma hoti, samathehi pana adhikaraṇītāya abhāvato adhikaraṇaṁ na hoti. Anuvādādīsupi eseva nayo. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Adhikaraṇabhedavaṇṇanā niṭṭhitā.

ဝုတ္တံ “န စ လဗ္ဘာ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ နာနာကရဏံ ပညာပေတု”န္တိ၊ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

သတ္တသမထနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၃၅၂။ **ကိံနိဒါနော**တိ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေ နိဒါနံ နိဒါနမဿာတိ **နိဒါနနိဒါနော**။ တတ္ထ သံဃသမ္မုခတာ, ဓမ္မသမ္မုခတာ, ဝိနယသမ္မုခတာ, ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာတိ ဣဒံ သမ္မုခါဝိနယဿ နိဒါနံ။ သတိဝေပုလ္လပတ္တော ခီဏာသဝေါ လဒ္ဓုပဝါဒေါ သတိဝိနယဿ နိဒါနံ။ ဥမ္မတ္တကော ဘိက္ခု အမူဠှဝိနယဿ နိဒါနံ။ ယော စ ဒေသေတိ၊ ယဿ စ ဒေသေတိ၊ ဥဘိန္နံ သမ္မုခီဘာဝေါ ပဋိညာတကရဏဿ နိဒါနံ။ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ အသက္ကုဏေယျတာ ယေဘုယျသိကာယ နိဒါနံ။ ပါပုဿန္နော ပုဂ္ဂလော တဿပါပိယသိကာယ နိဒါနံ။ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ဗဟု အဿာမဏကအဇ္ဈာစာရော တိဏဝတ္ထာရကဿ နိဒါနံ။ **ဟေတုပစ္စယဝါရာ** ဝုတ္တနယာ ဧဝ။

၃၅၃။ မူလပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနပုစ္ဆာယ ကိဉ္စာပိ “သတ္တန္နံ သမထာနံ ကတမေ ဆတ္တိံသ သမုဋ္ဌာနာ”တိ ဝုတ္တံ၊ သမ္မုခါဝိနယဿ ပန ကမ္မသင်္ဂဟာဘာဝေန သမုဋ္ဌာနာဘာဝတော ဆန္နံယေဝ သမထာနံ ဆ သမုဋ္ဌာနာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ တတ္ထ **ကမ္မဿ ကိရိယာ**တိ ဉတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကရဏ**န္တိ တဿာယေဝ ဉတ္တိယာ ဌပေတဗ္ဗကာလေ ဌပနံ။ **ဥပဂမန**န္တိ သယံ ဥပဂမနံ၊ အတ္တနာယေဝ တဿ ကမ္မဿ ကရဏန္တိ အတ္ထော။ **အဇ္ဈုပဂမန**န္တိ အဇ္ဈေသနုပဂမနံ၊ အညံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိကံ “ဣဒံ ကမ္မံ ကရောဟီ”တိ အဇ္ဈေသနန္တိ အတ္ထော။ **အဓိဝါသနာ**တိ “ရုစ္စတိ မေ ဧကံ ကရောတု သံဃော”တိ ဧဝံ အဓိဝါသနာ၊ ဆန္ဒဒါနန္တိ အတ္ထော။ **အပ္ပဋိက္ကောသနာ**တိ “န မေတံ ခမတိ၊ မာ ဧဝံ ကရောထာ”တိ အပ္ပဋိသေဓနာ။ ဣတိ ဆန္နံ ဆက္ကာနံ ဝသေန ဆတ္တိံသ သမုဋ္ဌာနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သတ္တသမထနာနာတ္ထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၅၄။ နာနာတ္ထပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ ဥတ္တာနမေဝ။ အဓိကရဏပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေ **အယံ ဝိဝါဒေါ နော အဓိကရဏ**န္တိ အယံ မာတာပုတ္တာဒီနံ ဝိဝါဒေါ ဝိရုဒ္ဓဝါဒတ္တာ ဝိဝါဒေါ နာမ ဟောတိ၊ သမထေဟိ ပန အဓိကရဏီယတာယ အဘာဝတော အဓိကရဏံ န ဟောတိ။ အနုဝါဒါဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အဓိကရဏဘေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Dutiyagāthāsaṅgaṇika

Codanādipucchāvissajjanāvaṇṇanā

359. Dutiyagāthāsaṅgaṇiyaṁ **codanā**ti vatthuñca āpattiñca dassetvā codanā. **Sāraṇā**ti dosasāraṇā. **Saṁgho kimatthāyā**ti saṁghasannipāto kimatthāya. **Matikammaṁ pana kissa kāraṇā**ti matikammaṁ vuccati mantaggahaṇaṁ, taṁ kissa kāraṇāti attho.

Codanā sāraṇatthāyāti vuttappakārā codanā tena cuditakapugalena codakadosasāraṇatthāya. **Niggahatthāya sāraṇā**ti dosasāraṇā pana tassa puggalassa niggahatthāya. **Saṁgho pariggahatthāyā**ti tattha sannipatito saṁgho vinicchayapariggahaṇatthāya, dhammādhammaṁ tulanatthāya suvinicchitadubbinicchitaṁ jānanatthāyāti attho. **Matikammaṁ pana pāṭiyekkan**ti suttantikattherānañca vinayadharattherānañca mantaggahaṇaṁ pāṭekkaṁ pāṭekkaṁ vinicchayasanniṭṭhāpanatthaṁ.

Mā kho paṭighanti cuditake vā codake vā kopaṁ mā janayi. **Sace anuvijjako tuvan**ti sace tvaṁ saṁghamajjhe otiṇṇaṁ adhikaraṇaṁ vinicchituṁ nisinno vinayadharo.

Viggāhikanti na tvaṁ imaṁ dhammavinayaṁ ājānāsīti-ādinayappavattaṁ. **Anatthasaṁhitan**ti yā[1] anatthaṁ janayati, parisaṁ khobhetvā uṭṭhāpeti, evarūpiṁ kathaṁ mā abhaṇi. **Sutte vinaye vā**ti-ādīsu **suttaṁ** nāma Ubhatovibhaṅgo. **Vinayo** nāma Khandhako. **Anulomo** nāma parivāro. **Paññattaṁ** nāma sakalaṁ Vinayapiṭakaṁ. **Anulomikaṁ** nāma cattāro mahāpadesā.

Anuyogavattaṁ nisāmayāti anuyuñjanavattaṁ nisāmehi. **Kusalena buddhimatā katan**ti chekena paṇḍitena ñāṇapāramippattena Bhagavatā nīharitvā ṭhapitaṁ. **Suvuttan**ti supaññāpitaṁ. **Sikkhāpadānulomikan**ti sikkhāpadānaṁ anulomaṁ. Ayaṁ tāva padattho. Ayaṁ panettha sādhippāyasaṅkhepavaṇṇanā, sace tvaṁ anuvijjako, mā sahassā bhaṇi, mā anatthasaṁhitaṁ

1. Yāya (Ka)

ဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိက

စောဒနာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၅၉။ ဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိယံ **စောဒနာ**တိ ဝတ္ထုဉ္စ အာပတ္တိဉ္စ ဒဿေတွာ စောဒနာ။ **သာရဏာ**တိ ဒေါသသာရဏာ။ **သံဃော ကိမတ္ထာယာ**တိ သံဃသန္နိပါတော ကိမတ္ထာယ။ **မတိကမ္မံ ပန ကိဿ ကာရဏာ**တိ မတိကမ္မံ ဝုစ္စတိ မန္တဂ္ဂဟဏံ၊ တံ ကိဿ ကာရဏာတိ အတ္ထော။

စောဒနာ သာရဏတ္ထာယာတိ ဝုတ္တပ္ပကာရာ စောဒနာ တေန စုဒိတကပုဂ္ဂလေန စောဒကဒေါသသာရဏတ္ထာယ။ **နိဂ္ဂဟတ္ထာယ သာရဏာ**တိ ဒေါသသာရဏာ ပန တဿ ပုဂ္ဂလဿ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ။ **သံဃော ပရိဂ္ဂဟတ္ထာယာ**တိ တတ္ထ သန္နိပတိတော သံဃော ဝိနိစ္ဆယပရိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ၊ ဓမ္မာဓမ္မံ တုလနတ္ထာယ သုဝိနိစ္ဆိတဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတံ ဇာနနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **မတိကမ္မံ ပန ပါဋိယေက္က**န္တိ သုတ္တန္တိကတ္ထေရာနဉ္စ ဝိနယဓရတ္ထေရာနဉ္စ မန္တဂ္ဂဟဏံ ပါဋေက္ကံ ပါဋေက္ကံ ဝိနိစ္ဆယသန္နိဋ္ဌာပနတ္ထံ။

မာ ခေါ ပဋိဃန္တိ စုဒိတကေ ဝါ စောဒကေ ဝါ ကောပံ မာ ဇနယိ။ **သစေ အနုဝိဇ္ဇကော တုဝ**န္တိ သစေ တွံ သံဃမဇ္ဈေ ဩတိဏ္ဏံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတုံ နိသိန္နော ဝိနယဓရော။

ဝိဂ္ဂါဟိကန္တိ န တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာသီတိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ။ **အနတ္ထသံဟိတ**န္တိ ယာ[1] အနတ္ထံ ဇနယတိ၊ ပရိသံ ခေါဘေတွာ ဥဋ္ဌာပေတိ၊ ဧဝရူပိံ ကထံ မာ အဘဏိ။ **သုတ္တေ ဝိနယေ ဝါ**တိအာဒီသု **သုတ္တံ** နာမ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေါ။ **ဝိနယော** နာမ ခန္ဓကော။ **အနုလောမော** နာမ ပရိဝါရော။ **ပညတ္တံ** နာမ သကလံ ဝိနယပိဋကံ။ **အနုလောမိကံ** နာမ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ။

အနုယောဂဝတ္တံ နိသာမယာတိ အနုယုဉ္ဇနဝတ္တံ နိသာမေဟိ။ **ကုသလေန ဗုဒ္ဓိမတာ ကတ**န္တိ ဆေကေန ပဏ္ဍိတေန ဉာဏပါရမိပ္ပတ္တေန ဘဂဝတာ နီဟရိတွာ ဌပိတံ။ **သုဝုတ္တ**န္တိ သုပညာပိတံ။ **သိက္ခာပဒါနုလောမိက**န္တိ သိက္ခာပဒါနံ အနုလောမံ။ အယံ တာဝ ပဒတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ သာဓိပ္ပါယသင်္ခေပဝဏ္ဏနာ၊ သစေ တွံ အနုဝိဇ္ဇကော, မာ သဟသာ ဘဏိ၊ မာ အနတ္ထသံဟိတံ

၁-ယာယ (က)

viggāhikakathaṁ bhaṇi. Yaṁ pana kusalena buddhimatā Lokanāthena etesu suttādīsu anuyogavattaṁ kathaṁ supaññattaṁ sabbasikkhāpadānaṁ anulomaṁ, taṁ nisāmaya taṁ upadhārehīti. **Gatiṁ na nāsento samparāyikan**ti attano samparāye sugatinibbattiṁ anāsento anuyogavattaṁ nisāmaya. Yo hi taṁ anisādhetvā anuyuñjati, so samparāyikaṁ attano gatiṁ nāseti, tasmā tvaṁ anāsento nisāmayāti attho. Idāni taṁ anuyogavattaṁ dassetuṁ **hitesī**ti-ādimāha. Tattha **hitesī**ti hitaṁ esanto gavesanto, mettañca mettāpubbabhāgañca upaṭṭhapetvāti attho. **Kālenā**ti yuttapattakālena, ajjhesitakāleyeva tava bhāre kate anuyuñjāti attho.

Sahasā vohāraṁ mā padhāresīti yo etesaṁ sahasā vohāro hoti, sahasā bhāsitaṁ, taṁ mā padhāresi mā gaṇhittha.

Paṭiññānusandhitena kārayeti ettha **anusandhitan**ti kathānusandhi vuccati, tasmā paṭiññānusandhinā kāraye, kathānusandhiṁ sallakkhetvā paṭiññāya kārayeti attho. Atha vā paṭiññāya ca anusandhitena ca kāraye. Lajjiṁ paṭiññāya kāraye, alajjiṁ vattānusandhināti attho. Tasmā eva **paṭiññā lajjīsū**ti gāthamāha. Tattha **vattānusandhitena kāraye**ti vattānusandhinā kāraye, yā assa vattena saddhiṁ paṭiññā sandhiyati, tāya paṭiññāya kārayeti attho.

Sañciccāti jānanto āpajjati, **parigūhatī**ti nigūhati na deseti na vuṭṭhāti.

Sā ahampi jānāmīti yaṁ tumhehi vuttaṁ, taṁ saccaṁ, ahampi naṁ evameva jānāmi. **Aññañca tāhan**ti aññañca taṁ ahaṁ pucchāmi.

Pubbāparaṁ na jānātīti purekathitañca pacchākathitañca na jānāti. **Akovido**ti tasmiṁ pubbāpare akusalo. **Anusandhivacanapathaṁ na jānātī**ti kathānusandhivacanaṁ vinicchayānusandhivacanañca na jānāti.

Sīlavipattiyā codetīti dvīhi āpattikkhandhehi codeti. **Ācāradiṭṭhiyā**ti ācāravipattiyā ce diṭṭhivipattiyā ca, ācāravipattiyā codento pañcahāpattikkhandhehi codeti, diṭṭhivipattiyā

ဝိဂ္ဂါဟိကကထံ ဘဏိ။ ယံ ပန ကုသလေန ဗုဒ္ဓိမတာ လောကနာထေန ဧတေသု သုတ္တာဒီသု အနုယောဂဝတ္တံ ကထံ သုပညတ္တံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ အနုလောမံ၊ တံ နိသာမယ တံ ဥပဓာရေဟီတိ။ **ဂတိံ န နာသေန္တော သမ္ပရာယိကန္တိ** အတ္တနော သမ္ပရာယေ သုဂတိနိဗ္ဗတ္တိံ အနာသေန္တော အနုယောဂဝတ္တံ နိသာမယ။ ယော ဟိ တံ အနိသာမေတွာ အနုယုဉ္ဇတိ၊ သော သမ္ပရာယိကံ အတ္တနော ဂတိံ နာသေတိ၊ တသ္မာ တွံ အနာသေန္တော နိသာမယာတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တံ အနုယောဂဝတ္တံ ဒဿေတုံ **ဟိတေသီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟိတေသီ**တိ ဟိတံ ဧသန္တော ဂဝေသန္တော၊ မေတ္တဉ္စ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂဉ္စ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပတ္တကာလေန၊ အဇ္ဈေသိတကာလေယေဝ တဝ ဘာရေ ကတေ အနုယုဉ္ဇာတိ အတ္ထော။

သဟသာ ဝေါဟာရံ မာ ပဓာရေသီတိ ယော ဧတေသံ သဟသာ ဝေါဟာရော ဟောတိ၊ သဟသာ ဘာသိတံ၊ တံ မာ ပဓာရေသိ မာ ဂဏှိတ္ထ။

ပဋိညာနုသန္ဓိတေန ကာရယေတိ ဧတ္ထ **အနုသန္ဓိတန္တိ** ကထာနုသန္ဓိ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ ပဋိညာနုသန္ဓိနာ ကာရယေ၊ ကထာနုသန္ဓိံ သလ္လက္ခေတွာ ပဋိညာယ ကာရယေတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ပဋိညာယ စ အနုသန္ဓိတေန စ ကာရယေ။ လဇ္ဇိံ ပဋိညာယ ကာရယေ၊ အလဇ္ဇိံ ဝတ္တာနုသန္ဓိနာတိ အတ္ထော။ တသ္မာ ဧဝ **ပဋိညာ လဇ္ဇီသူ**တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **ဝတ္တာနုသန္ဓိတေန ကာရယေ**တိ ဝတ္တာနုသန္ဓိနာ ကာရယေ၊ ယာ အဿ ဝတ္တေန သဒ္ဓိံ ပဋိညာ သန္ဓိယတိ၊ တာယ ပဋိညာယ ကာရယေတိ အတ္ထော။

သဉ္စိစ္စာတိ ဇာနန္တော အာပဇ္ဇတိ၊ **ပရိဂူဟတီ**တိ နိဂူဟတိ န ဒေသေတိ န ဝုဋ္ဌာတိ။

သာ အဟမ္ပိ ဇာနာမီတိ ယံ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ၊ တံ သစ္စံ၊ အဟမ္ပိ နံ ဧဝမေဝ ဇာနာမိ။ **အညဉ္စ တာဟန္တိ** အညဉ္စ တံ အဟံ ပုစ္ဆာမိ။

ပုဗ္ဗာပရံ န ဇာနာတီတိ ပုရေကထိတဉ္စ ပစ္ဆာကထိတဉ္စ န ဇာနာတိ။ **အကောဝိဒေါ**တိ တသ္မိံ ပုဗ္ဗာပရေ အကုသလော။ **အနုသန္ဓိဝစနပထံ န ဇာနာတီ**တိ ကထာနုသန္ဓိဝစနံ ဝိနိစ္ဆယာနုသန္ဓိဝစနဉ္စ န ဇာနာတိ။

သီလဝိပတ္တိယာ စောဒေတီတိ ဒွီဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ စောဒေတိ။ **အာစာရဒိဋ္ဌိယာ**တိ အာစာရဝိပတ္တိယာ စေဝ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ စ၊ အာစာရဝိပတ္တိယာ စောဒေန္တော ပဉ္စဟာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ စောဒေတိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ

codento micchādiṭṭhiyā ceva antaggāhikadiṭṭhiyā ca codeti. **Ājīvenapi codetī**ti ājīvahetupaññattehi chahi sikkhāpadehi codeti. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Dutiyagāthāsaṅgaṇikavaṇṇanā niṭṭhitā.

စောဒေန္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ စေဝ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိယာ စ စောဒေတိ။ **အာဇီဝေနပိ စောဒေတီ**တိ အာဇီဝဟေတုပညတ္တေဟိ ဆဟိ သိက္ခာပဒေဟိ စောဒေတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Codanākaṇḍa

Anuvijjakakiccavaṇṇanā

360-361. Idāni evaṁ uppannāya codanāya vinayadharena kattabbakiccaṁ dassetuṁ **anuvijjakenā**ti-ādi āraddhaṁ. Tattha **diṭṭhaṁ diṭṭhenā**ti gāthāya ayamattho, ekeneko mātugāmena saddhiṁ ekaṭṭhānato nikkhamanto vā pavisanto vā diṭṭho, so taṁ pārājikena codeti, itaro tassa dassanaṁ anujānāti. Taṁ pana dassanaṁ paṭicca pārājikaṁ upeti na paṭijānāti. Evamettha yaṁ tena diṭṭhaṁ, taṁ tassa "diṭṭho mayā"ti iminā diṭṭhavacanena sameti. Yasmā pana itaro taṁ dassanaṁ paṭicca dosaṁ na paṭijānāti, tasmā asuddhaparisaṅkito hoti, amūlakaparisaṅkitoti attho. Tassa puggalassa "suddho ahan"ti paṭiññāya tena saddhiṁ uposatho kātabbo. Sesagāthādvayepi eseva nayo. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Anuvijjakakiccavaṇṇanā niṭṭhitā.

Codakapucchāvissajjanāvaṇṇanā

362-363. **Codanāya ko ādī**ti-ādipucchānaṁ vissajjane **sacce ca akuppe cāti** sacce patiṭṭhātabbaṁ akuppe ca. Yaṁ kataṁ vā na kataṁ vā, tadeva vattabbaṁ, na ca codake vā anuvijjake vā saṁghe vā kopo uppādetabbo. **Otiṇṇānotiṇṇaṁ jānitabban**ti otiṇṇañca anotiṇṇañca vacanaṁ jānitabbaṁ. Tatrāyaṁ jānanavidhi, ettakā[1] codakassa pubbakathā, ettakā pacchimakathā, ettakā cuditakassa pubbakathā, ettakā pacchimakathāti jānitabbā. Codakassa pamāṇaṁ gaṇhitabbaṁ, cuditakassa pamāṇaṁ gaṇhitabbaṁ, anuvijjakassa pamāṇaṁ gaṇhitabbaṁ, anuvijjako appamattakampi ahāpento "āvuso samannāharitvā ujuṁ katvā āharā"ti vattabbo, saṁghena evaṁ paṭipajjitabbaṁ. **Yena dhammena yena vinayena yena satthusāsanena taṁ adhikaraṇaṁ vūpasammatīti** ettha **Dhammo**ti bhūtaṁ vatthu. **Vinayo**ti codanā ceva sāraṇā ca. **Satthusāsanan**ti ñattisampadā ceva

1. Ettikā (Sī)

စောဒနာကဏ္ဍ

အနုဝိဇ္ဇကကိစ္စဝဏ္ဏနာ

၃၆၀-၃၆၁။ ဣဒါနိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ စောဒနာယ ဝိနယဓရေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ဒဿေတုံ **အနုဝိဇ္ဇကေနာ**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌေနာ**တိ ဂါထာယ အယမတ္ထော၊ ဧကေနေကော မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနတော နိက္ခမန္တော ဝါ ပဝိသန္တော ဝါ ဒိဋ္ဌော၊ သော တံ ပါရာဇိကေန စောဒေတိ၊ ဣတရော တဿ ဒဿနံ အနုဇာနာတိ။ တံ ပန ဒဿနံ ပဋိစ္စ ပါရာဇိကံ န ဥပေတိ န ပဋိဇာနာတိ။ ဧဝမေတ္ထ ယံ တေန ဒိဋ္ဌံ၊ တံ တဿ "ဒိဋ္ဌော မယာ"တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဝစနေန သမေတိ။ ယသ္မာ ပန ဣတရော တံ ဒဿနံ ပဋိစ္စ ဒေါသံ န ပဋိ-ဇာနာတိ၊ တသ္မာ အသုဒ္ဓပရိသင်္ကိတော ဟောတိ၊ အမူလကပရိသင်္ကိတောတိ အတ္ထော။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ "သုဒ္ဓေါ အဟံ"န္တိ ပဋိညာယ တေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ သေသဂါထာဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အနုဝိဇ္ဇကကိစ္စဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စောဒကပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၆၂-၃၆၃။ **စောဒနာယ ကော အာဒီ**တိအာဒိပုစ္ဆာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ **သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စာ**တိ သစ္စေ ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗံ အကုပ္ပေ စ။ ယံ ကတံ ဝါ န ကတံ ဝါ၊ တဒေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ န စ စောဒကေ ဝါ အနုဝိဇ္ဇကေ ဝါ သံဃေ ဝါ ကောပေါ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗော။ **ဩတိဏ္ဏာနောတိဏ္ဏံ ဇာနိတဗ္ဗ**န္တိ ဩတိဏ္ဏဉ္စ အနောတိဏ္ဏဉ္စ ဝစနံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတြာယံ ဇာနနဝိဓိ၊ ဧတ္တကာ[1] စောဒကဿ ပုဗ္ဗကထာ၊ ဧတ္တကာ ပစ္ဆိမကထာ၊ ဧတ္တကာ စုဒိတကဿ ပုဗ္ဗကထာ၊ ဧတ္တကာ ပစ္ဆိမ-ကထာတိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ စောဒကဿ ပမာဏံ ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ စုဒိတကဿ ပမာဏံ ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ အနုဝိဇ္ဇကဿ ပမာဏံ ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ အနုဝိဇ္ဇကော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အဟာပေန္တော "အာဝုသော သမန္နာဟရိတွာ ဥဇုံ ကတွာ အာဟရာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ သံဃေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမ္မတီ**တိ ဧတ္ထ **ဓမ္မော**တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသန**န္တိ ဉတ္တိသမ္ပဒါ စေဝ

၁-ဧတ္တိကာ (သီ)

anussāvanasampadā ca. Etena hi dhammena ca vinayena ca Satthusāsanena ca adhikaraṇaṁ vūpasamati, tasmā anuvijjakena bhūtena vatthunā codetvā āpattiṁ sāretvā ñattisampadāya ceva anussāvanasampadāya ca taṁ adhikaraṇaṁ vūpasametabbaṁ, anuvijjakena evaṁ paṭipajjitabbaṁ. Sesamettha uttānameva.

364. **Uposatho kimatthāyā**ti-ādipucchāvissajjanampi uttānameva. Avasānagāthāsu **there ca paribhāsatī**ti avamaññaṁ karonto "kiṁ ime jānantī"ti paribhāsati. **Khato upahatindriyo**ti tāya chandādigāmitāya tena ca paribhāsanena attanā attanā khatattā **khato.** Saddhādīnañca indriyānaṁ upahatattā upahatindriyo. **Nirayaṁ gacchati dummedho, na ca sikkhāya gāravā**ti so khato upahatindriyo paññāya abhāvato dummedho tīsu sikkhāsu asikkhanato na ca sikkhāya gāravo kāyassa bhedā nirayameva upagacchati, tasmā **na ca āmisaṁ nissāya -pa- yathā dhammo tathā kare**ti. Tassattho, na ca āmisaṁ nissāya kare, cuditakacodakesu hi aññatarena dinnaṁ cīvarādi-āmisaṁ gaṇhanto āmisaṁ nissāya karoti, evaṁ na kareyya. **Na ca nissāya puggalan**ti ayaṁ me upajjhāyo vā ācariyo vāti-ādinā nayena chandādīhi gacchanto puggalaṁ nissāya karoti, evaṁ na kareyya. Atha kho ubhopete vivajjetvā yathā dhammo ṭhito, tatheva kareyyāti.

Upakaṇṇakaṁ jappatīti "evaṁ kathehi, mā evaṁ kathayitthā"ti kaṇṇamūle manteti. **Jimhaṁ pekkhatī**ti dosameva gavesati. **Vītiharatī**ti vinicchayaṁ hāpeti. **Kummaggaṁ paṭisevatī**ti āpattiṁ dīpeti.

Akālena ca codetīti anokāse anajjhiṭṭhova codeti. **Pubbāparaṁ na jānātī**ti purimakathañca pacchimakathañca na jānāti.

Anusandhivacanapathaṁ na jānātīti kathānusandhivinicchayānusandhivasena vacanaṁ na jānāti. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Codanākaṇḍavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Jappetīti (Syā, Ka)

အနုဿာဝနသမ္ပဒါ စ။ ဧတေန ဟိ ဓမ္မေန စ ဝိနယေန စ သတ္ထုသာသနေန စ အဓိကရဏံ ဝူပသမတိ၊ တသ္မာ အနုဝိဇ္ဇကေန ဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေတွာ အာပတ္တိံ သာရေတွာ ဉတ္တိသမ္ပဒါယ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒါယ စ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ၊ အနုဝိဇ္ဇကေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၃၆၄။ **ဥပေါသထော ကိမတ္ထာယာ**တိအာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနမ္ပိ ဥတ္တာနမေဝ။ အဝသာနဂါထာသု **ထေရေ စ ပရိဘာသတီ**တိ အဝမညံ ကရောန္တော "ကိံ ဣမေ ဇာနန္တီ"တိ ပရိဘာသတိ။ **ခတော ဥပဟတိန္ဒြိယော**တိ တာယ ဆန္ဒာဒိဂါမိတာယ တေန စ ပရိဘာသနေန အတ္တနာ အတ္တနော ခတတ္တာ **ခတော**။ သဒ္ဓါဒီနဉ္စ ဣန္ဒြိယာနံ ဥပဟတတ္တာ ဥပဟတိန္ဒြိယော။ **နိရယံ ဂစ္ဆတိ ဒုမ္မေဓော၊ န စ သိက္ခာယ ဂါရဝေါ**တိ သော ခတော ဥပဟတိန္ဒြိယော ပညာယ အဘာဝတော ဒုမ္မေဓော တီသု သိက္ခာသု အသိက္ခနတော န စ သိက္ခာယ ဂါရဝေါ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယမေဝ ဥပဂစ္ဆတိ၊ တသ္မာ **န စ အာမိသံ နိဿာယ။ပ။ ယထာ ဓမ္မော တထာ ကရေ**တိ။ တဿတ္ထော၊ န စ အာမိသံ နိဿာယ ကရေ၊ စုဒိတကစောဒကေသု ဟိ အညတရေန ဒိန္နံ စီဝရာဒိအာမိသံ ဂဏှန္တော အာမိသံ နိဿာယ ကရောတိ၊ ဧဝံ န ကရေယျ။ **န စ နိဿာယ ပုဂ္ဂလန္တိ** အယံ မေ ဥပဇ္ဈာယော ဝါ အာစရိယော ဝါတိအာဒိနာ နယေန ဆန္ဒာဒီဟိ ဂစ္ဆန္တော ပုဂ္ဂလံ နိဿာယ ကရောတိ၊ ဧဝံ န ကရေယျ။ အထ ခေါ ဥဘောပေတေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော၊ တထေဝ ကရေယျာတိ။

ဥပကဏ္ဏကံ ဇပ္ပတီတိ[1] "ဧဝံ ကထေဟိ၊ မာ ဧဝံ ကထယိတ္ထာ"တိ ကဏ္ဏမူလေ မန္တေတိ။ **ဇိမှံ ပေက္ခတီ**တိ ဒေါသမေဝ ဂဝေသတိ။ **ဝီတိဟရတီ**တိ ဝိနိစ္ဆယံ ဟာပေတိ။ **ကုမ္မဂ္ဂံ ပဋိသေဝတီ**တိ အာပတ္တိံ ဒီပေတိ။

အကာလေန စ စောဒေတီတိ အနောကာသေ အနဇ္ဈိဋ္ဌောဝ စောဒေတိ။ **ပုဗ္ဗာပရံ န ဇာနာတီ**တိ ပုရိမကထဉ္စ ပစ္ဆိမကထဉ္စ န ဇာနာတိ။

အနုသန္ဓိဝစနပထံ န ဇာနာတီတိ ကထာနုသန္ဓိဝိနိစ္ဆယာနုသန္ဓိဝသေန ဝစနံ န ဇာနာတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

စောဒနာကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဇပ္ပေတီတိ (သျာ၊ က)

Cūḷasaṅgāma

Anuvijjakassa paṭipattivaṇṇanā

365. Cūḷasaṅgāme **saṅgāmāvacarena bhikkhunā**ti saṅgāmo vuccati adhikaraṇavinicchayatthāya saṁghasannipāto. Tatra hi attapaccatthikā ceva sāsanapaccatthikā ca uddhammaṁ ubbinayaṁ Satthu sāsanaṁ dīpentā samosaranti Vesālikā vajjiputtakā viya. Yo bhikkhu tesaṁ paccatthikānaṁ laddhiṁ madditvā sakavādadīpanatthāya tattha avacarati, ajjhogāhetvā vinicchayaṁ pavatteti, so saṅgāmāvacaro nāma Yasatthero viya. Tena saṅgāmāvacarena bhikkhunā saṁghaṁ upasaṅkamantena nīcacittena saṁgho upasaṅkamitabbo. **Nīcacittenā**ti mānaddhajaṁ nipātetvā nihatamānacittena. **Rajoharaṇasamenā**ti pādapuñchanasamena, yathā rajoharaṇassa saṁkiliṭṭhe vā asaṁkiliṭṭhe vā pāde puñchi yamāne neva rāgo na doso, evaṁ iṭṭhāniṭṭhesu arajjantena adussantenāti attho. **Yathāpatirūpe āsane**ti yathāpatirūpaṁ āsanaṁ ñatvā attano pāpuṇanaṭṭhāne therānaṁ bhikkhūnaṁ piṭṭhiṁ adassetvā nisīditabbaṁ. **Anānākathikenā**ti nānāvidhaṁ taṁ taṁ anatthakathaṁ akathentena. **Atiracchānakathikenā**ti diṭṭhasutamutampi rājakathādikaṁ tiracchānakathaṁ akathentena. **Sāmaṁ vā dhammo bhāsitabbo**ti saṁghasannipātaṭṭhāne kappiyākappiyanissitā vā rūpārūpaparicchedasamathācāravipassanācāraṭṭhānanisajjavattādinissitā vā kathā dhammo nāma, evarūpo dhammo sayaṁ vā bhāsitabbo, paro vā ajjhesitabbo. Yo bhikkhu tathārūpiṁ kathaṁ kathetuṁ pahoti, so vattabbo “āvuso saṁghamajjhamhi pañhe uppanne tvaṁ katheyyāsī”ti. **Ariyo vā tuṇhībhāvo nātimaññitabbo**ti ariyā tuṇhī nisīdantā na bālaputhujjanā viya nisīdanti, aññataraṁ kammaṭṭhānaṁ gahetvāva nisīdanti. Iti kammaṭṭhānamanasikāravasena tuṇhībhāvo ariyo tuṇhībhāvo nāma, so nātimaññitabbo, kiṁ kammaṭṭhānānuyogenāti nāvajānitabbo, attano patirūpaṁ kammaṭṭhānaṁ gahetvāva nisīditabbanti attho.

Na upajjhāyo pucchitabboti “ko nāmo tuyhaṁ upajjhāyo”ti na pucchitabbo. Esa nayo sabbattha. **Na jātī**ti “khattiyajātiyo tvaṁ

စူဠသင်္ဂါမ

အနုဝိဇ္ဇကဿ ပဋိပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၃၆၅။ စူဠသင်္ဂါမေ **သင်္ဂါမာဝစရေန ဘိက္ခုနာ**တိ သင်္ဂါမော ဝုစ္စတိ အဓိကရဏဝိနိစ္ဆယတ္ထာယ သံဃသန္နိပါတော။ တတြ ဟိ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ စေဝ သာသနပစ္စတ္ထိကာ စ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ဒီပေန္တာ သမောသရန္တိ ဝေသာလိကာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဝိယ။ ယော ဘိက္ခု တေသံ ပစ္စတ္ထိကာနံ လဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတွာ သကဝါဒဒီပနတ္ထာယ တတ္ထ အဝစရတိ၊ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဝိနိစ္ဆယံ ပဝတ္တေတိ၊ သော သင်္ဂါမာဝစရော နာမ ယသတ္ထေရော ဝိယ။ တေန သင်္ဂါမာဝစရေန ဘိက္ခုနာ သံဃံ ဥပသင်္ကမန္တေန နီစစိတ္တေန သံဃော ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော။ **နီစစိတ္တေနာ**တိ မာနဒ္ဓဇံ နိပါတေတွာ နိဟတမာနစိတ္တေန။ **ရဇောဟရဏသမေနာ**တိ ပါဒပုဉ္ဆနသမေန၊ ယထာ ရဇောဟရဏဿ သံကိလိဋ္ဌေ ဝါ အသံကိလိဋ္ဌေ ဝါ ပါဒေ ပုဉ္ဆိ ယမာနေ နေဝ ရာဂေါ န ဒေါသော၊ **ဧဝံ** ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အရဇ္ဇန္တေန အဒုဿန္တေနာတိ အတ္ထော။ **ယထာပတိရူပေ အာသနေ**တိ ယထာပတိရူပံ အာသနံ ဉတွာ အတ္တနော ပါပုဏနဋ္ဌာနေ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ပိဋ္ဌိံ အဒဿေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ **အနာနာကထိကေနာ**တိ နာနာဝိဓံ တံ တံ အနတ္ထကထံ အကထေန္တေန။ **အတိရစ္ဆာနကထိကေနာ**တိ ဒိဋ္ဌသုတမုတမ္ပိ ရာဇကထာဒိကံ တိရစ္ဆာနကထံ အကထေန္တေန။ **သာမံ ဝါ ဓမ္မော ဘာသိတဗ္ဗော**တိ သံဃသန္နိပါတဋ္ဌာနေ ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတာ ဝါ ရူပါရူပပရိစ္ဆေဒသမထာစာရဝိပဿနာစာရဋ္ဌာနနိသဇ္ဇဝတ္တာဒိနိဿိတာ ဝါ ကထာ ဓမ္မော နာမ၊ ဧဝရူပေါ ဓမ္မော သယံ ဝါ ဘာသိတဗ္ဗော, ပရော ဝါ အဇ္ဈေသိတဗ္ဗော။ ယော ဘိက္ခု တထာရူပိံ ကထံ ကထေတုံ ပဟောတိ၊ သော ဝတ္တဗ္ဗော “အာဝုသော သံဃမဇ္ဈမှိ ပဉှေ ဥပ္ပန္နေ တွံ ကထေယျာသီ”တိ။ **အရိယော ဝါ တုဏှီဘာဝေါ နာတိမညိတဗ္ဗော**တိ အရိယာ တုဏှီ နိသီဒန္တာ န ဗာလပုထုဇ္ဇနာ ဝိယ နိသီဒန္တိ၊ အညတရံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ နိသီဒန္တိ။ ဣတိ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဝသေန တုဏှီဘာဝေါ အရိယော တုဏှီဘာဝေါ နာမ၊ သော နာတိမညိတဗ္ဗော၊ ကိံ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေနာတိ နာဝဇာနိတဗ္ဗော၊ အတ္တနော ပတိရူပံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

န ဥပဇ္ဈာယော ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ “ကော နာမော တုယှံ ဥပဇ္ဈာယော”တိ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **န ဇာတီ**တိ “ခတ္တိယဇာတိယော တွံ

brāhmaṇajātiyo”ti evaṁ jāti na pucchitabbā. **Na āgamo**ti “dīghabhāṇakosi tvaṁ majjhimabhāṇako”ti evaṁ āgamo na pucchitabbo. **Kulapadeso**pi khattiyakulādivaseneva veditabbo. **Atrassa pemaṁ vā doso vā**ti atra puggale etesaṁ kāraṇānaṁ aññataravasena pemaṁ vā bhaveyya doso vā.

No parisakappikenāti[1] parisakappakena parisānuvidhāyakena na bhavitabbaṁ, yaṁ parisāya ruccati, tadeva cetetvā kappetvā na kathetabbanti attho. **Na hatthamuddā dassetabbā**ti kathetabbe ca akathetabbe ca saññājananatthaṁ hatthavikāro na kātabbā.

Atthaṁ anuvidhiyantenāti vinicchayapaṭivedhameva sallakkhentena “idaṁ suttaṁ upalabbhati[2], imasmiṁ vinicchaye idaṁ vakkhāmī”ti evaṁ paritulayantena nisīditabbanti attho. **Na ca āsanā vuṭṭhātabban**ti na āsanā vuṭṭhāya sannipātamaṇḍale vicaritabbaṁ, vinayadhare uṭṭhite sabbā parisā uṭṭhahati. **Na vītihātabban**ti na vinicchayo hāpetabbo. **Na kummaggo sevitabbo**ti na āpatti dīpetabbā. **Asāhasikena bhavitabban**ti na sahasākārinā bhavitabbaṁ, sahasā duruttavacanaṁ na kathetabbanti attho. **Vacanakkhamenā**ti duruttavācaṁ[3] khamanasīlena. **Hitaparisakkinā**ti hitesinā hitagavesinā karuṇā ca karuṇāpubbabhāgo ca upaṭṭhāpetabboti ayaṁ padadvayepi adhippāyo. **Anasuruttenā**ti na asuruttena, asuruttaṁ vuccati viggāhikakathāsaṅkhātaṁ asundaravacanaṁ, taṁ na kathetabbanti attho. **Attā pariggahetabbo**ti vinicchinituṁ vūpasametuṁ sakkhissāmi nu kho noti evaṁ attā pariggahetabbo, attano pamāṇaṁ jānitabbanti attho. **Paro pariggahetabbo**ti “lajjiyā nu kho ayaṁ parisā, sakkā saññāpetuṁ, udāhu no”ti evaṁ paro pariggahetabbā.

Codako pariggahetabboti “dhammacodako nu kho no”ti evaṁ pariggahetabbo. **Cuditako pariggahetabbo**ti “dhammacuditako nu kho no”ti evaṁ pariggahetabbo. **Adhammacodako pariggahetabbo**ti tassa pamāṇaṁ jānitabbaṁ. Sesesupi eseva nayo.

---

1. No parisakappiyenāti (Sī, Syā)
2. Labbhati (Ka)
3. Duruttavācā (Sī) duruttavacanaṁ (Ka)

ဗြာဟ္မဏဇာတိယော”တိ ဧဝံ ဇာတိ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ **န အာဂမော**တိ “ဒီဃဘာဏကောသိ တွံ မဇ္ဈိမဘာဏကော”တိ ဧဝံ အာဂမော န ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ **ကုလပဒေသော**ပိ ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတြဿ ပေမံ ဝါ ဒေါသော ဝါ**တိ အတြ ပုဂ္ဂလေ ဧတေသံ ကာရဏာနံ အညတရဝသေန ပေမံ ဝါ ဘဝေယျ ဒေါသော ဝါ။

နော ပရိသကပ္ပိကေနာတိ[၁] ပရိသကပ္ပကေန ပရိသာနုဝိဓာယကေန န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ယံ ပရိသာယ ရုစ္စတိ၊ တဒေဝ စေတေတွာ ကပ္ပေတွာ န ကထေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **န ဟတ္ထမုဒ္ဒါ ဒဿေတဗ္ဗာ**တိ ကထေတဗ္ဗေ စ အကထေတဗ္ဗေ စ သညာဇနနတ္ထံ ဟတ္ထဝိကာရော န ကာတဗ္ဗော။

အတ္ထံ အနုဝိဓိယန္တေနာတိ ဝိနိစ္ဆယပဋိဝေဓမေဝ သလ္လက္ခေန္တေန “ဣဒံ သုတ္တံ ဥပလဗ္ဘတိ[၂]၊ ဣမသ္မိံ ဝိနိစ္ဆယေ ဣဒံ ဝက္ခာမီ”တိ ဧဝံ ပရိတုလယန္တေန နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **န စ အာသနာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ** န အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ သန္နိပါတမဏ္ဍလေ ဝိစရိတဗ္ဗံ၊ ဝိနယဓရေ ဥဋ္ဌိတေ သဗ္ဗာ ပရိသာ ဥဋ္ဌဟတိ။ **န ဝီတိဟာတဗ္ဗန္တိ** န ဝိနိစ္ဆယော ဟာပေတဗ္ဗော။ **န ကုမ္မဂ္ဂေါ သေဝိတဗ္ဗော**တိ န အာပတ္တိ ဒီပေတဗ္ဗာ။ **အသာဟသိကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ** န သဟသာကာရိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ သဟသာ ဒုရုတ္တဝစနံ န ကထေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဝစနက္ခမေနာ**တိ ဒုရုတ္တဝါစံ[၃] ခမနသီလေန။ **ဟိတပရိသက္ကိနာ**တိ ဟိတေသိနာ ဟိတဂဝေသိနာ ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အယံ ပဒဒွယေပိ အဓိပ္ပါယော။ **အနသုရုတ္တေနာ**တိ န အသုရုတ္တေန၊ အသုရုတ္တံ ဝုစ္စတိ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာသင်္ခါတံ အသုန္ဒရဝစနံ၊ တံ န ကထေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အတ္တာ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ ဝူပသမေတုံ သက္ခိဿာမိ နု ခေါ နောတိ ဧဝံ အတ္တာ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော၊ အတ္တနော ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ပရော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ “လဇ္ဇီယာ နု ခေါ အယံ ပရိသာ, သက္ကာ သညာပေတုံ၊ ဥဒါဟု နော”တိ ဧဝံ ပရော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။

စောဒကော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ “ဓမ္မစောဒကော နု ခေါ နော”တိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ **စုဒိတကော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ “ဓမ္မစုဒိတကော နု ခေါ နော”တိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ **အဓမ္မစောဒကော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ တဿ ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၁-နော ပရိသကပ္ပိယေနာတိ (သီ၊ သျာ)
၂-လဗ္ဘတိ (က)
၃-ဒုရုတ္တဝါစာ (သီ) ဒုရုတ္တဝစနံ (က)

vuttaṁ ahāpentenāti codakacuditakehi vuttavacanaṁ ahāpentena. **Avuttaṁ apakāsentenā**ti anosaṭaṁ vatthuṁ appakāsentena. **Mando hāsetabbo**ti[1] mando momūho paggaṇhitabbo, “nanu tvaṁ kulaputto”ti uttejetvā anuyogavattaṁ kathāpetvā tassa anuyogo gaṇhitabbo. **Bhīrū assāsetabbo**ti yassa saṁghamajjhaṁ vā gaṇamajjhaṁ vā anosaṭapubbattā sārajjaṁ uppajjati, tādiso “mā bhāyi, vissaṭṭho kathehi, mayaṁ te upatthambhā bhavissāmā”ti vatvāpi anuyogavattaṁ kathāpetabbo. **Caṇḍo nisedhetabbo**ti apasādetabbo tajjetabbo. **Asuci vibhāvetabbo**ti alajjiṁ pakāsetvā āpattiṁ desāpetabbo. **Ujumaddavenā**ti yo bhikkhu uju sīlavā kāyavaṅkādirahito, so maddaveneva upacaritabbo. **Dhammesu ca puggalesu cā**ti ettha yo dhammagaruko hoti, na puggalagaruko, ayameva dhammesu ca puggalesu ca majjhattoti veditabbo.

366. **Suttaṁ saṁsandanatthāyā**ti-ādīsu tena ca pana evaṁ sabrahmacārīnaṁ piyamanāpagarubhāvanīyena anuvijjakena samudāhaṭesu suttādīsu suttaṁ saṁsandanatthāya, āpattānāpattīnaṁ saṁsandanatthanti veditabbaṁ. **Opammaṁ nidassanatthāyā**ti opammaṁ atthadassanatthāya. **Attho viññāpanatthāyā**ti attho jānāpanatthāya. **Paṭipucchā ṭhapanatthāyā**ti pucchā puggalassa ṭhapanatthāya. **Okāsakammaṁ codanatthāyā**ti vatthunā vā āpattiyā vā codanatthāya. **Codanā sāraṇatthāyā**ti dosādosaṁ sarāpanatthāya. **Sāraṇā savacanīyatthāyā**ti dosādosasāraṇā savacanīyakaraṇatthāya. **Savacanīyaṁ palibodhatthāyā**ti savacanīyaṁ “imamhā āvāsā paraṁ[2] mā pakkamī”ti evaṁ palibodhatthāya[3]. **Palibodho vinicchayatthāyā**ti vinicchayaṁ pāpanatthāya[4]. **Vinicchayo santīraṇatthāyā**ti dosādosaṁ santīraṇatthāya tulanatthāya. **Santīraṇaṁ ṭhānāṭṭhānagamanatthāyā**ti āpatti-anāpattigarukalahukāpattijānanatthāya. **Saṁghosampariggahasampaṭicchanatthāyā**ti vinicchayasampaṭiggahaṇatthāya[5] ca suvinicchitadubbinicchitabhāvajānanatthāya cāti attho. **Paccekaṭṭhāyino avisaṁvādakaṭṭhāyino**ti

1. Pahāsetabboti (Sī) 2. Ekapadampi (Syā) 3. Ṭhapanatthāya (Syā)
4. Vinicchayaṭṭhāpanatthāya (Syā) 5. Sampaṭiggahaṇatthāya (Sī)

ဝုတ္တံ အဟာပေန္တေနာတိ စောဒကစုဒိတကေဟိ ဝုတ္တဝစနံ အဟာပေန္တေန။ **အဝုတ္တံ အပကာသေန္တေနာ**တိ အနောသဋံ ဝတ္ထုံ အပ္ပကာသေန္တေန။ **မန္ဒော ဟာသေတဗ္ဗော**တိ[၁] မန္ဒော မောမူဟော ပဂ္ဂဏှိတဗ္ဗော၊ “နနု တွံ ကုလပုတ္တော”တိ ဥတ္တေဇေတွာ အနုယောဂဝတ္တံ ကထာပေတွာ တဿ အနုယောဂေါ ဂဏှိတဗ္ဗော။ **ဘီရူ အဿာသေတဗ္ဗော**တိ ယဿ သံဃမဇ္ဈံ ဝါ ဂဏမဇ္ဈံ ဝါ အနောသဋပုဗ္ဗတ္တာ သာရဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တာဒိသော “မာ ဘာယိ, ဝိဿဋ္ဌော ကထေဟိ၊ မယံ တေ ဥပတ္ထမ္ဘာ ဘဝိဿာမာ”တိ ဝတွာပိ အနုယောဂဝတ္တံ ကထာပေတဗ္ဗော။ **စဏ္ဍော နိသေဓေတဗ္ဗော**တိ အပသာဒေတဗ္ဗော တဇ္ဇေတဗ္ဗော။ **အသုစိ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော**တိ အလဇ္ဇိံ ပကာသေတွာ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတဗ္ဗော။ **ဥဇုမဒ္ဒဝေနာ**တိ ယော ဘိက္ခု ဥဇု သီလဝါ ကာယဝင်္ကာဒိရဟိတော၊ သော မဒ္ဒဝေနေဝ ဥပစရိတဗ္ဗော။ **ဓမ္မေသု စ ပုဂ္ဂလေသု စာ**တိ ဧတ္ထ ယော ဓမ္မဂရုကော ဟောတိ, န ပုဂ္ဂလဂရုကော၊ အယမေဝ ဓမ္မေသု စ ပုဂ္ဂလေသု စ မဇ္ဈတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၆၆။ **သုတ္တံ သံသန္ဒနတ္ထာယာ**တိအာဒီသု တေန စ ပန ဧဝံ သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယမနာပဂရုဘာဝနီယေန အနုဝိဇ္ဇကေန သမုဒါဟဋေသု သုတ္တာဒီသု သုတ္တံ သံသန္ဒနတ္ထာယ၊ အာပတ္တာနာပတ္တီနံ သံသန္ဒနတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဩပမ္မံ နိဒဿနတ္ထာယာ**တိ ဩပမ္မံ အတ္ထဒဿနတ္ထာယ။ **အတ္ထော ဝိညာပနတ္ထာယာ**တိ အတ္ထော ဇာနာပနတ္ထာယ။ **ပဋိပုစ္ဆာ ဌပနတ္ထာယာ**တိ ပုစ္ဆာ ပုဂ္ဂလဿ ဌပနတ္ထာယ။ **ဩကာသကမ္မံ စောဒနတ္ထာယာ**တိ ဝတ္ထုနာ ဝါ အာပတ္တိယာ ဝါ စောဒနတ္ထာယ။ **စောဒနာ သာရဏတ္ထာယာ**တိ ဒေါသာဒေါသံ သရာပနတ္ထာယ။ **သာရဏာ သဝစနီယတ္ထာယာ**တိ ဒေါသာဒေါသသာရဏာ သဝစနီယကရဏတ္ထာယ။ **သဝစနီယံ ပလိဗောဓတ္ထာယာ**တိ သဝစနီယံ “ဣမမှာ အာဝါသာ ပရံ[၂] မာ ပက္ကမီ”တိ ဧဝံ ပလိဗောဓတ္ထာယ[၃]။ **ပလိဗောဓော ဝိနိစ္ဆယတ္ထာယာ**တိ ဝိနိစ္ဆယံ ပါပနတ္ထာယ[၄]။ **ဝိနိစ္ဆယော သန္တီရဏတ္ထာယာ**တိ ဒေါသာဒေါသံ သန္တီရဏတ္ထာယ တုလနတ္ထာယ။ **သန္တီရဏံ ဌာနာဋ္ဌာနဂမနတ္ထာယာ**တိ အာပတ္တိအနာပတ္တိဂရုကလဟုကာပတ္တိဇာနနတ္ထာယ။ **သံဃော သမ္ပရိဂ္ဂဟသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထာယာ**တိ ဝိနိစ္ဆယသမ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ[၅] စ သုဝိနိစ္ဆိတဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတဘာဝဇာနနတ္ထာယ စာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စေကဋ္ဌာယိနော အဝိသံဝါဒကဋ္ဌာယိနော**တိ

၁-ပဟာသေတဗ္ဗောတိ (သီ) ၂-ဧကပဒမ္ပိ (သျာ) ၃-ဌပနတ္ထာယ (သျာ)
၄-ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာပနတ္ထာယ (သျာ) ၅-သမ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ (သီ)

issariyādhipaccajeṭṭhakaṭṭhāne ca avisaṁvādakaṭṭhāne ca ṭhitā, na te apasādetabbāti attho.

Idāni ye mandā mandabuddhino evaṁ vadeyyuṁ "vinayo nāma kimatthāyā"ti, tesaṁ vacanokāsapidahanatthamattaṁ[1] dassetuṁ **vinayo saṁvaratthāyā**ti-ādimāha. Tattha **vinayo saṁvaratthāyā**ti sakalāpi vinayapaññatti kāyavacīdvārasaṁvaratthāya. Ājīvavisuddhipariyosānassa sīlassa upanissayo hoti, paccayo hotīti attho. Esa nayo sabbattha. Apicettha **avippaṭisāro**ti pāpapuññānaṁ katākatavasena cittavippaṭisārābhāvo. **Pāmujjan**ti dubbalā taruṇapīti. **Pīti**ti balavā bahalapīti. **Passaddhī**ti kāyacittadarathapaṭippassaddhi. **Sukhan**ti kāyikacetasikasukhaṁ. Taṁ hi duvidhampi samādhissa upanissayapaccayo hoti. **Samādhī**ti cittekaggatā. **Yathābhūtañāṇadassanan**ti taruṇavipassanā, udayabbayaññāṇassetaṁ adhivacanaṁ. Cittekaggatā hi taruṇavipassanāya upanissayapaccayo hoti. **Nibbidā**ti sikhāpattā vuṭṭhānagāminibalavavipassanā. **Virāgo**ti ariyamaggo. **Vimuttī**ti arahattaphalaṁ. Catubbidhopi hi ariyamaggo arahattaphalassa upanissayapaccayo hoti. **Vimuttiñāṇadassanan**ti paccavekkhaṇāñāṇaṁ. **Vimuttiñāṇadassanaṁ anupādāparinibbānatthāyā**ti apaccayaparinibbānatthāya. Apaccayaparinibbānassa hi taṁ paccayo hoti, tasmiṁ anuppatte avassaṁ parinibbāyitabbatoti. **Etadatthā kathā**ti ayaṁ vinayakathā nāma etadatthā. **Mantanā**ti vinayamantanā eva. **Upanisā**ti ayaṁ "vinayo saṁvaratthāyā"ti-ādikā paramparapaccayatāpi etadatthāya. **Sotāvadhānan**ti imissā paramparapaccayakathāya sotāvadhānaṁ imaṁ kathaṁ sutvā yaṁ uppajjati ñāṇaṁ, tampi etadatthāya. **Yadidaṁ anupādā cittassa vimokkho**ti yo ayaṁ catūhi upādānehi anupādiyitvā cittassa arahattaphalasaṅkhāto vimokkho, sopi etadatthāya, apaccayaparinibbānatthāya evāti attho.

367. Anuyogavattagāthāsu **paṭhamagāthā** vuttatthā eva.

Vatthuṁ vipattiṁ āpattiṁ, nidānaṁ ākāra-akovido. Pubbāparaṁ na jānātīti "vatthun"ti-ādīni "na jānātī"ti padena sambandho.

1. ...pidahanatthaṁ atthaṁ (Syā, Ka)

ဣဿရိယာဓိပစ္စဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ စ အဝိသံဝါဒကဋ္ဌာနေ စ ဌိတာ၊ န တေ အပသာဒေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော၊

ဣဒါနိ ယေ မန္ဒာ မန္ဒဗုဒ္ဓိနော ဧဝံ ဝဒေယျုံ "ဝိနယော နာမ ကိမတ္ထာယာ"တိ၊ တေသံ ဝစနောကာသပိဒဟနတ္ထမတ္တံ[၁] ဒဿေတုံ **ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ**တိ-အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ**တိ သကလာပိ ဝိနယပညတ္တိ ကာယဝစီဒွါရသံဝရတ္ထာယ။ အာဇီဝဝိသုဒ္ဓိပရိယောသာနဿ သီလဿ ဥပနိဿယော ဟောတိ၊ ပစ္စယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ အပိစေတ္ထ **အဝိပ္ပဋိသာရော**တိ ပါပပုညာနံ ကတာကတဝသေန စိတ္တဝိပ္ပဋိသာရာဘာဝေါ။ **ပါမုဇ္ဇ**န္တိ ဒုဗ္ဗလာ တရုဏာပီတိ။ **ပီတီ**တိ ဗလဝါ ဗဟလပီတိ။ **ပဿဒ္ဓီ**တိ ကာယစိတ္တဒရထပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ။ **သုခ**န္တိ ကာယိကစေတသိကသုခံ။ တံ ဟိ ဒုဝိဓမ္ပိ သမာဓိဿ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ **သမာဓီ**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ **ယထာဘူတဉာဏဒဿန**န္တိ တရုဏဝိပဿနာ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဟိ တရုဏဝိပဿနာယ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ **နိဗ္ဗိဒါ**တိ သိခါပတ္တာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဗလဝဝိပဿနာ။ **ဝိရာဂေါ**တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ **ဝိမုတ္တီ**တိ အရဟတ္တဖလံ။ စတုဗ္ဗိဓောပိ ဟိ အရိယမဂ္ဂေါ အရဟတ္တဖလဿ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန**န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာ**တိ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿ ဟိ တံ ပစ္စယော ဟောတိ၊ တသ္မိံ အနုပ္ပတ္တေ အဝဿံ ပရိနိဗ္ဗာယိတဗ္ဗတောတိ။ **ဧတဒတ္ထာ ကထာ**တိ အယံ ဝိနယကထာ နာမ ဧတဒတ္ထာ။ **မန္တနာ**တိ ဝိနယမန္တနာ ဧဝ။ **ဥပနိသာ**တိ အယံ "ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ"တိအာဒိကာ ပရမ္ပရပစ္စယတာပိ ဧတဒတ္ထာယ။ **သောတာဝဓာန**န္တိ ဣမိဿာ ပရမ္ပရပစ္စယကထာယ သောတာဝဓာနံ ဣမံ ကထံ သုတွာ ယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဉာဏံ၊ တမ္ပိ ဧတဒတ္ထာယ။ **ယဒိဒံ အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော**တိ ယော အယံ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အနုပါဒိယိတွာ စိတ္တဿ အရဟတ္တဖလသင်္ခါတော ဝိမောက္ခော၊ သောပိ ဧတဒတ္ထာယ၊ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ ဧဝါတိ အတ္ထော။

၃၆၇။ အနုယောဂဝတ္တဂါထာသု **ပဌမဂါထာ** ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

ဝတ္ထုံ ဝိပတ္တိံ အာပတ္တိံ၊ နိဒါနံ အာကာရအကောဝိဒေါ။ ပုဗ္ဗာပရံ န ဇာနာတီတိ "ဝတ္ထုန္"တိအာဒီနိ "န ဇာနာတီ"တိ ပဒေန သမ္ဗန္ဓော။

၁-....ပိဒဟနတ္ထံ အတ္ထံ (သျာ၊ က)

"akovido"ti padassa "sa ve tādisako"ti iminā sambandho. Tasmā ayamettha yojanā, yo bhikkhu pārājikādīnaṁ vatthuṁ na jānāti, catubbidhaṁ vipattiṁ na jānāti, sattavidhaṁ āpattiṁ na jānāti, idaṁ sikkhāpadaṁ asukasmiṁ[1] nāma nagare paññattanti evaṁ nidānaṁ na jānāti, idaṁ purimavacanaṁ idaṁ pacchimavacananti pubbāparaṁ na jānāti, idaṁ kataṁ idaṁ akatanti katākataṁ na jānāti. **Samena cā**ti teneva pubbāparaṁ ajānanassa samena[2] aññāṇena, katākataṁ na jānātīti vuttaṁ hoti. Evaṁ tāva na jānātipadena saddhiṁ sambandho veditabbo. Yaṁ panetaṁ ākāra-akovidoti vuttaṁ, tattha **ākāra-akovido**ti kāraṇākāraṇe akovido. Iti yvāyaṁ vatthu-ādīnipi na jānāti, ākārassa ca akovido, sa ve tādisako bhikkhu apaṭikkhoti vuccati.

Kammañca adhikaraṇañcāti imesampi padānaṁ na jānātīti padeneva sambandho. Ayaṁ panettha yojanā, tatheva iti yvāyaṁ kammañca jānāti, adhikaraṇañca na jānāti, sattappakāre samathe cāpi akovido, rāgādīhi pana ratto duṭṭho ca mūḷho ca, bhayena bhayā gacchati, sammohena mohā gacchati, rattattā pana duṭṭhattā ca chandā dosā ca gacchati, paraṁ saññāpetuṁ asamatthatāya na ca saññattikusalo, kāraṇākāraṇadassane asamatthatāya nijjhattiyā ca akovido, attano sadisāya parisāya laddhattā laddhapakkho, hiriyā paribāhirattā ahiriko, kāḷakehi kammehi samannāgatattā kaṇhakammo, dhammādariyapuggalādariyānaṁ abhāvato anādaro, sa ve tādisako bhikkhu apaṭikkhoti vuccati, na paṭikkhitabbo na oloketabbo, na sammannitvā issariyādhipaccajeṭṭhakaṭṭhāne ṭhapetabboti attho. Sukkapakkhagāthānampi yojanānayo vuttanayeneva veditabboti.

Cūḷasaṅgāmavaṇṇanā niṭṭhitā.

1. Amukasmiṁ (Ka) 2. Ajānanasamena (Ka) ajānantassa samena (Syā)

"အကောဝိဒေါ"တိ ပဒဿ "သ ဝေ တာဒိသကော"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ တသ္မာ အယမေတ္ထ ယောဇနာ၊ ယော ဘိက္ခု ပါရာဇိကာဒီနံ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတိ၊ စတုဗ္ဗိဓံ ဝိပတ္တိံ န ဇာနာတိ၊ သတ္တဝိဓံ အာပတ္တိံ န ဇာနာတိ၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ အသုကသ္မိံ[၁] နာမ နဂရေ ပညတ္တန္တိ ဧဝံ နိဒါနံ န ဇာနာတိ၊ ဣဒံ ပုရိမဝစနံ ဣဒံ ပစ္ဆိမဝစနန္တိ ပုဗ္ဗာပရံ န ဇာနာတိ၊ ဣဒံ ကတံ ဣဒံ အကတန္တိ ကတာကတံ န ဇာနာတိ။ **သမေန စာ**တိ တေနေဝ ပုဗ္ဗာပရံ အဇာနနဿ သမေန[၂] အညာဏေန၊ ကတာကတံ န ဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ တာဝ နဇာနာတိ-ပဒေန သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယံ ပနေတံ အာကာရ-အကောဝိဒေါတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ **အာကာရအကောဝိဒေါ**တိ ကာရဏာကာရဏေ အကောဝိဒေါ။ ဣတိ ယွာယံ ဝတ္ထုအာဒီနိပိ န ဇာနာတိ၊ အာကာရဿ စ အကောဝိဒေါ၊ သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု အပဋိက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။

ကမ္မဉ္စ အဓိကရဏဉ္စာတိ ဣမေသမ္ပိ ပဒါနံ န ဇာနာတီတိ ပဒေနေဝ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနေတ္ထ ယောဇနာ၊ တထေဝ ဣတိ ယွာယံ ကမ္မဉ္စ န ဇာနာတိ၊ အဓိကရဏဉ္စ န ဇာနာတိ၊ သတ္တပ္ပကာရေ သမထေ စာပိ အကောဝိဒေါ၊ ရာဂါဒီဟိ ပန ရတ္တော ဒုဋ္ဌော စ မူဠှော စ၊ ဘယေန ဘယာ ဂစ္ဆတိ၊ သမ္မောဟေန မောဟာ ဂစ္ဆတိ၊ ရတ္တတ္တာ ပန ဒုဋ္ဌတ္တာ စ ဆန္ဒာ ဒေါသာ စ ဂစ္ဆတိ၊ ပရံ သညာပေတုံ အသမတ္ထတာယ န စ သညတ္တိကုသလော၊ ကာရဏာကာရဏဒဿနေ အသမတ္ထတာယ နိဇ္ဈတ္တိယာ စ အကောဝိဒေါ၊ အတ္တနော သဒိသာယ ပရိသာယ လဒ္ဓတ္တာ လဒ္ဓပက္ခော၊ ဟိရိယာ ပရိဗာဟိရတ္တာ အဟိရိကော၊ ကာဠကေဟိ ကမ္မေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ကဏှကမ္မော၊ ဓမ္မာဒရိယပုဂ္ဂလာဒရိယာနံ အဘာဝတော အနာဒရော၊ သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု အပဋိက္ခောတိ ဝုစ္စတိ၊ န ပဋိက္ခိတဗ္ဗော န ဩလောကေတဗ္ဗော၊ န သမ္မန္နိတွာ ဣဿရိယာဓိပစ္စဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ သုက္ကပက္ခဂါထာနမ္ပိ ယောဇနာနယော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

စူဠသင်္ဂါမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အမုကသ္မိံ (က) ၂-အဇာနနသမေန (က) အဇာနန္တဿ သမေန (သျာ)

Mahāsaṅgāma

Voharantena jānitabbādivaṇṇanā

368-374. Mahāsaṅgāme **vatthuto vā vatthuṁ saṅkamatī**ti paṭhamapārājikavatthu mayā diṭṭhaṁ vā sutaṁ vāti vatvā puna pucchiyamāno nighaṁsiyamāno “na mayā paṭhamapārājikassa vatthu diṭṭhaṁ, na sutaṁ, dutiyapārājikassa vatthu diṭṭhaṁ vā sutaṁ vā”ti vadati. Eteneva nayena sesavatthusaṅkamanaṁ vipattito vipattisaṅkamanaṁ āpattito āpattisaṅkamanañca veditabbaṁ. Yo pana “neva mayā diṭṭhaṁ na sutan”ti vatvā pacchā “mayāpetaṁ diṭṭhaṁ vā sutaṁ vā”ti vadati, “diṭṭhaṁ vā sutaṁ vā”ti vatvā pacchā “na diṭṭhaṁ vā na sutaṁ vā”ti vadati. Ayaṁ **avajānitvā paṭijānāti, paṭijānitvā avajānātī**ti veditabbā. Eseva **aññenaññaṁ paṭicarati** nāma.

375. **Vaṇṇāvaṇṇo**ti nīlādivaṇṇāvaṇṇavasena sukkavissaṭṭhisikkhāpadaṁ vuttaṁ. **Vacanamanuppadānan**ti[1] sañcarittaṁ vuttaṁ. Kāyasaṁsaggādittayaṁ sarūpeneva vuttaṁ. Iti imāni pañca methunadhammassa pubbabhāgo pubbapayogoti veditabbāni.

376. **Cattāri apalokanakammānī**ti adhammenavaggādīni. Sesesupi eseva nayo. Iti cattāri catukkāni soḷasa honti.

Agati-agantabbavaṇṇanā

379. **Bahujana-ahitāya paṭipanno hotī**ti vinayadharena hi evaṁ chandādigatiyā adhikaraṇe vinicchite tasmiṁ vihāre saṁgho dvidhā bhijjati, ovādūpajīviniyo bhikkhuniyopi dve bhāgā honti, upāsakāpi upāsikāyopi dārakāpi dārikāyopi tesaṁ ārakkhadevatāpi tatheva dvidhā bhijjanti, tato bhummadevatā ādiṁ katvā yāva Akaniṭṭhabrahmāno dvīdhāva honti. Tena vuttaṁ “bahujana-ahitāya paṭipanno hoti -pa- dukkhāya devamanussānan”ti.

1. Dhanamanappadānanti (Ka)

မဟာသင်္ဂါမ

ဝေါဟရန္တေန ဇာနိတဗ္ဗာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၆၈-၃၇၄။ မဟာသင်္ဂါမေ **ဝတ္ထုတော ဝါ ဝတ္ထုံ သင်္ကမတီ**တိ ပဌမပါရာဇိကဝတ္ထု မယာ ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါတိ ဝတွာ ပုန ပုစ္ဆိယမာနော နိဃံသိယမာနော “န မယာ ပဌမပါရာဇိကဿ ဝတ္ထု ဒိဋ္ဌံ, န သုတံ၊ ဒုတိယပါရာဇိကဿ ဝတ္ထု ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ”တိ ဝဒတိ။ ဧတေနေဝ နယေန သေသဝတ္ထုသင်္ကမနံ ဝိပတ္တိတော ဝိပတ္တိသင်္ကမနံ အာပတ္တိတော အာပတ္တိသင်္ကမနဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော ပန “နေဝ မယာ ဒိဋ္ဌံ န သုတ”န္တိ ဝတွာ ပစ္ဆာ “မယာပေတံ ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ”တိ ဝဒတိ၊ “ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ”တိ ဝတွာ ပစ္ဆာ “န ဒိဋ္ဌံ ဝါ န သုတံ ဝါ”တိ ဝဒတိ။ အယံ **အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနာတိ၊ ပဋိဇာနိတွာ အဝဇာနာတီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧသေဝ **အညေနညံ ပဋိစရတိ** နာမ။

၃၇၅။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော**တိ နီလာဒိဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဝသေန သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒံ ဝုတ္တံ။ **ဝစနမနုပ္ပဒါန**န္တိ[၁] သဉ္စရိတ္တံ ဝုတ္တံ။ ကာယသံသဂ္ဂါဒိတ္တယံ သရူပေနေဝ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဣမာနိ ပဉ္စ မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂေါ ပုဗ္ဗပယောဂေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၃၇၆။ **စတ္တာရိ အပလောကနကမ္မာနီ**တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒီနိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ စတ္တာရိ စတုက္ကာနိ သောဠသ ဟောန္တိ။

အဂတိအဂန္တဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၉။ **ဗဟုဇနအဟိတာယ ပဋိပန္နော ဟောတီ**တိ ဝိနယဓရေန ဟိ ဧဝံ ဆန္ဒာဒိဂတိယာ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိတေ တသ္မိံ ဝိဟာရေ သံဃော ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇတိ၊ ဩဝါဒူပဇီဝိနိယော ဘိက္ခုနိယောပိ ဒွေ ဘာဂါ ဟောန္တိ၊ ဥပါသကာပိ ဥပါသိကာယောပိ ဒါရကာပိ ဒါရိကာယောပိ တေသံ အာရက္ခဒေဝတာပိ တထေဝ ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ တတော ဘုမ္မဒေဝတာ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာနော ဒွိဓာဝ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဗဟုဇနအဟိတာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ပ။ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာန”န္တိ။

၁-ဓနမနုပ္ပဒါနန္တိ (က)

382. **Visamanissito**ti visamāni kāyakammādīni nissito. **Gahananissito**ti micchādiṭṭhi-antaggāhikadiṭṭhisaṅkhātaṁ gahaṇaṁ nissito. **Balavanissito**ti balavante abhiññāte bhikkhū nissito.

393. **Tassa avajānanto**ti tassa vacanaṁ avajānanto. Upayogatthe vā sāmivacanaṁ, taṁ avajānantoti attho.

394. **Yaṁ atthāyā**ti yadatthāya. **Taṁ atthan**ti so attho. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Mahāsaṅgāmavaṇṇanā niṭṭhitā.

၃၈၂။ **ဝိသမနိဿိတော**တိ ဝိသမာနိ ကာယကမ္မာဒီနိ နိဿိတော။ **ဂဟန-နိဿိတော**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသင်္ခါတံ ဂဟနံ နိဿိတော။ **ဗလဝ-နိဿိတော**တိ ဗလဝန္တေ အဘိညာတေ ဘိက္ခူ နိဿိတော။

၃၉၃။ **တဿ အဝဇာနန္တော**တိ တဿ ဝစနံ အဝဇာနန္တော။ ဥပယောဂတ္ထေ ဝါ သာမိဝစနံ၊ တံ အဝဇာနန္တောတိ အတ္ထော။

၃၉၄။ **ယံ အတ္ထာယာ**တိ ယဒတ္ထာယ။ **တံ အတ္ထန္တိ** သော အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မဟာသင်္ဂါမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Kathinabheda

Kathina-atthatādivaṇṇanā

403. Kathine **aṭṭha mātikā**ti Khandhake vuttā pakkamanantikādikā aṭṭha. **Palibodhānisaṁsāpi** pubbe vuttā eva.

404. **Payogassā**ti cīvaradhovanādino sattavidhassa pubbakaraṇassatthāya yo udakāharaṇādiko payogo kayirati, tassa payogassa. **Katame dhammā anantarapaccayena paccayo**ti anāgatavasena anantarā hutvā katame dhammā paccayā hontīti attho. **Samanantarapaccayenā**ti suṭṭhu anantarapaccayena. Anantarapaccayameva āsannataraṁ katvā pucchati. **Nissayapaccayenā**ti uppajjamānassa payogassa nissayaṁ ādhārabhāvaṁ upagatā viya hutvā katame dhammā paccayā hontīti attho. **Upanissayapaccayenā**ti upetena nissayapaccayena, nissayapaccayameva upagatataraṁ katvā pucchati. **Purejātapaccayenā**ti iminā paṭhamaṁ uppannassa paccayabhāvaṁ pucchati. **Pacchājātapaccayenā**ti iminā pacchā uppajjanakassa paccayabhāvaṁ pucchati. **Sahajātapaccayenā**ti iminā apubbaṁ acarimaṁ uppajjamānānaṁ paccayabhāvaṁ pucchati. **Pubbakaraṇassā**ti dhovanādino pubbakaraṇassa. **Paccuddhārassā**ti purāṇasaṅkhāṭi-ādīnaṁ paccuddharaṇassa. **Adhiṭṭhānassā**ti kathinacīvarādhiṭṭhānassa. **Atthārassā**ti kathinatthārassa. **Mātikānañca palibodhānañcā**ti aṭṭhannaṁ mātikānaṁ dvinnañca palibodhānaṁ. **Vatthussā**ti saṅghāṭi-ādino kathinavatthussa. Sesaṁ vuttanayameva.

Evaṁ yañca labbhati, yañca na labbhati, sabbaṁ pucchitvā idāni yaṁ yassa labbhati, tadeva dassento **pubbakaraṇaṁ payogassā**ti-ādinā nayena vissajjanamāha. Tassattho—yaṁ vuttaṁ "payogassa katame dhammā"ti-ādi, tattha vuccate, pubbakaraṇaṁ payogassa anantarapaccayena paccayo, samanantaranissaya-upanissayapaccayena paccayo. Payogassa hi sattavidhampi pubbakaraṇaṁ yasmā tena payogena nipphādetabbassa pubbakaraṇassatthāya so payogo kayirati, tasmā imehi catūhi paccayehi paccayo hoti. Purejātapaccaye[1] panesa uddiṭṭhadhammesu ekadhammampi

1. Purejātapaccayo (Ka)

ကထိနဘေဒ

ကထိနအတ္ထတာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၀၃။ ကထိနေ **အဋ္ဌ မာတိကာ**တိ ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ ပက္ကမနန္တိကာဒိကာ အဋ္ဌ။ **ပလိဗောဓာနိသံသာပိ** ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ ဧဝ။

၄၀၄။ **ပယောဂဿာ**တိ စီဝရဓောဝနာဒိနော သတ္တဝိဓဿ ပုဗ္ဗကရဏဿတ္ထာယ ယော ဥဒကာဟရဏာဒိကော ပယောဂေါ ကယိရတိ၊ တဿ ပယောဂဿ။ **ကတမေ ဓမ္မာ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော**တိ အနာဂတဝသေန အနန္တရာ ဟုတွာ ကတမေ ဓမ္မာ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **သမနန္တရပစ္စယေနာ**တိ သုဋ္ဌု အနန္တရပစ္စယေန။ အနန္တရပစ္စယမေဝ အာသန္နတရံ ကတွာ ပုစ္ဆတိ။ **နိဿယပစ္စယေနာ**တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ပယောဂဿ နိဿယံ အာဓာရဘာဝံ ဥပဂတာ ဝိယ ဟုတွာ ကတမေ ဓမ္မာ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ဥပနိဿယပစ္စယေနာ**တိ ဥပေတေန နိဿယပစ္စယေန၊ နိဿယပစ္စယမေဝ ဥပဂတတရံ ကတွာ ပုစ္ဆတိ။ **ပုရေဇာတပစ္စယေနာ**တိ ဣမိနာ ပဌမံ ဥပ္ပန္နဿ ပစ္စယဘာဝံ ပုစ္ဆတိ။ **ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေနာ**တိ ဣမိနာ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ပစ္စယဘာဝံ ပုစ္ဆတိ။ **သဟဇာတပစ္စယေနာ**တိ ဣမိနာ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ပစ္စယဘာဝံ ပုစ္ဆတိ။ **ပုဗ္ဗကရဏဿာ**တိ ဓောဝနာဒိနော ပုဗ္ဗကရဏဿ။ **ပစ္စုဒ္ဓါရဿာ**တိ ပုရာဏသင်္ဃာဋိအာဒီနံ ပစ္စုဒ္ဓရဏဿ။ **အဓိဋ္ဌာနဿာ**တိ ကထိနစီဝရာဓိဋ္ဌာနဿ။ **အတ္ထာရဿာ**တိ ကထိနတ္ထာရဿ။ **မာတိကာနဉ္စ ပလိဗောဓာနဉ္စာ**တိ အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဒွိန္နဉ္စ ပလိဗောဓာနံ။ **ဝတ္ထုဿာ**တိ သင်္ဃာဋိအာဒိနော **ကထိန**ဝတ္ထုဿ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧဝံ ယဉ္စ လဗ္ဘတိ၊ ယဉ္စ န လဗ္ဘတိ၊ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆိတွာ ဣဒါနိ ယံ ယဿ လဗ္ဘတိ၊ တဒေဝ ဒဿေန္တော **ပုဗ္ဗကရဏံ ပယောဂဿာ**တိအာဒိနာ နယေန ဝိဿဇ္ဇနမာဟ။ တဿတ္ထော—ယံ ဝုတ္တံ “ပယောဂဿ ကတမေ ဓမ္မာ”တိ-အာဒိ၊ တတ္ထ ဝုစ္စတေ၊ ပုဗ္ဗကရဏံ ပယောဂဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သမနန္တရနိဿယဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပယောဂဿ ဟိ သတ္တဝိဓမ္ပိ ပုဗ္ဗကရဏံ ယသ္မာ တေန ပယောဂေန နိပ္ဖါဒေတဗ္ဗဿ ပုဗ္ဗကရဏဿတ္ထာယ သော ပယောဂေါ ကယိရတိ၊ တသ္မာ ဣမေဟိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပုရေဇာတပစ္စယေ[1] ပနေသ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မေသု ဧကဓမ္မမ္ပိ

၁-ပုရေဇာတပစ္စယော (က)

na labhati, aññadatthu pubbakaraṇassa sayaṁ[1] purejātapaccayo hoti, payoge sati pubbakaraṇassa nipphajjanato. Tena vuttaṁ "payogo pubbakaraṇassa purejātapaccayena paccayo"ti. Pacchājātapaccayaṁ pana labhati, tena vuttaṁ "pubbakaraṇaṁ payogassa pacchājātapaccayena paccayo"ti. Pacchā uppajjanakassa hi pubbakaraṇassa atthāya so payogo kayirati. Sahajātapaccayaṁ pana mātikāpalibodhānisaṁsasaṅkhāte pannarasa dhamme ṭhapetvā añño payogādīsu ekopi dhammo na labhati, te eva hi pannarasa dhammā saha kathinatthārena ekato nipphajjantīti aññamaññaṁ sahajātapaccayā honti. Tena vuttaṁ "pannarasa dhammā sahajātapaccayena paccayo"ti. Etenupāyena sabbapadavissajjanāni veditabbāni.

Pubbakaraṇanidānādivibhāgavaṇṇanā

405. **Pubbakaraṇaṁ kiṁ nidānan**ti-ādipucchāvissajjanaṁ uttānameva.

406-7. Payogo kiṁ niṁnidānoti-ādīsu pucchādvayavissajjanesu **hetunidāno paccayanidāno**ti ettha cha cīvarānī hetu ceva paccayo cāti veditabbāni. Pubbapayogādīnaṁ hi sabbesaṁ tāniyeva hetu tāni paccayo. Na hi chabbidhe cīvare asati payogo atthi, na pubbakaraṇādīni, tasmā "payogo hetunidāno"ti-ādi vuttaṁ.

408. Saṅgahavāre **vacībhedenā**ti "imāya saṅghāṭiyā, iminā uttarāsaṅgena, iminā antaravāsakena kathinaṁ attharāmī"ti etena vacībhedena. Katimūlādipucchāvissajjane **kiriyā majjhe**ti paccuddhāro ceva adhiṭṭhānañca.

411. **Vatthuvipannaṁ hotī**ti akappiyadussaṁ hoti. **Kālavipannaṁ** nāma ajja dāyakehi dinnaṁ sve saṁgho kathinatthārakassa deti. **Karaṇavipannaṁ** nāma tadaheva chinditvā akataṁ.

---

1. Ayaṁ (Ka)

န လဘတိ၊ အညဒတ္ထု ပုဗ္ဗကရဏဿ သယံ[၁] ပုရေဇာတပစ္စယော ဟောတိ, ပယောဂေ သတိ ပုဗ္ဗကရဏဿ နိပ္ဖဇ္ဇနတော။ တေန ဝုတ္တံ "ပယောဂေါ ပုဗ္ဗကရဏဿ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယံ ပန လဘတိ၊ တေန ဝုတ္တံ "ပုဗ္ဗကရဏံ ပယောဂဿ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ။ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဟိ ပုဗ္ဗကရဏဿ အတ္ထာယ သော ပယောဂေါ ကယိရတိ။ သဟဇာတပစ္စယံ ပန မာတိကာပလိဗောဓာနိသံသသင်္ခါတေ ပန္နရသ ဓမ္မေ ဌပေတွာ အညော ပယောဂါဒီသု ဧကောပိ ဓမ္မော န လဘတိ၊ တေ ဧဝ ဟိ ပန္နရသ ဓမ္မာ သဟ ကထိနတ္ထာရေန ဧကတော နိပ္ဖဇ္ဇန္တီတိ အညမညံ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ "ပန္နရသ ဓမ္မာ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ။ ဧတေနုပါယေန သဗ္ဗပဒဝိဿဇ္ဇနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပုဗ္ဗကရဏနိဒါနာဒိဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၄၀၅။ **ပုဗ္ဗကရဏံ ကိံနိဒါန**န္တိအာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၄၀၆-၇။ ပယောဂေါ ကိံနိဒါနောတိအာဒီသု ပုစ္ဆာဒွယဝိဿဇ္ဇနေသု **ဟေတုနိဒါနော ပစ္စယနိဒါနော**တိ ဧတ္ထ ဆ စီဝရာနိ ဟေတု စေဝ ပစ္စယော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ပုဗ္ဗပယောဂါဒီနံ ဟိ သဗ္ဗေသံ တာနိယေဝ ဟေတု တာနိ ပစ္စယော။ န ဟိ ဆဗ္ဗိဓေ စီဝရေ အသတိ ပယောဂေါ အတ္ထိ၊ န ပုဗ္ဗကရဏာဒီနိ၊ တသ္မာ "ပယောဂေါ ဟေတုနိဒါနော"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၀၈။ သင်္ဂဟဝါရေ **ဝစီဘေဒေနာ**တိ "ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ, ဣမိနာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန, ဣမိနာ အန္တရဝါသကေန ကထိနံ အတ္ထရာမီ"တိ ဧတေန ဝစီဘေဒေန။ ကတိမူလာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေ **ကိရိယာ မဇ္ဈေ**တိ ပစ္စုဒ္ဓါရော စေဝ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ။

၄၁၁။ **ဝတ္ထုဝိပန္နံ ဟောတီ**တိ အကပ္ပိယဒုဿံ ဟောတိ။ **ကာလဝိပန္နံ** နာမ အဇ္ဇ ဒါယကေဟိ ဒိန္နံ သွေ သံဃော ကထိနတ္ထာရကဿ ဒေတိ။ **ကရဏဝိပန္နံ** နာမ တဒဟေဝ ဆိန္ဒိတွာ အကတံ။

၁-အယံ (က)

Kathinādijānitabbavibhāgavaṇṇanā

412. Kathinaṁ jānitabbanti-ādipucchāya vissajjane **tesaññeva dhammānan**ti yesu rūpādidhammesu sati kathinaṁ nāma hoti, tesaṁ samodhānaṁ missībhāvo. **Nāmaṁ nāmakamman**ti-ādinā pana ‘kathinan’ti idaṁ bahūsu dhammesu nāmamattaṁ, na paramatthato eko dhammo atthīti dasseti.

Catuvīsatiyā ākārehīti “na ullikhitamattenā”ti-ādīhi pubbe vuttakāraṇehi. **Sattarasahi ākārehī**ti “ahatena atthataṁ hoti kathinan”ti-ādīhi pubbe vuttakāraṇehi. Nimittakammādīsu yaṁ vattabbaṁ, sabbaṁ Kathinakkhandhakavaṇṇanāyaṁ vuttaṁ.

416. **Ekuppādā ekanirodhā**ti uppajjamānāpi ekato uppajjanti, nirujjhamānāpi ekato nirujjhanti. **Ekuppādā nānānirodhā**ti uppajjamānā ekato uppajjanti, nirujjhamānā nānā nirujjhanti. Kiṁ vuttaṁ hoti, sabbepi atthārena saddhiṁ ekato uppajjanti, atthāre hi sati uddhāro nāma. Nirujjhamānā panettha purimā dve atthārena saddhiṁ ekato nirujjhanti, uddhārabhāvaṁ pāpuṇanti. Atthārassa hi nirodhā etesañca uddhārabhāvo ekakkhaṇe hoti, itare nānā nirujjhanti. Tesu uddhārabhāvaṁ pattesupi atthāro tiṭṭhatiyeva. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Samantapāsādikāya Vinayasaṁvaṇṇanāya

Kathinabhedavaṇṇanā niṭṭhitā.

Paññattivaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

ကထိနာဒိဇာနိတဗ္ဗဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၄၁၂။ ကထိနံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိအာဒိပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနေ **တေသညေဝ ဓမ္မာန**န္တိ ယေသု ရူပါဒိဓမ္မေသု သတိ ကထိနံ နာမ ဟောတိ၊ တေသံ သမောဓာနံ မိဿီဘာဝေါ။ **နာမံ နာမကမ္မ**န္တိအာဒိနာ ပန ‘ကထိန’န္တိ ဣဒံ ဗဟူသု ဓမ္မေသု နာမမတ္တံ၊ န ပရမတ္ထတော ဧကော ဓမ္မော အတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

စတုဝီသတိယာ အာကာရေဟီတိ “န ဥလ္လိခိတမတ္တေနာ”တိအာဒီဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တကာရဏေဟိ။ **သတ္တရသဟိ အာကာရေဟီ**တိ “အဟတေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိအာဒီဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တကာရဏေဟိ။ နိမိတ္တကမ္မာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗံ ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တံ။

၄၁၆။ **ဧကုပ္ပါဒါ ဧကနိရောဓာ**တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နိရုဇ္ဈမာနာပိ ဧကတော နိရုဇ္ဈန္တိ။ **ဧကုပ္ပါဒါ နာနာနိရောဓာ**တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နိရုဇ္ဈမာနာ နာနာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သဗ္ဗေပိ အတ္ထာရေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အတ္ထာရေ ဟိ သတိ ဥဒ္ဓါရော နာမ။ နိရုဇ္ဈမာနာ ပနေတ္ထ ပုရိမာ ဒွေ အတ္ထာရေန သဒ္ဓိံ ဧကတော နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ဥဒ္ဓါရဘာဝံ ပါပုဏန္တိ။ အတ္ထာရဿ ဟိ နိရောဓော ဧတေသဉ္စ ဥဒ္ဓါရဘာဝေါ ဧကက္ခဏေ ဟောတိ၊ ဣတရေ နာနာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေသု ဥဒ္ဓါရဘာဝံ ပတ္တေသုပိ အတ္ထာရော တိဋ္ဌတိယေဝ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

ကထိနဘေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပညတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Upālipañcaka

Anissitavaggavaṇṇanā

417. Upālipañhesu **katihi nu kho bhante**ti pucchāya ayaṁ sambandho. Thero kira rahogato sabbāni imāni pañcakāni āvajjetvā “Bhagavantaṁ dāni pucchitvā imesaṁ nissāya vasanakādīnaṁ atthāya tantiṁ ṭhapessāmī”ti Bhagavantaṁ upasaṅkamitvā
“katihi nu kho bhante”ti-ādinā nayena pañhe pucchi. Tesaṁ vissajjane **uposathaṁ na jānātī**ti navavidhaṁ uposathaṁ na jānāti. **Uposathakammaṁ na jānātī**ti adhammenavaggādibhedaṁ catubbidhaṁ uposathakammaṁ na jānāti. **Pātimokkhaṁ na jānātī**ti dve mātikā na jānāti. **Pātimokkhuddesaṁ na jānātī**ti bhikkhūnaṁ pañcavidhaṁ bhikkhunīnaṁ catubbidhanti navavidhaṁ pātimokkhuddesaṁ na jānāti.

Pavāraṇaṁ na jānātīti navavidhaṁ pavāraṇaṁ na jānāti. **Pavāraṇākammaṁ na jānātī**ti adhammenavaggādibhedaṁ catubbidhaṁ pavāraṇākammaṁ na jānāti.

Āpattānāpattiṁ na jānātīti tasmiṁ tasmiṁ sikkhāpade niddiṭṭhaṁ āpattiñca anāpattiñca na jānāti.

Āpanno kammakatoti āpattiṁ āpanno, tappaccayāva saṁghena kammaṁ kataṁ hoti.

Nappaṭippassambhanavaggavaṇṇanā

420. **Kammaṁ nappaṭippassambhetabban**ti ayaṁ yasmā anulomavatte na vattati, tasmā nāssa kammaṁ paṭippassambhetabbaṁ, sarajjukova vissajjetabboti attho.

421. **Sace Upāli saṁgho samaggakaraṇīyāni kammāni karotī**ti sace samaggehi karaṇīyāni uposathādīni kammāni karoti. Uposathapavāraṇādīsu hi ṭhitāsu upatthambho na dātabbo. Sace hi saṁgho accayaṁ desāpetvā saṁghasāmaggiṁ karoti, tiṇavatthārakasamathaṁ vā katvā uposathapavāraṇaṁ karoti, evarūpaṁ samaggakaraṇīyaṁ nāma kammaṁ hoti. **Tatra ce**ti sace tādise kamme bhikkhuno nakkhamati,

ဥပါလိပဉ္စက

အနိဿိတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၁၇။ ဥပါလိပဉှေသု **ကတိဟိ နု ခေါ ဘန္တေ**တိ ပုစ္ဆာယ အယံ သမ္ဗန္ဓော။ ထေရော ကိရ ရဟောဂတော သဗ္ဗာနိ ဣမာနိ ပဉ္စကာနိ အာဝဇ္ဇေတွာ “ဘဂဝန္တံ ဒါနိ ပုစ္ဆိတွာ ဣမေသံ နိဿာယ ဝသနကာဒီနံ အတ္ထာယ တန္တိံ ဌပေဿာမီ”တိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကတိဟိ နု ခေါ ဘန္တေ”တိအာဒိနာ နယေန ပဉှေ ပုစ္ဆိ။ တေသံ ဝိဿဇ္ဇနေ **ဥပေါသထံ န ဇာနာတီ**တိ နဝဝိဓံ ဥပေါသထံ န ဇာနာတိ။ **ဥပေါသထကမ္မံ န ဇာနာတီ**တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒိဘေဒံ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပေါသထကမ္မံ န ဇာနာတိ။ **ပါတိမောက္ခံ န ဇာနာတီ**တိ ဒွေ မာတိကာ န ဇာနာတိ။ **ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ န ဇာနာတီ**တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စဝိဓံ ဘိက္ခုနီနံ စတုဗ္ဗိဓန္တိ နဝဝိဓံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ န ဇာနာတိ။

ပဝါရဏံ န ဇာနာတီတိ နဝဝိဓံ ပဝါရဏံ န ဇာနာတိ။ **ပဝါရဏာကမ္မံ န ဇာနာတီ**တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒိဘေဒံ စတုဗ္ဗိဓံ ပဝါရဏာကမ္မံ န ဇာနာတိ။

အာပတ္တာနာပတ္တိံ န ဇာနာတီတိ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ အာပတ္တိဉ္စ အနာပတ္တိဉ္စ န ဇာနာတိ။

အာပန္နော ကမ္မကတောတိ အာပတ္တိံ အာပန္နော၊ တပ္ပစ္စယာဝ သံဃေန ကမ္မံ ကတံ ဟောတိ။

နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၂၀။ **ကမ္မံ နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗန္တိ** အယံ ယသ္မာ အနုလောမဝတ္တေ န ဝတ္တတိ၊ တသ္မာ နာဿ ကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗံ၊ သရဇ္ဇုကောဝ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၄၂၁။ **သစေ ဥပါလိ သံဃော သမဂ္ဂကရဏီယာနိ ကမ္မာနိ ကရောတီ**တိ သစေ သမဂ္ဂေဟိ ကရဏီယာနိ ဥပေါသထာဒီနိ ကမ္မာနိ ကရောတိ။ ဥပေါသထပဝါရဏာဒီသု ဟိ ဌိတာသု ဥပတ္ထမ္ဘော န ဒါတဗ္ဗော။ သစေ ဟိ သံဃော အစ္စယံ ဒေသာပေတွာ သံဃသာမဂ္ဂိံ ကရောတိ၊ တိဏဝတ္ထာရကသမထံ ဝါ ကတွာ ဥပေါသထပဝါရဏံ ကရောတိ၊ ဧဝရူပံ သမဂ္ဂကရဏီယံ နာမ ကမ္မံ ဟောတိ။ **တတြ စေ**တိ သစေ တာဒိသေ ကမ္မေ ဘိက္ခုနော နက္ခမတိ၊

diṭṭhāvikammampi katvā tathārūpā sāmaggī upetabbā, evaṁ vilomaggāho na gaṇhitabbo. Yatra pana uddhammaṁ ubbinayaṁ Satthu sāsanaṁ dīpenti, tattha diṭṭhāvikammaṁ na vaṭṭati, paṭibāhitvā pakkamitabbaṁ.

Ussitamantī cāti[1] lobhadosamohamānussannaṁ vācaṁ bhāsitā kaṇhavāco anatthakadīpano. **Nissitajappīti** attano dhammatāya ussadayuttaṁ bhāsituṁ na sakkoti, atha kho "mayā saddhiṁ rājā evaṁ kathesi, asukamahāmatto evaṁ kathesi, asuko nāma mayhaṁ ācariyo vā upajjhāyo vā tepiṭako mayā saddhiṁ evaṁ kathesī"ti evaṁ aññaṁ nissāya jappati. **Na ca bhāsānusandhikusalo**ti kathānusandhivacane ca vinicchayānusandhivacane ca akusalo hoti. **Na yathādhamme yathāvinaye**ti na bhūtena vatthunā āpattiṁ sāretvā codetā hoti.

Ussādetā hotīti "amhākaṁ ācariyo mahātepiṭako paramadhammakathiko"ti-ādinā nayena ekaccaṁ ussādeti. Dutiyapade "āpattiṁ kiṁ so na jānātī"ti-ādinā ekaccaṁ apasādeti. **Adhammaṁ gaṇhātīti** aniyyānikapakkhaṁ gaṇhāti. **Dhammaṁ paṭibāhatīti** niyyānikapakkhaṁ paṭibāhati. **Samphañca bahuṁ bhāsatīti** bahuṁ niratthakakathaṁ katheti.

Pasayha pavattā hotīti anajjhiṭṭho bhāre anāropite kevalaṁ mānaṁ nissāya ajjhottharitvā anadhikāre kathetā hoti. **Anokāsakammaṁ kāretvāti** okāsakammaṁ akaretvā pavattā hoti. **Na yathādiṭṭhiyā byākatā hotīti** yassa attano diṭṭhi, taṁ purakkhatvā na byākatā, laddhiṁ nikkhipitvā ayathābhuccaṁ adhammādīsu dhammādiladdhiko hutvā kathetā hotīti attho.

Vohāravaggavaṇṇanā

424. **Āpattiyā payogaṁ na jānātīti** ayaṁ āpatti kāyappayogā, ayaṁ vacīpayogāti na jānāti. **Āpattiyā vūpasamaṁ na jānātīti** ayaṁ āpatti desanāya vūpasamati, ayaṁ vuṭṭhānena, ayaṁ neva desanāya, na vuṭṭhānenāti na jānāti. **Āpattiyā na**

1. Ussitamantī cāhi ussādamantī (Sī) ussitamantī cāti ussadamantī (Syā)

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မမ္ပိ ကတွာ တထာရူပါ သာမဂ္ဂီ ဥပေတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ ဝိလောမဂ္ဂါဟော န ဂဏှိတဗ္ဗော။ ယတ္ထ ပန ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ဒီပေန္တိ၊ တတ္ထ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပဋိဗာဟိတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။

ဥဿိတမန္တီ စာတိ[၁] လောဘဒေါသမောဟမာနုဿန္နံ ဝါစံ ဘာသိတာ ကဏှဝါစော အနတ္ထကဒီပနော။ **နိဿိတဇပ္ပီ**တိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဥဿဒယုတ္တံ ဘာသိတုံ န သက္ကောတိ၊ အထ ခေါ "မယာ သဒ္ဓိံ ရာဇာ ဧဝံ ကထေသိ၊ အသုကမဟာမတ္တော ဧဝံ ကထေသိ၊ အသုကော နာမ မယှံ အာစရိယော ဝါ ဥပဇ္ဈာယော ဝါ တေပိဋကော မယာ သဒ္ဓိံ ဧဝံ ကထေသီ"တိ ဧဝံ အညံ နိဿာယ ဇပ္ပတိ။ **န စ ဘာသာနုသန္ဓိကုသလော**တိ ကထာနုသန္ဓိဝစနေ စ ဝိနိစ္ဆယာနုသန္ဓိဝစနေ စ အကုသလော ဟောတိ။ **န ယထာဓမ္မေ ယထာဝိနယေ**တိ န ဘူတေန ဝတ္ထုနာ အာပတ္တိံ သာရေတွာ စောဒေတာ ဟောတိ။

ဥဿာဒေတာ ဟောတီတိ "အမှာကံ အာစရိယော မဟာတေပိဋကော ပရမဓမ္မကထိကော"တိအာဒိနာ နယေန ဧကစ္စံ ဥဿာဒေတိ။ ဒုတိယပဒေ "အာပတ္တိံ ကိံ သော န ဇာနာတီ"တိအာဒိနာ ဧကစ္စံ အပသာဒေတိ။ **အဓမ္မံ ဂဏှာတီ**တိ အနိယျာနိကပက္ခံ ဂဏှာတိ။ **ဓမ္မံ ပဋိဗာဟတီ**တိ နိယျာနိကပက္ခံ ပဋိဗာဟတိ။ **သမ္ဖဉ္စ ဗဟုံ ဘာသတီ**တိ ဗဟုံ နိရတ္ထကကထံ ကထေတိ။

ပသယှ ပဝတ္တာ ဟောတီတိ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ဘာရေ အနာရောပိတေ ကေဝလံ မာနံ နိဿာယ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အနဓိကာရေ ကထေတာ ဟောတိ။ **အနောကာသကမ္မံ ကာရေတွာ**တိ ဩကာသကမ္မံ အကာရေတွာ ပဝတ္တာ ဟောတိ။ **န ယထာဒိဋ္ဌိယာ ဗျာကတာ ဟောတီ**တိ ယဿ အတ္တနော ဒိဋ္ဌိ၊ တံ ပုရက္ခတွာ န ဗျာကတာ၊ လဒ္ဓိံ နိက္ခိပိတွာ အယထာဘုစ္စံ အဓမ္မာဒီသု ဓမ္မာဒိလဒ္ဓိကော ဟုတွာ ကထေတာ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဝေါဟာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၂၄။ **အာပတ္တိယာ ပယောဂံ န ဇာနာတီ**တိ အယံ အာပတ္တိ ကာယပ္ပယောဂါ၊ အယံ ဝစီပယောဂါတိ န ဇာနာတိ။ **အာပတ္တိယာ ဝူပသမံ န ဇာနာတီ**တိ အယံ အာပတ္တိ ဒေသနာယ ဝူပသမတိ၊ အယံ ဝုဋ္ဌာနေန၊ အယံ နေဝ ဒေသနာယ, န ဝုဋ္ဌာနေနာတိ န ဇာနာတိ။ **အာပတ္တိယာ န**

၁-ဥဿိတမန္တိ စာဟိ ဥဿာဒမန္တိ (သီ) ဥဿိတမန္တီ စာတိ ဥဿဒမန္တီ (သျာ)

vinicchayakusalo hotīti imasmiṁ vatthusmiṁ ayaṁ āpattīti na jānāti, dosānurūpaṁ āpattiṁ uddharitvā patiṭṭhāpetuṁ na sakkoti.

Adhikaraṇasamuṭṭhānaṁ na jānātīti "idaṁ adhikaraṇaṁ aṭṭhārasa bhedakaravatthūni nissāya samuṭṭhāti, idaṁ catasso vipattiyo, idaṁ pañca vā satta vā āpattikkhandhe, idaṁ cattāri saṁghakiccāni nissāya samuṭṭhātī"ti na jānāti. **Payogaṁ na jānātī**ti "idaṁ adhikaraṇaṁ dvādasamūlappayogaṁ, idaṁ cuddasamūlappayogaṁ, idaṁ chamūlapayogaṁ, idaṁ ekamūlapayogan"ti na jānāti. Adhikaraṇānaṁ hi yathāsakaṁmūlameva payogā nāma honti, taṁ sabbampi na jānātīti attho. **Vūpasamaṁ na jānātī**ti "idaṁ adhikaraṇaṁ dvīhi samathehi vūpasamati, idaṁ tīhi, idaṁ catūhi, idaṁ ekena samathena vūpasamatī"ti na jānāti. **Na vinicchayakusalo hotī**ti adhikaraṇaṁ vinicchanitvā samathaṁ pāpetuṁ na jānāti.

Kammaṁ na jānātīti tajjanīyāti sattavidhaṁ kammaṁ na jānāti. **Kammassa karaṇaṁ na jānātī**ti "idaṁ kammaṁ iminā nīhārena kātabban"ti na jānāti. **Kammassa vatthuṁ na jānātī**ti "idaṁ tajjanīyassa vatthu, idaṁ niyassadīnan"ti na jānāti. **Vattan**ti sattasu kammesu heṭṭhā catunnaṁ kammānaṁ aṭṭhārasavidhaṁ tividhassa ca ukkhepanīyakammassa tecattālīsavidhaṁ vattaṁ na jānāti. **Kammassa vūpasamaṁ na jānātī**ti "yo bhikkhu vatte vattitvā yācati, tassa kammaṁ paṭippassambhetabbaṁ, accayo desāpetabbo"ti na jānāti.

Vatthuṁ na jānātīti sattannaṁ āpattikkhandhānaṁ vatthuṁ na jānāti. **Nidānaṁ na jānātī**ti idaṁ sikkhāpadaṁ "imasmiṁ nagare paññattaṁ, idaṁ imasmin"ti na jānāti. **Paññattiṁ na jānātī**ti paññatti-anupaññatti-anuppannapaññattivasena tividhaṁ paññattiṁ na jānāti. **Padapaccābhaṭṭhaṁ na jānātī**ti sammukhā kātabbaṁ padaṁ na jānāti. "Buddho Bhagavā"ti vattabbe "Bhagavā Buddho"ti heṭṭhupariyaṁ katvā padaṁ yojeti.

Akusalo ca hoti vinayeti Vinayapāḷiyañca Aṭṭhakathāyañca akusalo hoti.

Ñattiṁ na jānātīti saṅkhepato hi duvidhā ñatti "esā ñattī"ti evaṁ niddiṭṭhā ca aniddiṭṭhā ca. Tattha yā evaṁ aniddiṭṭhā, sā kammañatti nāma hoti. Yā niddiṭṭhā, sā kammapādañatti nāma. Taṁ sabbena sabbaṁ ñattiṁ na jānāti.

ဝိနိစ္ဆယကုသလော ဟောတီတိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ အယံ အာပတ္တီတိ န ဇာနာတိ၊ ဒေါသာနုရူပံ အာပတ္တိံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပတိဋ္ဌာပေတုံ န သက္ကောတိ။

အဓိကရဏသမုဋ္ဌာနံ န ဇာနာတီတိ "ဣဒံ အဓိကရဏံ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ နိဿာယ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣဒံ စတဿော ဝိပတ္တိယော၊ ဣဒံ ပဉ္စ ဝါ သတ္တ ဝါ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ၊ ဣဒံ စတ္တာရိ သံဃကိစ္စာနိ နိဿာယ သမုဋ္ဌာတီ"တိ န ဇာနာတိ။ **ပယောဂံ န ဇာနာတီ**တိ "ဣဒံ အဓိကရဏံ ဒွါဒသမူလပ္ပယောဂံ၊ ဣဒံ စုဒ္ဒသမူလပ္ပယောဂံ၊ ဣဒံ ဆမူလပယောဂံ၊ ဣဒံ ဧကမူလပယောဂ"န္တိ န ဇာနာတိ။ အဓိကရဏာနံ ဟိ ယထာသကံမူလမေဝ ပယောဂါ နာမ ဟောန္တိ၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **ဝူပသမံ န ဇာနာတီ**တိ "ဣဒံ အဓိကရဏံ ဒွီဟိ သမထေဟိ ဝူပသမတိ၊ ဣဒံ တီဟိ၊ ဣဒံ စတူဟိ၊ ဣဒံ ဧကေန သမထေန ဝူပသမတီ"တိ န ဇာနာတိ။ **န ဝိနိစ္ဆယကုသလော ဟောတီ**တိ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ သမထံ ပါပေတုံ န ဇာနာတိ။

ကမ္မံ န ဇာနာတီတိ တဇ္ဇနီယာဒိ သတ္တဝိဓံ ကမ္မံ န ဇာနာတိ။ **ကမ္မဿ ကရဏံ န ဇာနာတီ**တိ "ဣဒံ ကမ္မံ ဣမိနာ နီဟာရေန ကာတဗ္ဗ"န္တိ န ဇာနာတိ။ **ကမ္မဿ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတီ**တိ "ဣဒံ တဇ္ဇနီယဿ ဝတ္ထု၊ ဣဒံ နိယဿာဒီန"န္တိ န ဇာနာတိ။ **ဝတ္တန္တိ** သတ္တသု ကမ္မေသု ဟေဋ္ဌာ စတုန္နံ ကမ္မာနံ အဋ္ဌာရသဝိဓံ တိဝိဓဿ စ ဥက္ခေပနီယကမ္မဿ တေစတ္တာလီသဝိဓံ ဝတ္တံ န ဇာနာတိ။ **ကမ္မဿ ဝူပသမံ န ဇာနာတီ**တိ "ယော ဘိက္ခု ဝတ္တေ ဝတ္တိတွာ ယာစတိ၊ တဿ ကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗံ၊ အစ္စယော ဒေသာပေတဗ္ဗော"တိ န ဇာနာတိ။

ဝတ္ထုံ န ဇာနာတီတိ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတိ။ **နိဒါနံ န ဇာနာတီ**တိ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ "ဣမသ္မိံ နဂရေ ပညတ္တံ၊ ဣဒံ ဣမသ္မိ"န္တိ န ဇာနာတိ။ **ပညတ္တိံ န ဇာနာတီ**တိ ပညတ္တိအနုပညတ္တိအနုပ္ပန္နပညတ္တိဝသေန တိဝိဓံ ပညတ္တိံ န ဇာနာတိ။ **ပဒပစ္စာဘဋ္ဌံ န ဇာနာတီ**တိ သမ္မုခါ ကာတဗ္ဗံ ပဒံ န ဇာနာတိ။ "ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဟေဋ္ဌုပရိယံ ကတွာ ပဒံ ယောဇေတိ။

အကုသလော စ ဟောတိ ဝိနယေတိ ဝိနယပါဠိယဉ္စ အဋ္ဌကထာယဉ္စ အကုသလော ဟောတိ။

ဉတ္တိံ န ဇာနာတီတိ သင်္ခေပတော ဟိ ဒုဝိဓာ ဉတ္တိ "ဧသာ ဉတ္တီ"တိ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ စ အနိဒ္ဒိဋ္ဌာ စ။ တတ္ထ ယာ ဧဝံ အနိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ သာ ကမ္မဉတ္တိ နာမ ဟောတိ။ ယာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ သာ ကမ္မပါဒဉတ္တိ နာမ။ တံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဉတ္တိံ န ဇာနာတိ။

ñattiyā karaṇaṁ na jānātīti navasu ṭhānesu kammañattiyā karaṇaṁ na jānāti, dvīsu ṭhānesu kammapādañattiyā. **Ñattiyā anussāvananti** imissā ñattiyā ekā anussāvanā, imissā tissoti na jānāti. **Ñattiyā samathaṁ na jānātīti** yvāyaṁ sativinayo amūḷhavinayo tassapāpiyasikā tiṇavatthārakoti catubbidho samatho ñattiyā vinā na hoti, taṁ ñattiyā samathoti na jānāti. **Ñattiyā vūpasamaṁ na jānātīti** yaṁ adhikaraṇaṁ iminā catubbidhena ñattisamathena vūpasamati, tassa taṁ vūpasamaṁ ayaṁ ñattiyā vūpasamo katoti na jānāti.

Suttanaṁ na jānātīti Ubhatovibhaṅgaṁ na jānāti. **Suttānulomaṁ na jānātīti** cattāro mahāpadese na jānāti. **Vinayaṁ na jānātīti** Khandhakaparivāraṁ na jānāti. **Vinayānulomaṁ na jānātīti** cattāro mahāpadeseyeva na jānāti. **Na ca ṭhānāṭhānakusaloti** kāraṇākāraṇakusalo na hoti.

Dhammaṁ na jānātīti ṭhapetvā Vinayapiṭakaṁ avasesaṁ piṭakadvayaṁ na jānāti. **Dhammānulomaṁ na jānātīti** suttantike cattāro mahāpadese na jānāti. **Vinayaṁ na jānātīti** Khandhakaparivārameva na jānāti. **Vinayānulomaṁ na jānātīti** cattāro mahāpadese na jānāti. Ubhatovibhaṅgā panettha asaṅgahitā honti, tasmāyaṁ Kurundiyaṁ vuttaṁ “vinayanti sakalaṁ Vinayapiṭakaṁ na jānātī”ti, taṁ na gahetabbaṁ. **Na ca pubbāparakusalo hotīti** purekathāya ca pacchākathāya ca akusalo hoti. Sesaṁ sabbattha vuttapaṭipakkhavasena ñeyyattā pubbe pakāsitattā ca uttānamevāti.

Anissitavagganappaṭippassambhanavaggavohāravaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Diṭṭhāvikammavaggavaṇṇanā

425. Diṭṭhāvikammavagge **diṭṭhāvikammāti** diṭṭhīnaṁ āvikammāni laddhippakāsanāni[1], āpattidesanāsaṅkhātānaṁ vinayakammānametaṁ adhivacanaṁ. **Anāpattiyā diṭṭhiṁ āvi karotīti** anāpattimeva āpattīti desetīti

1. Laddhipakāsanānaṁ (Ka)

ဉတ္တိယာ ကရဏံ န ဇာနာတီတိ နဝသု ဌာနေသု ကမ္မဉတ္တိယာ ကရဏံ န ဇာနာတိ၊ ဒွီသု ဌာနေသု ကမ္မပါဒဉတ္တိယာ။ **ဉတ္တိယာ အနုဿာဝနန္တိ** ဣမိဿာ ဉတ္တိယာ ဧကာ အနုဿာဝနာ၊ ဣမိဿာ တိဿောတိ န ဇာနာတိ။ **ဉတ္တိယာ သမထံ န ဇာနာတီ**တိ ယွာယံ သတိဝိနယော အမူဠှဝိနယော တဿပါပိယသိကာ တိဏဝတ္ထာရကောတိ စတုဗ္ဗိဓော သမထော ဉတ္တိယာ ဝိနာ န ဟောတိ၊ တံ ဉတ္တိယာ သမထောတိ န ဇာနာတိ။ **ဉတ္တိယာ ဝူပသမံ န ဇာနာတီ**တိ ယံ အဓိကရဏံ ဣမိနာ စတုဗ္ဗိဓေန ဉတ္တိသမထေန ဝူပသမတိ၊ တဿ တံ ဝူပသမံ အယံ ဉတ္တိယာ ဝူပသမော ကတောတိ န ဇာနာတိ။

သုတ္တံ န ဇာနာတီတိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂံ န ဇာနာတိ။ **သုတ္တာနုလောမံ န ဇာနာတီ**တိ စတ္တာရော မဟာပဒေသေ န ဇာနာတိ။ **ဝိနယံ န ဇာနာတီ**တိ ခန္ဓကပရိဝါရံ န ဇာနာတိ။ **ဝိနယာနုလောမံ န ဇာနာတီ**တိ စတ္တာရော မဟာပဒေသေယေဝ န ဇာနာတိ။ **န စ ဌာနာဌာနကုသလော**တိ ကာရဏာကာရဏကုသလော န ဟောတိ။

ဓမ္မံ န ဇာနာတီတိ ဌပေတွာ ဝိနယပိဋကံ အဝသေသံ ပိဋကဒွယံ န ဇာနာတိ။ **ဓမ္မာနုလောမံ န ဇာနာတီ**တိ သုတ္တန္တိကေ စတ္တာရော မဟာပဒေသေ န ဇာနာတိ။ **ဝိနယံ န ဇာနာတီ**တိ ခန္ဓကပရိဝါရမေဝ န ဇာနာတိ။ **ဝိနယာနုလောမံ န ဇာနာတီ**တိ စတ္တာရော မဟာပဒေသေ န ဇာနာတိ။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါ ပနေတ္ထ အသင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ၊ တသ္မာယံ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ “ဝိနယန္တိ သကလံ ဝိနယပိဋကံ န ဇာနာတီ”တိ၊ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **န စ ပုဗ္ဗာပရကုသလော ဟောတီ**တိ ပုရေကထာယ စ ပစ္ဆာကထာယ စ အကုသလော ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန ဉေယျတ္တာ ပုဗ္ဗေ ပကာသိတတ္တာ စ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အနိဿိတဝဂ္ဂနပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝဂ္ဂဝေါဟာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၂၅။ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂေ **ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာ**တိ ဒိဋ္ဌီနံ အာဝိကမ္မာနိ လဒ္ဓိပ္ပကာသနာနိ[၁]၊ အာပတ္တိဒေသနာသင်္ခါတာနံ ဝိနယကမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **အနာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိ ကရောတီ**တိ အနာပတ္တိမေဝ အာပတ္တီတိ ဒေသေတီတိ

၁-လဒ္ဓိပကာသနာနံ (က)

attho. **Adesanāgāminiyā**ti garukāpattiyā diṭṭhiṁ āvikaroti, saṁghādisesañca pārājikañca desetīti attho. **Desitāyā**ti lahukāpattiyāpi desitāya diṭṭhiṁ āvikaroti, desitaṁ puna desetīti attho.

Catūhi pañcahi diṭṭhinti yathā catūhi pañcahi diṭṭhi āvikatā hoti, evaṁ āvikaroti, cattāro pañca janā ekato āpattiṁ desentīti attho. **Mano mānasenā**ti manasaṅkhātena mānasena diṭṭhiṁ āvikaroti, vacībhedaṁ akatvā citteneva āpattiṁ desetīti attho.

Nānāsaṁvāsakassāti laddhinānāsaṁvāsakassa vā kammanānāsaṁvāsakassa vā santike diṭṭhiṁ āvikaroti, āpattiṁ desetīti attho. **Nānāsīmāyā**ti samānasaṁvāsakassāpi nānāsīmāya ṭhitassa santike āvikaroti. Māḷakasīmāya hi ṭhitena simantarikāya ṭhitassa, sīmantarikāya vā ṭhitena avippavāsasīmāya ṭhitassāpi āpattiṁ desetuṁ na vaṭṭati. **Apakatattassā**ti ukkhittakassa vā, yassa vā uposathapavāraṇā ṭhapitā honti, tassa santike desetīti attho.

430. **Nālaṁ okāsakammaṁ kātun**ti na pariyattaṁ kātuṁ, na kātabbanti attho. Idhāpi apakatatto ukkhittako ca ṭhapita-uposathapavāraṇo ca. **Cāvanādhippāyo**ti sāsanato cāvetukāmo.

432. **Mandattā momūhattā**ti mandabhāvena momūhabhāvena vissajjitampi jānituṁ asamattho, kevalaṁ attano momūhabhāvaṁ pakāsentoyeva pucchati ummattako viya. **Pāpiccho**ti "evaṁ maṁ jano sambhāvessatī"ti pāpikāya icchāya pucchati. **Paribhavā**ti paribhavaṁ āropetukāmo hutvā pucchati. Aññabyākaraṇesupi eseva nayo. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti. Attādānavagge ca dhutaṅgavagge ca yaṁ vattabbaṁ siyā, taṁ sabbaṁ heṭṭhā vuttameva.

Diṭṭhāvikammavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

အတ္ထော။ **အဒေသနာဂါမိနိယာ**တိ ဂရုကာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊ သံဃာဒိသေသဉ္စ ပါရာဇိကဉ္စ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။ **ဒေသိတာယာ**တိ လဟုကာပတ္တိယာပိ ဒေသိတာယ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊ ဒေသိတံ ပုန ဒေသေတီတိ အတ္ထော။

စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဒိဋ္ဌိန္တိ ယထာ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဒိဋ္ဌိ အာဝိကတာ ဟောတိ၊ ဧဝံ အာဝိကရောတိ၊ စတ္တာရော ပဉ္စ ဇနာ ဧကတော အာပတ္တိံ ဒေသေန္တီတိ အတ္ထော။ **မနော မာနသေနာ**တိ မနသင်္ခါတေန မာနသေန ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊ ဝစီဘေဒံ အကတွာ စိတ္တေနေဝ အာပတ္တိံ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။

နာနာသံဝါသကဿာတိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဿ ဝါ ကမ္မနာနာသံဝါသကဿ ဝါ သန္တိကေ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောတိ၊ အာပတ္တိံ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။ **နာနာသီမာယာ**တိ သမာနသံဝါသကဿာပိ နာနာသီမာယ ဌိတဿ သန္တိကေ အာဝိကရောတိ။ မာဠကသီမာယ ဟိ ဌိတေန သီမန္တရိကာယ ဌိတဿ, သီမန္တရိကာယ ဝါ ဌိတေန အဝိပ္ပဝါသသီမာယ ဌိတဿာပိ အာပတ္တိံ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အပကတတ္တဿာ**တိ ဥက္ခိတ္တကဿ ဝါ, ယဿ ဝါ ဥပေါသထပဝါရဏာ ဌပိတာ ဟောန္တိ၊ တဿ သန္တိကေ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။

၄၃၀။ **နာလံ ဩကာသကမ္မံ ကာတု**န္တိ န ပရိယတ္တံ ကာတုံ၊ န ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဣဓာပိ အပကတတ္တော ဥက္ခိတ္တကော စ ဌပိတဥပေါသထပဝါရဏော စ။ **စာဝနာဓိပ္ပါယော**တိ သာသနတော စာဝေတုကာမော။

၄၃၂။ **မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ**တိ မန္ဒဘာဝေန မောမူဟဘာဝေန ဝိဿဇ္ဇိတမ္ပိ ဇာနိတုံ အသမတ္ထော၊ ကေဝလံ အတ္တနော မောမူဟဘာဝံ ပကာသေန္တောယေဝ ပုစ္ဆတိ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ။ **ပါပိစ္ဆော**တိ "ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီ"တိ ပါပိကာယ ဣစ္ဆာယ ပုစ္ဆတိ။ **ပရိဘဝါ**တိ ပရိဘဝံ အာရောပေတုကာမော ဟုတွာ ပုစ္ဆတိ။ အညဗျာကရဏေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ အတ္တာဒါနဝဂ္ဂေ စ ဓုတင်္ဂဝဂ္ဂေ စ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Musāvādavaggavaṇṇanā

444. Musāvādavagge pārājikaṁ gacchatīti **pārājikagāmī,** pārājikāpattibhāvaṁ pāpuṇātīti attho. Itaresupi eseva nayo. Tattha asanta-uttarimanussadhammārocanamusāvādo pārājikagāmī, amūlakena pārājikena anuddhaṁsanamusāvādo saṁghādisesagāmī, “yo te vihāre vasatī”ti-ādinā pariyāyena jānantassa vuttamusāvādo thullaccayagāmī, ajānantassa dukkaṭagāmī, “sampajānamusāvāde pācittiyan”ti āgato pācittiyagāmīti veditabbo.

Adassanenāti vinayadharassa adassanena. Kappiyākappiyesu hi kukkucce uppanne vinayadharaṁ disvā kappiyākappiyabhāvaṁ paṭipucchitvā akappiyaṁ pahāya kappiyaṁ kareyya, taṁ apassanto pana akappiyampi kappiyanti karonto āpajjati. Evaṁ āpajjitabbaṁ āpattiṁ vinayadharassa dassanena nāpajjati, adassaneneva āpajjati. Tena vuttaṁ “adassanenā”ti. **Assavanenā**ti ekavihārepi vasanto pana vinayadharassa upaṭṭhānaṁ gantvā kappiyākappiyaṁ apucchitvā[1] vā aññesaṁ vā vuccamānaṁ asuṇanto āpajjatiyeva. Tena vuttaṁ “assavanenā”ti. **Pasuttakatā**ti pasuttakatāya. Sahagāraseyyaṁ hi pasuttakabhāvenapi āpajjati. Akappiye kappiyasaññitāya āpajjanto pana **tathāsaññī** āpajjati. **Satisammosā** ekarattātikkamādivasena āpajjitabbaṁ āpajjati. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Musāvādavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Bhikkhunovādavaggavaṇṇanā

450. Bhikkhunivagge **alābhāyā**ti catunnaṁ paccayānaṁ alābhatthāya, yathā paccaye na labhati, tathā parisakkati vāyamatīti attho. **Anatthāyā**ti anatthaṁ kalisāsanaṁ āropento parisakkati. **Avāsāyā**ti avāsatthāya, yasmiṁ gāmakhette vasanti, tato nīharaṇatthāya. **Sampayojetī**ti asaddhammapaṭisevanatthāya sampayojeti.

1. Pucchitvā (Sī)

မုသာဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၄၄။ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေ ပါရာဇိကံ ဂစ္ဆတီတိ **ပါရာဇိကဂါမီ၊** ပါရာဇိကာပတ္တိဘာဝံ ပါပုဏာတီတိ အတ္ထော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ အသန္တဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနမုသာဝါဒေါ ပါရာဇိကဂါမီ၊ အမူလကေန ပါရာဇိကေန အနုဒ္ဓံသနမုသာဝါဒေါ သံဃာဒိသေသဂါမီ၊ “ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတီ”တိအာဒိနာ ပရိယာယေန ဇာနန္တဿ ဝုတ္တမုသာဝါဒေါ ထုလ္လစ္စယဂါမီ၊ အဇာနန္တဿ ဒုက္ကဋဂါမီ၊ “သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယ”န္တိ အာဂတော ပါစိတ္တိယဂါမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဒဿနေနာတိ ဝိနယဓရဿ အဒဿနေန။ ကပ္ပိယာကပ္ပိယေသု ဟိ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဝိနယဓရံ ဒိသွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘာဝံ ပဋိပုစ္ဆိတွာ အကပ္ပိယံ ပဟာယ ကပ္ပိယံ ကရေယျ၊ တံ အပဿန္တော ပန အကပ္ပိယမ္ပိ ကပ္ပိယန္တိ ကရောန္တော အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အာပတ္တိံ ဝိနယဓရဿ ဒဿနေန နာပဇ္ဇတိ၊ အဒဿနေနေဝ အာပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ “အဒဿနေနာ”တိ။ **အဿဝနေနာ**တိ ဧကဝိဟာရေပိ ဝသန္တော ပန ဝိနယဓရဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အပုစ္ဆိတွာ[၁] ဝါ အညေသံ ဝါ ဝုစ္စမာနံ အသုဏန္တော အာပဇ္ဇတိယေဝ။ တေန ဝုတ္တံ “အဿဝနေနာ”တိ။ **ပသုတ္တကတာ**တိ ပသုတ္တကတာယ။ သဟာဂါရသေယျံ ဟိ ပသုတ္တကဘာဝေနပိ အာပဇ္ဇတိ။ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ အာပဇ္ဇန္တော ပန **တထာသညီ** အာပဇ္ဇတိ။ **သတိသမ္မောသာ** ဧကရတ္တာတိက္ကမာဒိဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အာပဇ္ဇတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မုသာဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၅၀။ ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေ **အလာဘာယာ**တိ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အလာဘတ္ထာယ၊ ယထာ ပစ္စယေ န လဘန္တိ၊ တထာ ပရိသက္ကတိ ဝါယမတီတိ အတ္ထော။ **အနတ္ထာယာ**တိ အနတ္ထံ ကလိသာသနံ အာရောပေန္တော ပရိသက္ကတိ။ **အဝါသာယာ**တိ အဝါသတ္ထာယ၊ ယသ္မိံ ဂါမခေတ္တေ ဝသန္တိ၊ တတော နီဟရဏတ္ထာယ။ **သမ္ပယောဇေတီ**တိ အသဒ္ဓမ္မပဋိသေဝနတ္ထာယ သမ္ပယောဇေတိ။

၁-ပုစ္ဆိတွာ (သီ)

451. “Katihi nu kho bhante aṅgehi samannāgatāya bhikkhuniyā kammaṁ kātabban”ti sattannaṁ kammānaṁ aññataraṁ sandhāya pucchati.

454. **Na sākacchātabbo**ti kappiyākappiyanāmarūpaparicchedasamatha-vipassanādibhedo kathāmaggo na kathetabbo. Yasmā pana khīṇāsavo bhikkhu na visaṁvādeti, tathārūpassa kathāmaggassa sāmī hutvā katheti, na itaro, tasmā paṭhamapañcake na asekkhenāti paṭikkhipitvā dutiyapañcake asekkhenāti-ādi vuttaṁ.

Na atthapaṭisambhidāpattoti Aṭṭhakathāya paṭisambhidāpatto pabhedagatañaṇappatto na hoti. **Na dhammapaṭisambhidāpatto**ti Pāḷidhamme paṭisambhidāpatto na hoti. **Na niruttipaṭisambhidāpatto**ti vohāraniruttiyaṁ paṭisambhidāpatto na hoti. **Na paṭibhānapaṭisambhidāpatto**ti yāni tāni paṭibhānasaṅkhātāni atthapaṭisambhidādīni ñāṇāni, tesu paṭisambhidāpatto na hoti. **Yathāvimuttaṁ cittaṁ na paccavekkhitā**ti catunnaṁ phalavimuttīnaṁ vasena yathāvimuttaṁ cittaṁ ekūnavīsatibhedāya paccavekkhaṇāya na paccavekkhitā hoti. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Bhikkhunovādavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Ubbāhikavaggavaṇṇanā

455. Ubbāhikavagge **na atthakusalo**ti na Aṭṭhakathākusalo. Atthuddhāre cheko na hoti. **Na dhammakusalo**ti ācariyamukhato anuggahitattā Pāḷiyaṁ na kusalo, na Pāḷisūro. **Na niruttikusalo**ti bhāsantaravohāre na kusalo. **Na byañjanakusalo**ti sithiladhanitādivasena parimaṇḍalabyañjanāropane kusalo na hoti, na akkharaparicchede nipuṇoti attho. **Na pubbāparakusalo**ti atthapubbāparedhammapubbāpare niruttipubbāpare byañjanapubbāpare purekathāpacchākathāsu ca na kusalo hoti.

Kodhanoti-ādīni yasmā kodhādīhi abhibhūto kāraṇākāraṇaṁ na jānāti, vinicchituṁ na sakkoti, tasmā vuttāni. **Pasāretā**

၄၅၁။ “ကတိဟိ နု ခေါ ဘန္တေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာယ ဘိက္ခုနိယာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ သတ္တန္နံ ကမ္မာနံ အညတရံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။

၄၅၄။ **န သာကစ္ဆာတဗ္ဗော**တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယနာမရူပပရိစ္ဆေဒသမထ-ဝိပဿနာဒိဘေဒေါ ကထာမဂ္ဂေါ န ကထေတဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပန ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု န ဝိသံဝါဒေတိ၊ တထာရူပဿ ကထာမဂ္ဂဿ သာမီ ဟုတွာ ကထေတိ, န ဣတရော၊ တသ္မာ ပဌမပဉ္စကေ န အသေက္ခေနာတိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒုတိယပဉ္စကေ အသေက္ခေနာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

န အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တောတိ အဋ္ဌကထာယ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော ပဘေဒ-ဂတဉာဏပ္ပတ္တော န ဟောတိ။ န **ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော**တိ ပါဠိဓမ္မေ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော န ဟောတိ။ **န နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော**တိ ဝေါဟာရနိရုတ္တိယံ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော န ဟောတိ။ **န ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော**တိ ယာနိ တာနိ ပဋိဘာနသင်္ခါတာနိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒီနိ ဉာဏာနိ၊ တေသု ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော န ဟောတိ။ **ယထာဝိမုတ္တံ စိတ္တံ န ပစ္စဝေက္ခိတာ**တိ စတုန္နံ ဖလဝိမုတ္တီနံ ဝသေန ယထာဝိမုတ္တံ စိတ္တံ ဧကူနဝီသတိဘေဒါယ ပစ္စဝေက္ခဏာယ န ပစ္စဝေက္ခိတာ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၅၅။ ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ္ဂေ **န အတ္ထကုသလော**တိ န အဋ္ဌကထာကုသလော။ အတ္ထုဒ္ဓါရေ ဆေကော န ဟောတိ။ **န ဓမ္မကုသလော**တိ အာစရိယမုခတော အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ ပါဠိယံ န ကုသလော၊ န ပါဠိသူရော။ **န နိရုတ္တိကုသလော**တိ ဘာသန္တရဝေါဟာရေ န ကုသလော။ **န ဗျဉ္ဇနကုသလော**တိ သိထိလဓနိတာ-ဒိဝသေန ပရိမဏ္ဍလဗျဉ္ဇနာရောပနေ ကုသလော န ဟောတိ၊ န **အက္ခရ**-ပရိစ္ဆေဒေ နိပုဏောတိ အတ္ထော။ **န ပုဗ္ဗာပရကုသလော**တိ အတ္ထပုဗ္ဗာပရေ ဓမ္မပုဗ္ဗာပရေ နိရုတ္တိပုဗ္ဗာပရေ ဗျဉ္ဇနပုဗ္ဗာပရေ ပုရေကထာပစ္ဆာကထာသု စ န ကုသလော ဟောတိ။

ကောဓနောတိအာဒီနိ ယသ္မာ ကောဓာဒီဟိ အဘိဘူတော ကာရဏာ-ကာရဏံ န ဇာနာတိ၊ ဝိနိစ္ဆိတုံ န သက္ကောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တာနိ။ **ပသာရေတာ**

hoti no sāretāti mohetā hoti na sati-uppādetā, codakacuditakānaṁ kathaṁ moheti pidahati na sāretīti attho. Sesamettha ubbāhikavagge uttānamevāti.

Ubbāhikavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Adhikaraṇavūpasamavaggavaṇṇanā

457. Adhikaraṇavūpasamavagge **puggalagaru hotī**ti "ayaṁ me upajjhāyo, ayaṁ me ācariyo"ti-ādīni cintetvā tassa jayaṁ ākaṅkhamāno adhammaṁ dhammoti dīpeti. **Saṁghagaru hotī**ti dhammañca vinayañca amuñcitvā vinicchinanto saṁghagaruko nāma hoti. Cīvarādīni gahetvā, vinicchinanto **āmisagaruko** nāma hoti, tāni aggahetvā yathādhammaṁ vinicchinanto **saddhammagaruko** nāma hoti.

458. **Pañcahupāli ākārehī**ti pañcahi kāraṇehi saṁgho bhijjati. **Kammena uddesena voharanto anussāvanena salākaggāhenā**ti ettha **kammenā**ti apalokanādīsu catūsu kammesu aññatarena kammena. **Uddesenā**ti pañcasu pātimokkhuddesesu aññatarena uddesena. **Voharanto**ti kathayanto, tāhi tāhi upapattīti adhammaṁ dhammoti-ādīni aṭṭhārasa bhedakaravatthūni dīpento. **Anussāvanenā**ti "nanu tumhe jānātha mayhaṁ uccākulā pabbajitabhāvaṁ bahussutabhāvañca, mādiso nāma uddhammaṁ ubbinayaṁ Satthu sāsanaṁ gāheyyāti cittampi uppādetuṁ tumhākaṁ yuttaṁ, kiṁ mayhaṁ avīci nīluppalavanamiva sītalo, kimahaṁ apāyato na bhāyāmī"ti-ādinā nayena kaṇṇamūle vacībhedaṁ katvā anussāvanena. **Salākaggāhenā**ti evaṁ anussāvetvā tesaṁ cittaṁ upatthambhetvā anivattidhamme katvā "gaṇhatha imaṁ salākan"ti salākaggāhena.

Ettha ca kammameva uddeso vā pamāṇaṁ,
vohārānussāvanasalākaggāhā pana pubbabhāgā.
Aṭṭhārasavatthudīpanavasena hi voharante tattha

ဟောတိ နော သာရေတာတိ မောဟေတာ ဟောတိ န သတိဥပ္ပါဒေတာ၊ စောဒကစုဒိတကာနံ ကထံ မောဟေတိ ပိဒဟတိ န သာရေတီတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ္ဂေ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏဝူပသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၅၇။ အဓိကရဏဝူပသမဝဂ္ဂေ **ပုဂ္ဂလဂရု ဟောတီ**တိ "အယံ မေ ဥပဇ္ဈာယော၊ အယံ မေ အာစရိယော"တိအာဒီနိ စိန္တေတွာ တဿ ဇယံ အာကင်္ခမာနော အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေတိ။ **သံဃဂရု ဟောတီ**တိ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ အမုဉ္စိတွာ ဝိနိစ္ဆိနန္တော သံဃဂရုကော နာမ ဟောတိ။ စီဝရာဒီနိ ဂဟေတွာ၊ ဝိနိစ္ဆိနန္တော **အာမိသဂရုကော** နာမ ဟောတိ၊ တာနိ အဂ္ဂဟေတွာ ယထာဓမ္မံ ဝိနိစ္ဆိနန္တော **သဒ္ဓမ္မဂရုကော** နာမ ဟောတိ။

၄၅၈။ **ပဉ္စဟုပါလိ အာကာရေဟီ**တိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတိ။ **ကမ္မေန ဥဒ္ဒေသေန ဝေါဟရန္တော အနုဿာဝနေန သလာကဂ္ဂါဟေနာ**တိ ဧတ္ထ **ကမ္မေနာ**တိ အပလောကနာဒီသု စတူသု ကမ္မေသု အညတရေန ကမ္မေန။ **ဥဒ္ဒေသေနာ**တိ ပဉ္စသု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေသု အညတရေန ဥဒ္ဒေသေန။ **ဝေါဟရန္တော**တိ ကထယန္တော၊ တာဟိ တာဟိ ဥပပတ္တီဟိ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒီနိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဒီပေန္တော။ **အနုဿာဝနေနာ**တိ "နနု တုမှေ ဇာနာထ မယှံ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ၊ မာဒိသော နာမ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ဂါဟေယျာတိ စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပါဒေတုံ တုမှာကံ ယုတ္တံ၊ ကိံ မယှံ အဝီစိ နီလုပ္ပလဝနမိဝ သီတလော၊ ကိမဟံ အပါယတော န ဘာယာမီ"တိအာဒိနာ နယေန ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အနုဿာဝနေန။ **သလာကဂ္ဂါဟေနာ**တိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနိဝတ္တိဓမ္မေ ကတွာ "ဂဏှထ ဣမံ သလာက"န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။

ဧတ္ထ စ ကမ္မမေဝ ဥဒ္ဒေသော ဝါ ပမာဏံ၊ ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပန ပုဗ္ဗဘာဂါ။ အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဟိ ဝေါဟရန္တေ တတ္ထ

rucijananatthaṁ anussāvetvā salākāya gāhitāyapi abhinnova hoti saṁgho. Yathā pana evaṁ cattāro vā atireke vā salākaṁ gāhetvā āveṇikaṁ kammaṁ vā uddesaṁ vā karoti, tadā saṁgho bhinno nāma hoti. Iti yaṁ **Saṁghabhedakakkhandhakavaṇṇanāyaṁ** avocumhā "evaṁ aṭṭhārasasu vatthūsu yaṁkiñci ekampi vatthuṁ dīpetvā tena tena kāraṇena 'imaṁ gaṇhatha, imaṁ rocethā'ti saññāpetvā salākaṁ gāhetvā visuṁ saṁghakamme kate saṁgho bhinno hoti. Parivāre pana 'pañcahi Upāli ākārehi saṁgho bhijjatī'ti-ādi vuttaṁ, tassa iminā idha vuttena saṁghabhedalakkhaṇena atthato nānākaraṇaṁ natthi. Taṁ panassa nānākaraṇābhāvaṁ tattheva pakāsayissāmā"ti, svāyaṁ pakāsito hoti.

Paññattetanti paññattaṁ etaṁ, kva paññattaṁ? Vattakkhandhake. Tatra hi cuddasa khandhakavattāni paññattāni. Tenāha "paññattetaṁ Upāli mayā āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukavattan"ti-ādi. **Evampi kho Upāli saṁgharāji hoti no ca saṁghabhedo**ti ettāvatā hi saṁgharājimattameva hoti, na tāva saṁghabhedo. Anupubbena pana ayaṁ saṁgharāji vaḍḍhamānā saṁghabhedāya saṁvattatīti attho. **Yathārattan**ti rattiparimāṇānurūpaṁ, yathātheranti attho. **Āvenibhāvaṁ karitvā**ti visuṁ vavatthānaṁ karitvā. **Kammākammāni karontī**ti aparāparaṁ saṁghakammaṁ upādāya khuddakāni ceva mahantāni ca kammāni karonti. Sesametthāpi adhikaraṇavūpasamavagge uttānameva.

Saṁghabhedakavaggadvayavaṇṇanā

459. Saṁghabhedavaggadvaye **vinidhāya diṭṭhiṁ kammenā**ti tesu adhammādīsu adhammādayo eteti evaṁdiṭṭhikova hutvā taṁ diṭṭhiṁ vinidhāya te dhammādivasena dīpetvā visuṁ kammaṁ karoti. Iti yaṁ vinidhāya diṭṭhiṁ kammaṁ karoti, tena evaṁ katena vinidhāya diṭṭhiṁ kammena saddhiṁ pañcaṅgāni honti, "imehi kho Upāli pañcahaṅgehī"ti ayamekasmiṁ pañcake atthayojanā. Etena nayena sabbapañcakāni veditabbāni. Etthāpi ca vohārādi aṅgattayaṁ pubbabhāgavaseneva vuttaṁ, kammuddesavasena pana atekicchatā veditabbā. Sesaṁ sabbattha uttānameva. Na hettha kiñci atthi, yaṁ pubbe avuttanayaṁ.

ရုစိဇနနတ္ထံ အနုဿာဝေတွာ သလာကာယ ဂါဟိတာယပိ အဘိန္နောဝ ဟောတိ သံဃော။ ယထာ ပန ဧဝံ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကေ ဝါ သလာကံ ဂါဟေတွာ အာဝေဏိကံ ကမ္မံ ဝါ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ကရောတိ၊ တဒါ သံဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတိ။ ဣတိ ယံ **သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ** အဝေါစုမှာ "ဧဝံ အဋ္ဌာရသသု ဝတ္ထူသု ယံကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ ဝတ္ထုံ ဒီပေတွာ တေန တေန ကာရဏေန 'ဣမံ ဂဏှထ၊ ဣမံ ရောစေထာ'တိ သညာပေတွာ သလာကံ ဂါဟေတွာ ဝိသုံ သံဃကမ္မေ ကတေ သံဃော ဘိန္နော ဟောတိ။ ပရိဝါရေ ပန 'ပဉ္စဟိ ဥပါလိ အာကာရေဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတီ'တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ တဿ ဣမိနာ ဣဓ ဝုတ္တေန သံဃဘေဒလက္ခဏေန အတ္ထတော နာနာကရဏံ နတ္ထိ။ တံ ပနဿ နာနာကရဏာဘာဝံ တတ္ထေဝ ပကာသယိဿာမာ''တိ၊ သွာယံ ပကာသိတော ဟောတိ။

ပညတ္တေတန္တိ ပညတ္တံ ဧတံ၊ ကွ ပညတ္တံ? ဝတ္တက္ခန္ဓကေ။ တတြ ဟိ စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ ပညတ္တာနိ။ တေနာဟ "ပညတ္တေတံ ဥပါလိ မယာ အာဂန္တုကာနံ ဘိက္ခူနံ အာဂန္တုကဝတ္တ"န္တိအာဒိ။ **ဧဝမ္ပိ ခေါ ဥပါလိ သံဃရာဇိ ဟောတိ နော စ သံဃဘေဒေါ**တိ ဧတ္တာဝတာ ဟိ သံဃရာဇိမတ္တမေဝ ဟောတိ၊ န တာဝ သံဃဘေဒေါ။ အနုပုဗ္ဗေန ပန အယံ သံဃရာဇိ ဝဍ္ဎမာနာ သံဃဘေဒါယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ယထာရတ္တန္တိ** ရတ္တိပရိမာဏာနုရူပံ၊ ယထာထေရန္တိ အတ္ထော။ **အာဝေဏိဘာဝံ ကရိတွာ**တိ ဝိသုံ ဝဝတ္ထာနံ ကရိတွာ။ **ကမ္မာကမ္မာနိ ကရောန္တီ**တိ အပရာပရံ သံဃကမ္မံ ဥပါဒါယ ခုဒ္ဒကာနိ စေဝ မဟန္တာနိ စ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ။ သေသမေတ္ထာပိ အဓိကရဏဝူပသမဝဂ္ဂေ ဥတ္တာနမေဝ။

သံဃဘေဒကဝဂ္ဂဒွယဝဏ္ဏနာ

၄၅၉။ သံဃဘေဒဝဂ္ဂဒွယေ **ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ ကမ္မေနာ**တိ တေသု အဓမ္မာဒီသု အဓမ္မာဒယော ဧတေတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိကောဝ ဟုတွာ တံ ဒိဋ္ဌိံ ဝိနိဓာယ တေ ဓမ္မာဒိဝသေန ဒီပေတွာ ဝိသုံ ကမ္မံ ကရောတိ။ ဣတိ ယံ ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ ကမ္မံ ကရောတိ၊ တေန ဧဝံ ကတေန ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ ကမ္မေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စင်္ဂါနိ ဟောန္တိ၊ "ဣမေဟိ ခေါ ဥပါလိ ပဉ္စဟင်္ဂေဟီ"တိ အယမေကသ္မိံ ပဉ္စကေ အတ္ထယောဇနာ။ ဧတေန နယေန သဗ္ဗပဉ္စကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧတ္ထာပိ စ ဝေါဟာရာဒိ အင်္ဂတ္တယံ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေနေဝ ဝုတ္တံ၊ ကမ္မုဒ္ဒေသဝသေန ပန အတေကိစ္ဆတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ န ဟေတ္ထ ကိဉ္စိ အတ္ထိ၊ ယံ ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တနယံ။

Āvāsikavaggavaṇṇanā

461. Āvāsikavagge **yathābhataṁ nikkhitto**ti yathā āharitvā ṭhapito.

462. **Vinayabyākaraṇā**ti vinayapañhe vissajjanā. **Pariṇāmetī**ti niyāmeti dīpeti katheti. Sesamettha uttānameva.

Kathinatthāravaggavaṇṇanā

467. Kathinatthāravagge **otamasiko**ti andhakāragato. Taṁ hi vandantassa mañcapādīsupi nalāṭaṁ paṭihaññeyya. **Asamannāharanto**ti kiccayapasutattā vandanaṁ asamannāharanto. **Sutto**ti niddaṁ okkanto. **Ekāvatto**ti ekato āvatto sapattapakkhe ṭhito verī visabhāgapuggalo vuccati, ayaṁ avandiyo. Ayaṁ hi vandiyamāno pādenapi pahareyya. **Aññavihito**ti aññaṁ cintayamāno.

Khādantoti piṭṭhakhajjakādīni khādanto. **Uccārañca passāvañca karonto** anokāsagatattā avandiyo. **Ukkhittako**ti tividhenapi ukkhepanīyakammena ukkhittako avandiyo, tajjanīyādikammakatā pana cattāro vanditabbā, uposathapavāraṇāpi tehi saddhiṁ labbhanti. Ādito paṭṭhāya ca vuttesu avandiyesu naggañca ukkhittakañca vandantasseva āpatti, itaresaṁ pana asāruppaṭṭhena ca antarā vuttakāraṇena ca vandanā paṭikkhittā, ito paraṁ **pacchā-upasampannādayo** dasapi āpattivatthubhāveneva avandiyā. Te vandantassa hi niyameneva āpatti. Iti imesu pañcasu pañcakesu terasa jane vandantassa anāpatti, dvādasannaṁ vandanāya āpatti.

468. **Ācariyo vandiyo**ti pabbajjācariyo upasampadācariyo nissayācariyo uddesācariyo ovādācariyoti ayaṁ pañcavidhopi ācariyo vandiyo. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Kathinatthāravaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Niṭṭhitā ca Upālipañcakavaṇṇanā.

အာဝါသိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၆၁။ အာဝါသိကဝဂ္ဂေ **ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော**တိ ယထာ အာဟရိတွာ ဌပိတော။

၄၆၂။ **ဝိနယဗျာကရဏာ**တိ ဝိနယပဉှေ ဝိဿဇ္ဇနာ။ **ပရိဏာမေတီ**တိ နိယာမေတိ ဒီပေတိ ကထေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနတ္ထာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၆၇။ ကထိနတ္ထာရဝဂ္ဂေ **ဩတမသိကော**တိ အန္ဓကာရဂတော။ တံ ဟိ ဝန္ဒန္တဿ မဉ္စပါဒါဒီသုပိ နလာဋံ ပဋိဟညေယျ။ **အသမန္နာဟရန္တော**တိ ကိစ္စယပသုတတ္တာ ဝန္ဒနံ အသမန္နာဟရန္တော။ **သုတ္တော**တိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တော။ **ဧကာဝတ္တော**တိ ဧကတော အာဝတ္တော သပတ္တပက္ခေ ဌိတော ဝေရီ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော ဝုစ္စတိ၊ အယံ အဝန္ဒိယော။ အယံ ဟိ ဝန္ဒိယမာနော ပါဒေနပိ ပဟရေယျ။ **အညဝိဟိတော**တိ အညံ စိန္တယမာနော။

ခါဒန္တောတိ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒီနိ ခါဒန္တော။ **ဥစ္စာရဉ္စ ပဿာဝဉ္စ ကရောန္တော** အနောကာသဂတတ္တာ အဝန္ဒိယော။ **ဥက္ခိတ္တကော**တိ တိဝိဓေနပိ ဥက္ခေပနီယကမ္မေန ဥက္ခိတ္တကော အဝန္ဒိယော၊ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတာ ပန စတ္တာရော ဝန္ဒိတဗ္ဗာ၊ ဥပေါသထပဝါရဏာပိ တေဟိ သဒ္ဓိံ လဗ္ဘန္တိ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စ ဝုတ္တေသု အဝန္ဒိယေသု နဂ္ဂဉ္စ ဥက္ခိတ္တကဉ္စ ဝန္ဒန္တဿေဝ အာပတ္တိ၊ ဣတရေသံ ပန အသာရုပ္ပဋ္ဌေန စ အန္တရာ ဝုတ္တကာရဏေန စ ဝန္ဒနာ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ဣတော ပရံ **ပစ္ဆာဥပသမ္ပန္နာဒယော** ဒသပိ အာပတ္တိဝတ္ထုဘာဝေနေဝ အဝန္ဒိယာ။ တေ ဝန္ဒန္တဿ ဟိ နိယမေနေဝ အာပတ္တိ။ ဣတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ပဉ္စကေသု တေရသ ဇနေ ဝန္ဒန္တဿ အနာပတ္တိ၊ ဒွါဒသန္နံ ဝန္ဒနာယ အာပတ္တိ။

၄၆၈။ **အာစရိယော ဝန္ဒိယော**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒါစရိယော နိဿယာစရိယော ဥဒ္ဒေသာစရိယော ဩဝါဒါစရိယောတိ အယံ ပဉ္စဝိဓောပိ အာစရိယော ဝန္ဒိယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကထိနတ္ထာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ စ ဥပါလိပဉ္စကဝဏ္ဏနာ။

Āpattisamuṭṭhānavaṇṇanā

470. **Acittako āpajjatī**ti-ādīsu sahaseyyādipaṇṇattivajjaṁ asañcicca āpajjanto acittako āpajjati, desento sacittako vuṭṭhāti. Yaṁkiñci sañcicca āpajjanto sacittako āpajjati, tiṇavatthārakena vuṭṭhahanto acittako vuṭṭhāti. Pubbe vuttameva tiṇavatthārakena vuṭṭhahanto acittako āpajjati, acittako vuṭṭhāti. Itaraṁ desento sacittako āpajjati, sacittako vuṭṭhāti. “Dhammadānaṁ karomī”ti padasodhammādīni karonto kusalacitto āpajjati, “Buddhānaṁ anusāsaniṁ karomī”ti udaggacitto desento kusalacitto vuṭṭhāti. Domanassiko hutvā desento akusalacitto vuṭṭhāti, tiṇavatthārakena niddāgatova vuṭṭhahanto abyākatacitto vuṭṭhāti. Bhiṁsāpanādīni katvā “Buddhānaṁ sāsanaṁ karomī”ti somanassiko desento akusalacitto āpajjati, kusalacitto vuṭṭhāti. Domanassikova desento akusalacitto vuṭṭhāti, vuttanayeneva tiṇavatthārakena vuṭṭhahanto abyākatacitto vuṭṭhāti. Niddokkantasamaye sahagāraseyyaṁ āpajjanto abyākatacitto āpajjati, vuttanayeneva panettha kusalacitto vuṭṭhātīti-ādi veditabbaṁ.

Paṭhamaṁ pārājikaṁ katihi samuṭṭhānehīti-ādi pubbe vuttanayattā uttānameva.

473. **Cattāro pārājikā katihi samuṭṭhānehī**ti-ādīsu ukkaṭṭhaparicchedato yaṁ yaṁ samuṭṭhānaṁ yassa yassa labbhati, taṁ sabbaṁ vuttameva hoti.

Āpattisamuṭṭhānavaṇṇanā niṭṭhitā.

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၄၇၀။ **အစိတ္တကော အာပဇ္ဇတီ**တိအာဒီသု သဟသေယျာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ အသဉ္စိစ္စ အာပဇ္ဇန္တော အစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ၊ ဒေသေန္တော သစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ။ ယံကိဉ္စိ သဉ္စိစ္စ အာပဇ္ဇန္တော သစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ၊ တိဏဝတ္ထာရကေန ဝုဋ္ဌဟန္တော အစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ တိဏဝတ္ထာရကေန ဝုဋ္ဌဟန္တော အစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ၊ အစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ။ ဣတရံ ဒေသေန္တော သစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ၊ သစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ။ “ဓမ္မဒါနံ ကရောမီ”တိ ပဒသောဓမ္မာဒီနိ ကရောန္တော ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ “ဗုဒ္ဓါနံ အနုသာသနိံ ကရောမီ”တိ ဥဒဂ္ဂစိတ္တော ဒေသေန္တော ကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ။ ဒေါမနဿိကော ဟုတွာ ဒေသေန္တော အကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ၊ တိဏဝတ္ထာရကေန နိဒ္ဒါဂတောဝ ဝုဋ္ဌဟန္တော အဗျာကတစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ။ ဘိံသာပနာဒီနိ ကတွာ “ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ ကရောမီ”တိ သောမနဿိကော ဒေသေန္တော အကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ။ ဒေါမနဿိကောဝ ဒေသေန္တော အကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ တိဏဝတ္ထာရကေန ဝုဋ္ဌဟန္တော အဗျာကတစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ။ နိဒ္ဒေါက္ကန္တသမယေ သဟဂါရသေယျံ အာပဇ္ဇန္တော အဗျာကတစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ပနေတ္ထ ကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတီတိအာဒိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဌမံ ပါရာဇိကံ ကတိဟိ သမုဋ္ဌာနေဟီတိအာဒိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

၄၇၃။ **စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ကတိဟိ သမုဋ္ဌာနေဟီ**တိအာဒီသု ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော ယံ ယံ သမုဋ္ဌာနံ ယဿ ယဿ လဗ္ဘတိ၊ တံ သဗ္ဗံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Aparadutiyagāthāsaṅgaṇika

(1) Kāyikādi-āpattivaṇṇanā

474. “Kati āpattiyo kāyikā”ti-ādigāthānaṁ vissajjane **cha āpattiyo kāyikā**ti antarapeyyāle catutthena āpattisamuṭṭhānena cha āpattiyo āpajjati “bhikkhu methunaṁ dhammaṁ paṭisevati āpatti pārājikassā”ti-ādinā nayena vuttāpattiyo. Kāyadvāre samuṭṭhitattā hi etā kāyikāti vuccanti. **Cha vācasikā**ti tasmiṁyeva antarapeyyāle pañcamena āpattisamuṭṭhānena cha āpattiyo āpajjati “bhikkhu pāpiccho icchāpakato”ti-ādinā nayena vuttāpattiyo. **Chādentassa tisso**ti vajjapaṭicchādikāya bhikkhuniyā pārājikaṁ, bhikkhussa saṁghādisesapaṭicchādane pācittiyaṁ, attano duṭṭhullāpattipaṭicchādane dukkaṭaṁ. **Pañca saṁsaggapaccayā**ti bhikkhuniyā kāyasaṁsagge pārājikaṁ, bhikkhuno saṁghādiseso, kāyena kāyapaṭibaddhe thullaccayaṁ, nissaggiyena kāyapaṭibaddhe dukkaṭaṁ, aṅgulipatodake pācittiyanti imā kāyasaṁsaggapaccayā pañcāpattiyo.

Aruṇugge tissoti ekarattachārattasattāhadasāhamāsātikkamavasena nissaggiyaṁ pācittiyaṁ, bhikkhuniyā rattivippavāse saṁghādiseso, paṭhamampi yāmaṁ chādeti, dutiyampi. Tatiyampi yāmaṁ chādeti, uddhaste[1] aruṇe channā hoti āpatti, yo chādeti, so dukkaṭaṁ desāpetabboti imā aruṇugge tisso āpattiyo āpajjati. **Dve yāvatatiyakā**ti ekādasa yāvatatiyakā nāma, paññattivasena pana dve honti bhikkhūnaṁ yāvatatiyakā, bhikkhunīnaṁ yāvatatiyakāti. **Ekettha aṭṭhavatthukā**ti bhikkhunīnaṁyeva ekā ettha imasmiṁ sāsane aṭṭhavatthukā nāma. **Ekena sabbasaṅgaho**ti “yassa siyā āpatti, so āvikareyyā”ti iminā ekena nidānuddesena sabbasikkhāpadānañca sabbapātimokkhuddesānañca saṅgaho hoti.

Vinayassa dve mūlānīti kāyo ceva vācā ca. **Garukā dve vuttā**ti pārājikasaṁghādisesā. **Dve duṭṭhullacchādanā**ti vajjapaṭicchādikāya

1. Uddhate (Ka)

အပရဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိက

(၁) ကာယိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၄၇၄။ “ကတိ အာပတ္တိယော ကာယိကာ”တိအာဒိဂါထာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ **ဆ အာပတ္တိယော ကာယိကာ**တိ အန္တရပေယျာလေ စတုတ္ထေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန ဆ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ “ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာပတ္တိယော။ ကာယဒွါရေ သမုဋ္ဌိတတ္တာ ဟိ ဧတာ ကာယိကာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဆ ဝါစသိကာ**တိ တသ္မိံယေဝ အန္တရပေယျာလေ ပဉ္စမေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန ဆ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ “ဘိက္ခု ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာပတ္တိယော။ **ဆာဒေန္တဿ တိဿော**တိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ပါရာဇိကံ၊ ဘိက္ခုဿ သံဃာဒိသေသပဋိစ္ဆာဒနေ ပါစိတ္တိယံ၊ အတ္တနော ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိပဋိစ္ဆာဒနေ ဒုက္ကဋံ။ **ပဉ္စ သံသဂ္ဂပစ္စယာ**တိ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂေ ပါရာဇိကံ, ဘိက္ခုနော သံဃာဒိသေသော, ကာယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓေ ထုလ္လစ္စယံ, နိဿဂ္ဂိယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓေ ဒုက္ကဋံ, အင်္ဂုလိပတောဒကေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဣမာ ကာယသံသဂ္ဂပစ္စယာ ပဉ္စာပတ္တိယော။

အရုဏုဂ္ဂေ တိဿောတိ ဧကရတ္တဆာရတ္တသတ္တာဟဒသာဟမာသာတိက္ကမဝသေန နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ၊ ဘိက္ခုနိယာ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသေ သံဃာဒိသေသော၊ ပဌမမ္ပိ ယာမံ ဆာဒေတိ၊ ဒုတိယမ္ပိ။ တတိယမ္ပိ ယာမံ ဆာဒေတိ၊ ဥဒ္ဓသ္တေ[၁] အရုဏေ ဆန္နာ ဟောတိ အာပတ္တိ၊ ယော ဆာဒေတိ၊ သော ဒုက္ကဋံ ဒေသာပေတဗ္ဗောတိ ဣမာ အရုဏုဂ္ဂေ တိဿော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ **ဒွေ ယာဝတတိယကာ**တိ ဧကာဒသ ယာဝတတိယကာ နာမ၊ ပညတ္တိဝသေန ပန ဒွေ ဟောန္တိ ဘိက္ခူနံ ယာဝတတိယကာ, ဘိက္ခုနီနံ ယာဝတတိယကာတိ။ **ဧကေတ္ထ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ**တိ ဘိက္ခုနီနံယေဝ ဧကာ ဧတ္ထ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ နာမ။ **ဧကေန သဗ္ဗသင်္ဂဟော**တိ “ယဿ သိယာ အာပတ္တိ၊ သော အာဝိကရေယျာ”တိ ဣမိနာ ဧကေန နိဒါနုဒ္ဒေသေန သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနဉ္စ သဗ္ဗပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာနဉ္စ သင်္ဂဟော ဟောတိ။

ဝိနယဿ ဒွေ မူလာနီတိ ကာယော စေဝ ဝါစာ စ။ **ဂရုကာ ဒွေ ဝုတ္တာ**တိ ပါရာဇိကသံဃာဒိသေသာ။ **ဒွေ ဒုဋ္ဌုလ္လစ္ဆာဒနာ**တိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယ

၁-ဥဒ္ဓတေ (က)

pārājikaṁ, saṁghādisesaṁ paṭicchādakassa pācittiyanti imā dve duṭṭhullacchādanāpattiyo nāma.

Gāmantare catassoti bhikkhu bhikkhuniyā saddhiṁ saṁvidahati, dukkaṭaṁ. Aññassa gāmassa upacāraṁ okkamati, pācittiyaṁ, bhikkhuniyā gāmantaraṁ gacchantiyā parikkhitte gāme paṭhamapāde thullaccayaṁ, dutiyapāde saṁghādiseso, aparikkhittassa paṭhamapāde upacārokkamane thullaccayaṁ, dutiyapāde saṁghādisesoti imā gāmantare dukkaṭapācittiyathullaccayasaṁghādisesavasena catasso āpattiyo. **Catasso nadipārapaccayā**ti bhikkhu bhikkhuniyā saddhiṁ saṁvidahati, dukkaṭaṁ, nāvaṁ abhiruhati, pācittiyaṁ, bhikkhuniyā nadipāraṁ gacchantiyā uttaraṇakāle paṭhamapāde thullaccayaṁ, dutiyapāde saṁghādisesoti imā catasso. **Ekamaṁse thullaccayan**ti manussamaṁse. **Navamaṁsesu dukkaṭan**ti sesa-akappiyamaṁsesu.

Dve vācasikā rattinti bhikkhunī rattandhakāre appadīpe purisena saddhiṁ hatthapāse ṭhitā sallapati, pācittiyaṁ, hatthapāsaṁ vijahitvā ṭhitā sallapati, dukkaṭaṁ. **Dve vācasikā divā**ti bhikkhunī divā paṭicchanne okāse purisena saddhiṁ hatthapāse ṭhitā sallapati, pācittiyaṁ, hatthapāsaṁ vijahitvā sallapati, dukkaṭaṁ. **Dadamānassa tisso**ti maraṇādhippāyo manussassa visaṁ deti, so ce tena marati, pārājikaṁ, yakkhapetānaṁ deti, te ce maranti, thullaccayaṁ, tiracchānagatassa deti, so ce marati, pācittiyaṁ, aññātikāya bhikkhuniyā cīvaradāne pācittiyanti evaṁ dadamānassa tisso āpattiyo. **Cattāro ca paṭiggahe**ti hatthaggāhaveṇiggāhesu saṁghādiseso, mukhena aṅgajātaggahaṇe pārājikaṁ, aññātikāya bhikkhuniyā cīvarapaṭiggahaṇe nissaggiyaṁ pācittiyaṁ, avassutāya avassutassa hatthato khādanīyabhojanīyaṁ paṭiggaṇhantiyā thullaccayaṁ, evaṁ paṭiggahe cattāro āpattikkhandhā honti.

(2) Desanā gāminiyādivaṇṇanā

475. **Pañca desanāgāminiyo**ti lahukā pañca. **Cha sappaṭikammā**ti pārājikaṁ ṭhapetvā avasesā. **Ekettha appaṭikammā**ti ekā pārājikāpatti.

Vinayagarukā dve vuttāti pārājikañceva saṁghādisesañca. **Kāyavācasikāni cā**ti sabbāneva sikkhāpadāni kāyavācasikāni, manodvāre

ပါရာဇိကံ, သံဃာဒိသေသံ ပဋိစ္ဆာဒကဿ ပါစိတ္တိယန္တိ ဣမာ ဒွေ ဒုဋ္ဌုလ္လစ္ဆာဒနာပတ္တိယော နာမ။

ဂါမန္တရေ စတဿောတိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဒဟတိ၊ ဒုက္ကဋံ။ အညဿ ဂါမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမတိ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဘိက္ခုနိယာ ဂါမန္တရံ ဂစ္ဆန္တိယာ ပရိက္ခိတ္တေ ဂါမေ ပဌမပါဒေ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဒုတိယပါဒေ သံဃာဒိသေသော၊ အပရိက္ခိတ္တဿ ပဌမပါဒေ ဥပစာရောက္ကမနေ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဒုတိယပါဒေ သံဃာဒိသေသောတိ ဣမာ ဂါမန္တရေ ဒုက္ကဋပါစိတ္တိယထုလ္လစ္စယသံဃာဒိသေသဝသေန စတဿော အာပတ္တိယော။ **စတဿော နဒိပါရပစ္စယာ**တိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဒဟတိ၊ ဒုက္ကဋံ၊ နာဝံ အဘိရုဟတိ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဘိက္ခုနိယာ နဒိပါရံ ဂစ္ဆန္တိယာ ဥတ္တရဏကာလေ ပဌမပါဒေ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဒုတိယပါဒေ သံဃာဒိသေသောတိ ဣမာ စတဿော။ **ဧကမံသေ ထုလ္လစ္စယ**န္တိ မနုဿမံသေ။ **နဝမံသေသု ဒုက္ကဋ**န္တိ သေသအကပ္ပိယမံသေသု။

ဒွေ ဝါစသိကာ ရတ္တိန္တိ ဘိက္ခုနီ ရတ္တန္ဓကာရေ အပ္ပဒီပေ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ဟတ္ထပါသေ ဌိတာ သလ္လပတိ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတာ သလ္လပတိ၊ ဒုက္ကဋံ။ **ဒွေ ဝါစသိကာ ဒိဝါ**တိ ဘိက္ခုနီ ဒိဝါ ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ဟတ္ထပါသေ ဌိတာ သလ္လပတိ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ သလ္လပတိ၊ ဒုက္ကဋံ။ **ဒဒမာနဿ တိဿော**တိ မရဏာဓိပ္ပါယော မနုဿဿ ဝိသံ ဒေတိ၊ သော စေ တေန မရတိ၊ ပါရာဇိကံ၊ ယက္ခပေတာနံ ဒေတိ၊ တေ စေ မရန္တိ၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ တိရစ္ဆာနဂတဿ ဒေတိ၊ သော စေ မရတိ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရဒါနေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဧဝံ ဒဒမာနဿ တိဿော အာပတ္တိယော။ **စတ္တာရော စ ပဋိဂ္ဂဟေ**တိ ဟတ္ထဂ္ဂါဟဝေဏိဂ္ဂါဟေသု သံဃာဒိသေသော၊ မုခေန အင်္ဂဇာတဂ္ဂဟဏေ ပါရာဇိကံ၊ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏေ နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ၊ အဝဿုတာယ အဝဿုတဿ ဟတ္ထတော ခါဒနီယဘောဇနီယံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဧဝံ ပဋိဂ္ဂဟေ စတ္တာရော အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဟောန္တိ။

(၂) ဒေသနာဂါမိနိယာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၇၅။ **ပဉ္စ ဒေသနာဂါမိနိယော**တိ လဟုကာ ပဉ္စ။ **ဆ သပ္ပဋိကမ္မာ**တိ ပါရာဇိကံ ဌပေတွာ အဝသေသာ။ **ဧကေတ္ထ အပ္ပဋိကမ္မာ**တိ ဧကာ ပါရာဇိကာပတ္တိ။

ဝိနယဂရုကာ ဒွေ ဝုတ္တာတိ ပါရာဇိကဉ္စေဝ သံဃာဒိသေသဉ္စ။ **ကာယဝါစသိကာနိ စာ**တိ သဗ္ဗာနေဝ သိက္ခာပဒါနိ ကာယဝါစသိကာနိ၊ မနောဒွါရေ

paññattaṁ ekasikkhāpadampi natthi. **Eko vikāle dhaññarasoti** loṇasovīrakaṁ. Ayameva hi eko dhaññaraso vikāle vaṭṭati. **Ekā ñatticatutthena sammutī**ti bhikkhunovādakasammuti. Ayameva hi ekā ñatticatutthakammena sammuti anuññātā.

Pārājikā kāyikā dveti bhikkhūnaṁ methunapārājikaṁ bhikkhunīnañca kāyasaṁsaggapārājikaṁ. **Dve saṁvāsabhūmiyo**ti attanā vā attānaṁ samānasaṁvāsakaṁ karoti, samaggo vā saṁgho ukkhittaṁ osāreti. Kuruṇdiyaṁ pana samānasaṁvāsakabhūmi ca, nānāsaṁvāsakabhūmi cāti evaṁ dve saṁvāsabhūmiyo vuttā. **Dvinnaṁ ratticchedo**ti pārivāsikassa ca, mānattacārikassa ca paññattā. **Dvaṅgulā duve**ti dve dvaṅgulapaññattiyo. "Dvaṅgulapabbaparamaṁ ādātabban"ti ayamekā, "dvaṅgulaṁ vā dvemāsaṁ vā"ti ayamekā.

Dve attānaṁ vadhitvānāti bhikkhunī attānaṁ vadhitvā dve āpattiyo āpajjati. Vadhati rodati, āpatti pācittiyassa, vadhati na rodati, āpatti dukkaṭassa. **Dvīhi saṁgho bhijjatī**ti kammena ca salākaggāhena ca. **Dvettha paṭhamāpattikā**ti ettha sakalepi vinaye dve paṭhamāpattikā ubhinnaṁ paññattivasena. Itarathā pana nava bhikkhūnaṁ nava bhikkhunīnanti aṭṭhārasa honti. **Ñattiyā karaṇā duve**ti dve ñattikiccāni kammañca kammapādakā ca. Navasu ṭhānesu kammaṁ hoti, dvīsu kammapādakabhāvena tiṭṭhati.

Pāṇātipāte tissoti anodissa opātaṁ khaṇati, sace manusso marati, pārājikaṁ, yakkhapethānaṁ maraṇe thullaccayaṁ, tiracchānagatassa maraṇe pācittiyanti imā tisso honti. **Vācā pārājikā tayo**ti vajjapaṭicchādikāya ukkhittānuvattikāya aṭṭhavatthukāyāti. Kurundiyaṁ pana āṇattiyā adinnādāne manussamaraṇe uttarimanussadhamma-ullapane cāti evaṁ tayo vuttā. **Obhāsanā tayo**ti[1] vaccamaggaṁ passāvamaggaṁ ādissa vaṇṇāvaṇṇabhāsane saṁghādiseso, vaccamaggaṁ passāvamaggaṁ ṭhapetvā adhakkhakaṁ ubbhajāṇumaṇḍalaṁ ādissa vaṇṇāvaṇṇabhaṇane thullaccayaṁ, ubbhakkhakaṁ adhojāṇumaṇḍalaṁ ādissa vaṇṇāvaṇṇabhaṇane dukkaṭaṁ. **Sañcarittena vā tayo**ti paṭiggaṇhāti vīmaṁsati

1. Obhāsane tayoti (Ka)

ပညတ္တံ ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ နတ္ထိ။ **ဧကော ဝိကာလေ ဓညရသော**တိ လောဏသောဝီရကံ။ အယမေဝ ဟိ ဧကော ဓညရသော ဝိကာလေ ဝဋ္ဋတိ။ **ဧကာ ဉတ္တိစတုတ္ထေန သမ္မုတီ**တိ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ။ အယမေဝ ဟိ ဧကာ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန သမ္မုတိ အနုညာတာ။

ပါရာဇိကာ ကာယိကာ ဒွေတိ ဘိက္ခုနံ မေထုနပါရာဇိကံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ကာယသံသဂ္ဂပါရာဇိကံ။ **ဒွေ သံဝါသဘူမိယော**တိ အတ္တနာ ဝါ အတ္တာနံ သမာနသံဝါသကံ ကရောတိ၊ သမဂ္ဂေါ ဝါ သံဃော ဥက္ခိတ္တံ ဩသာရေတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန သမာနသံဝါသကဘူမိ စ, နာနာသံဝါသကဘူမိ စာတိ ဧဝံ ဒွေ သံဝါသဘူမိယော ဝုတ္တာ။ **ဒွိန္နံ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ**တိ ပါရိဝါသိကဿ စ, မာနတ္တစာရိကဿ စ ပညတ္တာ။ **ဒွင်္ဂုလာ ဒုဝေ**တိ ဒွေ ဒွင်္ဂုလပညတ္တိယော။ "ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗပရမံ အာဒါတဗ္ဗ"န္တိ အယမေကာ၊ "ဒွင်္ဂုလံ ဝါ ဒွေမာသံ ဝါ"တိ အယမေကာ။

ဒွေ အတ္တာနံ ဝဓိတွာနာတိ ဘိက္ခုနီ အတ္တာနံ ဝဓိတွာ ဒွေ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ ဝဓတိ ရောဒတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ၊ ဝဓတိ န ရောဒတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ **ဒွီဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတီ**တိ ကမ္မေန စ သလာကဂ္ဂါဟေန စ။ **ဒွေတ္ထ ပဌမာပတ္တိကာ**တိ ဧတ္ထ သကလေပိ ဝိနယေ ဒွေ ပဌမာပတ္တိကာ ဥဘိန္နံ ပညတ္တိဝသေန။ ဣတရထာ ပန နဝ ဘိက္ခုနံ နဝ ဘိက္ခုနီနန္တိ အဋ္ဌာရသ ဟောန္တိ။ **ဉတ္တိယာ ကရဏာ ဒုဝေ**တိ ဒွေ ဉတ္တိကိစ္စာနိ ကမ္မဉ္စ ကမ္မပါဒကာ စ။ နဝသု ဌာနေသု ကမ္မံ ဟောတိ၊ ဒွီသု ကမ္မပါဒကဘာဝေန တိဋ္ဌတိ။

ပါဏာတိပါတေ တိဿောတိ အနောဒိဿ ဩပါတံ ခဏတိ၊ သစေ မနုဿော မရတိ၊ ပါရာဇိကံ၊ ယက္ခပေတာနံ မရဏေ ထုလ္လစ္စယံ၊ တိရစ္ဆာနဂတဿ မရဏေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဣမာ တိဿော ဟောန္တိ။ **ဝါစာ ပါရာဇိကာ တယော**တိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာယ အဋ္ဌဝတ္ထုကာယာတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန အာဏတ္တိယာ အဒိန္နာဒါနေ မနုဿမရဏေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဥလ္လပနေ စာတိ ဧဝံ တယော ဝုတ္တာ။ **ဩဘာသနာ တယော**တိ[1] ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဿာဝမဂ္ဂံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဘာသနေ သံဃာဒိသေသော၊ ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဿာဝမဂ္ဂံ ဌပေတွာ အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဘဏနေ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဥဗ္ဘက္ခကံ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဘဏနေ ဒုက္ကဋံ။ **သဉ္စရိတ္တေန ဝါ တယော**တိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝီမံသတိ

၁-ဩဘာသနေ တယောတိ (က)

paccāharati, āpatti saṁghādisesassa. Paṭiggaṇhāti vīmaṁsati na paccāharati, āpatti thullaccayassa, paṭiggaṇhāti na vīmaṁsati na paccāharati, āpatti dukkaṭassāti ime sañcarittena kāraṇabhūtena tayo āpattikkhandhā honti.

Tayo puggalā na upasampādetabbāti addhānahīno aṅgahīno vatthuvipanno ca, tesaṁ nānākaraṇaṁ vuttameva. Apicettha yo pattacīvarena aparipūro, paripūro ca na yācati, imepi aṅgahīneneva saṅgahitā. Mātughātakādayo ca karaṇadukkaṭakā paṇḍaka-ubhatobyañjanakatiracchānagatasaṅkhātena vatthuvipanneneva saṅgahitāti veditabbā. Esa nayo Kurundiyaṁ vutto. **Tayo kammānaṁ saṅgahā**ti ñattikappanā vippakatapaccattaṁ atītakaraṇanti. Tattha "dadeyya kareyyā"ti-ādibhedā ñattikappanā, "deti, karotī"ti-ādibhedaṁ vippakatapaccattaṁ, "dinnaṁ katan"ti-ādibhedaṁ atītakaraṇaṁ nāmāti imehi tīhi kammāni saṅgayhanti. Aparehipi tīhi kammāni saṅgayhanti vatthunā ñattiyā anussāvanāyāti. Vatthusampannaṁ hi ñattisampannaṁ anussāvanasampannañca kammaṁ nāma hoti. Tena vuttaṁ "tayo kammānaṁ saṅgahā"ti. **Nāsitakā tayo** nāma mettiyaṁ bhikkhuniṁ nāsetha, dūsako nāsetabbo, dasahaṅgehi samannāgato sāmaṇero nāsetabbo, kaṇṭakaṁ samaṇuddesaṁ nāsethāti evaṁ liṅgasaṁvāsadaṇḍakammanāsanāvasena tayo nāsitakā veditabbā. **Tiṇṇannaṁ ekavācikā**ti "anujānāmi bhikkhave dve tayo ekānussāvane kātun"ti vacanato tiṇṇaṁ janānaṁ ekupajjhāyena nānācariyena ekānussāvanā vaṭṭati.

Adinnādāne tissoti pāde vā atirekapāde vā pārājikaṁ, atirekamāsake thullaccayaṁ, māsake vā ūnamāsake vā dukkaṭaṁ. **Catasso methunapaccayā**ti akkhayite pārājikaṁ, yebhuyyena khayite thullaccayaṁ, vivaṭakate mukhe dukkaṭaṁ, jatumaṭṭhake pācittiyaṁ. **Chindantassa tisso**ti vanappatiṁ chindantassa pārājikaṁ, bhūtagāme pācittiyaṁ, aṅgajāte thullaccayaṁ. **Pañca chaḍḍitapaccayā**ti anodissa visaṁ chaḍḍeti, sace tena manusso marati, pārājikaṁ, yakkhapetesu thullaccayaṁ, tiracchānagate pācittiyaṁ, vissaṭṭhichaḍḍane saṁghādiseso, sekhiyesu harite uccārapassāvachaḍḍane dukkaṭaṁ, imā chaḍḍitapaccayā pañcāpattiyo honti.

ပစ္စာဟရတိ၊ အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿ။ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝီမံသတိ န ပစ္စာဟရတိ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ န ဝီမံသတိ န ပစ္စာဟရတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဣမေ သဉ္စရိတ္တေန ကာရဏဘူတေန တယော အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဟောန္တိ။

တယော ပုဂ္ဂလာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာတိ အဒ္ဓါနဟီနော အင်္ဂဟီနော ဝတ္ထုဝိပန္နော စ၊ တေသံ နာနာကရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ အပိစေတ္ထ ယော ပတ္တစီဝရေန အပရိပူရော၊ ပရိပူရော စ န ယာစတိ၊ ဣမေပိ အင်္ဂဟီနေနေဝ သင်္ဂဟိတာ။ မာတုဃာတကာဒယော စ ကရဏဒုက္ကဋကာ ပဏ္ဍကဥဘတောဗျဉ္ဇနကတိရစ္ဆာနဂတသင်္ခါတေန ဝတ္ထုဝိပန္နေနေဝ သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧသ နယော ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တော။ **တယော ကမ္မာနံ သင်္ဂဟာ**တိ ဉတ္တိကပ္ပနာ ဝိပ္ပကတပစ္စတ္တံ အတီတကရဏန္တိ။ တတ္ထ "ဒဒေယျ ကရေယျာ"တိအာဒိဘေဒါ ဉတ္တိကပ္ပနာ၊ "ဒေတိ, ကရောတီ"တိအာဒိဘေဒံ ဝိပ္ပကတပစ္စတ္တံ၊ "ဒိန္နံ ကတ"န္တိအာဒိဘေဒံ အတီတကရဏံ နာမာတိ ဣမေဟိ တီဟိ ကမ္မာနိ သင်္ဂယှန္တိ။ အပရေဟိပိ တီဟိ ကမ္မာနိ သင်္ဂယှန္တိ ဝတ္ထုနာ ဉတ္တိယာ အနုဿာဝနာယာတိ။ ဝတ္ထုသမ္ပန္နံ ဟိ ဉတ္တိသမ္ပန္နံ အနုဿာဝနသမ္ပန္နဉ္စ ကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "တယော ကမ္မာနံ သင်္ဂဟာ"တိ။ **နာသိတကာ တယော** နာမ မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထ၊ ဒူသကော နာသေတဗ္ဗော၊ ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော သာမဏေရော နာသေတဗ္ဗော၊ ကဏ္ဋကံ သမဏုဒ္ဒေသံ နာသေထာတိ ဧဝံ လိင်္ဂသံဝါသဒဏ္ဍကမ္မနာသနာဝသေန တယော နာသိတကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တိဏ္ဏန္နံ ဧကဝါစိကာ**တိ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒွေ တယော ဧကာနုဿာဝနေ ကာတု"န္တိ ဝစနတော တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဧကုပဇ္ဈာယေန နာနာစရိယေန ဧကာနုဿာဝနာ ဝဋ္ဋတိ။

အဒိန္နာဒါနေ တိဿောတိ ပါဒေ ဝါ အတိရေကပါဒေ ဝါ ပါရာဇိကံ၊ အတိရေကမာသကေ ထုလ္လစ္စယံ၊ မာသကေ ဝါ ဦနမာသကေ ဝါ ဒုက္ကဋံ။ **စတဿော မေထုနပစ္စယာ**တိ အက္ခယိတေ ပါရာဇိကံ၊ ယေဘုယျေန ခယိတေ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဝိဝဋကတေ မုခေ ဒုက္ကဋံ၊ ဇတုမဋ္ဌကေ ပါစိတ္တိယံ။ **ဆိန္ဒန္တဿ တိဿော**တိ ဝနပ္ပတိံ ဆိန္ဒန္တဿ ပါရာဇိကံ၊ ဘူတဂါမေ ပါစိတ္တိယံ၊ အင်္ဂဇာတေ ထုလ္လစ္စယံ။ **ပဉ္စ ဆဍ္ဍိတပစ္စယာ**တိ အနောဒိဿ ဝိသံ ဆဍ္ဍေတိ၊ သစေ တေန မနုဿော မရတိ၊ ပါရာဇိကံ၊ ယက္ခပေတေသု ထုလ္လစ္စယံ၊ တိရစ္ဆာနဂတေ ပါစိတ္တိယံ၊ ဝိဿဋ္ဌိဆဍ္ဍနေ သံဃာဒိသေသော၊ သေခိယေသု ဟရိတေ ဥစ္စာရပဿာဝဆဍ္ဍနေ ဒုက္ကဋံ၊ ဣမာ ဆဍ္ဍိတပစ္စယာ ပဉ္စာပတ္တိယော ဟောန္တိ။

Pācittiyena dukkaṭā katāti bhikkhunovādakavaggasmiṁ dasasu sikkhāpadesu pācittiyena saddhiṁ dukkaṭā katā evāti attho. **Caturettha navakā vuttā**ti paṭhamasikkhāpadamhiyeva adhammakamme dve, dhammakamme dveti evaṁ cattāro navakā vuttāti attho. **Dvinnaṁ cīvarena cā**ti bhikkhūnaṁ santike upasampannāya cīvaraṁ dentassa pācittiyaṁ, bhikkhunīnaṁ santike upasampannāya dentassa dukkaṭanti evaṁ dvinnaṁ bhikkhunīnaṁ cīvaraṁ dentassa cīvarena kāraṇabhūtena āpatti hotīti attho.

Aṭṭha pāṭidesanīyāti Pāḷiyaṁ āgatā eva. **Bhuñjantāmakadhaññena, pācittiyena dukkaṭā katā**ti āmakadhaññaṁ viññāpetvā bhuñjantiyā pācittiyena saddhiṁ dukkaṭā katāyeva.

Gacchantassa catassoti bhikkhuniyā vā mātugāmena vā saddhiṁ saṁvidhāya gacchantassa dukkaṭaṁ, gāmūpacārokkamane pācittiyaṁ, yā bhikkhunī ekā gāmantaraṁ gacchati, tassā gāmūpacāraṁ okkamantiyā paṭhamapāde thullaccayaṁ, dutiyapāde saṁghādisesoti gacchantassa imā catasso āpattiyo honti. **Ṭhitassa cāpi tattakā**ti ṭhitassapi catasso evāti attho. Kathaṁ? Bhikkhunī andhakāre vā paṭicchanne vā okāse mittasanthavavasena purisassa hatthapāse tiṭṭhati, pācittiyaṁ, hatthapāsaṁ vijahitvā tiṭṭhati, dukkaṭaṁ, aruṇuggamanakāle dutiyikāya hatthapāsaṁ vijahantī tiṭṭhati, thullaccayaṁ, vijahitvā tiṭṭhati, saṁghādisesoti nisinnassa catasso āpattiyo. **Nipannassāpi tattakā**ti sacepi hi sā nisīdati vā nipajjati vā, etāyeva catasso āpattiyo āpajjati.

(3) Pācittiyavaṇṇanā

476. **Pañca pācittiyānī**ti pañca bhesajjāni paṭiggahetvā nānābhājanesu vā ekabhājane vā amissetvā ṭhapitāni honti, sattāhātikkame so bhikkhu pañca pācittiyāni sabbāni nānāvatthukāni ekakkhaṇe āpajjati, "imaṁ paṭhamaṁ āpanno, imaṁ pacchā"ti na vattabbo.

Nava pācittiyānīti yo bhikkhu nava paṇītabhojanāni viññāpetvā tehi saddhiṁ ekato ekaṁ kabaḷaṁ omadditvā mukhe pakkhipitvā paragaḷaṁ atikkāmeti, ayaṁ nava pācittiyāni sabbāni nānāvatthukāni ekakkhaṇe

ပါစိတ္တိယေန ဒုက္ကဋာ ကတာတိ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဂ္ဂသ္မိံ ဒသသု သိက္ခာပဒေသု ပါစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋာ ကတာ ဧဝါတိ အတ္ထော။ **စတုရေတ္ထ နဝကာ ဝုတ္တာ**တိ ပဌမသိက္ခာပဒမှိယေဝ အဓမ္မကမ္မေ ဒွေ, ဓမ္မကမ္မေ ဒွေတိ ဧဝံ စတ္တာရော နဝကာ ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။ **ဒွိန္နံ စီဝရေန စာ**တိ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ စီဝရံ ဒေန္တဿ ပါစိတ္တိယံ, ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ဒေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဧဝံ ဒွိန္နံ ဘိက္ခုနီနံ စီဝရံ ဒေန္တဿ စီဝရေန ကာရဏဘူတေန အာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

အဋ္ဌ ပါဋိဒေသနီယာတိ ပါဠိယံ အာဂတာ ဧဝ။ **ဘုဉ္ဇန္တာမကဓညေန၊ ပါစိတ္တိယေန ဒုက္ကဋာ ကတာ**တိ အာမကဓညံ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိယာ ပါစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋာ ကတာယေဝ။

ဂစ္ဆန္တဿ စတဿောတိ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ မာတုဂါမေန ဝါ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋံ၊ ဂါမူပစာရောက္ကမနေ ပါစိတ္တိယံ၊ ယာ ဘိက္ခုနီ ဧကာ ဂါမန္တရံ ဂစ္ဆတိ၊ တဿာ ဂါမူပစာရံ ဩက္ကမန္တိယာ ပဌမပါဒေ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဒုတိယပါဒေ သံဃာဒိသေသောတိ ဂစ္ဆန္တဿ ဣမာ စတဿော အာပတ္တိယော ဟောန္တိ။ **ဌိတဿ စာပိ တတ္တကာ**တိ ဌိတဿပိ စတဿော ဧဝါတိ အတ္ထော။ ကထံ? ဘိက္ခုနီ အန္ဓကာရေ ဝါ ပဋိစ္ဆန္နေ ဝါ ဩကာသေ မိတ္တသန္ထဝဝသေန ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ တိဋ္ဌတိ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ တိဋ္ဌတိ၊ ဒုက္ကဋံ၊ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဒုတိယိကာယ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟန္တီ တိဋ္ဌတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဝိဇဟိတွာ တိဋ္ဌတိ၊ သံဃာဒိသေသောတိ နိသိန္နဿ စတဿော အာပတ္တိယော။ **နိပန္နဿာပိ တတ္တကာ**တိ သစေပိ ဟိ သာ နိသီဒတိ ဝါ နိပဇ္ဇတိ ဝါ၊ ဧတာယေဝ စတဿော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။

(၃) ပါစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ

၄၇၆။ **ပဉ္စ ပါစိတ္တိယာနီ**တိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နာနာဘာဇနေသု ဝါ ဧကဘာဇနေ ဝါ အမိဿေတွာ ဌပိတာနိ ဟောန္တိ၊ သတ္တာဟာတိက္ကမေ သော ဘိက္ခု ပဉ္စ ပါစိတ္တိယာနိ သဗ္ဗာနိ နာနာဝတ္ထုကာနိ ဧကက္ခဏေ အာပဇ္ဇတိ၊ "ဣမံ ပဌမံ အာပန္နော, ဣမံ ပစ္ဆာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

နဝ ပါစိတ္တိယာနီတိ ယော ဘိက္ခု နဝ ပဏီတဘောဇနာနိ ဝိညာပေတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဧကံ ကဗဠံ ဩမဒ္ဒိတွာ မုခေ ပက္ခိပိတွာ ပရဂဠံ အတိက္ကာမေတိ၊ အယံ နဝ ပါစိတ္တိယာနိ သဗ္ဗာနိ နာနာဝတ္ထုကာနိ ဧကက္ခဏေ

āpajjati, “imaṁ paṭhamaṁ āpanno, imaṁ pacchā”ti na vattabbo. **Ekavācāya deseyyā**ti “ayaṁ bhante pañca bhesajjāni paṭiggahetvā sattāhaṁ atikkāmetvā pañca āpattiyo āpanno, tā tumhamūle paṭidesemī”ti evaṁ ekavācāya deseyya, desitāva honti, dvīhi tīhi vācāhi kiccaṁ nāma natthi. Dutiyavissajjanepi “ahaṁ bhante nava paṇītabhojanāni viññāpetvā bhuñjitvā nava āpattiyo āpanno, tā tumhamūle paṭidesemī”ti vattabbaṁ.

Vatthuṁ kittetvā deseyyāti “ahaṁ bhante pañca bhesajjāni paṭiggahetvā sattāhaṁ atikkāmesiṁ, yathāvatthukaṁ taṁ tumhamūle paṭidesemī”ti evaṁ vatthuṁ kittetvā deseyya, desitāva honti āpattiyo, āpattiyā nāmaggahaṇena kiccaṁ natthi. Dutiyavissajjanepi “ahaṁ bhante nava paṇītabhojanāni viññāpetvā bhutto, yathāvatthukaṁ taṁ tumhamūle paṭidesemī”ti vattabbaṁ.

Yāvatatiyake tissoti ukkhittānuvattikāya pārājikaṁ, bhedakānuvattakānaṁ kokālikādīnaṁ saṁghādisesaṁ, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge caṇḍakāḷikāya ca bhikkhuniyā pācittiyanti imā yāvatatiyakā tisso āpattiyo. **Cha vohārapaccayā**ti payuttavācāpaccayā cha āpattiyo āpajjatīti attho. Kathaṁ? Ājīvahetu ājīvakāraṇā pāpiccho icchāpakato asantaṁ abhūtaṁ uttarimanussadhammaṁ ullapati, āpatti pārājikassa, ājīvahetu ājīvakāraṇā sañcarittaṁ samāpajjati, āpatti saṁghādisesassa, ājīvahetu ājīvakāraṇā yo te vihāre vasati, so arahāti vadati, āpatti thullaccayassa, ājīvahetu ājīvakāraṇā bhikkhu paṇītabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati, āpatti pācittiyassa, ājīvahetu ājīvakāraṇā bhikkhunī paṇītabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati, āpatti pāṭidesanīyassa, ājīvahetu ājīvakāraṇā sūpaṁ vā odanaṁ vā agilāno attano atthāya viññāpetvā bhuñjati, āpatti dukkaṭassāti.

Khādantassa tissoti manussamaṁse thullaccayaṁ, avasesesu akappiyamaṁsesu dukkaṭaṁ, bhikkhuniyā lasuṇe pācittiyaṁ. **Pañca bhojanapaccayā**ti avassutā avassutassa purisassa hatthato bhojanaṁ gahetvā

အာပဇ္ဇတိ၊ “ဣမံ ပဌမံ အာပန္နော, ဣမံ ပစ္ဆာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ **ဧကဝါစာယ ဒေသေယျာ**တိ “အဟံ ဘန္တေ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ အတိက္ကာမေတွာ ပဉ္စ အာပတ္တိယော အာပန္နော၊ တာ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဧဝံ ဧကဝါစာယ ဒေသေယျ၊ ဒေသိတာဝ ဟောန္တိ၊ ဒွီဟိ တီဟိ ဝါစာဟိ ကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ။ ဒုတိယဝိဿဇ္ဇနေပိ “အဟံ ဘန္တေ နဝ ပဏီတဘောဇနာနိ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ နဝ အာပတ္တိယော အာပန္နော၊ တာ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ဒေသေယျာတိ “အဟံ ဘန္တေ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ အတိက္ကာမေသိံ၊ ယထာဝတ္ထုကံ တံ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဧဝံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ဒေသေယျ၊ ဒေသိတာဝ ဟောန္တိ အာပတ္တိယော၊ အာပတ္တိယာ နာမဂ္ဂဟဏေန ကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဒုတိယဝိဿဇ္ဇနေပိ “အဟံ ဘန္တေ နဝ ပဏီတဘောဇနာနိ ဝိညာပေတွာ ဘုတ္တော၊ ယထာဝတ္ထုကံ တံ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ယာဝတတိယကေ တိဿောတိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာယ ပါရာဇိကံ, ဘေဒကာနုဝတ္တကာနံ ကောကာလိကာဒီနံ သံဃာဒိသေသံ, ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ စဏ္ဍကာဠိကာယ စ ဘိက္ခုနိယာ ပါစိတ္တိယန္တိ ဣမာ ယာဝတတိယကာ တိဿော အာပတ္တိယော။ **ဆ ဝေါဟာရပစ္စယာ**တိ ပယုတ္တဝါစာပစ္စယာ ဆ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ကထံ? အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ၊ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿ၊ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ၊ သော အရဟာတိ ဝဒတိ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ၊ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ဘိက္ခု ပဏီတဘောဇနာနိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ၊ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ဘိက္ခုနီ ပဏီတဘောဇနာနိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ၊ အာပတ္တိ ပါဋိဒေသနီယဿ၊ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ သူပံ ဝါ ဩဒနံ ဝါ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။

ခါဒန္တဿ တိဿောတိ မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယံ၊ အဝသေသေသု အကပ္ပိယမံသေသု ဒုက္ကဋံ၊ ဘိက္ခုနိယာ လသုဏေ ပါစိတ္တိယံ။ **ပဉ္စ ဘောဇနပစ္စယာ**တိ အဝဿုတာ အဝဿုတဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထတော ဘောဇနံ ဂဟေတွာ

tattheva manussamaṁsaṁ lasuṇaṁ attano atthāya viññāpetvā gahitapaṇītabhojanāni avasesañca akappiyamaṁsaṁ pakkhipitvā vomissakaṁ omadditvā ajjhohāramānā saṁghādisesaṁ, thullaccayaṁ, pācittiyaṁ, pāṭidesanīyaṁ, dukkaṭanti imā pañca āpattiyo bhojanapaccayā āpajjati.

Pañca ṭhānānīti ukkhittānuvattikāya bhikkhuniyā yāvatatiyaṁ samanubhāsanāya appaṭinissajjantiyā ñattiyā dukkaṭaṁ, dvīhi kammavācāhi thullaccayaṁ, kammavācāpariyosāne āpatti pārājikassa, saṁghabhedāya parakkamanādīsu saṁghādiseso, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge pācittiyanti evaṁ sabbā yāvatatiyakā pañca ṭhānāni gacchanti. **Pañcannañceva āpattī**ti āpatti nāma pañcannaṁ sahadhammikānaṁ hoti, tattha dvinnaṁ nippariyāyena āpattiyeva, sikkhāmānasāmaṇerisāmaṇerānaṁ pana akappiyattā na vaṭṭati. Iminā pariyāyena tesaṁ āpatti na desāpetabbā, daṇḍakammaṁ pana tesaṁ kātabbaṁ. **Pañcannaṁ adhikaraṇena cā**ti adhikaraṇañca pañcannamevāti attho. Etesaṁyeva hi pañcannaṁ pattacīvarādīnaṁ atthāya vinicchayavohāro adhikaraṇanti vuccati, gihīnaṁ pana aḍḍakammaṁ nāma hoti.

Pañcannaṁ vinicchayo hotīti pañcannaṁ sahadhammikānaṁyeva vinicchayo nāma hoti. **Pañcannaṁ vūpasamena cā**ti etesaṁyeva pañcanaṁ adhikaraṇaṁ vinicchitaṁ vūpasantaṁ nāma hotīti attho. **Pañcannañceva anāpattī**ti etesaṁyeva pañcannaṁ anāpatti nāma hotīti attho. **Tīhi ṭhānehi sobhatī**ti saṁghādīhi tīhi kāraṇehi sobhati. Katavītikkamo hi puggalo sappaṭikammaṁ āpattiṁ saṁghamajjhe gaṇamajjhe puggalasantike vā paṭikaritvā abbhuṇhasīlo pākatiko hoti, tasmā tīhi ṭhānehi sobhatīti vuccati.

Dve kāyikā rattinti bhikkhunī rattandhakāre purisassa hatthapāse ṭhānanisajjasayanāni kappayamānā pācittiyaṁ, hatthapāsaṁ vijahitvā ṭhānādīni kappayamānā dukkaṭanti dve kāyadvārasambhavā āpattiyo rattiṁ āpajjati. **Dve kāyikā divā**ti eteneva upāyena divā paṭicchanne okāse dve āpattiyo āpajjati. **Nijjhāyantassa ekā āpattī**ti "na ca bhikkhave sārattena mātugāmassa aṅgajātaṁ

တတ္ထေဝ မနုဿမံသံ လသုဏံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဂဟိတပဏီတဘောဇနာနိ အဝသေသဉ္စ အကပ္ပိယမံသံ ပက္ခိပိတွာ ဝေါမိဿကံ ဩမဒ္ဒိတွာ အဇ္ဈောဟရမာနာ သံဃာဒိသေသံ, ထုလ္လစ္စယံ, ပါစိတ္တိယံ, ပါဋိဒေသနီယံ, ဒုက္ကဋန္တိ ဣမာ ပဉ္စ အာပတ္တိယော ဘောဇနပစ္စယာ အာပဇ္ဇတိ။

ပဉ္စ ဌာနာနီတိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ယာဝတတိယံ သမနုဘာသနာယ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိယာ ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ၊ ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယံ၊ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ၊ သံဃဘေဒါယ ပရက္ကမနာဒီသု သံဃာဒိသေသော၊ ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗာ ယာဝတတိယကာ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပဉ္စန္နဉ္စေဝ အာပတ္တီ**တိ အာပတ္တိ နာမ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ ဟောတိ၊ တတ္ထ ဒွိန္နံ နိပ္ပရိယာယေန အာပတ္တိယေဝ၊ သိက္ခမာနသာမဏေရိသာမဏေရာနံ ပန အကပ္ပိယတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣမိနာ ပရိယာယေန တေသံ အာပတ္တိ န ဒေသာပေတဗ္ဗာ၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ ပန တေသံ ကာတဗ္ဗံ။ **ပဉ္စန္နံ အဓိကရဏေန စာ**တိ အဓိကရဏဉ္စ ပဉ္စန္နမေဝါတိ အတ္ထော။ ဧတေသံယေဝ ဟိ ပဉ္စန္နံ ပတ္တစီဝရာဒီနံ အတ္ထာယ ဝိနိစ္ဆယဝေါဟာရော အဓိကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ဂိဟီနံ ပန အဍ္ဍကမ္မံ နာမ ဟောတိ။

ပဉ္စန္နံ ဝိနိစ္ဆယော ဟောတီတိ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံယေဝ ဝိနိစ္ဆယော နာမ ဟောတိ။ **ပဉ္စန္နံ ဝူပသမေန စာ**တိ ဧတေသံယေဝ ပဉ္စန္နံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတံ ဝူပသန္တံ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ပဉ္စန္နဉ္စေဝ အနာပတ္တီ**တိ ဧတေသံယေဝ ပဉ္စန္နံ အနာပတ္တိ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တီဟိ ဌာနေဟိ သောဘတီ**တိ သံဃာဒီဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ သောဘတိ။ ကတဝီတိက္ကမော ဟိ ပုဂ္ဂလော သပ္ပဋိကမ္မံ အာပတ္တိံ သံဃမဇ္ဈေ ဂဏမဇ္ဈေ ပုဂ္ဂလသန္တိကေ ဝါ ပဋိကရိတွာ အဗ္ဘုဏှသီလော ပါကတိကော ဟောတိ၊ တသ္မာ တီဟိ ဌာနေဟိ သောဘတီတိ ဝုစ္စတိ။

ဒွေ ကာယိကာ ရတ္တိန္တိ ဘိက္ခုနီ ရတ္တန္ဓကာရေ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ ဌာနနိသဇ္ဇသယနာနိ ကပ္ပယမာနာ ပါစိတ္တိယံ၊ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌာနာဒီနိ ကပ္ပယမာနာ ဒုက္ကဋန္တိ ဒွေ ကာယဒွါရသမ္ဘဝါ အာပတ္တိယော ရတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဒွေ ကာယိကာ ဒိဝါ**တိ ဧတေနေဝ ဥပါယေန ဒိဝါ ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ ဒွေ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ **နိဇ္ဈာယန္တဿ ဧကာ အာပတ္တီ**တိ “န စ ဘိက္ခဝေ သာရတ္တေန မာတုဂါမဿ အင်္ဂဇာတံ

upanijjhāyitabbaṁ, yo upanijjhāyeyya, āpatti dukkaṭassā"ti[1] nijjhāyantassa ayamekā āpatti. **Ekā piṇḍapātapaccayā**ti "na ca bhikkhave bhikkhādāyikāya mukhaṁ oloketabban"ti[2] ettha dukkaṭāpatti. Antamaso yāguṁ vā byañjanaṁ vā dentassa sāmaṇerassāpi hi mukhaṁ ullokayato dukkaṭameva. Kurundiyaṁ pana "**ekā piṇḍapātapaccayā**ti bhikkhuniparipācitaṁ piṇḍapātaṁ bhuñjantassa pācittiyan"ti vuttaṁ.

Aṭṭhānisaṁse sampassanti Kosambakakkhandhake vuttānisaṁse. **Ukkhittakā tayo vuttā**ti āpattiyā adassane appaṭikamme pāpikāya ca diṭṭhiyā appaṭinissaggeti. **Tecattālīsa sammāvattanā**ti tesaṁyeva ukkhittakānaṁ ettakesu vattesu vattanā.

Pañcaṭhāne musāvādoti pārājikasaṁghādisesathullaccayapācittiyadukkaṭasaṅkhāte pañcaṭṭhāne musāvādo gacchati. **Cuddasa paramanti vuccatī**ti dasāhaparamādinayena heṭṭhā vuttaṁ. **Dvādasa pāṭidesanīyā**ti bhikkhūnaṁ cattāri, bhikkhunīnaṁ aṭṭha. **Catunnaṁ desanāya cā**ti catunnaṁ accayadesanāyāti attho. Katamā pana sāti. Devadattena payojitānaṁ abhimārānaṁ accayadesanā, Anuruddhattherassa upaṭṭhāyikāya accayadesanā, vaḍḍhassa licchavino accayadesanā, Vāsabhagāmiyattherassa ukkhepanīyakammaṁ katvā āgatānaṁ bhikkhūnaṁ accayadesanāti ayaṁ catunnaṁ accayadesanā nāma.

Aṭṭhaṅgiko musāvādoti "pubbevassa hoti musā bhaṇissan"ti-ādiṁ katvā "vinidhāya saññan"tipariyosānehi[3] aṭṭhahi aṅgehi aṭṭhaṅgiko. Uposathaṅgānipi pāṇaṁ na haneti-ādinā nayena vuttāneva. **Aṭṭha dūteyyaṅgānī**ti "idha bhikkhave bhikkhu sotā ca hoti sāvetā cā"ti-ādinā[4] nayena saṁghabhedake vuttāni. **Aṭṭha titthiyavattāni** Mahākhandhake vuttāni.

Aṭṭhavācikā upasampadāti bhikkhunīnaṁ upasampadaṁ sandhāya vuttaṁ. **Aṭṭhannaṁ paccuṭṭhātabban**ti bhattagge aṭṭhannaṁ bhikkhunīnaṁ itarāhi paccuṭṭhāya āsanaṁ

---

1. Vi 1. 169 piṭṭhe. 2. Vi 4. 348 piṭṭhe.
3. Vi 2. 3; Vi 5. 352 piṭṭhesu. 4. Vi 4. 364 piṭṭhe.

ဥပနိဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ၊ ယော ဥပနိဇ္ဈာယေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ[၁] နိဇ္ဈာယန္တဿ အယမေကာ အာပတ္တိ။ **ဧကာ ပိဏ္ဍပါတပစ္စယာ**တိ "န စ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခာဒါယိကာယ မုခံ ဩလောကေတဗ္ဗ"န္တိ[၂] ဧတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တိ။ အန္တမသော ယာဂုံ ဝါ ဗျဉ္ဇနံ ဝါ ဒေန္တဿ သာမဏေရဿာပိ ဟိ မုခံ ဥလ္လောကယတော ဒုက္ကဋမေဝ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "**ဧကာ ပိဏ္ဍပါတပစ္စယာ**တိ ဘိက္ခုနိပရိပါစိတံ ပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပါစိတ္တိယ"န္တိ ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌာနိသံသေ သမ္ပဿန္တိ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာနိသံသေ။ **ဥက္ခိတ္တကာ တယော ဝုတ္တာ**တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ အပ္ပဋိကမ္မေ ပါပိကာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေတိ။ **တေစတ္တာလီသ သမ္မာဝတ္တနာ**တိ တေသံယေဝ ဥက္ခိတ္တကာနံ ဧတ္တကေသု ဝတ္တေသု ဝတ္တနာ။

ပဉ္စဋ္ဌာနေ မုသာဝါဒေါတိ ပါရာဇိကသံဃာဒိသေသထုလ္လစ္စယပါစိတ္တိယဒုက္ကဋသင်္ခါတေ ပဉ္စဋ္ဌာနေ မုသာဝါဒေါ ဂစ္ဆတိ။ **စုဒ္ဒသ ပရမန္တိ ဝုစ္စတီ**တိ ဒသာဟပရမာဒိနယေန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ။ **ဒွါဒသ ပါဋိဒေသနီယာ**တိ ဘိက္ခူနံ စတ္တာရိ, ဘိက္ခုနီနံ အဋ္ဌ။ **စတုန္နံ ဒေသနာယ စာ**တိ စတုန္နံ အစ္စယဒေသနာယာတိ အတ္ထော။ ကတမာ ပန သာတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပယောဇိတာနံ အဘိမာရာနံ အစ္စယဒေသနာ, အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာယိကာယ အစ္စယဒေသနာ, ဝဍ္ဎဿ လိစ္ဆဝိနော အစ္စယဒေသနာ, ဝါသဘဂါမိယတ္ထေရဿ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကတွာ အာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ အစ္စယဒေသနာတိ အယံ စတုန္နံ အစ္စယဒေသနာ နာမ။

အဋ္ဌင်္ဂိကော မုသာဝါဒေါတိ "ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ မုသာ ဘဏိဿ"န္တိ အာဒိံ ကတွာ "ဝိနိဓာယ သည"န္တိပရိယောသာနေဟိ[၃] အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကော။ ဥပေါသထင်္ဂါနိပိ ပါဏံ န ဟနေတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနေဝ။ **အဋ္ဌ ဒူတေယျင်္ဂါနီ**တိ "ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သောတာ စ ဟောတိ သာဝေတာ စာ"တိအာဒိနာ[၄] နယေန သံဃဘေဒကေ ဝုတ္တာနိ။ **အဋ္ဌ တိတ္ထိယဝတ္တာနိ** မဟာခန္ဓကေ ဝုတ္တာနိ။

အဋ္ဌဝါစိကာ ဥပသမ္ပဒါတိ ဘိက္ခုနီနံ ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌန္နံ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗ**န္တိ ဘတ္တဂ္ဂေ အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခုနီနံ ဣတရာဟိ ပစ္စုဋ္ဌာယ အာသနံ

၁-ဝိ ၁-၁၆၉-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဝိ ၄-၃၄၈-ပိဋ္ဌေ။
၃-ဝိ ၂-၃၊ ဝိ ၅-၃၅၂-ပိဋ္ဌေသု။ ၄-ဝိ ၄-၃၆၄-ပိဋ္ဌေ။

dātabbaṁ. **Bhikkhunovādako aṭṭhahī**ti aṭṭhahaṅgehi samannāgato bhikkhu bhikkhunovādako sammannitabbo.

Ekassa chejjanti gāthāya navasu janesu yo salākaṁ gāhetvā saṁghaṁ bhindati, tasseva chejjaṁ hoti, Devadatto viya pārājikaṁ āpajjati. Bhedakānuvattakānaṁ catunnaṁ thullaccayaṁ Kokālikādīnaṁ viya, dhammavādīnaṁ catunnaṁ anāpatti. Imā pana āpattiyo ca anāpattiyo ca[1] sabbesaṁ ekavatthukā saṁghabhedavatthukā eva.

Nava āghātavatthūnīti gāthāya **navahī**ti navahi bhikkhūhi saṁgho bhijjati. **Ñattiyā karaṇā navā**ti ñattiyā kātabbāni kammāni navāti attho. Sesaṁ uttanameva.

(4) Avandanīyapuggalādivaṇṇanā

477. **Dasa puggalā nābhivādetabbā**ti Senāsanakkhandhake vuttā dasa janā. **Añjali sāmīcena cā**ti sāmīcikammena saddhiṁ añjali ca tesaṁ na kātabbā, neva pānīyāpucchanatālavaṇṭaggahaṇādi khandhakavattaṁ tesaṁ dassetabbaṁ, na añjali paggaṇhitabboti attho. **Dasannaṁ dukkaṭan**ti tesaṁyeva dasannaṁ evaṁ karontassa dukkaṭaṁ hoti. **Dasa cīvaradhāraṇā**ti dasa divasāni atirekacīvarassa dhāraṇā anuññātāti attho.

Pañcannaṁ vassaṁvuṭṭhānaṁ, dātabbaṁ idha cīvaranti pañcannaṁ sahadhammikānaṁ sammukhāva dātabbaṁ. **Sattannaṁ sante**ti disāpakkanta-ummattakakhittacittavedanāṭṭānaṁ, tiṇṇañca ukkhittakānanti imesaṁ sattannaṁ sante patirūpe pāhake[2] parammukhāpi dātabbaṁ. **Soḷasannaṁ na dātabban**ti sesānaṁ Cīvarakkhandhake vuttānaṁ paṇḍakādīnaṁ soḷasannaṁ na dātabbaṁ.

Katisataṁ rattisataṁ, āpattiyo chāditvānāti katisataṁ āpattiyo rattisataṁ chādayitvāna. **Dasasataṁ rattisataṁ, āpattiyo chādayitvānā**ti dasasataṁ āpattiyo rattisataṁ chādayitvāna. Ayañhettha saṅkhepattho—yo divase sataṁ sataṁ saṁghādisesāpattiyo āpajjitvā dasa dasa divase paṭicchādeti, tena rattisataṁ āpattisahassaṁ paṭicchāditaṁ hoti, so sabbāva tā āpattiyo

1. Imā pana āpattiyo (Sī, Ka)
2. Paṭigāhake (Ka)

ဒါတဗ္ဗံ။ **ဘိက္ခုနောဝါဒကော အဋ္ဌဟီ**တိ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မန္နိတဗ္ဗော။

ဧကဿ ဆေဇ္ဇန္တိ ဂါထာယ နဝသု ဇနေသု ယော သလာကံ ဂါဟေတွာ သံဃံ ဘိန္ဒတိ၊ တဿေဝ ဆေဇ္ဇံ ဟောတိ၊ ဒေဝဒတ္တော ဝိယ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။ ဘေဒကာနုဝတ္တကာနံ စတုန္နံ ထုလ္လစ္စယံ ကောကာလိကာဒီနံ ဝိယ၊ ဓမ္မဝါဒီနံ စတုန္နံ အနာပတ္တိ။ ဣမာ ပန အာပတ္တိယော စ အနာပတ္တိယော စ[1] သဗ္ဗေသံ ဧကဝတ္ထုကာ သံဃဘေဒဝတ္ထုကာ ဧဝ။

နဝ အာဃာတဝတ္ထူနီတိ ဂါထာယ **နဝဟီ**တိ နဝဟိ ဘိက္ခူဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတိ။ **ဉတ္တိယာ ကရဏာ နဝါ**တိ ဉတ္တိယာ ကာတဗ္ဗာနိ ကမ္မာနိ နဝါတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

(၄) အဝန္ဒနီယပုဂ္ဂလာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၇၇။ **ဒသ ပုဂ္ဂလာ နာဘိဝါဒေတဗ္ဗာ**တိ သေနာသနက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ ဒသ ဇနာ။ **အဉ္ဇလိ သာမီစေန စာ**တိ သာမီစိကမ္မေန သဒ္ဓိံ အဉ္ဇလိ စ တေသံ န ကာတဗ္ဗာ၊ နေဝ ပါနီယာပုစ္ဆနတာလဝဏ္ဋဂ္ဂဟဏာဒိ ခန္ဓကဝတ္တံ တေသံ ဒဿေတဗ္ဗံ၊ န အဉ္ဇလိ ပဂ္ဂဏှိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဒသန္နံ ဒုက္ကဋ**န္တိ တေသံယေဝ ဒသန္နံ ဧဝံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ **ဒသ စီဝရဓာရဏာ**တိ ဒသ ဒိဝသာနိ အတိရေကစီဝရဿ ဓာရဏာ အနုညာတာတိ အတ္ထော။

ပဉ္စန္နံ ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ၊ ဒါတဗ္ဗံ ဣဓ စီဝရန္တိ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ သမ္မုခါဝ ဒါတဗ္ဗံ။ **သတ္တန္နံ သန္တေ**တိ ဒိသာပက္ကန္တဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋာနံ, တိဏ္ဏဉ္စ ဥက္ခိတ္တကာနန္တိ ဣမေသံ သတ္တန္နံ သန္တေ ပတိရူပေ ဂါဟကေ[2] ပရမ္မုခါပိ ဒါတဗ္ဗံ။ **သောဠသန္နံ န ဒါတဗ္ဗ**န္တိ သေသာနံ စီဝရက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာနံ ပဏ္ဍကာဒီနံ သောဠသန္နံ န ဒါတဗ္ဗံ။

ကတိသတံ ရတ္တိသတံ၊ အာပတ္တိယော ဆာဒယိတွာနာတိ ကတိသတံ အာပတ္တိယော ရတ္တိသတံ ဆာဒယိတွာန။ **ဒသသတံ ရတ္တိသတံ၊ အာပတ္တိယော ဆာဒယိတွာနာ**တိ ဒသသတံ အာပတ္တိယော ရတ္တိသတံ ဆာဒယိတွာန။ အယဉ္စေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော—ယော ဒိဝသေ သတံ သတံ သံဃာဒိသေသာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိတွာ ဒသ ဒသ ဒိဝသေ ပဋိစ္ဆာဒေတိ၊ တေန ရတ္တိသတံ အာပတ္တိသဟဿံ ပဋိစ္ဆာဒိတံ ဟောတိ၊ သော သဗ္ဗာဝ တာ အာပတ္တိယော

၁-ဣမာ ပန အာပတ္တိယော (သီ၊ က)
၂-ပဋိဂါဟကေ (က)

dasāhapaṭicchannāti parivāsaṁ yācitvā dasa rattiyo vasitvāna mucceyya pārivāsikoti.

Dvādasa kammadosā vuttāti apalokanakammaṁ adhammenavaggaṁ, adhammenasamaggaṁ, dhammenavaggaṁ, tathā ñattikammañattidutiyakammañatticatutthakammānipīti evaṁ ekekasmiṁ kamme tayo tayo katvā dvādasa kammadosā vuttā.

Catasso kammasampattiyoti apalokanakammaṁ dhammenasamaggaṁ, tathā sesānipīti evaṁ catasso kammasampattiyo vuttā.

Cha kammānīti adhammenavaggakammaṁ, adhammenasamaggakammaṁ, dhammapatirūpakenavaggakammaṁ, dhammapatirūpakenasamaggakammaṁ, dhammenavaggakammaṁ, dhammenasamaggakammanti evaṁ cha kammāni vuttāni. **Ekettha dhammikā katā**ti ekaṁ dhammena samaggakammamevettha dhammikaṁ katanti attho. Dutiyagāthāvissajjanepi etadeva dhammikaṁ.

Yaṁ desitāti yāni desitāni vuttāni pakāsitāni. **Anantajinenā**ti-ādīsu pariyantaparicchedabhāvarahitattā anantaṁ vuccati nibbānaṁ, taṁ Bhagavatā raññā sapattagaṇaṁ abhimadditvā rajjaṁ viya kilesagaṇaṁ abhimadditvā jitaṁ vijitaṁ adhigataṁ sampattaṁ, tasmā Bhagavā "anantajino"ti vuccati. Sveva iṭṭhāniṭṭhesu nibbikāratāya tādi, vikkhambhanatadaṅgasamucchedapaṭipassaddhinissaraṇavivekasaṅkhātaṁ vivekapañcakaṁ addasāti vivekadassī. Tena **anantajinena tādinā vivekadassinā** yāni āpattikkhandhāni desitāni vuttāni. **Ekettha sammati vinā samathehī**ti ayamettha padasambandho, yāni Satthārā satta āpattikkhandhāni desitāni, tattha ekāpi āpatti vinā samathehi na sammati, atha kho cha samathā cattāri adhikaraṇānīti sabbepime dhammā sammukhāvinayena sammanti, samāyogaṁ gacchanti. Ettha pana eko sammukhāvinayova vinā samathehi sammati, samathabhāvaṁ gacchati. Na hi tassa aññena samathena vinā anipphatti nāma atthi. Tena vuttaṁ "ekettha sammati vinā samathehī"ti, iminā tāva adhippāyena Aṭṭhakathāsu attho vutto. Mayaṁ pana vināti nipātassa paṭisedhanamattamatthaṁ gahetvā "ekettha sammati vinā

ဒသာဟပဋိစ္ဆန္နာတိ ပရိဝါသံ ယာစိတွာ ဒသ ရတ္တိယော ဝသိတွာန မုစ္စေယျ ပါရိဝါသိကောတိ။

ဒွါဒသ ကမ္မဒောသာ ဝုတ္တာတိ အပလောကနကမ္မံ အဓမ္မေနဝဂ္ဂံ, အဓမ္မေနသမဂ္ဂံ, ဓမ္မေနဝဂ္ဂံ၊ တထာ ဉတ္တိကမ္မဉတ္တိဒုတိယကမ္မဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မာနိပီတိ ဧဝံ ဧကေကသ္မိံ ကမ္မေ တယော တယော ကတွာ ဒွါဒသ ကမ္မဒောသာ ဝုတ္တာ။

စတဿော ကမ္မသမ္ပတ္တိယောတိ အပလောကနကမ္မံ ဓမ္မေနသမဂ္ဂံ၊ တထာ သေသာနိပီတိ ဧဝံ စတဿော ကမ္မသမ္ပတ္တိယော ဝုတ္တာ။

ဆ ကမ္မာနီတိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂကမ္မံ, အဓမ္မေနသမဂ္ဂကမ္မံ, ဓမ္မပတိရူပကေနဝဂ္ဂကမ္မံ, ဓမ္မပတိရူပကေနသမဂ္ဂကမ္မံ, ဓမ္မေနဝဂ္ဂကမ္မံ, ဓမ္မေနသမဂ္ဂကမ္မန္တိ ဧဝံ ဆ ကမ္မာနိ ဝုတ္တာနိ။ **ဧကေတ္ထ ဓမ္မိကာ ကတာ**တိ ဧကံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂကမ္မမေဝေတ္ထ ဓမ္မိကံ ကတန္တိ အတ္ထော။ ဒုတိယဂါထာဝိဿဇ္ဇနေပိ ဧတဒေဝ ဓမ္မိကံ။

ယံ ဒေသိတာတိ ယာနိ ဒေသိတာနိ ဝုတ္တာနိ ပကာသိတာနိ။ **အနန္တဇိနေနာ**တိအာဒီသု ပရိယန္တပရိစ္ဆေဒဘာဝရဟိတတ္တာ အနန္တံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ၊ တံ ဘဂဝတာ ရညာ သပတ္တဂဏံ အဘိမဒ္ဒိတွာ ရဇ္ဇံ ဝိယ ကိလေသဂဏံ အဘိမဒ္ဒိတွာ ဇိတံ ဝိဇိတံ အဓိဂတံ သမ္ပတ္တံ၊ တသ္မာ ဘဂဝါ "အနန္တဇိနော"တိ ဝုစ္စတိ။ သွေဝ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု နိဗ္ဗိကာရတာယ တာဒိ၊ ဝိက္ခမ္ဘနတဒင်္ဂသမုစ္ဆေဒပဋိပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိဝေကသင်္ခါတံ ဝိဝေကပဉ္စကံ အဒ္ဒသာတိ ဝိဝေကဒဿီ။ တေန **အနန္တဇိနေန တာဒိနာ ဝိဝေကဒဿိနာ** ယာနိ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနိ ဒေသိတာနိ ဝုတ္တာနိ။ **ဧကေတ္ထ သမ္မတိ ဝိနာ သမထေဟီ**တိ အယမေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓော၊ ယာနိ သတ္ထာရာ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနိ ဒေသိတာနိ၊ တတ္ထ ဧကာပိ အာပတ္တိ ဝိနာ သမထေဟိ န သမ္မတိ၊ အထ ခေါ ဆ သမထာ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနီတိ သဗ္ဗေပိမေ ဓမ္မာ သမ္မုခါဝိနယေန သမ္မန္တိ၊ သမာယောဂံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧတ္ထ ပန ဧကော သမ္မုခါဝိနယောဝ ဝိနာ သမထေဟိ သမ္မတိ၊ သမထဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ န ဟိ တဿ အညေန သမထေန ဝိနာ အနိပ္ဖတ္တိ နာမ အတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဧကေတ္ထ သမ္မတိ ဝိနာ သမထေဟီ"တိ၊ ဣမိနာ တာဝ အဓိပ္ပါယေန အဋ္ဌကထာသု အတ္ထော ဝုတ္တော။ မယံ ပန ဝိနာတိ နိပါတဿ ပဋိသေဓနမတ္တမတ္ထံ ဂဟေတွာ "ဧကေတ္ထ သမ္မတိ ဝိနာ

samathehī”ti etesu sattasu āpattikkhandhesu eko pārājikāpattikkhandho vinā samathehi sammatīti etamatthaṁ roceyyāma. Vuttampi cetaṁ “yā sā āpatti anavasesā, sā āpatti na katamena adhikaraṇena katamamhi ṭhāne na katamena samathena sammatī”ti.

Cha-ūnadiyaḍḍhasatāti “idha Upāli bhikkhu adhammaṁ dhammoti dīpeti, tasmiṁ adhammadiṭṭhi bhede adhammadiṭṭhi, tasmiṁ adhammadiṭṭhi bhede dhammadiṭṭhi, tasmiṁ adhammadiṭṭhi bhede vematiko, tasmiṁ dhammadiṭṭhi bhede adhammadiṭṭhi, tasmiṁ dhammadiṭṭhi bhede vematiko, tasmiṁ vematiko bhede adhammadiṭṭhi, tasmiṁ vematiko bhede dhammadiṭṭhi, tasmiṁ vematiko bhede vematiko”ti evaṁ yāni aṭṭhārasannaṁ bhedakaravatthūnaṁ vasena aṭṭhārasa aṭṭhakāni Saṁghabhedakakkhandhake vuttāni, tesaṁ vasena cha-ūnadiyaḍḍhasataṁ āpāyikā veditabbā.

Aṭṭhārasa anāpāyikāti “idha Upāli bhikkhu adhammaṁ dhammoti dīpeti, tasmiṁ dhammadiṭṭhi bhede dhammadiṭṭhi avinidhāya diṭṭhiṁ avinidhāya khantiṁ avinidhāya ruciṁ avinidhāya bhāvaṁ anussāveti, salākaṁ gāheti ‘ayaṁ dhammo, ayaṁ vinayo, idaṁ Satthusāsanaṁ, imaṁ gaṇhatha, imaṁ rocethā’ti, ayampi kho Upāli saṁghabhedako na āpāyiko na nerayiko na kappaṭṭho na atekiccho”ti evaṁ ekekasmiṁ vatthusmiṁ ekekaṁ katvā Saṁghabhedakakkhandhakāvasāne vuttā aṭṭhārasa janā. Aṭṭhārasa aṭṭhakā cha-ūnadiyaḍḍhasatavissajjane vuttāyeva.

(5) Soḷasakammādivaṇṇanā

478. **Kati kammānī**ti-ādīnaṁ sabbagāthānaṁ vissajjanaṁ uttānamevāti.

Aparadutiyagāthāsaṅgaṇikavaṇṇanā niṭṭhitā.

သမထေဟီ”တိ ဧတေသု သတ္တသု အာပတ္တိက္ခန္ဓေသု ဧကော ပါရာဇိကာပတ္တိက္ခန္ဓော ဝိနာ သမထေဟိ သမ္မတီတိ ဧတမတ္ထံ ရောစေယျာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “ယာ သာ အာပတ္တိ အနဝသေသာ၊ သာ အာပတ္တိ န ကတမေန အဓိကရဏေန ကတမမှိ ဌာနေ န ကတမေန သမထေန သမ္မတီ”တိ။

ဆဦနဒိယဍ္ဎသတာတိ “ဣဓ ဥပါလိ ဘိက္ခု အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေတိ၊ တသ္မိံ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ, တသ္မိံ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ, တသ္မိံ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ ဝေမတိကော, တသ္မိံ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ, တသ္မိံ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ ဝေမတိကော, တသ္မိံ ဝေမတိကော ဘေဒေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ, တသ္မိံ ဝေမတိကော ဘေဒေ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ, တသ္မိံ ဝေမတိကော ဘေဒေ ဝေမတိကော”တိ ဧဝံ ယာနိ အဋ္ဌာရသန္နံ ဘေဒကရဝတ္ထူနံ ဝသေန အဋ္ဌာရသ အဋ္ဌကာနိ သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာနိ၊ တေသံ ဝသေန ဆဦနဒိယဍ္ဎသတံ အာပါယိကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဋ္ဌာရသ အနာပါယိကာတိ “ဣဓ ဥပါလိ ဘိက္ခု အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေတိ၊ တသ္မိံ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ အဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ အဝိနိဓာယ ခန္တိံ အဝိနိဓာယ ရုစိံ အဝိနိဓာယ ဘာဝံ အနုဿာဝေတိ၊ သလာကံ ဂါဟေတိ ‘အယံ ဓမ္မော၊ အယံ ဝိနယော၊ ဣဒံ သတ္ထုသာသနံ၊ ဣမံ ဂဏှထ၊ ဣမံ ရောစေထာ’တိ၊ အယမ္ပိ ခေါ ဥပါလိ သံဃဘေဒကော န အာပါယိကော န နေရယိကော န ကပ္ပဋ္ဌော န အတေကိစ္ဆော”တိ ဧဝံ ဧကေကသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဧကေကံ ကတွာ သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကာဝသာနေ ဝုတ္တာ အဋ္ဌာရသ ဇနာ။ အဋ္ဌာရသ အဋ္ဌကာ ဆဦနဒိယဍ္ဎသတဝိဿဇ္ဇနေ ဝုတ္တာယေဝ။

(၅) သောဠသကမ္မာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၇၈။ **ကတိ ကမ္မာနီ**တိအာဒီနံ သဗ္ဗဂါထာနံ ဝိဿဇ္ဇနံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အပရဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Sedamocanagāthā

(1) Avippavāsapañhāvaṇṇanā

479. Sedamocanagāthāsu **asaṁvāso**ti uposathapavāraṇādinā saṁvāsena asaṁvāso. **Sambhogo ekacco tahiṁ na labbhatī**ti akappiyasambhogo na labbhati, nahāpanabhojanādipaṭijagganaṁ pana mātarāyeva kātuṁ labbhati. **Avippavāsena anāpattī**ti sahagāraseyyāya anāpatti. **Pañhā mesā kusalehi cintitā**ti esā pañhā kusalehi paṇḍitehi cintitā. Assā vissajjanaṁ dārakamātuyā bhikkhuniyā veditabbaṁ, tassā hi puttaṁ sandhāyetaṁ vuttanti.

Avissajjitagāthā garubhaṇḍaṁ sandhāya vuttaṁ, attho panassā garubhaṇḍavinicchaye vutto yeva.

Dasa puggale na vadāmīti Senāsanakkhandhake vutte dasa puggale na vadāmi. **Ekādasa vivajjiyā**ti ye Mahākhandhake ekādasa vivajjanīyapuggalā vuttā, tepi na vadāmi. Ayaṁ pañhā naggaṁ bhikkhuṁ sandhāya vuttā.

Kathaṁ nu sikkhāya asādhāraṇoti pañhā nahāpitapubbakaṁ bhikkhuṁ sandhāya vuttā. Ayaṁ hi khurabhaṇḍaṁ pariharituṁ na labhati, aññe labhanti. Tasmā sikkhāya asādhāraṇo.

Taṁ puggalaṁ katamaṁ vadanti Buddhāti ayaṁ pañhā nimmitabuddhaṁ sandhāya vuttā.

Adhonābhiṁ vivajjiyāti adhonābhiṁ vivajjetvā. Ayaṁ pañhā yaṁ taṁ asīsakaṁ kabandhaṁ, yassa ure akkhīni ceva mukhañca hoti, taṁ sandhāya vuttā.

Bhikkhu saññācikāya kuṭinti ayaṁ pañhā tiṇacchādanaṁ kuṭiṁ sandhāya vuttā. Dutiyapañhā sabbamattikāmayaṁ kuṭiṁ sandhāya vuttā.

Āpajjeyya garukaṁ chejjavatthunti ayaṁ pañhā vajjapaṭicchādikaṁ bhikkhuniṁ sandhāya vuttā. Dutiyapañhā paṇḍakādayo abhabbapuggale sandhāya vuttā. Ekādasapi hi te gihibhāveyeva pārājikaṁ pattā.

သေဒမောစနဂါထာ

(၁) အဝိပ္ပဝါသပဉှာဝဏ္ဏနာ

၄၇၉။ သေဒမောစနဂါထာသု **အသံဝါသော**တိ ဥပေါသထပဝါရဏာဒိနာ သံဝါသေန အသံဝါသော။ **သမ္ဘောဂေါ ဧကစ္စော တဟိံ န လဗ္ဘတီ**တိ အကပ္ပိယသမ္ဘောဂေါ န လဗ္ဘတိ၊ နဟာပနဘောဇနာဒိပဋိဇဂ္ဂနံ ပန မာတရာယေဝ ကာတုံ လဗ္ဘတိ။ **အဝိပ္ပဝါသေန အနာပတ္တီ**တိ သဟာဂါရသေယျာယ အနာပတ္တိ။ **ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ**တိ ဧသာ ပဉှာ ကုသလေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ စိန္တိတာ။ အဿာ ဝိဿဇ္ဇနံ ဒါရကမာတုယာ ဘိက္ခုနိယာ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တဿာ ဟိ ပုတ္တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တန္တိ။

အဝိဿဇ္ဇိတဂါထာ ဂရုဘဏ္ဍံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ၊ အတ္ထော ပနဿာ ဂရုဘဏ္ဍဝိနိစ္ဆယေ ဝုတ္တော ယေဝ။

ဒသ ပုဂ္ဂလေ န ဝဒါမီတိ သေနာသနက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တေ ဒသ ပုဂ္ဂလေ န ဝဒါမိ။ **ဧကာဒသ ဝိဝဇ္ဇိယာ**တိ ယေ မဟာခန္ဓကေ ဧကာဒသ ဝိဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလာ ဝုတ္တာ၊ တေပိ န ဝဒါမိ။ အယံ ပဉှာ နဂ္ဂံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ကထံ နု သိက္ခာယ အသာဓာရဏောတိ ပဉှာ နဟာပိတပုဗ္ဗကံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ အယံ ဟိ ခုရဘဏ္ဍံ ပရိဟရိတုံ န လဘတိ၊ အညေ လဘန္တိ။ တသ္မာ သိက္ခာယ အသာဓာရဏော။

တံ ပုဂ္ဂလံ ကတမံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါတိ အယံ ပဉှာ နိမ္မိတဗုဒ္ဓံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

အဓောနာဘိံ ဝိဝဇ္ဇိယာတိ အဓောနာဘိံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ။ အယံ ပဉှာ ယံ တံ အသီသကံ ကဗန္ဓံ၊ ယဿ ဥရေ အက္ခီနိ စေဝ မုခဉ္စ ဟောတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ဘိက္ခု သညာစိကာယ ကုဋိန္တိ အယံ ပဉှာ တိဏစ္ဆာဒနံ ကုဋိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ဒုတိယပဉှာ သဗ္ဗမတ္တိကာမယံ ကုဋိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

အာပဇ္ဇေယျ ဂရုကံ ဆေဇ္ဇဝတ္ထုန္တိ အယံ ပဉှာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကံ ဘိက္ခုနိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ဒုတိယပဉှာ ပဏ္ဍကာဒယော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ဧကာဒသပိ ဟိ တေ ဂိဟိဘာဝေယေဝ ပါရာဇိကံ ပတ္တာ။

Vācāti vācāya anālapanto. **Giraṁ no ca pare bhaṇeyyā**ti "iti ime sossantī"ti parapuggale sandhāya saddampi na nicchāreyya. Ayaṁ pañhā "santiṁ āpattiṁ nāvikareyya, sampajānamusāvādassa hotī"ti imaṁ musāvādaṁ sandhāya vuttā. Tassa hi bhikkhuno adhammikāya paṭiññāya tuṇhībhūtassa nisinnassa manodvāre āpatti nāma natthi. Yasmā pana āvikātabbaṁ na āvikaroti, tenassa vacīdvāre akiriyato ayaṁ āpatti samuṭṭhātīti veditabbā.

Saṁghādisesā caturoti ayaṁ pañhā aruṇugge gāmantarapariyāpannaṁ nadipāraṁ okkantabhikkhuniṁ sandhāya vuttā, sā hi sakagāmato paccūsasamaye nikkhamitvā aruṇuggamanakāle vuttappakāraṁ nadipāraṁ okkantamattāva rattivippavāsagāmantaranadipāragaṇamhā-ohīyanalakkhaṇena ekappahāreneva caturo saṁghādisese āpajjati.

Siyā āpattiyo nānāti ayaṁ pañhā ekato-upasampannā dve bhikkhuniyo sandhāya vuttā. Tāsu hi bhikkhūnaṁ santike ekato-upasampannāya hatthato gaṇhantassa pācittiyaṁ, bhikkhunīnaṁ santike ekato-upasampannāya hatthato gaṇhantassa dukkaṭaṁ.

Caturo janā saṁvidhāyāti ācariyo ca, tayo ca antevāsikā chamāsakaṁ bhaṇḍaṁ avahariṁsu, ācariyassa sāhatthikā tayo māsakā, āṇattiyāpi tayova, tasmā thullaccayaṁ āpajjati, itaresaṁ sāhatthiko ekeko, āṇattikā pañcāti tasmā pārājikaṁ āpajjiṁsu. Ayamettha saṅkhepo, vitthāro pana adinnādānapārājike saṁvidāvahāravaṇṇanāyaṁ vutto.

(2) Pārājikādipañhāvaṇṇanā

480. **Chiddaṁ tasmiṁ ghare natthī**ti ayaṁ pañhā dussakuṭi-ādīni santhatapeyyālañca sandhāya vuttā.

Telaṁ madhuṁ phāṇitanti gāthā liṅgaparivattaṁ sandhāya vuttā.

Nissaggiyenāti gāthā pariṇāmanaṁ sandhāya vuttā. Yo hi saṁghassa pariṇatalābhato ekaṁ cīvaraṁ attano, ekaṁ aññassāti dve cīvarāni

ဝါစာတိ ဝါစာယ အနာလပန္တော။ **ဂိရံ နော စ ပရေ ဘဏေယျာ**တိ "ဣတိ ဣမေ သောဿန္တီ"တိ ပရပုဂ္ဂလေ သန္ဓာယ သဒ္ဒမ္ပိ န နိစ္ဆာရေယျ။ အယံ ပဉှာ "သန္တိံ အာပတ္တိံ နာဝိကရေယျ၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒဿ ဟောတီ"တိ ဣမံ မုသာဝါဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တဿ ဟိ ဘိက္ခုနော အဓမ္မိကာယ ပဋိညာယ တုဏှီဘူတဿ နိသိန္နဿ မနောဒွါရေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ ယသ္မာ ပန အာဝိကာတဗ္ဗံ န အာဝိကရောတိ၊ တေနဿ ဝစီဒွါရေ အကိရိယတော အယံ အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သံဃာဒိသေသာ စတုရောတိ အယံ ပဉှာ အရုဏုဂ္ဂေ ဂါမန္တရပရိယာပန္နံ နဒိပါရံ ဩက္ကန္တဘိက္ခုနိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ၊ သာ ဟိ သကဂါမတော ပစ္စူသ-သမယေ နိက္ခမိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ နဒိပါရံ ဩက္ကန္တမတ္တာဝ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသဂါမန္တရနဒိပါရဂဏမှာဩဟီယနလက္ခဏေန ဧကပ္ပဟာရေနေဝ စတုရော သံဃာဒိသေသေ အာပဇ္ဇတိ။

သိယာ အာပတ္တိယော နာနာတိ အယံ ပဉှာ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ ဒွေ ဘိက္ခုနိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တာသု ဟိ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဧကတော-ဥပသမ္ပန္နာယ ဟတ္ထတော ဂဏှန္တဿ ပါစိတ္တိယံ၊ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဧကတော-ဥပသမ္ပန္နာယ ဟတ္ထတော ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

စတုရော ဇနာ သံဝိဓာယာတိ အာစရိယော စ, တယော စ အန္တေဝါသိကာ ဆမာသကံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရိံသု၊ အာစရိယဿ သာဟတ္ထိကာ တယော မာသကာ, အာဏတ္တိယာပိ တယောဝ၊ တသ္မာ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတရေသံ သာဟတ္ထိကော ဧကေကော, အာဏတ္တိကာ ပဉ္စာတိ တသ္မာ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇိံသု။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန အဒိန္နာဒါနပါရာဇိကေ သံဝိဒါဝဟာရဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တော။

(၂) ပါရာဇိကာဒိပဉှာဝဏ္ဏနာ

၄၈၀။ **ဆိဒ္ဒံ တသ္မိံ ဃရေ နတ္ထီ**တိ အယံ ပဉှာ ဒုဿကုဋိအာဒီနိ သန္ထတပေယျာလဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

တေလံ မဓုံ ဖာဏိတန္တိ ဂါထာ လိင်္ဂပရိဝတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

နိဿဂ္ဂိယေနာတိ ဂါထာ ပရိဏာမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ယော ဟိ သံဃဿ ပရိဏတလာဘတော ဧကံ စီဝရံ အတ္တနော, ဧကံ အညဿာတိ ဒွေ စီဝရာနိ

ekaṁ mayhaṁ, ekaṁ tassa dehīti ekapayogena pariṇāmeti, so nissaggiyapācittiyañceva suddhikapācittiyañca ekato āpajjati.

Kammañca taṁ kuppeyya vaggapaccayāti ayaṁ pañhā dvādasayojanapamāṇesu Bārāṇasi-ādīsu nagaresu gāmasīmaṁ sandhāya vuttā.

Padavītihāramattenāti gāthā sañcarittaṁ sandhāya vuttā, atthopi cassā sañcarittavaṇṇanāyameva vutto.

Sabbāni tāni nissaggiyānīti ayaṁ pañhā aññātikāya bhikkhuniyā dhovāpanaṁ sandhāya vuttā. Sace hi tiṇṇampi cīvarānaṁ kāka-ūhadanaṁ vā kaddamamakkhitaṁ vā kaṇṇaṁ gahetvā bhikkhunī udakena dhovati, bhikkhussa kāyagatāneva nissaggiyāni honti.

Saraṇagamanampi na tassa atthīti saraṇagamana-upasampadāpi natthi. Ayaṁ pana pañhā Mahāpajāpatiyā[1] upasampadaṁ sandhāya vuttā.

Haneyya anariyaṁ mandoti tañhi itthiṁ vā purisaṁ vā anariyaṁ haneyya, ayaṁ pañhā liṅgaparivattena itthibhūtaṁ pitaraṁ purisabhūtañca mātaraṁ sandhāya vuttā.

Na tenānantaraṁ phuseti ayaṁ pañhā migasiṅgatāpasasīhakumārādīnaṁ viya tiracchānamātāpitaro sandhāya vuttā.

Acodayitvāti gāthā dūtenupasampadaṁ sandhāya vuttā. **Codayitvā**ti gāthā paṇḍakādīnaṁ upasampadaṁ sandhāya vuttā. Kurundiyaṁ pana paṭhamagāthā aṭṭha asammukhākammāni, dutiyā anāpattikassa kammaṁ sandhāya vuttāti āgataṁ.

Chindantassa āpattīti vanappatiṁ chindantassa pārājikaṁ, tiṇalatādiṁ chindantassa pācittiyaṁ, aṅgajātaṁ chindantassa thullaccayaṁ. **Chindantassa anāpattī**ti kese ca nakhe ca chindantassa anāpatti. **Chādentassa āpattī**ti attano āpattiṁ chādentassa aññesaṁ vā āpattiṁ. **Chādentassa anāpattī**ti gehādīni chādentassa anāpatti.

1. Mahāpajāpatigotamiyā (Ka)

ဧကံ မယှံ, ဧကံ တဿ ဒေဟီတိ ဧကပယောဂေန ပရိဏာမေတိ၊ သော နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယဉ္စေဝ သုဒ္ဓိကပါစိတ္တိယဉ္စ ဧကတော အာပဇ္ဇတိ။

ကမ္မဉ္စ တံ ကုပ္ပေယျ ဝဂ္ဂပစ္စယာတိ အယံ ပဉှာ ဒွါဒသယောဇနပမာဏေသု ဗာရာဏသိအာဒီသု နဂရေသု ဂါမသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ပဒဝီတိဟာရမတ္တေနာတိ ဂါထာ သဉ္စရိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ၊ အတ္ထောပိ စဿာ သဉ္စရိတ္တဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တော။

သဗ္ဗာနိ တာနိ နိဿဂ္ဂိယာနီတိ အယံ ပဉှာ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဓောဝါပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ သစေ ဟိ တိဏ္ဏမ္ပိ စီဝရာနံ ကာကဦဟဒနံ ဝါ ကဒ္ဒမမက္ခိတံ ဝါ ကဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုနီ ဥဒကေန ဓောဝတိ၊ ဘိက္ခုဿ ကာယဂတာနေဝ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ။

သရဏဂမနမ္ပိ န တဿ အတ္ထီတိ သရဏဂမနဥပသမ္ပဒါပိ နတ္ထိ။ အယံ ပန ပဉှာ မဟာပဇာပတိယာ[၁] ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ဟနေယျ အနရိယံ မန္ဒောတိ တဉှိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ အနရိယံ ဟနေယျ၊ အယံ ပဉှာ လိင်္ဂပရိဝတ္တေန ဣတ္ထိဘူတံ ပိတရံ ပုရိသဘူတဉ္စ မာတရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

န တေနာနန္တရံ ဖုသေတိ အယံ ပဉှာ မိဂသိင်္ဂတာပသသီဟကုမာရာဒီနံ ဝိယ တိရစ္ဆာနမာတာပိတရော သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

အစောဒယိတွာတိ ဂါထာ ဒူတေနုပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ **စောဒယိတွာ**တိ ဂါထာ ပဏ္ဍကာဒီနံ ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ပဌမဂါထာ အဋ္ဌ အသမ္မုခါကမ္မာနိ, ဒုတိယာ အနာပတ္တိကဿ ကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာတိ အာဂတံ။

ဆိန္ဒန္တဿ အာပတ္တီတိ ဝနပ္ပတိံ ဆိန္ဒန္တဿ ပါရာဇိကံ၊ တိဏလတာဒိံ ဆိန္ဒန္တဿ ပါစိတ္တိယံ၊ အင်္ဂဇာတံ ဆိန္ဒန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ။ **ဆိန္ဒန္တဿ အနာပတ္တီ**တိ ကေသေ စ နခေ စ ဆိန္ဒန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဆာဒေန္တဿ အာပတ္တီ**တိ အတ္တနော အာပတ္တိံ ဆာဒေန္တဿ အညေသံ ဝါ အာပတ္တိံ။ **ဆာဒေန္တဿ အနာပတ္တီ**တိ ဂေဟာဒီနိ ဆာဒေန္တဿ အနာပတ္တိ။

၁-မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ (က)

Saccaṁ bhaṇantoti gāthāya "sikharaṇīsi ubhatobyañjanāsī"ti saccaṁ bhaṇanto garukaṁ āpajjati, sampajānamusāvāde pana musā bhāsato lahukāpatti hoti, abhūtārocane musā bhaṇanto garukaṁ āpajjati, bhūtārocane saccaṁ bhāsato lahukāpatti hotīti.

(3) Pācittiyādipañhāvaṇṇanā

481. **Adhiṭṭhitan**ti gāthā nissaggiyacīvaraṁ anissajjitvā paribhuñjantaṁ sandhāya vuttā.

Atthaṅga sūriyeti gāthā romanthakaṁ sandhāya vuttā.

Na rattacittoti gāthāya ayamattho—rattacitto methunadhammapārājikaṁ āpajjati, theyyacitto adinnādānapārājikaṁ, paraṁ maraṇāya cetento manussaviggahapārājikaṁ, saṁghabhedako pana na rattacitto, na ca pana theyyacitto, na cāpi so[1] paraṁ maraṇāya cetayi, salākaṁ panassa dentassa hoti chejjaṁ, pārājikaṁ hoti, salākaṁ paṭiggaṇhantassa bhedakānuvattakassa thullaccayaṁ.

Gaccheyya aḍḍhayojananti ayaṁ pañhā suppatiṭṭhitanigrodhasadisaṁ ekakulassa rukkhamūlaṁ sandhāya vuttā.

Kāyikānīti ayaṁ gāthā sambahulānaṁ itthīnaṁ kese vā aṅguliyo vā ekato gaṇhantaṁ sandāya vuttā.

Vācasikānīti ayaṁ gāthā "sabbā tumhe sikharaṇiyo"ti-ādinā nayena duṭṭhullabhāṇiṁ sandhāya vuttā.

Tissitthiyo methunaṁ taṁ na seveti tisso itthiyo vuttā, tāsupi yaṁ taṁ methunaṁ nāma, taṁ na sevati. **Tayo purise**ti tayo purisepi upagantvā methunaṁ na sevati. **Tayo anariyapaṇḍake**ti ubhatobyañjanasaṅkhāte tayo anariye, tayo ca paṇḍaketi imepi cha jane upagantvā methunaṁ na sevati. **Na cācare methunaṁ byañjanasmin**ti anulomapārājikavasenapi methunaṁ nācarati. **Chejjaṁ siyā methunadhammapaccayā**ti siyā methunadhammapaccayā pārājikanti. Ayaṁ pañhā aṭṭhavatthukaṁ

1. Na cāpi saṁghabhedako (Ka)

သစ္စံ ဘဏန္တောတိ ဂါထာယ “သိခရဏီသိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ”တိ သစ္စံ ဘဏန္တော ဂရုကံ အာပဇ္ဇတိ၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပန မုသာ ဘာသတော လဟုကာပတ္တိ ဟောတိ၊ အဘူတာရောစနေ မုသာ ဘဏန္တော ဂရုကံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဘူတာရောစနေ သစ္စံ ဘာသတော လဟုကာပတ္တိ ဟောတီတိ။

(၃) ပါစိတ္တိယာဒိပဉှာဝဏ္ဏနာ

၄၈၁။ **အဓိဋ္ဌိတန္တိ** ဂါထာ နိဿဂ္ဂိယစီဝရံ အနိဿဇ္ဇိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေတိ ဂါထာ ရောမန္ထကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

န ရတ္တစိတ္တောတိ ဂါထာယ အယမတ္ထော—ရတ္တစိတ္တော မေထုနဓမ္မပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ၊ ထေယျစိတ္တော အဒိန္နာဒါနပါရာဇိကံ၊ ပရံ မရဏာယ စေတေန္တော မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကံ၊ သံဃဘေဒကော ပန န ရတ္တစိတ္တော, န စ ပန ထေယျစိတ္တော၊ န စာပိ သော[1] ပရံ မရဏာယ စေတယိ, သလာကံ ပနဿ ဒေန္တဿ ဟောတိ ဆေဇ္ဇံ၊ ပါရာဇိကံ ဟောတိ၊ သလာကံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ဘေဒကာနုဝတ္တကဿ ထုလ္လစ္စယံ။

ဂစ္ဆေယျ အဍ္ဎယောဇနန္တိ အယံ ပဉှာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတနိဂြောဓသဒိသံ ဧကကုလဿ ရုက္ခမူလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ကာယိကာနီတိ အယံ ဂါထာ သမ္ဗဟုလာနံ ဣတ္ထီနံ ကေသေ ဝါ အင်္ဂုလိယော ဝါ ဧကတော ဂဏှန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ဝါစသိကာနီတိ အယံ ဂါထာ “သဗ္ဗာ တုမှေ သိခရဏိယော”တိအာဒိနာ နယေန ဒုဋ္ဌုလ္လဘာဏိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

တိဿိတ္ထိယော မေထုနံ တံ န သေဝေတိ တိဿော ဣတ္ထိယော ဝုတ္တာ၊ တာသုပိ ယံ တံ မေထုနံ နာမ၊ တံ န သေဝတိ။ **တယော ပုရိသေ**တိ တယော ပုရိသေပိ ဥပဂန္တွာ မေထုနံ န သေဝတိ။ **တယော အနရိယပဏ္ဍကေ**တိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနသင်္ခါတေ တယော အနရိယေ, တယော စ ပဏ္ဍကေတိ ဣမေပိ ဆ ဇနေ ဥပဂန္တွာ မေထုနံ န သေဝတိ။ **န စာစရေ မေထုနံ ဗျဉ္ဇနသ္မိ**န္တိ အနုလောမပါရာဇိကဝသေနပိ မေထုနံ နာစရတိ။ **ဆေဇ္ဇံ သိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ**တိ သိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ ပါရာဇိကန္တိ။ အယံ ပဉှာ အဋ္ဌဝတ္ထုကံ

၁-န စာပိ သံဃဘေဒကော (က)

sandhāya vuttā, tassā hi methunadhammassa pubbabhāgaṁ kāyasaṁsaggaṁ āpajjituṁ vāyamantiyā methunadhammapaccayā chejjaṁ hoti.

Mātaraṁ cīvaranti ayaṁ gāthā piṭṭhisamaye vassikasāṭikatthaṁ satuppādakaraṇaṁ sandhāya vuttā, vinicchayo panassā vassikasāṭikasikkhāpadavaṇṇanāyameva vutto.

Kuddho ārādhako hotīti gāthā titthiyavattaṁ sandhāya vuttā. Titthiyo hi vattaṁ pūrayamāno titthiyānaṁ vaṇṇe bhaññamāne kuddho ārādhako hoti, vatthuttayassa vaṇṇe bhaññamāne kuddho gārayho hotīti tatthevassā vitthāro vutto. Dutiyagāthāpi tameva sandhāya vuttā.

Saṁghādisesanti-ādi gāthā yā bhikkhunī avassutāva avassutassa purisassa hatthato piṇḍapātaṁ gahetvā manussamaṁsalasuṇa paṇītabhojanasesa-akappiyamaṁsehi saddhiṁ omadditvā ajjhoharati, taṁ sandhāya vuttā.

Eko upasampanno eko anupasampannoti gāthā ākāsagataṁ sandhāya vuttā. Sace hi dvīsu sāmaṇeresu eko iddhiyā kesaggamattampi pathaviṁ muñcitvā nisinno hoti, so anupasampanno nāma hoti. Saṁghenāpi ākāse nisīditvā bhūmigatassa kammaṁ na kātabbaṁ. Sace karoti, kuppati.

Akappakatanti gāthā acchinnacīvarakaṁ bhikkhuṁ sandhāya vuttā. Tasmiṁyeva cassā sikkhāpade vitthārena vinicchayopi vutto.

Na deti na paṭiggaṇhātīti nāpi uyyojikā deti, na uyyojitā tassā[1] hatthato gaṇhāti. **Paṭiggaho tena na vijjatī**ti teneva kāraṇena uyyojikāya hatthato uyyojitāya paṭiggaho na vijjati. **Āpajjati garukan**ti evaṁ santepi avassutassa hatthato piṇḍapātaggahaṇe uyyojentī saṁghādisesāpattiṁ āpajjati. **Tañca paribhogapaccayā**ti tañca pana āpattiṁ āpajjamānā tassā uyyojitāya paribhogapaccayā

1. Tassa (Ka)

သန္ဓာယ ဝုတ္တာ၊ တဿာ ဟိ မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂံ ကာယသံသဂ္ဂံ အာပဇ္ဇိတုံ ဝါယမန္တိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ ဆေဇ္ဇံ ဟောတိ။

မာတရံ စီဝရန္တိ အယံ ဂါထာ ပိဋ္ဌိသမယေ ဝဿိကသာဋိကတ္ထံ သတုပ္ပါဒကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ၊ ဝိနိစ္ဆယော ပနဿာ ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တော။

ကုဒ္ဓေါ အာရာဓကော ဟောတီတိ ဂါထာ တိတ္ထိယဝတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တိတ္ထိယော ဟိ ဝတ္တံ ပူရယမာနော တိတ္ထိယာနံ ဝဏ္ဏေ ဘဉ္ဉမာနေ ကုဒ္ဓေါ အာရာဓကော ဟောတိ၊ ဝတ္ထုတ္တယဿ ဝဏ္ဏေ ဘဉ္ဉမာနေ ကုဒ္ဓေါ ဂါရယှော ဟောတီတိ တတ္ထေဝဿာ ဝိတ္ထာရော ဝုတ္တော။ ဒုတိယဂါထာပိ တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

သံဃာဒိသေသန္တိအာဒိ ဂါထာ ယာ ဘိက္ခုနီ အဝဿုတာဝ အဝဿုတဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထတော ပိဏ္ဍပါတံ ဂဟေတွာ မနုဿမံသလသုဏပဏီတဘောဇနသေသအကပ္ပိယမံသေဟိ သဒ္ဓိံ ဩမဒ္ဒိတွာ အဇ္ဈောဟရတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

ဧကော ဥပသမ္ပန္နော ဧကော အနုပသမ္ပန္နောတိ ဂါထာ အာကာသဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ သစေ ဟိ ဒွီသု သာမဏေရေသု ဧကော ဣဒ္ဓိယာ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ပထဝိံ မုဉ္စိတွာ နိသိန္နော ဟောတိ၊ သော အနုပသမ္ပန္နော နာမ ဟောတိ။ သံဃေနာပိ အာကာသေ နိသီဒိတွာ ဘူမိဂတဿ ကမ္မံ န ကာတဗ္ဗံ။ သစေ ကရောတိ၊ ကုပ္ပတိ။

အကပ္ပကတန္တိ ဂါထာ အစ္ဆိန္နစီဝရကံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တသ္မိံယေဝ စဿာ သိက္ခာပဒေ ဝိတ္ထာရေန ဝိနိစ္ဆယောပိ ဝုတ္တော။

န ဒေတိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ နာပိ ဥယျောဇိကာ ဒေတိ၊ န ဥယျောဇိတာ တဿာ[၁] ဟတ္ထတော ဂဏှာတိ။ **ပဋိဂ္ဂဟော တေန န ဝိဇ္ဇတီ**တိ တေနေဝ ကာရဏေန ဥယျောဇိကာယ ဟတ္ထတော ဥယျောဇိတာယ ပဋိဂ္ဂဟော န ဝိဇ္ဇတိ။ **အာပဇ္ဇတိ ဂရုကန္တိ** ဧဝံ သန္တေပိ အဝဿုတဿ ဟတ္ထတော ပိဏ္ဍပါတဂ္ဂဟဏေ ဥယျောဇေန္တီ သံဃာဒိသေသာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ **တဉ္စ ပရိဘောဂပစ္စယာ**တိ တဉ္စ ပန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနာ တဿာ ဥယျောဇိတာယ ပရိဘောဂပစ္စယာ

၁-တဿ (က)

āpajjati. Tassā hi bhojanapariyosāne uyyojikāya saṁghādiseso hotīti. Dutiyagāthā tassāyeva udakadantaponaggahaṇe uyyojanaṁ sandhāya vuttā.

Na bhikkhunī no ca phuseyya vajjanti sattarasakesu hi aññataraṁ āpattiṁ āpajjitvā anādariyena chādayamānāpi bhikkhunī chādanapaccayā vajjaṁ na phusati, aññaṁ navaṁ āpattiṁ nāpajjati, paṭicchannāya vā appaṭicchannāya vā āpattiyā pakkhamānattameva labhati. Ayaṁ pana bhikkhunīpi na hoti, sāvasesañca garukaṁ āpajjitvā chādetvā vajjaṁ na phusati. **Pañhā mesā kusalehi cintitā**ti ayaṁ kira pañhā ukkhittakabhikkhuṁ sandhāya vuttā. Tena hi saddhiṁ vinayakammaṁ natthi, tasmā so saṁghādisesaṁ āpajjitvā chādento vajjaṁ na phusatīti.

Sedamocanagāthāvaṇṇanā niṭṭhitā.

အာပဇ္ဇတိ။ တဿာ ဟိ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဥယျောဇိကာယ သံဃာဒိသေသော ဟောတီတိ။ ဒုတိယဂါထာ တဿာယေဝ ဥဒကဒန္တပေါနဂ္ဂဟဏေ ဥယျောဇနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

န ဘိက္ခုနီ နော စ ဖုသေယျ ဝဇ္ဇန္တိ သတ္တရသကေသု ဟိ အညတရံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ အနာဒရိယေန ဆာဒယမာနာပိ ဘိက္ခုနီ ဆာဒနပစ္စယာ ဝဇ္ဇံ န ဖုသတိ၊ အညံ နဝံ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတိ၊ ပဋိစ္ဆန္နာယ ဝါ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ ဝါ အာပတ္တိယာ ပက္ခမာနတ္တမေဝ လဘတိ။ အယံ ပန ဘိက္ခုနီပိ န ဟောတိ၊ သာဝသေသဉ္စ ဂရုကံ အာပဇ္ဇိတွာ ဆာဒေတွာ ဝဇ္ဇံ န ဖုသတိ။ **ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ**တိ အယံ ကိရ ပဉှာ ဥက္ခိတ္တကဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဝိနယကမ္မံ နတ္ထိ၊ တသ္မာ သော သံဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇိတွာ ဆာဒေန္တော ဝဇ္ဇံ န ဖုသတီတိ။

သေဒမောစနဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

Pañcavagga

Kammavaggavaṇṇanā

482. Kammavagge catunnaṁ kammānaṁ nānākaraṇaṁ Samathakkhandhake vuttameva. Kiñcāpi vuttaṁ, atha kho ayaṁ kammavinicchayo nāma ādito paṭṭhāya vuccamāno pākaṭo hoti, tasmā ādito paṭṭhāyevettha vattabbaṁ vadissāma. **Cattārī**ti kammānaṁ gaṇanaparicchedavacanametaṁ. **Kammānī**ti paricchinnakammanidassanaṁ[1]. **Apalokanakammaṁ** nāma sīmaṭṭhakasaṁghaṁ sodhetvā chandārahānaṁ chandaṁ āharitvā samaggassa saṁghassa anumatiyā tikkhattuṁ sāvetvā kattabbaṁ kammaṁ. **Ñattikammaṁ** nāma vuttanayeneva samaggassa saṁghassa anumatiyā ekāya ñattiyā kattabbaṁ kammaṁ. **Ñattidutiyakammaṁ** nāma vuttanayeneva samaggassa saṁghassa anumatiyā ekāya ñattiyā ekāya ca anussāvanāyāti evaṁ ñattidutiyāya anussāvanāya kattabbaṁ kammaṁ. **Ñatticatutthakammaṁ** nāma vuttanayeneva samaggassa saṁghassa anumatiyā ekāya ñattiyā tīhi ca anussāvanāhīti evaṁ ñatticatutthāti tīhi anussāvanāhi kattabbaṁ kammaṁ.

Tattha apalokanakammaṁ apaloketvāva kātabbaṁ, ñattikammādivasena na kātabbaṁ. Ñattikammampi ekaṁ ñattiṁ ṭhapetvāva kātabbaṁ, apalokanakammādivasena na kātabbaṁ. Ñattidutiyakammaṁ pana apaloketvā kātabbampi atthi, akātabbampi atthi.

Tattha sīmāsammuti, sīmāsamūhananaṁ, kathinadānaṁ, kathinuddhāro, kuṭivatthudesanā, vihāravatthudesanāti imāni cha kammāni garukāni apaloketvā kātuṁ na vaṭṭanti, ñattidutiyakammavācaṁ sāvetvāva kātabbāni. Avasesā terasa sammutiyo senāsanaggāhakamatakacīvaradānādisammutiyo cāti etāni lahukakammāni apaloketvāpi kātuṁ vaṭṭanti, ñattikammañatticatutthakammavasena pana na kātabbameva. Ñatticatutthakammavasena kayiramānaṁ daḷhataraṁ hoti, tasmā kātabbanti ekacce vadanti. Evaṁ pana sati kammasaṅkaro hoti, tasmā na kātabbanti paṭikkhittameva. Sace pana akkharaparihīnaṁ vā padaparihīnaṁ vā duruttapadaṁ vā

---

1. Kammadassanaṁ (Ka)

ပဉ္စဝဂ္ဂ

ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၈၂။ ကမ္မဝဂ္ဂေ စတုန္နံ ကမ္မာနံ နာနာကရဏံ သမထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တမေဝ။ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ၊ အထ ခေါ အယံ ကမ္မဝိနိစ္ဆယော နာမ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝုစ္စမာနော ပါကဋော ဟောတိ၊ တသ္မာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယေဝေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ ဝဒိဿာမ။ **စတ္တာရီ**တိ ကမ္မာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒဝစနမေတံ။ **ကမ္မာနီ**တိ ပရိစ္ဆိန္နကမ္မနိဒဿနံ[1]။ **အပလောကနကမ္မံ** နာမ သီမဋ္ဌကသံဃံ သောဓေတွာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ **ဉတ္တိကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ **ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ဧကာယ စ အနုဿာဝနာယာတိ ဧဝံ ဉတ္တိဒုတိယာယ အနုဿာဝနာယ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဉတ္တိယာ တီဟိ စ အနုဿာဝနာဟီတိ ဧဝံ ဉတ္တိစတုတ္ထာဟိ တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။

တတ္ထ အပလောကနကမ္မံ အပလောကေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ၊ ဉတ္တိကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ ဉတ္တိကမ္မမ္ပိ ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ၊ အပလောကနကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ပန အပလောကေတွာ ကာတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ၊ အကာတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ။

တတ္ထ သီမာသမ္မုတိ, သီမာသမူဟနနံ, ကထိနဒါနံ, ကထိနုဒ္ဓါရော, ကုဋိဝတ္ထုဒေသနာ, ဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနာတိ ဣမာနိ ဆ ကမ္မာနိ ဂရုကာနိ အပလောကေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစံ သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ အဝသေသာ တေရသ သမ္မုတိယော သေနာသနဂ္ဂါဟကမတကစီဝရဒါနာဒိသမ္မုတိယော စာတိ ဧတာနိ လဟုကကမ္မာနိ အပလောကေတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဉတ္တိကမ္မဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝသေန ပန န ကာတဗ္ဗမေဝ။ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝသေန ကယိရမာနံ ဒဠှတရံ ဟောတိ၊ တသ္မာ ကာတဗ္ဗန္တိ ဧကစ္စေ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ပန သတိ ကမ္မသင်္ကရော ဟောတိ၊ တသ္မာ န ကာတဗ္ဗန္တိ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ။ သစေ ပန အက္ခရပရိဟီနံ ဝါ ပဒပရိဟီနံ ဝါ ဒုရုတ္တပဒံ ဝါ

၁-ကမ္မဒဿနံ (က)

hoti, tassa sodhanatthaṁ punappunaṁ vattuṁ vaṭṭati. Idaṁ akuppakammassa daḷhīkammaṁ hoti, kuppakamme kammaṁ hutvā tiṭṭhati.

Ñatticatutthakammaṁ ñattiñca tisso ca kammavācāyo sāvetvāva kātabbaṁ, apalokanakammādivasena na kātabbaṁ. **Pañcahākārehi vipajjantī**ti pañcahi kāraṇehi vipajjanti.

483. **Sammukhākaraṇīyaṁ kammaṁ asammukhā karoti vatthuvipannaṁ adhammakamman**ti ettha atthi kammaṁ sammukhākaraṇīyaṁ, atthi asammukhākaraṇīyaṁ. Tattha asammukhākaraṇīyaṁ nāma dūtenupasampadā, pattanikkujjanaṁ, pattukkujjanaṁ, ummattakassa bhikkhuno ummattakasammuti, sekkhānaṁ kulānaṁ sekkhasammuti, Channassa bhikkhuno brahmadaṇḍo, Devadattassa pakāsanīyakammaṁ, appasādanīyaṁ dassentassa bhikkhuno bhikkhunisaṁghena kātabbaṁ avandanīyakammanti aṭṭhavidhaṁ hoti. Taṁ sabbaṁ tattha tattha vuttanayeneva veditabbaṁ. Idaṁ aṭṭhavidhampi kammaṁ asammukhā kataṁ sukataṁ hoti akuppaṁ.

Sesāni sabbakammāni sammukhā eva kātabbāni, Saṁghasammukhatā, dhammasammukhatā, vinayasammukhatā, puggalasammukhatāti imaṁ catubbidhaṁ sammukhāvinayaṁ upanetvāva kātabbāni. Evaṁ katāni hi sukatāni honti. Evaṁ akatāni panetāni imaṁ sammukhāvinayasaṅkhātaṁ vatthuṁ vinā katattā vatthuvipannāni nāma honti. Tena vuttaṁ "sammukhākaraṇīyaṁ kammaṁ asammukhā karoti vatthuvipannaṁ adhammakamman"ti.

Paṭipucchākaraṇīyādīsupi paṭipucchādikaraṇameva vatthu, taṁ vatthuṁ vinā katattā tesampi vatthuvipannatā veditabbā. Idaṁ panettha vacanatthamattaṁ, **paṭipucchā karaṇīyaṁ appaṭipucchā karotī**ti pucchitvā codetvā sāretvā kātabbaṁ apucchitvā acodetvā asāretvā[1] karoti. **Paṭiññāya karaṇīyaṁ appaṭiññāya karotī**ti paṭiññaṁ āropetvā yathādinnāya paṭiññāya kātabbaṁ appaṭiññāya karontassa vippalapantassa balakkārena karoti. **Sativinayārahassā**ti Dabbamallaputtatherasadisassa khīṇāsavassa. **Amūḷhavinayārahassā**ti Gaggabhikkhusadisassa ummattakassa. **Tassapāpiyasikakammārahassā**ti Upavāḷabhikkhusadisassa ussannapāpassa. Esa nayo sabbattha.

1. Asāretvāva (Syā, Ka)

ဟောတိ၊ တဿ သောဓနတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ အကုပ္ပကမ္မဿ ဒဠှီကမ္မံ ဟောတိ၊ ကုပ္ပကမ္မေ ကမ္မံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။

ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ ဉတ္တိဉ္စ တိဿော စ ကမ္မဝါစာယော သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ၊ အပလောကနကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ **ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တီ**တိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။

၄၈၃။ **သမ္မုခါကရဏီယံ ကမ္မံ အသမ္မုခါ ကရောတိ ဝတ္ထုဝိပန္နံ အဓမ္မကမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ အတ္ထိ ကမ္မံ သမ္မုခါကရဏီယံ၊ အတ္ထိ အသမ္မုခါကရဏီယံ။ တတ္ထ အသမ္မုခါကရဏီယံ နာမ ဒူတေနုပသမ္ပဒါ, ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနံ, ပတ္တုက္ကုဇ္ဇနံ, ဥမ္မတ္တကဿ ဘိက္ခုနော ဥမ္မတ္တကသမ္မုတိ, သေက္ခာနံ ကုလာနံ သေက္ခသမ္မုတိ, ဆန္နဿ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မဒဏ္ဍော, ဒေဝဒတ္တဿ ပကာသနီယကမ္မံ, အပ္ပသာဒနီယံ ဒဿေန္တဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနိသံဃေန ကာတဗ္ဗံ အဝန္ဒနီယကမ္မန္တိ အဋ္ဌဝိဓံ ဟောတိ။ တံ သဗ္ဗံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ အဋ္ဌဝိဓမ္ပိ ကမ္မံ အသမ္မုခါ ကတံ သုကတံ ဟောတိ အကုပ္ပံ။

သေသာနိ သဗ္ဗကမ္မာနိ သမ္မုခါ ဧဝ ကာတဗ္ဗာနိ၊ သံဃသမ္မုခတာ, ဓမ္မသမ္မုခတာ, ဝိနယသမ္မုခတာ, ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာတိ ဣမံ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္မုခါဝိနယံ ဥပနေတွာဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ ကတာနိ ဟိ သုကတာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ အကတာနိ ပနေတာနိ ဣမံ သမ္မုခါဝိနယသင်္ခါတံ ဝတ္ထုံ ဝိနာ ကတတ္တာ ဝတ္ထုဝိပန္နာနိ နာမ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ "သမ္မုခါကရဏီယံ ကမ္မံ အသမ္မုခါ ကရောတိ ဝတ္ထုဝိပန္နံ အဓမ္မကမ္မ"န္တိ။

ပဋိပုစ္ဆာကရဏီယာဒီသုပိ ပဋိပုစ္ဆာဒိကရဏမေဝ ဝတ္ထု၊ တံ ဝတ္ထုံ ဝိနာ ကတတ္တာ တေသမ္ပိ ဝတ္ထုဝိပန္နတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထမတ္တံ၊ **ပဋိပုစ္ဆာ ကရဏီယံ အပ္ပဋိပုစ္ဆာ ကရောတီ**တိ ပုစ္ဆိတွာ စောဒေတွာ သာရေတွာ ကာတဗ္ဗံ အပုစ္ဆိတွာ အစောဒေတွာ အသာရေတွာ[၁] ကရောတိ။ **ပဋိညာယ ကရဏီယံ အပ္ပဋိညာယ ကရောတီ**တိ ပဋိညံ အာရောပေတွာ ယထာဒိန္နာယ ပဋိညာယ ကာတဗ္ဗံ အပ္ပဋိညာယ ကရောန္တဿ ဝိပ္ပလပန္တဿ ဗလက္ကာရေန ကရောတိ။ **သတိဝိနယာရဟဿာ**တိ ဒဗ္ဗမလ္လပုတ္တတ္ထေရသဒိသဿ ခီဏာသဝဿ။ **အမူဠှဝိနယာရဟဿာ**တိ ဂဂ္ဂဘိက္ခုသဒိသဿ ဥမ္မတ္တကဿ။ **တဿပါပိယသိကကမ္မာရဟဿာ**တိ ဥပဝါဠဘိက္ခုသဒိသဿ ဥဿန္နပါပဿ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၁-အသာရေတွာဝ (သျာ၊ က)

Anuposathe uposathaṁ karotīti anuposathadivase uposathaṁ karoti. Uposathadivaso nāma ṭhapetvā kattikamāsaṁ avasesesu ekādasasu māsesu bhinnassa saṁghassa sāmaggidivaso ca yathāvuttacātuddasapannarasā ca, etaṁ tippakārampi uposathadivasaṁ ṭhapetvā aññasmiṁ divase uposathaṁ karonto anuposathe uposathaṁ karoti nāma. Yatra hi pattacīvarādīnaṁ atthāya appamattakena kāraṇena vivadantā uposathaṁ vā pavāraṇaṁ vā ṭhapenti, tattha tasmiṁ adhikaraṇe vinicchite "samaggā jātāmhā"ti antarā sāmaggi-uposathaṁ kātuṁ na labhanti, karontehi anuposathe uposatho kato nāma hoti.

Apavāraṇāya pavāretīti apavāraṇādivase pavāreti. Pavāraṇādivaso nāma ekasmiṁ kattikamāse bhinnassa saṁghassa sāmaggidivaso ca paccukkaḍḍhitvā ṭhapitadivaso ca dve ca puṇṇamāsiyo. Evaṁ catubbidhampi pavāraṇādivasaṁ ṭhapetvā aññasmiṁ divase pavārento apavāraṇāya pavāreti nāma. Idhāpi appamattakassa vivādassa vūpasame sāmaggipavāraṇaṁ kātuṁ na labhanti, karontehi apavāraṇāya pavāraṇā katā hoti. Apica ūnavīsativassaṁ vā antimavatthuṁ ajjhāpannapubbaṁ vā ekādasasu vā abhabbapuggalesu aññataraṁ upasampādentassapi vatthuvipannaṁ adhammakammaṁ hoti. Evaṁ vatthuko kammāni vipajjanti.

484. Ñattito vipattiyaṁ pana **vatthuṁ na parāmasatī**ti yassa upasampadādikammaṁ karoti, taṁ na parāmasati, tassa nāmaṁ na gaṇhāti. "Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito āyasmato Buddharakkhitassa upasampadāpekkho"ti vattabbe "suṇātu me bhante saṁgho, āyasmato Buddharakkhitassa upasampadāpekkho"ti vadati, evaṁ vatthuṁ na parāmasati.

Saṁghaṁ na parāmasatīti saṁghassa nāmaṁ na gaṇhāti. Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito"ti vattabbe "suṇātu me bhante, ayaṁ Dhammarakkhito"ti vadati, evaṁ saṁghaṁ na parāmasati.

Puggalaṁ na parāmasatīti yo upasampadāpekkhassa upajjhāyo, taṁ na parāmasati, tassa nāmaṁ na gaṇhāti. "Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito āyasmato Buddharakkhitassa upasampadāpekkho"ti

အနုပေါသထေ ဥပေါသထံ ကရောတီတိ အနုပေါသထဒိဝသေ ဥပေါသထံ ကရောတိ။ ဥပေါသထဒိဝသော နာမ ဌပေတွာ ကတ္တိကမာသံ အဝသေသေသု ဧကာဒသသု မာသေသု ဘိန္နဿ သံဃဿ သာမဂ္ဂိဒိဝသော စ ယထာဝုတ္တစာတုဒ္ဒသပန္နရသာ စ၊ ဧတံ တိပ္ပကာရမ္ပိ ဥပေါသထဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ဥပေါသထံ ကရောန္တော အနုပေါသထေ ဥပေါသထံ ကရောတိ နာမ။ ယတြ ဟိ ပတ္တစီဝရာဒီနံ အတ္ထာယ အပ္ပမတ္တကေန ကာရဏေန ဝိဝဒန္တာ ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ ဌပေန္တိ၊ တတ္ထ တသ္မိံ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိတေ "သမဂ္ဂါ ဇာတာမှာ"တိ အန္တရာ သာမဂ္ဂိဥပေါသထံ ကာတုံ န လဘန္တိ၊ ကရောန္တေဟိ အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကတော နာမ ဟောတိ။

အပဝါရဏာယ ပဝါရေတီတိ အပဝါရဏာဒိဝသေ ပဝါရေတိ။ ပဝါရဏာဒိဝသော နာမ ဧကသ္မိံ ကတ္တိကမာသေ ဘိန္နဿ သံဃဿ သာမဂ္ဂိဒိဝသော စ ပစ္စုက္ကၖိတွာ ဌပိတဒိဝသော စ ဒွေ စ ပုဏ္ဏမာသိယော။ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ပဝါရဏာဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ပဝါရေန္တော အပဝါရဏာယ ပဝါရေတိ နာမ။ ဣဓာပိ အပ္ပမတ္တကဿ ဝိဝါဒဿ ဝူပသမေ သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ ကာတုံ န လဘန္တိ၊ ကရောန္တေဟိ အပဝါရဏာယ ပဝါရဏာ ကတာ ဟောတိ။ အပိစ ဦနဝီသတိဝဿံ ဝါ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗံ ဝါ ဧကာဒသသု ဝါ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေသု အညတရံ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿပိ ဝတ္ထုဝိပန္နံ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။

၄၈၄။ ဉတ္တိတော ဝိပတ္တိယံ ပန **ဝတ္ထုံ န ပရာမသတီ**တိ ယဿ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မံ ကရောတိ၊ တံ န ပရာမသတိ၊ တဿ နာမံ န ဂဏှာတိ။ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဝဒတိ၊ ဧဝံ ဝတ္ထုံ န ပရာမသတိ။

သံဃံ န ပရာမသတီတိ သံဃဿ နာမံ န ဂဏှာတိ။ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော"တိ ဝဒတိ၊ ဧဝံ သံဃံ န ပရာမသတိ။

ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီတိ ယော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ဥပဇ္ဈာယော၊ တံ န ပရာမသတိ၊ တဿ နာမံ န ဂဏှာတိ။ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ

vattabbe “suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito upasampadāpekkho”ti vadati, evaṁ puggalaṁ na parāmasati.

Ñattiṁ na parāmasatīti sabbena sabbaṁ ñattiṁ na parāmasati. Ñattidutiyakamme ñattiṁ aṭṭhapetvā dvikkhattuṁ kammavācāya eva anussāvanakammaṁ karoti, ñatticatutthakammepi ñattiṁ aṭṭhapetvā catukkhattuṁ kammavācāya eva anussāvanakammaṁ karoti. Evaṁ ñattiṁ na parāmasati.

Pacchā vā ñattiṁ ṭhapetīti paṭhamaṁ kammavācāya anussāvanakammaṁ katvā “esā ñattī”ti vatvā “khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti vadati, evaṁ pacchā ñattiṁ ṭhapeti. Iti imehi pañcahākārehi ñattito kammāni vipajjanti.

485. Anussāvanato vipattiyaṁ pana vatthu-ādīni vuttanayeneva veditabbāni. Evaṁ pana nesaṁ aparāmasanaṁ hoti—“suṇātu me bhante saṁgho”ti paṭhamānussāvane “dutiyampi etamatthaṁ vadāmi. Tatiyampi etamatthaṁ vadāmi, suṇātu me bhante saṁgho”ti dutiyatatiyānussāvanāsu vā “ayaṁ Dhammarakkhito āyasmato Buddharakkhitassa upasampadāpekkho”ti vattabbe “suṇātu me bhante saṁgho, āyasmato Buddharakkhitassā”ti vadanto vatthuṁ na parāmasati nāma. “Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito”ti vattabbe “suṇātu me bhante, ayaṁ Dhammarakkhito”ti vadanto saṁghaṁ na parāmasati nāma. “Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito āyasmato Buddharakkhitassā”ti vattabbe “suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ Dhammarakkhito upasampadāpekkho”ti vadanto puggalaṁ na parāmasati nāma.

Sāvanaṁ[1] hāpetīti sabbena sabbaṁ kammavācāya anussāvanaṁ na karoti, ñattidutiyakamme dvikkhattuṁ ñattimeva ṭhapeti, ñatticatutthakamme catukkhattuṁ ñattimeva ṭhapeti, evaṁ anussāvanaṁ hāpeti. Yopi ñattidutiyakamme ekaṁ ñattiṁ ṭhapetvā ekaṁ kammavācaṁ anussāvento akkharaṁ vā chaḍḍeti, padaṁ vā duruttaṁ karoti, ayampi anussāvanaṁ hāpetiyeva. Ñatticatutthakamme pana ekaṁ ñattiṁ ṭhapetvā sakimeva vā dvikkhattuṁ vā kammavācāya anussāvanaṁ karontopi akkharaṁ vā padaṁ

1. Anusāvanaṁ (Sī)

ဝတ္တဗ္ဗေ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဝဒတိ၊ ဧဝံ ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတိ။

ဉတ္တိံ န ပရာမသတီတိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဉတ္တိံ န ပရာမသတိ။ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဉတ္တိံ အဋ္ဌပေတွာ ဒွိက္ခတ္တုံ ကမ္မဝါစာယ ဧဝ အနုဿာဝနကမ္မံ ကရောတိ၊ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေပိ ဉတ္တိံ အဋ္ဌပေတွာ စတုက္ခတ္တုံ ကမ္မဝါစာယ ဧဝ အနုဿာဝနကမ္မံ ကရောတိ။ ဧဝံ ဉတ္တိံ န ပရာမသတိ။

ပစ္ဆာ ဝါ ဉတ္တိံ ဌပေတီတိ ပဌမံ ကမ္မဝါစာယ အနုဿာဝနကမ္မံ ကတွာ “ဧသာ ဉတ္တီ”တိ ဝတွာ “ခမတိ သံဃဿ၊ တသ္မာ တုဏှီ၊ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ”တိ ဝဒတိ၊ ဧဝံ ပစ္ဆာ ဉတ္တိံ ဌပေတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဉတ္တိတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။

၄၈၅။ အနုဿာဝနတော ဝိပတ္တိယံ ပန ဝတ္ထုအာဒီနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ ပန နေသံ အပရာမသနံ ဟောတိ—“သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော”တိ ပဌမာနုဿာဝနေ “ဒုတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒါမိ။ တတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒါမိ၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော”တိ ဒုတိယတတိယာနုဿာဝနာသု ဝါ “အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ”တိ ဝဒန္တော ဝတ္ထုံ န ပရာမသတိ နာမ။ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော”တိ ဝဒန္တော သံဃံ န ပရာမသတိ နာမ။ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဝဒန္တော ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတိ နာမ။

သာဝနံ[၁] ဟာပေတီတိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ကမ္မဝါစာယ အနုဿာဝနံ န ကရောတိ၊ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဒွိက္ခတ္တုံ ဉတ္တိမေဝ ဌပေတိ၊ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ စတုက္ခတ္တုံ ဉတ္တိမေဝ ဌပေတိ၊ ဧဝံ အနုဿာဝနံ ဟာပေတိ။ ယောပိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဧကံ ကမ္မဝါစံ အနုဿာဝေန္တော အက္ခရံ ဝါ ဆဍ္ဍေတိ၊ ပဒံ ဝါ ဒုရုတ္တံ ကရောတိ၊ အယမ္ပိ အနုဿာဝနံ ဟာပေတိယေဝ။ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ ပန ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ သကိမေဝ ဝါ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝါ ကမ္မဝါစာယ အနုဿာဝနံ ကရောန္တောပိ အက္ခရံ ဝါ ပဒံ

၁-အနုသာဝနံ (သီ)

vā chaḍḍentopi duruttaṁ karontopi anussāvanaṁ hāpetiyevāti veditabbā.

Duruttaṁ karotīti ettha pana ayaṁ vinicchayo, yo hi aññasmiṁ akkhare vattabbe aññaṁ vadati, ayaṁ duruttaṁ karoti nāma. Tasmā kammavācaṁ karontena bhikkhunā yvāyaṁ—

Sithilaṁ dhanitañca dīgharassaṁ,
Garukaṁ lahukañca niggahitaṁ.
Sambandhaṁ vavatthitaṁ vimuttaṁ,
Dasadhā byañjanabuddhiyā pabhedoti—

Vutto, ayaṁ suṭṭhu upalakkhetabbo. Ettha hi **sithilaṁ** nāma pañcasu vaggesu paṭhamatatiyaṁ. **Dhanitaṁ** nāma tesveya dutiyacatutthaṁ. **Dīghan**ti dīghena kālena vattabbaṁ ākārādi. **Rassan**ti tato upaḍḍhakālena vattabbaṁ akārādi. **Garukan**ti dīghameva, yaṁ vā āyasmato Buddharakkhitattherassa yassa nakkhamatīti evaṁ saṁyogaparaṁ katvā vuccati. **Lahukan**ti rassameva, yaṁ vā āyasmato Buddharakkhitatherassa yassa na khamatīti evaṁ asaṁyogaparaṁ katvā vuccati. **Niggahitan**ti yaṁ karaṇāni niggahetvā avissajjetvā avivaṭena mukhena sānunāsikaṁ katvā vattabbaṁ. **Sambandhan**ti yaṁ parapadena sambandhitvā tuṇhissāti vā tuṇhassāti vā vuccati. **Vavatthitan**ti yaṁ parapadena asambandhaṁ katvā vicchinditvā tuṇhī assāti vā tuṇha assāti vā vuccati. **Vimuttan**ti yaṁ karaṇāni aniggahetvā vissajjetvā vivaṭena mukhena anusāsikaṁ akatvā vuccati.

Tattha suṇātu meti vattabbe ta-kārassa tha-kāraṁ katvā "suṇāthu me"ti vacanaṁ sithilassa dhanitakaraṇaṁ nāma. Tathā "pattakallaṁ esā ñattī"ti vattabbe "patthakallaṁ esā ñatthī"ti-ādivacanañca. "Bhante saṁgho"ti vattabbe bha-kāra gha-kārānaṁ ba-kāra ga-kāre katvā "bante saṁgo"ti vacanaṁ dhanitassa sithilakaraṇaṁ nāma. "Suṇātu me"ti vivaṭena mukhena vattabbe pana "suṇaṁtu me"ti vā "esā ñattī"ti vattabbe "esaṁ ñattī"ti vā avivaṭena mukhena anunāsikaṁ katvā vacana vimuttassa niggahitavacanaṁ nāma. "Pattakallan"ti avivaṭena mukhena anunāsikaṁ katvā vattabbe "pattakallā"ti vivaṭena mukhena anunāsikaṁ akatvā vacanaṁ niggahitassa vimuttavacanaṁ nāma.

ဝါ ဆဍ္ဍေန္တောပိ ဒုရုတ္တံ ကရောန္တောပိ အနုဿာဝနံ ဟာပေတိယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒုရုတ္တံ ကရောတီတိ ဧတ္ထ ပန အယံ ဝိနိစ္ဆယော၊ ယော ဟိ အညသ္မိံ အက္ခရေ ဝတ္တဗ္ဗေ အညံ ဝဒတိ၊ အယံ ဒုရုတ္တံ ကရောတိ နာမ။ တသ္မာ ကမ္မဝါစံ ကရောန္တေန ဘိက္ခုနာ ယွာယံ—

သိထိလံ ဓနိတဉ္စ ဒီဃရဿံ၊ ဂရုကံ လဟုကဉ္စ နိဂ္ဂဟိတံ။
သမ္ဗန္ဓံ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေါတိ—

ဝုတ္တော၊ အယံ သုဋ္ဌု ဥပလက္ခေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ ဟိ **သိထိလံ** နာမ ပဉ္စသု ဝဂ္ဂေသု ပဌမတတိယံ။ **ဓနိတံ** နာမ တေသွေဝ ဒုတိယစတုတ္ထံ။ **ဒီဃ**န္တိ ဒီဃေန ကာလေန ဝတ္တဗ္ဗံ အာကာရာဒိ။ **ရဿ**န္တိ တတော ဥပဍ္ဎကာလေန ဝတ္တဗ္ဗံ အကာရာဒိ။ **ဂရုက**န္တိ ဒီဃမေဝ, ယံ ဝါ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿ ယဿ နက္ခမတီတိ ဧဝံ သံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ **လဟုက**န္တိ ရဿမေဝ, ယံ ဝါ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတထေရဿ ယဿ န ခမတီတိ ဧဝံ အသံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ **နိဂ္ဂဟိတ**န္တိ ယံ ကရဏာနိ နိဂ္ဂဟေတွာ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝိဝဋေန မုခေန သာနုနာသိကံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သမ္ဗန္ဓ**န္တိ ယံ ပရပဒေန သမ္ဗန္ဓိတွာ တုဏှိဿာတိ ဝါ တုဏှဿာတိ ဝါ ဝုစ္စတိ။ **ဝဝတ္ထိတ**န္တိ ယံ ပရပဒေန အသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ တုဏှီ အဿာတိ ဝါ တုဏှ အဿာတိ ဝါ ဝုစ္စတိ။ **ဝိမုတ္တ**န္တိ ယံ ကရဏာနိ အနိဂ္ဂဟေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ အကတွာ ဝုစ္စတိ။

တတ္ထ သုဏာတု မေတိ ဝတ္တဗ္ဗေ တ-ကာရဿ ထ-ကာရံ ကတွာ "သုဏာထု မေ"တိ ဝစနံ သိထိလဿ ဓနိတကရဏံ နာမ။ တထာ "ပတ္တ-ကလ္လံ ဧသာ ဉတ္တိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ပတ္ထကလ္လံ ဧသာ ဉတ္ထိ"တိအာဒိဝစနဉ္စ။ "ဘန္တေ သံဃော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဘ-ကာရ ဃ-ကာရာနံ ဗ-ကာရ ဂ-ကာရေ ကတွာ "ဗန္တေ သံဂေါ"တိ ဝစနံ ဓနိတဿ သိထိလကရဏံ နာမ။ "သုဏာ-တု မေ"တိ ဝိဝဋေန မုခေန ဝတ္တဗ္ဗေ ပန "သုဏံတု မေ"တိ ဝါ "ဧသာ ဉတ္တိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဧသံ ဉတ္တိ"တိ ဝါ အဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ ကတွာ ဝစနံ ဝိမုတ္တဿ နိဂ္ဂဟိတဝစနံ နာမ။ "ပတ္တကလ္လ"န္တိ အဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗေ "ပတ္တကလ္လာ"တိ ဝိဝဋေန မုခေန အနုနာသိကံ အကတွာ ဝစနံ နိဂ္ဂဟိတဿ ဝိမုတ္တဝစနံ နာမ။

Iti sithile kattabbe dhanitaṁ, dhanite kattabbe sithilaṁ, vimutte kattabbe niggahitaṁ, niggahite kattabbe vimuttanti imāni cattāri byañjanāni antokammavācāya kammaṁ dūsenti. Evaṁ vadanto hi aññasmiṁ akkhare vattabbe aññaṁ vadati, duruttaṁ karotīti vuccati. Itaresu pana dīgharassādīsu chasu byañjanesu dīghaṭṭhāne dīghameva, rassaṭṭhāne ca rassamevāti evaṁ yathāṭhāne taṁ tadeva akkharaṁ bhāsantena anukkamāgataṁ paveṇiṁ avināsentena kammavācā kātabbā. Sace pana evaṁ akatvā dīghe vattabbe rassaṁ, rasse vā vattabbe dīghaṁ vadati, tathā garuke vattabbe lahukaṁ, lahuke vā vattabbe garukaṁ vadati, sambandhe vā pana vattabbe vavatthitaṁ, vavatthite vā vattabbe sambandhaṁ vadati, evaṁ vuttepi kammavācā na kuppati. Imāni hi cha byañjanāni kammaṁ na kopenti.

Yaṁ pana suttantikattherā "da-kāro ta-kāramāpajjati, ta-kāro da-kāramāpajjati, ca-kāro ja-kāramāpajjati, ja-kāro ca-kāramāpajjati, yakāro ka-kāramāpajjati, ka-kāro yakāramāpajjati, tasmā da-kārādīsu vattabbesu ta-kārādivacanaṁ na virujjhatī"ti vadanti, taṁ kammavācaṁ patvā na vaṭṭati. Tasmā vinayadharena neva da-kāro ta-kāro kātabbo -pa- na ka-kāro ya-kāro. Yathāpāḷiyā niruttiṁ sodhetvā dasavidhāya byañjananiruttiyā vuttadose pariharantena kammavācā kātabbā. Itarathā hi sāvanaṁ hāpeti nāma.

Akāle vā sāvetīti sāvanāya akāle anokāse ñattiṁ aṭṭhapetvā paṭhamaṁyeva anussāvanakammaṁ katvā pacchā ñattiṁ ṭhapeti. Iti imehi pañcahākārehi anussāvanato kammāni vipajjanti.

486. Sīmato vipattiyaṁ pana **atikhuddakasīmā** nāma yā ekavīsati bhikkhū na gaṇhāti. Kurundiyaṁ pana yattha ekavīsati bhikkhū nisīdituṁ na sakkontīti vuttaṁ. Tasmā yā evarūpā sīmā, ayaṁ sammatāpi asammatā, gāmakhettasadisāva hoti, tattha kataṁ kammaṁ kuppati. Esa nayo sesasīmāsupi. Ettha pana **atimahatī**ti nāma yā kesaggamattenāpi tiyojanaṁ atikkāmetvā sammatā hoti. **Khaṇḍanimittā** nāma aghaṭitanimittā vuccati. Puratthimāya disāya nimittaṁ kittetvā anukkameneva dakkhiṇāya pacchimāya uttarāya disāya kittetvā puna puratthimāya disāya pubbakittitaṁ nimittaṁ paṭikittetvāva ṭhapetuṁ vaṭṭati, evaṁ akhaṇḍanimittā hoti.

ဣတိ သိထိလေ ကတ္တဗ္ဗေ ဓနိတံ, ဓနိတေ ကတ္တဗ္ဗေ သိထိလံ, ဝိမုတ္တေ ကတ္တဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟိတံ, နိဂ္ဂဟိတေ ကတ္တဗ္ဗေ ဝိမုတ္တန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဗျဉ္ဇနာနိ အန္တောကမ္မဝါစာယ ကမ္မံ ဒူသေန္တိ။ ဧဝံ ဝဒန္တော ဟိ အညသ္မိံ အက္ခရေ ဝတ္တဗ္ဗေ အညံ ဝဒတိ၊ ဒုရုတ္တံ ကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဣတရေသု ပန ဒီဃရဿာဒီသု ဆသု ဗျဉ္ဇနေသု ဒီဃဋ္ဌာနေ ဒီဃမေဝ၊ ရဿဋ္ဌာနေ စ ရဿမေဝါတိ ဧဝံ ယထာဌာနေ တံ တဒေဝ အက္ခရံ ဘာသန္တေန အနုက္ကမာဂတံ ပဝေဏိံ အဝိနာသေန္တေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ သစေ ပန ဧဝံ အကတွာ ဒီဃေ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿံ, ရဿေ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒီဃံ ဝဒတိ၊ တထာ ဂရုကေ ဝတ္တဗ္ဗေ လဟုကံ, လဟုကေ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂရုကံ ဝဒတိ၊ သမ္ဗန္ဓေ ဝါ ပန ဝတ္တဗ္ဗေ ဝဝတ္ထိတံ, ဝဝတ္ထိတေ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗေ သမ္ဗန္ဓံ ဝဒတိ၊ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကမ္မဝါစာ န ကုပ္ပတိ။ ဣမာနိ ဟိ ဆ ဗျဉ္ဇနာနိ ကမ္မံ န ကောပေန္တိ။

ယံ ပန သုတ္တန္တိကတ္ထေရာ "ဒ-ကာရော တ-ကာရမာပဇ္ဇတိ၊ တ-ကာရော ဒ-ကာရမာပဇ္ဇတိ၊ စ-ကာရော ဇ-ကာရမာပဇ္ဇတိ၊ ဇ-ကာရော စ-ကာရမာပဇ္ဇတိ၊ ယကာရော က-ကာရမာပဇ္ဇတိ၊ က-ကာရော ယကာရမာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ ဒ-ကာရာဒီသု ဝတ္တဗ္ဗေသု တ-ကာရာဒိဝစနံ န ဝိရုဇ္ဈတီ"တိ ဝဒန္တိ၊ တံ ကမ္မဝါစံ ပတွာ န ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဝိနယဓရေန နေဝ ဒ-ကာရော တ-ကာရော ကာတဗ္ဗော။ပ။ န က-ကာရော ယ-ကာရော။ ယထာပါဠိယာ နိရုတ္တိံ သောဓေတွာ ဒသဝိဓာယ ဗျဉ္ဇနနိရုတ္တိယာ ဝုတ္တဒေါသေ ပရိဟရန္တေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ဣတရထာ ဟိ သာဝနံ ဟာပေတိ နာမ။

အကာလေ ဝါ သာဝေတီတိ သာဝနာယ အကာလေ အနောကာသေ ဉတ္တိံ အဋ္ဌပေတွာ ပဌမံယေဝ အနုဿာဝနကမ္မံ ကတွာ ပစ္ဆာ ဉတ္တိံ ဌပေတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အနုဿာဝနတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။

၄၈၆။ သီမတော ဝိပတ္တိယံ ပန **အတိခုဒ္ဒကသီမာ** နာမ ယာ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ န ဂဏှာတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ယတ္ထ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ န သက္ကောန္တီတိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယာ ဧဝရူပါ သီမာ၊ အယံ သမ္မတာပိ အသမ္မတာ၊ ဂါမခေတ္တသဒိသာဝ ဟောတိ၊ တတ္ထ ကတံ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ။ ဧသ နယော သေသသီမာသုပိ။ ဧတ္ထ ပန **အတိမဟတီ** နာမ ယာ ကေသဂ္ဂမတ္တေနာပိ တိယောဇနံ အတိက္ကာမေတွာ သမ္မတာ ဟောတိ။ **ခဏ္ဍနိမိတ္တာ** နာမ အဃဋိတနိမိတ္တာ ဝုစ္စတိ။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ အနုက္ကမေနေဝ ဒက္ခိဏာယ ပစ္ဆိမာယ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိတ္တေတွာ ပုန ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပုဗ္ဗကိတ္တိတံ နိမိတ္တံ ပဋိကိတ္တေတွာဝ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံ အခဏ္ဍနိမိတ္တာ ဟောတိ။

Sace pana anukkamena āharitvā uttarāya disāya nimittaṁ kittetvā tattheva ṭhapeti, khaṇḍanimittā hoti. Aparāpi **khaṇḍanimittā** nāma yā animittupagaṁ tacasārarukkhaṁ vā khāṇukaṁ vā paṁsupuñjavālikāpuñjānaṁ vā aññataraṁ antarā ekaṁ nimittaṁ katvā sammatā hoti. **Chāyānimittā** nāma yā pabbatacchāyādīnaṁ yaṁkiñji chāyaṁ nimittaṁ katvā sammatā hoti. **Animittā** nāma yā sabbena sabbaṁ nimittāni akittetvā sammatā hoti.

Bahisīme ṭhito sīmaṁ sammannati nāma nimittāni kittetvā nimittānaṁ bahi ṭhito sammannati. **Nadiyā samudde jātassare sīmaṁ sammannatī**ti etesu nadi-ādīsu yaṁ sammannati, sā evaṁ sammatāpi "sabbā bhikkhave nadī asīmā, sabbo samuddo asīmo, sabbo jātassaro asīmo"ti[1] vacanato asammatāva hoti. **Sīmāya sīmaṁ sambhindatī**ti attano sīmāya paresaṁ sīmaṁ sambhindati. **Ajjhottharatī**ti attano sīmāya paresaṁ sīmaṁ ajjhottharati. Tattha yathā sambhedo ca ajjhottharaṇañca hoti, taṁ sabbaṁ Uposathakkhandhake vuttameva. Iti imā ekādasapi sīmā asīmā gāmakhettasadisā eva, tāsu nisīditvā kataṁ kammaṁ kuppati. Tena vuttaṁ "imehi ekādasahi ākārehi sīmato kammāni vipajjantī"ti.

487-488. Parisato kammavipattiyaṁ pana kiñci anuttānaṁ nāma natthi. Yampi tattha kammappattachandārahalakkhaṇaṁ vattabbaṁ siyā, tampi parato "cattāro bhikkhū pakatattā kammappattā"ti-ādinā nayena vuttameva. Tattha **pakatattā kammappattā**ti catuvaggakaraṇe kamme cattāro pakatattā anukkhitā anissāritā parisuddhasīlā cattāro bhikkhū kammappattā kammassa arahā anucchavikā sāmino. Na tehi vinā taṁ kammaṁ kayirati, na tesaṁ chando vā pārisuddhi vā eti. Avasesā pana sacepi sahassamattā honti, sace samānasaṁvāsakā, sabbe chandārahāva honti, chandapārisuddhiṁ datvā āgacchantu vā mā vā, kammaṁ pana tiṭṭhati. Yassa pana saṁgho parivāsādikammaṁ karoti, so neva kammappatto, nāpi chandāraho. Apica yasmā taṁ puggalaṁ vatthuṁ katvā saṁgho kammaṁ karoti, tasmā "kammāraho"ti vuccati. Sesakammesupi eseva nayo.

1. Vi 3. 150 piṭṭhe.

သစေ ပန အနုက္ကမေန အာဟရိတွာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ တတ္ထေဝ ဌပေတိ၊ ခဏ္ဍနိမိတ္တာ ဟောတိ။ အပရာပိ **ခဏ္ဍနိမိတ္တာ** နာမ ယာ အနိမိတ္တုပဂံ တစသာရရုက္ခံ ဝါ ခါဏုကံ ဝါ ပံသုပုဉ္ဇဝါလိကာပုဉ္ဇာနံ ဝါ အညတရံ အန္တရာ ဧကံ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္မတာ ဟောတိ။ **ဆာယာနိမိတ္တာ** နာမ ယာ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာဒီနံ ယံကိဉ္စိ ဆာယံ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္မတာ ဟောတိ။ **အနိမိတ္တာ** နာမ ယာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နိမိတ္တာနိ အကိတ္တေတွာ သမ္မတာ ဟောတိ။

ဗဟိသီမေ ဌိတော သီမံ သမ္မန္နတိ နာမ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ နိမိတ္တာနံ ဗဟိ ဌိတော သမ္မန္နတိ။ **နဒိယာ သမုဒ္ဒေ ဇာတဿရေ သီမံ သမ္မန္နတီ**တိ ဧတေသု နဒိအာဒီသု ယံ သမ္မန္နတိ၊ သာ ဧဝံ သမ္မတာပိ "သဗ္ဗာ ဘိက္ခဝေ နဒီ အသီမာ၊ သဗ္ဗော သမုဒ္ဒေါ အသီမော၊ သဗ္ဗော ဇာတဿရော အသီမော"တိ[၁] ဝစနတော အသမ္မတာဝ ဟောတိ။ **သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒတီ**တိ အတ္တနော သီမာယ ပရေသံ သီမံ သမ္ဘိန္ဒတိ။ **အဇ္ဈောတ္ထရတီ**တိ အတ္တနော သီမာယ ပရေသံ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ တတ္ထ ယထာ သမ္ဘေဒေါ စ အဇ္ဈောတ္ထရဏဉ္စ ဟောတိ၊ တံ သဗ္ဗံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တမေဝ။ ဣတိ ဣမာ ဧကာဒသပိ သီမာ အသီမာ ဂါမခေတ္တသဒိသာ ဧဝ၊ တာသု နိသီဒိတွာ ကတံ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဣမေဟိ ဧကာဒသဟိ အာကာရေဟိ သီမတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တီ"တိ။

၄၈၇-၄၈၈။ ပရိသတော ကမ္မဝိပတ္တိယံ ပန ကိဉ္စိ အနုတ္တာနံ နာမ နတ္ထိ။ ယမ္ပိ တတ္ထ ကမ္မပ္ပတ္တဆန္ဒာရဟလက္ခဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ တမ္ပိ ပရတော "စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပကတတ္တာ ကမ္မပ္ပတ္တာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တမေဝ။ တတ္ထ **ပကတတ္တာ ကမ္မပ္ပတ္တာ**တိ စတုဝဂ္ဂကရဏေ ကမ္မေ စတ္တာရော ပကတတ္တာ အနုက္ခိတ္တာ အနိဿာရိတာ ပရိသုဒ္ဓသီလာ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ ကမ္မဿ အရဟာ အနုစ္ဆဝိကာ သာမိနော။ န တေဟိ ဝိနာ တံ ကမ္မံ ကယိရတိ၊ န တေသံ ဆန္ဒော ဝါ ပါရိသုဒ္ဓိ ဝါ ဧတိ။ အဝသေသာ ပန သစေပိ သဟဿမတ္တာ ဟောန္တိ၊ သစေ သမာနသံဝါသကာ၊ သဗ္ဗေ ဆန္ဒာရဟာဝ ဟောန္တိ၊ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိံ ဒတွာ အာဂစ္ဆန္တု ဝါ မာ ဝါ၊ ကမ္မံ ပန တိဋ္ဌတိ။ ယဿ ပန သံဃော ပရိဝါသာဒိကမ္မံ ကရောတိ၊ သော နေဝ ကမ္မပ္ပတ္တော, နာပိ ဆန္ဒာရဟော။ အပိစ ယသ္မာ တံ ပုဂ္ဂလံ ဝတ္ထုံ ကတွာ သံဃော ကမ္မံ ကရောတိ၊ တသ္မာ "ကမ္မာရဟော"တိ ဝုစ္စတိ။ သေသကမ္မေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၁-ဝိ ၃-၁၅၀-ပိဋ္ဌေ။

489. Puna **cattāri kammānī**ti-ādiko nayo paṇḍakādīnaṁ avatthubhāvadassanatthaṁ vutto. Sesamettha uttānameva.

Apalokanakammakathā

495-496. Idāni tesaṁ kammānaṁ pabhedadassanatthaṁ **apalokanakammaṁ kati ṭhānāni gacchatī**ti-ādimāha. Tattha **apalokanakammaṁ pañca ṭhānāni gacchati osāraṇaṁ, nissāraṇaṁ, bhaṇḍukammaṁ, brahmadaṇḍaṁ, kammalakkhaṇaññeva pañcaman**ti ettha “osāraṇaṁ nissāraṇan”ti padasiliṭṭhatāyesaṁ vuttaṁ, paṭhamaṁ pana nissāraṇā hoti, pacchā osāraṇā. Tattha yā Kaṇṭakasāmaṇerassa daṇḍakammanāsanā, sā “nissāraṇā”ti veditabbā. Tasmā etarahi sacepi sāmaṇero Buddhassa vā dhammassa vā saṁghassa vā avaṇṇaṁ bhaṇati, “akappiyaṁ kappiyan”ti dīpeti, micchādiṭṭhiko hoti antaggāhikāya diṭṭhiyā samannāgato. So yāvatatiyaṁ nivāretvā taṁ laddhiṁ nissajjāpetabbo. No ce vissajjeti, saṁghaṁ sannipātetvā “vissajjehī”ti vattabbo. No ce vissajjeti, byattena bhikkhunā apalokanakammaṁ katvā nissāretabbo. Evañca pana kammaṁ kātabbaṁ—

> Saṁghaṁ bhante pucchāmi “ayaṁ itthannāmo sāmaṇero Buddhassa dhammassa saṁghassa avaṇṇavādī micchādiṭṭhiko, yaṁ aññe sāmaṇerā labhanti dirattatirattaṁ bhikkhūhi saddhiṁ sahaseyyaṁ, tassa alābhāya nissāraṇā vuccati saṁghassā”ti. Dutiyampi. Tatiyampi bhante saṁghaṁ pucchāmi “ayaṁ itthannāmo sāmaṇero Buddhassa -pa- ruccati saṁghassā”ti, cara pire vinassāti.

So aparena samayena “ahaṁ bhante bālatāya aññāṇatāya alakkhikatāya evaṁ akāsiṁ, svāhaṁ saṁghaṁ khamāpemī”ti khamāpento yāvatatiyaṁ yācāpetvā apalokanakammeneva osāretabbo. Evaṁ pana osāretabbo, saṁghamajjhe byattena bhikkhunā saṁghassa anumatiyā sāvetabbaṁ—

> Saṁghaṁ bhante pucchāmi “ayaṁ itthannāmo sāmaṇero Buddhassa dhammassa saṁghassa avaṇṇavādī micchādiṭṭhiko, yaṁ aññe sāmaṇerā labhanti bhikkhūhi saddhiṁ dirattatirattaṁ sahaseyyaṁ,

၄၈၉။ ပုန **စတ္တာရိ ကမ္မာနီ**တိအာဒိကော နယော ပဏ္ဍကာဒီနံ အဝတ္ထုဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

အပလောကနကမ္မကထာ

၄၉၅-၄၉၆။ ဣဒါနိ တေသံ ကမ္မာနံ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ **အပလောကနကမ္မံ ကတိ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပလောကနကမ္မံ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ ဩသာရဏံ, နိဿာရဏံ, ဘဏ္ဍုကမ္မံ, ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ, ကမ္မလက္ခဏညေဝ ပဉ္စမန္တိ** ဧတ္ထ “ဩသာရဏံ နိဿာရဏ”န္တိ ပဒသိလိဋ္ဌတာယေတံ ဝုတ္တံ၊ ပဌမံ ပန နိဿာရဏာ ဟောတိ၊ ပစ္ဆာ ဩသာရဏာ။ တတ္ထ ယာ ကဏ္ဍကသာမဏေရဿ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာ၊ သာ “နိဿာရဏာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တသ္မာ ဧတရဟိ သစေပိ သာမဏေရော ဗုဒ္ဓဿ ဝါ ဓမ္မဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ အဝဏ္ဏံ ဘဏတိ၊ “အကပ္ပိယံ ကပ္ပိယ”န္တိ ဒီပေတိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ သော ယာဝတတိယံ နိဝါရေတွာ တံ လဒ္ဓိံ နိဿဇ္ဇာပေတဗ္ဗော။ နော စေ ဝိဿဇ္ဇေတိ၊ သံဃံ သန္နိပါတေတွာ “ဝိဿဇ္ဇေဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ နော စေ ဝိဿဇ္ဇေတိ၊ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ အပလောကနကမ္မံ ကတွာ နိဿာရေတဗ္ဗော။ ဧဝဉ္စ ပန ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ—

> သံဃံ ဘန္တေ ပုစ္ဆာမိ “အယံ ဣတ္ထန္နာမော သာမဏေရော ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မဿ သံဃဿ အဝဏ္ဏဝါဒီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော၊ ယံ အညေ သာမဏေရာ လဘန္တိ ဒိရတ္တတိရတ္တံ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သဟသေယျံ၊ တဿ အလာဘာယ နိဿာရဏာ ရုစ္စတိ သံဃဿာ”တိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ တတိယမ္ပိ ဘန္တေ သံဃံ ပုစ္ဆာမိ “အယံ ဣတ္ထန္နာမော သာမဏေရော ဗုဒ္ဓဿ။ပ။ ရုစ္စတိ သံဃဿာ”တိ၊ စရ ပိရေ ဝိနဿာတိ။

သော အပရေန သမယေန “အဟံ ဘန္တေ ဗာလတာယ အညာဏတာယ အလက္ခိကတာယ ဧဝံ အကာသိံ၊ သွာဟံ သံဃံ ခမာပေမီ”တိ ခမာပေန္တော ယာဝတတိယံ ယာစာပေတွာ အပလောကနကမ္မေနေဝ ဩသာရေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ပန ဩသာရေတဗ္ဗော၊ သံဃမဇ္ဈေ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ သံဃဿ အနုမတိယာ သာဝေတဗ္ဗံ—

> သံဃံ ဘန္တေ ပုစ္ဆာမိ “အယံ ဣတ္ထန္နာမော သာမဏေရော ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မဿ သံဃဿ အဝဏ္ဏဝါဒီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော၊ ယံ အညေ သာမဏေရာ လဘန္တိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဒိရတ္တတိရတ္တံ သဟသေယျံ၊

tassa alābhāya nissārito, svāyaṁ idāni sorato nivātavutti lajjidhammaṁ okkanto hirottappe patiṭṭhito katadaṇḍakammo accayaṁ deseti, imassa sāmaṇerassa yathā pure kāyasambhogasāmaggidānaṁ ruccati saṁghassā”ti.

Evaṁ tikkhattuṁ vattabbaṁ. Evaṁ apalokanakammaṁ osāraṇañca nissāraṇañca gacchati. **Bhaṇḍukammaṁ** Mahākhandhakavaṇṇanāyaṁ vuttameva, **brahmadaṇḍo** Pañcasatikakkhandhake vuttoyeva. Na kevalaṁ panesa channasseva paññatto, yo aññopi bhikkhu mukharo hoti, bhikkhū duruttavacanehi ghaṭṭento khuṁsento vambhento viharati, tassapi dātabbo. Evañca pana dātabbo, saṁghamajjhe byattena bhikkhunā saṁghassa anumatiyā sāvetabbaṁ—

Bhante itthannāmo bhikkhu mukharo bhikkhū duruttavacanehi ghaṭṭento viharati, so bhikkhu yaṁ iccheyya, taṁ vadeyya, bhikkhūhi itthannāmo bhikkhu neva vattabbo, na ovaditabbo, na anusāsitabbo. Saṁghaṁ bhante pucchāmi “itthannāmassa bhikkhuno brahmadaṇḍassa dānaṁ ruccati saṁghassā”ti. Dutiyampi pucchāmi. Tatiyampi pucchāmi “itthannāmassa bhante bhikkhuno brahmadaṇḍassa dānaṁ ruccati saṁghassā”ti.

Tassa aparena samayena sammā vattitvā khamāpentassa brahmadaṇḍo paṭippassambhetabbo. Evañca pana paṭippassambhetabbo, byattena bhikkhunā saṁghamajjhe sāvetabbaṁ—

Bhante bhikkhusaṁgho asukassa bhikkhuno brahmadaṇḍaṁ adāsi, so bhikkhu sorato nivātavutti lajjidhammaṁ okkanto hirottappe patiṭṭhito paṭisaṅkhā āyatiṁ saṁvare tiṭṭhati, saṁghaṁ bhante pucchāmi “tassa bhikkhuno brahmadaṇḍassa paṭippassaddhi ruccati saṁghassā”ti.

Evaṁ yāvatatiyaṁ vatvā apalokanakammeneva brahmadaṇḍo paṭippassambhetabboti.

Kammalakkhaṇaññeva pañcamanti yaṁ taṁ Bhagavatā Bhikkhunikkhandhake “tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū bhikkhuniyo kaddamodakena osiñcanti appeva nāma amhesu sārajjeyyunti, kāyaṁ vivaritvā bhikkhuni

တဿ အလာဘာယ နိဿာရိတော၊ သွာယံ ဣဒါနိ သောရတော နိဝါတဝုတ္တိ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကန္တော ဟိရောတ္တပ္ပေ ပတိဋ္ဌိတော ကတဒဏ္ဍကမ္မော အစ္စယံ ဒေသေတိ၊ ဣမဿ သာမဏေရဿ ယထာ ပုရေ ကာယသမ္ဘောဂသာမဂ္ဂိဒါနံ ရုစ္စတိ သံဃဿာ”တိ။

ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ အပလောကနကမ္မံ ဩသာရဏဉ္စ နိဿာရဏဉ္စ ဂစ္ဆတိ။ **ဘဏ္ဍုကမ္မံ** မဟာခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ၊ **ဗြဟ္မဒဏ္ဍော** ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တောယေဝ။ န ကေဝလံ ပနေသ ဆန္နဿေဝ ပညတ္တော၊ ယော အညောပိ ဘိက္ခု မုခရော ဟောတိ၊ ဘိက္ခူ ဒုရုတ္တဝစနေဟိ ဃဋ္ဋေန္တော ခုံသေန္တော ဝမ္ဘေန္တော ဝိဟရတိ၊ တဿပိ ဒါတဗ္ဗော။ ဧဝဉ္စ ပန ဒါတဗ္ဗော၊ သံဃမဇ္ဈေ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ သံဃဿ အနုမတိယာ သာဝေတဗ္ဗံ—

ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု မုခရော ဘိက္ခူ ဒုရုတ္တဝစနေဟိ ဃဋ္ဋေန္တော ဝိဟရတိ၊ သော ဘိက္ခု ယံ ဣစ္ဆေယျ၊ တံ ဝဒေယျ၊ ဘိက္ခူဟိ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု နေဝ ဝတ္တဗ္ဗော၊ န ဩဝဒိတဗ္ဗော၊ န အနုသာသိတဗ္ဗော။ သံဃံ ဘန္တေ ပုစ္ဆာမိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မဒဏ္ဍဿ ဒါနံ ရုစ္စတိ သံဃဿာ”တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ။ တတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဘန္တေ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မဒဏ္ဍဿ ဒါနံ ရုစ္စတိ သံဃဿာ”တိ။

တဿ အပရေန သမယေန သမ္မာ ဝတ္တိတွာ ခမာပေန္တဿ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗော။ ဧဝဉ္စ ပန ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗော၊ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ သံဃမဇ္ဈေ သာဝေတဗ္ဗံ—

ဘန္တေ ဘိက္ခုသံဃော အသုကဿ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ အဒါသိ၊ သော ဘိက္ခု သောရတော နိဝါတဝုတ္တိ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကန္တော ဟိရောတ္တပ္ပေ ပတိဋ္ဌိတော ပဋိသင်္ခါ အာယတိံ သံဝရေ တိဋ္ဌတိ၊ သံဃံ ဘန္တေ ပုစ္ဆာမိ “တဿ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မဒဏ္ဍဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ရုစ္စတိ သံဃဿာ”တိ။

ဧဝံ ယာဝတတိယံ ဝတွာ အပလောကနကမ္မေနေဝ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗောတိ။

ကမ္မလက္ခဏညေဝ ပဉ္စမန္တိ ယံ တံ ဘဂဝတာ ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကေ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ကဒ္ဒမောဒကေန ဩသိဉ္စန္တိ အပ္ပေဝ နာမ အမှေသု သာရဇ္ဇေယျုန္တိ၊ ကာယံ ဝိဝရိတွာ ဘိက္ခု[illegible]

dassenti, ūruṁ vivaritvā bhikkhunīnaṁ dassenti, aṅgajātaṁ vivaritvā bhikkhunīnaṁ dassenti, bhikkhuniyo obhāsenti, bhikkhunīhi saddhiṁ sampayojenti ‘appeva nāma amhesu sārajjeyyun’ti, imesu vatthūsu tesaṁ bhikkhūnaṁ dukkaṭaṁ paññapetvā ‘anujānāmi bhikkhave tassa bhikkhuno daṇḍakammaṁ kātun’ti. Atha kho bhikkhunīnaṁ etadahosi ‘kiṁ nu kho daṇḍakammaṁ kātabban’ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Avandiyo so bhikkhave bhikkhu bhikkhunisaṁghena kātabbo”ti evaṁ avandiyakammaṁ anuññātaṁ, taṁ kammalakkhaṇaññeva pañcamaṁ imassa apalokanakammassa ṭhānaṁ hoti. Tassa hi kammaññeva lakkhaṇaṁ, na osāraṇādīni, tasmā “kammalakkhaṇan”ti vuccati. Tassa karaṇaṁ tattheva vuttaṁ. Apica naṁ paṭippassaddhiyā saddhiṁ vitthārato dassetuṁ idhāpi vadāma, bhikkhunupassaye sannipatitassa bhikkhunisaṁghassa anumatiyā byattāya bhikkhuniyā sāvetabbaṁ—

> Ayye asuko nāma ayyo bhikkhunīnaṁ apāsādikaṁ dasseti, etassa ayyassa avandiyakaraṇaṁ ruccatīti bhikkhunisaṁghaṁ pucchāmi. Dutiyampi. Tatiyampi bhikkhunisaṁghaṁ pucchāmīti.

Evaṁ tikkhattuṁ sāvetvā apalokanakammena avandiyakammaṁ kātabbaṁ.

Tato paṭṭhāya so bhikkhu bhikkhunīhi na vanditabbo. Sace avandiyamāno hirottappaṁ paccupaṭṭhapetvā sammā vattati, tena bhikkhuniyo khamāpetabbā. Khamāpentena bhikkhunupassayaṁ agantvā vihāreyeva saṁghaṁ vā gaṇaṁ vā ekaṁ bhikkhuṁ vā upasaṅkamitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā “ahaṁ bhante paṭisaṅkhā āyatiṁ saṁvare tiṭṭhāmi, na puna apāsādikaṁ dassessāmi, bhikkhunisaṁgho mayhaṁ khamatū”ti khamāpetabbaṁ. Tena saṁghena vā gaṇena vā ekaṁ bhikkhuṁ pesetvā ekabhikkhunā vā sayameva gantvā bhikkhuniyo vattabbā “ayaṁ bhikkhu paṭisaṅkhā āyatiṁ saṁvare ṭhito, iminā accayaṁ desetvā bhikkhunisaṁgho khamāpito, bhikkhunisaṁgho imaṁ vandiyaṁ karotū”ti. So vandiyo kātabbo. Evañca pana kātabbo, bhikkhunupassaye sannipatitassa bhikkhunisaṁghassa anumatiyā byattāya bhikkhuniyā sāvetabbaṁ—

> Ayaṁ ayye asuko nāma ayyo bhikkhunīnaṁ apāsādikaṁ dassetīti bhikkhunisaṁghena avandiyo kato, so lajjidhammaṁ okkamitvā paṭisaṅkhā āyatiṁ saṁvare ṭhito accayaṁ desetvā

ဒဿေန္တိ၊ ဦရုံ ဝိဝရိတွာ ဘိက္ခုနီနံ ဒဿေန္တိ၊ အင်္ဂဇာတံ ဝိဝရိတွာ ဘိက္ခုနီနံ ဒဿေန္တိ၊ ဘိက္ခုနိယော ဩဘာသေန္တိ၊ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဇေန္တိ ‘အပ္ပေဝ နာမ အမှေသု သာရဇ္ဇေယျု’န္တိ၊ ဣမေသု ဝတ္ထူသု တေသံ ဘိက္ခူနံ ဒုက္ကဋံ ပညပေတွာ ‘အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တဿ ဘိက္ခုနော ဒဏ္ဍကမ္မံ ကာတု’န္တိ။ အထ ခေါ ဘိက္ခုနီနံ ဧတဒဟောသိ ‘ကိံ နု ခေါ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကာတဗ္ဗ’န္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အဝန္ဒိယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိသံဃေန ကာတဗ္ဗော”တိ ဧဝံ အဝန္ဒိယကမ္မံ အနုညာတံ၊ တံ ကမ္မလက္ခဏညေဝ ပဉ္စမံ ဣမဿ အပလောကနကမ္မဿ ဌာနံ ဟောတိ။ တဿ ဟိ ကမ္မညေဝ လက္ခဏံ၊ န ဩသာရဏာဒီနိ၊ တသ္မာ “ကမ္မလက္ခဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ကရဏံ တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ။ အပိစ နံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ သဒ္ဓိံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ ဣဓာပိ ဝဒါမ၊ ဘိက္ခုနုပဿယေ သန္နိပတိတဿ ဘိက္ခုနိသံဃဿ အနုမတိယာ ဗျတ္တာယ ဘိက္ခုနိယာ သာဝေတဗ္ဗံ—

> အယျေ အသုကော နာမ အယျော ဘိက္ခုနီနံ အပါသာဒိကံ ဒဿေတိ၊ ဧတဿ အယျဿ အဝန္ဒိယကရဏံ ရုစ္စတီတိ ဘိက္ခုနိသံဃံ ပုစ္ဆာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ တတိယမ္ပိ ဘိက္ခုနိသံဃံ ပုစ္ဆာမီတိ။

ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ အပလောကနကမ္မေန အဝန္ဒိယကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

တတော ပဋ္ဌာယ သော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီဟိ န ဝန္ဒိတဗ္ဗော။ သစေ အဝန္ဒိယမာနော ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ သမ္မာ ဝတ္တတိ၊ တေန ဘိက္ခုနိယော ခမာပေတဗ္ဗာ။ ခမာပေန္တေန ဘိက္ခုနုပဿယံ အဂန္တွာ ဝိဟာရေယေဝ သံဃံ ဝါ ဂဏံ ဝါ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “အဟံ ဘန္တေ ပဋိသင်္ခါ အာယတိံ သံဝရေ တိဋ္ဌာမိ၊ န ပုန အပါသာဒိကံ ဒဿေဿာမိ၊ ဘိက္ခုနိသံဃော မယှံ ခမတူ”တိ ခမာပေတဗ္ဗံ။ တေန သံဃေန ဝါ ဂဏေန ဝါ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပေသေတွာ ဧကဘိက္ခုနာ ဝါ သယမေဝ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနိယော ဝတ္တဗ္ဗာ “အယံ ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခါ အာယတိံ သံဝရေ ဌိတော၊ ဣမိနာ အစ္စယံ ဒေသေတွာ ဘိက္ခုနိသံဃော ခမာပိတော၊ ဘိက္ခုနိသံဃော ဣမံ ဝန္ဒိယံ ကရောတူ”တိ။ သော ဝန္ဒိယော ကာတဗ္ဗော။ ဧဝဉ္စ ပန ကာတဗ္ဗော၊ ဘိက္ခုနုပဿယေ သန္နိပတိတဿ ဘိက္ခုနိသံဃဿ အနုမတိယာ ဗျတ္တာယ ဘိက္ခုနိယာ သာဝေတဗ္ဗံ—

> အယံ အယျေ အသုကော နာမ အယျော ဘိက္ခုနီနံ အပါသာဒိကံ ဒဿေတီတိ ဘိက္ခုနိသံဃေန အဝန္ဒိယော ကတော၊ သော လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကမိတွာ ပဋိသင်္ခါ အာယတိံ သံဝရေ ဌိတော အစ္စယံ ဒေသေတွာ

bhikkhunisaṁghaṁ khamāpesi, tassa ayyassa vandiyakaraṇaṁ ruccatīti
bhikkhunisaṁghaṁ pucchāmīti—

tikkhattuṁ vattabbaṁ. Evaṁ apalokanakammeneva vandiyo kātabbo.

Ayaṁ panettha Pāḷimuttakopi kammalakkhaṇavinicchayo. Idañhi kammalakkhaṇaṁ nāma bhikkhunisaṁghamūlakaṁ paññattaṁ, bhikkhusaṁghassāpi panetaṁ labbhatiyeva. Yañhi bhikkhusaṁgho salākaggayāgaggabhattagga-uposathaggesu apalokanakammaṁ karoti, etampi kammalakkhaṇameva. Acchinnacīvarajiṇṇacīvaranaṭṭhacīvarānañhi saṁghaṁ sannipātetvā byattena bhikkhunā yāvatatiyaṁ sāvetvā apalokanakammaṁ katvā cīvaraṁ dātuṁ vaṭṭati. Appamattakavissajjakena pana cīvaraṁ karontassa Senāsanakkhandhakavaṇṇanāyaṁ vuttappabhedāni sūci-ādīni ana paloketvāpi dātabbāni. Tesaṁ dāne soyeva issaro, tato atirekaṁ dentena apaloketvā dātabbaṁ. Tato hi atirekadāne saṁgho sāmī. Gilānabhesajjampi tattha vuttappakāraṁ sayameva dātabbaṁ. Atirekaṁ icchantassa apaloketvā dātabbaṁ. Yopi ca dubbalo vā chinniriyāpatho vā pacchinnabhikkhācārapatho vā mahāgilāno, tassa mahāvāsesu tatruppādato devasikaṁ nāḷi[1] vā upaḍḍhanāḷi[2] vā ekadivasaṁyeva vā pañca vā dasa vā taṇḍulanāḷiyo dentena apalokanakammaṁ katvā va dātabbā. Pesalassa bhikkhuno tatruppādato iṇapalibodhampi bahussutassa saṁghabhāranitthārakassa bhikkhuno anuṭṭhāpanīyasenāsanampi saṁghakiccaṁ karontānaṁ kappiyakārakādīnaṁ bhattavetanampi apalokanakammena dātuṁ vaṭṭati.

Catupaccayavasena dinnatatruppādato saṁghikaṁ āvāsaṁ jaggāpetuṁ vaṭṭati. "Ayaṁ bhikkhu issaravatāya vicāretī"ti kathāpacchindanatthaṁ pana salākaggādīsu vā antarasannipāte vā saṁghaṁ pucchitvāva jaggāpetabbo. Cīvarapiṇḍapātatthāya odissadinnatatruppādatopi apaloketvā āvāso jaggāpetabbo. Anapaloketvāpi vaṭṭati, "sūro vatāyaṁ bhikkhu cīvarapiṇḍapātatthāya dinnato āvāsaṁ jaggāpetī"ti evaṁ uppannakathāpacchedanatthaṁ pana apalokanakammameva katvā jaggāpetabbo.

1. Nāḷiṁ (Syā) 2. Upaḍḍhanāḷiṁ (Syā)

ဘိက္ခုနိသံဃံ ခမာပေသိ၊ တဿ အယျဿ ဝန္ဒိယကရဏံ ရုစ္စတီတိ
ဘိက္ခုနိသံဃံ ပုစ္ဆာမီတိ—

တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ အပလောကနကမ္မေနေဝ ဝန္ဒိယော ကာတဗ္ဗော။

အယံ ပနေတ္ထ ပါဠိမုတ္တကောပိ ကမ္မလက္ခဏဝိနိစ္ဆယော။ ဣဒဉ္ဟိ ကမ္မလက္ခဏံ နာမ ဘိက္ခုနိသံဃမူလကံ ပညတ္တံ၊ ဘိက္ခုသံဃဿာပိ ပနေတံ လဗ္ဘတိယေဝ။ ယဉ္ဟိ ဘိက္ခုသံဃော သလာကဂ္ဂယာဂုဂ္ဂဘတ္တဂ္ဂဥပေါသထဂ္ဂေသု အပလောကနကမ္မံ ကရောတိ၊ ဧတမ္ပိ ကမ္မလက္ခဏမေဝ။ အစ္ဆိန္နစီဝရဇိဏ္ဏစီဝရနဋ္ဌစီဝရာနဉ္ဟိ သံဃံ သန္နိပါတေတွာ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ယာဝတတိယံ သာဝေတွာ အပလောကနကမ္မံ ကတွာ စီဝရံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကေန ပန စီဝရံ ကရောန္တဿ သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနိ သူစိအာဒီနိ အနပလောကေတွာပိ ဒါတဗ္ဗာနိ။ တေသံ ဒါနေ သောယေဝ ဣဿရော၊ တတော အတိရေကံ ဒေန္တေန အပလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ တတော ဟိ အတိရေကဒါနေ သံဃော သာမီ။ ဂိလာနဘေသဇ္ဇမ္ပိ တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရံ သယမေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ အတိရေကံ ဣစ္ဆန္တဿ အပလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ ယောပိ စ ဒုဗ္ဗလော ဝါ ဆိန္နိရိယာပထော ဝါ ပစ္ဆိန္နဘိက္ခာစာရပထော ဝါ မဟာဂိလာနော၊ တဿ မဟာဝါသေသု တတြုပ္ပါဒတော ဒေဝသိကံ နာဠိ[၁] ဝါ ဥပဍ္ဎနာဠိ[၂] ဝါ ဧကဒိဝသံယေဝ ဝါ ပဉ္စ ဝါ ဒသ ဝါ တဏ္ဍုလနာဠိယော ဒေန္တေန အပလောကနကမ္မံ ကတွာဝ ဒါတဗ္ဗာ။ ပေသလဿ ဘိက္ခုနော တတြုပ္ပါဒတော ဣဏပလိဗောဓမ္ပိ ဗဟုဿုတဿ သံဃဘာရနိတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော အနုဋ္ဌာပနီယသေနာသနမ္ပိ သံဃကိစ္စံ ကရောန္တာနံ ကပ္ပိယကာရကာဒီနံ ဘတ္တဝေတနမ္ပိ အပလောကနကမ္မေန ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စတုပစ္စယဝသေန ဒိန္နတတြုပ္ပါဒတော သံဃိကံ အာဝါသံ ဇဂ္ဂါပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ "အယံ ဘိက္ခု ဣဿရဝတာယ ဝိစာရေတီ"တိ ကထာပစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ ပန သလာကဂ္ဂါဒီသု ဝါ အန္တရသန္နိပါတေ ဝါ သံဃံ ပုစ္ဆိတွာဝ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။ စီဝရပိဏ္ဍပါတတ္ထာယ ဩဒိဿဒိန္နတတြုပ္ပါဒတောပိ အပလောကေတွာ အာဝါသော ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။ အနပလောကေတွာပိ ဝဋ္ဋတိ၊ "သူရော ဝတာယံ ဘိက္ခု စီဝရပိဏ္ဍပါတတ္ထာယ ဒိန္နတော အာဝါသံ ဇဂ္ဂါပေတီ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နကထာပစ္ဆေဒနတ္ထံ ပန အပလောကနကမ္မမေဝ ကတွာ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။

၁-နာဠိံ (သျာ) ၂-ဥပဍ္ဎနာဠိံ (သျာ)

Cetiye chattaṁ vā vedikaṁ vā bodhigharaṁ vā āsanagharaṁ vā akataṁ vā karontena jiṇṇaṁ vā paṭisaṅkharontena sudhākammaṁ vā karontena manusse samādapetvā kātuṁ vaṭṭati. Sace kārako natthi, cetiyassa upanikkhepato kāretabbaṁ. Upanikkhepepi asati apalokanakammaṁ katvā tatruppādato kāretabbaṁ, saṁghikenapi. Saṁghikena hi apaloketvā cetiyakiccaṁ kātuṁ vaṭṭati, cetiyassa santakena apaloketvāpi saṁghikakiccaṁ kātuṁ na vaṭṭati. Tāvakālikaṁ pana gahetvā pākatikaṁ kātuṁ vaṭṭati.

Cetiye sudhākammādīni karontehi pana bhikkhācārato vā saṁghato vā yāpanamattaṁ alabhantehi cetiyasantakato yāpanamattaṁ gahetvā paribhuñjantehi vattaṁ kātuṁ vaṭṭati. Vattaṁ karomāti macchamaṁsādīhi saṁghabhattaṁ kātuṁ na vaṭṭati. Ye vihāre ropitā phalarukkhā saṁghena pariggahitā honti, jagganakammaṁ labhanti, yesaṁ phalāni ghaṇṭiṁ paharitvā bhājetvā paribhuñjanti, tesu apalokanakammaṁ na kātabbaṁ. Ye pana apariggahitā, tesu apalokanakammaṁ kātabbaṁ. Taṁ pana salākaggayāgaggabhattagga-antarasannipātesupi kātuṁ vaṭṭati. Uposathagge pana vaṭṭatiyeva. Tattha hi anāgatānampi chandapārisuddhi āhariyati, tasmā taṁ suvisodhitaṁ hoti.

Evañca pana kātabbaṁ, byattena bhikkhunā bhikkhusaṁghassa anumatiyā sāvetabbaṁ—

> Bhante yaṁ imasmiṁ vihāre antosīmāya saṁghasantakaṁ mūlatacapatta-aṅkurapupphaphalakhādanīyādi atthi, taṁ sabbaṁ āgatāgatānaṁ bhikkhūnaṁ yathāsukhaṁ paribhuñjituṁ ruccatīti saṁghaṁ pucchāmīti tikkhattuṁ pucchitabbaṁ.

Catūhi pañcahi bhikkhūhi kataṁ sukatameva. Yasmiṁ vihāre dve tayo janā vasanti, tehi nisīditvā katampi saṁghena katasadisameva. Yasmiṁ pana vihāre eko bhikkhu hoti, tena bhikkhunā uposathadivase pubbakaraṇapubbakiccaṁ katvā nisinnena katampi katikavattaṁ saṁghena katasadisameva hoti.

စေတိယေ ဆတ္တံ ဝါ ဝေဒိကံ ဝါ ဗောဓိဃရံ ဝါ အာသနဃရံ ဝါ အကတံ ဝါ ကရောန္တေန ဇိဏ္ဏံ ဝါ ပဋိသင်္ခရောန္တေန သုဓာကမ္မံ ဝါ ကရောန္တေန မနုဿေ သမာဒပေတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ကာရကော နတ္ထိ၊ စေတိယဿ ဥပနိက္ခေပတော ကာရေတဗ္ဗံ။ ဥပနိက္ခေပေပိ အသတိ အပလောကနကမ္မံ ကတွာ တတြုပ္ပါဒတော ကာရေတဗ္ဗံ၊ သံဃိကေနပိ။ သံဃိကေန ဟိ အပလောကေတွာ စေတိယကိစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ စေတိယဿ သန္တကေန အပလောကေတွာပိ သံဃိကကိစ္စံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တာဝကာလိကံ ပန ဂဟေတွာ ပါကတိကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စေတိယေ သုဓာကမ္မာဒီနိ ကရောန္တေဟိ ပန ဘိက္ခာစာရတော ဝါ သံဃတော ဝါ ယာပနမတ္တံ အလဘန္တေဟိ စေတိယသန္တကတော ယာပနမတ္တံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တေဟိ ဝတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝတ္တံ ကရောမာတိ မစ္ဆမံသာဒီဟိ သံဃဘတ္တံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယေ ဝိဟာရေ ရောပိတာ ဖလရုက္ခာ သံဃေန ပရိဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တိ၊ ဇဂ္ဂနကမ္မံ လဘန္တိ၊ ယေသံ ဖလာနိ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ တေသု အပလောကနကမ္မံ န ကာတဗ္ဗံ။ ယေ ပန အပရိဂ္ဂဟိတာ၊ တေသု အပလောကနကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ တံ ပန သလာကဂ္ဂယာဂဂ္ဂဘတ္တဂ္ဂအန္တရသန္နိပါတေသုပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပေါသထဂ္ဂေ ပန ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တတ္ထ ဟိ အနာဂတာနမ္ပိ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အာဟရိယတိ၊ တသ္မာ တံ သုဝိသောဓိတံ ဟောတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ကာတဗ္ဗံ၊ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုသံဃဿ အနုမတိယာ သာဝေတဗ္ဗံ—

> ဘန္တေ ယံ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ အန္တောသီမာယ သံဃသန္တကံ မူလတစပတ္တအင်္ကုရပုပ္ဖဖလခါဒနီယာဒိ အတ္ထိ၊ တံ သဗ္ဗံ အာဂတာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ရုစ္စတီတိ သံဃံ ပုစ္ဆာမီတိ တိက္ခတ္တုံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။

စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခူဟိ ကတံ သုကတမေဝ။ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဒွေ တယော ဇနာ ဝသန္တိ၊ တေဟိ နိသီဒိတွာ ကတမ္ပိ သံဃေန ကတသဒိသမေဝ။ ယသ္မိံ ပန ဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု ဟောတိ၊ တေန ဘိက္ခုနာ ဥပေါသထဒိဝသေ ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ နိသိန္နေန ကတမ္ပိ ကတိကဝတ္တံ သံဃေန ကတသဒိသမေဝ ဟောတိ။

Karontena pana phalavārena kātumpi cattāro māse cha māse ekasaṁvaccharanti evaṁ paricchinditvāpi aparicchinditvāpi kātuṁ vaṭṭati. Paricchinne yathāparicchedaṁ paribhuñjitvā puna kātabbaṁ. Aparicchinne yāva rukkhā dharanti, tāva vaṭṭatiyeva. Yepi tesaṁ rukkhānaṁ bījehi aññe rukkhā[1] ropitā honti, tesampi sā eva katikā.

Sace pana aññasmiṁ vihāre ropitā honti, tesaṁ yattha ropitā, tasmiṁyeva vihāre saṁgho sāmī. Yepi aññato bījāni āharitvā purimavihāre pacchā ropitā, tesu aññā katikā kātabbā. Katikāya katāya puggalikaṭṭhāne tiṭṭhanti, yathāsukhaṁ phalādīni paribhuñjituṁ vaṭṭati. Sace panettha taṁ taṁ okāsaṁ parikkhipitvā pariveṇāni katvā jagganti, tesaṁ bhikkhūnaṁ puggalikaṭṭhāne tiṭṭhanti, aññe paribhuñjituṁ na labhanti. Tehi pana saṁghassa dasabhāgaṁ[2] datvā paribhuñjitabbāni. Yopi majjhevihāre rukkhaṁ sākhāhi parivāretvā rakkhati, tassāpi eseva nayo.

Porāṇavihāraṁ gatassa sambhāvanīyabhikkhuno "thero āgato"ti phalāphalaṁ āharanti, sace tattha mūle sabbapariyattidharo bahussutabhikkhu vihāsi, "addhā ettha dīghā katikā katā bhavissatī"ti nikkukkuccena paribhuñjitabbaṁ. Vihāre phalāphalaṁ piṇḍapātikānampi vaṭṭati, dhutaṅgaṁ na kopeti. Sāmaṇerā attano ācariyupajjhāyānaṁ bahūni phalāni denti, aññe bhikkhū alabhantā khiyyanti, khiyyanamattameva cetaṁ hoti.

Sace pana dubbhikkhaṁ hoti, ekaṁ panasarukkhaṁ nissāya saṭṭhipi janā jīvanti, tādise kāle sabbesaṁ saṅgahakaraṇatthāya bhājetvā khāditabbaṁ, ayaṁ sāmīci. Yāva pana katikavattaṁ na paṭippassambhati, tāva tehi khāyitaṁ sukhāyitameva. Kadā pana katikavattaṁ paṭippassambhati. Yadā samaggo saṁgho sannipatitvā "ito paṭṭhāya bhājetvā khādantū"ti sāveti. Ekabhikkhuke pana vihāre ekena sāvitepi purimakatikā paṭippassambhatiyeva. Sace paṭippassaddhāya katikāya sāmaṇerā neva rukkhato pātenti, na bhūmito gahetvā bhikkhūnaṁ denti, patitaphalāni pādehi paharantā vicaranti, tesaṁ dasabhāgato[3] paṭṭhāya yāva upaḍḍhaphalabhāgena phātikammaṁ kātabbaṁ. Addhā phātikammalobhena[4]

1. Bījehi rukkhā (Ka) 2. Dasamabhāgaṁ (Sī, Ka) 3. Dasamabhāgato (Sī)
4. Phātikammalābhena (Syā, Ka)

ကရောန္တေန ပန ဖလဝါရေန ကာတုမ္ပိ စတ္တာရော မာသေ ဆ မာသေ ဧကသံဝစ္ဆရန္တိ ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာပိ အပရိစ္ဆိန္ဒိတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပရိစ္ဆိန္နေ ယထာပရိစ္ဆေဒံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပုန ကာတဗ္ဗံ။ အပရိစ္ဆိန္နေ ယာဝ ရုက္ခာ ဓရန္တိ၊ တာဝ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ယေပိ တေသံ ရုက္ခာနံ ဗီဇေဟိ အညေ ရုက္ခာ[၁] ရောပိတာ ဟောန္တိ၊ တေသမ္ပိ သာ ဧဝ ကတိကာ။

သစေ ပန အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ရောပိတာ ဟောန္တိ၊ တေသံ ယတ္ထ ရောပိတာ၊ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ သံဃော သာမီ။ ယေပိ အညတော ဗီဇာနိ အာဟရိတွာ ပုရိမဝိဟာရေ ပစ္ဆာ ရောပိတာ၊ တေသု အညာ ကတိကာ ကာတဗ္ဗာ။ ကတိကာယ ကတာယ ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တိ၊ ယထာသုခံ ဖလာဒီနိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပနေတ္ထ တံ တံ ဩကာသံ ပရိက္ခိပိတွာ ပရိဝေဏာနိ ကတွာ ဇဂ္ဂန္တိ၊ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တိ၊ အညေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န လဘန္တိ။ တေဟိ ပန သံဃဿ ဒသဘာဂံ[၂] ဒတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ။ ယောပိ မဇ္ဈေဝိဟာရေ ရုက္ခံ သာခါဟိ ပရိဝါရေတွာ ရက္ခတိ၊ တဿာပိ ဧသေဝ နယော။

ပေါရာဏဝိဟာရံ ဂတဿ သမ္ဘာဝနီယဘိက္ခုနော "ထေရော အာဂတော"တိ ဖလာဖလံ အာဟရန္တိ၊ သစေ တတ္ထ မူလေ သဗ္ဗပရိယတ္တိဓရော ဗဟုဿုတဘိက္ခု ဝိဟာသိ၊ "အဒ္ဓါ ဧတ္ထ ဒီဃာ ကတိကာ ကတာ ဘဝိဿတီ"တိ နိက္ကုက္ကုစ္စေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရေ ဖလာဖလံ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ဓုတင်္ဂံ န ကောပေတိ။ သာမဏေရာ အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဗဟူနိ ဖလာနိ ဒေန္တိ၊ အညေ ဘိက္ခူ အလဘန္တာ ခိယျန္တိ၊ ခိယျနမတ္တမေဝ စေတံ ဟောတိ။

သစေ ပန ဒုဗ္ဘိက္ခံ ဟောတိ၊ ဧကံ ပနသရုက္ခံ နိဿာယ သဋ္ဌိပိ ဇနာ ဇီဝန္တိ၊ တာဒိသေ ကာလေ သဗ္ဗေသံ သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ ဘာဇေတွာ ခါဒိတဗ္ဗံ၊ အယံ သာမီစိ။ ယာဝ ပန ကတိကဝတ္တံ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ တာဝ တေဟိ ခါယိတံ သုခါယိတမေဝ။ ကဒါ ပန ကတိကဝတ္တံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ယဒါ သမဂ္ဂေါ သံဃော သန္နိပတိတွာ "ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘာဇေတွာ ခါဒန္တူ"တိ သာဝေတိ။ ဧကဘိက္ခုကေ ပန ဝိဟာရေ ဧကေန သာဝိတေပိ ပုရိမကတိကာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိယေဝ။ သစေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါယ ကတိကာယ သာမဏေရာ နေဝ ရုက္ခတော ပါတေန္တိ၊ န ဘူမိတော ဂဟေတွာ ဘိက္ခူနံ ဒေန္တိ၊ ပတိတဖလာနိ ပါဒေဟိ ပဟရန္တာ ဝိစရန္တိ၊ တေသံ ဒသဘာဂတော[၃] ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဥပဍ္ဎဖလဘာဂေန ဖာတိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ အဒ္ဓါ ဖာတိကမ္မလောဘေန[၄]

၁-ဗီဇေဟိ ရုက္ခာ (က) ၂-ဒသမဘာဂံ (သီ၊ က) ၃-ဒသမဘာဂတော (သီ)
၄-ဖာတိကမ္မလာဘေန (သျာ၊ က)

āharitvā dassanti. Puna subhikkhe jāte kappiyakārakesu āgantvā sākhāparivārādīni katvā rukkhe rakkhantesu sāmaṇerānaṁ phātikammaṁ na dātabbaṁ, bhājetvā paribhuñjitabbaṁ.

"Vihāre phalāphalaṁ atthī"ti sāmantagāmehi manussā gilānānaṁ vā gabbhinīnaṁ vā atthāya āgantvā "ekaṁ nāḷikeraṁ detha, ambaṁ detha, labujaṁ dethā"ti yācanti, dātabbaṁ na dātabbanti. Dātabbaṁ. Adīyamāne hi te domanassikā honti, dentena pana saṁghaṁ sannipātetvā yāvatatiyaṁ sāvetvā apalokanakammaṁ katvāva dātabbaṁ, katikavattaṁ vā katvā ṭhapetabbaṁ, evañca pana kātabbaṁ, byattena bhikkhunā saṁghassa anumatiyā sāvetabbaṁ—

> "Sāmantagāmehi manussā āgantvā gilānādīnaṁ atthāya phalāphalaṁ yācanti, dve nālokerāni, dve tālaphalāni, dve panasāni, pañca ambāni, pañca kadaliphalāni gaṇhantānaṁ anivāraṇaṁ, asukarukkhato ca asukarukkhato ca phalaṁ gaṇhantānaṁ anivāraṇaṁ ruccati bhikkhusaṁghassā"ti tikkhattuṁ vattabbaṁ.

Tato paṭṭhāya gilānādīnaṁ nāmaṁ gahetvā yācantā "gaṇhathā"ti na vattabbā, vattaṁ pana ācikkhitabbaṁ "nāḷikerādīni iminā nāma paricchedena gaṇhantānaṁ asukarukkhato ca asukarukkhato ca phalaṁ gaṇhantānaṁ anivāraṇaṁ katan"ti. Anuvicaritvā pana "ayaṁ madhuraphalo ambo, ito gaṇhathā"tipi na vattabbā. Phalabhājanakāle pana āgatānaṁ sammatena upaḍḍhabhāgo dātabbo, asammatena apaloketvā dātabbaṁ.

Khīṇaparibbayo vā maggagamiyasatthavāho vā añño vā issaro āgantvā yācati, apaloketvāva dātabbaṁ. Balakkārena gahetvā khādanto na vāretabbo. Kuddho hi so rukkhepi chindeyya, aññampi anatthaṁ kareyya. Puggalikapariveṇaṁ āgantvā gilānassa nāmena yācanto "amhehi chāyādīnaṁ atthāya ropitaṁ, sace atthi, tumhe jānāthā"ti vattabbo. Yadi[1] pana phalabharitāva rukkhā honti, kaṇṭake bandhitvā phalavārena khādanti, apaccāsīsantena hutvā dātabbaṁ. Balakkārena gaṇhanto na vāretabbo, pubbe vuttamevettha kāraṇaṁ

1. Yadā (Ka)

အာဟရိတွာ ဒဿန္တိ။ ပုန သုဘိက္ခေ ဇာတေ ကပ္ပိယကာရကေသု အာဂန္တွာ သာခါပရိဝါရာဒီနိ ကတွာ ရုက္ခေ ရက္ခန္တေသု သာမဏေရာနံ ဖာတိကမ္မံ န ဒါတဗ္ဗံ၊ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

“ဝိဟာရေ ဖလာဖလံ အတ္ထီ”တိ သာမန္တဂါမေဟိ မနုဿာ ဂိလာနာနံ ဝါ ဂဗ္ဘိနီနံ ဝါ အတ္ထာယ အာဂန္တွာ “ဧကံ နာဠိကေရံ ဒေထ၊ အမ္ဗံ ဒေထ၊ လဗုဇံ ဒေထာ”တိ ယာစန္တိ၊ ဒါတဗ္ဗံ န ဒါတဗ္ဗန္တိ။ ဒါတဗ္ဗံ။ အဒီယမာနေ ဟိ တေ ဒေါမနဿိကာ ဟောန္တိ၊ ဒေန္တေန ပန သံဃံ သန္နိပါတေတွာ ယာဝတတိယံ သာဝေတွာ အပလောကနကမ္မံ ကတွာဝ ဒါတဗ္ဗံ၊ ကတိကဝတ္တံ ဝါ ကတွာ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ဧဝဉ္စ ပန ကာတဗ္ဗံ၊ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ သံဃဿ အနုမတိယာ သာဝေတဗ္ဗံ—

> “သာမန္တဂါမေဟိ မနုဿာ အာဂန္တွာ ဂိလာနာဒီနံ အတ္ထာယ ဖလာဖလံ ယာစန္တိ၊ ဒွေ နာဠိကေရာနိ၊ ဒွေ တာလဖလာနိ၊ ဒွေ ပနသာနိ၊ ပဉ္စ အမ္ဗာနိ၊ ပဉ္စ ကဒလိဖလာနိ ဂဏှန္တာနံ အနိဝါရဏံ, အသုကရုက္ခတော စ အသုကရုက္ခတော စ ဖလံ ဂဏှန္တာနံ အနိဝါရဏံ ရုစ္စတိ ဘိက္ခုသံဃဿာ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဂိလာနာဒီနံ နာမံ ဂဟေတွာ ယာစန္တာ “ဂဏှထာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဝတ္တံ ပန အာစိက္ခိတဗ္ဗံ “နာဠိကေရာဒီနိ ဣမိနာ နာမ ပရိစ္ဆေဒေန ဂဏှန္တာနံ အသုကရုက္ခတော စ အသုကရုက္ခတော စ ဖလံ ဂဏှန္တာနံ အနိဝါရဏံ ကတ”န္တိ။ အနုဝိစရိတွာ ပန “အယံ မဓုရဖလော အမ္ဗော၊ ဣတော ဂဏှထာ”တိပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဖလဘာဇနကာလေ ပန အာဂတာနံ သမ္မတေန ဥပဍ္ဎဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော၊ အသမ္မတေန အပလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။

ခီဏပရိဗ္ဗယော ဝါ မဂ္ဂဂမိယသတ္ထဝါဟော ဝါ အညော ဝါ ဣဿရော အာဂန္တွာ ယာစတိ၊ အပလောကေတွာဝ ဒါတဗ္ဗံ။ ဗလက္ကာရေန ဂဟေတွာ ခါဒန္တော န ဝါရေတဗ္ဗော။ ကုဒ္ဓေါ ဟိ သော ရုက္ခေပိ ဆိန္ဒေယျ၊ အညမ္ပိ အနတ္ထံ ကရေယျ။ ပုဂ္ဂလိကပရိဝေဏံ အာဂန္တွာ ဂိလာနဿ နာမေန ယာစန္တော “အမှေဟိ ဆာယာဒီနံ အတ္ထာယ ရောပိတံ၊ သစေ အတ္ထိ၊ တုမှေ ဇာနာထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဒိ[၁] ပန ဖလဘရိတာဝ ရုက္ခာ ဟောန္တိ၊ ကဏ္ဋကေ ဗန္ဓိတွာ ဖလဝါရေန ခါဒန္တိ၊ အပစ္စာသီသန္တေန ဟုတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ ဗလက္ကာရေန ဂဏှန္တော န ဝါရေတဗ္ဗော၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝေတ္ထ ကာရဏံ။

၁-ယဒါ (က)

Saṁghassa phalārāmo hoti, paṭijagganaṁ na labhati. Sace taṁ koci vattasīsena jaggati, saṁghasseva hoti. Athāpi kassaci paṭibalassa bhikkhuno “imaṁ sappurisa jaggitvā dehī”ti saṁgho bhāraṁ karoti, so ce vattasīsena jaggati, evampi saṁghasseva hoti. Phātikammaṁ paccāsīsantassa pana tatiyabhāgena vā upaḍḍhabhāgena vā phātikammaṁ kātabbaṁ. “Bhāriyaṁ kamman”ti vatvā ettakena anicchanto pana “sabbaṁ taveva santakaṁ katvā mūlabhāgaṁ dasabhāgamattaṁ datvā jaggāhī”tipi vattabbo. Garubhaṇḍattā pana mūlacchejjavasena na dātabbaṁ. So mūlabhāgaṁ datvā khādanto akatāvāsaṁ vā katvā katāvāsaṁ vā jaggitvā nissitakānaṁ ārāmaṁ niyyādeti, tehipi mūlabhāgo dātabbova. Yadā pana bhikkhū sayaṁ jaggituṁ pahonti, atha tesaṁ jaggituñca na dātabbaṁ, jaggitakāle ca na vāretabbā, jagganakāleyeva vāretabbā. “Bahu tumhehi khāyitaṁ, idāni mā jaggittha, bhikkhusaṁghoyeva jaggīssatī”ti vattabbaṁ.

Sace pana neva vattasīsena jagganto atthi, na phātikammena, na saṁgho jaggituṁ pahoti, eko anāpucchitvāva jaggitvā phātikammaṁ vaḍḍhetvā paccāsīsati, apalokanakammena phātikammaṁ vaḍḍhetvā dātabbaṁ. Iti imaṁ sabbampi kammalakkhaṇameva hoti. Apalokanakammaṁ imāni pañca ṭhānāni gacchati.

Ñattikammaṭṭhānabhede pana “suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, anusiṭṭho so mayā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo āgaccheyyāti, āgacchāhīti vattabbo”ti evaṁ upasampadāpekkhassa osāraṇā osāraṇā nāma.

“Suṇantu me āyasmantā, ayaṁ itthannāmo bhikkhu dhammakathiko, imassa neva suttaṁ āgacchati, no suttavibhaṅgo, so atthaṁ asallakkhetvā byañjanacchāyāya atthaṁ paṭibāhati, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, itthannāmaṁ bhikkhuṁ vuṭṭhāpetvā avasesā imaṁ adhikaraṇaṁ pūpasameyyāmā”ti evaṁ ubbāhikāvinicchaye dhammakathikassa bhikkhuno nissāraṇā nissāraṇā nāma.

“Suṇātu me bhante saṁgho, ajjuposatho pannaraso, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho uposathaṁ kareyyā”ti evaṁ uposathakammavasena ṭhapitā ñatti uposatho nāma.

သံဃဿ ဖလာရာမော ဟောတိ၊ ပဋိဇဂ္ဂနံ န လဘတိ။ သစေ တံ ကောစိ ဝတ္တသီသေန ဇဂ္ဂတိ၊ သံဃဿေဝ ဟောတိ။ အထာပိ ကဿစိ ပဋိဗလဿ ဘိက္ခုနော “ဣမံ သပ္ပုရိသ ဇဂ္ဂိတွာ ဒေဟီ”တိ သံဃော ဘာရံ ကရောတိ၊ သော စေ ဝတ္တသီသေန ဇဂ္ဂတိ၊ ဧဝမ္ပိ သံဃဿေဝ ဟောတိ။ ဖာတိကမ္မံ ပစ္စာသီသန္တဿ ပန တတိယဘာဂေန ဝါ ဥပဍ္ဎဘာဂေန ဝါ ဖာတိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ “ဘာရိယံ ကမ္မ”န္တိ ဝတွာ ဧတ္တကေန အနိစ္ဆန္တော ပန “သဗ္ဗံ တဝေဝ သန္တကံ ကတွာ မူလဘာဂံ ဒသဘာဂမတ္တံ ဒတွာ ဇဂ္ဂါဟီ”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ ပန မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန န ဒါတဗ္ဗံ။ သော မူလဘာဂံ ဒတွာ ခါဒန္တော အကတာဝါသံ ဝါ ကတွာ ကတာဝါသံ ဝါ ဇဂ္ဂိတွာ နိဿိတကာနံ အာရာမံ နိယျာဒေတိ၊ တေဟိပိ မူလဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗောဝ။ ယဒါ ပန ဘိက္ခူ သယံ ဇဂ္ဂိတုံ ပဟောန္တိ၊ အထ တေသံ ဇဂ္ဂိတုဉ္စ န ဒါတဗ္ဗံ၊ ဇဂ္ဂိတကာလေ စ န ဝါရေတဗ္ဗာ၊ ဇဂ္ဂနကာလေယေဝ ဝါရေတဗ္ဗာ။ “ဗဟု တုမှေဟိ ခါယိတံ၊ ဣဒါနိ မာ ဇဂ္ဂိတ္ထ၊ ဘိက္ခုသံဃောယေဝ ဇဂ္ဂိဿတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သစေ ပန နေဝ ဝတ္တသီသေန ဇဂ္ဂန္တော အတ္ထိ, န ဖာတိကမ္မေန၊ န သံဃော ဇဂ္ဂိတုံ ပဟောတိ၊ ဧကော အနာပုစ္ဆိတွာဝ ဇဂ္ဂိတွာ ဖာတိကမ္မံ ဝဍ္ဎေတွာ ပစ္စာသီသတိ၊ အပလောကနကမ္မေန ဖာတိကမ္မံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမံ သဗ္ဗမ္ပိ ကမ္မလက္ခဏမေဝ ဟောတိ။ အပလောကနကမ္မံ ဣမာနိ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

ဉတ္တိကမ္မဋ္ဌာနဘေဒေ ပန “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော၊ အနုသိဋ္ဌော သော မယာ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣတ္ထန္နာမော အာဂစ္ဆေယျာတိ၊ အာဂစ္ဆာဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ ဧဝံ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ဩသာရဏာ ဩသာရဏာ နာမ။

“သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ၊ အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဓမ္မကထိကော၊ ဣမဿ နေဝ သုတ္တံ အာဂစ္ဆတိ, နော သုတ္တဝိဘင်္ဂေါ၊ သော အတ္ထံ အသလ္လက္ခေတွာ ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ အတ္ထံ ပဋိဗာဟတိ၊ ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ အဝသေသာ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေယျာမာ”တိ ဧဝံ ဥဗ္ဗာဟိကာဝိနိစ္ဆယေ ဓမ္မကထိကဿ ဘိက္ခုနော နိဿာရဏာ နိဿာရဏာ နာမ။

“သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဥပေါသထံ ကရေယျာ”တိ ဧဝံ ဥပေါသထကမ္မဝသေန ဌပိတာ ဉတ္တိ ဥပေါသထော နာမ။

“Suṇātu me bhante saṁgho, ajja pavāraṇā pannarasī, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāreyyā”ti evaṁ pavāraṇākammavasena ṭhapitā ñatti pavāraṇā nāma.

“Suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmaṁ anusāseyyan”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmaṁ anusāseyyā”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmaṁ antarāyike dhamme puccheyyan”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmaṁ antarāyike dhamme puccheyyā”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmaṁ vinayaṁ puccheyyan”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmaṁ vinayaṁ puccheyyā”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmena vinayaṁ puṭṭho vissajjeyyan”ti. “Yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmena vinayaṁ puṭṭho vissajjeyyā”ti evaṁ attānaṁ vā paraṁ vā sammannituṁ ṭhapitā ñatti sammuti nāma.

“Suṇātu me bhante saṁgho, idaṁ cīvaraṁ itthannāmassa bhikkhuno nissaggiyaṁ saṁghassa nissaṭṭhaṁ, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa bhikkhuno dadeyyā”ti. “Yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, āyasmantā imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa bhikkhuno dadeyyun”ti evaṁ nissaṭṭhacīvarapattādīnaṁ dānaṁ dānaṁ nāma.

“Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo bhikkhu āpattiṁ sarati vivarati uttāniṁ karoti deseti, yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmassa bhikkhuno āpattiṁ paṭiggaṇheyyan”ti. “Yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmassa bhikkhuno āpattiṁ paṭiggaṇheyyan”ti. Tena vattabbo “passasī”ti. Āma passāmīti. “Āyatiṁ saṁvareyyāsī”ti evaṁ āpattipaṭiggaho paṭiggaho nāma.

“Suṇantu me āyasmantā āvāsikā, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, idāni uposathaṁ kareyyāma, pātimokkhaṁ uddiseyyāma, āgame kāḷe pavāreyyāmā”ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā taṁ kāḷaṁ anuvaseyyuṁ, āvāsikena bhikkhunā byattena paṭibalena āvāsikā bhikkhū ñāpetabbā—“suṇantu me āyasmantā āvāsikā,

“သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ပဝါရေယျာ”တိ ဧဝံ ပဝါရဏာကမ္မဝသေန ဌပိတာ ဉတ္တိ ပဝါရဏာ နာမ။

“သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ အနုသာသေယျ”န္တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ အနုသာသေယျာ”တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ အန္တရာယိကေ ဓမ္မေ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ အန္တရာယိကေ ဓမ္မေ ပုစ္ဆေယျာ”တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဣတ္ထန္နာမံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျာ”တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဣတ္ထန္နာမေန ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျ”န္တိ။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမေန ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျာ”တိ ဧဝံ အတ္တာနံ ဝါ ပရံ ဝါ သမ္မန္နိတုံ ဌပိတာ ဉတ္တိ သမ္မုတိ နာမ။

“သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ဣဒံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော နိဿဂ္ဂိယံ သံဃဿ နိဿဋ္ဌံ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျာ”တိ။ “ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ၊ အာယသ္မန္တာ ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျု”န္တိ ဧဝံ နိဿဋ္ဌစီဝရပတ္တာဒီနံ ဒါနံ ဒါနံ နာမ။

“သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု အာပတ္တိံ သရတိ ဝိဝရတိ ဥတ္တာနိံ ကရောတိ ဒေသေတိ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ”န္တိ။ “ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ”န္တိ။ တေန ဝတ္တဗ္ဗော “ပဿသီ”တိ။ အာမ ပဿာမီတိ။ “အာယတိံ သံဝရေယျာသီ”တိ ဧဝံ အာပတ္တိပဋိဂ္ဂဟော ပဋိဂ္ဂဟော နာမ။

“သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ အာဝါသိကာ၊ ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣဒါနိ ဥပေါသထံ ကရေယျာမ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာမ၊ အာဂမေ ကာဠေ ပဝါရေယျာမာ”တိ။ တေ စေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနကာရကာ ကလဟကာရကာ ဝိဝါဒကာရကာ ဘဿကာရကာ သံဃေ အဓိကရဏကာရကာ တံ ကာဠံ အနုဝသေယျုံ၊ အာဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ ဗျတ္တေန ပဋိဗလေန အာဝါသိကာ ဘိက္ခူ ဉာပေတဗ္ဗာ—“သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ အာဝါသိကာ၊

yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, idāni uposathaṁ kareyyāma, pātimokkhaṁ uddiseyyāma, āgame juṇhe pavāreyyāmā”ti evaṁ katā pavāraṇāpaccukkaḍḍhanā paccukkaḍḍhanā nāma.

Sabbeheva ekajjhaṁ sannipatitabbaṁ, sannipatitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo, “suṇātu me bhante saṁgho, amhākaṁ bhaṇḍanajātānaṁ kalahajātānaṁ vivādāpannānaṁ viharataṁ bahuṁ assāmaṇakaṁ ajjhāciṇṇaṁ bhāsitaparikkantaṁ, sace mayaṁ imāhi āpattīhi aññamaññaṁ kāressāma, siyāpi taṁ adhikaraṇaṁ kakkhaḷattāya vāḷattāya bhedāya saṁvatteyya, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho imaṁ adhikaraṇaṁ tiṇavatthārakena vūpasameyya ṭhapetvā thullavajjaṁ ṭhapetvā gihipaṭisaṁyuttan”ti evaṁ tiṇavatthārakasamathena katvā sabbapaṭhamā sabbasaṅgāhikañatti kammalakkhaṇaṁ nāma.

Tathā tato parā ekekasmiṁ pakkhe ekekaṁ katvā dve ñattiyo, iti yathāvuttappabhedaṁ osāraṇaṁ nissāraṇaṁ -pa- kammalakkhaṇaññeva navamanti ñattikammaṁ imāni nava ṭhānāni gacchati.

Ñattidutiyakammaṭṭhānabhede pana vaḍḍhassa licchavino pattanikkujjanavasena Khandhake vuttā nissāraṇā, tasseva pattukkujjanavasena vuttā osāraṇā ca veditabbā.

Sīmāsammuti ticīvarena avippavāsasammuti santhatasammuti bhattuddesaka, senāsanaggāhāpaka, bhaṇḍāgārika, cīvarapaṭiggāhaka, cīvarabhājaka, yāgubhājaka, phalabhājaka, khajjabhājaka, appamattakavissajjaka, sāṭiyaggāhāpaka, pattaggāhāpaka, ārāmikapesaka, sāmaṇerapesakasammutīti etāsaṁ sammutīnaṁ vasena sammuti veditabbā. Kathinacīvaradānamatakacīvaradānavasena dānaṁ veditabbaṁ.

Kathinuddhāravasena uddhāro veditabbo. Kuṭivatthuvihāravatthudesanāvasena desanā veditabbā. Yā pana tiṇavatthārakasamathe sabbasaṅgāhikañattiñca ekekasmiṁ pakkhe ekekaṁ ñattiñcāti tisso ñattiyo ṭhapetvā puna ekasmiṁ pakkhe ekā ekasmiṁ pakkhe ekāti dve ñattidutiyakammavācā vuttā, tāsaṁ vasena kammalakkhaṇaṁ veditabbaṁ. Iti ñattidutiyakammaṁ imāni satta ṭhānāni gacchati.

ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ၊ ဣဒါနိ ဥပေါသထံ ကရေယျာမ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာမ၊ အာဂမေ ဇုဏှေ ပဝါရေယျာမာ''တိ ဧဝံ ကတာ ပဝါရဏာပစ္စုက္ကဍ္ဎနာ ပစ္စုက္ကဍ္ဎနာ နာမ။

သဗ္ဗေဟေဝ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတိတဗ္ဗံ၊ သန္နိပတိတွာ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗော၊ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အမှာကံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ကလဟဇာတာနံ ဝိဝါဒါပန္နာနံ ဝိဟရတံ ဗဟုံ အဿာမဏကံ အဇ္ဈာစိဏ္ဏံ ဘာသိတပရိက္ကန္တံ၊ သစေ မယံ ဣမာဟိ အာပတ္တီဟိ အညမညံ ကာရေဿာမ၊ သိယာပိ တံ အဓိကရဏံ ကက္ခဠတ္တာယ ဝါဠတ္တာယ ဘေဒါယ သံဝတ္တေယျ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဣမံ အဓိကရဏံ တိဏဝတ္ထာရကေန ဝူပသမေယျ ဌပေတွာ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ဌပေတွာ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ”န္တိ ဧဝံ တိဏဝတ္ထာရကသမထေန ကတွာ သဗ္ဗပဌမာ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဉတ္တိ ကမ္မလက္ခဏံ နာမ။

တထာ တတော ပရာ ဧကေကသ္မိံ ပက္ခေ ဧကေကံ ကတွာ ဒွေ ဉတ္တိယော၊ ဣတိ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒံ ဩသာရဏံ နိဿာရဏံ။ပ။ ကမ္မလက္ခဏညေဝ နဝမန္တိ ဉတ္တိကမ္မံ ဣမာနိ နဝ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဋ္ဌာနဘေဒေ ပန ဝဍ္ဎဿ လိစ္ဆဝိနော ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနဝသေန ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ နိဿာရဏာ, တဿေဝ ပတ္တုက္ကုဇ္ဇနဝသေန ဝုတ္တာ ဩသာရဏာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သီမာသမ္မုတိ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိ သန္ထတသမ္မုတိ ဘတ္တုဒ္ဒေသက၊ သေနာသနဂ္ဂါဟာပက၊ ဘဏ္ဍာဂါရိက၊ စီဝရပဋိဂ္ဂါဟက၊ စီဝရဘာဇက၊ ယာဂုဘာဇက၊ ဖလဘာဇက၊ ခဇ္ဇဘာဇက၊ အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇက၊ သာဋိယဂ္ဂါဟာပက၊ ပတ္တဂ္ဂါဟာပက၊ အာရာမိကပေသက၊ သာမဏေရပေသကသမ္မုတီတိ ဧတာသံ သမ္မုတီနံ ဝသေန သမ္မုတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကထိနစီဝရဒါနမတကစီဝရဒါနဝသေန ဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကထိနုဒ္ဓါရဝသေန ဥဒ္ဓါရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကုဋိဝတ္ထုဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနာဝသေန ဒေသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယာ ပန တိဏဝတ္ထာရကသမထေ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဉတ္တိဉ္စ ဧကေကသ္မိံ ပက္ခေ ဧကေကံ ဉတ္တိဉ္စာတိ တိဿော ဉတ္တိယော ဌပေတွာ ပုန ဧကသ္မိံ ပက္ခေ ဧကာ ဧကသ္မိံ ပက္ခေ ဧကာတိ ဒွေ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာ ဝုတ္တာ၊ တာသံ ဝသေန ကမ္မလက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဣမာနိ သတ္တ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

Ñatticatutthakammaṭṭhānabhede pana tajjanīyakammādīnaṁ sattannaṁ kammānaṁ vasena nissāraṇā, tesaṁyeva ca kammānaṁ paṭippassambhanavasena osāraṇā veditabbā. Bhikkhunovādakasammutivasena sammuti veditabbā. Parivāsadānamānattadānavasena dānaṁ veditabbaṁ. Mūlāyapaṭikassanakammavasena niggaho veditabbo. Ukkhittānuvattikā aṭṭha yāvatatiyakā ariṭṭho caṇḍakāḷī ca ime te yāvatatiyakāti imāsaṁ ekādasannaṁ samanubhāsanānaṁ vasena samanubhāsanā veditabbā. Upasampadākamma-abbhānakammavasena pana kammalakkhaṇaṁ veditabbaṁ. Iti ñatticatutthakammaṁ imāni satta ṭhānāni gacchati.

497. Iti kammāni ca kammavipattiñca vipattivirahitānaṁ kammānaṁ ṭhānapabhedagamanañca dassetvā idāni tesaṁ kammānaṁ kārakassa saṁghassa paricchedaṁ dassento puna **catuvaggakaraṇe kamme**ti-ādimāha. Tassattho parisato kammavipattivaṇṇanāyaṁ vuttanayeneva veditabboti.

Kammavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Atthavasavaggādivaṇṇanā

498. Idāni yāni tāni tesaṁ kammānaṁ vatthubhātāni sikkhāpadāni, tesaṁ paññattiyaṁ ānisaṁsaṁ dessetuṁ **dve atthavase paṭiccā**ti-ādi āraddhaṁ. Tattha **diṭṭhadhammikānaṁ verānaṁ**[1] **saṁvarāyā**ti pāṇātipātādīnaṁ pañcannaṁ diṭṭhadhammikaverānaṁ saṁvaratthāya pidahanatthāya. **Samparāyikānaṁ verānaṁ paṭighātāyā**ti vipākadukkhasaṅkhātānaṁ samparāyikaverānaṁ paṭighātatthāya samucchedanatthāya anuppajjanatthāya. **Diṭṭhadhammikānaṁ vajjānaṁ saṁvarāyā**ti tesaṁyeva pañcannaṁ verānaṁ sāvaratthāya. **Samparāyikānaṁ vajjānan**ti tesaṁyeva vipākadukkhānaṁ. Vipākadukkhāneva hi idha vajjanīyabhāvato vajjānīti vuttāni. **Diṭṭhadhammikānaṁ bhayānan**ti garahā upavādo tajjanīyādīni kammāni uposathapavāraṇānaṁ ṭhapanaṁ akittipakāsanīyakammanti etāni diṭṭhadhammikabhayāni nāma, etesaṁ saṁvaratthāya. **Samparāyikabhayāni** pana vipākadukkhāniyeva, tesaṁ paṭighātatthāya. **Diṭṭhadhammikānaṁ akusalānan**ti

1. Āsavānaṁ (Syā)

ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဋ္ဌာနဘေဒေ ပန တဇ္ဇနီယကမ္မာဒီနံ သတ္တန္နံ ကမ္မာနံ ဝသေန နိဿာရဏာ, တေသံယေဝ စ ကမ္မာနံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝသေန ဩသာရဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိဝသေန သမ္မုတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပရိဝါသဒါနမာနတ္တဒါနဝသေန ဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလာယပဋိကဿနကမ္မဝသေန နိဂ္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ အဋ္ဌ ယာဝတတိယကာ အရိဋ္ဌော စဏ္ဍကာဠီ စ ဣမေ တေ ယာဝတတိယကာတိ ဣမာသံ ဧကာဒသန္နံ သမနုဘာသနာနံ ဝသေန သမနုဘာသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဥပသမ္ပဒါကမ္မအဗ္ဘာနကမ္မဝသေန ပန ကမ္မလက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ ဣမာနိ သတ္တ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

၄၉၇။ ဣတိ ကမ္မာနိ စ ကမ္မဝိပတ္တိဉ္စ ဝိပတ္တိဝိရဟိတာနံ ကမ္မာနံ ဌာနပ္ပဘေဒဂမနဉ္စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသံ ကမ္မာနံ ကာရကဿ သံဃဿ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တော ပုန **စတုဝဂ္ဂကရဏေ ကမ္မေ**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ပရိသတော ကမ္မဝိပတ္တိဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အတ္ထဝသဝဂ္ဂါဒိဝဏ္ဏနာ

၄၉၈။ ဣဒါနိ ယာနိ တာနိ တေသံ ကမ္မာနံ ဝတ္ထုဘူတာနိ သိက္ခာပဒါနိ၊ တေသံ ပညတ္တိယံ အာနိသံသံ ဒဿေတုံ **ဒွေ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စာ**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ ဝေရာနံ**[1] **သံဝရာယာ**တိ ပါဏာတိပါတာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဝေရာနံ သံဝရတ္ထာယ ပိဒဟနတ္ထာယ။ **သမ္ပရာယိကာနံ ဝေရာနံ ပဋိဃာတာယာ**တိ ဝိပါကဒုက္ခသင်္ခါတာနံ သမ္ပရာယိကဝေရာနံ ပဋိဃာတတ္ထာယ သမုစ္ဆေဒနတ္ထာယ အနုပ္ပဇ္ဇနတ္ထာယ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ ဝဇ္ဇာနံ သံဝရာယာ**တိ တေသံယေဝ ပဉ္စန္နံ ဝေရာနံ သံဝရတ္ထာယ။ **သမ္ပရာယိကာနံ ဝဇ္ဇာန**န္တိ တေသံယေဝ ဝိပါကဒုက္ခာနံ။ ဝိပါကဒုက္ခာနေဝ ဟိ ဣဓ ဝဇ္ဇနီယဘာဝတော ဝဇ္ဇာနီတိ ဝုတ္တာနိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ ဘယာန**န္တိ ဂရဟာ ဥပဝါဒေါ တဇ္ဇနီယာဒီနိ ကမ္မာနိ ဥပေါသထပဝါရဏာနံ ဌပနံ အကိတ္တိပကာသနီယကမ္မန္တိ ဧတာနိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဘယာနိ နာမ၊ ဧတေသံ သံဝရတ္ထာယ။ **သမ္ပရာယိကဘယာနိ** ပန ဝိပါကဒုက္ခာနိယေဝ၊ တေသံ ပဋိဃာတတ္ထာယ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အကုသလာန**န္တိ

၁-အာသဝါနံ (သျာ)

pañcaveradasa-akusalakammapathappabhedānaṁ akusalānaṁ saṁvaratthāya. Vipākadukkhāneva pana akkhamaṭṭhena **samparāyika-akusalānī**ti vuccanti, tesaṁ paṭighātatthāya. **Gihīnaṁ anukampāyā**ti agārikānaṁ saddhārakkhaṇavasena anukampanatthāya. **Pāpicchānaṁ pakkhupacchedāyā**ti pāpicchapuggalānaṁ gaṇabandhabhedanatthāya Gaṇabhojanasikkhāpadaṁ paññattaṁ. Sesaṁ sabbattha uttānameva. Yaṁ hettha vattabbaṁ siyā, taṁ sabbaṁ paṭhamapārājikavaṇṇanāyameva vuttanti.

Sikkhāpadesu atthavasena vaṇṇanā niṭṭhitā.

499. Pātimokkhādīsu **pātimokkhuddeso**ti bhikkhūnaṁ pañcavidho bhikkhunīnaṁ catubbidho. Parivāsadānādīsu **osāraṇīyaṁ paññattan**ti aṭṭhārasasu vā tecattālīsāya vā vattesu vattamānassa osāraṇīyaṁ paññattaṁ. Yena kammena osārīyati, taṁ kammaṁ paññattanti attho. **Nissāraṇīyaṁ paññattan**ti bhaṇḍanakārakādayo yena kammena nissārīyanti, taṁ kammaṁ paññattanti attho.

500. Apaññatteti-ādīsu **apaññatte paññattan**ti sattāpattikkhandhā Kakusandhañca Sammāsambuddhaṁ Koṇāgamanañca Kassapañca Sammāsambuddhaṁ ṭhapetvā antarā kenaci apaññatte sikkhāpade paññattaṁ nāma. Makkaṭivatthu-ādivinītakathā sikkhāpade paññatte[1] anupaññattaṁ nāma. Sesaṁ sabbattha uttānamevāti.

Ānisaṁsavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

501. Idāni sabbasikkhāpadānaṁ ekekena ākārena navadhā saṅgahaṁ dassetuṁ **nava saṅgahā**ti-ādimāha. Tattha **vatthusaṅgaho**ti vatthunā saṅgaho. Evaṁ sesesupi padattho veditabbo. Ayaṁ panettha atthayojanā—yasmā hi ekasikkhāpadampi avatthusmiṁ paññattaṁ natthi, tasmā sabbāni vatthunā saṅgahitānīti evaṁ tāva vatthusaṅgaho veditabbo.

1. Sikkhāpadapaññatte (Syā, Ka)

ပဉ္စဝေရဒသအကုသလကမ္မပထပ္ပဘေဒါနံ အကုသလာနံ သံဝရတ္ထာယ။ ဝိပါကဒုက္ခာနေဝ ပန အက္ခမဋ္ဌေန **သမ္ပရာယိကအကုသလာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ၊ တေသံ ပဋိဃာတတ္ထာယ။ **ဂိဟီနံ အနုကမ္ပာယာ**တိ အဂါရိကာနံ သဒ္ဓါရက္ခဏဝသေန အနုကမ္ပနတ္ထာယ။ **ပါပိစ္ဆာနံ ပက္ခုပစ္ဆေဒါယာ**တိ ပါပိစ္ဆပုဂ္ဂလာနံ ဂဏဗန္ဓဘေဒနတ္ထာယ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ယံ ဟေဋ္ဌာ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ တံ သဗ္ဗံ ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တန္တိ။

သိက္ခာပဒေသု အတ္ထဝသေန ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၉၉။ ပါတိမောက္ခာဒီသု **ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော**တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စဝိဓော ဘိက္ခုနီနံ စတုဗ္ဗိဓော။ ပရိဝါသဒါနာဒီသု **ဩသာရဏီယံ ပညတ္တ**န္တိ အဋ္ဌာရသသု ဝါ တေစတ္တာလီသာယ ဝါ ဝတ္တေသု ဝတ္တမာနဿ ဩသာရဏီယံ ပညတ္တံ။ ယေန ကမ္မေန ဩသာရီယတိ၊ တံ ကမ္မံ ပညတ္တန္တိ အတ္ထော။ **နိဿာရဏီယံ ပညတ္တ**န္တိ ဘဏ္ဍနကာရကာဒယော ယေန ကမ္မေန နိဿာရီယန္တိ၊ တံ ကမ္မံ ပညတ္တန္တိ အတ္ထော။

၅၀၀။ အပညတ္တေတိအာဒီသု **အပညတ္တေ ပညတ္တ**န္တိ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓာ ကကုသန္ဓဉ္စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ကောဏာဂမနဉ္စ ကဿပဉ္စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဌပေတွာ အန္တရာ ကေနစိ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ ပညတ္တံ နာမ။ မက္ကဋိဝတ္ထုအာဒိဝိနီတကထာ သိက္ခာပဒေ ပညတ္တေ[1] အနုပညတ္တံ နာမ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အာနိသံသဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၀၁။ ဣဒါနိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ ဧကေကေန အာကာရေန နဝဓာ သင်္ဂဟံ ဒဿေတုံ **နဝ သင်္ဂဟာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုသင်္ဂဟော**တိ ဝတ္ထုနာ သင်္ဂဟော။ ဧဝံ သေသေသုပိ ပဒတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ—ယသ္မာ ဟိ ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ အဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တံ နတ္ထိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗာနိ ဝတ္ထုနာ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဧဝံ တာဝ ဝတ္ထုသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁-သိက္ခာပဒပညတ္တေ (သျာ၊ က)

Yasmā pana dve āpattikkhandhā sīlavipattiyā saṅgahitā, pañcāpattikkhandhā ācāravipattiyā, cha sikkhāpadāni ājīvavipattiyā saṅgahitāni, tasmā sabbānipi vipattiyā saṅgahitānīti evaṁ vipattisaṅgaho veditabbo.

Yasmā pana sattahāpattīhi muttaṁ ekasikkhāpadampi natthi, tasmā sabbāni āpattiyā saṅgahitānīti evaṁ āpattisaṅgaho veditabbo.

Sabbāni ca sattesu nagaresu paññattānīti nidānena saṅgahitānīti evaṁ nidānasaṅgaho veditabbo.

Yasmā pana ekasikkhāpadampi ajjhācārikapuggale asati paññattaṁ natthi, tasmā sabbāni puggalena saṅgahitānīti evaṁ puggalasaṅgaho veditabbo.

Sabbāni pana pañcahi ceva sattahi ca āpattikkhandhehi saṅgahitāni, sabbāni na vinā chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhantīti samuṭṭhānena saṅgahitāni. Sabbāni ca catūsu adhikaraṇesu āpattādhikaraṇena saṅgahitāni. Sabbāni sattahi samathehi samathaṁ gacchantīti samathehi saṅgahitāni. Evamettha khandhasamuṭṭhāna-adhikaraṇasamathasaṅgahāpi veditabbā. Sesaṁ pubbe vuttanayamevāti.

Samantapāsādikāya Vinayasaṁvaṇṇanāya

Navasaṅgahitavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Niṭṭhitā ca Parivārassa anuttānatthapadavaṇṇanāti.

ယသ္မာ ပန ဒွေ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ သီလဝိပတ္တိယာ သင်္ဂဟိတာ၊ ပဉ္စာပတ္တိက္ခန္ဓာ အာစာရဝိပတ္တိယာ၊ ဆ သိက္ခာပဒါနိ အာဇီဝဝိပတ္တိယာ သင်္ဂဟိတာနိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗာနိပိ ဝိပတ္တိယာ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဧဝံ ဝိပတ္တိသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန သတ္တဟာပတ္တီဟိ မုတ္တံ ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ နတ္ထိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗာနိ အာပတ္တိယာ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဧဝံ အာပတ္တိသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သဗ္ဗာနိ စ သတ္တသု နဂရေသု ပညတ္တာနီတိ နိဒါနေန သင်္ဂဟိတာနီတိ ဧဝံ နိဒါနသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ အဇ္ဈာစာရိကပုဂ္ဂလေ အသတိ ပညတ္တံ နတ္ထိ၊ ဘသ္မာ သဗ္ဗာနိ ပုဂ္ဂလေန သင်္ဂဟိတာနီတိ ဧဝံ ပုဂ္ဂလသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သဗ္ဗာနိ ပန ပဉ္စဟိ စေဝ သတ္တဟိ စ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာနိ၊ သဗ္ဗာနိ န ဝိနာ ဆဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌန္တီတိ သမုဋ္ဌာနေန သင်္ဂဟိတာနိ။ သဗ္ဗာနိ စ စတူသု အဓိကရဏေသု အာပတ္တာဓိကရဏေန သင်္ဂဟိတာနိ။ သဗ္ဗာနိ သတ္တဟိ သမထေဟိ သမထံ ဂစ္ဆန္တီတိ သမထေဟိ သင်္ဂဟိတာနိ။ ဧဝမေတ္ထ ခန္ဓသမုဋ္ဌာနအဓိကရဏသမထသင်္ဂဟာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

နဝသင်္ဂဟိတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ စ ပရိဝါရဿ အနုတ္တာနတ္ထပဒဝဏ္ဏနာတိ။

Nigamanakathā

Ettāvatā ca—

Ubhato Vibhaṅgakhandhaka-parivāravibhattidesanaṁ Nātho.
Vinayapiṭakaṁ vinento, veneyyaṁ yaṁ Jino āha.

Samadhikasattavīsati-sahassamattena tassa ganthena.
Saṁvaṇṇanā samattā, **Samantapāsādikā** nāma.

Tatridaṁ Samantapāsādikāya Samantapāsādikattasmiṁ—

Ācariyaparamparato, nidānavatthuppabhedadīpanato.
Parasamayavivajjanato, sakasamayavisuddhito ceva.

Byañjanaparisodhanato, padatthato Pāḷiyojanakkamato.
Sikkhāpadanicchayato, vibhaṅganayabhedadassanato.

Sampassataṁ na dissati, kiñci apāsādikaṁ yato ettha.
Viññūnamayaṁ tasmā, samantapāsādikātveva.

Saṁvaṇṇanā pavattā, vinayassa vineyyadamanakusalena.
Vuttassa Lokanāthena, lokamanukampamānenāti.

Mahā-aṭṭhakathañceva, Mahāpaccarimevaca.
Kurundiñcāti tissopi, Sīhaḷaṭṭhakathā imā.

Buddhamittoti nāmena, vissutassa yasassino.
Vinayaññussa dhīrassa, sutvā therassa santike.

Mahāmeghavanuyyāne, bhūmibhāge patiṭṭhito.
Mahāvihāro yo Satthu, mahābodhivibhūsito.

Yaṁ tassa dakkhiṇe bhāge, padhānagharamuttamaṁ.
Sucicārittasīlena, bhikkhusaṁghena sevitaṁ.

Uḷārakulasambhūto, saṁghupaṭṭhāyako sadā.
Anākulāya saddhāya, pasanno ratanattaye.

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ—

ဥဘတော ဝိဘင်္ဂခန္ဓက- ပရိဝါရဝိဘတ္တိဒေသနံ နာထော။
ဝိနယပိဋကံ ဝိနေန္တော၊ ဝေနေယျံ ယံ ဇိနော အာဟ။

သမဓိကသတ္တဝီသတိ- သဟဿမတ္တေန တဿ ဂန္ထေန။
သံဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ၊ **သမန္တပါသာဒိကာ** နာမ။

တတြိဒံ သမန္တပါသာဒိကာယ သမန္တပါသာဒိကတ္တသ္မိံ—

အာစရိယပရမ္ပရတော၊ နိဒါနဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပနတော။
ပရသမယဝိဝဇ္ဇနတော၊ သကသမယဝိသုဒ္ဓိတော စေဝ။

ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနတော၊ ပဒတ္ထတော ပါဠိယောဇနက္ကမတော။
သိက္ခာပဒနိစ္ဆယတော၊ ဝိဘင်္ဂနယဘေဒဒဿနတော။

သမ္ပဿတံ န ဒိဿတိ၊ ကိဉ္စိ အပါသာဒိကံ ယတော ဧတ္ထ။
ဝိညူနမယံ တသ္မာ၊ သမန္တပါသာဒိကာတွေဝ။

သံဝဏ္ဏနာ ပဝတ္တာ၊ ဝိနယဿ ဝိနေယျဒမနကုသလေန။
ဝုတ္တဿ လောကနာထေန၊ လောကမနုကမ္ပမာနေနာတိ။

မဟာအဋ္ဌကထဉ္စေဝ၊ မဟာပစ္စရိမေဝစ။
ကုရုန္ဒိဉ္စာတိ တိဿောပိ၊ သီဟဠဋ္ဌကထာ ဣမာ။

ဗုဒ္ဓမိတ္တောတိ နာမေန၊ ဝိဿုတဿ ယသဿိနော။
ဝိနယညုဿ ဓီရဿ၊ သုတွာ ထေရဿ သန္တိကေ။

မဟာမေဃဝနုယျာနေ၊ ဘူမိဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတော။
မဟာဝိဟာရော ယော သတ္ထု၊ မဟာဗောဓိဝိဘူသိတော။

ယံ တဿ ဒက္ခိဏေ ဘာဂေ၊ ပဓာနဃရမုတ္တမံ။
သုစိစာရိတ္တသီလေန၊ ဘိက္ခုသံဃေန သေဝိတံ။

ဥဠာရကုလသမ္ဘူတော၊ သံဃုပဋ္ဌာယကော သဒါ။
အနာကုလာယ သဒ္ဓါယ၊ ပသန္နော ရတနတ္တယေ။

Mahānigamasāmīti, vissuto tattha kārayi.
Cārupākārasañcitaṁ, yaṁ pāsādaṁ manoramaṁ.

Sītacchāyatarūpetaṁ, sampannasalilāsayaṁ.
Vasatā tatra pāsāde, mahānigamasāmino.

Sucisīlasamācāraṁ, theraṁ **Buddhasiri** vhayaṁ.
Yā uddisitvā āraddhā, iddhā Vinayavaṇṇanā.

Pālayantassa sakalaṁ, Laṅkādīpaṁ nirabbudaṁ.
Rañño sirinivāsassa, **siripāla**yasassino.

Samavīsatime kheme, jayasaṁvacchare ayaṁ.
Āraddhā ekavīsamhi, sampatte pariniṭṭhitā.

Upaddavā kule loke, nirupaddavato ayaṁ.
Ekasaṁvacchareneva, yathā niṭṭhaṁ upāgatā.

Evaṁ sabbassa lokassa, niṭṭhaṁ dhammūpasaṁhitā.
Sīghaṁ gacchantu ārambhā[1], sabbepi nirupaddavā.

Ciraṭṭhitatthaṁ dhammassa, karontena mayā imaṁ.
Saddhammabahumānena, yañca puññaṁ samācitaṁ.

Sabbassa ānubhāvena, tassa sabbepi pāṇino.
Bhavantu dhammarājassa, saddhammarasasevino.

Ciraṁ tiṭṭhatu saddhammo, kāle vassaṁ ciraṁ pajaṁ.
Tappetu devo dhammena, rājā rakkhatu medininti.

Paramavisuddhasaddhābuddhivīriyapaṭimaṇḍitena sīlācārajjavamaddavādiguṇasamudayasamuditena sakasamayasamayantaragahanajjhogāhaṇasamatthena paññāveyyattiyasamannāgatena Tipiṭakapariyattippabhede sāṭṭhakathe Satthusāsane appaṭihatañāṇappabhāvena mahāveyyākaraṇena karaṇasampattijanitasukhaviniggatamadhurodāra[2] vacanalāvaṇṇayuttena[3] yuttamuttavādinā vādivarena mahākavinā pabhinnapaṭisambhidāparivāre chaḷabhiññādipabhedaguṇapaṭimaṇḍite

1. Ārabbhā (Ka) 2. ...madhuroḷāra (Sī, Syā) 3. ...nelavaṇṇayuttena (Ka)

မဟာနိဂမသာမီတိ၊ ဝိဿုတော တတ္ထ ကာရယိ။
စာရုပါကာရသဉ္စိတံ၊ ယံ ပါသာဒံ မနောရမံ။

သီတစ္ဆာယတရူပေတံ၊ သမ္ပန္နသလိလာသယံ။
ဝသတာ တတြ ပါသာဒေ၊ မဟာနိဂမသာမိနော။

သုစိသီလသမာစာရံ၊ ထေရံ **ဗုဒ္ဓသိရိ**ဝှယံ။
ယာ ဥဒ္ဒိသိတွာ အာရဒ္ဓါ၊ ဣဒ္ဓါ ဝိနယဝဏ္ဏနာ။

ပါလယန္တဿ သကလံ၊ လင်္ကာဒီပံ နိရဗ္ဗုဒံ။
ရညော သိရိနိဝါသဿ၊ **သိရိပါလ**ယသဿိနော။

သမဝီသတိမေ ခေမေ၊ ဇယသံဝစ္ဆရေ အယံ။
အာရဒ္ဓါ ဧကဝီသမှိ၊ သမ္ပတ္တေ ပရိနိဋ္ဌိတာ။

ဥပဒ္ဒဝါ ကုလေ လောကေ၊ နိရုပဒ္ဒဝတော အယံ။
ဧကသံဝစ္ဆရေနေဝ၊ ယထာ နိဋ္ဌံ ဥပါဂတာ။

ဧဝံ သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ နိဋ္ဌံ ဓမ္မူပသံဟိတာ။
သီဃံ ဂစ္ဆန္တု အာရမ္ဘာ[1]၊ သဗ္ဗေပိ နိရုပဒ္ဒဝါ။

စိရဋ္ဌိတတ္ထံ ဓမ္မဿ၊ ကရောန္တေန မယာ ဣမံ။
သဒ္ဓမ္မဗဟုမာနေန၊ ယဉ္စ ပုညံ သမာစိတံ။

သဗ္ဗဿ အာနုဘာဝေန၊ တဿ သဗ္ဗေပိ ပါဏိနော။
ဘဝန္တု ဓမ္မရာဇဿ၊ သဒ္ဓမ္မရသသေဝိနော။

စိရံ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော၊ ကာလေ ဝဿံ စိရံ ပဇံ။
တပ္ပေတု ဒေဝေါ ဓမ္မေန၊ ရာဇာ ရက္ခတု မေဒိနိန္တိ။

ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝီရိယပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန မဟာဝေယျာကရဏေန ကရဏသမ္ပတ္တိဇနိတသုခဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒါရ[2] ဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန[3] ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ ဝါဒိဝရေန မဟာကဝိနာ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ ဆဠဘိညာဒိပဘေဒဂုဏပဋိမဏ္ဍိတေ

၁-အာရဗ္ဘာ (က) ၂...မဓုရောဠာရ (သီ၊ သျာ) ၃...နေလဝဏ္ဏယုတ္တေန (က)

uttarimanussadhamme suppatiṭṭhitabuddhīnaṁ theravaṁsappadīpānaṁ therānaṁ Mahāvihāravāsīnaṁ vaṁsālaṅkārabhūtena vipulavisuddhabuddhinā **Buddhaghoso**ti garūhi gahitanāmadheyyena therena katā ayaṁ **Samantapāsādikā** nāma Vinayasaṁvaṇṇanā—

Tāva tiṭṭhatu lokasmiṁ, lokanittharaṇesinaṁ.
Dassentī kulaputtānaṁ, nayaṁ sīlavisuddhiyā.

Yāva Buddhoti nāmampi, suddhacittassa tādino.
Lokamhi Lokajeṭṭhassa, pavattati Mahesinoti.

Samantapāsādikā nāma

Vinaya-aṭṭhakathā niṭṭhitā.

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓီနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ ထေရာနံ မဟာဝိဟာရ-ဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ **ဗုဒ္ဓဃောသော**တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ အယံ **သမန္တပါသာဒိကာ** နာမ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာ—

တာဝ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ လောကနိတ္ထရဏေသိနံ။
ဒဿေန္တီ ကုလပုတ္တာနံ၊ နယံ သီလဝိသုဒ္ဓိယာ။

ယာဝ ဗုဒ္ဓေါတိ နာမမ္ပိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ တာဒိနော။
လောကမှိ လောကဇေဋ္ဌဿ၊ ပဝတ္တတိ မဟေသိနောတိ။

သမန္တပါသာဒိကာ နာမ

ဝိနယအဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

Cūḷavaggādi-aṭṭhakathāya

Saṁvaṇṇitapadānaṁ anukkamaṇikā

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]	
Akatamallakaṁ	44
Akatātirittaṁ	173
Akammāsāni	154
Akappiyaṁ	173
Akaraṇaṁ	151
Akāmā	65
Akittayi	187
Akiriyato	157
Akiriyā	151
Akusalamūlāni	167
Akhaṇḍāni	154
Agocaro	117
Aggapiṇḍaṁ	63
Aggaḷavaṭṭi	50
Aggāsanaṁ	63
Aggodakaṁ	63
Agghasamodhāno	27
Aṅgahīno	161
Aṅguliyā	50
Acakkhussaṁ	56
Acittako	168, 225
Accussannaṁ	61
Acchiddāni	154
Ajjhattaṁ	152
Ajjhattaṁ manasikaritvā	126
Ajjhupagamanaṁ	199
Aññāpaṭivedho	123
Aññā vā tādisikā	8
Aññāvihito	224
Aṭṭāne nhāyanti	44
Aṭṭhakabhattaṁ	107
Aṭṭhagarudhammakathā	127
Aṭṭha lokadhammā	180
Aṭṭhaṅgulaparamaṁ	56
Aṭṭhikāni	48
Aṭṭhillena	129
Aḍḍhapallaṅkaṁ	132
Aḍḍhadukaṁ	53
Aḍḍhayogo	58
Atimaṭāhakaṁ	56
Atiracchānakathikena	205
Ativeṭheti	43
Ativelaṁ	178
Atekiccho	112
Athullavajjā	158
Atthapaṭisambhidāpatto	221
Atthasataṁ	185
Atthārassa	212
Aduṭṭhullā	157
Addhānahīno	161
Adesanāgāminiyā	219
Adhakkhagāmāvassutā	142

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာယ

သံဝဏ္ဏိတပဒါနံ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အကတမလ္လကံ	၄၄
အကတာတိရိတ္တံ	၁၇၃
အကမ္မာသာနိ	၁၅၄
အကပ္ပိယံ	၁၇၃
အကရဏံ	၁၅၁
အကာမာ	၆၅
အကိတ္တယိ	၁၈၇
အကိရိယတော	၁၅၇
အကိရိယာ	၁၅၁
အကုသလမူလာနိ	၁၆၇
အခဏ္ဍာနိ	၁၅၄
အဂေါစရော	၁၁၇
အဂ္ဂပိဏ္ဍံ	၆၃
အဂ္ဂဠဝဋ္ဋိ	၅၀
အဂ္ဂါသနံ	၆၃
အဂ္ဂေါဒကံ	၆၃
အဂ္ဃသမောဓာနော	၂၇
အင်္ဂဟီနော	၁၆၁
အင်္ဂုလိယာ	၅၀
အစက္ခုဿံ	၅၆
အစိတ္တကော	၁၆၈-၂၂၅
အစ္စုဿန္နံ	၆၁
အစ္ဆိဒ္ဒါနိ	၁၅၄
အဇ္ဈတ္တံ	၁၅၂
အဇ္ဈတ္တံ မနသိကရိတွာ	၁၂၆
အဇ္ဈုပဂမနံ	၁၉၉
အညာပဋိဝေဓော	၁၂၃
အညာ ဝါ တာဒိသိကာ	၈
အညာဝိဟိတော	၂၂၄
အဋ္ဋာနေ နှာယန္တိ	၄၄
အဋ္ဌကဘတ္တံ	၁၀၇
အဋ္ဌဂရုဓမ္မကထာ	၁၂၇
အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ	၁၈၀
အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ	၅၆
အဋ္ဌိကာနိ	၄၈
အဋ္ဌိလ္လေန	၁၂၉
အဍ္ဎပလ္လင်္ကံ	၁၃၂
အဍ္ဎဒုကံ	၅၃
အဍ္ဎယောဂေါ	၅၈
အတိမဋ္ဋာဟကံ	၅၆
အတိရစ္ဆာနကထိကေန	၂၀၅
အတိဝေဋ္ဌေတိ	၄၃
အတိဝေလံ	၁၇၈
အတေကိစ္ဆော	၁၁၂
အထုလ္လဝဇ္ဇာ	၁၅၈
အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော	၂၂၁
အတ္ထသတံ	၁၈၅
အတ္ထာရဿ	၂၁၂
အဒုဋ္ဌုလ္လာ	၁၅၇
အဒ္ဓါနဟီနော	၁၆၁
အဒေသနာဂါမိနိယာ	၂၁၉
အဓက္ခဂါမာဝဿုတာ	၁၄၂

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]	
Adhammacuditako	158
Adhammacodako	158, 206
Adhammena gaṇhanti	37
Adhammena vūpasammati	36
Adhikaraṇaṁ	176
Adhikaraṇavāro	140
Adhiccāpattiko	158
Adhiṭṭhānassa	212
Adhivāsanā	199
Anajjhāpatti	151
Anatthāya	220
Anattho	4
Anadhiṭṭhānaṁ	172
Ananulomikehi	2
Anantarāyikā	157
Anantarāyiko	19
Anantāni	42
Anavajjapaññatti	157
Anavasesā	157
Anavassavāya	152
Anasuruttena	206
Anāgataṁ bhāraṁ	162
Anāghātaṁ	125
Anādikaro	158
Anānākathikena	205
Anāpattikarā	157
Anāmantacāro	172
Anārocanā	14
Anāvāso	4, 12
Anāsitā	158

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]	
Aniyato	191
Anukampitā	126
Anukkhittako	158
Anuciṇṇo	112
Anuṭṭhitāya	184
Anuddhaṁsetabbo	4
Anupakhajja	119
Anupādā	208
Anubalappadānaṁ	39
Anuvadanā	39
Anuvadanti	36
Anuvādanidānaṁ	197
Anuvādo	9
Anusampavaṅkatā	39
Anussāvanena	222
Anokāsakammaṁ	216
Antarā	56
Antarākājaṁ	55
Antarāpatti	158
Antarābhaṭṭhako	93
Antarāyikā	19
Antarā satthīnaṁ	63
Antopūtiṁ	123
Anto vā bahi vā	4
Apakassanti	115
Apakatattassa	219
Apaññattaṁ	58
Aparāpatti	157
Aparāmaṭṭhāni	154
Aparipūro	161

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အဓမ္မစုဒိတကော	၁၅၈
အဓမ္မစောဒကော	၁၅၈-၂၀၆
အဓမ္မေန ဂဏှန္တိ	၃၇
အဓမ္မေန ဝူပသမ္မတိ	၃၆
အဓိကရဏံ	၁၇၆
အဓိကရဏဝါရော	၁၄၀
အဓိစ္စာပတ္တိကော	၁၅၈
အဓိဋ္ဌာနဿ	၂၁၂
အဓိဝါသနာ	၁၉၉
အနဇ္ဈာပတ္တိ	၁၅၁
အနတ္ထာယ	၂၂၀
အနတ္ထော	၄
အနဓိဋ္ဌာနံ	၁၇၂
အနနုလောမိကေဟိ	၂
အနန္တရာယိကာ	၁၅၇
အနန္တရာယိကော	၁၉
အနန္တာနိ	၄၂
အနဝဇ္ဇပညတ္တိ	၁၅၇
အနဝသေသာ	၁၅၇
အနဝဿဝါယ	၁၅၂
အနသုရုတ္တေန	၂၀၆
အနာဂတံ ဘာရံ	၁၆၂
အနာဃာတံ	၁၂၅
အနာဒိကရော	၁၅၈
အနာနာကထိကေန	၂၀၅
အနာပတ္တိကရာ	၁၅၇
အနာမန္တစာရော	၁၇၂
အနာရောစနာ	၁၄
အနာဝါသော	၄-၁၂
အနာသိတာ	၁၅၈

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အနိယတော	၁၉၁
အနုကမ္ပိတာ	၁၂၆
အနုက္ခိတ္တကော	၁၅၈
အနုစိဏ္ဏော	၁၁၂
အနုဋ္ဌိတာယ	၁၈၄
အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော	၄
အနုပခဇ္ဇ	၁၁၉
အနုပါဒါ	၂၀၈
အနုဗလပ္ပဒါနံ	၃၉
အနုဝဒနာ	၃၉
အနုဝဒန္တိ	၃၆
အနုဝါဒနိဒါနံ	၁၉၇
အနုဝါဒေါ	၉
အနုသမ္ပဝင်္ကတာ	၃၉
အနုဿာဝနေန	၂၂၂
အနောကာသကမ္မံ	၂၁၆
အန္တရာ	၅၆
အန္တရာကာဇံ	၅၅
အန္တရာပတ္တိ	၁၅၈
အန္တရာဘဋ္ဌကော	၉၃
အန္တရာယိကာ	၁၉
အန္တရာ သတ္ထီနံ	၆၃
အန္တောပူတိံ	၁၂၃
အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ	၄
အပကဿန္တိ	၁၁၅
အပကတတ္တဿ	၂၁၉
အပညတ္တံ	၅၈
အပရာပတ္တိ	၁၅၇
အပရာမဋ္ဌာနိ	၁၅၄
အပရိပူရော	၁၆၁

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]	
Apalokanakammaṁ	39
Apāsādikaṁ	178
Apissu bhikkhū pakatā	3
Apesi	62
Appaṭikkosanā	199
Appaṭicchannamānattaṁ	16
Appaṭivibhattabhogī	153
Appeva nāma	37
Abbhācikkhanti	188
Abbhussahanatā	39
Abhabbāpattikā	158
Abhikkhuko āvāso	12
Abhiññātā	110
Abhiṇhāpattiko	158
Abhivādanapaccuṭṭhānaṁ	6
Abhisannakāyā	50
Abhuṁ me	48
Amhākaṁ	110
Ariyā	154
Alakkhiko	111
Alajjī	38
Alamatthatarā	1
Alābhāya	4, 220
Allehi pādehi	87
Avaṅgaṁ	129
Avapakāsanti	115
Avassutaṁ	123
Avāsāya	220
Avikappanā	173
Avijjānivuṭā	134

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]	
Aviditaṁ	173
Aviddasu	134
Avippaṭisārakaraṁ	125
Avippaṭisāro	208
Avirulhī	190
Asaṁvaro	139
Asabalāni	154
Asamannāharanto	224
Asaddhammā	179
Asandiddho	112
Asāhasikena	206
Asammukhā kataṁ	1
Asissa	53
Asuci	38, 207
Assatarīrathā	62
Ahimekhalikā	110
[Ā]	
Ākāra-akovido	209
Āgataṁ bhāraṁ	162
Āgantukabhattaṁ	104
Āgantukena	10
Āgantukassa	11
Āgāḷhāya	165
Ācamanasarāvake	122
Ācariyo	224
Ādeyyavāco	62
Ādesanā	112
Ādhānaggāhī	152
Āpaṇaṁ	129

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အပလောကနကမ္မံ	၃၉
အပါသာဒိကံ	၁၇၈
အပိဿု ဘိက္ခူ ပကတာ	၃
အပေသိ	၆၂
အပ္ပဋိက္ကောသနာ	၁၉၉
အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ	၁၆
အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ	၁၅၃
အပ္ပေဝ နာမ	၃၇
အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ	၁၈၈
အဗ္ဘုဿဟနတာ	၃၉
အဘဗ္ဗာပတ္တိကာ	၁၅၈
အဘိက္ခုကော အာဝါသော	၁၂
အဘိညာတာ	၁၁၀
အဘိဏှာပတ္တိကော	၁၅၈
အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနံ	၆
အဘိသန္နကာယာ	၅၀
အဘုံ မေ	၄၈
အမှာကံ	၁၁၀
အရိယာ	၁၅၄
အလက္ခိကော	၁၁၁
အလဇ္ဇီ	၃၈
အလမတ္ထတရာ	၁
အလာဘာယ	၄-၂၂၀
အလ္လေဟိ ပါဒေဟိ	၈၇
အဝင်္ဂံ	၁၂၉
အဝပကာသန္တိ	၁၁၅
အဝဿုတံ	၁၂၃
အဝါသာယ	၂၂၀
အဝိကပ္ပနာ	၁၇၃
အဝိဇ္ဇာနိဝုဋာ	၁၃၄

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အ]	
အဝိဒိတံ	၁၇၃
အဝိဒ္ဒသု	၁၃၄
အဝိပ္ပဋိသာရကရံ	၁၂၅
အဝိပ္ပဋိသာရော	၂၀၈
အဝိရူဠှီ	၁၉၀
အသံဝရော	၁၃၉
အသဗလာနိ	၁၅၄
အသမန္နာဟရန္တော	၂၂၄
အသဒ္ဓမ္မာ	၁၇၉
အသန္ဒိဒ္ဓေါ	၁၁၂
အသာဟသိကေန	၂၀၆
အသမ္မုခါ ကတံ	၁
အသိဿ	၅၃
အသုစိ	၃၈-၂၀၇
အဿတရီရထာ	၆၂
အဟိမေခလိကာ	၁၁၀
[အာ]	
အာကာရအကောဝိဒေါ	၂၀၉
အာဂတံ ဘာရံ	၁၆၂
အာဂန္တုကဘတ္တံ	၁၀၄
အာဂန္တုကေန	၁၀
အာဂန္တုကဿ	၁၁
အာဂါဠှာယ	၁၆၅
အာစမနသရာဝကေ	၁၂၂
အာစရိယော	၂၂၄
အာဒေယျဝါစော	၆၂
အာဒေသနာ	၁၁၂
အာဓာနဂ္ဂါဟီ	၁၅၂
အာပဏံ	၁၂၉

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ā]	
Āpattikarā dhammā	157
Āpattinidānaṁ	197
Āpatti dukkaṭassa	6, 53
Āpattivuṭṭhānatā	126
Āpadāsu	56
Āpāyiko	112
Ābādhapaccayā	45, 53
Ābhisekikaṁ	173
Āmalakavaṭṭikapīṭhaṁ	59
Āmisagaruko	222
Āmuttamaṇikuṇḍalā	62
Āyatako	46
Āyamissāmi	112
Āraññikaṅgaṁ	10
Ārati	151
Ārāmavatthu	76
Ārāme	62
Ārāmo	76
Āvaṭṭitvā	47
Āvaraṇaṁ	129
Āvāso	12
Āvi ceva raho ca	153
Āveniṁ	115
Āvenibhāvaṁ	223
Āvesanavitthakaṁ	50
Āsajja naṁ	112
Āsanapariyanto	9
Āsanābhihāraṁ	6
Āsandiko	59
Āsādetabbo	4

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ā]	
Āsittakūpadhānaṁ	51
Āḷindo	62
[I]	
Ikkāsaṁ	61
Itthiyuttaṁ	131
Idamatthitaṁ	177
Iddhaṁ	119
Iddhipāṭihāriyaṁ	46
[U]	
Ukkāsikaṁ	44
Ukkhittako	158, 224
Uccavatthukaṁ	50
Ucchaṅge	110
Ucchiṭṭhodakaṁ	48
Ujumaddavena	207
Udakaṭṭhānaṁ	50
Udakatelakena	45
Udakapuñchanī	51
Udakamātikaṁ	51
Udapajjatha	112
Udosito	131
Uddesako	91
Uddesabhattaṁ	88
Uddasudhaṁ	62
Upakaṇṇakaṁ	204
Upaghātikā	161
Upanisā	208
Upasampadaṁ	155

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အာ]	
အာပတ္တိကရာ ဓမ္မာ	၁၅၇
အာပတ္တိနိဒါနံ	၁၉၇
အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ	၆-၅၃
အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ	၁၂၆
အာပဒါသု	၅၆
အာပါယိကော	၁၁၂
အာဗာဓပစ္စယာ	၄၅-၅၃
အာဘိသေကိကံ	၁၇၃
အာမလကဝဋ္ဋိကပီဌံ	၅၉
အာမိသဂရုကော	၂၂၂
အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ	၆၂
အာယတကော	၄၆
အာယမိဿာမိ	၁၁၂
အာရညိကင်္ဂံ	၁၀
အာရတိ	၁၅၁
အာရာမဝတ္ထု	၇၆
အာရာမေ	၆၂
အာရာမော	၇၆
အာဝဋ္ဋိတွာ	၄၇
အာဝရဏံ	၁၂၉
အာဝါသော	၁၂
အာဝိ စေဝ ရဟော စ	၁၅၃
အာဝေနိံ	၁၁၅
အာဝေနိဘာဝံ	၂၂၃
အာဝေသနဝိတ္ထကံ	၅၀
အာသဇ္ဇ နံ	၁၁၂
အာသနပရိယန္တော	၉
အာသနာဘိဟာရံ	၆
အာသန္ဒိကော	၅၉
အာသာဒေတဗ္ဗော	၄

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[အာ]	
အာသိတ္တကူပဓာနံ	၅၁
အာဠိန္ဒော	၆၂
[ဣ]	
ဣက္ကာသံ	၆၁
ဣတ္ထိယုတ္တံ	၁၃၁
ဣဒမတ္ထိတံ	၁၇၇
ဣဒ္ဓံ	၁၁၉
ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ	၄၆
[ဥ]	
ဥက္ကာသိကံ	၄၄
ဥက္ခိတ္တကော	၁၅၈-၂၂၄
ဥစ္စဝတ္ထုကံ	၅၀
ဥစ္ဆင်္ဂေ	၁၁၀
ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကံ	၄၈
ဥဇုမဒ္ဒဝေန	၂၀၇
ဥဒကဋ္ဌာနံ	၅၀
ဥဒကတေလကေန	၄၅
ဥဒကပုဉ္ဆနီ	၅၁
ဥဒကမာတိကံ	၅၁
ဥဒပဇ္ဇထ	၁၁၂
ဥဒောသိတော	၁၃၁
ဥဒ္ဒေသကော	၉၁
ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ	၈၈
ဥဒ္ဒသုဓံ	၆၂
ဥပကဏ္ဏကံ	၂၀၄
ဥပဃာတိကာ	၁၆၁
ဥပနိသာ	၂၀၈
ဥပသမ္ပဒံ	၁၅၅

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[U]	
Upassayaṁ	131
Uposathikaṁ	104
Uposathe	11
Ubbāhikāya	42
Ubhohi hatthehi	120
Ummaddenti	45
Ullokaṁ	61
Usabhadānaṁ	173
Ussaṅkitaparisaṅkito	173
Ussādetā	216
Ussitamantī	216
[Ū]	
Ūhatā	122
[E]	
Ekaṁ varaseyyaṁ	86
Ekacaṅkame	13
Ekabhājane	51
Ekāvatto	224
Ekāsane	12
Ekuppādā	214
Etadavoca	3
Eḷakapādapīṭhaṁ	59
[O]	
Okāso	9
Ogumphetvā	50
Oṇojanaṁ	7
Otamasiko	224
Otāro	178

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[O]	
Odhānasamodhānaṁ	32
Odhānasamodhāno	26
Opunāpetabbaṁ	110
Oramattakaṁ	37
Olokenti	129
Ovaṭṭikaṁ	44
Ottharakaṁ	50
Ottharitvā	119
Osārakaṁ	62
[Ka]	
Kaṁsamayo	47
Kaṁsapattharikā	53
Kakkhaḷattāya vāḷattāya	38
Kaṭacchuparissāvanaṁ	50
Kaṭāhaṁ	77
Kaṭisuttakaṁ	44
Kaṇṭhasuttakaṁ	44
Kaṇṇakitā	49
Katakaṁ	52
Katāpattivāro	140
Kattarikāya	53
Kathinaṁ	49
Kathinaṁ nappahoti	49
Kathinarajjuṁ	49
Kaddamodakena	128
Kapaṇo	112
Kapisīsakaṁ	50
Kappaṁ	111
Kappaṭṭho	112

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဥ]	
ဥပဿယံ	၁၃၁
ဥပေါသထိကံ	၁၀၄
ဥပေါသထေ	၁၁
ဥဗ္ဗာဟိကာယ	၄၂
ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ	၁၂၀
ဥမ္မဒ္ဒေန္တိ	၄၅
ဥလ္လောကံ	၆၁
ဥသဘဒါနံ	၁၇၃
ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတော	၁၇၃
ဥဿာဒေတာ	၂၁၆
ဥဿိတမန္တီ	၂၁၆
[ဦ]	
ဦဟတာ	၁၂၂
[ဧ]	
ဧကံ ဝရသေယျံ	၈၆
ဧကစင်္ကမေ	၁၃
ဧကဘာဇနေ	၅၁
ဧကာဝတ္တော	၂၂၄
ဧကာသနေ	၁၂
ဧကုပ္ပါဒါ	၂၁၄
ဧတဒဝေါစ	၃
ဧဠကပါဒပီဌံ	၅၉
[ဩ]	
ဩကာသော	၉
ဩဂုမ္ဖေတွာ	၅၀
ဩဏောဇနံ	၇
ဩတမသိကော	၂၂၄
ဩတာရော	၁၇၈

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဩ]	
ဩဓာနသမောဓာနံ	၃၂
ဩဓာနသမောဓာနော	၂၆
ဩပုနာပေတဗ္ဗံ	၁၁၀
ဩရမတ္တကံ	၃၇
ဩလောကေန္တိ	၁၂၉
ဩဝဋ္ဋိကံ	၄၄
ဩတ္ထရကံ	၅၀
ဩတ္ထရိတွာ	၁၁၉
ဩသာရကံ	၆၂
[က]	
ကံသမယော	၄၇
ကံသပတ္ထရိကာ	၅၃
ကက္ခဠတ္တာယ ဝါဠတ္တာယ	၃၈
ကဋစ္ဆုပရိဿာဝနံ	၅၀
ကဋာဟံ	၇၇
ကဋိသုတ္တကံ	၄၄
ကဏ္ဌသုတ္တကံ	၄၄
ကဏ္ဏကိတာ	၄၉
ကတကံ	၅၂
ကတာပတ္တိဝါရော	၁၄၀
ကတ္တရိကာယ	၅၃
ကထိနံ	၄၉
ကထိနံ နပ္ပဟောတိ	၄၉
ကထိနရဇ္ဇုံ	၄၉
ကဒ္ဒမောဒကေန	၁၂၈
ကပဏော	၁၁၂
ကပိသီသကံ	၅၀
ကပ္ပံ	၁၁၁
ကပ္ပဋ္ဌော	၁၁၂

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ka]	
Kammaṁ	8, 120
Kammañca	209
Kammikā	8
Kammassa kiriyā	199
Kammākammāni	223
Karakaṭako	51
Karaṇaṁ	199
Karaṇadukkaṭakā	161
Kalābukaṁ	54
Kalyāṇavākkaraṇā	56
Kasambukajātaṁ	123
Kaḷimbakaṁ	49
Kāyikaṁ upaghātikaṁ	3
Kāyikena upaghātikena	166
Kāyikena micchājīvena	166
Kāyikena davena	3
Kāyiko anācāro	3
Kāyiko micchācāro	3
Kāyena paṭikkosanā	161
Kāyena vuṭṭhāti	162
Kāruññatā	126
Kiccayatā karaṇīyatā	39
Kiccayanidānaṁ	197
Kiṇṇena	49
Kiriyato samuṭṭhitā	157
Kukkusaṁ mattikaṁ	132
Kuṭibhattaṁ	106
Kuṭṭe	44
Kuṇḍakamattikaṁ	61
Kuppaṁ	53

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ka]	
Kumbhakārikañca	57
Kumbhathenakehi	127
Kummaggaṁ paṭisevati	204
Kuruvindakasuttiyā	44
Kulapadeso	206
Kulaṅkapādakaṁ	61
Kūṭaṭṭhitikā	92
Kenābhataṁ	139
Kocchaṁ	59
Kocchena osaṇṭhenti	45
Koṭisantharaṁ	63
Koṭṭhako	50
Koṭṭhakaṁ	63
Kiṁjātikaṁ	197
Kiṁnidānaṁ	197
Kiṁpabhavaṁ	197
Kiṁsamuṭṭhānaṁ	197
Kiṁsamudayaṁ	197
[Kha]	
Khaṇḍaṁ	62
Khato upahatindriyo	204
Khandhakā	141
Khuddake	84
Khurasipāṭikaṁ	53
Kheḷāsakassa	111
[Ga]	
Gaṇo	15
Gaṇḍumattikaṁ	61

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[က]	
ကမ္မံ	၈-၁၂၀
ကမ္မဉ္စ	၂၀၉
ကမ္မိကာ	၈
ကမ္မဿ ကိရိယာ	၁၉၉
ကမ္မာကမ္မာနိ	၂၂၃
ကရကဋကော	၅၁
ကရဏံ	၁၉၉
ကရဏဒုက္ကဋကာ	၁၆၁
ကလာဗုကံ	၅၄
ကလျာဏဝါက္ကရဏာ	၅၆
ကသမ္ဗုကဇာတံ	၁၂၃
ကဠိမ္ဗကံ	၄၉
ကာယိကံ ဥပဃာတိကံ	၃
ကာယိကေန ဥပဃာတိကေန	၁၆၆
ကာယိကေန မိစ္ဆာဇီဝေန	၁၆၆
ကာယိကေန ဒဝေန	၃
ကာယိကော အနာစာရော	၃
ကာယိကော မိစ္ဆာစာရော	၃
ကာယေန ပဋိက္ကောသနာ	၁၆၁
ကာယေန ဝုဋ္ဌာတိ	၁၆၂
ကာရုညတာ	၁၂၆
ကိစ္စယတာ ကရဏီယတာ	၃၉
ကိစ္စယနိဒါနံ	၁၉၇
ကိဏ္ဏေန	၄၉
ကိရိယတော သမုဋ္ဌိတာ	၁၅၇
ကုက္ကုသံ မတ္တိကံ	၁၃၂
ကုဋိဘတ္တံ	၁၀၆
ကုဋ္ဋေ	၄၄
ကုဏ္ဍကမတ္တိကံ	၆၁
ကုပ္ပံ	၅၃

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[က]	
ကုမ္ဘကာရိကဉ္စ	၅၇
ကုမ္ဘထေနကေဟိ	၁၂၇
ကုမ္မဂ္ဂံ ပဋိသေဝတိ	၂၀၄
ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ	၄၄
ကုလပဒေသော	၂၀၆
ကုလင်္ကပါဒကံ	၆၁
ကူဋဋ္ဌိတိကာ	၉၂
ကေနာဘတံ	၁၃၉
ကောစ္ဆံ	၅၉
ကောစ္ဆေန ဩသဏ္ဍေန္တိ	၄၅
ကောဋိသန္ထရံ	၆၃
ကောဋ္ဌကော	၅၀
ကောဋ္ဌကံ	၆၃
ကိံဇာတိကံ	၁၉၇
ကိံနိဒါနံ	၁၉၇
ကိံပဘဝံ	၁၉၇
ကိံသမုဋ္ဌာနံ	၁၉၇
ကိံသမုဒယံ	၁၉၇
[ခ]	
ခဏ္ဍံ	၆၂
ခတော ဥပဟတိန္ဒြိယော	၂၀၄
ခန္ဓကာ	၁၄၁
ခုဒ္ဒကေ	၈၄
ခုရသိပါဋိကံ	၅၃
ခေဠာသကဿ	၁၁၁
[ဂ]	
ဂဏော	၁၅
ဂဏ္ဍုမတ္တိကံ	၆၁

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ga]	
Gati migānaṁ pavanaṁ	193
Gandhabbahatthakena	44
Garukaraṇo	153
Garukā	157
Gahananissito	211
Gahite vattabbo	43
Gāmamuddavā	44
Gilānassa chattaṁ	52
Gilāno	11
Gihiddhajo	4
Gihipaṭisaṁyuttaṁ	38, 158
Gihīnaṁ Buddhassa avaṇṇaṁ	4
Gītaṁ	45
Guṇakaṁ	54
Guttatthāya	86
Guḷakabhattaṁ	107
Gūḷhakaṁ	42
Goghaṁsikāya	50
Gocaro	117
Golomikaṁ	53
[Gha]	
Ghaṭikaṭāhaṁ	48
Ghaṭikā	50
Gharāvāsatthaṁ	110
Gharūpacāro	90
[Ca]	
Cakkalikaṁ	59, 87
Cakkavaṭṭakaṁ	51

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ca]	
Caṇḍo	207
Catukaṇṇakaṁ	54
Catukkabhattaṁ	107
Caturassakaṁ	53
Cattāri mahāvikaṭāni	169
Cattāro pubbakiccā	172
Cattāro pattakallā	172
Cattāro sāmukkaṁsā	169
Catasso bhikkhusammutiyo	172
Candanagaṇṭhi	46
Cammakhaṇḍaṁ	51
Calakāni	48
Cātumāsaṁ	51
Cāvanādhippāyo	219
Cittakammadānaṁ	173
Cimilikā	59
Cuṇṇenti	45
Cuditako	158, 206
Cūḷasuddhanto	25
Celapaṭikaṁ	52
Codako	158, 206
Codanā	200
Coḷakaṁ	47
Coḷakena	87
Coḷabhisi	60
[Cha]	
Chandaso āropema	56
Channamativassati	123, 193
Chamāyaṁ	12, 13

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဂ]	
ဂတိ မိဂါနံ ပဝနံ	၁၉၃
ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထကေန	၄၄
ဂရုကရဏော	၁၅၃
ဂရုကာ	၁၅၇
ဂဟနနိဿိတော	၂၁၁
ဂဟိတေ ဝတ္တဗ္ဗော	၄၃
ဂါမမုဒ္ဒဝါ	၄၄
ဂိလာနဿ ဆတ္တံ	၅၂
ဂိလာနော	၁၁
ဂိဟိဒ္ဓဇော	၄
ဂိဟိပဋိသံယုတ္တံ	၃၈-၁၅၈
ဂိဟီနံ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ	၄
ဂီတံ	၄၅
ဂုဏကံ	၅၄
ဂုတ္တတ္ထာယ	၈၆
ဂုဠကဘတ္တံ	၁၀၇
ဂူဠှကံ	၄၂
ဂေါဃံသိကာယ	၅၀
ဂေါစရော	၁၁၇
ဂေါလောမိကံ	၅၃
[ဃ]	
ဃဋိကဋာဟံ	၄၈
ဃဋိကာ	၅၀
ဃရာဝါသတ္ထံ	၁၁၀
ဃရူပစာရော	၉၀
[စ]	
စက္ကလိကံ	၅၉-၈၇
စက္ကဝဋ္ဋကံ	၅၁

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[စ]	
စဏ္ဍော	၂၀၇
စတုကဏ္ဏကံ	၅၄
စတုက္ကဘတ္တံ	၁၀၇
စတုရဿကံ	၅၃
စတ္တာရိ မဟာဝိကဋာနိ	၁၆၉
စတ္တာရော ပုဗ္ဗကိစ္စာ	၁၇၂
စတ္တာရော ပတ္တကလ္လာ	၁၇၂
စတ္တာရော သာမုက္ကံသာ	၁၆၉
စတဿော ဘိက္ခုသမ္မုတိယော	၁၇၂
စန္ဒနဂဏ္ဌိ	၄၆
စမ္မခဏ္ဍံ	၅၁
စလကာနိ	၄၈
စာတုမာသံ	၅၁
စာဝနာဓိပ္ပါယော	၂၁၉
စိတ္တကမ္မဒါနံ	၁၇၃
စိမိလိကာ	၅၉
စုဏ္ဏေန္တိ	၄၅
စုဒိတကော	၁၅၈-၂၀၆
စူဠသုဒ္ဓန္တော	၂၅
စေလပဋိကံ	၅၂
စောဒကော	၁၅၈-၂၀၆
စောဒနာ	၂၀၀
စောဠကံ	၄၇
စောဠကေန	၈၇
စောဠဘိသိ	၆၀
[ဆ]	
ဆန္ဒသော အာရောပေမ	၅၆
ဆန္နမတိဝဿတိ	၁၂၃-၁၉၃
ဆမာယံ	၁၂-၁၃

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Cha]	
Cha sāmīciyo	178
Chādetukā	20
Chārattaṁ mānattaṁ	16
[Ja]	
Jaghanaṁ	129
Jalaṁva yasasā aṭṭha	112
Jālavātapānaṁ	59
Jimhaṁ	204
[Jha]	
Jhāyituṁ	58
[Ña]	
Ñattikammaṁ	39
Ñatticatutthakammaṁ	39
Ñattidutiyakammaṁ	39
[Ṭha]	
Ṭhapitaṁ	123
Ṭhapetvā sāgāraṁ	131
Ṭhitadhammo	123
[Ta]	
Takkarassa	154
Taggha	187
Tatrāssa	42
Tayo paṭikkhepā	163
Talamaṭṭhaṁ	142
Tālavaṇṭakaṁ	54

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ta]	
Tālavatthusamūpamā	190
Tāḷāni	59
Tikabhojanaṁ	111
Tiṇaṁ	82
Tiṇabhisi	60
Tiṇavatthārakena	38
Titthiyaddhajo	4
Tivassantarena	76
Tīraṁ vāheti	123
Tumbakaṭāhaṁ	48
Tuvaṭaṁ	184
Tulaṁ	51
Tena ca so sāditabbo	10
Tesaṁ annañca	58
[Tha]	
Thambhe	44
Thullaccayaṁ	191
Thullavajjā	38, 158
Thūpacīvaraṁ	173
[Da]	
Daṇḍakathinaṁ	49
Daṇḍaparissāvanaṁ	50
Daṇḍasatthakaṁ	49
Daṇḍasammutiṁ	53
Dadeyya	58
Dāyaṁ ālimpenti	56
Dāsaṁ upaṭṭhāpenti	129
Diṭṭhāvikammā	218

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဆ]	
ဆ သာမီစိယော	၁၇၈
ဆာဒေတုကာ	၂၀
ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ	၁၆
[ဇ]	
ဇဃနံ	၁၂၉
ဇလံဝ ယသသာ အဋ္ဌ	၁၁၂
ဇာလဝါတပါနံ	၅၉
ဇိမှံ	၂၀၄
[ဈ]	
ဈာယိတုံ	၅၈
[ဉ]	
ဉတ္တိကမ္မံ	၃၉
ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ	၃၉
ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ	၃၉
[ဌ]	
ဌပိတံ	၁၂၃
ဌပေတွာ သာဂါရံ	၁၃၁
ဌိတဓမ္မော	၁၂၃
[တ]	
တက္ကရဿ	၁၅၄
တဂ္ဃ	၁၈၇
တတြာဿ	၄၂
တယော ပဋိက္ခေပါ	၁၆၃
တလမဋ္ဌံ	၁၄၂
တာလဝဏ္ဋကံ	၅၄

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[တ]	
တာလဝတ္ထုသမူပမာ	၁၉၀
တာဠာနိ	၅၉
တိကဘောဇနံ	၁၁၁
တိဏံ	၈၂
တိဏာဘိသိ	၆၀
တိဏဝတ္ထာရကေန	၃၈
တိတ္ထိယဒ္ဓဇော	၄
တိဝဿန္တရေန	၇၆
တီရံ ဝါဟေတိ	၁၂၃
တုမ္ဗကဋာဟံ	၄၈
တုဝဋ္ဋံ	၁၈၄
တုလံ	၅၁
တေန စ သော သာဒိတဗ္ဗော	၁၀
တေသံ အန္နဉ္စ	၅၈
[ထ]	
ထမ္ဘေ	၄၄
ထုလ္လစ္စယံ	၁၉၁
ထုလ္လဝဇ္ဇာ	၃၈-၁၅၈
ထူပစီဝရံ	၁၇၃
[ဒ]	
ဒဏ္ဍကထိနံ	၄၉
ဒဏ္ဍပရိဿာဝနံ	၅၀
ဒဏ္ဍသတ္ထကံ	၄၉
ဒဏ္ဍသမ္မုတိံ	၅၃
ဒဒေယျ	၅၈
ဒါယံ အာလိမ္ပေန္တိ	၅၆
ဒါသံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ	၁၂၉
ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာ	၂၁၈

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Da]	
Dukkaṭaṁ	192
Dukkhakkhayāya	154
Dukkhahāniṁ	141
Duggahoti paccukkaḍḍhitabbaṁ	43
Duccaritāni	167
Duṭṭhullā	157
Dubbhāsitaṁ	192
Dumāsikaṁ vā duvaṅgulaṁ vā	45
Dussapattena	129
Dussavaṭṭiyā	129
Dussaveṇiyā	129
Dūtena	11
Deḍḍubhakaṁ	54
Devatā rakkhanti	184
Dvāraṁ	121
Dve venayikā	161
[Dha]	
Dhammakusalo	221
Dhammapaṭisambhidāpatto	221
Dhammikaṁ paṭissavaṁ	4
Dhammena vūpasammati	36
Dhurabhattaṁ	106
Dhūmakālikaṁ	84
Dhūmanettaṁ	50
Dhotapādakaṁ	52
Dhotapādakā	87
Dhovitabbā	122
[Na]	
Nacchādeti	56
Nadīsu jaggato	112
Na bhikkhūhi sampayojetabbaṁ	9
Namatakaṁ	49, 51
Navakammaṁ	131
Na savacanīyaṁ	9
Na sammati	131
Na sāmaṇero	8
Nāgamāsado	111
Nāgahatassa	111
Nātiharanti	86
Nānāsaṁvāsakassa	219
Nānāsīmāya	219
Nānubhavanti	110
Nāmamattaṁ	141
Nāsitako	158
Nāḷikāgabbho	61
Nijjhāpeti	36
Nidānogadhaṁ	138
Niddhāpetabbaṁ	110
Nippātitā	110
Nibbidā	208
Nibbeṭhentaṁ	43
Niyyānikā	154
Niruttikusalo	221
Niruttipaṭisambhidāpatto	221
Nirūpadhi	62
Nillekhajantāgharaṁ	51
Nissaggiyaṁ	192
Nissitajappi	216
Nissīme ṭhitassa	65

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဒ]	
ဒုက္ကဋံ	၁၉၂
ဒုက္ခက္ခယာယ	၁၅၄
ဒုက္ခဟာနိံ	၁၄၁
ဒုဂ္ဂဟောတိ ပစ္စုက္ကဍ္ဎိတဗ္ဗံ	၄၃
ဒုစ္စရိတာနိ	၁၆၇
ဒုဋ္ဌုလ္လာ	၁၅၇
ဒုဗ္ဘာသိတံ	၁၉၂
ဒုမာသိကံ ဝါ ဒုဝင်္ဂုလံ ဝါ	၄၅
ဒုဿပတ္တေန	၁၂၉
ဒုဿဝဋ္ဋိယာ	၁၂၉
ဒုဿဝေဏိယာ	၁၂၉
ဒူတေန	၁၁
ဒေဍ္ဍုဘကံ	၅၄
ဒေဝတာ ရက္ခန္တိ	၁၈၄
ဒွါရံ	၁၂၁
ဒွေ ဝေနယိကာ	၁၆၁
[ဓ]	
ဓမ္မကုသလော	၂၂၁
ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော	၂၂၁
ဓမ္မိကံ ပဋိဿဝံ	၄
ဓမ္မေန ဝူပသမ္မတိ	၃၆
ဓုရဘတ္တံ	၁၀၆
ဓူမကာလိကံ	၈၄
ဓူမနေတ္တံ	၅၀
ဓောတပါဒကံ	၅၂
ဓောတပါဒကာ	၈၇
ဓောဝိတဗ္ဗာ	၁၂၂
[န]	
နစ္ဆာဒေတိ	၅၆
နဒီသု ဇဂ္ဂတော	၁၁၂
န ဘိက္ခူဟိ သမ္ပယောဇေတဗ္ဗံ	၉
နမတကံ	၄၉-၅၁
နဝကမ္မံ	၁၃၁
န သဝစနီယံ	၉
န သမ္မတိ	၁၃၁
န သာမဏေရော	၈
နာဂမာသဒေါ	၁၁၁
နာဂဟတဿ	၁၁၁
နာတိဟရန္တိ	၈၆
နာနာသံဝါသကဿ	၂၁၉
နာနာသီမာယ	၂၁၉
နာနုဘဝန္တိ	၁၁၀
နာမမတ္တံ	၁၄၁
နာသိတကော	၁၅၈
နာဠိကာဂဗ္ဘော	၆၁
နိဇ္ဈာပေတိ	၃၆
နိဒါနောဂဓံ	၁၃၈
နိဒ္ဓါပေတဗ္ဗံ	၁၁၀
နိပ္ပါတိတာ	၁၁၀
နိဗ္ဗိဒါ	၂၀၈
နိဗ္ဗေဌေန္တံ	၄၃
နိယျာနိကာ	၁၅၄
နိရုတ္တိကုသလော	၂၂၁
နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော	၂၂၁
နိရူပဓိ	၆၂
နိလ္လေခဇန္တာဃရံ	၅၁
နိဿဂ္ဂိယံ	၁၉၂
နိဿိတဇပ္ပိ	၂၁၆
နိဿီမေ ဌိတဿ	၆၅

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Na]	
Nīcacittena	205
Nettidhammānulomikaṁ	150
Netthāraṁ vattanti	3
Neva suttaṁ āgataṁ	42
No suttavibhaṅgo	42
[Pa]	
Pakatattānaṁ	6
Pakatatto	19
Pakatimaṇḍalaṁ	47
Pakuṭṭaṁ	62
Pakkhamānattaṁ	16, 28
Pakkhikaṁ	103
Paghanaṁ	62
Paccattharitvā	87
Paccuddharituṁ	61
Paccuddhārassa	212
Pacchimā janatā	46
Pañca bhisiyo	60
Pañca yathāvuḍḍhaṁ	7
Paññattaṁ	161
Paññattānulomaṁ	161
Paññattivāro	140
Paññattetaṁ	223
Paññāpessāmi	111
Paṭaggiṁ	56
Paṭikuṭiyova osakki	111
Paṭikkamanti	117
Paṭiggahaṁ	50
Paṭicchannaparivāso	18

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Pa]	
Paṭicchannamānattaṁ	16
Paṭibhānacittaṁ	61
Paṭibhānaṁ	174
Paṭibhānapaṭisambhidāppatto	221
Paṭimantetha	1
Paṭivirati	151
Paṭisaṅkharissati	63
Paṭihaññati	58
Paṭṭikaṁ sūkarantakaṁ	54
Paṇḍukalohitakā	1
Paṇḍupalāso	190
Pattaṁ	121
Pattakuṇḍolikā	48
Pattamāḷakaṁ	47
Pattahatthena	48
Pattādhārakaṁ	47
Patthaddhena	111
Payogassa	212
Paramparābhataṁ	139
Parigūhati	201
Paricitāya	184
Pariṇāmeti	224
Parittaṁ	56
Parittāṇakiṭikaṁ	62
Parinibbuto	62
Paribhaṇḍaṁ	121
Paribhavā	219
Paribhaṇḍakaraṇamattena	84
Paribhaṇḍante	47
Paribhojanīyaṁ	121

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[န]	
နီစစိတ္တေန	၂၀၅
နေတ္တိဓမ္မာနုလောမိကံ	၁၅၀
နေတ္ထာရံ ဝတ္တန္တိ	၃
နေဝ သုတ္တံ အာဂတံ	၄၂
နော သုတ္တဝိဘင်္ဂေါ	၄၂
[ပ]	
ပကတတ္တာနံ	၆
ပကတတ္တော	၁၉
ပကတိမဏ္ဍလံ	၄၇
ပကုဋ္ဋံ	၆၂
ပက္ခမာနတ္တံ	၁၆-၂၈
ပက္ခိကံ	၁၀၃
ပဃနံ	၆၂
ပစ္စတ္ထရိတွာ	၈၇
ပစ္စုဒ္ဓရိတုံ	၆၁
ပစ္စုဒ္ဓါရဿ	၂၁၂
ပစ္ဆိမာ ဇနတာ	၄၆
ပဉ္စ ဘိသိယော	၆၀
ပဉ္စ ယထာဝုဍ္ဎံ	၇
ပညတ္တံ	၁၆၁
ပညတ္တာနုလောမံ	၁၆၁
ပညတ္တိဝါရော	၁၄၀
ပညတ္တေတံ	၂၂၃
ပညာပေဿာမိ	၁၁၁
ပဋဂ္ဂိံ	၅၆
ပဋိကုဋိယောဝ ဩသက္ကိ	၁၁၁
ပဋိက္ကမန္တိ	၁၁၇
ပဋိဂ္ဂဟံ	၅၀
ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော	၁၈

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ပ]	
ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ	၁၆
ပဋိဘာနစိတ္တံ	၆၁
ပဋိဘာနံ	၁၇၄
ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တော	၂၂၁
ပဋိမန္တေထ	၁
ပဋိဝိရတိ	၁၅၁
ပဋိသင်္ခရိဿတိ	၆၃
ပဋိဟညတိ	၅၈
ပဋ္ဋိကံ သူကရန္တကံ	၅၄
ပဏ္ဍုကလောဟိတကာ	၁
ပဏ္ဍုပလာသော	၁၉၀
ပတ္တံ	၁၂၁
ပတ္တကုဏ္ဍောလိကာ	၄၈
ပတ္တမာဠကံ	၄၇
ပတ္တဟတ္ထေန	၄၈
ပတ္တာဓာရကံ	၄၇
ပတ္ထဒ္ဓေန	၁၁၁
ပယောဂဿ	၂၁၂
ပရမ္ပရာဘတံ	၁၃၉
ပရိဂူဟတိ	၂၀၁
ပရိစိတာယ	၁၈၄
ပရိဏာမေတိ	၂၂၄
ပရိတ္တံ	၅၆
ပရိတ္တာဏကိဋိကံ	၆၂
ပရိနိဗ္ဗုတော	၆၂
ပရိဘဏ္ဍံ	၁၂၁
ပရိဘဝါ	၂၁၉
ပရိဘဏ္ဍကရဏမတ္တေန	၈၄
ပရိဘဏ္ဍန္တေ	၄၇
ပရိဘောဇနီယံ	၁၂၁

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Pa]	
Parivāsaṁ	14
Pariveṇaṁ	56
Paligho	62
Pallaṅkena	132
Pavananto	54
Pavivekaṁ	177
Passaddhi	208
Passāvapādukaṁ	56
Pahaṭṭhakaṇṇavālo	111
Pahu	20
Pākaṭā	51
Pācittiyaṁ	192
Pāṭaṅkiṁ	131
Pāṭidesanīyā	192
Pāṭipadikaṁ	104
Pātabyataṁ	166
Pādaṁ	129
Pādakathalikaṁ	6
Pādakocchaṁ	129
Pādapīṭhaṁ	6
Pādodakaṁ	6
Pānāgāraṁ	129
Pānīyaṁ	118
Pānīyabhājanaṁ	62
Pāpaṇikaṁ	173
Pāpiccho	177, 219
Pāpiṭṭhatarā	8
Pāmaṅgaṁ	44
Pāmujjaṁ	208
Pārājikaṁ	191

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Pa]	
Pārājikagāmī	220
Pārājikasāmantaṁ	43
Pārivāsikā	6
Pāsādikaṁ	178
Pāsādo	58
Piṭṭhamaddaṁ	61
Piṭṭhi me āgilāyati	112
Piyakaraṇo	153
Piyarūpābhinandino	134
Pīṭhaṁ	77
Pīṭhikā	59
Pīti	208
Puggalagaru	222
Puthupāṇikaṁ	44
Pupphābhikiṇṇesu	51
Pubbakaraṇaṁ	212
Pubbāpatti	157
Pubbāparakusalo	221
Pubbūpaparipācitā	142
Purakkhatvā	52
Purato	9
Purāṇamallī	130
Purisabyañjanaṁ	130
Puresamaṇena vā pacchā samaṇena vā	10
Pekkhati anupekkhati	36
Poṭakitūlaṁ	59
Porisiyaṁ	56
Posā	134

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ပ]	
ပရိဝါသံ	၁၄
ပရိဝေဏံ	၅၆
ပလိဃော	၆၂
ပလ္လင်္ကေန	၁၃၂
ပဝနန္တော	၅၄
ပဝိဝေကံ	၁၇၇
ပဿဒ္ဓိ	၂၀၈
ပဿာဝပါဒုကံ	၅၆
ပဟဋ္ဌကဏ္ဏဝါလော	၁၁၁
ပဟု	၂၀
ပါကဋာ	၅၁
ပါစိတ္တိယံ	၁၉၂
ပါဋင်္ကိံ	၁၃၁
ပါဋိဒေသနီယာ	၁၉၂
ပါဋိပဒိကံ	၁၀၄
ပါတဗျတံ	၁၆၆
ပါဒံ	၁၂၉
ပါဒကထလိကံ	၆
ပါဒကောစ္ဆံ	၁၂၉
ပါဒပီဌံ	၆
ပါဒေါဒကံ	၆
ပါနာဂါရံ	၁၂၉
ပါနီယံ	၁၁၈
ပါနီယဘာဇနံ	၆၂
ပါပဏိကံ	၁၇၃
ပါပိစ္ဆော	၁၇၇-၂၁၉
ပါပိဋ္ဌတရာ	၈
ပါမင်္ဂံ	၄၄
ပါမုဇ္ဇံ	၂၀၈
ပါရာဇိကံ	၁၉၁

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ပ]	
ပါရာဇိကဂါမီ	၂၂၀
ပါရာဇိကသာမန္တံ	၄၃
ပါရိဝါသိကာ	၆
ပါသာဒိကံ	၁၇၈
ပါသာဒေါ	၅၈
ပိဋ္ဌမဒ္ဒံ	၆၁
ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ	၁၁၂
ပိယကရဏော -	၁၅၃
ပိယရူပါဘိနန္ဒိနော	၁၃၄
ပီဌံ	၇၇
ပီဌိကာ	၅၉
ပီတိ	၂၀၈
ပုဂ္ဂလဂရု	၂၂၂
ပုထုပါဏိကံ	၄၄
ပုပ္ဖါဘိကိဏ္ဏေသု	၅၁
ပုဗ္ဗကရဏံ	၂၁၂
ပုဗ္ဗာပတ္တိ	၁၅၇
ပုဗ္ဗာပရကုသလော	၂၂၁
ပုဗ္ဗူပပရိပါစိတာ	၁၄၂
ပုရက္ခတွာ	၅၂
ပုရတော	၉
ပုရာဏမလ္လီ	၁၃၀
ပုရိသဗျဉ္ဇနံ	၁၃၀
ပုရေသမဏေန ဝါ ပစ္ဆာ- သမဏေန ဝါ	၁၀
ပေက္ခတိ အနုပေက္ခတိ	၃၆
ပေါဋကိတူလံ	၅၉
ပေါရိသိယံ	၅၆
ပေါသာ	၁၃၄

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Pha]	
Phātikammatthāya	87
Phāsukā namenti	129
Phullaṁ	63
Phosituṁ	61
[Ba]	
Bandhanamattaṁ	53
Bandhanarajjuṁ	50
Balavanissito	211
Balavābalavaṁ	1
Bahi ṭhitena	117
Bahiddhā	152
Bahujana-ahitāya	210
Bahulīkatāya	184
Bāhāgahaṇā	123
Bāhiralomiṁ uṇṇiṁ	46
Bidalakaṁ	49
Bidalamañcakaṁ	59
Bimbohanaṁ	77
Byañjanakusalo	221
Byañjanacchāyāya	42
Brahmaṁ puññaṁ	111
[Bha]	
Bhaṅgo	46
Bhaṇḍikāṭhapanamattena	84
Bhatapaṭiyābhataṁ	173
Bhattaṁ	7

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Bha]	
Bhattikammaṁ	61
Bhaddapīṭhaṁ	59
Bhabbāpattikā	158
Bhavo	110
Bhāṇakaṁ	77
Bhāvitāya	184
Bhāsānusandhikusalo	216
Bhāsitaparikkantaṁ	37
Bhisaṁ ghasamānassa	112
Bhikkhaggena	134
Bhikkhādāyikāya	121
Bhikkhunīnaṁ anupakhajja	39
Bhikkhū gaṇetvā	64
Bhitti	87
Bhisi	77
Bhīrū	207
Bhujissāni	154
Bhusikā uddharāpetabbā	110
Bhesmā	112
Bhogūpaghātikā	161
[Ma]	
Makasakuṭikā	50
Makasabījanī	52
Magā	134
Macchavāḷakaṁ	54
Mañco	76
Mañjiṭṭhikā	127
Maṇimayo	47
Mantanā	208

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဖ]	
ဖာတိကမ္မတ္ထာယ	၈၇
ဖာသုကာ နမေန္တိ	၁၂၉
ဖုလ္လံ	၆၃
ဖောသိတုံ	၆၁
[ဗ]	
ဗန္ဓနမတ္တံ	၅၃
ဗန္ဓနရဇ္ဇုံ	၅၀
ဗလဝနိဿိတော	၂၁၁
ဗလဝါဗလဝံ	၁
ဗဟိ ဌိတေန	၁၁၇
ဗဟိဒ္ဓါ	၁၅၂
ဗဟုဇနအဟိတာယ	၂၁၀
ဗဟုလီကတာယ	၁၈၄
ဗာဟာဂဟဏာ	၁၂၃
ဗာဟိရလောမိံ ဥဏ္ဏိံ	၄၆
ဗိဒလကံ	၄၉
ဗိဒလမဉ္စကံ	၅၉
ဗိမ္ဗောဟနံ	၇၇
ဗျဉ္ဇနကုသလော	၂၂၁
ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ	၄၂
ဗြဟ္မံ ပုညံ	၁၁၁
[ဘ]	
ဘင်္ဂေါ	၄၆
ဘဏ္ဍိကာဋ္ဌပနမတ္တေန	၈၄
ဘတပဋိယာဘတံ	၁၇၃
ဘတ္တံ	၇

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဘ]	
ဘတ္တိကမ္မံ	၆၁
ဘဒ္ဒပီဌံ	၅၉
ဘဗ္ဗာပတ္တိကာ	၁၅၈
ဘဝေါ	၁၁၀
ဘာဏကံ	၇၇
ဘာဝိတာယ	၁၈၄
ဘာသာနုသန္ဓိကုသလော	၂၁၆
ဘာသိတပရိက္ကန္တံ	၃၇
ဘိသံ ဃသမာနဿ	၁၁၂
ဘိက္ခဂ္ဂေန	၁၃၄
ဘိက္ခာဒါယိကာယ	၁၂၁
ဘိက္ခုနီနံ အနုပခဇ္ဇ	၃၉
ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ	၆၄
ဘိတ္တိ	၈၇
ဘိသိ	၇၇
ဘီရူ	၂၀၇
ဘုဇိဿာနိ	၁၅၄
ဘုသိကာ ဥဒ္ဓရာပေတဗ္ဗာ	၁၁၀
ဘေသ္မာ	၁၁၂
ဘောဂူပဃာတိကာ	၁၆၁
[မ]	
မကသကုဋိကာ	၅၀
မကသဗီဇနီ	၅၂
မဂါ	၁၃၄
မစ္ဆဝါဠကံ	၅၄
မဉ္စော	၇၆
မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ	၁၂၇
မဏိမယော	၄၇
မန္တနာ	၂၀၈

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ma]	
Mandattā momūhattā	219
Mando	207
Mamānukubbaṁ	112
Malamattaṁ	53
Mallamuṭṭhikā	44
Massuṁ vaḍḍhāpenti	53
Mahato taḷākassa	127
Mahāgilāno	105
Mahāvarāhassa	112
Mahāsuddhanto	26
Mahiṁ vikubbato	112
Mahiyā	134
Maḷorikā	51
Mā jātu	112
Mānassino	110
Mā maṁ jāniṁsu	10
Miḍḍhante	47
Miḍḍhiṁ	59
Mithu yathāvuḍḍhaṁ	6
Missakaṁ	35
Missakasamodhānaṁ	32
Missakasamodhāno	28
Mukhaṁ ālimpanti	45
Muṇḍavaṭṭi	55
Murajaṁ	54
Mettaṁ kāyakammaṁ	153
Mettaṁ manokammaṁ	153
Mettaṁ vacīkammaṁ	153
Moghasuttakaṁ	49

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ya]	
Yathāpatirūpe	205
Yathābhataṁ	224
Yathābhūtañāṇadassanaṁ	208
Yathārattaṁ	223
Yadeva kiñci	4
Yadeva sā vibbhantā	131
Yantakaṁ sūcikaṁ	59
Yassantarato na santi kopā	110
Yānīkatāya	184
Yāyaṁ diṭṭhi	154
Yāvatikā ca bhikkhū kammappattā	41
Yebhuyyasikāya	37
Yo tattha anuvādo	39
Yo laggeyya	48
[Ra]	
Rajoharaṇasamena	205
Rajju	59
Rājaññātakā	111
Rukkhatūlaṁ	59
Romanthakassa	53
[La]	
Latātūlaṁ	59
Lahukā	157
Likhituṁ	47
Liṅgapātubhāvena	168
Leṇatthaṁ	58
Lesakappena	64

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[မ]	
မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ	၂၁၉
မန္ဒော	၂၀၇
မမာနုကုဗ္ဗံ	၁၁၂
မလမတ္တံ	၅၃
မလ္လမုဋ္ဌိကာ	၄၄
မဿုံ ဝဍ္ဎာပေန္တိ	၅၃
မဟတော တဠာကဿ	၁၂၇
မဟာဂိလာနော	၁၀၅
မဟာဝရာဟဿ	၁၁၂
မဟာသုဒ္ဓန္တော	၂၆
မဟိံ ဝိကုဗ္ဗတော	၁၁၂
မဟိယာ	၁၃၄
မဠောရိကာ	၅၁
မာ ဇာတု	၁၁၂
မာနဿိနော	၁၁၀
မာ မံ ဇာနိံသု	၁၀
မိဍ္ဎန္တေ	၄၇
မိဍ္ဎိံ	၅၉
မိထု ယထာဝုဍ္ဎံ	၆
မိဿကံ	၃၅
မိဿကသမောဓာနံ	၃၂
မိဿကသမောဓာနော	၂၈
မုခံ အာလိမ္ပန္တိ	၄၅
မုဏ္ဍဝဋ္ဋိ	၅၅
မုရဇံ	၅၄
မေတ္တံ ကာယကမ္မံ	၁၅၃
မေတ္တံ မနောကမ္မံ	၁၅၃
မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ	၁၅၃
မောဃသုတ္တကံ	၄၉

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ယ]	
ယထာပတိရူပေ	၂၀၅
ယထာဘတံ	၂၂၄
ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ	၂၀၈
ယထာရတ္တံ	၂၂၃
ယဒေဝ ကိဉ္စိ	၄
ယဒေဝ သာ ဝိဗ္ဘန္တာ	၁၃၁
ယန္တကံ သူစိကံ	၅၉
ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ	၁၁၀
ယာနီကတာယ	၁၈၄
ယာယံ ဒိဋ္ဌိ	၁၅၄
ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ	၄၁
ယေဘုယျသိကာယ	၃၇
ယော တတ္ထ အနုဝါဒေါ	၃၉
ယော လဂ္ဂေယျ	၄၈
[ရ]	
ရဇောဟရဏသမေန	၂၀၅
ရဇ္ဇု	၅၉
ရာဇညာတကာ	၁၁၁
ရုက္ခတူလံ	၅၉
ရောမန္ထကဿ	၅၃
[လ]	
လတာတူလံ	၅၉
လဟုကာ	၁၅၇
လိခိတုံ	၄၇
လိင်္ဂပါတုဘာဝေန	၁၆၈
လေဏတ္ထံ	၅၈
လေသကပ္ပေန	၆၄

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[La]	
Lokāyataṁ	56
Lomaṁ pātenti	3
Lohakumbhī	77
[Va]	
Vaggā gaṇhanti	37
Vacanakkhamena	206
Vaccito	119
Vaḍḍhenti kaṭasiṁ	134
Vaṇṇāvaṇṇāyo	42
Vaṇṇāvaṇṇo	210
Vatthukatāya	184
Vatthuvipannaṁ	213
Vatthuvipanno	161
Vatthussa	212
Vallikā	44
Vassasahassaṁ	127
Vācasikena	166
Vācasiko micchājīvo	3
Vātapānabhisi	59
Vāditaṁ	45
Vārako	77
Vārabhattaṁ	106
Vāsayettha bahussute	58
Vāsetuṁ	50
Viggayha parikammaṁ	44
Viggahuttari	143
Vijjotalati	53
Viññuppasatthāni	154
Vidhūpanaṁ	52

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Va]	
Vinandhanarajjuṁ	49
Vinandhanasuttakaṁ	49
Vinayapurekkhāratā	126
Vinayabyākaraṇā	224
Vinītavatthūni	151
Vipaccatāya vohāro	39
Vipattivāro	140
Vippakataṁ	84
Vippakatabhojano	64
Vippavāso	14
Vibhatti	139
Vibhavo	110, 193
Vimutti	208
Vimuttiñāṇadassanaṁ	208
Virati	151
Virāgo	208
Vivaṭaṁ nātivassati	123
Vivaṭaṁ	193
Vivādanidānaṁ	197
Visamanissito	211
Visamā	49
Visesakaṁ	129
Vissajjetabbaṁ	117
Vihārapariyanto	9
Vihārabhattaṁ	106
Vihāravatthu	76
Vihāro	58, 76
Vītiharati	204
Vīsatimaṭṭhaṁ	53
Vuṭṭhātabbaṁ	12

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[လ]	
လောကာယတံ	၅၆
လောမံ ပါတေန္တိ	၃
လောဟကုမ္ဘီ	၇၇
[ဝ]	
ဝဂ္ဂါ ဂဏှန္တိ	၃၇
ဝစနက္ခမေန	၂၀၆
ဝစ္စိတော	၁၁၉
ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိံ	၁၃၄
ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာယော	၄၂
ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော	၂၁၀
ဝတ္ထုကတာယ	၁၈၄
ဝတ္ထုဝိပန္နံ	၂၁၃
ဝတ္ထုဝိပန္နော	၁၆၁
ဝတ္ထုဿ	၂၁၂
ဝလ္လိကာ	၄၄
ဝဿသဟဿံ	၁၂၇
ဝါစသိကေန	၁၆၆
ဝါစသိကော မိစ္ဆာဇီဝေါ	၃
ဝါတပါနဘိသိ	၅၉
ဝါဒိတံ	၄၅
ဝါရကော	၇၇
ဝါရဘတ္တံ	၁၀၆
ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ	၅၈
ဝါသေတုံ	၅၀
ဝိဂ္ဂယှ ပရိကမ္မံ	၄၄
ဝိဂ္ဂဟုတ္တရိ	၁၄၃
ဝိဇ္ဇောတလတိ	၅၃
ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ	၁၅၄
ဝိဓူပနံ	၅၂

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဝ]	
ဝိနန္ဓနရဇ္ဇုံ	၄၉
ဝိနန္ဓနသုတ္တကံ	၄၉
ဝိနယပုရေက္ခာရတာ	၁၂၆
ဝိနယဗျာကရဏာ	၂၂၄
ဝိနီတဝတ္ထူနိ	၁၅၁
ဝိပစ္စတာယ ဝေါဟာရော	၃၉
ဝိပတ္တိဝါရော	၁၄၀
ဝိပ္ပကတံ	၈၄
ဝိပ္ပကတဘောဇနော	၆၄
ဝိပ္ပဝါသော	၁၄
ဝိဘတ္တိ	၁၃၉
ဝိဘဝေါ	၁၁၀-၁၉၃
ဝိမုတ္တိ	၂၀၈
ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ	၂၀၈
ဝိရတိ	၁၅၁
ဝိရာဂေါ	၂၀၈
ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ	၁၂၃
ဝိဝဋံ	၁၉၃
ဝိဝါဒနိဒါနံ	၁၉၇
ဝိသမနိဿိတော	၂၁၁
ဝိသမာ	၄၉
ဝိသေသကံ	၁၂၉
ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ	၁၁၇
ဝိဟာရပရိယန္တော	၉
ဝိဟာရဘတ္တံ	၁၀၆
ဝိဟာရဝတ္ထု	၇၆
ဝိဟာရော	၅၈-၇၆
ဝီတိဟရတိ	၂၀၄
ဝီသတိမဋ္ဌံ	၅၃
ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ	၁၂

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Va]	
Vuḍḍhatarena	13
Vedikāvātapānaṁ	59
Veyyāyikaṁ	62
Veramaṇī	151
Velā	151
Vesiṁ vuṭṭhāpenti	129
Voharanto	222
[Sa]	
Saṁkiliṭṭhaṁ	178
Saṁghagaru	222
Saṁghādiseso	191
Saṁgho	200
Saṁvaro	139
Saṁvelliyaṁ	54
Saṁsaṭṭhā	198
Saṁsāraṇakiṭiko	62
Saṁharantu	52
Sakāya niruttiyā	56
Sakkharā	52
Saṅgahavāro	140
Saṅgāmāvacarena	205
Sacittako	168
Sañcicca	201
Saññattiyā	42
Saññāpeti	36
Saññāvimokkhā	159
Satavalikaṁ	54
Sati karaṇīye	56
Sattuyā	49

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Sa]	
Satthusāsanaṁ	175
Saddhammagaruko	222
Saddhammā	179
Sandiṭṭhiparāmāsī	152
Sabbakālaṁ	65
Sabbapaṁsukūlikena	48
Sabbā āsattiyo	62
Sabbeheva ekajjhaṁ	38
Sabbaṁ pāsādaparibhogaṁ	76
Sabhāgadhammānaṁ	141
Samajjadānaṁ	173
Samathavāro	140
Samādhi	208
Samādhisaṁvattanikāni	154
Samānasaṁvāsako	158
Samukkaṭṭhapadānaṁ	155
Samuccayavāro	140
Samuṭṭhānavāro	140
Samodhānaparivāso	26
Samodhānamānattaṁ	16, 32
Sambhedaṁ	141
Sammannati	111
Sarakuttiṁ	46
Sarajā	134
Saratāyasmā	37
Sarabhaññaṁ	46
Sarāmi kho ahaṁ	43
Saritakaṁ	49
Saritasipāṭikaṁ	49
Saritasāritaṁ	37

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဝ]	
ဝုဍ္ဎတရေန	၁၃
ဝေဒိကာဝါတပါနံ	၅၉
ဝေယျာယိကံ	၆၂
ဝေရမဏီ	၁၅၁
ဝေလာ	၁၅၁
ဝေသိံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ	၁၂၉
ဝေါဟရန္တော	၂၂၂
[သ]	
သံကိလိဋ္ဌံ	၁၇၈
သံဃဂရု	၂၂၂
သံဃာဒိသေသော	၁၉၁
သံဃော	၂၀၀
သံဝရော	၁၃၉
သံဝေလ္လိယံ	၅၄
သံသဋ္ဌာ	၁၉၈
သံသာရဏကိဋိကော	၆၂
သံဟရန္တု	၅၂
သကာယ နိရုတ္တိယာ	၅၆
သက္ခရာ	၅၂
သင်္ဂဟဝါရော	၁၄၀
သင်္ဂါမာဝစရေန	၂၀၅
သစိတ္တကော	၁၆၈
သဉ္စိစ္စ	၂၀၁
သညတ္တိယာ	၄၂
သညာပေတိ	၃၆
သညာဝိမောက္ခာ	၁၅၉
သတဝလိကံ	၅၄
သတိ ကရဏီယေ	၅၆
သတ္တုယာ	၄၉

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သတ္ထုသာသနံ	၁၇၅
သဒ္ဓမ္မဂရုကော	၂၂၂
သဒ္ဓမ္မာ	၁၇၉
သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ	၁၅၂
သဗ္ဗကာလံ	၆၅
သဗ္ဗပံသုကူလိကေန	၄၈
သဗ္ဗာ အာသတ္တိယော	၆၂
သဗ္ဗေဟေဝ ဧကဇ္ဈံ	၃၈
သဗ္ဗံ ပါသာဒပရိဘောဂံ	၇၆
သဘာဂဓမ္မာနံ	၁၄၁
သမဇ္ဇဒါနံ	၁၇၃
သမထဝါရော	၁၄၀
သမာဓိ	၂၀၈
သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ	၁၅၄
သမာနသံဝါသကော	၁၅၈
သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ	၁၅၅
သမုစ္စယဝါရော	၁၄၀
သမုဋ္ဌာနဝါရော	၁၄၀
သမောဓာနပရိဝါသော	၂၆
သမောဓာနမာနတ္တံ	၁၆-၃၂
သမ္ဘေဒံ	၁၄၁
သမ္မန္နတိ	၁၁၁
သရကုတ္တိံ	၄၆
သရဇာ	၁၃၄
သရတာယသ္မာ	၃၇
သရဘညံ	၄၆
သရာမိ ခေါ အဟံ	၄၃
သရိတကံ	၄၉
သရိတသိပါဋိကံ	၄၉
သရိတသာရိတံ	၃၇

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Sa]	
Salākaṁ	49
Salākaṁ gāheti	113
Salākaggāhena	222
Salākavātapānaṁ	59
Sahavāso	14
Sā āpatti	8
Sākacchātabbo	221
Sādhukaṁ	120
Sānuvādo	38
Sāmīcikammaṁ	6
Sāraṇā	200
Sāloke	129
Sāvajjapaññatti	157
Sāvasesā	157
Sāsapakuṭṭaṁ	61
Sitthatelakaṁ	61
Sitthatelakena	45
Sivikāgabbho	61
Sisiro	58
Sītaṁ uṇhaṁ	58
Sītibhūto	62
Sīlasāmaññagato	154
Sīsappamāṇaṁ	60
Sukkasaṁsaggo	142
Sukhaṁ	208
Sukhatthaṁ	58
Suggahoti sāvetabbaṁ	43
Sucaritāni	167
Sutaṁ	112

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Sa]	
Sutto	224
Suddhaṁ brahmacāriṁ	166
Suddhakaṁ	35
Suddhantaparivāso	25
Supariggahitaṁ	42
Suvuttaṁ	200
Susamāraddhāya	184
Sūcikā	50
Sūnaṁ ṭhapenti	129
Sūpassa okāso	120
Sekhiyaṁ	192
Setaṭṭikā	127
Setu	152
Setughāto	152, 161
Senāsanā otaritabbaṁ	121
Senāsanaṁ	65
Seyyaggena	65
Seyyā	65
Seyyāpariyanto	9
Sobhaṇaṁ	54
Sosānikaṁ	173
[Ha]	
Hatthaṁ koṭṭāpenti	129
Hatthakocchaṁ	129
Hatthaphaṇakena	45
Hatthabhittiṁ	61
Hatthinakhakaṁ	76
Hatthisoṇḍakaṁ	54
Hadaye daraṁ	62

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သလာကံ	၄၉
သလာကံ ဂါဟေတိ	၁၁၃
သလာကဂ္ဂါဟေန	၂၂၂
သလာကဝါတပါနံ	၅၉
သဟဝါသော	၁၄
သာ အာပတ္တိ	၈
သာကစ္ဆာတဗ္ဗော	၂၂၁
သာဓုကံ	၁၂၀
သာနုဝါဒေါ	၃၈
သာမီစိကမ္မံ	၆
သာရဏာ	၂၀၀
သာလောကေ	၁၂၉
သာဝဇ္ဇပညတ္တိ	၁၅၇
သာဝသေသာ	၁၅၇
သာသပကုဋ္ဋံ	၆၁
သိတ္ထတေလကံ	၆၁
သိတ္ထတေလကေန	၄၅
သိဝိကာဂဗ္ဘော	၆၁
သိသိရော	၅၈
သီတံ ဥဏှံ	၅၈
သီတိဘူတော	၆၂
သီလသာမညဂတော	၁၅၄
သီသပ္ပမာဏံ	၆၀
သုက္ကသံသဂ္ဂေါ	၁၄၂
သုခံ	၂၀၈
သုခတ္ထံ	၅၈
သုဂ္ဂဟောတိ သာဝေတဗ္ဗံ	၄၃
သုစရိတာနိ	၁၆၇
သုတံ	၁၁၂

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[သ]	
သုတ္တော	၂၂၄
သုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစာရိံ	၁၆၆
သုဒ္ဓကံ	၃၅
သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော	၂၅
သုပရိဂ္ဂဟိတံ	၄၂
သုဝုတ္တံ	၂၀၀
သုသမာရဒ္ဓါယ	၁၈၄
သူစိကာ	၅၀
သူနံ ဌပေန္တိ	၁၂၉
သူပဿ ဩကာသော	၁၂၀
သေခိယံ	၁၉၂
သေတဋ္ဋိကာ	၁၂၇
သေတု	၁၅၂
သေတုဃာတော	၁၅၂-၁၆၁
သေနာသနာ ဩတာရိတဗ္ဗံ	၁၂၁
သေနာသနံ	၆၅
သေယျဂ္ဂေန	၆၅
သေယျာ	၆၅
သေယျာပရိယန္တော	၉
သောဘဏံ	၅၄
သောသာနိကံ	၁၇၃
[ဟ]	
ဟတ္ထံ ကောဋ္ဋာပေန္တိ	၁၂၉
ဟတ္ထကောစ္ဆံ	၁၂၉
ဟတ္ထဖဏကေန	၄၅
ဟတ္ထဘိတ္တိံ	၆၁
ဟတ္ထိနခကံ	၇၆
ဟတ္ထိသောဏ္ဍကံ	၅၄
ဟဒယေ ဒရံ	၆၂

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ha]		**[Ha]**	
Hammiyaṁ	58	Hitesitā	126
Hammiyagabbho	61	Hitesī	201
Haritakapakkikaṁ pakiṇanti	130	Heṭṭhā vivaṭe	132
Hitaparisakkinā	206	Hetunidānaṁ	198

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော	ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော
[ဟ]		**[ဟ]**	
ဟမ္မိယံ	၅၈	ဟိတေသိတာ	၁၂၆
ဟမ္မိယဂဗ္ဘော	၆၁	ဟိတေသီ	၂၀၁
ဟရိတကပက္ကိကံ ပကိဏန္တိ	၁၃၀	ဟေဋ္ဌာ ဝိဝဋေ	၁၃၂
ဟိတပရိသက္ကိနာ	၂၀၆	ဟေတုနိဒါနံ	၁၉၈

Cūḷavaggādi-aṭṭhakathāya

Nānāpāṭhā

Paṭhamo mūlapāṭho, Sī = Sīhaḷapotthakaṁ, Syā = Syāmapotthakaṁ, Kaṁ = Kambojapotthakaṁ, I = Iṅgalisapotthakaṁ, Ka = kesuci Marammapotthakesu dissamānapāṭho, Ka-Sī = kesuci Sīhaḷapotthakesu dissamānapāṭho, Ṭṭha = Aṭṭhakathā.

Cūḷavaggādi-aṭṭhakathāya

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[A]	
Akkhāti = Akkhātā (Ka)	112
Agaṇanūpagā nāma = Agaṇanūpigā nāma (Syā, Ka)	158
Accharikaṁ vā = Accharaṁ vā (Sī, Syā)	46
Ajānanassa samena = Ajānanasamena (Ka)	
Ajānantassa samena (Syā)	209
Ajānitvā = Na jānāti (Syā)	177
Aññattha sabbattha yathāvuḍḍhaṁ = Aññattha yathāvuḍḍhaṁ (Sī, Syā)	131
Aññe aññe āgacchanti = Añño añño āgacchati (Sī)	
Aññe āgacchanti (Ka)	122
Aṭṭānaṁ = Aṭṭhānaṁ (Sī, Syā)	44
Attanā = Attano (Sī)	152
Attanā vā = Attanāva (Ka)	160
Attano rucikena = Attano cittarucikena (Sī) Attanā rucitena (Syā)	119
Attarakkhaṇatthāya = Ārakkhatthāya (Sī)	30
Atidūre = Atidūro (Sī, Ka)	102
Adhammikamānattacārāvasāne = Adhammikamānatthāvasāne	25
Adhikagaṇhanako = Atirekagaṇhanako (Syā, Ka)	79
Anukampitāti = Anukampatāti (Ka)	126
Anokāso = Anokāse (Sī, Syā)	149

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာယ

နာနာပါဌ

ပဌမော မူလပါဌော၊ သီ…သီဟဠပေါတ္ထကံ၊ သျာ…သျာမပေါတ္ထကံ၊ ကံ…ကမ္ဗောဇပေါတ္ထကံ၊ ဣ…ဣင်္ဂလိသပေါတ္ထကံ၊ က…ကေသုစိ မရမ္မပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနပါဌော၊ က-သီ…ကေသုစိ သီဟဠပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနပါဌော၊ ဋ္ဌ…အဋ္ဌကထာ။

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာယ

နာနာပါဌ	ပိဋ္ဌင်္က
[အ]	
အက္ခာတိ = အက္ခာတာ (က)	၁၁၂
အဂဏနူပဂါ နာမ = အဂဏနူပိဂါ နာမ (သျာ၊ က)	၁၅၈
အစ္ဆရိကံ ဝါ = အစ္ဆရံ ဝါ (သီ၊ သျာ)	၄၆
အဇာနနဿ သမေန = အဇာနနသမေန (က)	
အဇာနန္တဿ သမေန (သျာ)	၂၀၉
အဇာနိတွာ = န ဇာနာတိ (သျာ)	၁၇၇
အညတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ ယယာဝုဍ္ဎံ = အညတ္ထ ယထာဝုဍ္ဎံ (သီ၊ သျာ)	၁၃၁
အညေ အညေ အာဂစ္ဆန္တိ = အညော အညော အာဂစ္ဆတိ (သီ)	
အညေ အာဂစ္ဆန္တိ (က)	၁၂၂
အဋ္ဋာနံ = အဋ္ဌာနံ (သီ၊ သျာ)	၄၄
အတ္တနာ = အတ္တနော (သီ)	၁၅၂
အတ္တနာ ဝါ = အတ္တနာဝ (က)	၁၆၀
အတ္တနော ရုစိကေန = အတ္တနော စိတ္တရုစိကေန (သီ)	
အတ္တနာ ရုစိတေန (သျာ)	၁၁၉
အတ္တရက္ခဏတ္ထာယ = အာရက္ခတ္ထာယ (သီ)	၃၀
အတိဒူရေ = အတိဒူရော (သီ၊ က)	၁၀၂
အဓမ္မိကမာနတ္တစာရာဝသာနေ = အဓမ္မိကမာနတ္တာဝသာနေ	၂၅
အဓိကဂဏှနကော = အတိရေကဂဏှနကော (သျာ၊ က)	၇၉
အနုကမ္ပိတာတိ = အနုကမ္ပတာတိ (က)	၁၂၆
အနောကာသော = အနောကာသေ (သီ၊ သျာ)	၁၄၉

Nānāpāṭhā Piṭṭhaṅkā

[A]

Appamattova bhājayeti = Appamatto vibhājayeti (Sī, Syā) 108
Api = Apica (Syā, Ka) 173
Apucchitvā = Pucchitvā (Sī) 220
Abhuñjitvā = Bhuñjitvāva (Sī) 103
Arahaṭaghaṭiyantaṁ = Araghaṭṭaghaṭiyantaṁ (Sī)
Arahatthaghaṭiyantaṁ (Ka) 51
Allahatthena = Addahatthena (Sī, Ka) 45
Avapakāsantīti ati
viya pakāsenti = Vipakāsantīti ati viya pakāsenti (Sī)
Apakassantīti ati viya ākaḍḍhanti (Yojanā) 115
Asandiddho ca akkhātīti = Asandiṭṭho ca akkhātāti (Ka) 112
Asammaṭṭhaṭṭhānaṁ = Asammajjanaṭhānaṁ (Syā, Ka) 99
Asāretvā = Asāretvāva (Syā, Ka) 244
Asukasmiṁ = Amukasmiṁ (Ka) 209
Ahamakkhissanti = Ācikkhissanti (Sī) 187

[Ā]

Āpattisaṅkhātaṁ = Anāpattisaṅkhātaṁ (Syā) 193
Ārambhā = Ārabbhā (Ka) 264
Āmalakavaṭṭakapīṭhaṁ = Āmaṇḍakavaṇṭikapīṭhaṁ (Sī)
Āmalakavaṇṭakapīṭhaṁ (Syā) 82
Ālindakamiḍḍhikādīnaṁ = Ālindakamiḍḍhakādīnaṁ (Sī, Syā) 47
Āvajjetvā = Āvaṭṭetvā (Syā) 108
Āveninti = Āveṇīti (Sī) Āveṇikanti (Syā) 115
Āsīsāyaṁ = Āsiṁsāyaṁ (Sī, Syā) Āsaṁsāyaṁ (Ka) 112
Āharimaṁ = Asaṁhārimaṁ (Syā) 61
Āharissasīti = Āharīyatīti (Sī, Syā) 95

[I]

Imā pana āpattiyo ca anāpattiyo ca = Imā pana āpattiyo (Sī, Ka) 234

နာနာပါဌာ ပိဋ္ဌင်္ကာ

[အ]

အပ္ပမတ္တောဝ ဘာဇယေတိ = အပ္ပမတ္တော ဝိဘာဇယေတိ (သီ၊ သျာ) ၁၀၈
အပိ = အပိစ (သျာ၊ က) ၁၇၃
အပုစ္ဆိတွာ = ပုစ္ဆိတွာ (သီ) ၂၂၀
အဘုဉ္ဇိတွာဝ = ဘုဉ္ဇိတွာဝ (သီ) ၁၀၃
အရဟဋဃဋိယန္တံ = အရဃဋ္ဋဃဋိယန္တံ (သီ)
အရဟတ္ထဃဋိယန္တံ (က) ၅၁
အလ္လဟတ္ထေန = အဒ္ဒဟတ္ထေန (သီ၊ က) ၄၅
အဝပကာသန္တီတိ အတိ ဝိယ ပကာသေန္တိ = ဝိပကာသန္တီတိ
အတိ ဝိယ ပကာသေန္တိ (သီ) အပကဿန္တီတိ အတိ ဝိယ
အာကဍ္ဎန္တိ (ယောဇနာ) ၁၁၅
အသန္ဒိဒ္ဓေါ စ အက္ခာတီတိ = အသန္ဒိဋ္ဌော စ အက္ခာတာတိ (က) ၁၁၂
အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနံ = အသမ္မဇ္ဇနဋ္ဌာနံ (သျာ၊ က) ၉၉
အသာရေတွာ = အသာရေတွာဝ (သျာ၊ က) ၂၄၄
အသုကသ္မိံ = အမုကသ္မိံ (က) ၂၀၉
အဟမက္ခိဿန္တိ = အာစိက္ခိဿန္တိ (သီ) ၁၈၇

[အာ]

အာပတ္တိသင်္ခါတံ = အနာပတ္တိသင်္ခါတံ (သျာ) ၁၉၃
အာရမ္ဘာ = အာရဗ္ဘာ (က) ၂၆၄
အာမလကဝဋ္ဋကပီဌံ = အာမဏ္ဍကဝဏ္ဋိကပီဌံ (သီ)
အာမလကဝဏ္ဋကပီဌံ (သျာ) ၈၂
အာလိန္ဒကမိဍ္ဎိကာဒီနံ = အာလိန္ဒကမိဍ္ဎကာဒီနံ (သီ၊ သျာ) ၄၇
အာဝဇ္ဇေတွာ = အာဝဋ္ဋေတွာ (သျာ) ၁၀၈
အာဝေနိန္တိ = အာဝေဏီတိ (သီ) အာဝေဏိကန္တိ (သျာ) ၁၁၅
အာသီသာယံ = အာသိံသာယံ (သီ၊ သျာ) အာသံသာယံ (က) ၁၁၂
အာဟရိမံ = အသံဟာရိမံ (သျာ) ၆၁
အာဟရိဿသီတိ = အာဟရီယတီတိ (သီ၊ သျာ) ၉၅

[ဣ]

ဣမာ ပန အာပတ္တိယော စ အနာပတ္တိယော စ = ဣမာ ပန
အာပတ္တိယော (သီ၊ က) ၂၃၄

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[U]	
Utukāle = Utukālaṁ (Ka)	66
Udakaṭṭhānanti = Udakādhānanti (Sī)	50
Udakampi na āharati = Udakampi āharati (Sī)	64
Uddasudhanti = Uddhāsudhanti (Syā) Uddasuvanti (Sī)	62
Udositoti = Uddositoti (Sī, Syā)	131
Uddhaste = Uddhate (Ka)	226
Upaḍḍhanāḷi = Upaḍḍhanāḷiṁ (Syā)	253
Upalabbhati = Labbhati (Ka)	206
Uposathovā pavāraṇāvā = Uposathaṁ vā pavāraṇaṁ vā (Sī)	139
Ussitamantī cāti = Ussitamantī cāti ussādamantī (Sī) Ussītamantī cāti ussadamantī (Syā)	216
Ulloketabbaṁ = Oloketabbaṁ (Syā, Ka)	121
[Ū]	
Ūhatāti ūhaditā = Ūhatāti ohanitā (Syā) Uhatāti uhaditā (Ka)	122
[E]	
Ekacārikavattaṁ pūrayiṁsu = Pūrayiṁsu ācariyavattaṁ (Ka)	72
Ettakā = Ettikā (Sī)	25, 203
Evañhi = Etañhi (Sī)	85
Evarūpaṁ = Evarūpiṁ (Sī, Syā)	163
[O]	
Ogumphetvā = Ogumbetvā (Sī, Syā, Ka)	50
Ottharakaṁ nāma = Otthariكaṁ nāma (Syā)	50
Opuñjitvā = Omuñcitvā (Syā)	98
Obhāsanā tayoti = Obhāsane tayoti (Ka)	228
Osārakanti = Osārakoti (Sī) Osārakinti (Syā)	62
Olokentīti = Olokanakenāti (Syā)	129

နာနာပါဌာ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
[ဥ]	
ဥတုကာလေ = ဥတုကာလံ (က)	၆၆
ဥဒကဋ္ဌာနန္တိ = ဥဒကာဓာနန္တိ (သီ)	၅၀
ဥဒကမ္ပိ န အာဟရတိ = ဥဒကမ္ပိ အာဟရတိ (သီ)	၆၄
ဥဒ္ဒသုဓန္တိ = ဥဒ္ဓါသုဓန္တိ (သျာ) ဥဒ္ဒသုဝန္တိ (သီ)	၆၂
ဥဒေါသိတောတိ = ဥဒ္ဒေါသိတောတိ (သီ၊ သျာ)	၁၃၁
ဥဒ္ဓသ္တေ = ဥဒ္ဓတေ (က)	၂၂၆
ဥပဍ္ဎနာဠိ = ဥပဍ္ဎနာဠိံ (သျာ)	၂၅၃
ဥပလဗ္ဘတိ = လဗ္ဘတိ (က)	၂၀၆
ဥပေါသထောဝါ ပဝါရဏာဝါ = ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ (သီ)	၁၃၉
ဥဿိတမန္တီ စာတိ = ဥဿိတမန္တီ စာတိ ဥဿာဒမန္တီ (သီ) ဥဿီတမန္တီ စာတိ ဥဿဒမန္တီ (သျာ)	၂၁၆
ဥလ္လောကေတဗ္ဗံ = ဩလောကေတဗ္ဗံ (သျာ၊ က)	၁၂၁
[ဦ]	
ဦဟတာတိ ဦဟဒိတာ = ဦဟတာတိ ဩဟနိတာ (သျာ) ဥဟတာတိ ဥဟဒိတာ (က)	၁၂၂
[ဧ]	
ဧကစာရိကဝတ္တံ ပူရယိံသု = ပူရယိံသု အာစရိယဝတ္တံ (က)	၇၂
ဧတ္တကာ = ဧတ္တိကာ (သီ)	၂၅-၂၀၃
ဧဝဉှိ = ဧတဉှိ (သီ)	၈၅
ဧဝရူပံ = ဧဝရူပိံ (သီ၊ သျာ)	၁၆၃
[ဩ]	
ဩဂုမ္ဖေတွာ = ဩဂုမ္ဗေတွာ (သီ၊ သျာ၊ က)	၅၀
ဩတ္ထရကံ နာမ = ဩတ္ထရိကံ နာမ (သျာ)	၅၀
ဩပုဉ္ဇိတွာ = ဩမုဉ္စိတွာ (သျာ)	၉၈
ဩဘာသနာ တယောတိ = ဩဘာသနေ တယောတိ (က)	၂၂၈
ဩသာရကန္တိ = ဩသာရကောတိ (သီ) ဩသာရကိန္တိ (သျာ)	၆၂
ဩလောကေန္တီတိ = ဩလောကနကေနာတိ (သျာ)	၁၂၉

Nānāpāṭhā — Piṭṭhaṅkā

[Ka]

Kaṭa-andhakāravāsī = Kāḷandakāḷavāsī (Sī) 174
Kammanidassanaṁ = Kammadassanaṁ (Ka) 243
Kāyūrādīni = Keyūrādīni (Syā) 44
Kusalacittaṁ = Kusalattaṁ (Sī) 41
Ketakapārohakuntālapaṇṇādimayāpi = ...kandalapaṇṇādimayāpi (Sī)
Kaṇḍalapaṇṇādimayāpi (Syā) 52

[Kha]

Khettaṁ vatthu = Khettaṁ khettavatthu (Ka) 77
Khīṇe = Khaṇe (Syā, Ka) 51

[Ga]

Gaṇanūpagā = Gaṇanūpigā (Syā, Ka) Gaṇanūpikā (Yojanā) 158
Gahetvā = Katvā (Syā) 1
Gāmamuddavāti = Gāmupaddavāti (Sī) Gāmapūdavāti (Syā) 44
Gāmamoddavātipi = Gāmapoddavātipi (Sī) Gāmaposakātipi (Syā) 44
Gāhetuṁ = Gāhetuṁ ruccatīti (Syā) 73
Gāhethāti = Gāhetabbāti (Sī) 89
Gihisaṁsaggehi = Saṁsaggehi (Sī) 2

[Gha]

Ghaṭapiṭharādi = Ghaṭapidhānādi (Syā) 84

[Ca]

Catūsu disāsu appaṭihatacārassa = ( ) natthi (Sī-Syā) 58
Cabbetvā = Chaṭṭetvā vametvā (Syā) Cumbetvā (Ka) 48
Cammakhaṇḍaparihārena = Cammakhaṇḍaparibhogena (Ka) 51
Calayanato = Velanato (Ka) 151
Cikkalena = Cikkaṇena (Sī) 45
Cūḷavaggassa = Cullavaggassa (Sī, Syā) 1
Coḷika-itthīnaṁ nivāsanaṁ = Coḷakitthinivāsanaṁ (Sī)
Coḷaka-itthīnaṁ nivāsanaṁ (Syā) 54

နာနာပါဌ — ပိဋ္ဌင်္က

[က]

ကဋအန္ဓကာရဝါသီ = ကာဠန္ဒကာဠဝါသီ (သျာ) ၁၇၄
ကမ္မနိဒဿနံ = ကမ္မဒဿနံ (က) ၂၄၃
ကာယူရာဒီနိ = ကေယူရာဒီနိ (သျာ) ၄၄
ကုသလစိတ္တံ = ကုသလတ္တံ (သီ) ၄၁
ကေတကပါရောဟကုန္တာလပဏ္ဏာဒိမယာပိ = ····ကန္ဒလပဏ္ဏာဒိ-
မယာပိ (သီ) ကဏ္ဍလပဏ္ဏာဒိမယာပိ (သျာ) ၅၂

[ခ]

ခေတ္တံ ဝတ္ထု = ခေတ္တံ ခေတ္တဝတ္ထု (က) ၇၇
ခီဏေ = ခဏေ (သျာ၊ က) ၅၁

[ဂ]

ဂဏနူပဂါ = ဂဏနူပိဂါ (သျာ၊ က) ဂဏနူပိကာ (ယောဇနာ) ၁၅၈
ဂဟေတွာ = ကတွာ (သျာ) ၁
ဂါမမုဒ္ဒဝါတိ = ဂါမုပဒ္ဒဝါတိ (သီ) ဂါမပူဒဝါတိ (သျာ) ၄၄
ဂါမမောဒ္ဒဝါတိပိ = ဂါမပေါဒ္ဒဝါတိပိ (သီ) ဂါမပေါသကာတိပိ (သျာ) ၄၄
ဂါဟေတုံ = ဂါဟေတုံ ရုစ္စတီတိ (သျာ) ၇၃
ဂါဟေထာတိ = ဂါဟေတဗ္ဗာတိ (သီ) ၈၉
ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိ = သံသဂ္ဂေဟိ (သီ) ၂

[ဃ]

ဃဋပိဋ္ဌရာဒိ = ဃဋပိဓာနာဒိ (သျာ) ၈၄

[စ]

စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတစာရဿ = ( ) နတ္ထိ-သီ-သျာ။ ၅၈
စဗ္ဗေတွာ = ဆဋ္ဋေတွာ ဝမေတွာ (သျာ) စုမ္ဗေတွာ (က) ၄၈
စမ္မခဏ္ဍပရိဟာရေန = စမ္မခဏ္ဍပရိဘောဂေန (က) ၅၁
စလယနတော = ဝေလနတော (က) ၁၅၁
စိက္ကလေန = စိက္ကဏေန (သီ) ၄၅
စူဠဝဂ္ဂဿ = စုလ္လဝဂ္ဂဿ (သီ၊ သျာ) ၁
စောဠိကဣတ္ထီနံ နိဝါသနံ = စောဠကိတ္ထိနိဝါသနံ (သီ)
စောဠကဣတ္ထီနံ နိဝါသနံ· (သျာ) ၅၄

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Cha]	
Channamativassatīti = Suchannamativassatīti (Ka)	123
Chabbaggiyesu = Chasu chabbaggiyesu (Ka)	1
Chādemīti = Chādessāmīti (Ka)	19
[Ja]	
Jappati = Jappetīti (Syā, Ka)	204
[Ta]	
Tathā = Kathaṁ (Sī)	192
Taraṅgavatta = Taraṅgabhedavatta (Sī)	46
Tassā = Tassa (Ka)	241
Tatra yvāyaṁ = Tatrāyaṁ (Ka)	18
Tiṇavatthuto = Tiṇavatthusmiṁ (Sī) Dinnavatthuto (Ka)	82
Tīrato = Tīraṁ (Syā)	123
Taṁagghanakampi = Taṁagghanakavāḷikāyapi (Sī, Syā, Ka)	81
Taṁ te = Tato (Sī)	75
[Da]	
Daṇḍamuggaro = Daṇḍamuggaro nāvā (Sī)	83
Dasabhāgato = Dasamabhāgato (Sī)	255
Dasabhāgaṁ = Dasamabhāgaṁ (Sī, Ka)	255
Dātukāmā = Vanditukāmā (Syā, Ka)	120
Duruttavācaṁ = Duruttavācā (Sī) Duruttavacanaṁ (Ka)	206
Dūre = Dūro (Ka)	105
Dvaṅgulehi = Dvaṅgulaṁ (Syā)	45
[Dha]	
Dhure = Dūre (Sī, Syā, Ka) Pure (katthaci)	120
Dhammakaraṇatthikassa = Dhammakarakatthikassa (Sī, Syā)	108

နာနာပါဌ	ပိဋ္ဌင်္က
[ဆ]	
ဆန္နမတိဝဿတီတိ = သုဆန္နမတိဝဿတီတိ (က)	၁၂၃
ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေသု = ဆသု ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေသု (က)	၁
ဆာဒေမီတိ = ဆာဒေဿာမီတိ (က)	၁၉
[ဇ]	
ဇပ္ပတိ = ဇပ္ပေတီတိ (သျာ၊ က)	၂၀၄
[တ]	
တထာ = ကထံ (သီ)	၁၉၂
တရင်္ဂဝတ္တ = တရင်္ဂဘေဒဝတ္တ (သီ)	၄၆
တဿာ = တဿ (က)	၂၄၁
တတြ ယွာယံ = တတြာယံ (က)	၁၈
တိဏဝတ္ထုတော = တိဏဝတ္ထုသ္မိံ (သီ) ဒိန္နဝတ္ထုတော (က)	၈၂
တီရတော = တီရံ (သျာ)	၁၂၃
တံအဂ္ဃနကမ္ပိ = တံအဂ္ဃနကဝါဠိကာယပိ (သီ၊ သျာ၊ က)	၈၁
တံ တေ = တတော (သီ)	၇၅
[ဒ]	
ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော = ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော နာဝါ (သီ)	၈၃
ဒသဘာဂတော = ဒသမဘာဂတော (သီ)	၂၅၅
ဒသဘာဂံ = ဒသမဘာဂံ (သီ၊ က)	၂၅၅
ဒါတုကာမာ = ဝန္ဒိတုကာမာ (သျာ၊ က)	၁၂၀
ဒုရုတ္တဝါစံ = ဒုရုတ္တဝါစာ (သီ) ဒုရုတ္တဝစနံ (က)	၂၀၆
ဒူရေ = ဒူရော (က)	၁၀၅
ဒွင်္ဂုလေဟိ = ဒွင်္ဂုလံ (သျာ)	၄၅
[ဓ]	
ဓုရေ = ဒူရေ (သီ၊ သျာ၊ က) ပုရေ (ကတ္ထစိ)	၁၂၀
ဓမ္မကရဏတ္ထိကဿ = ဓမ္မကရကတ္ထိကဿ (သီ၊ သျာ)	၁၀၈

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Na]	
Na gaṇhāti = Gaṇhāti (Syā, Ka)	100
Na cāpi so = Na cāpi saṁghabhedako (Ka)	240
Na hane = Na haññe (Syā)	180
Nāḷi = Nāḷiṁ (Syā)	253
Nicchitā = Vinicchitā (Syā)	141
Nibandhāpitaṁ = Nibaddhāpitaṁ (Syā)	105
Niyassassa = Niyasassa (Syā, Ka)	2
Niraṅkato = Nirākato (?)	191
No parisakappikenāti = No parisakappiyenāti (Sī, Syā)	206
[Pa]	
Pakkhipanti = Pārupanti (Ka)	55
Paṭapoṭṭalikaṁ = Paṭapoṭalikaṁ (Sī)	131
Paṭicchannāya = Appaṭicchannāya (Syā, Ka)	32
Pattakuṇḍolikāti = Pattakaṇḍolikāti (Sī)	48
Patirūpe gāhake = Paṭigāhake (Ka)	234
Pathavīkhaṇeti = Pathaviṁ khaṇeti (Sī)	143
Parabhāgo = Paṭhamabhāgo (Ka)	108
Parikkantaṁ = Parikantaṁ (Sī, Syā)	37
Parikkamitvā = Parakkamitvā (Syā) Parikkametvā (Ka)	37
Paraṁ = Ekapadampi (Syā)	207
Palibodhatthāya = Ṭhapanatthāya (Syā)	207
Palibodhatthāya = Palibodhatāya (Sī)	9
Pavāraṇākammaṁ = Pavāraṇakammaṁ (Sī)	177
Passissasīti = Passissantīti (Sī)	31
Pahoti = Na pahoti (Sī)	76
Pākaṭā = Apārutā (Sī)	51
...pācittiyāvahaṁ = ...pācittiyāva taṁ (Ka)	135
Pihito = Bhīto (Ka)	113
Pucchitabbo = Vattabbo (Sī)	166

နာနာပါဌာ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
[န]	
န ဂဏှာတိ = ဂဏှာတိ (သျာ၊ က)	၁၀၀
န စာပိ သော = န စာပိ သံဃဘေဒကော (က)	၂၄၀
န ဟနေ = န ဟညေ (သျာ)	၁၈၀
နာဠိ = နာဠိံ (သျာ)	၂၅၃
နိစ္ဆိတာ = ဝိနိစ္ဆိတာ (သျာ)	၁၄၁
နိဗန္ဓာပိတံ = နိဗဒ္ဓါပိတံ (သျာ)	၁၀၅
နိယဿဿ = နိယသဿ (သျာ၊ က)	၂
နိရင်္ကတော = နိရာကတော (?)	၁၉၁
နော ပရိသကပ္ပိကေနာတိ = နော ပရိသကပ္ပိယေနာတိ (သီ၊ သျာ)	၂၀၆
[ပ]	
ပက္ခိပန္တိ = ပါရုပန္တိ (က)	၅၅
ပဋပေါဋ္ဋလိကံ = ပဋပေါဋလိကံ (သီ)	၁၃၁
ပဋိစ္ဆန္နာယ = အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ (သျာ၊ က)	၃၂
ပတ္တကုဏ္ဍောလိကာတိ = ပတ္တကဏ္ဍောလိကာတိ (သီ)	၄၈
ပတိရူပေ ဂါဟကေ = ပဋိဂါဟကေ (က)	၂၃၄
ပထဝီခဏေတိ = ပထဝိံ ခဏေတိ (သီ)	၁၄၃
ပရာဘာဂေါ = ပဌမဘာဂေါ (က)	၁၀၈
ပရိက္ကန္တံ = ပရိကန္တံ (သီ၊ သျာ)	၃၇
ပရိက္ကမိတွာ = ပရက္ကမိတွာ (သျာ) ပရိက္ကမေတွာ (က)	၃၇
ပရံ = ဧကပဒမ္ပိ (သျာ)	၂၀၇
ပလိဗောဓတ္ထာယ = ဌပနတ္ထာယ (သျာ)	၂၀၇
ပလိဗောဓတ္ထာယ = ပလိဗောဓတာယ (သီ)	၉
ပဝါရဏာကမ္မံ = ပဝါရဏကမ္မံ (သီ)	၁၇၇
ပဿိဿသီတိ = ပဿိဿန္တီတိ (သီ)	၃၁
ပဟောတိ = န ပဟောတိ (သီ)	၇၆
ပါကဋာ = အပါရုတာ (သီ)	၅၁
....ပါစိတ္တိယာဝဟံ = ... ပါစိတ္တိယာဝ တံ (က)	၁၃၅
ပိဟိတော = ဘီတော (က)	၁၁၃
ပုစ္ဆိတဗ္ဗော = ဝတ္တဗ္ဗော (သီ)	၁၆၆

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Pa]	
Puna khāditukāmo = Na khāditukāmo (Sī, Ka)	49
Puna divasesu = Puna puna divasesu (Sī)	7
Purejātapaccaye = Purejātapaccayo (Ka)	212
Pesessāmīti = Peseyyāmāti (Sī)	30
[Pha]	
Phalamattameva = Talamattameva (Sī)	80
Phātikammalobhena = Phātikammalābhena (Syā, Ka)	255
Phoṭeti = Poṭheti (Sī)	46
[Ba]	
Bahu = Bahuṁ (Syā, Ka)	103
Bidalamañcakanti = Vidalamañcanti (Sī, Syā)	59
Bimbohane = Bibbohane (Ka)	60
Bījehi aññe rukkhā = Bījehi rukkhā (Ka)	255
Bībhaccha = Vigaccha (Ka)	174
[Bha]	
Bhaṇḍikāṭṭhapanamattenāti = Gaṇḍikāthapanamattenāti (Sī)	84
Bhatapaṭiyābhatanti = Gatapaṭiyāgatanti (Syā)	173
Bhaddakaṁ = Garuṁ (Sī) Garukaṁ (Syā)	127
Bhavanti = Labhanti (Sī)	100
Bhāsāya = Vācāya (sabbattha)	16
Bhāsāya = Vācāya (Sī, Ka)	23, 30
Bhāsitaparikkantanti = Bhāsitaparikantanti (Sī, Syā)	37
Bhikkhāhārena = Bhikkhācārena (Syā)	7
Bhindivālo = Bheṇḍivālo (Sī) Bhiṇḍivālo (Ka)	80
Bhusā = Ābhuso (Ka)	151
Bhūmi = Bhummi (Sī, Syā)	134
Bhūmīti = Bhummīti (Sī, Syā)	134

နာနာပါဌ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
[ပ]	
ပုန ခါဒိတုကာမော = န ခါဒိတုကာမော (သီ၊ က)	၄၉
ပုန ဒိဝသေသု = ပုန ပုန ဒိဝသေသု (သီ)	၇
ပုရေဇာတပစ္စယေ = ပုရေဇာတပစ္စယော (က)	၂၁၂
ပေသေဿာမီတိ = ပေသေယျာမာတိ (သီ)	၃၀
[ဖ]	
ဖလမတ္တမေဝ = တလမတ္တမေဝ (သီ)	၈၀
ဖာတိကမ္မလောဘေန = ဖာတိကမ္မလာဘေန (သျာ၊ က)	၂၅၅
ဖောဋ္ဋေတိ = ပေါဋ္ဌေတိ (သီ)	၄၆
[ဗ]	
ဗဟု = ဗဟုံ (သျာ၊ က)	၁၀၃
ဗိဒလမဉ္စကန္တိ = ဝိဒလမဉ္စန္တိ (သီ၊ သျာ)	၅၉
ဗိမ္ဗောဟနေ = ဗိဗ္ဗောဟနေ (က)	၆၀
ဗီဇေဟိ အညေ ရုက္ခာ = ဗီဇေဟိ ရုက္ခာ (က)	၂၅၅
ဗီဘစ္ဆ = ဝိဂစ္ဆ (က)	၁၇၄
[ဘ]	
ဘဏ္ဍိကာဋ္ဌပနမတ္တေနာတိ = ဂဏ္ဍိကာဌပနမတ္တေနာတိ (သီ)	၈၄
ဘတပဋိယာဘတန္တိ = ဂတပဋိယာဂတန္တိ (သျာ)	၁၇၃
ဘဒ္ဒကံ = ဂရုံ (သီ) ဂရုကံ (သျာ)	၁၂၇
ဘဝန္တိ = လဘန္တိ (သီ)	၁၀၀
ဘာသာယ = ဝါစာယ (သဗ္ဗတ္ထ)	၁၆
ဘာသာယ = ဝါစာယ (သီ၊ က)	၂၃-၃၀
ဘာသိတပရိက္ကန္တန္တိ = ဘာသိတပရိကန္တန္တိ (သီ၊ သျာ)	၃၇
ဘိက္ခာဟာရေန = ဘိက္ခာစာရေန (သျာ)	၇
ဘိန္ဒိဝါလော = ဘေဏ္ဍိဝါလော (သီ) ဘိဏ္ဍိဝါလော (က)	၈၀
ဘုသာ = အာဘုသော (က)	၁၅၁
ဘူမိ = ဘုမ္မိ (သီ၊ သျာ)	၁၃၄
ဘူမီတိ = ဘုမ္မီတိ (သီ၊ သျာ)	၁၃၄

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Ma]	
Mañco vā = Mañcaṁ vā	48
Mañjiṭṭhikā = Mañjaṭṭhikā (Ka) Mañjeṭṭhikā (Sī, Syā)	127
...madhurodāra = ...madhuroḷāra (Sī, Syā)	264
Mahattarī = Mahantatarā (Sī)	80
Mahāpajāpatiyā = Mahāpajāpatigotamiyā (Ka)	239
Miḍḍhinti miḍḍhakaṁ = Mīṭhanti mīṭhikaṁ (Sī) Miḍhinti pīṭhaphalakaṁ (Syā)	59
Muttaṁ = Mukkaṁ (Sī, Syā)	75
[Ya]	
Yathājātameva = Yathābhatameva (Sī)	84
Yathāṭhitikāya = Na ṭhitikāya (Sī) Ṭhitikāya (Syā)	96
Yathā so taṁ = Yathāyogaṁ (Sī)	36
Yadi = Yadā (Ka)	256
Yadi vā = Yadi taṁ (Sī, Ka)	135
Yā = Yāya (Ka)	200
Yācitena = Yācite (Sī) Yācito (Ka)	127
Yaṁ tumo = Yaṁ tumho (Ka)	111
[Ra]	
Rukkhaṁ phalakaṁ = Rukkhaphalakaṁ (Ka)	44
[La]	
Laddhippakāsanāni = Laddhipakāsanānaṁ (Ka)	218
Labbhatīti = Paṭilabbhatīti (Sī)	89
Lūkhabhattaṁ = Salākabhattaṁ (Sī)	104
Lomasaṁharaṇaṁ = Lomarājisaṁharaṇaṁ (Syā)	53
[Va]	
Vacanamanuppadānanti = Dhanamanuppadānanti (Ka)	210
Vacanalāvaṇṇayuttena = Nelavaṇṇayuttena (Ka)	264
Vacanokāsapidahanatthamattaṁ = ...pidahanatthaṁ atthaṁ (Syā, Ka)	208

နာနာပါဌာ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
[မ]	
မဉ္စော ဝါ = မဉ္စံ ဝါ	၄၈
မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ = မဉ္ဇဋ္ဌိကာ (က) မဉ္ဇေဋ္ဌိကာ (သီ၊ သျာ)	၁၂၇
····မဓုရောဒါရ = ····မဓုရောဠာရ (သီ၊ သျာ)	၂၆၄
မဟတ္တရီ = မဟန္တတရာ (သီ)	၈၀
မဟာပဇာပတိယာ = မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ (က)	၂၃၉
မိဍ္ဎိန္တိ မိဍ္ဎကံ = မီဌန္တိ မီဌိကံ (သီ) မိဎိန္တိ ပီဌဖလကံ (သျာ)	၅၉
မုတ္တံ = မုက္ကံ (သီ၊ သျာ)	၇၅
[ယ]	
ယထာဇာတမေဝ = ယထာဘတမေဝ (သီ)	၈၄
ယထာဋ္ဌိတိကာယ = န ဋ္ဌိတိကာယ (သီ) ဋ္ဌိတိကာယ (သျာ)	၉၆
ယထာ သော တံ = ယထာယောဂံ (သီ)	၃၆
ယဒိ = ယဒါ (က)	၂၅၆
ယဒိ ဝါ = ယဒိ တံ (သီ၊ က)	၁၃၅
ယာ = ယာယ (က)	၂၀၀
ယာစိတေန = ယာစိတေ (သီ) ယာစိတော (က)	၁၂၇
ယံ တုမော = ယံ တုမှော (က)	၁၁၁
[ရ]	
ရုက္ခံ ဖလကံ = ရုက္ခဖလကံ (က)	၄၄
[လ]	
လဒ္ဓိပ္ပကာသနာနိ = လဒ္ဓိပကာသနာနံ (က)	၂၁၈
လဗ္ဘတီတိ = ပဋိလဗ္ဘတီတိ (သီ)	၈၉
လူခဘတ္တံ = သလာကဘတ္တံ (သီ)	၁၀၄
လောမသံဟရဏံ = လောမရာဇိသံဟရဏံ (သျာ)	၅၃
[ဝ]	
ဝစနမနုပ္ပဒါနန္တိ = ဓနမနုပ္ပဒါနန္တိ (က)	၂၁၀
ဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန = နေလဝဏ္ဏယုတ္တေန (က)	၂၆၄
ဝစနောကာသပိဒဟနတ္ထမတ္တံ = ····ပိဒဟနတ္ထံ အတ္ထံ (သျာ၊ က)	၂၀၈

Nānāpāṭhā | Piṭṭhaṅkā

[Va]

Vinanditurṁ rajjuṁ = Vinandhitarajjuṁ (Syā) 49
Vinicchayasampaṭiggahaṇatthāya = Sampaṭiggahaṇatthāya (Sī) 207
Vinicchayaṁ pāpanatthāya = Vinicchayaṭṭhāpanatthāya (Syā) 207
Vipattiṁ apattā nāma = Vipattiṁ āpannā nāma (Sī) Vipatti-āpattā nāma (Syā) 151
Viramatīti = Viratīti (Syā, Ka) 151
Vivaṭako = Vivaṭake (Syā, Ka) 43
Vihāravārikassa = Vihāracārikassa (Sī) 100
Vītikkamaṁ = Vītikkamati (Sī, Syā) 41
Vuṭṭhāpetuṁ na vaṭṭati = Vuṭṭhāpetuṁ vaṭṭati (Sī) 64
Vedayāmahaṁ = Vediyāmahaṁ (Syā) 16
Verānaṁ = Āsavānaṁ (Syā) 260

[Sa]

Sakavihārato = Pakativihārato (Ka) 89
Saṅkuṭite = Saṅkucite (Sī) 87
Sacepi = Sace hi (Sī) 78
Sañchavi = Sacchavi (Sī) 45
Sammāvattanaṁ = Sammāvattaṁ (Ka) 3
Sammukhā mettaṁ kāyakammaṁ nāma = Sammukhā kāyakammaṁ nāma (Sī) 153
Samuṭṭhānasīsesu = Samuṭṭhānesu (Sī, Syā) 142
Satavalikaṁ = Satavallikaṁ (Syā, Ka) 54
(Satasahassagghanakena vā) = ( ) Natthi Sī-Syā-potthakesu 79
Sabbakappiyatāya = Sabbattha kappiyā, tāya (Syā) 164
Sativinayaladdho = Sativinayaṁ laddho (Sī, Ka) 36
Sayaṁ = Ayaṁ (Ka) 213
Saratu = Sarati (Sī) 37
...sarāvāni = ...sarāvādi (Ka) ...sarāvakāni (Syā) 76
Salākabhatte = Salākabhattaṁ (Sī, Ka) 98

နာနာပါဌ | ပိဋ္ဌင်္ကာ

[ဝ]

ဝိနန္ဒိတုံ ရဇ္ဇုံ = ဝိနန္ဓိတရဇ္ဇုံ (သျာ) ၄၉
ဝိနိစ္ဆယသမ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ = သမ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ (သီ) ၂၀၇
ဝိနိစ္ဆယံ ပါပနတ္ထာယ = ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာပနတ္ထာယ (သျာ) ၂၀၇
ဝိပတ္တိံ အပတ္တာ နာမ = ဝိပတ္တိံ အာပန္နာ နာမ (သီ) ဝိပတ္တိအာပတ္တာ နာမ (သျာ) ၁၅၁
ဝိရမတီတိ = ဝိရတီတိ (သျာ၊ က) ၁၅၁
ဝိဝဋကော = ဝိဝဋကေ (သျာ၊ က) ၄၃
ဝိဟာရဝါရိကဿ = ဝိဟာရစာရိကဿ (သီ) ၁၀၀
ဝီတိက္ကမံ = ဝီတိက္ကမတိ (သီ၊ သျာ) ၄၁
ဝုဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ = ဝုဋ္ဌာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ (သီ) ၆၄
ဝေဒယာမဟံ = ဝေဒိယာမဟံ (သျာ) ၁၆
ဝေရာနံ = အာသဝါနံ (သျာ) ၂၆၀

[သ]

သကဝိဟာရတော = ပကတိဝိဟာရတော (က) ၈၉
သင်္ကုဋိတေ = သင်္ကုစိတေ (သီ) ၈၇
သစေပိ = သစေ ဟိ (သီ) ၇၈
သဉ္ဆဝိ = သစ္ဆဝိ (သီ) ၄၅
သမ္မာဝတ္တနံ = သမ္မာဝတ္တံ (က) ၃
သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ = သမ္မုခါ ကာယကမ္မံ နာမ (သီ) ၁၅၃
သမုဋ္ဌာနသီသေသု = သမုဋ္ဌာနေသု (သီ၊ သျာ) ၁၄၂
သတဝလိကံ = သတဝလ္လိကံ (သျာ၊ က) ၅၄
(သတသဟဿဂ္ဃနကေန ဝါ) = ( ) နတ္ထိ သီ-သျာပေါတ္ထကေသု ၇၉
သဗ္ဗကပ္ပိယတာယ = သဗ္ဗတ္ထ ကပ္ပိယာ၊ တာယ (သျာ) ၁၆၄
သတိဝိနယလဒ္ဓေါ = သတိဝိနယံ လဒ္ဓေါ (သီ၊ က) ၃၆
သယံ = အယံ (က) ၂၁၃
သရတု = သရတိ (သီ) ၃၇
....သရာဝါနိ = ...သရာဝါဒိ (က) ....သရာဝကာနိ (သျာ) ၇၆
သလာကဘတ္တေ = သလာကဘတ္တံ (သီ၊ က) ၉၈

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Sa]	
Sāvanaṁ = Anusāvanaṁ (Sī)	246
Sāsapakuṭṭanti = Sāsapakuṇḍanti (Sī) Sāsapakuṭanti (Syā)	61
Sikkhāpade paññatte = Sikkhāpadapaññatte (Syā, Ka)	261
Suvaṇṇaphālasanthareṇa = Suvaṇṇathālasanthareṇa (Sī)	63
Setaṭṭikā = Setaṭṭhikā (Sī, Syā, Ka)	127
Semhādidosussannakāyā = Semhādidosābhisannakāyā (Syā)	50
Sobhaṇaṁ = Sobhakaṁ (Sī, Syā)	54
Saṁkasāyantiyo = Saṅkāyantiyo (Sī) Saṅgāyantiyo (Syā)	130
Santharantīti = Saṁharantīti (Sī, Syā, Ka)	61
[Ha]	
Haññatīti = Hanatīti (Ka)	152
Harantīti = Harantītipi (Sī, Syā)	61
Hāsetabboti = Pahāsetabboti (Sī)	207

နာနာပါဌ	ပိဋ္ဌင်္ကာ
[သ]	
သာဝနံ = အနုသာဝနံ (သီ)	၂၄၆
သာသပံကုဋ္ဋန္တိ = သာသပကုဏ္ဍန္တိ (သီ) သာသပကုဋန္တိ (သျာ)	၆၁
သိက္ခာပဒေ ပညတ္တေ = သိက္ခာပဒပညတ္တေ (သျာ၊ က)	၂၆၁
သုဝဏ္ဏဖာလသန္ထရေန = သုဝဏ္ဏထာလသန္ထရေန (သီ)	၆၃
သေတဋ္ဋိကာ = သေတဋ္ဌိကာ (သီ၊ သျာ၊ က)	၁၂၇
သေမှာဒိဒေါသုဿန္နကာယာ = သေမှာဒိဒေါသာဘိသန္နကာယာ (သျာ)	၅၀
သောဘဏံ = သောဘကံ (သီ၊ သျာ)	၅၄
သံကသာယန္တိယော = သင်္ကာယန္တိယော (သီ) သင်္ဂါယန္တိယော (သျာ)	၁၃၀
သန္ထရန္တီတိ = သံဟရန္တီတိ (သီ၊ သျာ၊ က)	၆၁
[ဟ]	
ဟညတီတိ = ဟနတီတိ (က)	၁၅၂
ဟရန္တီတိ = ဟရန္တီတိပိ (သီ၊ သျာ)	၆၁
ဟာသေတဗ္ဗောတိ = ပဟာသေတဗ္ဗောတိ (သီ)	၂၀၇